

ספר

דרשות מוהרא"ש

חלק ב'

חידושים ודיבורים נוראים ונפלאים, דרכים ונתיבות חדשות בעבודת השם יתברך,
התחזקות והתעוררות להלהיב את לבב כל בר ישראל אליו יתברך
אשר דרש דרש מידי שבוע בשבוע לפני קהל ועדה
איש האשכולות שהכל תלוי בו וכו'

רא"ש חבורתינו חסידי ברסלב

הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

על פי סדר התורות

מהספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן

מאדמו"ר הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עילאה

רבי נחמן מברסלב זי"ע

מפורשת על פי ההקדמות הנוראות שקבלנו מפי תלמידו

מורינו הגאון הקדוש

אור נפלא אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב זי"ע

נעתק עובד והוכן לדפוס על ידי

משה יצחק בן אסתר אקא

הובא לדפוס על ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

שנת תשנ"ב לפ"ק

**הכתובת להשיג את הספר הקודש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים**

מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב

MESIFTA HEICAL HAKODESH

1129-42ND STREET BROOKLYN NY 11219

היכל הקודש וומסב"ג

651 BEDFORD AVE. 917-578-0495

היכל הקודש קרית יואל - היכל הקודש מאנסי

32 DOLSON RD

347-733-7551

8 HAYES CT.

845-662-2548

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל" בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356 – פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site WWW.Mohorosh.org

לשמוע השיעורים 212-444-9191

הקדמה

הנה כבר ידועים ומפורסמים בכל העולם ספריו הקדושים של רא"ש חבורתינו, "חסידי ברסלב", הרה"צ מוהרא"ש ברסלבר שליט"א, אשר מחיים ומחזקים את נפשות השפלים הירודים והנפולים, ומכניסים בהם חיזוק ותקווה עצומה לבל יתיאשו עצמם מכל מה שעובר עליהם בין בגשמיות ובין ברוחניות, כאשר יעידו כל מי שהוגה בהם, וכמה מאות ואלפים אנשים מקבלים חיות והתחזקות מספריו הקדושים והנוראים שנכתבו בחכמה ושכל עמוקה כדי שירד אל כל שכבות המון עם, ויחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ושמחת וחכמת החיים איך לעבור את זה העולם בטוב ובנעימים ולקיים את מצוותיו יתברך באמת ובתמים, וכן ספרי תלמידיו שכתבו את דבריו הקדושים כמו בספרי "שיחות מוהרא"ש", "תוך הנחל" ו"אמרי מוהרא"ש", שכבר נתפשטו בכל תפוצות ישראל, ועתה באנו להוסיף על הראשונים, להוציא ציצים ופרחים יקרים מדרשותיו הקדושים, אשר דרש דרש מידי שבוע בשבוע לפני קהל ועדה גדולה שבאו לשמוע את דרשתו, ולצרפם לאחדים, על פי סדר התורות של הספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן".

לא קל היה להוציא ספר זה, עבודה רבה הושקעה בו, וזאת מכיון שהדרשות נאמרו בשעת מעשה כשיעור לרבים, ובדרך כלל גם נאמרו בשפת האידיש, ולכן כדי להוציא את הספר הזה לאור, היה צריך לתרגם לעבר ולחכין לדפוס את דבריו הקדושים של הרה"צ מוהרא"ש ברסלבר שליט"א שנאמרו בשיעורים הנ"ל, ומכיון שדברים אלה נאמרו כשיעור על פי התורות והמאמרים בספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן", לכן כדי להבין היטב את

הדרשה יש מן הצורך לעיין היטב באותה התורה והמאמר בפנים
הספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן" שעליו נאמרה הדרשה.

מבקש אני מכל אנשי שלומינו היקרים שידונו אותי לכף זכות,
ואם ימצאו בספר דברים שאינם מדויקים וכו', יתלו את האשם
בי, שלא זכיתי להבין כראוי את דבריו הקדושים של הרה"צ
מוהרא"ש ברסלבר שליט"א.

ומהשם יתברך אבקש ואתחנן שלא תצא תקלה מתחת ידי ויהא
חלקי ממזכי הרבים, ושהלומדים וקוראים בספר הקדוש הזה
יתעוררו באמת לעבודת השם יתברך ולהתקרב אל הצדיקים
האמיתיים שבדורינו ואל הצדיקים האמיתיים שוכני עפר זי"ע, ועל
ידי זה אזכה גם אני להתקרב אליהם באמת והיה זה שכרי.

כ"ד המעתיק המסדר והמכין לדפוס
משה יצחק בן אסתר אקה

ספר דרשות מוהר"א"ש חלק ב'

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח

שמקבלים תורה מתלמידי חכמים שידין יהודאין, כי תלמידי חכמים שידין יהודאין הם מקבלים תורתם מהשידין שיש להם תורה נפולה מאלפין נפולין, דהיינו לפעמים יש תלמידי חכמים שהם חולקים על הצדיקים האמיתיים, וביניהם יש לפעמים לומדים גדולים, יודעי ספר, שמכזים את הצדיקים הגדולים, ואין המדובר פה שאנשים פשוטים ומגושמים מן הרחוב מדברים על הצדיקים כל דבר אסור וחולקים עליהם, כי אם הם חולקים על הצדיק, מה בכך... מי הם בכלל... הרי הם אנשי רחוב מגושמים שכל מוחם מונח בעסקי העולם הזה ואיך יוכלו להבין ולהשיג צדיק גדול, וכודאי אם הם חולקים או מדברים, לצחוק וניחוך יחשב הדבר... המדובר הוא בתלמידי חכמים, יודעי ספר, המתמידים בתורתם, ולומדים כל היום, שהם

כשוזכים לבא ולהתאסף כל שבוע ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, והפעם נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח ששם רביז"ל מגלה את מעלת הצדיקים הגדולים ואת הסיבה שיש עליהם מחלוקת, ומי הם החולקים עליהם וכו', אשר ענין זה מעון הסבר עמוק, כי לכאורה מדוע יהיו חולקים על הצדיקים האמיתיים הגדולים במעלה מאד הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות, ומי הוא זה ואיזהו שיעיז לחלוק על צדיקים קדושים כאלה, ואת כל זה ויותר מזה יסביר לנו רביז"ל בתורה זו.

תורה נפולה

ואומר רביז"ל המתנגדים המכזים והמחרפים יראי השם זה מחמת

חולקים ומדברים על הצדיקים האמיתיים כל דבר אסור, והם מקררים אנשים מלהתקרב אליהם, ואת הדבר הזה צריך להבין, מדוע יהיה זה כך, מדוע לפעמים יש תלמידי חכמים גדולים, שהם לפעמים גדולי הדור, אך אין להם השגה בצדיקים אמיתיים, ולא עוד אלא שהם חולקים על צדיקים אמיתיים ומבזים אותם וכו', הרי הם יושבים ולומדים כל היום, ודבקים בתורת השם, ומהיכן יבואו להם מחשבות כאלה, לחלוק ולהתנגד לצדיקים אמיתיים.

שידין יהודאין

אם נסתכל ונתבונן בכל מה שקורה בעולם הזה, נוכל לראות ולהבין ולהשכיל, איך שכל דבר ודבר מקבל את חיותו ממנו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי דומם, צומח, חי ומדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אך כדי לזכות למדריגה זו צריך לעבוד ולזכך את עצמו ימים ושנים, באופן שיוכה למח ברור נקי ומזוכך ויוכל להרגיש זאת, כי כל עוד מוחו של האדם מוזהם ומגושם, אין לו תפיסה והרגשה ברוחניות חיות אלקות, והנה בעולמות הגבוהים יותר מן העולם הזה, ישנם מלאכים ושדים, המלאכים שהם נשמות בלי גוף, נמשכים תמיד אל

רוחניות חיות אלקותו יתברך, אין להם שום מניעה ומכסה מלראות באופן פתוח את אור אלקותו יתברך, שכן הם אינם מלובשים בגוף כלל וכלל, ואינם רואים לפני עיניהם דומם וצומח חי ומדבר, אלא רק רוחניות חיות אלקותו יתברך, ולכן הם בוערים ומתלהבים תמיד רק אליו יתברך בלי שום גבול וצמצום, ומצד הצד השני ישנם גם שדים, שהם נפשות בלי גוף שנבראו בערב שבת בין השמשות (אבות ח') ולא הספיקו להתלבש בגוף, אך גם אינם מלאכים, והם הם מזיקי דעלמא, ורוב הצרות והיסורים וכו' וכו', שעוברים על בני העולם, נגרמים על ידם, ולמרות שבני אדם מסרבים להאמין שיש שדים ורוחות שהם המזיקים להם והם הממררים את חייהם, בכל אופן, כך היא המציאות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה האוינו) על הפסוק "קמב מרירי", שהוא שד הממרר את חייו של האדם, ואת זאת רואים בחוש, שרוב בני האדם מסתובבים ממורמרים, ואפילו כשיש להם מצב רוח טוב וכו', מתהפך לפתע מצב הרוח שלהם ונהפך להיות רע, ובכל זה אשמים השדים הממררים את חיי האדם, וגורמים לו את רוב הצרות והיסורים העוברים עליו, כי את זאת צריך לדעת היטב, שכל הצרות והיסורים הנגרמים לאדם

באים רק מחמת חטאי הרבים, כי ככל שהאדם מרבה לחטוא ולפשוע הוא יוצר ובורא רוחות ושדים, הקשורים אליו, והם הם הממררים את חייו, בגללם יש לו מצב רוח רע, הם המונעים את שמחת החיים שלו, ומחשיכים את חייו.

אבוקה

והנה חכמינו הקדושים נתנו לנו עצה כיצד להפטר מן השדים, ואמרו שכאשר האדם הולך בדרך לא ילך יחידי כדי שלא יתאחזו בו השדים, אלא ילך עם עוד אדם וידברו ביחד דברי תורה שעל ידי זה יוכלו לגרש מעליהם את השדים ולבטלם לגמרי, העצה השניה כיצד להפטר מן השדים היא ללכת עם אבוקה בדרך שאז לא יתאחזו בו השדים וינצל מהם לגמרי, נמצא שישנם שתי דרכים כיצד להנצל מן השדים, הראשונה היא בכח החבר והתורה, דהיינו שהולכים עם עוד יהודי ולומדים תורה, על ידי זה אין לשדים שום שליטה עליו, ולא עוד אלא שהם נתבטלים לגמרי, וכן כשהאדם הולך עם אבוקה גדולה בדרך על ידי זה אין לשדים שום שליטה עליו, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד') שהצדיק נקרא אבוקה, על שם שאביק בתורה, דהיינו שהוא דבוק בתכלית הדביקות בהתורה הקדושה

ובהקדוש ברוך הוא עיין שם, נמצא שעיקר העצה להנצל מן השדים והרוחות שהאדם ברא על ידי חטאיו ועוונותיו, ועל ידם הוא סובל מה שמובל, מרירות ועצבות וכו', היא רק על ידי שיבוא אל הצדיק, הנקרא אבוקה וילך עמו שעל ידי זה יברחו ממנו כל השדים והרוחות, כי מן האור האש והחמימות, הם בורחים ומפחדים.

הבדלה

על פי זה אפשר גם לומר טעם נכון, מדוע כשאנו עושים הבדלה אנו מדליקים אבוקה, ולא מסתפקים בנר אחד, אלא מחברים כמה נרות יחד דייקא, כי עיקר הטעם שמדליקים נר במוצאי שבת הוא מכיון שאז נגלה לאדם הראשון ענין האש וכו' כידוע, ועל פי כל מה שהסברנו אפשר להבין מדוע דווקא במוצאי שבת נגלתה לו האש, כי אדם הראשון שחטא נתגרש מיד מגן עדן, אך מיד כשבאה שבת, זכה שהיא תגן עליו, כי באה שבת, באה מנוחה, אך במוצאי שבת, מיד כשפסק אור השבת, פחד אדם הראשון שלא יתאחזו בו השדים והרוחות שברא על ידי חטאו ועל ידי זה יתמררו חייו, ולכן נגלתה לו האש כדי שינצל מן הרוחות והשדים וכו', וזהו הטעם שאנו מדליקים אבוקה דייקא במוצאי שבת כדי שלא

יבואו הקליפות השדים והרוחות ויתאחזו בנו מיד אחרי צאת השבת, ולכן אנו מדליקים מיד בהבדלה אבוקה כדי להבריחם ולהוציאם מעלינו לכל ששת ימי השבוע שלא יתאחזו בנו וימררו את חיינו, על כל פנים, הצדיק האמיתי נקרא אבוקה, כי הוא דבוק באור התורה הקדושה וכל חייו הם על פיה, ומי שזוכה להתקרב אליו זוכה להבריה מעל עצמו את השדים הממררים כל כך את חייו של כל אדם בעולם הזה.

אלופו של עולם

והנה עיקר החיות של הצדיקים האמיתיים היא האמונה והדביקות בו יתברך, והם מדבקים את עצמם באור התורה הקדושה אורו של הקדוש ברוך הוא, הנקרא אלופו של עולם, שעל זה מרמזת האות אל"ף, אלופו של עולם שכל העולם מקבל את החיות ממנו והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, באור זה דבקים הצדיקים, וכך הם חיים, אך מן הצד השני, יש כח להסיטרא אחרא, בבחינת אלפין גפולין, וכמו שאמרו הבעש"ט הקדוש זי"ע על הפסוק (שמות ט"ו) א"מר א"יוב ארדוף א"שיג א'חלק שלל, שהסיטרא אחרא והקליפות גם הם רוצים להדבק באור האל"ף אור אלופו

של עולם, ורוצים להוציא משם חיות לעצמם, ולכן הם אומרים, אמר אויב ארדוף אשיג אהלל שלל, שהם רוצים לתפוס את האור הזה ולחלק ממנו שלל וכו', והם חמשת האלפין הנפולין וכו', אך הצדיקים האמיתיים בגודל כח דביקותם בו יתברך אינם מתפעלים מכך כלל וכלל, אלא יודעים שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומחמת שהם דבוקים בו יתברך ואורם מאיר כמו אבוקה, אין להשדים והקליפות שום שליטה עליה והם בורחים ומסתלקים כלעומת שבאו, כי הצדיקים האמיתיים מוצאים גם בתוך השדים והרוחות את אלופו של עולם ומוציאים משם את חיותם ולוקחים מהם שלל, נמצא שעל ידי הצדיקים האמיתיים דייקא יכולים להנצל מכל השדים הרוחות והקליפות הממררים את חיי האדם ומוציאים ממנו את שמחת החיים.

שד יהודי

לעומת הצדיקים האמיתיים, הדבקים בו יתברך בתכלית הדביקות, והזוכים להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, זה לעומת זה, ישנם תלמידי חכמים הנקראים שידין יהודאין, שדים יהודים, ולמרות שהם תלמידי חכמים הלומדים וההוגים בתורה הקדושה בכל אופן

אינם יותר מאשר שדים, וכמו שמבואר באריכות בזהר הקדוש ענין זה של שידין יהודאין, והיוצא משם הוא, שכל תלמיד חכם שאינו לומד תורה לשמה, לשם א-ל-עולם, ותורתו אינה כדי להוריד את השכינה בעולם ולגלות בזה העולם את אמתת אלקותו יתברך, נקרא שד יהודי, כי מתורתו יונקים אותם שדים הממררים את חיי בני האדם, כי תורתם של תלמידי חכמים כאלה היא כדי להתייחר ולקנטר ואין בכוננתם לקרב אנשים אל הקדוש ברוך הוא על ידי תורתם, רק להראות לכולם את גודל כוחם בתורה ואיך שהם חכמים וגאונים גדולים שיודעים ללמוד יותר טוב מכולם... אשר מתורה כזו יונקים השדים, וזהו עיקר החילוק וההבדל בין התורה שלומד הצדיק האמת, לבין התורה שלומדים התלמידי חכמים האלה, כי הצדיק שלומד תורה לשמה, לשם א-ל-עולם, כדי לגלות את השכינה ולהורידה אל זה העולם, זוכה להרגיש מתוך לימוד התורה נועם ועריבות גדול מאד, כי זוכה להרגיש על פניו אור וזיוו נפלא של רוחניות חיות אלקותו יתברך, מה שאין כן התלמידי חכמים שדים יהודאין שאינם לומדים תורה לשמה, אינם זוכים להרגיש רוחניות חיות אלקות, והם מפרידים כביכול את האל"ף, אלופו של עולם, מן התורה הקדושה, ועל

ידי זה יש להשדים כח לינק מתורתם והם מקבלים את תורתם מן האלפין הנפולים, דהיינו מן השדים, כי אינם מרגישים בתורה שהם לומדים שום חיות ודביקות אליו יתברך, והכל אצלם כמשל בעלמא, ואינם מקשרים את הקדוש ברוך הוא אל תורתם כלל וכלל, הם יכולים לפלפל בתורה בחריפות גדולה, אך אינם מזכירים ולו פעם אחת את הקדוש ברוך הוא בתוך תורתם, כי הכל הוא רק כדי להתייחר ולקנטר אחרים, ולהראות את גודל כוחם וגאונותם, וזה ההבדל הגדול כנ"ל בינם לבין הצדיקים האמיתיים שלומדים תורה בקדושה וטהרה לשם שמים, זוכים להרגיש אלקותו יתברך, וכשהם אומרים תורה, הכל מקושר ומיוחד בו יתברך ועל ידי תורתם זוכים אנשים להתעורר ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא, מה שאין כן אלו התלמידי חכמים שדין יהודאין, שאינם מקשרים את תורתם אל הקדוש ברוך הוא עליהם נאמר (ישעיה ז') המעט מכם הלאות אנשים כי תלאו גם אלקים כי מייגעים אנשים שבאים לשמוע דרושם ותורתם ואנשים חושבים שיבואו לאיזהו תועלת על ידם דהיינו שיבואו לדעת את ה' איך לעבוד והם האנשים אין משיגים שום תועלת כי תורתם של אלו התלמידי חכמים אין לה כח

שכולנו רחוקים כל כך וכו' וכו'.

סם המוות

ובאמת צריך להבין, מהיכן יבוא דבר כזה, כי התורה תורת חיים היא, ואיך יבוא תלמיד חכם הלומד את התורה הקדושה לרחק בני אדם ממנו יתברך, ועוד ימצא ראיות בתורה לכל הדברים שהוא מדבר, אך כאשר האדם אינו זוכה, תורתו היא בבחינת סם המוות, כי כאשר אינו לומד תורה לשמה על ידי זה מקבל את תורתו מן השידין שיונקים מהם, כי הם מסתירים את אמתת מציאותו יתברך מן האדם, ומי שלומד תורה בלי הקדוש ברוך הוא, ומטרתו אינה להוריד את השכינה לעולם, על ידי זה יש לשדים שליטה על תורתו, וכמו שאפשר לראות בחוש שכל הכופרים והאפיקורסים למיניהם מביאים ראיות לכל השמויות וההבלים שלהם מן התורה הקדושה, הם מוצאים פסוקים ומסלפים אותם כפי שיטתם, או מוצאים כל מיני מאמרי חז"ל ומהפכים את כוונתם האמיתית כדי להביא מהם ראיה שכביכול חכמינו הקדושים אמרו כך וכך, וכל זאת הוא מכיון שאינם לומדים תורה לשמה ומטרתם היא להתייהר ולקנטר ולהראות כמה שהם חכמים וגאונים וכו', וכל אלו החולקים על הצדיקים האמיתיים

להדריך את האדם בדרך הטוב וכו', ועל ידי זה הם חושבים כאילו לואה הקדוש ברוך הוא מלעזור לעובדים אותו נמצא שעל ידי זה אלו בני האדם נופלים בכפירות גדולות, ואת זאת רואים בחוש שכאשר מכריזים ואומרים שביום פלוני במקום פלוני תהיה דרשה מתקבצים אנשים רבים הרוצים לשמוע את דבר ה' ורוצים לדעת כיצד גם הם יוכלו לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא בשלימות, אך כשהם מגיעים אל הדרשה הם שומעים שהדור שלנו הוא דור חשוך והכל כל כך חסר תקוה וכו' וכו', ועל ידי זה לא רק שאינם מתחזקים בעבודת השם יתברך אלא עוד מתרחקים לגמרי, כי אם הכל כל כך חשוך ואין תקוה ואין תקנה, מי צריך בכלל את כל העסק... ועל ידי זה מתרחקים לגמרי ועוד נופלים בכפירות ואפיקורסות וחושבים שהקדוש ברוך הוא כביכול אינו רוצה לעזור לכל הרוצה לחזור בתשובה שלימה ומי שחטא ונפל, אבד עליו הקלח, ואין שום תקוה, אשר כל זה בוודאי אינו נכון, אך זוהי תורתם של אלו התלמידי חכמים שידין יהודאין שבמקום לקרב אנשים אליו יתברך, במקום שיסבירו את מעלתו של כל יהודי ויהודי, עושים את ההיפך ומתארים רק את החושך בעולם, ואיך

המגלים את אמתת מציאותו יתברך הם מקבלים תורה מאלו השידין יהודאין ומתם צריך מאד להזהר ולהתרחק בתכלית הריחוק, כי הם יכולים להוריד את האדם לנוקבא דתהומא רבא על ידי תורתם, ועל ידי דרשותיהם, אשר על זה צריך להרבות בתחינה ובקשה ממנו יתברך, שלא יפול ברשתם ולא ינתק ממנו יתברך רחמנא ליצלו, ועל זה צריך לבכות מאד לפניו יתברך, כי לא מספיק שיש לאדם יסורים מהחמאים והעוונות שכבר עבר, ועוד זאת יש לו צרות בגשמיות מחובות וכו', ואם ילך אל תלמידי חכמים שדים יהודאין לא רק שלא יחזקו אותו אלא ישברו אותו ויותר ויותר, ועל ידם יפול בנוקבא דתהומא רבא, ועל זה צריכים רחמים גדולים ממנו יתברך להנצל מהם ומרשתם, וזה צריך להיות הסימן של האדם לדעת אם הוא נמצא במקום טוב, מקום היונק מן הקדושה, או חס ושלוש התיפך וכו', אם כאשר הולך למקום מסויים ומקבל שם את הרושם שאבדה התקוה ואין לו כבר סיכוי לחזור בתשובה, סימן שמקום זה אינו מקום טוב, ואפילו שהאדם שאומר את הדברים האלה נראה תלמיד חכם, ואדם נחמד וכו', מה בכך, אם הוא מלמד אותי שאבדה תקוה, והמצב קשה מאד, הדור חשוך, ותקדוש ברוך הוא רחוק

מאתנו וכו' וכו', סימן שיונק את תורתו מן השידין יהודאין המרחקים את האדם ממנו יתברך, ובפרט כאשר רואים שאותו תלמיד חכם, אפילו שיהיה אדם נחמד מאד מאד, חולק על הספרים של הצדיקים האמיתיים המגלים את אמתת מציאותו יתברך ואיך שכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה, זהו סימן מובהק שתורתו נמשך משידין יהודאין ולא כדאי להיות שם, כי על ידו רק יתרחק ממנו יתברך, ולמרות שלכאורה אי אפשר להבין זאת, מהיכן יבוא דבר שכזה, שתלמיד חכם שיושב והונה בתורה הקדושה, ידבר כל דבר אסור על הצדיקים האמיתיים, ועל ספרים המגלים את אמתת מציאותו יתברך ואיך שכל יהודי ויהודי חשוב אצלו יתברך, אבל אם זה כך, סימן הוא שאותו תלמיד חכם יונק את תורתו מן השידין יהודאין, ולא כדאי להשאר אצלו כלל.

האמונים עלי תולע

ואומר רביז"ל וכשיש ליראי השם חרפות ובושות מהכופרים האלה, עצה על זה אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם (תהילים כ"ב), לחרפות ובזיונות הסגולה לזה בחינת תולע שעל ידי בחינה הזאת מנצח אויביו כי תולע הוא בחינת אמונה כמו שכתוב (איכה ד') האמונים עלי

תולע, נמצא שכאשר יש לאדם חרפות ובזיונות מכופרים עיקר העצה היא להיות בבחינת תולע, והנה אם נשים לב ונדקדק היטב בדבריו הקדושים של רביז"ל נראה שרביז"ל קורא לאלו השידין יהודאין, כופרים!!! פשוטו כמשמעו, כי בסופו של דבר אם בני אדם יכולים לדבר רע ולחלוק על הצדיק האמת שהוא דבוק בו יתברך בתכלית הדבקות וכל מוחו מונח רק ברוחניות חיות אלקותו יתברך, סימן שאינם מאמינים בו יתברך, כי אם היו מאמינים בו יתברך בשלימות בוודאי לא היו חולקים על צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך וכל מטרתם היא רק לגלות את אמתת מציאותו יתברך, אך הצדיקים ויראי השם שכבר נפלו קרבן ללשונם של אלו השידין יהודאין המדברים עליהם כל דבר אסור וכו', עיקר עצתם היא לברוח אל האמונה הקדושה בבחינת האמונים עלי תולע, דהיינו להיות בבחינת תולעת וכמו שאמר דוד המלך על עצמו (תהילים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש, כי על דוד המלך עבר מה שעבר, צרות ויסורים ומחלוקת גדולה מאד, והחולק הראשי עליו, היה תלמיד חכם שד יהודאי, דואג האדומי, שהיה תלמיד חכם גדול מאד וישב בסנהדרין, והוא רצה להרום את דוד המלך לגמרי, עד שאמר שהוא

אינו ראוי לבא בקהל ואינו יהודי כלל וכלל, תארו לעצמכם דוד המלך שהיה דבוק בהקדוש ברוך הוא כל ימי חייו עוד מילדותו, נרדף כל כך על ידי מתנגדים חריפים כל כך שרצו להוציאו לגמרי מכלל ישראל, וכמו שיכולים לראות גם היום בחוש שצדיקים אמיתיים המוסרים את נפשם לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם, ומגלים ומפרסמים את שמו של הצדיק הגדול שעל ידו יכולים להתקרב אליו יתברך, באים רשעים ארורים וחולקים עליהם ואומרים שאין להם שום שייכות אל הצדיק, ורק את מובת עצמם הם דורשים, בדיוק כפי שהיה על דוד המלך שלחם את מלחמת השם, והסנהדרין רצו להוציאו מכלל ישראל לגמרי, אך הוא לא התפעל מהם כלל וכלל, אלא ברח אל תוך האמונה הקדושה בבחינת תולעת, ואמר (שם) ואנכי תולעת ולא איש, וברח אליו יתברך בתפילה ובקשה וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב) מה תולעת אין כוחה אלא בפיה כך ישראל אין כוחם אלא בפיהם, כי עיקר העצה היא רק לברוח אליו יתברך בתפילה ובקשה ותחנונים ושם יכולים להתחבאות מכל המחלוקת הצרות והיסורים, ובאמת עצה זו היא עצה נפלאה מאד לכל אחד ואחד החפץ להתקרב אליו יתברך ואל הצדיקים האמיתיים שמיד

כאשר מתעורר לשוב בתשובה שלימה אליו יתברך ורוצה להתקרב אל צדיק אמיתי שיכול לקרבו אל הקדוש ברוך הוא בשלימות, מיד נתעורר עליו קול הברה, שהוא הסיפרא אחרא וכו', כי מיד כשנתעורר קול דקדושה, מתעורר כנגדו קול הברה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב) ועיקר העצה לקול ההברה שמתעורר על החפץ להתקרב אליו יתברך, הוא להיות בבחינת תולעת, דהיינו לשתוק ולא לענות למחרפי ולמבזי נפשו, ואם היה יכול להסתיר לגמרי את התקרבותו אל הצדיק האמת מה טוב ומה נעים, אך גם אם אינו יכול להסתירה, ומתעורר עליו ממילא קול הברה, שההורים אינם מרוצים מכך, ובישיבה אינם מרוצים מכך וכו', עליו להיות בבחינת תולעת דהיינו לא להכנס בוֹיכוחים ולא לענות וכו', אלא להכניס את עצמו בתוך התורה הקדושה ללמוד ולהתפלל ולהתנהג כפי שאיש כשר צריך להתנהג שאז ממילא תתכבול מעליו המחלוקת כי יראו שהוא איש כשר וחפץ באמת אשרי הזוכה לזה כי על ידי בחינת תולע, שהיא האמונה בו יתברך יכולים לעבור על הכל.

והאמין בה'

ואומר רביז"ל שאברהם אבינו

שהיה ראש למאמינים, הוא בבחינת תולע, כי עיקר בחינת תולע היא האמונה בו יתברך כמו שכתוב האמונים עלי תולע, כי על ידי שהאדם שותק למחרפי ומבזי נפשו בזה מגלה שמאמין בשלימות בו יתברך ויודע שעליו לסבול חרפות ובזיונות מחמת שחטא ופשע וכו', ומה לו להכנס בוֹיכוחים ומריבות, שזה היה כוחו של אברהם אבינו שהיה ראש למאמינים כמו שכתוב (בראשית מ"ז) והאמין בה' שהוא שובר את הכפירות והאפיקורמות, ומכלה את העבודה זרה והבזיונות מן העולם, כי אברהם אבינו מסר את נפשו לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם, ולא התפעל מאף אחד למרות שכל העולם כולו היה כנגדו, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סדרש רבה לך לך) "אמר לו הקדוש ברוך הוא אני לא היה שמי ניכר לבריותי והכרת אותי לבריותי, הרי אני מעלה עליך כאילו אתה שותף עמי בכריאתו של עולם", כי עד שבא אברהם אבינו לא ידעו על הקדוש ברוך הוא ועבדו עבודה זרה ומשבא אברהם אבינו ומסר את נפשו לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם נודע שמו של הקדוש ברוך הוא בכל העולם כולו ולכן אמרו חכמינו הקדושים אל תקרי בהבראם אלא באברהם, כי לאברהם אבינו יש חלק ושותפות

ועושה חסד לאלפים

ואומר רביז"ל שמידתו של אברהם אבינו היתה חסד בחינת ימין ועל ידי זה התגבר על כל אויביו ותיקן את האלפין הנפולים בבחינת (שמות כ') ועושה חסד לאלפים, דהיינו כי מי שרוצה לנצח את שונאיו ולברוח ממחלוקת ומריבות וכו', לזה יזכה רק על ידי בחינת חסד דהיינו שלא יענה להם, אך טבעו של האדם הוא להיפך, טבעו הוא לצאת ולריב עם מי שעומד כנגדו, כי דרכו של האדם הוא להיות צודק, וכל אחד ואחד רוצה להיות צודק במה שהוא עושה, ולכן כשאביו עומד כנגדו, או הראש ישיבה עומד כנגדו, מיד הוא יוצא כנגדם להוכיח את דרכו וגורם לעצמו מחלוקת ומריבות, שזוהי בחינת דרך הגבורה, מה שאין כן, כשהאדם הולך תמיד רק עם מידת החסד, דהיינו שאינו עונה למחרפי נפשו, אלא אומר, "אתם צודקים, אני לא צודק", על ידי זה משקיט מעליו את המחלוקת, ואם יעשה את כל זאת בחכמה עצומה על ידי זה יוכל לעשות אחר כך כל מה שהוא רוצה מבלי שאף אחד יפריע לו, וזה כלל גדול בחיים, שלא בכל דבר צריך להיות צודק... לא תמיד צריך להיות צודק... ואפילו שבאמת אתה צודק... אבל אם

בבריאת העולם כי הוא גילה ופירסם את בורא העולם לכל העולם כולו, ורק על ידי שאחז בשלימות במידת האמונה על ידי זה עבר על הכל וניצח את כל השונאים שלו, וכך היה עם כל הצדיקים בכל דור ודור ובפרט בדורו של דוד המלך שסבל צרות ויסורים ממתנגדים חריפים מאד מאד עד שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי שקלים כ') אין דור שאין בו ליצנים כדורו של דוד, כי כדורו של דוד היו כל כך הרבה ליצנים, שעשו צחוק וליצנות מדוד המלך, וצערו אותו מאד, עד שלא היתה לו שום עצה אחרת רק לברוח אליו יתברך בבחינת "אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, כל רואי ילעינו לו יפטירו בשפה יניעו ראש" וגו', כי אף על פי שעבר עליו מה שעבר מכל מיני קלים וריקים, פוחזים וליצנים, שלענו לו וצחקו ממנו, תמיד ברח רק אליו יתברך והתחבא אצלו יתברך, וכמו שכבר אמרו זוהי העצה היחידה לכל מי שרוצה להתקרב אליו יתברך אך עובר עליו מחלוקת צרות ויסורים וכו', שיהיה בבחינת תולעת ולא יענה לאף אחד, רק יברח ויתחבא אצלו יתברך, ויבוא לפניו יתברך בכל יום ויום מחדש בתחינות ובקשות תפילות ותחנונים ובכיות שיציל אותו משונאיו ורודפי נפשו, אשרי לו.

הכנסת אורחים

ואומר רביז"ל ולבא לחדר הזה אי אפשר לבא אל על ידי שיכנים תלמידי חכמים צדיקים לתוך ביתו וכו', דהיינו שלזכות לכל זה, לדעת כיצד להתנהג וכיצד לברוח ממחלוקת אי אפשר אלא על ידי מצוות הכנסת אורחים כשמכניסים תלמידי חכמים צדיקים לתוך ביתו, ומשמים אותם, שזה מעלת שימוש התלמידי חכמים שעל ידי שזוכה להכניסם לביתו, ועל ידי שזוכה לשמשם על ידי זה לומד מהם הרבה תורה ויודע כיצד להתנהג בחייו, שלזה יזכה רק אם תהיה לו שייכות לצדיקים כאלה, ודוגמא לזה הוא מוהרנ"ת ז"ל שממר את נפשו לשמש את רביז"ל בכל מה שרק היה יכול ועל ידי זה למד ממנו תורה אשרי לו ואשרי חלקו, ועל ידו זכינו כולנו לקבל את אורו של רביז"ל ומוהרנ"ת ז"ל גילה לנו את הדרך הזאת כיצד לברוח ממחלוקת ולדבק את עצמו רק בו יתברך, וכן הקפיד מאד על מעלת הזמן היקר שלא לבזבזו בשמויות והבלים, וכן שאף פעם לא מאוחר מדי ותמיד יכולים לחזור אליו יתברך, וכמו שמספרים שפעם אחת ראה מוהרנ"ת ז"ל שני אנשים מדברים ביניהם, והאחד עדיין לא התפלל, ואמר להשני "כבר מאוחר, כבר מאוחר", ואמר

ברצונך להוציא את נקודתך מן הכח אל הפועל, לא בכל פעם אתה צריך להיות הצודק... ואם תתן את הצדק לאחרים, בסופו של דבר יעזבו אותך ויניחו לך לנפשך, ואז ממילא תוכל לעשות כל מה שאתה רוצה, וכמו שהוא שגור בפי חסידים על יוחנן כהן גדול שהיה כהן גדול שמונים שנה ואחר כך נעשה צדוקי, ופירשו החסידים שהפגם של יוחנן כהן גדול היה שנעשה צודק, דהיינו שבכל דבר חשב שהוא צודק והוא יודע ועל ידי זה נפל, כי זה כלל גדול ככל שהאדם עולה ממדריגה למדריגה בעבודת השם יתברך צריך לדעת שהוא אינו יודע כלום, ואינו צודק ואינו מבין וכו', ועל ידי זה יוכל לעלות מעלה מעלה, אך כשהוא נעשה צודק, ויודע ומבין וכו', על ידי זה נופל ויורד, אשרי ואשרי הזוכה להשתמש בעצה זו, עצה בדוקה שעל ידה יוכל להסיר מעליו את כל הצרות והמחלוקת מבני אדם, דהיינו לתת להם את הצדק, ולומר "אתם צודקים", שעל ידי זה ממילא יעזבו אותו, ויוכל להוציא מן הכח אל הפועל את כל מה שרצה, כי אין עוד עצה טובה מזו לומר לשני שהוא צודק ולהתחמק ואחר כך לעשות איך שהוא רוצה בעבודת השם יתברך, שעל ידי זה יוכל להוציא מכח אל הפועל את נקודתו תמיד, אשרי לו.

על זה מוהרנ"ת ז"ל, "בוודאי שכבר מאוחר, אך עדיין יש זמן..." ובזה רצה להכניס בתלמידיו, שאפילו שהאדם חמא ופשע ופגם וכו', ובוודאי כבר מאוחר... אך עדיין יש זמן, ותמיד יש תקוה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ובפרט כשהאדם מרגיל את עצמו ללמוד תורה בקדושה וטהרה גדולה וקובע לעצמו שיעורים בכל מקצועות התורה הקדושה, במקרא משנה גמרא מדרש, רמב"ם ומור ושולחן ערוך, זוהר ותיקונים, וכל שאר חלקי התורה, על ידי זה בסופו של דבר יזכה לסיימם, ולתורה יש כח גדול נורא ונפלא כל כך עד שהיא מעדנת את האדם ומזככת ומטהרת את נשמתו אשרי לו ואשרי חלקו, ועל ידי שהאדם זוכה ללמוד תורה בקדושה וטהרה ולהתקרב לצדיקים אמיתיים על ידי זה אין שום שד יכול להפריע לו להתקרב אליו יתברך ותמיד יוכל להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, ולכן אשרינו ואשרי חלקינו שאנו יודעים מתורות כאלה ומגילויים כאלה ואנו זוכים להיות מקורבים אל הצדיקים האמיתיים, שעל ידי זה נזכה להסיר ולמלק מעלינו את כל השדים והרוחות שיש בעולם, כי באמת אם נתבונן היטב נראה שכל העולם כולו מלא שדים

ורוחות, שהם כלל הדמיונות שיש לכל העולם כולו, אשר כולם נמשכים רק מבח השדים שיש בעולם שמשגעים את מח האדם וכל העולם כולו מלא שקרים, מהכל ידברו, את הכל יספרו, חוץ מתורתם של הצדיקים האמיתיים שעל ידה יכול האדם להתקרב אליו יתברך, ולכן עלינו להיות חזקים בהתקרבות אל התלמידי חכמים הצדיקים שבדור ולשמש אותם, ובפרט לקבוע לעצמו שיעורים כמדרן בתורה הקדושה כמו שאמר רבינו"ל (שיחות הר"ן סי' י"ט) שעל ידי כח התורה הקדושה אפילו אלו האנשים שחמאו ונפלו ועדיין נופלים היכן שנופלים, אם יקבעו לעצמם חק קבוע ללמוד כך וכך בכל יום הכח של התורה יוציאם מן הבוץ וימלקו מעליהם את כל הרוחות והשידים, כי על ידי התורה הקדושה מזדכך המח מאד מאד, ועל ידי ההתקרבות אל הצדיק האמת, על ידי זה זוכים להפריד את עצמו מכל הדמיונות שיש בעולם, ומתחילים לחיות עם המציאות, ויודעים שעליהם לברוח רק אליו יתברך ורק הוא יתברך יכול לעזור להם להנצל מכל שונאיהם, אשרי ואשרי הזוכה להכניס גילויים נפלאים אלה בתוך לבבו שאז יזכה לחיות חיים נעימים, אשרי לו ואשרי חלקו, יהי חלקינו עמו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט

שהבהמה עושה גם האדם עושה, והחילוק והתבדל היחיד ביניהם הוא הדיבור, כי הדיבור הוא התגלות השכל, ולכן לא כל דיבור נקרא דיבור, כי דיבור סתם, דיבור שאינו מגלה את רוחניות אלקותו יתברך בעולם, אינו נקרא דיבור כלל וכלל, ולכן עיקר דיבורו של האדם צריך להיות דיבור נשמע ונתקבל, דהיינו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולגלות את הקדוש ברוך הוא וכו', ואת כל עסקיו הגשמיים לקשר רק אליו יתברך, מה שאין כן כשאין דיבורו של האדם נשמע ונתקבל, דהיינו כשאינו מדבר מאלקותו יתברך, עליו נאמר (תהלים י"ט) אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, דהיינו כשאין שומעים את הקול, קולו יתברך, על ידי זה אין אומר ואין דברים, דהיינו הדיבור אינו נקרא דיבור והוא סתם פטפוטי דברים בעלמא, בדיוק כמו דיבורי גויים וכו', כי גם הגויים מדברים, אך מכיון שדיבורם אינם מגלה את הקדוש ברוך הוא ואינם מכניסים בו גילוי אלקות, דיבור זה נחשב בדיוק כמו שהחיה נוהמת ונובחת ומייללת כי עיקר הדיבור נחשב רק כשזוכים לדבר ממנו יתברך, וזוכים לגלות את רוחניות חיות אלקותו

כשזוכים לדבר על כל פנים פעם אחת בשבוע מדבריו הקדושים של רביז"ל אין למעלה מזה, ולמרות שכאשר אנו עדיין מלובשים בגוף הגשמי אין לנו השגה בכל זה, אך כל מי שזכה להיות על ציונו הקדוש של רביז"ל זוכה להרגיש איזה התנוצצות מגדולתו, וככל שזוכה להיות יותר פעמים על ציונו הקדוש של רביז"ל על ידי זה נפתחים לו שערים חדשים באופן שיוכל להבין ולהשיג את גדולתו של הצדיק, וכשזוכים למסור את נפשו ולנסוע לציונו הקדוש של רביז"ל ומקיימים את עצותיו הקדושים על ידי זה יש לנו במה לשמוח, ועלינו להחיות את עצמינו מאד שאנו זוכים להיות מקורבים אליו ומדברים מעצותיו הקדושים, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט

אין אומר ואין דברים

ואומר רביז"ל שלא כל דיבור נקרא דיבור כי דיבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דיבור, דהיינו כי תכלית בריאת האדם בזה העולם היתה כדי שיגלה ויפרסם את אלקותו יתברך, ומותר האדם מן הבהמה אין, כי כל מה

יתברך, אשר ללא זה אין הדיבור נחשב דיבור כלל.

דיבור מוב

ואומר רביז"ל ועיקר מה שנתקבל הדיבור הוא מחמת המוב שיש בו, כי מוב הכל חפצים, ועל כן כשיש טוב בהדיבור אזי הדיבור נשמע ונתקבל אבל כשאין טוב בהדיבור אינו נתקבל, ועיקר המוב הוא הקדוש ברוך הוא כמו שכתוב (תהילים קמ"ה) מוב הוי"ה לכל, כי הוא יתברך מוב תמיד לכל, ולכן האדם צריך להרגיל את עצמו לדבר תמיד אליו יתברך, כי הוא יתברך תמיד מוב, וזה עיקר הדיבור שצריך איש הישראלי לדבר, איך שעכשיו מוב, ויהיה מוב, והקדוש ברוך הוא מוב, ובוודאי יעזור לכל אחד ואחד, כי בזה העולם עובר על כל אחד ואחד מה שעובר ובני אדם מסתובבים שבורים ורצוצים ללא פרנסה ומלאים צרות ויסורים, ואינם יודעים מה לעשות, והם מתייאשים וחושבים שאף פעם לא יוכלו לצאת מהמקום שנפלו אליו, ועיקר הדיבור הוא לדבר עמהם דיבורי אמונה והתחזקות גילוי אלקותו יתברך באופן שיוכלו להתחזק ולעמוד על עמדם, וצריכים לגלות להם את מובו יתברך, ואיך שבוודאי הכל לטובה ובוודאי הוא יתברך יעזור להם

לצאת מן השאול תחתיות ומתחתיו, כי יש אנשים שמרוב שנפלו ועבר עליהם מה שעבר, הן בנשמיות והן ברוחניות, הם שוכבים מיואשים לגמרי, מחמת שאינם יודעים מטובו יתברך, וחושבים שאבד מנום ותקוה מהם, אשרי הזוכה לגלות להם על ידי הדיבור את מובו יתברך, ואיך שהכל לטובה ובוודאי יהיה מוב והקדוש ברוך הוא יעזור, ומכנים בהם אמונה ובטחון בו יתברך על ידי דיבוריו אשרי לו, אשר זה נקרא דיבור מוב, ודיבור כזה בוודאי נשמע ונתקבל, כי דיבורי התחזקות בוודאי כולם רוצים לשמוע ואפילו גדולים וצדיקים, וכמו שסיפר רביז"ל על עצמו, ואמר שאם היה לו מישהו שיאמר לו אחי חזק, בימי נעוריו היה רץ כמה אלפים פרסאות בעבודת השם יתברך, וכן סיפר שכאשר נעשה בר מצוה בא אליו דודו הצדיק הקדוש רבי אפרים מסידילקוב ז"ל (בעל מחבר ספר ידנל מחנה אפרים) וברכו ואמרו לו הפסוק (תהילים ב') אני היום ילדתיך, (כי זה נאמר על היום שהאדם נעשה בר מצוה כמובא בספרים) ואמר לו קצת דברי מוסר והתחזקות ממה שקיבל מזקנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע והיו הדיבורים יקרים מאד בעיני רביז"ל כמוצא שלל רב, עד כדי כך, דהיינו כי אפילו צדיקים גדולים צריכים לשמוע דברי התחזקות,

את אשתו ולהחליש את דעתו, אלא לדבר אליה דיבורי התחזקות לשבחה ולפארה שאז יהיה דיבורו נשמע ונתקבל ויעשה פירות.

דיבור מהדעת

ואמר רביז"ל ואיך עושין המוב בהדיבור, הוא על ידי שלוקחים הדיבור מהדעת, אזי יש בו טוב, אבל כשהדיבור בלא דעת, אזי אין בו טוב, בבחינת (משלי י"א) גם בלא דעת נפש לא טוב, נפש הוא הדיבור כמו שכתוב (בראשית ב') ויהי האדם לנפש חיה, ותרגומו לרוח ממללא, דהיינו כי דיבורו של האדם צריך לבא מן הדעת, כלומר שצריך שכל כיצד לדבר ומה לומר וכו', ועיקר הדעת הוא בבחינת (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, ולכן עיקר הדיבורים שבאים מן הדעת הם רק דיבורי אמונה, וזה עיקר הדעת להכניס בעצמו את האמונה הקדושה בו יתברך, וככל שהאדם מכניס בעצמו ובדעתו דיבורים אלו על ידי זה זוכה לחיות חיים טובים ונעימים, כי מי שחי עמו יתברך, ומי שחושב ומדבר רק ממנו יתברך, מסתכל על העולם בצורה אחרת לגמרי, ומבין שאנו נמצאים בעולם עובר, ולא נשאר כאן תמיד, וממילא מדוע לריב ולהתקומט על עולם עובר, ומבין שבמקום להתקומט עם

תארו לעצמכם רביז"ל שלקח את עצמו בעבודת השם יתברך מגיל שש, ובגיל שנים עשרה כבר זכה לחבר את ספר המידות כולו, ובכל אופן אמר שהיה צריך לשמוע דברי התחזקות, וכשדודו חיזק אותו בעבודת השם יתברך היו הדיבורים בעיניו כמוצא שלל רב, כל שכן אנחנו שאנו כבר בני עשרים ושלושים וארבעים, ועדיין לא התחלנו שום דבר בעבודת השם יתברך בוודאי שאנו צריכים לשמוע ולדבר דברי התחזקות, וקל וחומר בן בנו של קל וחומר על שאר אנשי העולם שאינם יודעים כלל מדברים שכאלה, ולכן אשרי המרגיל את עצמו לדבר רק דיבורי אמונה והתחזקות, דיבורים טובים, דיבורים שבהם נמצא הקדוש ברוך הוא ואז יהיו הדיבורים נשמעים ונתקבלים, ועיקר החכמה היא לדבר דיבורים טובים דהיינו דברי התחזקות, דברי טוב, איך שיהיה טוב ואיך שהקדוש ברוך הוא יעזור ואיך שכל אחד ואחד יכול לחזור אליו יתברך, ולא חס ושלוש לדבר דיבורים שאינם טובים דיבורי תוכחה וכו', שרק מרחקים את האדם ממנו יתברך, כי צריך לדעת איך להוכיח, ואין זו חכמה להפיל את האדם בחלישות הדעת וכו', החכמה היא להרימו להגביהו ולחזקו, וזה אפילו לאנשים זרים, וכל שכן בביתו של האדם שצריך לשמור מאד על דיבורי לא לשבור

אשתו, במקום לדבר עמה דיבורים רעים, כדאי לו לחזקה ולאמצה כדי שיהיה שלום בביתו, וזו אחת המצוות הגדולות ביותר כשהאדם זוכה לחזק את אשתו, או את שכנו או חבירו, אך לשם כך נחוצה דעת לדעת כיצד לדבר מה לדבר ועם מי לדבר.

שבח הצדיקים

ואמר רבינו"ל ולהקים ולרומם את הדעת הוא על ידי שבח הצדיקים, דהיינו שתמיד צריכים לעסוק בדיבורים משבח הצדיקים, ולספר סיפורים מצדיקים, ועל ידי זה מרוממים את הדעת, ואל נא נמעה את עצמינו, כי אנו כל כך מגושמים כל כך מוזהמים ורחוקים ממנו יתברך, ובוודאי אין לנו השגה ברוחניות אלקות, ובאהבה הגדולה שצריכים לאהוב את עצמו עם הצדיק ועם הקדוש ברוך הוא, כי במקום לאהוב את הקדוש ברוך הוא, אנו אוהבים דברים גשמיים, אנו אוהבים תאוות רעות ומידות רעות, לאכול ולשתות וכו', ומהיכן תהיה לנו השגה ברוחניות חיות אלקותו יתברך, ורק על ידי הצדיקים ועל ידי שבחם אנו זוכים קצת להרים ולרומם את הדעת באופן שגם אנו נזכה קצת להשיג בגדולתו יתברך, ובוודאי שצריכים הרבה לבקש ממנו יתברך שלא נמעה את עצמינו, ולא נדמה

בדעתנו שמצאנו צדיק אמיתי, אשר באמת הוא אינו כלום, וממעה אנשים וכו', כי הצדיקים האמיתיים דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות ואינם רוצים שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ואין להם שום הסתכלות ושמיעה והרגשה ודיבור בזה העולם כלל, רק הכל מקשרים ומייחדים אליו יתברך, וכשזוכים להתקרב לצדיק כזה ומדברים בשבחו על ידי זה זוכים לרומם את הדעת, ואת זאת עלינו לדעת שמראו החיצוני של הצדיק הוא בדיוק כמו של כל אחד אחר (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קמ"ז) אך הפנימיות שלו היא ענין אחר לגמרי, כי הוא דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, ומזה נובע שעל הצדיקים הגדולים ישנה מחלוקת גדולה, ומולולים בהם, וידוע מאמר אנשי שלומינו שאמרו, שאם אין על אחד מחלוקת, סימן שהוא אינו כלום, כי אם חולקים על מישהו, סימן שעל כל פנים יש בו משהו מן הקדושה, ולכן נתעוררה עליו מחלוקת, כי על כל דבר השייך אל הקדושה חולקים, אך כשלא חולקים סימן שאין שם שום דבר כלל, אשרי ואשרי הזוכה לעסוק בשבח הצדיקים ומספר תמיד משבח הצדיקים הגדולים הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות שעל ידי זה תתרום דעתו ומוחו ודיבורו יהיה נשמע

(תחילים קמ"ה) צדיק הוי"ה בכל דרכיו ועל ידי זה נעשה הדיבור, בבחינת לשמוע וכו', וזה (תחילים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו, היינו השבח שמשבחין תחילה את השם יתברך שהוא צדיקו של עולם, ואחר כך על ידי זה עושה דברו לשמוע בקול דברו, שעושי הדיבור שהוא נשמע ונתקבל, כי עיקר כוחם של המלאכים הוא בבחינת מה שאנו אומרים בכל יום, ונותנים רשות זה לזה באהבה להקדיש ליוצרים וכו', דהיינו עיקר כוחם הוא שהם מהללים ומשבחים את הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה הם מוציאים מן הכח אל הפועל את שליחותו של הקדוש ברוך הוא המומלת עליהם, וכן כשזוכים לדבר בזה העולם משבחו של הצדיק על ידי זה יכולים להוציא מכח אל הפועל את דברו ולהפיץ את אורו לכל העולם כולו, ולכן צריך להרבות בדיבורים מן הצדיק כדי שנזכה להוציא מכח אל הפועל ולהפיץ את אורו בכל העולם כולו.

ונתקבל כי ידבר דיבורים טובים, וזה מה שראו אצל אנשי שלומינו בכל הדורות שתמיד דיברו מרביז"ל ומשבחו, כי על ידי שמרבים לדבר משבח הצדיקים על ידי זה נתרומם הדעת ועל ידי זה מתעוררים כל השומעים, כי כשמדברים הרבה משבחו של הצדיק, הוא נדמה כאילו לקח בשמים ומחן אותם, שעל ידי זה בוודאי יש באויר ריח טוב וכו', וכן מי ששומע את הצדיק ואת תוכחתו על ידי זה נכנס בו ריח טוב, בבחינת (שיר השירים א') נרדי נתן ריח (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח') ולכן אשרי ואשרי המרגיל את עצמו לדבר הרבה מרביז"ל ומשבחו שעל ידי זה ממילא תהיה התעוררות לתשובה בין השומעים, כי על ידי שבח הצדיקים מתעורר הדעת וכולם משתוקקים אחריו יתברך, בבחינת (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו.

בגדים לבנים

ואומר רביז"ל וזה בחינת בגדים לבנים, היינו תיקון הדיבור שהוא בחינת מלכות פה הוא בחינת בגדים לבנים, כי צריך לשמור מאד את הבגדים שלא יבזה את הבגדים רק לשמרן כראוי שלא יבוא עליהם שום כתם ורובב, וכל

עושי דברו

ואומר רביז"ל ואפילו מלאכים כשרוצים לעשות דיבור שיהיה נשמע ונתקבל אצלם, בבחינת (תחילים ק"ג) עושי דברו לשמוע בקול דברו, אזי הם משבחין ומפארין את השם יתברך תחילה שהוא צדיקו של עולם, בבחינת

נמע עמו, הצטרף אליו והלך עמו ביחד אל ציון רביז"ל, אך מוהרנ"ת ז"ל שם לב לכך שמעילו של ר' נחמן מולמשינר היה קרוע, ולכן אמר לו, ר' נחמן לך ותפור את המעיל ואחר כך תלך לציון, אך ר' נחמן התעקש ואמר, את המעיל אתפור אחר כך, אני רוצה ללכת אתכם וללוות אתכם אל הציון הקדוש, אך מוהרנ"ת ז"ל ענה ואמר לו, אם הולכים לרבי ולא מצייתים אותו, לשם מה בכלל צריך לנסוע אליו, הרי רביז"ל הקפיד מאד שלא ללכת עם בגדים קרועים, ומדוע לא תציית אותו קודם... ומזה רואים את גודל ההקפדה שהיתה אצל רביז"ל ואצל אנ"ש האמיתיים בכל הדורות ללכת עם בגדים נקיים ושלמים, ולא חס ושלום להיפך, ואין שום עבודה ללכת עם בגדים קרועים ומלוכלכים, יש בזה רק שגעון ותו לא, ומי שמתנהג בדרך זו צריך לדעת שהוא משוגע, פשוטו כמשמעו, ולא להתפעל ממנו, כי על פי דעת רביז"ל צריך להזהר מאד שלא ללכת עם בגדים קרועים או מלוכלכים כי אז שורים דינים על האדם חס ושלום, אשרי הזוכה לשמור על בגדיו.

בכל עת יהיו בגדיך לבנים

ובאמת עיקר הקשר של ענין זה למה שאמר רביז"ל לפני כן הוא

מי שהוא גדול יותר צריך לשמור את הבגדים יותר כי מי שגדול יותר מדקדקין עמו יותר, ועל כן תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדיו חייב מיתה (שבת קי"ג) כי עמו מדקדקין יותר כי הבגדים בעצמם הם דנין אותו בכחינת דינא דמלכותא כי הבגדים הם בחינת מלכות כי רבי יוחנן קרא למאניה מכבודתא (שם) שזהו בחינת מלכות וכו', דהיינו כי צריך להקפיד מאד מאד ללכת עם בגדים נקיים ושלמים שלא יהיו קרועים חס ושלום, ומי שהולך עם בגדים קרועים ומלוכלכים עליו שורים דינים, ואין בזה שום עבודה ללכת עם בגדים קרועים או מלוכלכים, רק שגעון בעלמא, ובפרט כשאנו רואים שרביז"ל הזהיר כל כך על ענין בגדים נקיים, בגדים שלמים, בוודאי אין שום ענין ללכת עם בגדים מלוכלכים או קרועים, אדרבה צריכים לשמור את בגדיו בנקיט גדולה, צריכים לשמור את בגדיו בשלימות שלא יהיו קרועים כי על ידי זה דינים שורים על האדם, ומסופר שפעם אחת נסע ר' נחמן מולמשינר ז"ל ביחד עם מוהרנ"ת ז"ל לאומין, ודרכו של מוהרנ"ת ז"ל היתה שמיד כשהגיע לאומין היה מניח את החפצים באכסניתו שהיתה אצל ר' נפתלי ז"ל והיה מיד רץ לציונו הקדוש של רביז"ל, ובפעם הזאת שר' נחמן מולמשינר

מכיון שבגדים הוא גם ענין הדיבור וכמו שכתוב (קהלת ט') בכל עת יהיו בגדיך לבנים אל תקרי בגדיך אלא בגידיך, דהיינו הלשון, הדיבור, וכן ברית המעור, שהם ענין הבגדים, וידוע שכאשר אמר רביז"ל את התורה הזו הלביש את עצמו בפעם הראשונה בבגדים לבנים בשבת וכו', ועל פי זה מקושר ענין הבגדים לבנים, על פי פשוטו דהיינו ענין הלבוש והחיצוניות של האדם בחינת השכינה, בחינת הדיבור שהוא הלבוש והחיצוניות של האדם, כי באופן זה יכולים להכיר את האדם, דהיינו על ידי הלבוש שלו כי אם מסתכלים על לבושו של האדם, כבר אפשר להבין מי הוא האדם כמוכן שאפשר גם להתחפש בלבושים, שיתלבש בלבושים שאינם שייכים לו, ויחשבו שהוא צדיק גדול וכמו כן יכול להסתיר את עצמו בענין הדיבור, שידבר כל מיני שקרים ודברים של מה בכך וכו' וכו', אך כל זה אינו לזמן רב כי בסופו של דבר השקרן מתגלה, ורואים שאין הלבושים הללו הולמים אותו וכו', ולכן האדם צריך לשמור מאד על לשונו ודיבורו, הנקראים בחינת גיד, אל תקרי בגדיך אלא בגידיך, צריך לשמור את לשונו שלא ידבר לשון הרע ורכילות וליצנות ועוד דיבורים אסורים, אלא ישמור שגידו ולשונו ידברו רק דיבור הנשמע

ונתקבל, כי הכל תלוי כפי דביקותו של האדם וכפי דיבורו, אם הוא זוכה להיות דבוק בו יתברך, על ידי זה תמיד טוב לו, ולמרות שעובר עליו מה שעובר ויש לו צרות ויסורים בביתו ומחובות המעיקים לו וכו', אך מכיון שהוא דבוק בו יתברך ותמיד רק מדבר ממנו יתברך דיבורים הנשמעים ונתקבלים וכו', על ידי זה אי אפשר להרע לו כלל כי תמיד טוב לו מאחר שדבוק בו יתברך, מה שאין כן כשאדם אינו זוכה להיות דבוק בו יתברך ומפקיר את דיבורו, על ידי זה רע ומר לו מאד ואינו יודע כיצד להסתדר ולצאת מכל הסיבוכים שנסתבך בהם, ולכן אשרי המרגיל את עצמו לדבר תמיד רק דיבורים טובים שעל ידי זה יזכה שלא יפריד בינו ובין השכינה בחינת דם נדה המפריד בין אשה לבעלה, ולכן כשהאדם זוכה ומקפיד לשמור על לשונו ומדבר תמיד דיבורים הנשמעים ונתקבלים על ידי זה נעשה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', בחינת יחוד אשה ובעלה, אך כשמדבר מה שאינו צריך ועל ידי זה נופל ממילא בחטאים כי ברית המעור וברית הלשון תלויים זה בזה על ידי זה יש בחינת דם נדה המפריד בין אשה לבעלה ועל ידי זה אינו יכול להדבק בו יתברך ובשכינה הקדושה, כי גורם אפרשותא בין אשה לבעלה.

תיקון הכללי

עלינו להקפיד מאד לומר בכל יום ויום את התיקון הכללי שגילה לנו רבינו"ל, העשרה מזמורי תהילים שהם תיקון הכללי, ועל ידם זוכים לתקן הכל, ואסור לזלזל בתיקון זה רק להקפיד לומר בכל יום ויום את התיקון הכללי, כי הוא תיקון המסוגל לכל החמאים והעוונות שבעולם, ובזה תלוי כל תיקונו של האדם, תיקון הברית, שעל ידי פגם הברית עקר והרס את עצמו וניתק את מוחו ודעתו לגמרי ממנו יתברך, וגישה ומינה את עצמו מאד מאד, ועל ידי שנוהר לומר בכל יום תיקון הכללי על ידי זה יכול לתקן את כל זאת, ובפרט כשזוכה לבקש ממנו יתברך שיזכה לתיקון הברית וימשיך את עצמו אל הקדושה.

לחם מן השמים

ואומר רבינו"ל ובזה תלוי פרנסה בלי מורח, שהוא בחינת (שמות מ"ז) לחם מן השמים, דהיינו על ידי שהאדם זוכה לתקן את בריתו על ידי זה זוכה לפרנסה מן השמים, בבחינת המן שירד לבני ישראל במדבר, ובאמת זה עיקר סיבת חסרון הפרנסה, מפני שהאדם חטא ופגם ופשע בפגם הברית, שעל ידי זה עובר עליו מה שעובר ואינו זוכה למצוא את פרנסתו וכו', אך כשזוכה באמת להתחרט ולחזור בתשובה שלימה לפניו

ואומר רבינו"ל ולתקן כל העבירות בפרטיות הם רבים מאד וכבד על האדם ואי אפשר לתקן אותם כי יש דקדוקים ופרטים רבים בכל לאו ולא, דהיינו כי אם נתחיל לעשות חשבון כמה חטאנו כבר, רחמנא ליצלן רחמנא לישובן, נראה שאנו מלאים חמאים ועוונות, ואיך נוכל לבא ולתקן את כל זה, ובפרט בדורינו שכל כך שכיח שהאדם נכשל בלשון הרע ורכילות, ובגזל, שמורה היתר לעצמו להשתמש בכספים של אחרים, ולוזה ואינו משלם וכו', וכן בהסתכלות אסורות ובפגם הברית, שאנו בדורינו צריכים לרחמים רבים, ובפרט בקיץ אפילו רק לעבור את הרחוב צריכים רחמים גדולים כי הגויים הולכים ערומים כמו בהמות ומה יעשה הבן שלא יחטא, ואיך נוכל לתקן את כל זאת, אך באמת על ידי תיקון הכללי, דהיינו על ידי שמתקנים את כלליות הגידים על ידי זה זוכים לתקן את הכל, כי על ידי תיקון הכללי נזרק לבנונית ותיקונין לכל פרט ופרט כפי צורכו ואפילו למקומות הצרים והדקים כי יש מקומות צרים ודקים שאי אפשר לבא לשם שום תיקון כי אם על ידי תיקון הכללי שהוא זורק לבנונית ותיקונים גם למקומות הצרים והדקים וכו', ולכן

מאד ואי אפשר להצליח ואי אפשר להשיג שום דבר וכו' וכו', הכל נמשך מחמת שפגם כבריתו ועדיין לא זכה לתקן ולכן הכל נראה לו שחור משחור, ואינו רואה שום תקוה לפני עיניו, רק נדמה לו שתמיד ישאר במצבו, כל זה בא לו אך ורק מפני שפגם בפגם הברית ולא זכה לקדש ולטהר את עצמו, ולא זכה לתקן את בריתו על ידי תיקון הכללי, ועל ידי זה הוא סובל מה שסובל, אשרי ואשרי מי שנזהר לומר בכל יום תיקון הכללי שעל ידי זה יזכה לצאת מכל הירידות שיש בזה העולם אשרי לו ואשרי חלקו.

אל תתן את פיך

ואומר רביז"ל שכל זמן שלא תיקון תיקון הכללי וכו' הדיבור אסור, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (ויקרא ע"ט.) שלאחר שהסתלק רבי שמעון בר יוחאי היה אחד אומר לחבירו אל תתן את פיך לחמויא את בשרך כי רבי שמעון היה קשת הברית ובזמנו היה הדיבור מותר וכו', אך על ידי הסתלקותו נעשה בחינת נאלמתי דומיה, ועל פי זה אפשר להבין רמז נפלא גם לנו לדורינו זה איך נזכה להחיות את עצמינו בכל מה שעובר עלינו וכו' וכו', כי כשזוכים שהצדיק חי, אז הדיבור מותר, ואיך נזכה שהצדיק יהיה חי הוא על ידי

יתברך עוזר לו הקדוש ברוך הוא ויש לו פרנסה בלא טורח, והוא זוכה לקבל לחם מן השמים, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (פנחס רמ"ד.) מאן דזריק פירורין דנהמא עניות רדיף אכתריה כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא, דהיינו כשאדם אינו נזהר וזורק לחם על ידי זה רודפת העניות אחריו, וכל שכן כאשר הוא זורק את פירורי מוחו שהוא בחינת פגם הברית הוצאת זרע לבטלה, על ידי זה עובר עליו מה שעובר וקשה לו מאד להשיג את פרנסתו, אך על ידי שהאדם חוזר אליו יתברך, ומדבר אליו יתברך בכל יום, ואומר בכל יום ויום חק ולא יעבור תיקון הכללי, על ידי זה זוכה לפרנסה בנקל, לחם מן השמים, ולכן כשעובר על האדם מה שעובר בפרנסה, ימסור את נפשו לומר תיקון הכללי בכל יום ויום והוא מגולה נפלאה לפרנסה בשפע פרנסה ברווח מן השמים.

חולי נופל

ואומר רביז"ל שכל הצרות והיסורים העוברים עליו האדם שהוא בחינת חולי נופל, נמשכים אך ורק מחמת שלא תיקן את פגם הברית, על ידי תיקון הכללי, כי חולי נופל פירושו שהאדם נופל הן בגשמיות והן ברוחניות, וקשה לו מאד ונראה לו שהיום הזמן קשה

שנרבה לדבר ממנו ומשבחו, כי עצותיו ודרכו של רביז"ל חיים וקיימים, ומונחים לפני האדם והוא צריך רק לרצות לקיימם ולמסור את נפשו כמה שיוכל ועל ידי זה יוכל להתקרב באמת אל הצדיק האמת, שאז הצדיק האמת חי וקיים, ועל ידו הוא מחייה את עצמו, על ידי דיבורי האמונה וההתחזקות שזוכה לשמוע מן הצדיק האמת, אך כשאינן זוכים לדבר מן הצדיק האמת, כשאינן זוכים לדבר משבחו וכל שכן כאשר הכל הפוך, על ידי זה נעשה חושך והכל נראה שחור ואבוד ואז הדיבור אסור, כי אין שום דיבור נשמע ונתקבל, והדיבורים חסרים מאד מכיון שאינם מגלים את אורו יתברך, ולכן עלינו לשמוח מאד בכך שאנו זוכים להיות מקורבים אל רביז"ל, ועלינו לשמוח בדבריו הקדושים, ועלינו למסור את נפשינו לגלות ולפרסם את אורו בכל העולם כולו, ולשמור את דיבורינו, ולומר תיקון הכללי, ועל ידי זה נזכה לעלות מעלה מעלה ולתקן את כל אשר קלקלנו.

משא ומתן באמונה

ואומר רביז"ל שזה בחינת משא ומתן באמונה כי מי שאינו עושה משא ומתן באמונה והוא משוקע בתאוות ממנו וחושב רק על הכסף

וגזול את חברו אזי הוא מעורר את הדמים הנ"ל בחינת דם נדה וכו', וכמו ששומעים אנשים שכל עיקר מוחם ומחשבתם תלוי רק בכסף, כמה יותר כסף שירויחו וכו' וכו', ועיקר תיקונו של המשא ומתן הוא שיכווין בכל הילוך והילוך ובכל דיבור ודיבור שהוא הולך ומדבר בשעת המשא ומתן שכוונתו כדי שירויח כדי שיתן צדקה, ולכן ראינו בכל הדורות שאנשי שלומינו עסקו ביותר במצווה זו של צדקה שעל ידי זה זוכים לתקן את המשא ומתן, ובפרט כשזוכים ללכת לצדקה בשביל הדפסת ספרי רביז"ל אין למעלה מזה, ומלבד שגלות מכפרת, ועל ידי הביונות זוכים לכפרת עוונות, גם זוכים ללכת לצדקה כזו המזכה את הרבים בנילוי אלקותו יתברך, ואשרי ואשרי מי שזוכה למסור את נפשו על ענין זה, כי רואים בחוש אשר ישראל נתבעים ונותנים, אך מכיון שהיצר הרע מאד חזק, על ידי זה נכשלים בעניים שאינם מהוגנים, ולכן על כל דבר שהוא באמת חשוב, מעט מאד הם אלה הנותנים, וכמו שמסופר שהרה"ק מאפמא זי"ע בעל "אוהב ישראל" היה הולך תמיד לאסוף כסף בעיר כשבאה לידו מצוות צדקה, וכולם היו נותנים לו, ופעם אחת הזדמנה לידו מצוות צדקה גדולה מאד, של עני בן טובים, וראה זה פלא, כולם

דרשות

ליקומי מוהר"ן ח"א סי' כ"ט מוהר"א"ש כז

התחמקו ואף אחד לא רצה לתת, כל אחד בתירוץ אחר, זה אמר אין לי, וזה אמר אינני יכול כעת וכו' וכו', וכשראה הצדיק הנ"ל שכך הוא הענין אמר לאשתו שימשכנו את כלי הכסף והפמוטים ויתנו משלהם לאותו עני, כי אם יש כל כך הרבה מניעות על הענין, סימן הוא דבר גדול מאד, ובוודאי

מצוות צדקה זו היתה גדולה מאד, ולכן אשרי ואשרי הזוכה למסור את נפשו לצדקה בשביל לזכות את כלל ישראל עם אורו הננוז של רביז"ל ועוזר לגלותו ולפרסמו בכל העולם כולו שעל ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי ויתקן את כל מה שצריך לתקן אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'.

השגות אלקות

רביז"ל אומר השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם על ידי צמצומים רבים, מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, דהיינו אנחנו אנשים מגושמים הנמצאים בעולם הזה, ואיך נוכל להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך שהוא אור רוחני נורא ועליון מאד, לכך אי אפשר להגיע אלא על ידי צמצומים רבים, דהיינו כי הוא יתברך נקרא בלשון אור, כי דבר רוחני מכונה בשם אור, שבו אין לנו תפיסה כלל, דהיינו אנו יודעים שהוא מאיר, אך אי אפשר להתקרב אליו ולתפוס אותו, ולתארו במושגים גשמיים כלל, וכדי להשיג את האור, אפילו קצת דקצת, באופן שנוכל להתקרב אליו יתברך ולעבדו וכו', זה אי אפשר אלא על ידי שמכניסים את האור לתוך הכלים, שהוא בחינת שיתוף הגוף והנשמה ביחד, כי הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל נקראת אור, ואילו הגוף הוא הכלי

שאליו הנשמה נכנסה ומאירה בתוכו, וכאשר משתתפים הגוף והנשמה ביחד, נוצרים חיים, וכך הוא כביכול ברוחניות כאשר האורות נכנסים לתוך הכלים אז הכל מאיר ואפשר להשיג ולתפוס קצת דקצת השגות אלקותו יתברך, אך צריך להזהר שלא יהיה בבחינת ריבוי אור, כי ריבוי השמן גורם לכיבוי הנר, וריבוי האור גורם לשבירת הכלים, רק האור צריך להכנס אל תוך הכלים באופן ובצמצום הנכון כדי שלא ישברו, דהיינו שלכל אחד ואחד יש את הצמצום שלו, לכל אחד ואחד צריך להסביר כפי שכלו כדי שיוכל לקלוט את הדבר ולא יהיה למעלה משכלו, ולא יבין שום דבר, שלא יהיה בשבילו יותר מדי או פחות מדי אלא במידה הראויה ועל ידי זה יוכל לתפוס ולהשיג ולו רק קצת השגות רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואלה הם הצמצומים, מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, כמו שאנו רואים בחוש שאי אפשר להשיג שכל גדול כי אם על ידי התלבשות בשכל התחתון, כמו המלמד כשרוצה להסביר שכל גדול להתלמיד, הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקמן כדי שיוכל התלמיד להבינו

דהיינו שהוא מציע לו מתחילה ההקדמות ושכלות קטנים שמסבב לו תחילה כדי להבינו על ידי זה המכוון שהוא שכל עליון וגדול, כי את זה רואים בחוש שכאשר המלמד רוצה להסביר לתלמיד דבר מסובך, דבר שהתלמיד לא יוכל לקלוט, הוא חייב להסביר לו קודם כל כמה הקדמות, ולתת לו משלים ודוגמאות מדברים שהתלמיד יכול להבין ורק אחר כך הוא יכול להסביר לו את השכל הגדול, וכן רואים בחוש שהמלמד מוריד את עצמו אל תלמידו, ומשחק עמהם וכו', ואשר דבר זה נפלא בעיני הרואה מבחוץ שאינו מבין מה קרה למלמד הזה, האם אין לו מה לעשות רק לשחק עם ילדים קטנים, וכו', אך בסופו של דבר כשרואים את התוצאות, דהיינו כשרואים שהילדים כבר יודעים לקרוא ולהתפלל וכו' וכו', אז מבינים למפרע את כוונתו של המלמד שהוריד את עצמו אל תלמידו, באופן שיהיה להם חשק ללמוד וירצו לבא לבית הספר וכך חכמים בהם לאט לאט תורה ויראת שמים, כי זהו הסימן של מלמד טוב, שהתלמידים רוצים לבא לבית הספר, והם שולטים בחומר הלימודים ומתקדמים יפה.

צמצומים

והנה כל זה נקרא צמצום, דהיינו

כשצריך להסביר שכל גדול מאד, צריך לצמצם ולהסביר את השכל הזה על ידי דוגמאות ומשלים שונים באופן שהאדם יוכל להבין מה רוצים ממנו, ובדיוק כפי שהמלמד מתנהג עם התלמיד, שמסביר לו את השכל הגדול על ידי משלים שונים וכו', כך גם הקדוש ברוך הוא כביכול מתנהג עם כלל ישראל, כי על כל אחד ואחד עוברים צמצומים שונים בחייו, בחור אינו יכול למצוא את זיווגו ונדמה לו שאבד מנום ותקוה ממנו ואף פעם לא יראה אור בחייו, וכשזוכה כבר למצוא את זיווגו ולהתחתן אין לו ילדים, והוא מתהלך שבור וממורמר, כי מי שאין לו ילדים נחשב כמת, ונעקר מכל העולמות, ואשר זהו נסיון קשה מאד, או שאין לו פרנסה, ואז העניות מעבירה אותו על דעתו ועל דעת קונו, וכן כל פרט ופרט בחיי האדם שעובר עליו מה שעובר שכל אלה הם בכלל הצמצומים שעוברים על האדם ועל ידם קשה לו מאד, והנה אם נתבונן נראה נשכיל ונבין שלפני האדם שעוברים עליו משברים וגלים, וכל מיני צמצומים שונים, ישנם שתי אפשרויות, הראשונה היא להתייאש ולאבד את עצמו, כגון בחור שנפל להיכן שנפל וחטא ופגם ולכלך את עצמו וכו', יכול להתייאש בקלות גדולה, הוא יכול לחשוב שכבר אין לו שום

תקוה וליפול עמוק יותר, אך מן הצד השני, הוא יכול לנצל דייקא את הירידות והנפילות שהוא עובר, כדי להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ויתחזק בלימוד בתפילה והתבודדות ובקיום מצוותיו יתברך דייקא אז בשעה שעובר עליו מה שעובר וקשה ומר לו וכו', שאז ניצל את כל הדינים והצמצומים שעברו עליו לטוב, וזה עיקר המעלה של האדם שהוא יכול לנצל את הצמצומים שעוברים עליו כדי להתקרב על ידם אליו יתברך, ומבין שכל מה שעובר עליו, וכל מה שהוא סובל, הכל הוא רק כדי להחזירו אליו יתברך, והכל הוא כדי שיוכל דייקא על ידי הצמצומים להבין שכל עליון וגדול מאד ולהשיג השגות אלקותו יתברך, כי כל הצמצומים האלה הם כלים כדי להמשיך בהם השגות אלקות, כי לפעמים מרביצים לאדם כדי שיצטק, ואז כשהוא צועק יש לו ישועה, נמצא שכל מה שעובר עליו הוא לטובתו כי לולי הצרות והיסורים והצמצומים שעברו עליו, אף פעם לא היה צועק אל הקדוש ברוך הוא, ולא היה לומד ומתפלל, כי אם לא חסר לו שום דבר, התחתן ויש לו פרנסה וילדים, לשם מה לו לצעוק?! אך כשעובר עליו מה שעובר, ויש לו חובות ואין לו ילדים וקשה לו מאד, והוא מתחזק וצועק אליו יתברך, בסופו של דבר כשיעזור לו הקדוש ברוך הוא

לצאת מן הצרה יסתכל לאחוריו ויבין שהכל היה לטובתו, כל מה שעבר עליו היה רק כדי לקרבו אליו יתברך, כדי שיצטק מעומקא דלבא, ואז יזכה להעשות כלי לקבל בה את האור אין סוף ברוך הוא, כי בוודאי על כל אחד ואחד עובר מה שעובר, ויש לו צרות ויסורים וחובות וכו' וכו', והעיקר הוא לצעוק אליו יתברך ולברוח רק אל הקדוש ברוך הוא אשרי לו ואשרי חלקו, וזהו הסימן שלאדם יש מלמד ורבי טוב מאד, כשרואים שבשעת צרה הוא רץ ובורח רק אליו יתברך, ואינו מתרחק חס ושלום ממנו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו, כי המלמד האמיתי מראה לאדם את הדרך כיצד מן השכל התחתון, דהיינו מכל הצמצומים והירידות שלו, יזכה להגיע לשכל עליון, להעשות כלי לקבל בה השגות אלקות.

מלמד הגון

ואומר רביז"ל וצריך כל אחד לבקש מאד מלמד הגון כזה שיוכל להסביר ולהבין אותו שכל עליון וגדול כזה, דהיינו השגות אלקות כי צריך לזה רבי גדול מאד מאד שיוכל להסביר שכל גדול כזה על ידי השכל התחתון, כדי שיוכלו הקמנים להבינו, דהיינו כי העיקר הוא למצוא צדיק כזה שיוכל לקרב את האדם אפילו שיהיה מגושם

ומזוהם מאד מאד, אליו יתברך וכו', וזה סימן שהמלמד הוא מלמד טוב והגון וגדול, כי יכול לקרב אפילו מנושם ומזוהם כמוהו אליו יתברך, אשרי הזוכה להתקרב לצדיק גדול כזה, כי ככל שהוא קמן יותר ומנושם ומזוהם יותר הוא צריך לחפש לעצמו רבי גדול יותר, כי כל מה שהוא קמן ביותר ומרוחק ביותר מהשם יתברך הוא צריך רבי גדול ביותר כמו שמצינו בעת שהיו ישראל במדריגת קמנה מאד, דהיינו במצרים שהיו משוקעים במ"מ שערי מומאה, היו צריכים רבי גדול ומלמד גדול ונורא מאד, דהיינו משה רבינו עליו השלום, כי כל מה שהוא קמן מרוחק ביותר צריך מלמד גדול ביותר שיהיה אמן כזה שיוכל להלביש שכל עליון כזה דהיינו השנתו יתברך שמו לקמן ומרוחק כמותו, כי כל מה שהחולה נחלה ביותר צריך רופא גדול ביותר, וכמו שרואים בחוש שכאשר האדם חולה הוא אינו מסתפק ברופא קמן, אלא מחפש את הרופא הגדול ביותר, וכוודאי ככל שמחלתו קשה יותר הוא מחפש את המומחה הגדול יותר, הרופא הגדול ביותר שיוכל לרפאות אותו, ואינו הולך לרופא קמן ואומר שגם זה מספיק לו, וכשם שהוא בגשמיות שככל שהאדם חולה במחלה קשה ומסוכנת יותר רחמנא ליצלן, הוא הולך לרופא

גדול יותר, כך ויותר מכך הוא ברוחניות כאשר האדם מרוחק יותר ממנו יתברך הוא צריך לחפש צדיק גדול יותר שיוכל להבין אותו לרדת אליו ולהעלות אותו לקרבו מחדש אליו יתברך, על כן אין להאדם לומר די לי אם אהיה מקורב אצל איש נכבד וירא ה' אף שאינו מופלג במעלה כי הלוואי שאהיה מקודם כמוהו, אל יאמר כן, כי אדרבה, כפי מה שידע אינש בנפשיה גודל פחיתותו וגודל ריחוקו שנתרחק מאד מהשם יתברך כל אחד ואחד כי מה שיודע בנפשו, וכמו כן כל מה שיודע בעצמו שהוא מרוחק ביותר צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד מאד הגדול במעלה ביותר דהיינו שיחזיר ויבקש תמיד לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד מאד כי כל מה שהוא קמן ביותר צריך מלמד גדול יותר, וכוודאי שגם הרבנים האחרים הם גדולים ועובדי השם וכו', אבל חולה כמוני מרוחק ומזוהם כמוני צריך רבי גדול מאד מאד שיוכל להוריד את עצמו אליו ולרפאותו כדי שגם אני היכן שאני נמצא אזכה גם להתקרב קצת אליו יתברך, ולכן עלינו תלמידי רביז"ל להיות שמחים מאד מאד על כך שזכינו להיות מקורבים אל רביז"ל שהוא רבי גדול רבי אמיתי שיוכל לזכותינו להתקרב אליו יתברך יהיה מי שיהיה אם רק נטה את אזנינו אליו ונשמע לכל עצותיו

הקדושים שאז בוודאי נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך כי העיקר הוא רק להתקרב אל צדיק גדול, צדיק כזה שיכול להכניס השגות אלקות בכל אחד ואחד צדיק שיכול להבין אותנו, והנה לנו יש רבי של לפני מאתיים שנה, ואסור לנו להטעות את עצמינו, אלא להיות חסידים ראויים לכך, שנהיה כמו החסידים שלפני מאתיים שנה באופן שנוכל לקבל את עצותיו הקדושים של רביז"ל כי יש לנו מי שמבין אותנו ויורד אלינו למקום בו אנו נמצאים וכו', ויכול להעלותנו משם ולהלבישנו בכגדים מפוארים וכו', ועלינו רק לזכות להתקרב אליו באמת ולא לשמוע לכל המדברים עליו כל דבר אסור, ועלינו לדעת כלל חשוב וגדול, והוא שאם מדברים על מקום מסויים סימן שהמקום הזה חי, ומתפתחים שם דברים, אחרת לא היו מדברים על המקום הזה, אשרי הזוכה להתקרב באמת אל רביז"ל וממשיך על עצמו את אורו הגדול שעל ידי זה יזכה באמת לחזור בתשובה שלימה ויזכה להבין שכל מה שעובר עליו הכל לטובתו הנצחית והכל כדי לעשותו כלי לקבל את האור אין סוף ברוך הוא.

ראתה שפחה

והנה בכל דור ודור ישנם צדיקים

גדולים שעל ידם אפשר להתקרב אליו יתברך באמת, ואסור לאדם להטעות את עצמו אלא צריך לחפש היטב אחריהם באופן שיוזכה להתקרב אליהם, כי רק באופן הזה יוכל לרפאות את נפשו ולחזור באמת אליו יתברך, וכמו שהיה במצרים שעם ישראל היו במדריגה נמוכה מאד, אך על ידי שהתקרבו אל משה רבינו, והוא החדיר בהם את אמתת מציאותו יתברך והראה להם גילוי אלקותו יתברך, על ידו זכתה אפילו שפחה על הים, וסתם שפחה היא שפחה כנענית, לראות מראות אלקים יותר מיחזקאל בן בוזי שהיה גדול הנביאים, כי היה הנביא היחידי שזכה להתנבאות בחוץ לארץ על נהר כבר וכו' וכו', כי יחזקאל היה גדול הנביאים שזכה לגלות את כל מראה המרכבה, וזכה לזה בזכות שהיה יושב על הנהר, והרבה בטבילת המקוה וכו', וכן גילה את הסודות הגדולים האלה לעם ישראל כדי שלא יתיאשו ויחשבו שאבד מנום ותקוה מהם והקדוש ברוך הוא עזב אותם, אלא ידעו שעדיין הקדוש ברוך הוא עמם ואצלם ואוהב אותם, ועובדא היא שנתגלה ליחזקאל הנביא וכו', ועל כל פנים משה רבינו היה רבי כל כך גדול והיה יכול להוריד את עצמו לכל אחד ואחד מכלל ישראל עד שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי שזכה

לכל מה שזכה בזכות הנ"ל ובזכות הבזיונות הרבים שקיבל כי בשביל זה נקרא בן בוזי שתמיד היו מבזים אותו ועל כן זכה לנבואה כזו שאחרים לא זכו והגיעו אליה. ועל כל פנים העיקר הוא שכל אחד ואחד צריך להתקרב אל צדיק אמיתי, צדיק גדול שיכול לקרב אותו אליו יתברך, ויכול להחזיר אותו בתשובה שלימה, צדיק כזה צריך להיות מלמד הגון דהיינו שיוכל להוריד את עצמו לכל אחד ואחד אשרי ואשרי הזוכה להתקרב לצדיק כזה.

שערות

ואומר רביז"ל וזה בחינת שערות שההארות המוחין יוצאין בהשערות כן השכל העליון שהוא השגות אלקות הוא מתלבש בהשכל תחתון וכו', דהיינו כי כל מה שעובר על האדם כנ"ל הוא מכיון שמוחו אינו ברור ואינו מזוכך כך שאינו זוכה להשיג השגות אלקות בבחינת שכל עליון, ולכן יש עליו שערות בחינת צמצומים שהם בחינת שכל תחתון שזה שעובר עליו מה שעובר וכו' וכו' ועל ידי זה הוא זוכה להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשר זה כלל הצרות והיסורים שעוברים על האדם והכל הוא בחינת שכל תחתון דהיינו שעל ידם דייקא הוא יכול להשיג אלקותו

יתברך, ואחר כך כשזוכה לצאת מהצרות שלו וזוכה להתחתן ויש לו ילדים ופרנסה וכו' וכו', אז רואה שאם לא היה עובר עליו מה שעובר לא היה יכול לזכות להתקרב אליו יתברך באמת, כי אף פעם לא היה זוכה ללב נשבר כזה ואף פעם לא היה בא לפניו יתברך בבכיה בתפילה ותחנונים וממילא לא היה זוכה למה שזוכה, כי את זה צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא אינו שורה אלא אצל מי שיש לו לב נשבר וכמו שכתוב אשכון את דכא ולכן בלי לב נשבר, אין האדם יכול להשיג השגות אלקות כלל וכלל, ולכן זוהי טובה גדולה שעובר על האדם מה שעובר, כי דייקא על ידי זה מתקרב אליו יתברך

שויתי הי' לנגדי תמיד

אנו מוצאים שדוד המלך אומר (תהילים פ"ז) שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וכן אומר (תהילים נ"א) וחטאתי נגדי תמיד, ולכאורה הרי הדבר סותר אחד את השני ממה נפשך, אם צריך תמיד לזכור את הקדוש ברוך הוא, מדוע צריך לזכור תמיד את החטאים, וצריך להבין כיצד דבר זה משתלב ביחד, אך לפי מה שהסברנו לעיל מובן הכל כמין חומר, כי כשהאדם זוכה לזכור את חטאיו נגדו תמיד, והוא שבור כחרס הנשבר ויודע

אשר הוא אינו כלום וכו', אזי יכול לזכות לבחינת שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, דהיינו שיזכה להשנות אלקות, מה שאין כן אם יחשוב שהוא בסדר ואין לו חטאים ועוונות וכו' לא יוכל אף פעם לזכות לבחינת שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, נמצא שזה שהאדם נופל בחטאים ועוונות וכו' ועוברים עליו צרות ויסורים אם יסתכל חזרה יראה ויבין וישכיל אשר הוא לטובה גדולה לו וכו' וכו', כי אם זוכה לזכרם, דהיינו להיות שבור בעצמו, שידע שהוא כלום ובכל אופן יחזור אליו יתברך וידבק את עצמו בו יתברך ממקום שהוא נמצא בו על ידי זה יוכל לזכות לבחינת שויתי הוי"ה לנגדי תמיד דהיינו להרגיש רוחניות חיות אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, כי הקדוש ברוך הוא שוכן רק אצל נשברי לב ודכאי רוח אשרי להם ואשרי חלקם, אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים לדעת מרבי אמת כזה ומלימודים אמיתיים כאלה שעל ידם בוודאי נזכה לישועה שלימה.

בת היתה לאברהם

ואומר רביז"ל שזה בחינת (בכא בתרא ט"ז:) בת היתה לו לאברהם אבינו ובכל שמה, בת זה בחינת בת עין, דהיינו השחור שבעין, שהוא בחינת השחרות הנ"ל

שהוא מצמצם ומגביל וכולל בעצמו כל הדברים הגדולים העומדים לנגדו כגון הר גדול כשעומד לפני הבת עין שהוא השחור שבעין אזי נגבל כל ההר בתוך הבת עין שרואה אותו, כי השחרות שבעין הוא מצמצם כל הדברים הגדולים ונכללין ונראין בתוכו ועל ידי זה רואין ומשיגיין הדבר שרואין כמו כן זה השכל התחתון מצמצם ומגביל השכל הגדול העליון ונכלל בתוכו ועל ידי זה רואים ומבינים ומשיגים את השכל העליון הגדול כנ"ל, דהיינו כי העין מרכבת משלש גוונים ומן הבת עין, שהוא השחרות שבעין שעל ידו עיקר כח הראות, כי הוא מצמצם את מה שהוא רואה באופן שיוכל להכניס את הכל בתוך עיניו כי אחרת ללא כח הצמצום לא היתה עינו של האדם יכולה לקלוט דברים גדולים ונפלאים כאלה, אך על ידי כח הצמצום יכולים לקלוט ולהבין אפילו דברים יותר גדולים מן האדם אלפים ורכבות פעמים וכו', שזהו כוחה של העין לצמצם, ולכן בת היתה לאברהם ובכל שמה דהיינו שהיה לו בחינת צמצום, שהוא בת עין, ובכל היה שמה, כי בכל גימטריא בן שהוא שם הוי"ה במילוי ההי"ן שהוא השם של עולם העשיה דהיינו כי על ידי בחינת זו, בחינת הצמצום, יכולים להשיג אלקותו יתברך גם בתוך זה העולם, ולכן בעין יש ג' גוונים ובת

מאיר שם ב"ן בחינת ככ"ל ועל ידי זה זוכה להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך, דייקא על ידי הצמצום כנ"ל, ולכן האדם צריך לחזק את עצמו מאד מאד בכל מה שעובר עליו, ואפילו שעתה הוא בבחינת בת בבחינת צמצום ושחרות וכו', עליו לחזק את עצמו אפילו שהולך לו שלא כסדר כי הכל לטובה והכל כדי שיזכה לבחינת בן שהוא טח מיושב ומסודר ויזכה להשיג השגות אלקותו יתברך, וזה אשר עבר על כל הצדיקים צרות ויסורים ומרירות גדולה מאד כמו על אברהם אבינו שעברו עליו עשר נסיונות קשים ומרים אך זכה להתחזק ולהחזיק מעמד בכל מה שעבר עליו, ועל ידי זה זכה למה שזכה, וכן עבר אחר כך על בנו יצחק ועל יעקב אבינו ועל משה רבינו ועל כל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, כי כדי לזכות להשיג השגות אלקות צריכים מתחילה לצמצומים וכו', ורק על ידי זה יכולים לזכות למח ברור ומזוכך ולהרגיש בעצמו רוחניות חיות אלקותו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

בלבת אש

ואומר רביז"ל שזה אשר נאמר אצל משה רבינו (שמות ג') וירא אליו אלקים בלבת אש, בלבת דייקא שהוא סוד בת, כי קודם

עין שהוא בחינת שבת ש' בת השלש גוונין הם בחינת האות ש' שבה יש שלשה קוין, והבת עין, דהיינו כי בשבת נצטמצם כביכול אורו יתברך וכל אחד ואחד יכול להרגישו, כי במשך ימי השבוע עובר על האדם מה שעובר וכו', והוא שוכח ממנו יתברך לנמרי, אך כשמגיעה שבת קודש אז לובש את בגדי השבת שלו הולך לבית הכנסת ומדבק את עצמו בו יתברך, ולכן שבת כביכול מצמצמת את אורו יתברך באופן שכל אחד ואחד יוכל להשיגו כי בשבת יש לכני אדם יותר השגה ברוחניות מאשר בימי השבוע, ולכן אנו מוצאים שהצדיקים נקראים שבת כמו שקראו תלמידי רבי שמעון בר יוחאי לרכם, ואמרו, אנת שבת דכולהו יומיה דהיינו כי מרוב השגות אלקות שהרגיש, היה מאיר אצלו אור השבת במשך כל ימי השבוע, וזה אשר אנו מוצאים שצדיקים הולכים באמצע השבוע בכגדי שבת, מכיון שהם זוכים להרגיש את אור השבת גם באמצע השבוע, ובאמת כל אחד ואחד יכול לזכות לכל זאת כפי שהוא מכנים בעצמו השגות אלקות בתוך עולם העשייה הזה, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים בת היתה לאברהם ובכל שמה דהיינו שהכנים את בחינת אצילות בריאה ויצירה בתוך העולם הזה תכלית העשייה ששם

מתנלה הקדוש ברוך הוא בבחינת בת, כי בת תחילה סימן יפה לבנים, קודם צריך לעבור על האדם צמצומים וירידות וכו', וכו', ואחר כך זוכה למה שזוכה ולכן נגלה הקדוש ברוך הוא אל משה רבינו בלבת אש דייקא שהוא בחינת בת כדי להורות לו את הדרך הזאת דהיינו שדייקא על ידי שיעבור עליו מה שיעבור דייקא על ידי שיהיו עליו צמצומים וכו' על ידי זה יזכה להשיג השגות רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואכן עבר על משה רבינו צרות ויסורים, שהוצרך לברוח מפרעה מלך מצרים, ומה שעבר עליו עד שהגיע ליתרו וזכה למצוא את זיווגו, ואחר כך סבל מה שסבל במצרים ומעם ישראל וכו', אך החזיק מעמד וחזק את עצמו ועל ידי זה זכה למה שזכה, וזה בלבת אש מתוך הסנה, בלבת אותיות לב בת, קודם בת שהוא הצמצום ואחר כך לב שלבו בוער בו השגות אלקות, וכן מתוך הסנה דייקא שהוא תכלית מדריגה הפחותה ונמוכה בחינת קוצים וכו', דייקא משם מתנלה אלקותו יתברך אם מחזיק מעמד ואינו נשבר משום דבר שבעולם שעובר עליו, כי זה העיקר בזה העולם להחזיק מעמד ולא להתפעל משום דבר, משום ירידה ונפילה, רק לדעת שהכל למובתו, כדי שיהיה כלי לקבל את אלקותו יתברך.

שונא בצע

ואומר רביז"ל שבשביל להגיע למדריגה זו דהיינו שיוזכה להשיג השגות אלקותו יתברך לזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי שונא בצע, דהיינו כי האדם נפל להיכן שנפל ועובר עליו מה שעובר וכו', ואיך יזכה להשיג השגות רוחניות אלקות, סוף כל סוף אנחנו רחוקים מאד ממנו יתברך, אך על ידי שזוכה להשיג את מדריגה שונא בצע דהיינו ששונא את הכסף בתכלית השנאה על ידי זה יוכל לזכות להגיע אל השכל התחתון הוזה שיביין וישיג שכל מה שעובר עליו הכל למובתו וכו', ועל ידי זה יזכה להתקרב אליו באמת, והנה מעט מאד אנשים בזה העולם אווזים במדריגה נוראה ונפלאה זו להיות שונא בצע שאינם צריכים ואינם רוצים כסף כלל, ואשר למדריגה זו רצה רביז"ל להביאנו ואף סיפר לנו את המעשה הנפלא מהבעל תפילה (עיי' סיפורי מעשיות מעשה י"ב) ששם מדבר מנגות תאוות ממון, ואומר שהכסף הוא כמו צואה, ויש לו ריח רע וכו', אך במציאות אנו רואים שמעט מאד אנשים אווזים במדריגה זו שהם שונאים בצע, שונאים כסף בתכלית השנאה, וזה מה שנאמר ביומיה דשמואל בשעה שבקשו להם מלך ככל הגויים (שמואל א' ח')

ויטו אחרי הבצע, כי על ידי שפגמו בתאוות ממון על ידי זה שאלו להם מלך ככל הגויים ופגמו במלכות דקדושה, כי עיקר הבעיה היא שמנהיגי הדור אינם מלמדים את אנשי הדור כיצד להתנהג עם כספם, ובמקום לעורר אותם שיעשו מצוות ומעשים טובים עם הכסף ויתמכו בתלמידי חכמים ויקימו ישיבות וכו' וכו', הם אומרים להם שיביאו את הכסף אליהם וכו', אשר זה פגם הממון, פגם שונא בצע, אך בימי שלמה המלך שאז הכסף נחשב ככלום היתה מלכות דקדושה על תיקונה וכמו שכתוב (דברי הימים א' כ"ט) וישב שלמה על כסא ה' כי כל מלכותו היתה כדי לגלות את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, ולכן זכה להיות חכם גדול כמו שכתוב (מלכים א' ה') ויחכם מכל האדם כי על ידי שהיה שונא בצע באמת ומלכותו היתה לשם שמים כדי לגלות את אמתת מציאותו יתברך ובימיו לא היה הכסף נחשב לכלום, על ידי זה זכה לחכמה הגדולה הזו לידע שכל מה שעובר על האדם הכל הוא למובתו, ועל ידי זה דייקא יכול לזכות להשגות אלקות והעיקר הוא על ידי שנאת ממון וכמו שמספרים על ר' נחמן מולטשינר תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל שהתקרב למוהרנ"ת ז"ל למרות שהיה איש פשוט, שואב מים, על ידי ששמע פעם

ממוהרנ"ת ז"ל שיחה נפלאה בעבודת השם יתברך ואמר אז מוהרנ"ת ז"ל שכסף הוא כלום ואי אפשר להשיג אותו, ואילו תורה ותפילה הם כן, ואפשר להשיג אותם, ומזה נתעורר ר' נחמן מולטשינר מאד מאד להתקרב אל מוהרנ"ת ז"ל ונעשה גדול תלמידיו, כי העיקר הוא על ידי ההכרה שהעולם הזה עם הכסף שבה הוא לא ואי אפשר להשיג אותו, כי כסף הוא לא ואי אפשר להשיג אותו, כי הנה יש לאדם כסף והנה כבר אין וכו', והעיקר הוא רק תורה ותפילה ועל ידי שהאדם מכניס עצמו במדריגה זו שיהיה שונא בצע על ידי זה זוכה להתקרב אל הצדיק האמת שהוא הבעל תפילה שהוא יתקן את כל העולם כולו ויכניס בכולם השגות אלקות, עד שאפילו הרחוק בתכלית הריחוק יוכל לחזור אליו יתברך בתכלית השלימות אשרינו שאנו זוכים להיות מקורבים אל רביו"ל המלמדינו דרכים נוראים ונפלאים כאלו, השגות רוחניות אלקות בדיבורים פשוטים כאלו, אשרינו שאנו זוכים ללמוד את ספריו הקדושים, אשרינו ואשרי חלקינו אם נזכה לחזק את עצמינו על ידם וכן נזכה לחזק אנשים אחרים, על ידי הפצת הספרים הקדושים בכל רחבי העולם כולו במסירות נפש גדולה כל כך, והלא דבר זה הוא מבהיל הרעיון, לפעמים ספר קטן יכול

לח דרשות ליקומי מוהר"ן ח"א סי' ל' מוהרא"ש

לשנות את חייו של האדם, להפוך אותם מניהנם לגן עדן ממש, אשרי ואשרי מי שיש לו זכות זו ומתעסק בעסק קדוש ונורא זה לגלות לכל העולם כולו את הלימודים הנפלאים האלה אשרי לו ואשרי חלקו כי אז יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, עולמו יראה בחייו, ויזכה לחזות בנועם הוי"ה ולבקר בהיכלו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע צריכים לשמוח מאד מאד, כי כאשר זוכים לדבר מתורתו הקדושה של רבינו"ל, זוכים לתיקון המח ולבנין בית המקדש, בית המוחין, כי עיקר הצרות והגלות היא מכיון שחרב בית המקדש, ועיקר הגלות הפרטיית של האדם היא מכיון שמוחו נחשך ואינו מאיר לו, ועל כן הוא אינו יודע מה לעשות וכיצד להתנהג וכו', והנה חכמינו הקדושים אמרו (איכה רבה פ' א' סי' ל"ט) "קשה סילוקן של צדיקים כפליים כחורבן בית המקדש", דהיינו כאשר הצדיקים מסתלקים ונעלמים וכו', אזי הוא יותר גרוע כפליים מאשר חורבן בית המקדש, ולכאורה צריכים להבין מדוע וכיצד, וכי למה סילוקן של צדיקים יהיה כל כך קשה כפליים מחורבן בית המקדש שעל ידי חורבן זה יצאנו לגלות ואנו סובלים עד היום, אך האמת היא שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ולכן אפילו כשחרב בית המקדש עדיין הוא יתברך נמצא אתנו עמנו ואצלינו, ולא שייך לומר שנתרחקנו ממנו.

כי כל אחד ואחד יכול לדבק את עצמו בהקדוש ברוך הוא, אשר לזה זוכים על ידי ה"בית מקדש מעט" שנתן לנו הקדוש ברוך הוא עכשיו בתקופת הגלות, שהם הבתי כנסיות והבתי מדרשות שבהם זוכים לבא ללמוד ולהתפלל ועל ידי זה אנו מדבקים את עצמינו בחזרה אליו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגילה כ"ט:): ואתיה להם למקדש מעט, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל ואלו הבתי מקדש מעט, הם של הצדיקים האמיתיים שנמצאים בכל דור ודור והם מגלים את אורו יתברך לכל העולם כולו, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ועל ידם מתעוררים אנשים לחזור בתשובה ולהתקרב אליו יתברך, ולכן כשצדיקים אלו מסתלקים, קשה סילוקן כפליים כחורבן בית המקדש, כי כשבית המקדש נחרב עדיין יש תקוה לכל יהודי לחזור ולדבק את עצמו בהקדוש ברוך הוא על ידי הבית מקדש מעט, שהוא הבתי כנסיות והבתי מדרשות שבהם נמצאים הצדיקים האמיתיים וכו', אך כאשר הצדיק בעצמו נסתלק, ואין מי שיעורר את העם לחזור ולדבק את עצמם בו יתברך, דבר זה קשה

כפליים מחורבן בית המקדש, כי ללא הצדיק לא יודעים מה לעשות, ועיקר הצרות באות רק כשהאדם אינו יודע מה לעשות, ואינו יודע כיצד להתנהג ולחזור בתשובה אליו יתברך, ולכן כשווכים להתאסף ולדבר מרביז"ל ומעצותיו הקדושים, ומחיים את עצמו בהם, על ידי זה כביכול מעוררים את כל הגילויים של רביז"ל והדבר הוא דבר חי, כי הצדיק אינו נסתלק מן העולם אלא משאיר תלמידים ותורות וספרים וכו', וכאשר זוכים לקשר ולדבק את עצמו בהם, על ידי זה הצדיק חי ממש כי זוכים להחיות את עצמו עם דיבוריו עד היום הזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' לא.

גלגלים

ואומר רביז"ל צדקה היא בחינות הגלגלים כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קנ"א): כי בגלל הדבר הזה, גלגל הוא החזור בעולם, דהיינו כי חכמינו הקדושים מלמדים אותנו שצריכים לתת צדקה לעניים, ולא לשלח אותם ריקם, וצריך להקפיד בדבר זה מאד מאד כי גלגל הוא החזור בעולם, ואף אחד אינו יכול להיות בטוח שהכסף שיש לו ישאר אצלו, היום יש לו כסף, ומחר כבר יכול לאבדו, ולכן אם יש לו היום כסף, ובא אליו עני לבקש ממנו צדקה,

צריך לתת לו, על כל פנים כמה פרומות ולא ישלחו חנם בלך ושוב, ויאמר תחזור אחר כך אין לי עכשיו וכדומה, כי צריך לדעת שגלגל הוא החזור בעולם, היום יש לפלוני כסף, והוא אינו רוצה לתת צדקה לעניים, ולמחרת הוא יכול לאבד את כל כספו עד שהוא בעצמו יצטרך להיות מחור על הפתחים, ולכן צריך להקפיד לתת לכל עני ועני צדקה, ואילו רק כמה פרומות, בלב חפץ ואזי זוכים להתברך ממעון הברכות, מן השמים, וחכמינו הקדושים אומרים (נבא בתרא פ"ג) שהנותן צדקה מתברך בשש ברכות, ואילו המפיים את העני מתברך ב"א ברכות, ולדוגמא, יכול להיות עשיר גדול שיתן לעני מאה דולר לצדקה, אך יתייחס אליו בזלזול, ויאמר לו, הנה הכסף, לך מפה, אין לי זמן עכשיו, ולמרות שאותו עשיר מתברך כמובן בזכות מצוות הצדקה שעשה וכו', אך הוא מתברך בשש ברכות בלבד, ולעומת זאת, יכול להיות אדם פשוט, שאין לו הרבה כסף, ואינו יכול לתת צדקה יותר מכמה פרומות וכו', אך הוא מפיים את העני ואומר לו, שמע ידידי, הייתי נותן לך הרבה יותר, אך אין לי כרגע, קח לך מה שיש לי עכשיו, ותברך אותי שיהיה לי הרבה כסף כדי שאוכל לתת הרבה צדקה וכו'... שבאופן זה מפיים את דעת

העני, ומראה לו שהוא חשוב בעיניו, ואם היה לו בוודאי היה נותן לו וכו', ואז אפילו שלא נתן אלא כמה פרומות, על ידי הפיוס, זוכה להתברך ב"א ברכות, ודבר זה הוא לא רק במצוות צדקה אלא בכל חסד שהאדם עושה עם חבירו, שהעיקר הוא הפיוס, הרבה יותר מן החסד בעצמו, כי על ידי שמפייסים את חבירו, מרניש החבר שהוא שווה למשהו ועדיין יש לו תקוה ויש מי שמסתכל עליו וכו', ולכן המפיים מתברך יותר מאשר מי שרק נותן ואפילו יתן הרבה, כי העיקר הוא הפיוס, ועל ידי שהאדם נותן צדקה על ידי זה כל העולם כולו תלוי ועומד עליו, כי הצדקה מנהגת כל גלגלי הרקיע וכו', דהיינו שבזכות הצדקה מסתובב כל העולם כולו, כל הגלגלים וכוכבי הלכת והמזלות וכו', הכל מסתובב בזכות הצדקה, ומי שנותן צדקה עליו העולם עומד.

שמש בשבת צדקה

ואומר רביז"ל ודע שעיקר שלימות הגלגלים שלימות הצדקה אינו אלא בשבת, ואשר בזה בעצמו יש כמה וכמה בחינות, כי יש צדקה שנותנים לעניים על מנת שיהיה להם לאכול על שבת, ואשר בזכות צדקה זו זוכה האדם שיהיה לו שפע גדול על כל השבוע כולו,

כי עיקר שלימות הצדקה היא שיהיה בשביל שבת, לעזור לאנשים שיהיה להם צרכי שבת ברווח ובשפע ויוכלו לשמח ולענג את השבת בלי מיצרים וכו', וכן ברוחניות עיקר הצדקה היא צדקה של שבת, דהיינו לגלות ולפרסם בכל העולם כולו, את הצדיק שנקרא שבת, שהוא מגלה ומפרסם את שמו של הקדוש ברוך הוא שהוא שבת, כי עיקר הצדקה ברוחניות היא לדבר עם בני אדם דיבורי אמונה השגחה פרטיית והתחזקות, להסביר להם שעדיין המצב אינו גרוע כל כך כמו שהם חושבים, ועדיין יש תקוה ובוודאי יעזור להם הקדוש ברוך הוא לצאת מן הבוץ שלהם בנשמות וברוחניות וכו' וכו', אשר זוהי הצדקה הגדולה ביותר שמרחיבים את דעתו של האדם ומגלים לו את ענין השבת, שהוא הצדיק המגלה את האמונה הקדושה, אשרי העוסק בזה כי זה עיקר הצדקה ברוחניות, נמצא שעיקר שלימות הצדקה בגשמיות וברוחניות הוא בחינת שבת, דהיינו לתמוך ולעזור לעניים על שבת, שזה גדול המצווה כשמכניסים אורחים לשבת, ונותנים להם כל צרכם, וכן כשזוכים לגלות ולפרסם בעולם את לימודו של הצדיק האמת הנקרא שבת, כמו שתלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי קראו לו "אנת שבת דכולהו יומיה", והעיקר

לגלות לבני האדם שעדיין לא אבדה התקוה, ולא הכל תלוי בכסף, כי הכסף מתגלגל, היום יש ומחר אין, רק העיקר הוא רוחניות חיות אלקות, תורה ותפילה, שעל ידי זה זוכים לטוב אמיתי ונצחי, ועל ידי זה מזכים אותם בלימודיו של הצדיק האמת הנקרא שבת.

יחוד ה'

אם נתבונן היטב נראה שכל הענין של שבת הוא ענין יחוד השם, כי כל הסיבה שהאדם שובת ממלאכה ביום השבת וכו' הוא מכיון שהוא מאמין בו יתברך שברא את העולם בששה ימים וביום השביעי שבת וכו', ולכן אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ח:): שאפילו אדם עובד עבודה זרה כדור אנוש אם שומר שבת מוחלין לו, כל כך גדול כוחה של שבת שהיא יכול לכפר גם עוון עבודה זרה וכו', כי העיקר הוא כפי שהאדם זוכה לשמור את השבת שעל ידי זה מכנים בעצמו ענין יחוד ה' וזה מה שמצינו אצל צדיקים שהשתוקקו כל כך לשבת, וחיכו לה כל השבוע, מגודל האור והזיוו והנועם שמרגישים בה, כי אז בשבת דייקא, זוכים ליחוד השם, ומבינים שהכל לכל אלקות הוא, וכמו שמספרים על צדיקים רבים, וביניהם הצדיק הקדוש בעל ה"באר מים חיים", שחיבר גם ספר

"סידורו של שבת" המגלה סודות נפלאות ונוראות ממעלת שמירת שבת וכו', והוא השתוקק כל ימיו רק לשבת, וכשהגיע שבת, מספרים עליו שהיה נראה גבוה יותר, מרוב השתוקקות כיסופים ושמחה שהיו לו ביום זה, עד שאפילו בגשמיות היה נראה יותר גבוה מאשר היה בימות החול, ומכיון שהכח של שבת כל כך גדול אנו צריכים להתכונן אליה כל השבוע, שזה מה שאנו מזכירים באמירת שיר של יום, היום יום ראשון בשבת, היום יום שני בשבת וכו' וכו', שמשתוקקים בכל יום ויום להגיע אל קדושת השבת, בדיוק כמו שאנו עושים אחרי פסח, יציאת מצרים, שאנו מתחילים לספור ספירת העומר ומשתוקקים לקבלת התורה, וכך אנו מופרים יום אחר יום, ואנו משתוקקים עוד ועוד עד שביום החמישים אנו זוכים לקבלת התורה, כי לדבר שבקדושה צריך לכסוף ולהשתוקק וככל שהאדם משתוקק יותר ויותר כך זוכה להשיג יותר ויותר אשרי לו, ובפרט כשזוכים להשתוקק לשבת אזי זוכים להשיג השגות נוראות ונפלאות ומקבלים שפע גדול גם בגשמיות וגם ברוחניות, ובפרט מיום רביעי הנחשב כבר לראשון בין שלשת הימים שלפני השבת, שמקובל מצדיקים שאז מתחילה הארת השבת ואז כבר אומרים את ה"לכו נרננה" הקמן

כאשר נותנין צדקה, וחבוק בא והעמידן על אחת, לומר שעיקר השלימות של כל הדברים וכו' כל הגלגלים שמסתובבים על ידי הצדקה וכו', הוא על ידי מידת האמונה הקדושה שהוא בחינת שלימות הצדקה, צדקה של שבת, כי שבת היא אור האמונה.

אז נדברו יראי ה'

והנה עיקר הצדקה ברוחניות ובנשמיות הוא ענין הפיוס, והוא על דרך שכתוב בזהר הקדוש (פרשת וירא דף ק"ד.) שכאשר הקדוש ברוך הוא שולח עני לביתו של האדם, הוא שולח לו ברכה, דהיינו כי זה סימן שהקדוש ברוך הוא אוהב את האדם כשבאים אליו עניים לבקש צדקה והוא זוכה על ידם במצוות, ולכן כשעני נכנס בדלתו של האדם צריך לתת לו צדקה, ואפילו מעט דמעט, אבל בסבר פנים יפות, כי העיקר הוא הפיוס של העני, ואותו הדבר הוא כשבא אל האדם עני ברוחניות, דהיינו אדם שעוברות עליו צרות ויסורים והוא מחפש לשמוע דיבורי התחזקות, שצריך לדעת שזוהי מתנה מן השמים, וצריך לדבר עמו דיבורי אמונה והתחזקות, ואף על פי שאין לאדם דיבורים, ואינו יודע מה לדבר, צריכים בכל אופן להתחיל לדבר ואז ישלח כבר הקדוש ברוך הוא דיבורים מן

(שהוא שלשת הפסוקים הראשונים מן המזמור "לכו נרננה" שאומרים לאחר שיר של יום רביעי) אשרי ואשרי הזוכה להכניס בעצמו את האור הנפלא של שבת, שהוא אור האמונה הקדושה שאפילו אם האדם מסתבך בצרות ובעיות ונכנס לחובות ברוחניות וגשמיות, על ידי שזוכה לאור האמונה, אור השבת, על ידי זה זוכה להבין שיש תקוה לאחריתו וגם הוא יכול לצאת מכל הצרות והיסורים שעוברים עליו וכו', ועל ידי זה יזכה להמשיך על עצמו את אור השבת על כל ששת ימי החול אשרי לו ואשרי חלקו, כי "איש אמונות רב ברכות" (משלי כ"ח), שזוכה להמשיך את ברכת ושפע השבת על כל ששת ימי החול, וכמו שכתוב (בראשית ב') "ויברך אלקים את יום השביעי", כי עיקר שלימות הברכה היא כשיש בה משבת שהיא מקור הברכה, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (מכות כ"ד) בא דוד והעמידן על אחד עשר, בא ישעיה והעמידן על שש, בא חבוק והעמידן על אמונה, להורות שאין שלימות להדעת שהוא התורה ואין שלימות לגלגלים אלא על ידי אמונה, דהיינו דוד המלך בא והעמידן על אחד עשר שהם הי"א ברכות שמקבלים שמפייסין את העני, ובא ישעיה והעמידן על שש שהם בחינת השש ברכות שמקבלין

השמים, וכמו שכתוב (מלאכי ג') "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו", נדברו כתיב ולא דברו, כי הדיבורים של יראי ה' באים מאליהם, הם מתחילים לדבר ואז הדיבורים ממשיכים ונובעים, מן השמים, האדם צריך רק להתחיל לדבר, ומן השמים יעזרו לו כבר, וזה גודל המעלה כשמתאספים לדבר את הדיבורים הקדושים של רביז"ל כי כשמתאספים אנשים ביחד לדבר מרביז"ל כבר יש דיבורים נפלאים מאד מאד המחיים נפש כל חי כי כשזוכים לשמוע את עצותיו הקדושים של רביז"ל על ידי זה נעשה האור של רביז"ל חי, ואף על פי שרביז"ל חי לפני מאה ושמונים שנה וכו', אך על ידי שאנו היום לומדים את עצותיו הקדושים וכו', ומקיימים אותם הלכה למעשה, על ידי זה הכל חי וקיים גם בדורינו, אשרי הזוכה לזה.

ובריתי נאמנת ל'ו

ואומר רביז"ל ודע שאין קיום אמונה אלא על ידי בחינות ברית בבחינות (תהלים פ"ט) ובריתי נאמנת לו, דהיינו כי אי אפשר לזכות לכל מה שדברנו עד עכשיו אלא על ידי תיקון הברית, כי עיקר קיום ושלמות האמונה ואור השבת וכו' וכו', הוא רק על ידי שמירת הברית, כי גם שבת

נקראת ברית כמו שכתוב (שמות ל"א) ברית עולם ביני ובין בני ישראל, וכתוב (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, כי הכל תלוי בשמירת הברית שעל זה צריך לבקש ולהתפלל הרבה אליו יתברך ולא להמעות את עצמינו ובפרט בדור הזה, אלא לדעת היטב היטב מי אנחנו והיכן אנו נמצאים, ועיקר מה שצריך לבקש ממנו יתברך הוא לזכות לקדושת המחשבה שבה תלוי עיקר שמירת הברית אשר רק על ידה זוכים לכל המדריונות וההשגות שדברנו עליהם, וכן כל הצרות והיסורים והגלות שהאדם סובל הוא אך ורק מחמת פגם הברית, ובאם היתה מחשבתו נקיה וטהורה לא היה סובל כאלה יסורים וצרות וכו', כי היסורים שיש לאדם בדרכים היא בסיבת גלגלי הרקיע כי אין לך דבר מלמטה שאין לו כוכב מלמעלה, יש כוכבים שהם מגדלים מיני עשבים באיזהו מקומות שהם מאירים, ויש שהם מחייבים שיהא דרך בני אדם במקומות שהם מאירים, ויש שהם מחייבים שיהיה מדבר, ויש שהם מחייבים שיהיה ישוב במקום שהם מאירים, ולפי התנוצצות הכוכבים על המקום כן המקום מתנהג, וכשהאדם בא ופוגם בבריתו על ידי זה גורם קלקול בכל העולמות, ועל ידי זה סובל יסורים בדרכים, כי עליו

נאמר (משלי ד') דרך רשעים באפילה כי הכוכבים שצריכים להאיר באותה דרך אינם מאירים לו מאחר שפגם בפגם הברית, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פ"ד) כל הדרכים בחזקת סכנה, בבחינת (כמדבר כי"ב) ההסכך הסכנתי, שנאמר על בלעם הרשע שהיה פגום מאד בפגם הברית, שהיה עושה מעשה אישות עם אתונו וכו', רחמנא ליצלן, נמצא שמי שפגם בברית סובל צרות ויסורים ועובר עליו מה שעובר, כי מי שזוכה הולך בדרך ומגלה את אורו יתברך כל הדרך, שאז דרכו היא דרך אמונה, דרך קדושה, כי בכל מקום שמגיע אליו מדבר דיבורי אמונה והשגחה פרטיית ומעורר יהודים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אך יש כאלה ההולכים בדרכים נע ונד ומובלים מה שמובלים והכל מחמת פגם הברית, ועיקר השלימות היא להפוך את הכל לדרך אמונה, שיגלה ויפרסם את אורו יתברך בכל מקום בואו ועל ידי זה ינצל מן הכל.

צדיק ולמדן

ואמר רבינו"ל שיש שתי בחינות ברית, ברית תתאה וברית עילאה, שהם בחינת אברהם ואליעזר, דהיינו כי ברית עילאה היא שמירת הברית בתכלית

השלימות שמוחו כל הזמן דבוק בו יתברך, והוא מיוחד יהודים עליונים וכו' וכו', שהוא בחינת אברהם, אך יש גם ברית תתאה שהוא שמירת הברית על פי דין השולחן ערוך שעל כל פנים אינו יוצא מגדר ההלכה, שזה בחינת צדיק ולמדן, כי אברהם אבינו נקרא צדיק, דהיינו מלבד שהיה למדן גדול, וקיים את כל התורה כולה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא כ"ה:) קיים אברהם אפילו עירובין תבשילין, שהיא מצוה מדרבנן, ואם כך בוודאי היה גם למדן גדול, אך היה גם צדיק גדול, ששמירת הברית שלו היתה בבחינת צדיק, שזכה למח מהור נקי וברור והיה דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, ולעומתו תלמידו אליעזר, לא היה בבחינת צדיק רק בבחינת למדן, בבחינת איסור והיתר, שלמד הרבה הלכה, ולא יצא מגדרי ההלכה, אך עדיין לא זכה למדריגה הגדולה של צדיק, שדבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, והוא בחינת מה שמזכיר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א) בחינת יחודא עילאה ויחודא תתאה, שהוא זיווג של שבת וזיווג של ששת ימי החול, שהוא בחינת קבלה והלכה, כי זיווג של שבת הוא בחינת קבלה, בחינת דביקות בו יתברך, ואילו זיווג של ששת ימי החול הוא בחינת הלכה, שעל כל פנים אינו

רוצה להיות עשיר שיהיו לו בתים ובתי חרושת ועובדים וכו', או שיש אחרים רחמנא ליצלן שמשתוקקים אחר התאוות הרעות, או להכניס את עצמם באכילה ושתיה, וכמעט שלא נמצא מי שיאמר שהוא אינו רוצה שום דבר כלל וכלל, לא כסף ולא תאוות ולא כבוד וכו', אלא רוצה רק את הקדוש ברוך הוא בעצמו, דבר זה הוא דבר נדיר מאד שנוכל למצוא אדם כזה, ואשר זוהי המדריגה הנבוהה ביותר בעולם, שהאדם יהיו לו כיסופים רק אל הבורא כל עולמים לבדו ולא אל שום דבר אחר כלל וכלל, אך המציאות מראה שרוב רובם של בני העולם אינם חפצים בדברים אלה אלא בכל התאוות והמידות רעות שיש בעולם, ולכן עיקר השלימות של הרצונות והכיסופים היא כשזוכים להוציא אותם מן הפה ולגלות לפניו יתברך איך שהוא רוצה לחזור בתשובה שלימה ולהדבק בו וכו', כי עולם הרצון הוא עולם החירות, כי שם אין שום הגבלות ושום מניעות, וכשהאדם זוכה להוציא את רצונות וכיסופיו הטובים מפיו בתפילה ובקשה אליו יתברך עוזר לו הקדוש ברוך הוא להוציאם מן הכח אל הפועל ואפילו שאותו אדם עדיין רחוק מכל זה מאד מאד, ואין לו שייכות אל הקדושה, אך על ידי שירגיל את עצמו להוציא את רצונותיו הטובים החוצה,

יוצא מגדר ההלכה ושומר על עצמו שלא לחטוא וכו'.

השתוקקות וכיסופין

ואומר רביז"ל שכאשר זוכים לשמירת הברית וכו', אזי זוכים לכיסופין גדולים אליו יתברך, ועיקר הכיסופים הם כשמוציאים אותם מן הפה ולא כאשר הם נשארין בלב, אשר זהו הענין של ההתבודדות שגילה לנו רביז"ל שנפתח את פינו ונדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ונגלה להקדוש ברוך הוא את כל הכיסופין והרצונות שלנו, איך שאפילו שנפלנו להיכן שנפלנו בכל אופן אנו רוצים להיות אנשים כשרים, רוצים לחזור בתשובה ורוצים ללמוד ולמיייל בכל חלקי התורה הקדושה במקרא משנה גמרא מדרש הלכות ואגדות ברייתות ותוספתאות וכו', והעיקר הוא להוציא את הכיסופין מהפה, זה עיקר שלימות הכיסופין כשזוכים לומר אותם לפניו יתברך, אשרי העוסק בזה, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר (ליקוטי הלכות אומנין הלכה ד') אשר כל העולם כולו מלא רצונות וכיסופים, אך בדרך כלל רוב רובם של הרצונות והכיסופים הנמצאים בעולם הם רצונות וכיסופים רעים, כי אם ניגש לאדם ונשאל אותו במה חשקו ורצונו, יאמר שהוא

יעזור לו הקדוש ברוך הוא שיוכל לקיימם סוף סוף, כי על ידי הרצונות והכיסופין של האדם נצטרפים ונזדווגין האותיות וכו', ועל ידי זה נבראים עולמות שלימים למעלה, כי כח הדיבור של האדם גדול מאד מאד ועל ידי רצונותיו וכיסופיו והשתוקקותו אחר הקדושה, זה עושה רושם גדול מאד למעלה, ועל ידי זה נבראים עולמות חדשים.

לחם הפנים

ואמר רביז"ל ומי שהוא במדרגת אברהם היינו בחינת בעל נפש אזי בוודאי כל אכילותיו ומעודותיו בבחינת לחם פנים, דהיינו כי מי שזוכה לכל הנ"ל שמדבק את עצמו בו יתברך ומוציא את רצונותיו וכיסופיו אליו יתברך על ידי זה זוכה שאינו צריך לדאוג לפרנסתו כי פרנסתו באה אליו בלי פורח כלל, וגם אכילתו היא בבחינת לחם הפנים, דהיינו שזוכה לראות את הפנימיות של אכילתו, דהיינו את הרוחניות חיות אלקות המחיה ומהווה את הדבר הזה אשרי לו ואשרי חלקו.

די נכנסו לפרד"ם

ואמר רביז"ל שהכיסופין והרצונות רוצים להצטייר מפי צדיק

וכו', כי כפי מה שהם מצטיירין כך הם פועלים בעולם וכו', כי אחרת יכולים ליפול גם כן וזה בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה י"ד): ד' שנכנסו לפרדס רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, בן עזאי הציץ ונפגע, בן זומא הציץ ומת, אחר קיצץ בנטיעות, ואלו הד' בחינת הם נמצאים בכל בני אדם הרוצים ליכנס לעבודת השם ולהתקרב להצדיק ולהרב שבדור, ואת זה צריך לחקוק בדעתו היטב היטב כי ד' בחינות אלה נמצאים אצל הצדיק, כי יש כאלה שהם בחינת אחר שכופרים בעיקר רחמנא ליצלן, דהיינו שבאים אל הצדיק ומקבלים ממנו טוב אמיתי ונצחי, ואחר כך יוצאים ומתרחקים ומדברים עליו כל דבר אסור, כאילו אינו צדיק וכאילו לא עזר להם וכדומה, ושוכחים היכן היו לפני כן, וכיצד היו נראים וכדומה, ואינם מתביישים לצאת בריש גלי ולגלות את מעשיהם הרעים, ולהעליל כאילו הצדיק הוא רשע וכו' וכו', שהם בחינת אחר שכפר בעיקר וקיצץ בנטיעות, ולעומתם יש כאלה שהם בבחינת בן עזאי שהציץ ונפגע, דהיינו כאלה שלא לקחו את האור הגדול כפי שצריך, ובמקום לנצל אותו לטובה, השתגעו ממנו, ואינם יודעים מה לעשות וכיצד להתנהג, כי חושבים שצריכים ללכת מפורד ומפורד, עם בנדים קרועים ופיאות מפוררות,

ולצעוק בשדות ולהשתולל וכו', מה שבאמת אף אחד לא ציוה זאת כלל וכלל, אך מכיון שלא למדו את ספריו הקדושים של רביז"ל אלא לקחו את האור שלא כפי שצריך, לכן הציצו ונפגעו ומאומה אין בידם, וכן יש כאלה שהם בכחינת הציץ ומת, דהיינו שמרוב אור שהיה עליהם, לא היו יכולים לשאת אותו ונפלו בחזרה למעשיהם הרעים, מכיון שלא ידעו כיצד לעשות ומה לעשות ועל כן נפלו, ועיקר השלימות היא מדריגת רבי עקיבא, שנכנס בשלום ויצא בשלום, דהיינו שעשה את כל מעשיו בישוב הדעת אמיתי ונכון, בלי ריבוי אור ובלי ריבוי חושך, רק קירב את עצמו אל הצדיק האמת וקיבל ממנו את האור הגדול במידה ובצמצום הנכון באופן שעל ידי זה יוכל להכנס בשלום ולצאת בשלום, שדבר זה הוא אור האמונה הקדושה, דהיינו כי רבי עקיבא תמיד חיוק את עצמו באור האמונה הקדושה ועל ידי זה היה יכול לעבור את הכל בשלום להכנס בשלום ולצאת בשלום, ועיקר הפנים של המדריגות האחרות הוא שלא היתה אמונתם בשלימות, דהיינו כי זה שקיצץ בנמיעות, חשב שיבוא אל הצדיק ויראה מראות אלקים וכו', ומכיון שלא ראה אצלו שום דבר חיזוני, ושום תנועה חיזונה, כפי שהעיד רביז"ל על עצמו, שמי שמכיר

אותו יודע שאין בו אפילו תנועה אחת של יהודי טוב, וצדיק מפורסם, כי היה נעלם ונסתר וכו', ומכיון שכך התרחק ממנו זה שקיצץ בנמיעות ודיבר כל דבר אסור וכו', וכל זה היה מחמת שפגם באמונה הקדושה ואמונתו לא היתה בשלימות וכו', וכן אלה שהציצו ונפגעו והציצו ומתו, הכל היה מחמת שחיפשו מדריגות והשגות, וכשלא היו יכולים להשיג אותם, השתגעו או נפלו בחזרה וכו', ורק רבי עקיבא שכל ימיו מסר את עצמו על קידוש השם ולא רצה דבר מבלעדיו יתברך, זכה להכנס בשלום ולצאת בשלום, כי רצה רק להדבק בו יתברך ולא שום דבר אחר, כי רק מי שאינו חפץ בשום דבר רק בהקדוש ברוך הוא בעצמו הוא דייקא יכול להיות נכנס בשלום ויצא בשלום, כי כל זמן שיש לאדם איזה רצון מבלעדי רצונו יתברך אזי יכול ליפול לעומקא דתהומא רבא ולכפור בכל או לצאת מדעתו ולהשתגע רחמנא ליצלן, ואפילו אם הרצונות שלו הוא של הקדושה להיות רב ורבי ומפורסם וכו', עדיין נמצא בסכנה גדולה כי אם לא ילך לו כמו שרוצה אזי יפול לנמרי ויכפור וכו', אבל מי שאינו חפץ שום דבר, שום מדריגה שום השגה, אלא רוצה את הקדוש ברוך הוא בעצמו, ומשתוקק רק אליו יתברך ויודע אשר אין בלעדו יתברך כלל

ורק הוא יתברך יכול לעזור לו ומבלעדו יתברך אין שום דבר, זהו המדריגה הכי עליונה של מסירות נפש של רבי עקיבא שעל ידי זה הוא יכנס בשלום ויצא בשלום וזה שראשי תיבות שמו הקדוש עקיב"א היא יש קזנה עזולמו בישעה א'חת, כי דייקא מי שהולך בדרך הנורא והנפלא הזה שאינו חפץ בשום דבר רק את הקדוש ברוך הוא בעצמו, אז לעולם לא יפול כלל כי מאחר שאינו חפץ ואינו רוצה שום דבר רק אותו יתברך ויודע אשר אין לו בזה העולם רק שעה זו, ועל כן מה ולמה להצמער על עולם שאינו שלו באופן כזה אף פעם לא ישבר ולא יחלש בדעתו ולא ישבר לבו ולא יפול ברוחו מאחר שאינו חפץ רק את הקדוש ברוך הוא ועל כן יהיה נכנס בשלום ויצא בשלום ושום דבר לא יבלבל אותו לעולם, אשרי

הזוכה לכך, אשרי הזוכה להתקרב לרביז"ל בתמימות וכפשיטות בלי שום חכמות כלל, אשרי מי שמדבק את עצמו רק בו יתברך ואינו סומך על בשר ודם כלל וכלל, כי כל מי שסומך על בשר ודם בסופו של דבר נופל ומתאכזב, כי צריך לברוח רק אליו יתברך אשרי הזוכה לכך בשלימות, ואז עולמו ירש בחייו וירגיש עולם הבא בעולם הזה ויזכה לעריבות נעימות ידידות זיוו חיות אלקותו יתברך ותמיד יהיה טוב לו, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא כי רק הקדוש ברוך הוא יכול לעזור לאדם, רק הקדוש ברוך הוא יכול להושיע את האדם ורק הוא יתברך מבין את כל אחד ואחד באשר הוא שם, אשרי הזוכה לפנות רק אליו יתברך ולחסות בצל כנפיו יתברך, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ב

לפרש את כל התורה כולה, וזאת מאחר שהלביש אור גדול כל כך בפשטות גדולה כל כך עד שגם אנחנו נוכל להבין את עמקי סודות התורה, ולכן צריכים אנו לשמוח מאד מאד על גודל הזכות שנפלה בחלקינו שיש לנו שייכות אל רביז"ל, וכן עלינו ללמוד בהתמדה את תורתו של רביז"ל ולמסור את נפשינו כדי לקיים את עצותיו הקדושים של רביז"ל, שאז נזכה להצליח בחיינו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ב, אשר היא תורה עמוקה מאד מאד, ומתוקה מאד מאד.

אדני שפתי תפתח

רביז"ל מדבר בתורה זו מענין הריקודין של החתונה, ואת זאת רואים בחוש שבחתונה בדרך כלל כולם רוקדים ושמחים, ועל פי פשטות הריקודין של החתונה באים מחמת שמחת החתונה, כי אין עוד שמחה גדולה מזו כאשר האב זוכה להכניס את בתו אל החופה, והיא שמחה גדולה מאד מאד, אך מלבד הפשט הפשוט של הריקודין בחתונה, שהם מחמת שמחה, יש בהם סודות עליונים ונוראים מאד מאד שאותם יסביר

אי אפשר לשער בשכל האנושי את גודל הזכות שאנו זוכים להיות מקורבים אל רבי כזה אל קדושה ואור גדול כזה, אשר הוא רבי נחמן מברסלב זי"ע שהוא מגלה לנו סודות התורה גדולים ונוראים מאד, סתרי נסתרות, והוא לוקח סודות נוראים ונפלאים ומלבישם בלבושים פשוטים כל כך עד שגם אנשים מנושמים ומזוהמים כמונו נוכל להבינם, וכאשר האדם שם היטב לב לדבריו הקדושים של רביז"ל הוא יכול לעשות לו דרך להבנת כתבי האריז"ל וכו', כי רביז"ל מלביש את הסודות הנוראים שיש בכתבי האריז"ל, בדרך פשוטה, בדרך עבודתו של האדם, ובהנהגת היום יום של האדם, אשר את זה קשה להסביר לאחרים, כי מי שאינו מניח את מוחו בספריו הקדושים של רביז"ל אינו יכול להבין ולהשיג זאת, אך מי שזוכה ולומד את תורתו של רביז"ל ומכניס את כל כולו בתוכה זוכה להרגיש מעם נעים ונפלא מאד שאין כמוהו בכל העולם כולו, ועל ידי זה זוכה לעבור את העולם בשלום, ורביז"ל אמר פעם שעל ידי כל שיחה ושיחה שלו יכולים להיות איש כשר כל החיים, ועל ידי ההקדמות של כל תורה שלו יכולים

בשעה זו דייקא השמחה גדולה כל כך ובפרט שצריכים לרקוד.

ש"ך דינים

ומסביר רביז"ל כי כל זמן שלא נתונה לזיווג, היא אתקריאת נער בלא ה' שהוא גימטריא ש"ך דינים (וזהר בא ל"ח). דהיינו כי אנו מוצאים בתורה הקדושה שכתוב (דברים כ"ב) כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורסה ותפשה ושכב עמה ונמצאו וגו', כי יהיה נערה בתולה מאורסה לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה וגו', ובתורה הקדושה כתוב נער בלי ה' ואנו קוראים נערה עם ה' ומובא בזהר הקדוש הנ"ל אשר הסיבה שכתוב בתורה נער בלא ה' הוא מכיון שהוא עולה גימטריא ש"ך, והוא ש"ך דינים, אשר מובא בכתבי האריז"ל (שער הפסוקים פרשת וירא) חמש פעמים דין עולה ש"ך, דהיינו כי שם אלהים הוא דין גמור, ובשם זה יש ה' אותיות, להראות שהדין הוא בתוקף ה' פעמים, כנגד מספר מנצפ"ך, היינו כ"ב אותיות א"ב הם בסוד חסד התפשטות היינו שיכולים לכתוב תיבה גדולה עם כל האותיות בלי שום צמצום וגבול, שזה נקרא חסד התפשטות, מה שאין כן אותיות כפולות מנצפ"ך הם אותיות הדין, בסוד צמצום, שמצמצם ומעכב את התיבה כי אחר תיבת ם אי אפשר

לנו רביז"ל, כי הנה כתיב (תהילים נ"א) אדני שפתי תפתח, והוא בחינת ריקודין של התונה, דהיינו שבמילים אלו מונח סוד הריקודין של החתונה, והנה במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י') מביא רביז"ל אשר א'דני ש'פתי ת'פתח הוא ראשי תיבות א'ש'ת', כי כשאדם זוכה והוא מכנים את בתו אל החופה נפתחים שפתיו והוא מלא בתפילה שבח והודאה אליו יתברך על שזכה לחתן את בתו, כי אין עוד שמחה גדולה כמו שהאדם זוכה להכניס את בתו אל החופה, ובפרט היום בדורותינו שצריכים רחמים רבים, רחמים גדולים, לשמור על הבנות, שלא יתקלקלו חם ושלום כי הבנות צריכות שמירה יותר מהבנים כי דעתן של נשים קלות עליהם (שבת ל"ג:) והם יכולים בקל להתפתות חם ושלום, ולכן כשהאדם זוכה ומכנים את בתו אל החופה אין עוד שמחה גדולה מזו, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח) אשר א'ש'ת' ראשי תיבות א'בנים שלימות ת'בנה עיין שם, דהיינו שהתפילה נעשית על ידי אותיות, אשר הם נקראים אבנים (ספר יצירה) והאדם זוכה לאותיות שלימות, בחינת אבנים שלימות, כאשר הוא מוליך את בתו אל החופה ומחתנה, כי אז שורה אצל האדם שמחה גדולה מאד, ובאמת צריכים עדיין להבין היטב מדוע

להתנשאות ולמלוך ולהיות מציאות בפני עצמו, וכשהאדם זוכה לנצח את יצרו הרע על ידי זה זוכה להוד, כי זהו עיקר היופי של האדם כשזוכה לכבוש את יצרו, ולכן נקראים הרגלין נצח והוד, כי דייקא על ידם עוברים את העולם בשלום, והרגלין הם נתנשאים על ידי הלב, דהיינו כשהאדם מכניס בלבו את אלקותו יתברך, על ידי זה זוכה לשמחה גדולה, כי זוהי השמחה הגדולה ביותר כשהאדם זוכה להכניס בעצמו רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואין לו שום קושיות וספיקות ועקמימיות הלב, אשר זהו סוד הפסוק (תהילים ד') נתת שמחה בלבי (עיין ליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ח') שהאדם זוכה לשמח בלבו ואין לו שום קושיות עליו יתברך, וזוכה לישרות הלב, כי לשמחה אמיתית אי אפשר לזכות אלא אם כן האדם הוריד מלבו את כל העקמימיות ששרתה על לבו, וכמו שכתוב (תהילים צ"ו) ולישרי לב שמחה, דהיינו כשיש לאדם לב ישר, על ידי זה זוכה לשמחה, נמצא שעיקר השמחה היא בלבו של האדם כשאין לו שום קושיות וספיקות עליו יתברך, והוא זוכה להתבונן מכל דבר ודבר על אלקותו יתברך, ואז זוכה לשמחה אמיתית, ועל ידי השמחה נתרוממין רגליו, שהם בחינת נצח והוד, דהיינו שעל ידי זה זוכה לנצח ולעבור את העולם בשלום

ולנצח את היצר הרע אשר זה עיקר היופי של האדם כשהוא זוכה לנצח את היצר הרע הרוצה להכניס באדם קושיות וספיקות ועקמימיות כנגדו יתברך, ואין עוד יופי יותר גדול מזה ואין עוד נצחון יותר גדול מזה שהאדם זוכה לנצח את יצרו ולעבור את העולם בשלום, נמצא שהעיקר התנשאות הרגלין הוא על ידי הלב, וזה אשר כתוב ביעקב אבינו (בראשית כ"ט) וישא יעקב את רגליו, ופירש רש"י לבו נשא את רגליו, כי כשיעקב אבינו הלך למצוא את זיווגו, שם כתוב פסוק זה, ויעקב אבינו אף פעם לא פגם בכרית, כמו שכתוב (בראשית מ"ט) כוחי וראשית אוני, נמצא שזכה לשמחה אמיתית. והנה הלב הוא בינה, כמו שכתוב בינה לבא, ובה הלב מבין, דהיינו כשהאדם זוכה להסתכל היטב באלקותו יתברך על ידי זה מתרוממין רגליו וזוכה לשמחה, וזה אשר מצינו אצל יעקב אבינו, שכאשר הלך למצוא את זיווגו נאמר בו הפסוק הנ"ל כי נתרוממו רגליו על ידי השמחה מאחר שזכה לנצח את היצר הרע והיה נקי מפגם הברית אשר זהו עיקר היופי והנצחון של האדם כנ"ל.

הייא לייא

ומאחר שיעקב אבינו זכה לכל זאת, על ידי זה זכה לתפילה

רחמנא ליצלן לתרבות רעה ה' ישמור, ולכן לפני שהתחתנה היא נקראת נער בחינת ש"ך דינים כנ"ל, ואחרי שזוכה להתחתן נקראת נערה עם ה', דהיינו נערה בשלימות, שאז מגיעה לשלימות ונמתקת, על ידי בחינת אדני שפתי תפתח, שהם השפתיים, בחינת נצח והוד, בחינת ראשי תיבות אש"ת כנ"ל, א'בנים שלימות ת'בנה כנ"ל, כי אז אחרי שהבת מתחתנת היא והוריה יכולים להודות ולהלל אליו יתברך על כך, ולכן צריכים ההורים להקפיד מאד לחתן את בתם כמה שיותר מוקדם, כדי לעשותה בחינת נערה בשלימות, ולהמתיק ממנה את כל הדינים, ואז על החתונה יכולים לרקוד ולשמח מאד מאד, כי נמתקו הדינים.

חינוך הבנות

ובאמת צריכים להקפיד על חינוך הבנות מאד מאד, הרבה יותר מאשר על חינוך הבנים, כי הבנים זוכים ולומדים את התורה הקדושה והיא שומרת עליהם, אך הבנות שאינם לומדות תורה צריכות שמירה יתירה, ולכן צריכים להקפיד מאד מאד על חינוך הבנות, דהיינו להכניסם למוסדות חינוך חרדיים ולהכניס בהם את ההשקפות של התורה הקדושה, אמונה, אמונת חכמים, ולהרחיקם

בשלימות וכמו שכתוב "זיפגע במקום ההוא", כי זכה להגיע אל הר המוריה שהוא מקום התפילה ושם התפלל אליו יתברך וביקש ממנו יתברך, וזה עיקר השלימות שכאשר האדם הולך למצוא את זיווגו שיתפלל אליו יתברך ויודה לו יתברך שעזר לו למצוא את זיווגו וכו', ועל ידי זה ימתיק מעליו את כל הדינים, וזה דאיתא במדרש (בראשית רבה פ' ע') כשנשא יעקב את לאה בשעה שהיו מרקדין היו מזמרין הייא לייא, לרמוז ליעקב הא לאה, כלומר לרמוז ליעקב שעתה הגיעה לאה אל השלימות, כי כשהנערה זוכה להנשא על ידי זה נמתקין ממנה הדינים, כי עד שהיתה בביתה לבד, נקראת בחינת נער, בחינת ש"ך דינים, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין ק'): "בת לאביה מטמונות שוא, מפחדה לא ישן בלילה, בקמנותה שמא תתפתח, בנערותה שמא תזנה, בגרה שמא לא תנשא, עיין שם, וכן אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"א) וישמרך, בבנות, מלמד שהבנות צריכות שמירה, ולכן לפני שהבת מתחתנת מפחדים ההורים מאד שמא תיפול באיזה פח וכו', אשר הוא בחינת דינים, כי מתלבשות בה קליפות וכו', מרעין בישין וכו', וזהו הצער והעגמת נפש הגדולים ביותר כשרואים שבת ישראל יוצאת

שהוא צניעות זוכה שיוצאים ממנה בנים בעלי משנה, ולכן צריך להקפיד מאד על הצניעות, כי היא עיקר הדת יהודית, וכל הנשים שהקפידו על צניעות זכו ויצאו מהם בנים טובים וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגילה י"ג): בשכר צניעות שהיתה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול זכה ויצאה ממנו אסתר, כי בשכר צניעות זוכים לילדים טובים, ולכן צריכים להקפיד מאד על חינוך הבנות שילכו לכושרות בצניעות ויתנהגו בצניעות, ואז יזכו לרוות רוב נחת, מהם ומילדיהם, כי בשכר הצניעות תזכה גם הבת לילדים טובים, וכן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ח סי' ג'): בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האשה התכוון מאין לבראתה, והחליט לבראתה ממקום צנועה שבאדם, ועל כל אבר ואבר שהיה בורא בה היה אומר לה תהא אשה צנועה, תהא אשה צנועה, ומכאן רואים את גודל המעלה של אשה צנועה, ועל כן צריכים להקפיד מאד מאד על חינוך הבנות ובפרט שלא יהיה לבנות שום שייכות עם הבנים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רות פרשה ד' סי' ח'): כל הנשים משחקות עם הקוצרים, ורות מצנעת עצמה, כי היתה בה מידת הצניעות שאף פעם לא הסתובבה בין הגברים, ועל ידי זה זכתה

כמה שיותר מן הרחוב, מכל הלכלוך שיש בעולם, ועוד מגיל קטן צריכים לחנך את הבנות להתרחק מחברתם של הבנים, וצריכים להפריד בין הבנים ובין הבנות, ועל זה צריכים מסירות נפש גדולה מאד מאד, דהיינו שיהיה להם חינוך מהור, שתהיה הפרדה בין הבנים ובין הבנות, ואז אם זוכים להקפיד על כך, ונותנים לבת חינוך מהור וכשר, זוכים לראות דורות ישרים שהבנות ממשויכות בדרכי ההורים וכו', ואז כשזוכים לחתן את הבנות זוכים לשמחה אמיתית, כי אז נמתקים ממנה כל הה' דינים שיש בשם אלקי"ם שעד עתה ההורים חששו ופחדו ביום ובלילה מי יודע מה יהיה, ועתה בחתונה יכולים לרקוד ולשמח בשלימות, ועל כן צריך כל אחד ואחד למסור את נפשו לתת לבתו את החינוך הטוב ביותר שרק אפשר, ולמסור את נפשו לחנכה בדרך הצניעות, אשר חכמינו הקדושים הפליגו מאד מאד במידת הצניעות ואמרו (כמדבר רבה פרשה א' סי' ג'): אשה שהיא מצנעת עצמה, אפילו היא ישראלית ראויה היא שתנשא לכהן ותעמיד כהנים גדולים, כי בשכר הצניעות שיש באשה היא זוכה לילדים טובים, ואמרו עוד (כמדבר רבה פרשה ח' סי' י'): אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, בזמן שהיא נוהגת בעצמה דת יהודית

ויצא ממנה דוד המלך שממנו יצא משיח צדקינו, ועל כן גם אנו בשכר זה שנחנך את בנותינו לילך בדרך הצניעות, שהוא עיקר דת יהודית, נזכה להביא את משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

ליקוטי מזוהר"ן חלק א' סי' ל"ג

בכל מה שעובר עליו, דהיינו שיתכונן היטב בכל מה שעובר עליו, ויחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכן כשהוא מגיע למקום פלוני, או ששומע דבר פלוני וכו', תמיד צריך לראות ולהסתכל באלקות שיש בכל דבר, ועליו להגיע אל ההשגה הנפלאה לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא שעל ידי זה יוכל למצוא את הקדוש ברוך הוא, שהוא השלום, בכל מקום ובכל מצב, כי בכל מקום בואו תמיד יחשוב שהוא צריך למצוא את הקדוש ברוך הוא, ללמוד להתפלל להתבודד לקיים מצוות, והעיקר למצוא עוד יהודים אחרים ולגלות להם את הקדוש ברוך הוא, כי בוודאי אם הקדוש ברוך הוא סיבב וגלגל עמו שיהיה במקום פלוני בשעה זו דייקא סימן שנשלח לשם כדי לגלות את הקדוש ברוך הוא, ולכן הוא מחפש עוד יהודי ומדבר עמו דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, שעל ידי זה זוכה תמיד למצוא את הקדוש ברוך הוא ששמו שלום, ועל ידי זה יש לו שלום עם כל יהודי ויהודי יהיה מי שיהיה, כי כאשר זוכים לדבר עם יהודים רק דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, אז יש שלום

כשוזכים להתאסף לדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג.

לבקש שלום

ואמר רביז"ל הכלל הוא שצריך לבקש שלום שיהיה שלום בין ישראל, ושיהיה שלום לכל אדם במידותיו, היינו שלא יהי מחולק במידותיו ובמאורעותיו שלא יהא לו חילוק בין בטיבו בין בעקו תמיד ימצא בו השם יתברך, היינו (תהלים נ"ו) בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר, דהיינו הן כשהולך לו טוב בחינת שם הוי"ה מידת החסד, והן כשעובר עליו מה שעובר שהוא בחינת שם אלקים מידת הגבורה, תמיד ימצא את הקדוש ברוך הוא בכל מה שעובר עליו, כי חכמינו הקדושים אמרו (שבת י"י) שמו של הקדוש ברוך הוא שלום, נמצא שתמיד צריך לבקש ולמצוא את הקדוש ברוך הוא שהוא השלום בכל מעשיו ובכל מאורעותיו וכו', כי כל אדם נברא בזה העולם כדי למצוא אותו יתברך, וכל אחד ואחד צריך לחפש אחריו יתברך ולמצוא אותו

נפלא בין עם ישראל, כי בדבר זה לא שייך מחלוקת כלל, וכמו שמספרים על הרה"ח ר' ישראל מיראהאויצר ז"ל שהיה מאנשי שלומינו, עובד השם גדול וכו', והיה גר בעיר מיראהאויצא, ואנשי שלומינו שהיו גרים בעיר מעפליק, סבלו הרבה מהמתנגדים שהיו ביניהם כמה ליצים שנרמו מחלוקת בינם לבין אנשי העיר, ותמיד היו מתווכחים ורבים ביניהם, עם מי האמת וכו', ואנשי שלומינו מטעפליק ביקשו מר' ישראל הנ"ל שיבוא לגור עמם בטעפליק, והם יחזיקו אותו כדי שהוא יעשה שלום בעיר, ויפסיק את המחלוקת וכו', והוא הסכים, וכשבא למעפליק, באו אליו המתנגדים והתחילו לדבר עמו בליצנות וכו', כדרכם, והתחילו להתווכח וכו', פנה אליהם ר' ישראל ואמר, מדוע עלינו להתווכח, מדוע עלינו לדבר על דברים שאיננו מסכימים עליהם, בואו ונדבר על דברים שעליהם אנו מסכימים ומחזיקים בדעה אחת, הרי כולנו יודעים ומאמינים שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם והוא מחייה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה וכו', וכך החל לדבר עמם דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, דיבורים נפלאים המחיים את הנפש, ובאופן הזה השתיק את כל המחלוקת שהיתה בעיר עד שהיה שלום נפלא בעיר, ובמקום להתעסק במחלוקת

ומריבות כולם עסקו רק בתורה ותפילה ועבודת השם יתברך כל אחד כפי דרכו, ומאז אחזו ממנו אנשי העיר מאד, והחזיקו אותו כמו רבי ממש, וכשנסתלק הקימו אוהל על קברו, והיו באים לשם להתפלל וכו', עד כדי כך... ולכן תמיד צריך לדבר רק ממנו יתברך, דיבורי אמונה והשגחה פרטיית אשר הם גורמים שלום בין עם ישראל, כי כשאין מדברים מהקדוש ברוך הוא וכל שכן כשעוקרים יהודים ממנו יתברך, זה עיקר המחלוקת והפירודים, כי ללא הקדוש ברוך הוא אין האדם יכול להתקיים, ואם מנתקים את האדם ממנו יתברך, ואומרים לו שהוא שקרן והוא אינו טוב וכו', על ידי זה כביכול קורעים אותו ממנו יתברך, ובמקום זאת צריך לחזק יהודים ולקשר אותם אליו יתברך על ידי דיבורי התחזקות, דיבורים המשיבים את הנפש שעל ידי זה גורמים לשלום נפלא בין עם ישראל, ועל ידי זה גם האדם שמדבר דיבורי אמונה מרויה, וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ד) שעל ידי הדיבורים נעשה אור ישר ואור חוזר, ואף על פי שהאדם אינו פועל בדיבוריו אצל חבירו על כל פנים יפעל אצלו, כי הדיבורים חוזרים אליו, בבחינת אור חוזר, שחוזרים ומשפיעים עליו ועל ידם זוכה להתחזק אשרי לו ואשרי חלקו.

שלום במידותיו

והנה בדיוק כשם שצריכים לדבר עם יהודים אחרים דיבורי אמונה השגחה פרטיית והתחזקות וכו', ולגלות להם את אלקותו יתברך וכו', בדיוק כך מצוה לחזק ולאמץ את עצמו, שלא יפול ולא יתייאש מכל מה שעובר עליו, כי האדם צריך שיהיה שלום במידותיו, שלא יהיה מרוגז על עצמו, כמו שהרבה פעמים רואים שהאדם מתרגז על עצמו, מחמת שאינו מסוגל להבין מדוע עשה כך וכך ונפל בעבירה פלונית, וכן מדוע הוא אינו יכול להחזיק מעמד, מדוע אין לו שכל להצליח וכו' וכו', והוא מתרגז על עצמו ואינו מבין את עצמו, נמצא שהוא מחולק במידותיו, דהיינו שאינו שלם עם עצמו ואין לו שלום בעצמו, והוא צריך לחפש ולמצוא את השלום בעצמו, דהיינו למצוא בעצמו נקודות טובות ולדון את עצמו לכף זכות באופן שלא יהיה מרוגז על עצמו רק יהיה שלם עם עצמו, ויהיה לו שלום עם עצמו, אשר לזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי לימוד התורה הנקראת שלום וכמו שכתוב (משלי ג') דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, כי כשהאדם מרגיל את עצמו ללמוד תורה הקדושה, התורה מיישבת את דעתו ומורה לו את הדרך הנכונה, באופן שידון את עצמו

לכף זכות ולא יתרגז על עצמו, ובפרט לקבוע את עצמו בלימוד פרשה השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י שלזה צריך לקבוע לעצמו קביעות עצום מיד אחר התפילה להחזיק בלימוד הנפלא הזה דהיינו ללמוד חומש ורש"י עם התרגום בקביעות גדולה בכל יום ויום, ואנו רואים שחומש ורש"י זהו היסוד והעיקר ביהדות וכו', כי התינוק שמתחיל להכנס בעבודת השם יתברך זה הדבר הראשון שמלמדים אותו, כי זהו העיקר והיסוד בעבודת השם יתברך ללמוד חומש ורש"י עם התרגום בקביעות חזקה בכל שבוע באופן שיסיים את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, וכן כמובן צריך להתמיד בכל חלקי התורה הקדושה משנה גמרא מדרשים וספרי הפוסקים, רמב"ם מור ושולחן ערוך וכו', שהם חכמתו יתברך, כי על ידי לימוד התורה יודרך מוחו וישתוקק להשיג שלום, הן במידותיו, והן בין כל כלל ישראל אשרי לו ואשרי חלקו.

ברית שלום

ואומר רביז"ל שאי אפשר להגיע לשלום אמיתי אלא על ידי הצדיקים הנקראים ברית שלום ומחמת זה יכול לאהוב את השלום בכל מקום וכו' ויכול להיות שלום בין ישראל

ולאהוב זה את זה, ועיקר כוחו של הצדיק הוא כח התורה הקדושה כי הצדיק למד כל כך הרבה תורה הקדושה בהתמדה גדולה כל כך עד שכל הזוכה להתקרב אליו מקבל תשוקה גדולה מאד להתקרב אליו יתברך וללמוד תורה הקדושה שעל ידה יכול לזכות לשלום, כי הצדיק מגלה לכל אחד ואחד שהוא יכול ללמוד תורה הקדושה בהתמדה גדולה ועל ידי זה נעשה הוא בעצמו מתמיד גדול, וכמו שרואים בחוש שכל אלו שזכו להתקרב לרביז"ל זוכים לתשוקה גדולה כל כך ללמוד תורה הקדושה בחביבות גדולה כל כך שאין לתאר ואין לשער כלל, ולכן צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך לזכות להשאר מקורבים אל רביז"ל כי בזה תלוי הכל, כי כוחו של הצדיק גדול כל כך שעל ידו יכולים לזכות לכל טוב אמיתי ונצחי, ולכן מעמיד הבעל דבר כל מיני נסיונות ומניעות לאדם באופן שלא יוכל להחזיק מעמד אצל רביז"ל ויתרחק ממנו, כי יודע את כוחו הגדול של הצדיק ואיך שעל ידו זוכים להכל, ולכן העיקר הוא להחזיק מעמד ולהיות מקורב באמת לרביז"ל אשרי ואשרי הזוכה לזה וכשזוכים להתקרב אל רביז"ל אסור להטעות את עצמו ולחשוב שהוא כבר יודע משהו והוא כבר מקורב אל רביז"ל אלא צריך לדעת שעדיין אינו יודע

כלום, כי קבלה בידינו מרביז"ל שהענין שלו הוא סוד גדול, ולא סוד כמו כל הסודות, שכאשר מגלים אותם הם כבר אינם סוד, כי אפילו הסוד הכי גדול כשמגלים אותו, כבר אינו סוד, כי כולם יודעים ממנו, אך הענין של רביז"ל הוא סוד גדול כל כך עד שאפילו שמגלים ומפרסמים אותו הוא נשאר בגדר סוד, וכך הוא גם אצל האדם שזוכה להתקרב אל רביז"ל שחושב שהוא כבר יודע הכל וכו', אך באמת עדיין הכל סוד גדול, כי צדיקים מתדמים לקונם והענין של רביז"ל הוא גילוי אלקות נורא ונפלא במדריגה עליונה מאד שמגלה לכל אחד ואחד שידע שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו' ובדיוק כשם שהקדוש ברוך הוא, הוא בגדר סוד, דהיינו שאף אחד אינו יכול לומר שכבר השיג את הקדוש ברוך הוא בשלימות וכו', כי הוא יתברך רוחני ואין אפשרות לבני אדם גשמיים להשיג רוחני ולתפסו וכו', ולהיפך ככל שהאדם זוכה להיות מקורב יותר אל הקדוש ברוך הוא כך הוא זוכה להבין שהוא עדיין אינו יודע כלום, וכמו שמספרים על החוזה הקדוש מלובלין זי"ע שכאשר היה אומר "עלינו לשבח" לאחר התפילה והיה מגיע לפיסקא "להפנות אליך כל רשעי ארץ", היה חוזר על זה כמה וכמה פעמים והיה אומר, "להפנות

אליך כל רשעי ארץ, אפילו יעקב יצחק בן מאטיל", דהיינו שהיה מחשיב את עצמו בתוך הרשעי ארץ, כי הצדיקים הגדולים ככל שהם זוכים להתקרב אליו יתברך יותר ויותר כך הם מחשיבים את עצמם פחות ופחות.

ואתה מחיה את כולם

ואומר רביז"ל וצריך לדעת שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנויה מיניה ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואפילו מי שעוסק במשא ומתן בעכו"ם אינו יכול להתנצל ולומר אי אפשר לעבוד את השם יתברך מחמת עוביות וגשמיות שנופל תמיד עליו מחמת העסק שעוסק תמיד עמהם כי כבר גילוי לנו חכמינו הקדושים שבכל דברים גשמיים ובכל לשונות העכו"ם יכול למצוא בהם אלקות כי בלא אלקותו אין להם שום חיות וקיום כלל כמו שכתוב (נחמיה ט') ואתה מחיה את כולם, אך החיות הזאת שם בצמצום גדול ובמיעוט רק כדי חיונו ולהחיותו ולא יותר, כי הקדוש ברוך הוא צמצם את אלקותו בצמצומים רבים ושונים מראשית המחשבה עד נקודת המרכז של עולם הגשמי ששם מדור הקליפות, וככל מה שמשתלשל יותר למטה וכו' אלקותו מלוכש שם במלכושים רבים יותר, וזה הסוד הנפלא שגילו

לנו חכמינו הקדושים ופתחו לנו פתח שהמשכיל ידע ויבין שבכל הדברים הגשמיים יש אלקותו וחיותו כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות ל"ד): טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים, להודיע שבכל לשונות העכו"ם יש שם אלקותו המחיה אותה, דהיינו כי חכמינו הקדושים דורשים מלשונות העכו"ם את הלכות תפילין, כי מכיון שכתוב טטפת, וטט בכתפי הוא שתים, ופת באפריקי הוא שתים מזה לומדים שלתפילין יש ארבע פרשיות, נמצא שגם בלשונות הגויים יש אלקות ומהם אפשר ללמוד תורה, ולכן אין האדם יכול להתחמק ולומר שאינו יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא מחמת שהוא נמצא בעוביות וגשמיות ומעורב בין הגויים, כי גם בלשונות הגויים יש אלקות כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה, ומכל מקום ומקום אפשר לעבוד אותו יתברך, וכמו שאנו מוצאים שחכמינו הקדושים למדו הלכות תפילין מלשונות העכו"ם לרמוז לאדם שאפילו שנפל בנוקבא דתהומא רבא והוא מלוכלך ומוזהם ומעורב בין הגויים, אינו יכול להתחמק ולומר שאינו יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא, אדרבה במקומות כאלה יכול למצוא גילוי אלקות נפלא במדריגה עליונה מאד, בבחינת התפילין שהם המוחין העליונים, ששם מתגלה

ששמו שלום, ועיקר הגילוי שלהם הוא שמי שזוכה ללמוד תורה ולהתקרב אל הצדיק זוכה לדעת ולהבין שאפילו אם נפל למקום שנפל, ואפילו הוא משוקע במדור הקליפות ממש, במקומות הגרועים והרחוקים ביותר, גם שם יכול למצוא את אלקותו יתברך וגם משם יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי הקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה ואין שום דבר בעולם שיכול להתקיים בלי חיותו יתברך, ולכן אפילו במדור הקליפות אפשר למצוא את אלקותו יתברך, אשרי הזוכה לזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

ביום טוב היה בטוב

ואומר רביז"ל אשר יש שני מיני ימים, ימי טוב וימי רע, כמו שכתוב (קחלת ז') ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, דהיינו כי על בני אדם עוברים כל מיני סוגים של ימים, יש בני אדם שיש להם ימים טובים והם שמחים ועליונים, ויש בני אדם שעוברים עליהם ימים רעים, ממש תשעה באב מרוב מרירות וצרות ויסורים שעוברים עליהם שחיהם מרים מאד מאד, וכן הוא אצל האדם בעצמו, יום אחד הוא יכול להיות שמח ומרוצה מחייו ומרגיש נועם ועריבות בלימוד התורה הקדושה וכו', ולפעמים

"שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד" וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פ"א) אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול שברומי, נמצא שזה האדם ששאל היכן אלקיך בוודאי הוא משוקע במדור הקליפת כי הוציא את עצמן מן הכלל וכפר בעיקר שאמר היכן אלקיך ונדמה לו שבמקומו אין שם אלקים, בכך תאמר לו אפילו במקומך שאתה משוקע במדור הקליפות גם כן שם תוכל למצוא אלקותו כי הוא מחייה את הכל ומשם אתה יכול לדבק את עצמך בו יתברך ולשוב אליו בתשובה שלימה, אשר את הגילוי הזה לומדים אצל הצדיקים האמיתיים שמגלים לכל אחד ואחד שהוא יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ואפילו שנפל להיכן שנפל והוא משוקע במדור הקליפות עדיין יכול הוא למצוא את אלקותו יתברך ולחזור בתשובה שלימה, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק, כי כשזוכים להתקרב אל הצדיק זוכים לתשוקה נפלאה לחזור אליו יתברך וללמוד תורה הקדושה אשר אין עוד נועם ועריבות יותר גדולה מזה שהאדם זוכה ללמוד תורה ואפילו קצת דקצת, אשרי לו ואשרי חלקו, ולזה יזכה רק על ידי התקרבות אל הצדיק, ואל התורה הקדושה, כי שניהם נקראים שלום, והם מגלים את הקדוש ברוך הוא

עוברים עליו ימים רעים מאד, ימים שהוא מרגיש כל כך ירוד ופחות עד שאינו מבין לשם מה הוא חי בכלל, מרוב יאוש ומרירות שנפלו עליו, כי הכל כבד עליו כל כך, ועל כן יש לו יום רע כל כך, ובאמת מהיכן זוכה האדם ליום טוב וכו' כי צריך להסתכל בכל יום ויום ולמצוא שם את הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה מוצאים את הטוב שבכל יום, כי כל יום ויום הוא כנגד מידה אחרת, דהיינו מכיון שהוא יתברך הוא אור אין סוף צמצם את עצמו בימים ובמידות וכמו שכתוב (תהילים ל"ט) ומידת ימי, כי יום ראשון הוא כנגד ספירת החסד ויום שני הוא כנגד ספירת הגבורה וכו' וכו', וכשהאדם זוכה להתבונן ברוחניות חיות אלקותו יתברך ומבין שבכל יום ויום יש מידה אחרת ושם מסתתר אלופו של עולם, על ידי זה זוכה לימי טוב כי מכל דבר ודבר הוא משיג את הקדוש ברוך הוא, ואז מאיר עליו אור גדול מאד מאד כי זוכה לבטל את עצמו לגבי האין סוף ברוך הוא, וזוכה ללמוד תורה בדביקות נוראה ונפלאה שאז זוכה ליום טוב ונפלא מאד, וכן כשזוכים לשמוח על התקרבותו אל הצדיק וכו', ומרגישים את אורו, על ידי זה זוכים ליום טוב ונפלא מאד, אך כשאין האדם זוכה לזה, ונסגר ונסתם ממנו האור אין סוף, ואינו זוכה להרגיש את אור התורה ואת

אור הצדיק, אז מר לו מאד מאד והוא אינו יודע מה לעשות, ולכן יש לו ימים רעים, וזה מה שאומר שלמה המלך, (קהלת ז') ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, דהיינו שאם יש לאדם יום טוב והוא זוכה להרגיש את אור הקדוש ברוך הוא ולומד תורה בהתמדה גדולה וכו', אז בוודאי טוב, ואז "היה בטוב", אך אפילו כשעובר על האדם יום רעה, שנסתם ממנו האור הגדול הזה, גם אז אסור לו לייאש את עצמו, אלא אז צריך לקיים וביום רעה ראה, דהיינו שישתכל היטב בכל מה שעובר עליו, ואז יזכה להבין שגם בתוך הרעות והצרות שעוברים עליו, נמצא הקדוש ברוך הוא ואלקותו יתברך מסתתרת בכל מקום ובכל מצב, אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים לדעת מדיבורים נוראים ונפלאים שכאלה, ואנו יודעים מרבי אמת כזה המגלה לנו נוראות ונפלאות כאלה איך שאפילו בתוך הימי רע שלנו, דהיינו בשעה שעובר עלינו מה שעובר ויש לנו צרות ויסורים מרירות ומכאובים וכו' וכו', גם אז יוכל למצוא את אלקותו יתברך ולחזק ולאמץ את עצמו אשרי לו ואשרי חלקו, אשר זו מדריגת הצדיקים הגדולים הזוכים ללכת אחרי יצרם הטוב וכופים את יצרם הרע, שיצרם הטוב מייצר רק טוב, וממילא הם מסתכלים רק על הטוב הגנוז בכל יום ויום ויש להם ימים

מוכים, כי אינם רוצים שום דבר אחר מבלעדי אלקותו יתברך, ובכל מקום שהם מסתכלים שם הם מוצאים את אלקותו יתברך, ועל ידי זה הם תמיד מוצאים את הטוב, מה שאין כן בני אדם אחרים, שרצונותיהם הם אחרים, כי הם רוצים כסף ובתים וכבוד וכו', עובר עליהם מה שעובר, וממילא יש להם ימי רע, כי אינם זוכים להסתכל על הטוב שבכל דבר שהוא הקדוש ברוך הוא בעצמו, רק מסתכלים על הגשמיות, על הכסף והבתים והעסקים וכו', שעל ידי זה ממילא נופלים בעצבות ובמרה שחורה, וכוחו של הצדיק כל כך גדול עד שגם לבני אדם כאלה המשוקעים בגשמיות לגמרי הוא יכול להראות את אלקותו יתברך ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומראה להם שאפילו בתוך הימי רע שלהם, בתוך הגשמיות והצרות, גם שם נמצא הקדוש ברוך הוא, וגם משם יכול לראות את אלקותו יתברך.

גיבורי כח

ואומר רבינו"ל שעל זה נאמר בזוהר הקדוש (לך לך צ'): ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו, אלין אינון דמתגברין על יצריהון, אינון דמיין למלאכין ממש, דהיינו אלו הצדיקים המתגברים על יצרם

הם דומים למלאכים, ומלאך הוא כמו חתיכה אחת של אש שתמיד בוער ומתלהב אל הקדוש ברוך הוא, ואינו מתפעל משום דבר שבעולם, וכן הם הצדיקים הגדולים שככל שעוברים עליהם צרות ויסורים גדולים, הם מתגברים על הכל ומדבקים את עצמם בו יתברך ולכן הם נקראים מלאכים, כי על הצדיקים עובר מה שעובר, צרות ויסורים ומרירות גדולה מאד, לפעמים הם סובלים מנשותיהם ולפעמים מילדיהם, לפעמים מאנשי העיר במחלוקת גדולה ולפעמים מכל העולם כולו עד שרבינו"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ג) שיש צדיק שכל העולם כולו מדבר עליו, והוא נמצא בפיו של כל אחד ואחד, והוא סובל צער ויסורים גדולים מאד מאד, כי כל העולם כולו מדבר עליו, וסתם מוציאים עליו שם רע, אף על פי שאינם מכירים אותו בכל אופן מדברים עליו כל דבר אסור וכו', אשר את הצער והיסורים האלה אי אפשר לתאר כלל, אך הצדיק הזה זוכה ומתגבר על הכל, ומדבק את עצמו בו יתברך, אשר על ידי זה מוכה אותו הקדוש ברוך הוא לחידושי תורה נפלאים כאלה, שעל ידם מתגלה לכל העולם כולו אמתת מציאותו יתברך ואיך שאפילו בתוך הרע והחושך והטומאה יכולים למצוא את אלקותו יתברך ולחזור בתשובה שלימה.

עד דלא ידע

ואומר רביז"ל שזה מה שכתוב בכתבי האריז"ל סוד פורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי היינו שימשיך שפע להקליפות כדי חיונו ולא יותר (עיין בפרי עץ חיים בכוננות פורים פרק ו') דהיינו כי המן הוא העולם הזה, שבו עוברים על האדם צרות ויסורים וכו', וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין קל"ט.) "המן מן התורה מנין, שנאמר (בראשית ד') המן העץ...". דהיינו כי המן נלמד מעץ הדעת טוב ורע שממנו באו כל הצרות והיסורים שעוברים על בני האדם בזה העולם, כי מחמא עץ הדעת גורש האדם מן עדן ומאז עוברים עליו צרות, ובפורים צריך ליכות למדריגה כזאת, שלא ידע בין ארור המן שהוא העולם הזה, לבין ברוך מרדכי, בחינת מר דרור, שהוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, שעושה מהמרירות והגלות דרור שהוא בן חורין, כי מרוב אור וגילוי אלקות שאפשר ליכות אליו ביום הפורים, זוכים לגילוי נפלא כזה עד שאפילו בתוך ארור המן, בתוך הצרות והיסורים שעוברים על האדם מוצאים את הקדוש ברוך הוא, ואין שום הבדל בין ארור המן לבין ברוך מרדכי, דהיינו בין שהולך לאדם טוב ובין שלא הולך

לו טוב בכל מקום ומקום הוא מוצא את הקדוש ברוך הוא ומדבק את עצמו רק אליו יתברך ולא בשום דבר אחר, אשרי לו ואשרי חלקו, ולכן עלינו לחזק את עצמינו בכך שזכינו להתקרב אל הצדיק הגדול רביז"ל שהוא מלמד אותנו את הלימוד הנורא והנפלא הזה באופן שנדע שאפילו כשעובר עלינו מה שעובר ויש לנו צרות ויסורים גדולים גם אז נוכל למצוא את הקדוש ברוך הוא ונדבק את עצמינו רק בו יתברך, אשר לזה זוכים בעיקר ביום הפורים, שהוא כמו יום הכיפורים, שעליו אמר רביז"ל (ספר המידות אות תשובה ח"ב סי' א') שיום הכיפורים הוא למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, דהיינו כי בו זוכים להשיג את ההשגה הנפלאה הזו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לטובה כי בכל מה שעובר על האדם אפשר למצוא את הטוב הגנוז שהוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשרי הזוכה לזה, אשרינו ואשרי חלקינו שזכינו להתקרב אל הצדיק הקדוש והנורא רביז"ל שעל ידו אנו זוכים לדעת את כל הדברים הנוראים ונפלאים האלו, עלינו לשמוח בהתקרבות אליו מאד מאד ולעסוק בעיקר בהפצת מעיינות החכמה הוצה, לגלות את הסוד הנפלא הזה של "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", לגלות לעם ישראל שיחזיקו מעמד בכל

מה שעובר עליהם ולא יתייאשו יהיה מה שיהיה, כי על כל אחד ואחד עוברים צרות ויסורים, חלישות הדעת ומרירות גדולה, ועיקר התכלית בזה העולם הוא להתחזק ולא ליפול בדעתו משום דבר שעובר עליו, ואפילו שדבר זה קשה מאד מכיון שעל כל אחד ואחד עוברים צרות ויסורים גדולים מאד מאד, בכל אופן עליו להתחזק ולא ליפול כלל וכלל, ובפרט כשזוכים לגלות לעם ישראל את הגילוי הנורא והנפלא של "עד דלא ידע", באופן שהאדם יזכה לבטל את עצמו אליו יתברך כל כך עד שלא ירגיש שום דבר כלל וכלל, וידע שהכל ממנו יתברך, ואז מרוב דביקות יזכה להשיג ולהבין שכל מה שעובר עליו אפילו אם הוא נדמה לו לרעתו, בסופו של דבר הוא לטובתו, ואפילו אם ברגע זה נדמה לו שיום זה, או זמן זה, הוא רע וכו', עליו לדעת ולהאמין באמונה שלימה שבוודאי

הכל בחשבון צדק ממנו יתברך והוא יתברך יודע את אשר הוא עושה, אשר זהו הגילוי הנורא והנפלא שמנלה לנו רביז"ל באופן שנדע שכל מה שעובר עלינו הכל לטובתינו, כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, וכשזוכים לבחינה זו של דביקות לדעת שבכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם אז כבר זוכים לחיות בצורה אחרת לגמרי וזוכים להשלים את עצמו ולא מפחדים מאף אחד שבעולם כלל וכלל, כי יהיה מה שיהיה צריך רק לבטל את עצמו אליו יתברך, והוא יתברך בוודאי יושיענו מכל הצרות שמכבוננו, אשרי ואשרי הזוכה להכנים ידיעות אלו היטב בדעתו ובמוחו, ועל ידי זה יזכה לחיות חיים טובים ערבים ומתוקים, ממש מעם גן עדן ועולם הבא ירגיש בזה העולם ממש, אשרי לו ואשרי חלקו בזה וכבא לנצח נצחים.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד

בחזרה אליו יתברך ולעלות מעלה מעלה, וכשהאדם חוטא ופוגם ומוריד ומלכלך את נשמתו אין עוד בושח וחרפה גדולה מזו, ואלו החרפות והבזיונות הם שוכרים את לבו של האדם, ועיקר התיקון לזה הוא על ידי שמקשר את לבו להנקודה השייך ללבו בעת הזאת ועל ידי זה נתבטל החרפה השורה על לבו, ודבר זה הוא כלל גדול מאד בעבודת השם יתברך, ומי שזוכה לקיימו יזכה לחזור בתשובה שלימה באמת, כי עיקר מניעת התשובה היא מכיון שהאדם דוחה את הדבר, בכל פעם יש לו תירוצים אחרים, והוא אומר, מחר אהיה איש כשר, מחר אלמד, ואינו מעלה בדעתו שביום הזה הוא גם יכול להיות איש כשר, הוא אינו חושב על כך שהוא באמת יכול לקשר את עצמו גם מהיכן שהוא עכשיו אל הקדוש ברוך הוא, בכל פעם נדמה לו שהוא צריך ישוב הדעת, ולכן הוא דוחה את הדבר עד למחרת, שאז יהיה לו ישוב הדעת, וכך הדבר נמשך ונמשך והוא אינו זוכה לחזור בתשובה, מה שאין כן כשהאדם זוכה לקשר את עצמו להנקודה השייכה ללבו בעת הזאת, דהיינו שהוא מקשר את עצמו אליו יתברך ממקומו

כשזוכים להתאסף על כל פנים פעם אחת בשבוע לדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, ודבר זה הוא אחד מן הדברים היסודיים של חסידות ברסלב, דהיינו ללמוד את תורתו הקדושה של רביז"ל וכשזוכים להרגיל את עצמו בזה אין גועם ועריבות גדולה מזה ולכן צריך להרגיל את עצמו לבא ולהתאסף לשיעורים המדברים מתורתו של רביז"ל על כל פנים פעם אחת בשבוע, ורביז"ל בעצמו רצה שנדבר בכל יום ויום מתורתו ועצותיו הקדושים אשר הם כמים קרים על נפש עייפה, ועתה נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד.

חרפה שברה לבי

ואומר רביז"ל כתיב (תהילים ס"ט) חרפה שברה לבי, היינו החרפות ובזיונות שוכרין לבו של אדם, ובאמת עיקר החרפה והבושה שיש לאדם היא כשהוא חוטא כנגדו יתברך, כי אין עוד חרפה בושח ובזיון יותר גדולים מזה, כי נשמתו של האדם היא חלק אלוק ממעל ממש, ועיקר תכליתה בזה העולם הוא למשוך את עצמה

שהוא נמצא שם, היינו מן הבוץ שנפל אליו, ומכל הצרות והיסורים שנכנס אליהם, ומוסר את עצמו לנמרי אליו יתברך אז יכול להצליח מאד מאד, ואת זאת רואים בחוש שכל אחד ואחד רוצה להיות איש כשר, עוד מימי ילדותו נמשך לבו אחריו יתברך, וכבר בתור ילד רצה להיות איש כשר אך דחה את הדבר עד שיהיה בר מצוה, שאז קיבל על עצמו עול מצוות ועול מלכות שמים והוא מתחיל להתפלל וללמוד בדביקות גדולה וכו', אך לא עובר זמן רב והוא נופל ומתקרר ונדמה לו שכפי המצב שלו כרגע אין הוא יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא כראוי, אך אחרי שיתחתן או בוודאי יזכה לעובדו יתברך בשלימות וכו', וכך עוברים עליו הימים והשנים המוכות ביותר, ימי הנערות, והוא מכובז אותם בשמויות וכו', רק מכיון שנדמה לו שאין הוא יכול להיות איש כשר אלא לאחר התונתו, וכשעוזר לו הקדוש ברוך הוא, והוא מוצא את זיווגו ומתחתן נדמה לו שעכשיו יוכל להיות איש כשר, בלי מניעות ובלבולים ומרדנות, ואכן מיד אחרי החתונה הוא לומד ומתפלל בדביקות גדולה, אך לא עובר זמן רב ומתחיל לעבור עליו מה שעובר, צרות מחמו וחמותו ומשפחתו, ואחר כך צריך להכנס לעסקי הפרנסה וכו', וכך הוא דוחה את

עניני עבודת השם מיום אל יום, עד שימצא זמן מתאים... ובאמת באופן כזה אף פעם לא יוכל למצוא זמן מתאים, זמן טוב כדי להתחיל בו בעבודת השם יתברך, לעומת זאת, כשהאדם זוכה לקשר את לבו להנקודה השייכה ללבו בעת הזאת, כשהוא זוכה לדעת שמכל דבר הוא יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא ולהתקרב אליו יתברך, אז אפילו מתוך הבוץ שלו, מתוך הקשיים שלו, מתוך כל מה שעובר עליו, הוא מקשר את עצמו אליו יתברך, ועושה ככל יכלתו, לומד קצת ומתפלל קצת וכו' וכו', אשר על ידי זה בסופו של דבר יזכה לצאת מהבוץ, לחזור בתשובה שלימה, ולקשר את עצמו אליו יתברך בתכלית השלימות, ויסיר מעצמו את כל החרפות והבזיונות ויזכה לכפרת עוונות אמיתית.

צדיק מושל

ואומר רביז"ל כי הנה הכלל שהממשלה ביד הצדיק לפעול פעולות כרצונו, כמו שדרשו חכמינו הקדושים (מועד קטן פ"ז): צדיק מושל ביראת אלקים, מי מושל בי? צדיק. וזהו בחינת (בראשית מ"ב) ויוסף הוא השליט, והוא שורש כלליות נשמות ישראל, והם הענפים שלו המקבלים ממנו, כי הצדיק הוא שורש האילן שמהם

יוצאים כלל נשמות ישראל, כי כלל ישראל דומים לאילן, שיש לו שורש, וגזע, ואחר כך ענפים גדולים וחזקים שמהם מתפצלים ויוצאים ענפים קטנים יותר ויותר ואחר כך עלים וכו', והם הם כלל נשמות ישראל, והצדיק הגדול מיחידי הדורות שבכוחו יש לפעול הכל הוא השורש שלהם וכולם קשורים עליו, והוא המושל בהם, ועיקר ממשלתו אינה להיות שליט ומושל ורוזן וכו', אלא רק להאיר ולהתעורר לבם לעבודת השם יתברך, כי עיקר עבודת הצדיק בזה העולם היא לעורר ולגלות לכל נשמות ישראל את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שהוא יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וכך עשה הקדוש ברוך הוא שבכל דור ודור יש צדיק שהוא בחינת יוסף, אשר כולם תלויים בו והוא מושל בהם, ועיקר ממשלתו היא לגלות ולפרסם לכל העולם כולו את אמתת מציאותו יתברך, וכשזוכים לבא ולהתקרב אל צדיק קדוש ונורא כזה, יש בכוחו של הצדיק להוציא את האדם מן השאול תחתיות ומתחתיו שנפל אליו, ויש בכוחו להראות לאדם את הדרך שבה יוכל להיות איש כשר וכיצד יוכל גם הוא לזכות להשגות אלקות, אפילו שהוא איך שהוא ועשה מה

שעשה ולכלך את עצמו במה שלכלך.

מלאפום

ואומר רבינו"ל אשר הבחינה הזאת היינו של ויוסף הוא השליט הוא בחינת מלאפום, כמו שמוכא בכתבי האריז"ל שברית היא מרכבה ליסוד אשר הוי"ה שלו בניקוד מלאפום, דהיינו כי לזכות לבחינת ויוסף הוא השליט, לזה זוכים רק על ידי שמירת ותיקון הברית בתכלית השלימות, אשר מזה אנחנו מאד מאד רחוקים, ולכל נמעה את עצמינו אפילו רגע אחד ונחשוב שאנחנו כבר מתוקנים וכו', כי עדיין אנו רחוקים מאד מאד משמירת הברית קודש, אך על ידי שאנו זוכים להתקרב אל צדיק כזה שהוא בחינת ויוסף הוא השליט, דהיינו שזכה לשמירת הברית בתכלית השלימות, על ידי זה הוא משפיע עלינו מאורו ובזכותו גם אנו יכולים לצאת מהבוץ שלנו, ועיקר כוחו של הצדיק הזה הוא מכיון שהוא בבחינת מלאפום, שהם אותיות מלא פום, דהיינו שכלי השפע היינו הפה של הצדיק הוא מלא מאלקות של השם יתברך, כי הצדיק מדבר כל הזמן ממנו יתברך ואליו יתברך ומגלה לכל העולם כולו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ובוה שונה הצדיק מאנשים אחרים, כי

אנשים אחרים מדברים מכל מיני הבלי העולם הזה, אנשים אחרים מדברים שמויות והבלים ודמיונות, ואינם מקשרים את עצמם אל הקדוש ברוך הוא, מה שאין כן הצדיק, שפיו מלא רק מאלקותו יתברך, הוא מדבר עם כל מיודעיו רק מאלקותו יתברך, ומגלה להם אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וכשוזוכים להתקרב אל צדיק כזה זוכים להוושע מכל הצרות, כי צדיק כזה מכניס גם בנו את בחינת המלאפום שלו, שגם פינו יהיה מלא מאלקותו יתברך, ונחנה נתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר זהו הסימן המובהק שהאדם זוכה להתקרב אל צדיק אמיתי, והוא שנפתח פיו בתפילה ובקשה אליו יתברך, והוא מתפלל אליו יתברך, וכמו שאנו יודעים שרביז"ל יסד לנו יסוד ועיקר גדול בעבודת השם יתברך והוא להתפלל ולהתבודד בכל יום ויום לפניו יתברך וכשוזוכים לקיים את זאת, זה סימן שאנו מקורבים אליו באמת.

כאשר דיבר לכם

ואומר רביז"ל לכאורה קשה למה אנו צריכים לתפילה והשם יתברך יודע מחשבות, לכאורה מדוע אנו צריכים להתפלל אל הקדוש ברוך

הוא ולבקש ממנו בפרטיות כל דבר ודבר, הרי הוא יתברך יודע מחשבות, ובוודאי יודע מה חסר לכל אחד ואחד, ומדוע אנו צריכים לבקש זאת ממנו, ואיננו מקבלים את כל השפע ככה סתם, בלי תפילה והתבודדות, אך באמת הדיבור הוא כלי השפע שבהם מקבלין השפע כמו שכתוב (דברים א') ויברך אתכם כאשר דיבר לכם היינו לפי הדיבור כן השפע, אם הדיבור היינו הכלי השפע הוא בשלימות ובמלואה אזי יכולין לקבל בהם רוב שפע, והוא כמשל לים גדול שבו יש הרבה מים, אך אין ביכלתו של האדם לשאוב את המים ללא כלי, וכל אחד כפי הכלי שבידו כך יוכל לשאוב את המים, לאחד יש כוס קמנה, והוא יכול לשאוב רק כמלא הכוס, לאחר יש דלי שלם, והוא יכול לשאוב כמלא כדלי, ולאחר יש חבית שלימה והוא יכול למלאותה עם מים וכו', כל אחד ואחד כפי הכלי שהוא מכין לעצמו כך הוא יכול לשאוב את המים, דהיינו את השפע, כי השפע נמצא תמיד, השאלה היא רק איזה כלי יש לאדם, ולפי הכלי שלו, כך יוכל לקבל בו שפע, ואותו הדבר הוא ברוחניות, כי הקדוש ברוך הוא, הוא תכלית הטוב, ודרך הטוב להיטיב והוא יתברך רוצה לתת הרבה טובה לכל אחד ואחד, אך האדם אין לו שכל ואין לו כלי כדי לקבל את השפע, וכל

זאת מחמת שחטא ופגם בפגם הברית, ועל כן הוא מלא טענות ומרירות על כל העולם כולו, אך כשיש לאדם שכל, והוא יודע שחטא ופשע ופגם, ולכן אין לו שפע, והוא הולך ומתקרב אל הצדיק האמת, שעל ידו נעשה בחינת מלאפום, שפיו נעשה מלא מאלקות, מלא פום, על ידי זה הוא זוכה לבחינת שפע גדול מאד ברוחניות ובגשמיות, כי מתחיל לדבר אליו יתברך בלשון שרניל בה, ולא רק שמדבר אליו יתברך, אלא עוד משפיע שפע גדול לאחרים גם דהיינו שהוא יכול גם לקרב אחרים אל הקדוש ברוך הוא מרוב השפע שקיבל אצל הצדיק, ובאמת כל יהודי ויהודי נקרא צדיק, אך כדי שידע מכוותיו, כדי שידע שהוא יכול להתקרב אליו יתברך וכו', לשם כך הוא צריך להתקרב אל צדיק, וצריך גם לבקש ממנו יתברך בכל יום ויום, לזכות שיהיה לו כלי כדי לקבל את השפע ויוכל גם להשפיע לאחרים, כי כל השפע תלוי בדיבור, דהיינו בתפילה וכו', וכמו שכתוב (דברים א') ויברך אתכם כאשר דיבר לכם, כפי הדיבור כך הוא השפע, אם הדיבור היינו כלי השפע הם בשלימות או יכולים לקבל בהם רוב שפע, ולכן צריך לשמור את פיו, ולדבר בו רק דיבורים קדושים, שעל ידי זה יוכל להעשות כלי לקבל את השפע, כי להיפך, כאשר

פוגם בפיו, רחמנא ליצלן, כאשר מדבר לשון הרע רכילות וליצנות וכו', על ידי זה מקלקל את השפע שלו לגמרי, ועובר עליו מה שעובר, וזה שאנו מוצאים שעובר על בני אדם כל כך הרבה צרות ויסורים וחמר להם שפע וכו', והם אינם מכינים ואינם מסוגלים להעלות בדעתם מדוע קורה להם כך, מדוע עובר עליהם מה שעובר וכו' וכו', ואינם מכינים שעל ידי שפגמו את פיהם על ידי דיבורי לשון הרע רכילות וליצנות וכו', על ידי זה עשו חור בכלי שלהם ולכן אינם זוכים לשפע, ולא עוד אלא שכל הצרות והיסורים והמרירות שלהם נמשך רק על ידי שהפקירו את דיבור פיהם שעל ידי זה עשו חור בכלי השפע ונשפך הכל לחוץ, ועל ידי זה המח פגום מאד מאד ואי אפשר לו לקבל את שפע הדעת דקדושה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, והדיבורים של הצדיק בוודאי הם בשלימות ולכן הוא יכול להמשיך השפע לישראל, כי כל דיבורו הוא בחינת מלא פום, שמדבר רק ממנו יתברך, ועל ידי זה בוודאי יכול להמשיך שפע גדול.

לא מצית למעבד

ואומר רביז"ל וכל אחד ואחד מישראל יש בו בחינת צדיק מושל שהוא בחינת מלא פום, כמו שכתוב (ישעיה ט') ועמך כולם

להם לאכול לאתר שהיה מקיז מהם דם וכו' וכו', ואביי ורבא, למרות שהיו גדולים מאד מאד, לא היו רופאים, וממילא לא היו יכולים להוציא מכח אל הפועל את הנקודה הזו, נמצא שלכל אחד ואחד יש נקודה שאין בחבירו כלל, וכל אחד ואחד צריך להוציא מכח אל הפועל דבר אחר לגמרי, דבר שרק הוא יכול להוציא מכח אל הפועל ולא אף אחד אחר, וכשאדם יודע זאת, אין מאושר ממנו, כי אין שום דבר שבועולם יכול לשבור אותו, ואם נתבונן היטב נבין ונשכיל שכל הסיבה שהאדם נשבר, כל הסיבה שהאדם נופל בדעתו, היא מחמת שהוא מסתכל על חבירו ואומר, הנה לחברי הולך יותר קל, יש לו פרנסה קלה יותר, הוא אינו צריך ללכת נע ונד, יש לו פחות צרות וכו' וכו', והוא שואל ומקשה מדוע לו אין הכל כל כך בקלות וכו', מדוע לו הולך כל כך קשה וכו', ועל ידי זה הוא נופל בדעתו, ובאמת אם יתבונן היטב יבין וישכיל שצרותיו הם מכיון שהוא מסתכל על חבירו, ואינו מסתכל על עצמו, נמצא שהלך לחפש את נקודתו של השני, ולא את נקודתו ולכן הוא מובל צרות ויסורים, כי אינו מסתכל על עצמו, מה שאין כן אם יקח את עצמו בידיו ויתחיל להסתכל על עצמו, ויבין שיש בו נקודה שאין בשני כלל, ובוודאי גם מתוך תוקף

צדיקים, וזהו פירוש (תהילים קי"ד) ישראל ממשלותיו, היינו מי מושל בי צדיק, כי יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחינת נקודה מה שאין בחבירו, כי כל יהודי ויהודי יכול להגיע לבחינה זו של צדיק, כי כל יהודי ויהודי נשלח לזה העולם להוציא נקודה מסויימת מכח אל הפועל, ונקודה זו יכול רק הוא להוציא מן הכח אל הפועל ולא אף אחד אחר בעולם כלל, וכמו שמספרים חכמינו הקדושים (תענית כ"א:) שאביי היה שומע שלום ממתיבתא דרקייעא בכל ערב שבת, ואילו רבא היה שומע שלום ממתיבתא דרקייעא, פעם אחת בשנה, בערב יום הכיפורים, ואילו אבא אומנא, שהיה רופא, היה זוכה לשמוע שלום מן השמים בכל יום ויום, והיה לרבא ואביי חלישות הדעת גדולה, מדוע אין הם זוכים למדריגה זו של אבא אומנא, שהוא רופא, ואילו הם היו אמוראים גדולים, עד שכל התורה שבעל פה נקראת על שמם, הויות דאביי ורבא, וענו להם מן השמים, לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא, דהיינו שהם אינם יכולים לעשות את מעשי אבא אומנא הרופא, וכמו שמספרים לנו חכמינו הקדושים, שאבא אומנא היה מקפיד מאד מאד על צניעות, בעת שהיה מרפא נשים וכו', וכן היה עוזר לכל העניים ולא היה גובה מאתם כסף, ועוד היה נותן

הצרות והיסורים שהוא עובר הוא יכול להוציא מכח אל הפועל את נקודתו, על ידי זה בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא, וכך הוא לגבי כל אחד ואחד בעולם שאסור לו להשבר כלל וכלל ממה שעובר עליו, ואסור לו להסתכל על השני, אלא ידע שיש לו נקודה משלו, נקודה שהוא צריך להוציאה מן הכח אל הפועל, ואפילו אם הוא רופא או סנדלר או כל בעל מלאכה אחר וכו', לכל אחד ואחד יש נקודה שאין בחבירו, וכשהאדם יודע זאת, אז הוא חי חיים טובים נעימים ומאושרים, כי אף פעם אינו מסתכל על השני, רק מסתכל על חייו, על עצמו, ועל מה שהוא יכול לעשות, כי בוודאי הקדוש ברוך הוא ברא אותו למטרה זו שיוכל להוציא מן הכח אל הפועל דברים שאף אחד אחר אינו יכול להוציא מן הכח אל הפועל, וכשהאדם זוכה להיות חזק בנקודה זו על ידי זה מבטל מעצמו את כל הרפואות והבזיונות ועל ידי זה זוכה שמאיר עליו אור אלקי וגם הוא נקרא בבחינה זו, בחינת צדיק.

ומקבלין דין מן דין

ואומר רביז"ל אשר את הנקודות הזאת צריכים לקבל אחד מן השני בבחינת ומקבלין דין מן דין, ומוהר"ג ז"ל מסביר (ליקוטי הלכות

ברכת המזון הלכה ג') שכל אחד ואחד צריך להמשיך לקשר לעצמו שלש נקודות, הדבר הראשון שצריך לעשות הוא להתקרב אל הצדיק, לקבל את נקודת הרב, כי לבד לא יוכל לזכות לדעת מהי נקודתו ואיך יוכל להוציאה מן הכח אל הפועל, ורק על ידי שיוכה להתקרב אל הצדיק יוכל להוציא מכח אל הפועל את נקודתו, ואחרי שזוכה להתקרב אל הצדיק, זוכה להכיר את נקודתו, וזוכה להוציאה מן הכח אל הפועל, אשר זוהי הנקודה השניה, נקודת עצמו, ואחרי שזוכה להתקרב אל הצדיק, ולקבל את נקודת הרב, ואת נקודת עצמו, צריך לקשר את עצמו עם כלל ישראל, עם התלמידים האחרים שבאים אל הצדיק, ומקבלים ממנו את נקודתם, שזה בחינת נקודת החבר, כי מחמת שלכל אחד ואחד יש נקודה שאין בחבירו, נמצא שמקבל מן הצדיק נקודה אחרת, ואופן אחר, מה שחבירו אינו מסוגל ואינו יכול להבין כלל וכלל, ולכן צריך לקבל מחבירו את נקודתו, נקודת החבר, באופן שיכין מה שהחבר הכין מרבו יותר ממנו, בבחינת ומקבלין דין מן דין, ואחרי שזוכה ללמוד מרבו ולשמוע את נקודתו של חבירו, אז יחזור על הדברים בינו לבין עצמו, ועל ידי שהאדם זוכה לקבל את שלשת הנקודות האלה על ידי זה ממשיך על עצמו חכמה

ובינה, דהיינו שזוכה למח קדוש מאד, עד שזוכה להבין את התורה הקדושה ויוצא מן האהבות רעות וזוכה להיות דבוק בו יתברך.

כלי החסד

ואומר רביז"ל שכל האהבות רעות נעשים על ידי שבירת כלי החסד, דהיינו כשהאדם אינו רוצה לקשר את עצמו עם חבירו, כשהוא חושב אני ואפסי עוד, כשחושב שרק הוא נמצא בעולם ואינו צריך להתחשב באף אחד, ועל ידי זה אין לו כלים כדי לקבל בהם אור אלקותו יתברך, כי בשביל לקבל את האור הגדול הזה צריכים כלים חזקים, עצבים חזקים, באופן שהאדם יוכל להחזיק מעמד ולקבל את כל מה שצריך, אך על ידי שהוא שובר את כלי החסד, דהיינו שאינו מוכן להתחלק עם חבירו, ואינו מוכן ללמוד עמו ביחד רק חושב על עצמו, על ידי זה אין לו כלים לקבל אור אלקותו יתברך, וכלל זה הוא כלל גדול מאד בעבודת השם יתברך, כי כשרוצים להצליח בעבודת השם, כשרוצים לזכות להרגיש אור אלקי, צריכים לקבל את נקודת החבר, ולא לחשוב רק על עצמו, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ז) על הפסוק (תחילים מ"א) אשרי משכיל אל דל, שעל ידי

שמביאים אחרים לגדלות המוחין ומגלים להם את הקדוש ברוך הוא על ידי זה הוא בעצמו גם זוכה לזה, כי עיקר ההצלחה בעבודת השם יתברך היא רק על ידי שמקבלין נקודת החבר ומשתתפים עם כל החברים כולם, מחזקים איש את רעהו וכו', וכמו שסיפר לנו מוהרנ"ת ז"ל שפעם אחת כשנכנס אל רביז"ל אמר לו רביז"ל שזוהי מעלה גדולה שאם אני לא איש כשר שעל כל פנים ארצה שחברי יהיה איש כשר, וכשיצא מוהרנ"ת ז"ל מן החדר לא הבין מהי כוונתו של רביז"ל בשיחה זו, וכי מה החידוש, מדוע זו מדריגת גדולה כל כך, וכי מי אינו רוצה שחבירו יהיה איש כשר, אך אחר כך כשהתבונן בדבריו הקדושים של רביז"ל, הבין שזוהי מעלה גדולה מאד מאד כשהאדם חפץ שעל כל פנים חבירו יהיה איש כשר, כי טבעו של האדם הוא, שאם הוא אינו זוכה להיות איש כשר, אזי גם חבירו לא יהיה איש כשר, והוא אינו מוכן שחבירו יצליח יותר ממנו, ולכן זוהי מעלה גדולה מאד מאד שהאדם חפץ על כל פנים שחבירו יהיה איש כשר, וזהו הסימן לראות אם האדם באמת חפץ בעבודת השם יתברך, ובאמת משתוקק לזכות להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך, או שמא הוא רק מקנא בחבירו, ולכן הוא שבור, כי מי שבאמת

רוצה להתקרב אליו יתברך, תמיד יעזור לחבירו, יחזק אותו, יעודד אותו, ויקרב אותו אליו יתברך, ואף על פי שלו לא הולך כל כך טוב, אף על פי שהוא בעצמו נופל בכל פעם, בכל אופן הוא ילך ויחזק אנשים אחרים, אשר זהו הסימן לכך שהוא חפץ באמת להתקרב אליו יתברך, מה שאין כן כשהאדם הולך לשבור את חבירו, ומייאש אותו ואומר לו שהוא אינו שווה לכלום והוא כבר לא יוכל להתקרב אליו יתברך, זה סימן שגם הוא אינו חפץ להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, רק הוא מקנא בחבירו ותו לא, ולכן צריך תמיד להשתתף עם חבירו, לחזקו ולנחמו, תמיד צריך לומר מילה טובה לחבר, וכדאי להתחיל עם הבית, דהיינו עם אשתו, לחזקה ולנחמה, להבין אותה ולהנביח את רוחה ולשמחה, וכן לאביו לאמו לרבו לחמיו וחמותו, וכן לכל אחד אחר, שעל ידי זה יתחזקו אצלו כלי החסד, ויוכל לקבל את אורו של הצדיק, ועל ידי זה יאיר עליו אור השכינה בכל, כי אי אפשר שיאיר על האדם אור השכינה כי אם על ידי שמתאחדים יחד עם נשמות ישראל, כי כל בר ישראל הוא כלי וצינור אחר להמשיך את השכינה בעולם, ועל ידי כולם ביחד נמשך השכינה בעולם, ועל כן צריכים לקבל את הנקודה של כל בר ישראל וכן

צריכים לחזק את כל בר ישראל וללהב את לבו ועל ידי שמקשר עצמו עם כלל נשמות ישראל ומקבל את נקודתו של כל אחד על ידי זה מורידים את השכינה למטה בזה העולם ונתרבה הברכה בעולם ויוכה לתקן את כל מה שפגם אשרי לו ואשרי חלקו, וכן צריך לקשר עצמו אל עצמו אשר זה הפירוש שהאדם צריך לקשר את לבו אל הנקודה השייכה ללבו בעת הזאת, דהיינו שמקשר את עצמו אליו יתברך מכל מקום, ובכל מקום בואו שם הוא מדבר עם הקדוש ברוך הוא ומפרסם את שמו של הקדוש ברוך הוא בכל העולם כולו, וכן מגלה את תורתו הקדושה של רביז"ל בכל מקום בואו, שעל ידי זה מקשר את עצמו מכל מקום ומקום אליו יתברך, ואינו נופל בדעתו כלל, שאז אף פעם אינו הולך בגלות, כי בכל מקום שהוא הולך שם מקשר עצמו אליו יתברך ואל הצדיקים האמיתיים, והס"ט שיודע זאת, עושה כל מיני פעולות שבעולם כדי למנוע מן האדם להתקרב אל הצדיק האמת שעל ידו יכול ליכות לכל זאת, ועל כן הוא מוציא על הצדיק שם רע, ואומר שמי שיתקרב אליו יהיה נעשה משוגע, ועוד כל מיני המצאות שממציא על הצדיק, ומוציא שם רע עליו, ומדבר עליו כל דבר רע, ומסית ומדיח אנשים שלא יתקרבו אליו,

ואלו שהם מקורבים אליו שיתרחקו ויברחו ממנו, כי הוא יודע שכאשר האדם יזכה להתקרב אל הצדיק הזה באמת, הוא יזכה לקשר את עצמו אליו יתברך מכל מקום ומקום, ואז להס"מ לא תהיה שליטה עליו כלל, וכן הס"מ מנסה לשבור את הצדיק לבזותו ולהשפילו, אך את הצדיק אי אפשר לנצה, כשמשפילים אותו ומבזים אותו ומונעים אותו במקום פלוני, הוא עולה ממקום אחר, וכמו שהיה כל הדורות עם הגילויים הקדושים של רביז"ל שהיו פעמים שחשבו שהנה הכל נכבה... אך לא כך היה... ורביז"ל כבר הבטיח שאורו יתנוצץ עד ביאת המשיח, ועיקר קיום האור הגדול הזה, הוא על ידי נקודת החבר, שזה היה יסוד גדול אצל רביז"ל שכל אחד ואחד ידבר עם חברו דיבורי אמונה התחזקות והתעוררות ועל ידי זה יזכו לתקן את כל החסד ויזכו לכל טוב אמיתי ונצחי, ובפרט כשהאדם זוכה לנקודת עצמו, דהיינו כשזוכה לדבר בעצמו אליו יתברך, וכשזוכים לקבל את אלו הג' נקודות אז זוכים לכל טוב אמיתי ונצחי, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר (ליקומי הלכות תפילין הלכה ב') שזהו הענין של תפילין של ראש, תפילין של יד, והרצועות. תפילין של ראש הוא הצדיק, שעל פי ההלכה הם צריכים להיות מגולים, וזאת להורות כי

את אורו של הצדיק צריך לגלות לכל העולם כולו, ומצד שני התפילין של יד הם נקודת עצמו, בחינת התבודדות, שהם צריכים להיות מכוסים, כי התבודדות צריכה להיות מכוסה מעיני בני אדם, כי מה שאני מדבר עם הקדוש ברוך הוא, את זה אף אחד אינו צריך לדעת, ואילו הרצועות של התפילין של ראש הם התלמידים של הצדיק, כי כולם נמשכים ממנו ויש להם שייכות אליו, ועל פי זה אפשר להסביר את ענין הרצועות של יד גם כן, כי עיקר השלימות היא שהצדיק יעמיד תלמידים שאותם תלמידים גם כן יעמידו תלמידים וכך יומשך הענין מדור לדור וכו', ולזה אי אפשר ליכות אלא על ידי ריבוי ההתבודדות, ואלה הם הרצועות של היד, הנמשכות מנקודת עצמו, בחינת התבודדות, שעל ידי ריבוי ההתבודדות זוכים להעמיד תלמידים רבים מאד מאד, נמצא שתפילין של ראש הוא נקודת הרב, והרצועות שלה הם תלמידי הצדיק, ותפילין של יד זה נקודת עצמו, והרצועות שלה הם התלמידים שצריך כל אחד להקים, וכמו שהזכירנו רביז"ל שאלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים, (עיין ליקומי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ח) ועל ידי שזוכים לג' נקודות אלו, על ידי זה זוכים להפטר מכל הצרות והיסורים וזוכים להכלל בו יתברך

לנמרי.

שיסביר לו כל זאת, על ידי זה נפל, כי חבר הוא ענין גורא ונפלא מאד שיחזק אותו תמיד בעבודת השם יתברך, ואפילו שיפול במקום שיפול וכו', ויהיה מונח בשאול תחתית ומתחתיו, עם כל זאת על ידי שיש לו חבר טוב הוא יכול לחזקו ולאמצו ולהחזיר לו את המוחין שאיבד על ידי חטאיו המרובים וכו', וזה פירוש המדרש פליאה, מה ראה אדם לחטוא, מדוע נפל בחלישות הדעת גדולה כל כך וכו', ועל ידי זה חטא, לפי שראה בשמים, דהיינו כי היו לו רק שתי נקודות, נקודת עצמו ונקודת הרב, ונקודת החבר היתה חסירה לו, אלמלא ראה בשלש לא היה חוטא, דהיינו אם היה לו חבר שהיה מחזק אותו ומגלה לו כיצד הוא יכול לזכות להתחזק ולחזור בתשובה לפניו יתברך, על ידי זה לא היה חוטא, והבן, ולכן צריך כל אחד ואחד לחזק את עצמו מאד בעבודת השם יתברך ולהתאסף בין חברים טובים שיחזקו ויעודדו אותו ועל ידי זה יוכל להחזיק מעמד ולזכות לכל טוב אמיתי ונצחי, כי הכל תלוי כפי נקודת החבר, כפי שזוכים להתאסף ביחד ולחזק אחד את השני שעל ידי זה זוכים להתקרב אליו יתברך באמת, ולא ליפול משום דבר שבעולם, אשרי הזוכה לזה.

מה ראה אדם לחטוא

ועל פי זה אפשר לפרש מדרש פליאה, שאומר "מה ראה אדם לחטוא, לפי שראה בשמים, אלמלא ראה בשלש לא היה חוטא", והמדרש הזה צווח ואומר דרשני, אך על פי מה שהסברנו אפשר להבין את הענין כמין חומר, כי לאדם הראשון היו רק ב' נקודות מאלו הג' נקודות שעליהם דברנו, היתה לו נקודת עצמו, והיתה לו נקודת הרב, שהוא הקדוש ברוך הוא, וכמו שאומר רש"י (פרשת בראשית) דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, והרב הוא הקדוש ברוך הוא, אך מה שהיה חסר לו היה נקודת החבר, כי לא היה לו אף אחד שיהיה חבירו, כי היה עדיין יחידי בעולם, ולכן אנו מוצאים שלאחר שחטא ונתגרש מנגן עדן, נפל בחלישות הדעת גדולה, ק"ל שנים שבהם חטא ונפל וכו', וכל זה היה מכיון שלא היה לו חבר שיחזק ויעודד אותו ויסביר לו שאפילו אם נפל וחטא וכו', עדיין אינו צריך להתייאש וליפול בדעתו כל כך, אלא יחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, והקדוש ברוך הוא ימחול לו, ומכיון שלא היה לו חבר

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ה

את הדברים האלה, נכנסה בהם יראה והתעוררות גדולה, כי כך היא המציאות, והרי ר' אייזיקל צודק, כי כל עוד האדם חי הוא יכול לתקן הכל, והכל יכול להשתנות, אבל אחרי שיוצאים מן העולם הזה, כבר אי אפשר לעשות שום דבר, והולכים לדון את האדם וכו' וכו', ומי יודע מה יהיה... וכשעושים לעצמו את החשבון הזה כבר מסתכלים על כל החיים בצורה אחרת לגמרי, ומוחו של האדם כבר חושב בצורה אחרת, ולכן כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רביז"ל על כל פנים פעם אחת בשבוע, אין למעלה מזה, כי כשזוכים לשמוע את הדברים הקדושים שאמר רביז"ל בסופו של דבר זוכים להתעורר באמת ולחזור בתשובה שלימה, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ה.

זרקא

ואומר רביז"ל דע כי תשובה היא לשוב את הדבר למקום שניטל משם, והוא בחינת זרקא, המובא בזוהר הקדוש (תיקנים תיקון כ"א) דאיזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן וכו', היינו כי פירוש המושג

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין לתאר ואין לשער את מעלת הענין, ובפרט כשהאדם זוכה לעשות לעצמו חשבון נפש היכן הוא נמצא, וכיצד בילה את ימיו ושנותיו וכו', שאז בוודאי יתעורר לחזור בתשובה שלימה ולשמוע את דבריהם של הצדיקים האמיתיים, כי כל עוד האדם חי עדיין אפשר לתקן הכל, וכמו שמספרים על ר' אייזיקל מאומין ז"ל שהיה עשיר גדול ונהג לתת הרבה צדקה לאנשי שלומינו, ופעם אחת בעת שכבר היה זקן מופלג, נפטר נכדו שהיה אברך צעיר, ובשעת ההלויה, בבית הקברות לפני הקבר הפתוח, החלה אשתו של הנפטר לבכות בקולי קולות, ולקונן על רוע מזלה ואמרה, "אוי בעלי...! איך עזבת אותי...!? מה אעשה עכשיו בלעדיך...!? כיצד אוכל להסתדר עכשיו...!? מה יהיה איתי...!? כך בכתה האשה בקולי קולות, וכשר' אייזיקל שמע זאת, הרעים בקולו ואמר, "את כבר תסתדריו! בסופו של דבר תוכלי לתת לעצמך עצה ותדעי מה לעשות, אבל מה יהיה עליו? מה הוא יעשה עכשיו? איך הוא יסתדר...!? וכשכל הנוכחים שמעו

תשובה, הוא להשיב את הדבר למקום שנימל משם, וזה סוד הטעם זרקא, שהוא אחד מטעמי המקרא, שהוא כביכול לזרוק את הדבר בחזרה למקום שנימל משם, שזה עיקר התשובה, ובאמת אם נתבונן, נבין ונשכיל שהאדם בא לעולם הזה כדי להדבק בו יתברך, ולחזור אליו, כי הוא יתברך ברא את האדם עפר מן האדמה, גולם ממש, ונפח בו נשמת חיים, כדי שיוכל לחיות, הנשמה הזו היא חלק אלוך ממעל, רוחניות חיות אלקות, והיא נמשכת מאד אחר שרשה, ומשתוקקת לחזור לשם, אך מן הצד השני מכיון שהאדם מורכב גם מנוף גשמי, שהוא עפר מן האדמה, מושך אותו גופו לחזור אל העולם הזה, דהיינו אל התאוות והמידות רעות וכל החכמות חיצוניות למיניהם, וכך נוצר מצב שהאדם נמשך אחר תאוות גופו, וזונח את נשמתו, ובמקום לכסוף ולהשתוקק להכלל ברוחניות חיות אלקותו יתברך, הוא נמשך להבלי העולם הזה, ונופל בשאול תחתיות ומתחתיו, עד שיש בני אדם כאלה שנפלו כל כך עד שנעשו זרים למקום שבאו משם, דהיינו שאינם יודעים מהיכן באו ומהי מטרתם בעולם הזה, כי הכל זר בעיניהם מרוב חטאיהם ופשעיהם, והם עוד עושים צחוק וליצנות מכל הדבר, ועיקר התשובה, היא בבחינת זרקא,

דהיינו להשיב את הדבר למקום שנימל משם.

בת פרעה

נמצא שעל האדם לזכור תמיד מהיכן בא ולהיכן עליו לשוב, אשר זה עיקר התשובה, שיחזור למקום שנימל משם, כי בא מן השמים, ויחזור לשמים, אל רוחניות חיות אלקותו יתברך, ולשם עליו לכסוף ולהשתוקק תמיד, ולכן צריך כל אחד ואחד לשמור את שכלו מחכמות חיצוניות הנקראים בת פרעה, כי עיקר השלימות היא לקנות בעצמו חכמות אלקות, דהיינו שיחשוב כל כך הרבה ממנו יתברך ויקשר את עצמו כל כך אליו יתברך, וידבק את עצמו בו יתברך עד שלא יהיה שום דבר שיפריד בינו לבין הקדוש ברוך הוא ומכל דבר גשמי יראה ויבין את הרמזים שהקדוש ברוך הוא מרמז לו, כי הקדוש ברוך הוא מצמצם את עצמו בכל יום ויום במחשבה דיבור ומעשה מאין סוף עד אין תכלית אל האדם לרמז לו לשוב אליו יתברך בתשובה שלימה, וכשהאדם זוכה לשמוע ולהרגיש זאת אז אפשר לומר שיש לו חכמה, שאלה הם עיקר החכמות, חכמות אלקות, ולעומת זאת יש חכמות אחרות, חכמות שאינם חכמות, שהם בטילות ומבוטלות בחינת בת, שהיא מרמז

החכמות חיצוניות, והוא כמשל לאי באמצע הים המוקף מים ועומד על מים וכו', ועליו אפשר לבנות ארמונות פאר גדולים, אך כשמסתכלים עליהם רואים שהם עומדים כולם על המים, כי כל הארץ עומדת על המים, והנמשל הוא באדם שחושב בכל פעם מחשבות טובות כיצד להרבות את הקדושה, כיצד לקיים את רצונו יתברך, כיצד להגדיל תורה ולהאדירה וכו', שאז בונה על האי באמצע הים ארמונות גדולים ונפלאים, מה שאין כן מי שחושב חכמות חיצוניות ומכל שכן כשמהרהר הרהורים רעים ומכל שכן כשעושה מעשים רעים וכו' וכו', על ידי זה כביכול לוקח את האי וממנף אותו ומחריבו לגמרי, ואוי לאותה בושה, אוי לאותה חרפה, שבמקום לבנות ארמונות נפלאים על האי, הוא מחריבו וממנפו, וכן הוא לגבי נשמתו של האדם הנקראת ים החכמה שהאדם יכול לבנות עליה ארמונות נפלאים כשזוכה לחשוב ממנו יתברך ולחדש חידושי תורה, לחבר ספרים או לתת עצות אמיתיות לבני אדם וכו', וכן להיפך כשחושב מה שאינו צריך לחשוב הוא מחריב הכל וכו'.

כולם בחכמה עשית

ואומר רביז"ל ישראל הם עם

על הגלויות האחרות שדעתם אינה מיושבת עליהם כבנות, והם כלל החכמות של העולם הזה שהם במלות ומבומלות וכו', כי אין בהם שום חכמה כלל, כי כשהאדם מניח את כל מוחו ושכלו כיצד להרויח כסף, אין בזה שום חכמה כלל, ואין שום מעלה בזה שמניחים את כל המח שלו במינוף וזבל וכו', וכן שאר החכמות שהאדם עושה כגון שמזיק לחבירו וכו', שכל זה אינה חכמה כלל, והם שמותים והבלים גדולים, רק עיקר החכמה היא חכמת אלקות, שהאדם יזכה לקשר את העולם הזה אל העולם הבא, דהיינו שיביין שבתוך גשמיות מעשיו גם שם יש אלקות ואם הוא צריך פרנסה וכדומה צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל וכו', ואם ילמד תורה ויקיים את המצוות בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא בפרנסה בשפע גדול, ולהיפך כשהאדם מכנים בדעתו ובמוחו דברים אחרים, דבר זה נקרא בת פרעה, פרעה הוא לשון ביטול וכמו שכתוב (שמות ה') למה תפריעו את העם, ובת הוא שכל שאינו מיושב ואינו בשלימות, כי אין בחכמות והשכלות אלו שום דבר, והם רק קנה דסיטרא אחרא, כי כמו שיש קנה בקדושה כמו שאמר שלמה המלך (משלי ד') קנה חכמה, כך זה לעומת זה יש קנה דסיטרא אחרא וכמו שכתוב (תהילים ס"ה) גער חית קנה שהם כל

משמותים והכלים ובונים בנינים של הבל במוחם ומטנפים אותו רחמנא ליצלן וכו', שכל זה הוא בחינת שכל חיצוני חכמה חיצונה שעליהם נבנות כל המידות והתאוות רעות וכו'.

ברך גדול

ואומר רביז"ל שעל מקום זה של המידות מנגונות וכו' נבנה הכרך גדול של רומי שהוא בחינת נחש הקדמוני שהוא כרוך אחר הקדושה וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (מוכה ניב) שהיצר הרע מתגרה בישראל ובגדולים דייקא, ולכן צריך כל אחד ואחד לשמור על מחשבתו כי המחשבה היא העיקר, ואפילו שהבעל דבר מכשיל אותו בכל פעם במחשבה דיבור ומעשה עד שהוא נופל להיכן שנופל, אמור לו ליפול ולהתייאש כלל וכלל, כי נשמתו היא גבוהה מאד והוא משתוקק אל הקדושה, ואחרת לא היה הבעל דבר בא ומתגרה בו כל כך, אלא מחמת שהוא משתוקק מאד מאד אחר הקדושה על ידי זה רוצה הבעל דבר להכשילו ולהפילו משם, ולכן כשעובר על האדם מה שעובר עליו לחזק את עצמו, ולדעת שלא לחינם התגבר עליו הבעל דבר, וכל רצונו הוא שיעזוב את הקדושה, ועליו להתחזק ולעמוד על עמדו ולהתחיל מחדש

קדוש וכל אחד ואחד מישראל יש לו חלק אלוך ממעל שהוא בחינת חכמה כמו שכתוב (תהילים ק"ד) כולם בחכמה עשית ועל שם זה נקראים ראשית כמו שכתוב (ירמיה ב') קודש ישראל לה' ראשית וכו', אבל בשעת ההולדה השכל מצומצם אצל כל אחד ואחד וכשמתחילים להשתמש בו בהתבוננות עבודת השם יתברך אזי שכלו הולך וגדלו כמו שכתוב (מלכים א' ה') ותרכ חכמת שלמה, וכשאדם מכנים בתוך שכלו הקדוש מחשבות חיצוניות הם חכמות חיצוניות, אזי נתמעט קדושת שכלו כפי תפיסת המקום של חכמה חיצונית שכל חיצוני בתוך שכל הקודש והחכמה חיצוני היא נעוץ בתוך השכל הקודש כקנה ומחסר מקום הקדושה, דהיינו כי הצדיקים הגדולים דבוקים בו יתברך תמיד בדביקות גדולה מאד מאד וכל ראשית מחשבתם היא אל הקדוש ברוך הוא, ומרוב דביקותם בו יתברך קשה להם לעזוב אותו יתברך או לא לחשוב ממנו יתברך אפילו לרנע אחד, מה שאין כן אנחנו ששכלינו ברוחניות אלקות הוא קטן מאד, ממש כמו של תינוק וכו', אם נזכה על כל פנים כמה דקות ביום לחשוב ממנו יתברך גם זה למדריגה גדולה יחשב, ומכל שכן שרבים אינם זוכים אף לזה ובמקום לחשוב ממנו יתברך הם חושבים

עוד פעם שאז באופן הזה יזכה לצאת מן השאל תחתיות ולחזור באמת בתשובה שלימה לפניו יתברך.

המחדש בכל יום

והנה עיקר התשובה היא כשזוכים לחזור בכל יום ויום מחדש אליו יתברך ולא מספיק שנקראים "בעל תשובה" וכביכול יצא כבר ידי חובת התשובה, כי כל יהודי ויהודי יהיה מי שיהיה ואפילו הצדיקים הגדולים צריכים לחזור בתשובה בכל יום ויום מחדש, והצדיקים הגדולים שיוודעים זאת חוזרים כל חייהם בתשובה שלימה, כי אף על פי שהאדם שומר את עצמו משכליות חיצונים לא זו אף זו שצריך לחדש את השכל בכל עת, דהיינו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך וזה בחינת המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כי חידוש בראשית הוא חידוש החכמה דהיינו שידבק את עצמו בו יתברך, ושיחזיר את נשמתו למקום שניטלה משם, דהיינו שיזכה לדבק את נשמתו בהקדוש ברוך הוא אשרי לו ואשרי חלקו, כי עיקר התשובה היא כשהאדם זוכה לחדש את שכלו ומחו, דהיינו שזוכה לדבק את עצמו בו יתברך ואף על פי שנפל וירד וכו' וכו', הוא מחזק את עצמו וחושב מחשבות כיצד להתחדש,

כיצד לחזור באמת אליו יתברך, אשר זה עיקר התשובה כשהאדם אינו מאבד את עצמו ועל אף שנפל להיכן שנפל, נמצאנו למדים שעיקר התשובה תלויה במחשבתו של האדם, מצד אחד צריך לטהר את מחשבתו מכל מיני שכליים חיצוניים, מחשבות והרהורים רעים וכו', ומצד שני לחדש את מחו ושכלו, ולחשוב מחשבות כיצד חוזרים אליו יתברך, כיצד משיבים את הדבר להיכן שניטל משם, כיצד זוכים להתחזק ולשמוח באלקותו יתברך, אשר זה עיקר התשובה השלימה אשרי לו ואשרי חלקו.

חדשים לבקרים

ואומר רביז"ל שחידוש השכל היינו חידוש הנשמה הוא על ידי שינה כמובא בזוהר הקדוש (בראשית י"ט.) על הפסוק חדשים לבקרים רבה אמונתך כי כשהמוחין מתייגעים אז על ידי השינה הם מתחדשים כמו שרואים בחוש וזה שאנו מברכין הנותן ליעף כח, כי היו מתחילה עייפים ועכשיו נתחזקו, ובשעת השינה, המוחין, דהיינו הנשמה באה בתוך האמונה, בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו', היינו כי המוחין של האדם נעשים עייפים, ועיקר מנוחתם היא על ידי השינה אשר ענין זה הוא יסוד ועיקר גדול

בעבודת השם יתברך שצריך לשמור על זמני השינה, ואין שום ענין ומעלה בכך שהאדם ירגיל את עצמו לא לישון, להיפך, אם האדם אינו ישן מספיק, אין לו מח לעבודת השם יתברך, נמצא שלא הרויח כלום, והוא מסתובב בלי מוחין, בדיוק כמו סוס שאינו צריך לישון הרבה, אך הוא נשאר סוס... ורביז"ל בעצמו הוזהר מאד לשמור על השינה כמו שצריך, כדי שיהיה לאדם מח מיושב לעבודת השם יתברך כי זה תלוי בזה, ועיקר העצה היא לקדש ולטהר את עצמו, שאז ממילא לא יצטרך לישון הרבה וכמו שאמר רביז"ל (ספר המידות אות שינה סי' א') מי שהוא קדוש ביותר הוא רחוק מן השינה ביותר, כי המציאות היא שמי שמוחו קדוש יותר, אינו זקוק לשעות שינה רבות וכו', אך על כל פנים כמה שצריך לישון מוכרחים לישון, כי אחרת המח נפגם ואי אפשר ללמוד ולהתפלל כמו שצריך, ולכן אשרי ואשרי מי שמרגיל את עצמו לישון בשעה מוקדמת יותר, וכך יוכל לקום בחצות ולומר סדר תיקון חצות, או על כל פנים יקום קודם עלות השחר ויוכל ללמוד הרבה תורה לפני התפילה, כי אז הם השעות המובות ביותר בשעה שכל העולם עדיין שקט ואין אף אחד שמפריע, ואצל אנשי שלומינו היו אומרים, שסגולה לקום מוקדם, הוא ללכת

לישון מוקדם, ואמרו שלכן אנו מוצאים שאת קריאת שמע שעל המיטה הדפיסו בסידורים מיד אחר תפילת ערבית, לרמו לאדם שמיד לאחר תפילת ערבית יניח את עצמו לישון, ועל ידי זה יוכל לקום מוקדם ולבלות את הזמן בעבודת השם יתברך, ומספרים שהיו הרבה מאנשי שלומינו שהיו קוראים קריאת שמע שעל המיטה, בבית הכנסת, מיד לאחר תפילת ערבית, וכך כשהיו באים לביתם היו מיד הולכים לישון, כי אחרי ברכת המפיל כבר אמר להפסיק בדיבור... והנה בענין השינה אין כללים, ואי אפשר לומר לאדם כמה הוא צריך לישון, אלא כל אחד בעצמו צריך להבין ולהשכיל כמה זמן הוא צריך לישון, ויראה לישון ככל הצורך וכו', ועל ידי זה יוכל לחזק את מוחו שיהיה ער ועירני לעבודת השם יתברך.

לימוד פשטא אורייתא

ואמר רביז"ל ויש כמה בחינות שינה, כי יש שינה בגשמיות שהיא נייחא למוחין, גם יש בחינת לימוד שהוא נקרא גם כן שינה לגבי דביקות הבורא, והוא לימוד פשטא אורייתא שהוא בחינת שינה לגבי דביקות הבורא יתברך וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין כ"ד) במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי, דהיינו בחינת שינה, ואדם

ער ועובד, אין האדם רוצה לישון כלל וכלל, מרוב שהוא שמח וכו', אך כשהאדם שבור, כשנופלת עליו עצבות וכו', אז הוא נמשך יותר אל השינה, ובאמת השינה הזאת שומרת על מוחו שינוח ואחר כך יוכל לקום עם מוחין חדשים להמשיך בעבודתו, והוא זוכה לקום בקדושה וטהרה, כי כפי שהולך לישון כך הוא קם, וכמו שאנשי שלומינו היו רגילים לומר, "ויהי ערב ויהי בוקר", כשם שהולכים לישון בערב, כך קמים בבוקר ובפרט כשהאדם רוצה לזכות לקבל אורות גדולים ברוחניות, ובפרט כשרוצה להתקרב אל הצדיק צריך להרגיל את עצמו לישון לפני כן, דהיינו שמוחו ינוח ויהיה מיושב באופן שיוכל לקבל את אורו הגדול של הצדיק, מה שאין כן כשמוחו של האדם מבלבל אזי אינו יכול לקבל אור רוחניות אלקות, ולכן צריכים להרגיע את המוח, באופן שיהיה מיושב לעבודתו יתברך שאז יזכה לקבל בעצמו את האורות הגדולים אשרי לו ואשרי חלקו.

משא ומתן באמונה

והנה יש כמה בחינות בשינה, יש לימוד שהוא בחינת שינה, כי הוא מרגיע את המוחין וכו', ויש גם בחינת משא ומתן שהוא שינה, דהיינו כי האדם אינו יכול ללמוד

הדבוק בו יתברך ונתייגעים המוחין שלו מחמת גודל הדביקות אזי ילמוד פשטא אורייתא וכשלומד פשטא אורייתא אזי המוחין שלו היינו נשמתו באה בתוך האמונה בחינת חדשים לבקרים ומתחדשים ומתחזקים מעייפותם, אשר זוהי מדריגת הצדיקים האמיתיים הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות שאין דביקות אחריו, והמוחין שלהם מתייגעים מלחשוב כל הזמן ברוחניות חיות אלקותו יתברך, ואזי הם יושבים ולומדים פשטא אורייתא דהיינו גמרא וכדומה וכו', ועל ידי זה נחה נשמתם... זוהי גדלותם של הצדיקים האמיתיים שהשינה שלהם היא בלימוד, ואצל רוב העולם הם צריכים לנוח בשינה בפשימות, כי אצלם לימוד פשטא אורייתא דהיינו גמרא וכדומה הוא מעייף את המוח, ולכן הם צריכים לישון בפשימות ממש, ובשעת השינה באה נשמתם בתוך האמונה הקדושה ומתחדשת שם בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך, שעל ידי זה מאירה נשמתה מאד בבחינת (משלי ז') באור פני מלך חיים, דהיינו שהמח של האדם מאיר, כי חיים הוא המוחין, כי זה עיקר החיים כשיש לאדם מח ושכל בבחינת (קהלת ז') החכמה תחייה את בעליה, כי כשהאדם חי כשהאדם שמח וכשמוחו של האדם

עשרים וארבע שעות רצופות במשך היום, וחייב להרגיע את עצמו, אך כשהוא מכניס את עצמו בתוך האמונה, שהיא בחינת שינה, אזי כשמוחו נח, והוא עושה משא ומתן וכו', גם אז הוא דבוק בו יתברך ומקשר את עצמו מכל מקום אליו יתברך, כי צריך לעשות משא ומתן באמונה ולקשר את כל מעשיו אליו יתברך, מה שאין כן כשהאדם שוכח ממנו יתברך ומכל שכן שפוגם את מוחו במחשבות והרהורים רעים, אדם כזה נופל עמוק עמוק עד שלא נשאר ממנו מאומה וכו', ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להכניס את עצמו היטב בתוך האמונה הקדושה שהיא בחינת שינה שעל ידי זה כל מעשיו דיבוריו ומחשבותיו יהיו מקושרים אליו יתברך, אשרי ואשרי מי שמרגיל את עצמו ללמוד תורה הקדושה, וקובע לעצמו בכל יום שיעורים במקרא משנה גמרא ומדרש ובכל חלקי התורה הקדושה, שעל ידי זה זוכה לבלות את זמנו בקדושה גדולה ומדבק את עצמו אליו יתברך, וכן זוכה להרגיע את מוחו, כי הלימוד הוא גם בחינת שינה כנ"ל, וכן אשרי ואשרי העוסק במשא ומתן באמונה דהיינו שמשאו ומתנו הוא רק באמונה הקדושה שעם כל אחד ואחד הוא זוכה לדבר דיבורי אמונה והתחזקות, שעל ידי זה אפילו אם האדם הוא עובד

בגשמיות וכו', ועוסק בעסקי העולם הזה, צריך לראות שמשאו ומתנו יהיה באמונה וידבר עם כל אחד ואחד דיבורי אמונה והשנחה פרטיית, שזה אשר שואלים את האדם כשהוא עולה לעולם העליון ערוך מקרא שקרית משנה ששנית נשאת ונתת באמונה, דהיינו ששואלים אותו אם למד תורה הקדושה ואם אפילו בתוך משאו ומתנו קישר את עצמו אל התורה ואל הקדוש ברוך הוא, כי גם בשעת המשא ומתן, בשעת העסקים בגשמיות צריכים לקשר את עצמו אל התורה הקדושה, אשרי הזוכה לזה, אלא שצריך לדעת שבשעה שעוסקים בגשמיות, ומתעסקים עם אנשים בעסקי העולם הזה או ישנה סכנה גדולה שהחיצונים לא ידבקו בו, כי בחוץ יש יצר הרע גדול מאד מאד הרבה יותר גדול מאשר כשהאדם יושב ולומד, כי כשיושבים בבית המדרש ולומדים תורה אין אפשרות לנגוב או לנזול וכו', כמו שיש למי שעוסק בעסקי העולם הזה שיכול לרמות את הקונים, ולמכור להם סחורה לא טובה, או לתת להם פחות עוֹדף וכו' וכו', וכן אפילו כשעובדים אצל מישהו אחר, שאז לא שייך לנגוב מאחרים, אבל אפשר לנגוב מן הבעל הבית, כי הוא משלם את השכר על פי השעות ואם האדם מבטל את זמנו וכו', על ידי זה נקרא נגב כי נגב

מן הכעל הבית, ואנו מוצאים שחכמינו הקדושים החמירו בענין זה כל כך, עד שבקושי נתנו רשות להתפלל באמצע העבודה ועיקר העצה לכל זה הוא לדבק את עצמו באמונה הקדושה שעל ידי זה זוכים שאור החשמ"ל מלמעלה בא ושורף את כל הקליפות ועל ידי זה נשמר האדם מכל רע, ומשאו ומתנו באמונה, כמו רב ספרא שהיה מקיים (תהלים מ"ו) ודובר אמת בלבבו וכמו שמספרים חכמינו הקדושים (מכות כ"ד) שפעם בשעה שרב ספרא אחז באמצע תפילתו וכו', בא אליו גוי אחד ורצה לקנות ממנו משהו, אך מחמת שרב ספרא התפלל, לא היה יכול להפסיק באמצע תפילתו וכך עלה הגוי במחיר עד שהגיע למחיר עצום, אך משראה שרב ספרא אינו עונה לו, הלך משם בפחי נפש, לאחר התפילה הלך רב ספרא אל הגוי והציע לו למכירה את הדבר שביקש במחיר הראשון שהציע, וכאשר תמה הגוי על כך שהוא מסכים למכור לו במחיר נמוך הסביר רב ספרא שכשבא אליו והציע לקנות ממנו את הדבר, הסכים מיד במחיר הראשון, אך מחמת שאחז באמצע תפילתו לא היה יכול לענות לו, ומאחר שגמר בדעתו למכור לו במחיר הנמוך, אין הוא רוצה למכור לו במחיר גבוה אף על פי שהוא מסכים, אשר זוהי

שלימות המשא ומתן באמונה שיהיה האדם דובר אמת בלבבו, ומעט מאד מחזיקים במדריגה זו, וכמו שמספרים על ה"חפץ חיים" וצ"ל שהיתה לו חנות מכולת, ומיד כשהרויח לפרנסת היום סגר את החנות, כי לא רצה להזיק לבעלי המכולת האחרים בעיר, ואשר זה היה ה"חפץ חיים", ובאמת דבר זה ראו אצל כל מי שהחזיק במשא ומתן באמונה הקדושה, ובפרט אצל אנשי שלומינו היקרים שמספרים עליהם שאפילו בעת שעסקו במלאכות גשמיות היו מדבקים את עצמם אל הקדוש ברוך הוא וכמו שמספרים על סנדלר אחד מאנשי שלומינו שבעת שהיה מתקן את הנעליים וכו', היה חוזר על הפסוק "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" וביקש ואמר, רבוננו של עולם ראה שכל מי שילבש את הנעליים האלה שיהיה לו הרהור תשובה אמיתי וילך בהם רק לבית הכנסת ולבית המדרש ולקיים מצוות, וחם ושלום שלא ילך לעשות בהם עבירות וכו', וכן מספרים על בלן אחד מאנשי שלומינו שבעת שהיה מחליף את המים במקוה ועושה מקוה חדש היה מבקש ממנו יתברך שכל מי שיטבול במקוה הזה יזכה להרהור תשובה אמיתי ויחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכן הוא עם כל בעל מלאכה גשמי שיכול לבקש את

הקדוש ברוך הוא שמי שיקנה את הדבר שהוא עושה וכו', שיזכה לחזור בתשובה שלימה וכו', נמצאנו למדים שעל ידי עצותיו הקדושים של רביז"ל יכולים לזכות לכל טוב אמיתי ונצחי ולזכות לקשר את עצמינו מן הנשמיות אל הרוחניות ולחזור בתשובה שלימה להשיב את הדבר לאתר דאיזדריקת מתמן כי על ידי העצות הקדושות של רביז"ל יכולים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ובפרט כשזוכים לקיים את העצות הקדושות של רביז"ל ובפרט מי שזכה להיות אצל ציונו הקדוש של רביז"ל ובפרט בראש השנה, ולכן עלינו להתחזק, אמור לנו להיות במלנים אלא למסור את נפשינו ולהתקרב אליו יתברך באמת על ידי הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור שהם מגלים לנו כיצד לחזור להתקרב אליו יתברך, והעיקר הוא על ידי שנדע שעיקר הרחמנות היא עלינו ואם לא נרחם על עצמינו אף אחד לא ירחם עלינו, וכל עוד אנו בחיים חיותינו עדיין יש לנו תקוה טובה לתקן את הכל ובפרט אם נזכה להיות מקורבים אל הצדיקים האמיתיים, וכמו

שאמר מוהרנ"ת ז"ל לפני הסתלקותו שאפילו הבעל עבירה הגדול ביותר אם יחזיק את עצמו ברביז"ל יוכל לזכות לתקן את הכל, כי העיקר הוא להחזיק את עצמו ביחד עם הצדיקים האמיתיים, שיכולים לזכות כל אחד ואחד לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, אשר בזה תלוי הכל, ומי שחטא ופגם ופשע צריך לרחם על עצמו, כי אם הוא לא ירחם על עצמו, אף אחד בעולם לא ירחם עליו, ולכן כל אחד ואחד צריך לרחם על עצמו ולהתקרב אל הצדיק האמיתי שיכול להבין אותו ויכול לזכות אותו לחזור בתשובה שלימה, אשרי הזוכה להיות מקורב לצדיקים האמיתיים כי רק על ידם יוכל לחזור בתשובה שלימה ויזכה לכפרת עוונות שלימה, כי הצדיקים האמיתיים מגלים לכל אחד ואחד את הדרך כיצד לחזור ולשוב אליו יתברך, אף על פי שכבר התרחקנו כל כך מן הקדושה ואין אנו יודעים את הדרך לשוב אליו יתברך, אשרי ואשרי הזוכה לדבק את עצמו בצדיקים האמיתיים, אשרי לו ואשרי חלקו, אשר לו בעולם הזה ואשרי לו בעולם הבא ולנצח נצחים.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו

זוכה להחזיק מעמד ולעבור על הכל, ואף על פי שעובר עליו מה שעובר, על ידי העצות הקדושות של רביז"ל הוא יכול להחזיק מעמד, כי אין זה מספיק רק ללמוד את ספרו הקדוש של רביז"ל, צריכים גם לקיים את עצותיו הקדושים ואז כל יום מאיר באור נורא ונפלא מאד, ולכן אשרי ואשרי הזוכה ללמוד בכל יום ויום את ספרו הקדוש של רביז"ל ועל כל פנים בא לשמוע פעם אחת בשבוע שיעזר בדבריו הקדושים של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו.

שבעים נפש

ואומר רביז"ל וזהו כלל כי כל נפש מישראל הוא מושרש בשבעים נפש של בית יעקב, ושבעים נפש של בית יעקב מושרשים בשבעים פנים של תורה, דהיינו כי יעקב אבינו בחיר האבות היתה מיטתו שלימה, וממנו יצאו שבעים נפש שהם הבסים והיסוד לכלל ישראל, וכל אחד ואחד מהנפשות מושרש בתוך השבעים נפשות של בית יעקב, אשר כנגד זה הם הע' פנים לתורה, כי את התורה הקדושה

רבי נחמן מברסלב זי"ע אמר מי שזוכה ללמוד את ספרו הקדוש יפתחו גידיו וכו', ולכן עצם הלימוד בספרו הקדוש של רביז"ל הוא סגולה גדולה ובפרט כשזוכה להשתמש בעצותיו הקדושים של רביז"ל אזי הולך לו היום בצורה אחרת לגמרי, ומספרים מאחד מאנשי שלומינו שעברו עליו צרות רבות וכו' והוא פנה אל הרה"ח ר' ישראל קארדאנר ז"ל ושאל אותו, מדוע עובר עלי מה שעובר, יותר מאשר על בן אדם אחר, הנה אני מקורב אל רביז"ל וגם אתה מקורב אל רביז"ל ומדוע עוברים עלי יותר צרות ממה שעוברים עליך, ענה לו הרה"ח ר' ישראל קארדאנר ז"ל ואמר, עלי עובר בדיוק כמו שעובר עליך, ואולי גם יותר, אך ההבדל בינינו הוא שספרו של רביז"ל יש בו רפואות לכל מחלה ולכל צרה שבעולם, אני זוכה להשתמש בתרופות, ואילו אתה אינך משתמש, דהיינו שהוא אינו זוכה לקיים את העצות של רביז"ל ולכן עובר עליו מה שעובר, כי על כל אחד ואחד בזה העולם עובר מה שעובר, צרות ויסורים ומרירות ועגמת נפש וחלישות הדעת וכו' וכו', ומי שזוכה להכניס בעצמו את העצות הקדושות של רביז"ל

אפשר לפרש בע' אופנים שהם כנגד הע' אומות שבעולם עם הע' לשונות שלהם, דהיינו כי יש ע' אומות בעולם, ולכל אומה ואומה יש לשון משלה, שאומות ולשונות אלה הם כלליות אומות העולם, והע' נפש של בית יעקב, והע' אופנים של התורה הם כנגדם וזה אשר יש לנו מצוה לפרש את התורה בשבעים לשון, וכמו שכתוב (דברים כ"ז) "באר היטב" ופירש"י בשבעים לשון, כנגד כל אומה ואומה, וזאת כדי להודיע ולפרסם בכל העולם כולו את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואיך שהכל נכלל באחדותו יתברך, אשר לזה זוכים עם ישראל הנכללים בע' נפש של בית יעקב, ולכן כשיהודי זוכה לקדש ולטהר את עצמו, ולדבק את עצמו באמת בהקדוש ברוך הוא, על ידי זה יכול לזכות להשיג את הפנים של התורה, ועל כל פנים אופן אחד של התורה כנגד הנפש שהוא נכלל בה, ואם יזכה יותר יוכל להבין עוד פנים בתורה, עד שיכול לזכות להבין את כל הע' פנים של התורה הקדושה, ואנו מוצאים אצל רבי שמעון בר יוחאי שלאחר שישב במערה י"ב שנים מופרש ומובדל מזה העולם לגמרי, זכה לפרש את המילה "בראשית" בע' אופנים אשר זהו הספר הנורא "תיקוני זוהר" הנמצא בידינו היום, ורביז"ל אמר (שיחות הר"ן סי' רפ"ח)

שעל ספר התיקוני זוהר לא יספיקו כל אילי נביות לפרשו, כי לא נמצא בעולם מספיק ניר ודיו כדי לכתוב פירושים על ספר התיקונים, כל כך עמוק הוא, ולפי זה אנו יכולים להבין את עומק סודות התורה הקדושה כי בדיוק כמו שאפשר לפרש את המילה "בראשית" בשבעים אופנים כך אפשר לפרש גם את המילה "ברא" בשבעים אופנים ולגלות עליה סודות נוראים ונפלאים מאד מאד, וכן הוא על כל מילה ומילה בתורה הקדושה, עמוד וראה והשתומם את גדולת תורתנו הקדושה, ועל כל פנים נמצא שכל אחד ואחד באשר הוא שם כשהוא זוכה לקדש ולטהר את עצמו על ידי זה זוכה להבין אופן אחד בתורה הקדושה וכן יכול לעלות מעלה מעלה ולהתקדם עד שיזכה להבין את הע' פנים של התורה הקדושה, והכל כפי שהאדם זוכה לקדש ולטהר את עצמו, ואנשי שלומינו אומרים שמדבריו של רביז"ל ניתן היה להבין שהפליג את מעלת וגדולת ספר ה"אלשיך" הקדוש שפירש את כל התורה נביאים וכתובים ומרוב קדושה ודביקות בתורה הקדושה זכה לאחד מהע' פנים של התורה הקדושה.

שבעים לשון

והנה זה לעומת זה עשה אלקים

קולות ואחר כך נולד הוולד, וזה אשר נוהגים שבשעה שהאשה יושבת על המשכב לפני הלידה, אומרים את המזמור כ' "יענך ה'" שבו יש ע' תיבין כנגד הע' קולות שהאשה צועקת, וזה סגולה להולדה בנקל, ועל כל פנים בדיוק כשם שהאשה צועקת לפני הלידה, כך צועקת נשמתו של האדם בשעה שהיא נופלת בתאוות ובמידות רעות, והיא צועקת בקולי קולות, אך אף אחד אינו שומע, ואם היו שומעים את הקולות איך שהנשמה צועקת ורוצה לצאת מן התאוות והמידות רעות שנפלה אליהם, היו נחרדים ונבהלים מאד מאד, אך אנו נמצאים בנפילה וירידה כל כך גדולה עד שאיננו מסוגלים לשמוע את הקולות הללו, ובאמת אם נתכונן נראה שעיקר בחינת הלידה הוא כשזוכים ללמוד ולהבין את התורה הקדושה, ולהיפך עיקר בחינת העיבור היא בשעת הצעקות שהנשמה צועקת שהיא רוצה לצאת מן הפח שנלכדה בה, נמצא שעצם הצעקות של הנשמה הוא דבר טוב מאד כי על ידם יכול האדם ליכות ולצאת מן התאוות שלו, רק עיקר הבעיה היא שאיננו זוכה לשמוע את הצעקות של הנשמה שלו ולכן נשאר היכן שנשאר, ובאמת עיקר בחינת הלידה, היא התורה הקדושה כי התורה הקדושה מגלה לאדם את רוחניות

שכנגד שבעים נפש של בית יעקב הם שבעים לשון, שכל לשון ולשון יש לה מידה רעה בפני עצמה, מה שאין בחברתה ומחמת המידות האלו הם מרוחקים משבעים פנים של התורה, דהיינו כי כל אומה ואומה יש לה מידה רעה בפני עצמה, וכמו שאפשר לראות בחוש, וכשהאדם נופל רחמנא ליצלן בתוך התאוות והמידות רעות של ע' אומות העולם, כן הוא מתרחק מן הע' פנים של התורה הקדושה, דהיינו אם נופל בתאוות ומידה אחת של אומה אחת וכו', אזי הוא רחוק מאחד מפני התורה הקדושה, ואם נופל בעשר תאוות מתרחק מעשר פנים של התורה הקדושה, וכן להלן, עד שיש כאלה שנפלו כל כך, עד שנפלו בתוך הע' מידות ותאוות רעות של כל אומות העולם, שהם רחוקים מאד מאד מן התורה הקדושה, וזה תלוי בזה כפי שהאדם נופל בתאוות של אומות העולם, כן מתרחק מן התורה הקדושה, וכשהנפש של בית יעקב באה בגלות תחת יד שבעים לשונות היינו במידותיהם הרעים, אזי היא רואמת שבעין קלין, כמו יולדת שקודם הלידה היא צועקת שבעין קלין (וזהו פנחס רמ"ט): שהם כנגד שבעין תבין שבמזמור יענך, שבלא זה אי אפשר לה לילד, וכמו שרואים בחוש שכאשר האשה הולכת ללדת היא צועקת בקולי

חיות אלקותו יתברך ובלעדי התורה הקדושה לא היה יכול להבין כלל שהכל לכל הוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי התורה הקדושה מגלה לנו איך שדומם צומח חי ומדבר הכל לכל אלקות נמור הוא והכל מקושר אל התורה הקדושה כי הכל הם בחינת לבושים אל התורה הקדושה ובהם מסתתרים מצוות נפלאות ונוראות המגלות את גילוי אלקותו יתברך, אשר זוהי כלליות התורה הקדושה שמגלה את הרוחניות מתוך הגשמיות, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והעולם הזה מקושר אל העולם הבא.

רעות שלחם, והם רוצים להתגבר על כלל ישראל עם תאוותיהם ומידותיהם הרעים, ובאמת על כל אחד ואחד עובר מה שעובר, ויש לו צרות ויסורים ונסיונות גדולים, אך עליו לדעת שזה רק מחמת שהקליפה קודמת לפרי, ואם יצליח לשבור את הקליפה, דהיינו להתגבר על התאוות הרעות של אומות העולם, על ידי זה יזכה להשיג את הפרי שהוא התגלות פני התורה הקדושה אשרי לו ואשרי חלקו.

תאוות הכללית

ואמר רביז"ל ודע שכללות של שבעים לשון של מידותיהן הרעות הללו, היא תאוות ניאוף, כי תאוות זו היא תאוות בינלאומית, דהיינו ששייכת לכל אומות העולם יהיה מי שיהיה, ואומות העולם רוצים להכניס תאוות רעה זו בין כלליות נשמות ישראל, ועל ידי זה ללכוד אותם במצודתם, כי זוהי התאוות הכללית, התאוות המנושמת ביותר, ובאמת לכלל ישראל אין שום שייכות אל תאוות זו, כי יהודים קדושים הם וכל אחד ואחד נמשך בשרשו אל רוחניות חיות אלקותו יתברך, אך מחמת שנשמתו של האדם ירדה מעולם האצילות אל עולם הבריאה ומשם אל עולם היצירה, ומשם אל עולם העשיה שהוא העולם הזה המלא

הקליפה והפרי

ואמר רביז"ל שזה דומה לפרי שיש עליו קליפות, כי הקליפה קדמה לפרי, ומי שרוצה לאכול הפרי צריך לשבר מקודם הקליפה, ולכן קודם ההתגלות מוכרח הנפש לבא בגלות, היינו במידות ותאוות רעות של הגויים שהם הקליפות, כדי לשברם ולבא אחר כך להתגלות התורה הקדושה, נמצא שמסביב לע' פנים שכתורה, מסביב לע' נפש של בית יעקב שמהם באים כלליות נשמות ישראל, נמצאים הרבה קליפות שהם הגויים וכל התאוות והמידות

הכללית היא תאוות ניאוף וכו', ועל ידי שהאדם זוכה להתגבר עליה על ידי זה זוכה לתיקון הכללי, כי כשזוכה לתקן תאוות ומידה רעה זו על ידי זה זוכה לנתק את עצמו משאר התאוות והמידות רעות של אומות העולם ומדבק את עצמו בו יתברך.

סוד הגלות

ובאמת זהו סוד הגלות, דהיינו זה שאנו רואים שעם ישראל הוכרח לרדת לגלות בין השבעים אומות וסובלים שם מה שסובלים וכו', אך אם נתבונן היטב נראה שכל התורה הקדושה התגלתה לנו דייקא בחוץ לארץ, כי באמת התורה הקדושה כולה ניתנה בהר סיני, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פ' כ"ב) אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן בסיני וכו', אך עצם התגלות התורה היתה דייקא בימי הגלות, כי התלמוד בבלי שהוא יסוד היהדות נתחדש דייקא בחוץ לארץ, וכן כל מפרשי התלמוד והפוסקים היו בחוץ לארץ, כמו הרי"ף והרא"ש והרמב"ם וכו', וכן השולחן ערוך נתחדש בחוץ לארץ, וכן כל שאר יסודות התורה הקדושה, וכמו החסידות למשל שנתגלה ברוסיה וכו', וכל זה הוא מחמת שהע' נפש של בית יעקב שהוא כלליות נשמות ישראל הם

קליפות והסתרות, שהם אומות העולם ותאוותיהם כנ"ל, על ידי זה עובר על האדם מה שעובר, ויש עליו נסיונות קשים ומרים, והרכה נופלים ונשקעים בתאוות הללו, עד שמתרחקים לגמרי ממנו יתברך ומן התורה הקדושה, וכשהאדם מתגבר לצעוק אליו יתברך בקולי קולות, על מצבו הקשה ואיך שהוא רוצה לשוב בתשובה שלימה אליו יתברך ולצאת מהכוץ והוא רוצה לקדש ולטהר את עצמו, על ידי זה לאט לאט יזכה להוריד ממנו את הקליפות שהקיפו אותו עד שזוכה לפנים שבתורה, והכל תלוי כפי ריבוי התפילה והבקשה שהאדם מבקש ממנו יתברך בכל יום ויום שעל ידי זה יוכל לזכות לאחד מהפנים של התורה הקדושה, והצדיקים הגדולים מרבים כל כך בתפילה ובקשה עד שזוכים להשיג את כל הע' פנים של התורה הקדושה אשריהם ואשרי חלקם, והנה זה מוכרח להיות שלפני שהאדם יזכה להשיג את פני התורה הקדושה הוא חייב לעבור את הנסיון הזה, דהיינו שיעברו עליו המידות והתאוות הרעות של אומות העולם, כי מן השמים רוצים לראות כיצד הוא יכול להחזיק מעמד ולא ליפול בדעתו כלל, ואם האדם זוכה ושומר על עצמו, על ידי זה זוכה לפנימיות התורה הקדושה, דהיינו לע' פנים של התורה הקדושה, והנה התאוה

דייקא נתגלים פנים חדשים בתורה הקדושה כנ"ל.

ואתה פה עמוד עמדי

ואומר רביז"ל שמשח רבינו שהוא כלל התגלות התורה וכו', הוא בחינת דעת, מובא (ספר הקנה ובמגלה עמוקות אופן ק"ג) שמשח רבינו עולה בנימטריא תרי"ג שהוא כללות כל התורה, ובשביל זה היה צריך לפרוש את עצמו מכל וכל, כמו שכתוב (דברים ח') ואתה פה עמוד עמדי, דהיינו מכיון שהיה כלליות התורה, ומי שרוצה להשיג כלליות התורה צריך להפריש את עצמו לגמרי לגמרי מכל תאוות הגוים ובפרט מן התאוה הכללית תאוות ניאוף, לכן ציוה עליו הקדוש ברוך הוא בעצמו להיות פרוש, כי הוא כלליות התורה, הוא הוריד את התורה לעם ישראל ולכן לא היתה לו שום שייכות לתאוה זו כלל וכלל, וזה לעומת זה היה בלעם שהיה כנגד משה בקליפה, כי גם בלעם הוא בחינת דעת וכמו שכתוב (במדבר כ"ד) ויודע דעת עליון, גם אותיות בלעם מרמזין שהוא בקליפה כנגד התורה כי ב' היא התחלת התורה ול' היא סוף התורה וע' כנגד שבעים פנים, ומ' כנגד ארבעים יום שנתנה תורה ומחמת שהוא בקליפה לפיכך הוא משוקע בתאוה הזאת ביותר, וכמו

כנגד הע' אומות, ולכן סיבב הקדוש ברוך הוא שנהיה בגלות בין אומות העולם כדי שיתגלו לנו הע' פנים של התורה הקדושה, ולזה זוכים על ידי שמעורבים בין הגוים ועובר מה שעובר על כל אחד ואחד ואף על פי כן עם ישראל שומר על עצמו ואינו מתערב בין הגוים, ואינו מתחשב בחוקותיהם, רק הולך בדרכו וכו', שעל ידי זה זוכים להתגבר על התאוות והמידות רעות שלהם, ועל ידי זה דייקא זוכים לפנים של התורה הקדושה, וזה אשר אנו רואים בחוש שבכל מדינה ממדינות העולם בה היו נמצאים יהודים, נתחדשו חידושי תורה, ונתחדשו ספרים ופירושים חדשים על התורה הקדושה, כי עם ישראל קידש וזיהר את עצמו בכל מקום בואו ושמר שם על קדושה וטהרה, ועל ידי זה זכה לפנים של התורה הקדושה כנגד אותו מקום ואותה אומה שהיה שם בגלות אצלה, כי בכל מקום ומקום הקימו ישיבות ותלמוד תורה וכו' וכו', ושם נתחדשו חידושים נוראים בתורה הקדושה, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים פ"ו) צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שפירזן בין האומות, כי דייקא על ידי שאנו מפוזרין בין האומות ועובר עלינו מה שעובר אך אנו זוכים להחזיק מעמד ואיננו נממעים בין הגוים, על ידי זה

שכתוב (שם כ"ב) ההמכן הסכנתי שהיה עושה מעשה אישות עם אתונו רחמנא ליצלן, ואשר זהו ההבדל הגדול בין עם ישראל לבין הגויים, דהיינו כי לעם ישראל היה נביא אמת שהוא משה רבינו ע"ה שגילה לנו את התורה הקדושה והיה פרוש לגמרי מכל תאוות העולם הזה ובפרט מן התאוות הכללית, ועל ידו באה ברכה לעולם, כי זכה והוריד לנו את התורה הקדושה, ולעומתו בלעם שהיה הנביא של הגויים היה משוקע בכל התאוות ובפרט בתאוות הכללית ועל ידי זה הביא קללה גדולה להעולם, וכמו שכתוב בתורה שכוחו היה לקלל וכו', וכן כי הכנים את תאוות ניאוף בעולם, אשר זוהי קללה גדולה מאד, כי בני אדם משתגעים בגלל תאוות מגונה זו וכו', נמצא שההבדל הגדול בין עם ישראל לבין הגויים ניכר בעיקר בתאוות זו, דהיינו כי עם ישראל שומרים על עצמם והם קדושים ומהורים ויש להם בזה הלכות וכו', ואילו הגויים מופקרים בתאוות זו מאד, וממילא יש הבדלים רבים אחרים, כי תאוות ניאוף מביאה גם תאוות ומידת אחרים רחמנא ליצלן, ולכן כל מי שזוכה להיות מרוחק מתאוות זו זוכה לברכה, ואילו מי שמשוקע בה ומכניס את מוחו ודעתו בה כל הזמן על ידי זה יש לו קללה וחיוו אינם חיים.

אין נבון וחכם כמוך

ואומר רביז"ל שגם יוסף קודם שהיתה לו התגלות בתורה היינו חכמה ובינה, כי התורה נקראת חכמה כמו שכתוב (תהילים ק"א) ראשית חכמה, ובינה כמו שכתוב (משלי ב') כי אם לבינה תקרא, והנה יוסף הצדיק קודם שזכה להתגלות התורה הוצרך לבא בנסיון בצירוף וזיכוך בתוך התאוות הכללית של שבעים לשון הנ"ל, כי עבר עליו מה שעבר במצרים, מצד פוטיפרע ואשתו וכו', שהיו עליו נסיונות גדולים בתאוות זו, אך הוא התגבר על הכל זוכה לנצח, ועל ידי שעמד בנסיון ושייבר הקליפה שקדמה לפרי, זכה לפרי, היינו להתגלות התורה שהיא חכמה ובינה וכמו שכתוב (בראשית מ"א) אין נבון וחכם כמוך, כי יוסף הצדיק זכה לבחינת חכמה ובינה גדולה מאד כי זכה שהמלאך בא אליו ולימד אותו את השבעים לשון, ועל ידי שהתגבר על תאוות זו זכה להשיג את התגלות התורה בשלימות, ובאמת על כל אחד ואחד יהיה מי שיהיה לפני שזוכה להתגלות התורה עובר עליו מה שעובר דהיינו נסיונות קשים ומרים בתאוות זו דייקא כי היא כלליות כל התאוות שבעולם והעיקר הוא להחזיק מעמד ולא ליפול ולא

של התחזקות, כי בזה העולם עובר על האדם מה שעובר, והעיקר הוא שיוכל להחזיק מעמד ולא יפול בדעתו רק ימשיך הלאה בחשק חדש, אשרי הזוכה לזה, ואז יזכה להשיג את פנימיות התורה הקדושה אשרי לו.

אחרי לבבכם ואחרי עיניכם

ואמר רביו"ל שבשביל זה דרשו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב) על פסוק (במדבר ט"ז) אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אחרי לבבכם זהו מינות, ואחרי עיניכם זו ניאוף, כי הכל תלוי בעינים ובלב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פ' י"י) העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, כי הכל מתחיל בעיני האדם ובלבו, ולכן צריך כל אחד ואחד להתרגיל את עצמו להסתכל על רוחניות חיות אלקותו יתברך עם עיניו, ועל ידי זה ישמר מכל רע, והנה אנו מוצאים אצל שמשון שהלך אחר עיניו (סוטה ט:) ועל ידי זה נפל להיכן שנפל, כי על ידי שהלך אחר עיניו, על ידי זה התדבק באומות העולם, והלך אל דלילה שדלדלה את כוחו לגמרי, עד שנפל ביאוש גדול ואמר תמות נפשי עם פלישתים, וכל זה בא לו מחמת שהלך אחר עיניו, כי אם לא היה הולך אחר עיניו, אף פעם לא היה נופל בין אומות העולם, וכן הוא

להתייאש כלל מכל מה שעובר עליו, כי לפני שהאדם זוכה להתגלות התורה הקדושה הוא חייב לעבור את הנסיון של התאוה הזו, ורק אחר כך כשיעמוד בנסיון יזכה להתגלות פני התורה הקדושה, ובוודאי שלכתחילה צריכים להזהר מאד שלא ליפול ולחטוא כלל וכלל, אך גם אם האדם חטא ונפל להיכן שנפל, ובפרט בתאוה זו, אסור לו ליפול בדעתו ולהתייאש, וזהו עיקר הנסיון שלו, דהיינו אם יזכה להחזיק מעמד ולא יפול בדעתו ולא יתייאש אף על פי שנפל להיכן שנפל, אלא ימשיך להתקרב אליו יתברך בחשק חדש מידי יום ביומו, אזי יזכה גם הוא להתגלות פני התורה הקדושה, כי עיקר הנסיון של האדם שכבר חטא ונפל וכו', הוא שיוכל להחזיק מעמד ולא ישבר, אף על פי שכבר חטא ופשע, ואין זה נסיון קל כלל וכלל, כי רוב בני האדם מאחר שחטאו ופשעו, על ידי זה נופלים בדעתם ומאבדים את החשק שלהם להמשיך בעבודת השם יתברך, ובאמת אין זה כך, כי כל אחד ואחד יכול לזכות להתגלות פני התורה הקדושה אם רק ימשיך להחזיק מעמד וימשיך את עצמו אליו יתברך בחשק חדש, אשרי לו ואשרי חלקו, וזה מה שאמר מוהר"ג ז"ל שעל כל כפית של התעוררות צריכים צלחת שלימה

אצל כל יהודי ויהודי, כשאני שומר את עיניו על ידי זה בא ליאוש גדול אחר כך, ואומר תמות נפשי עם פלישתים, אשר משפט זה מורה על יאוש עמוק, דהיינו אני כבר אבוד וזהו זה... אך כשהאדם זוכה לשמור על עיניו, דהיינו שמדבקם בו יתברך וזוכה להכניס את עצמו ברוחניות חיות אלקותו יתברך, על ידי זה אפילו שיפול להיכן שיפול, אף פעם לא יתייאש כלל וכלל, רק בכל פעם יעשה התחלה חדשה, אשרי לו ואשרי חלקו, כי הכל תלוי בעינים, וכמו שאנו מוצאים אצל בלעם הרשע שנקרא שתום העין (כמדבר כ"ד) דהיינו שעינו היתה עיוורת וכו', כי לא זכה לראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך כי אם את התאוות והמידות רעות, ועל ידי זה נפל להיכן שנפל, נמצא שהכל תלוי בעינים, ואשרי ואשרי הזוכה לשמור את עיניו, כי מי ששומר את עיניו אף פעם לא יפול ביאוש אשרי לו.

שמע ישראל

ואומר רביז"ל שזהו כל הסוד של קריאת שמע, שאנו אומרים בכל יום פעמיים ביום "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", אשר הפסוקים האלה הם כנגד הי"ב שבמי י"ק כי יש בהם י"ב

תיבות, ומ"ט אותיות כנגד האותיות שיש בשמות שבמי ישראל, וקריאת שמע היא מצוה נוראה ונפלאה מאד עד שחכמינו הקדושים אמרו (מנחות צ"ט:) שמי שקורא קריאת שמע בוקר וערב יצא ידי חובת לימוד התורה וכו', עד כדי כך, ודייקא על ידי קריאת שמע זוכים לדבר זה כי קריאת שמע הוא גילוי האמונה הקדושה, גילוי אלקותו יתברך, אשר זהו העיקר, וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' ל"ג) שאצלו העיקר הוא אמונה כי הכל תלוי באמונה הקדושה והיא העיקר שבכל העיקרים, וכמו שאמר פעם רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל שבמקום שידבר מאמונה ומצדיק שירחיב את העט, דהיינו שיכתוב הרבה, כי צריכים לחזור בכל יום ויום על האמונה הקדושה כי היא העיקר בחיי האדם, ולכן כשקוראים קריאת שמע מוגרים ומכסים את העינים כי על ידי זה מפרידים את עצמו מזה העולם, כי לא רואים את גשמיות העולם הזה והבליו ועל ידי זה זוכים לקבל על עצמו עול מלכות שמים שלימה, ועל כל פנים על ידי שקוראים קריאת שמע בכל יום בכונה על ידי זה זוכים לנתק מעצמו את התאוה הזאת תאוות ניאוף, שהיא כלליות התאוות של אומות העולם, כי ככל שמכניסים בעצמו יותר אמונה בו יתברך כך זוכים להתפטר מתאוות זו, וכל זה

הוא כשיש לאדם הרהור באקראי שאז צריך להתגבר על הרהור ולקרוא קריאת שמע, אבל אם הוא חס ושלוש רגיל בהרהור של התאוה הכליות, רחמנא ליצלן, ואינו יכול להפרד ממנו, אזי צריך גם כן להוריד דמעות בשעת קבלת מלכות שמים, וכמו שכתוב (במדבר כ"ה) והמה בוכים פתח אוהל מועד, ואומר התרגום בכיין וקורין את שמע, דהיינו כי אז היתה התגברות גדולה של תאוה זו על עם ישראל והעצה לזה היתה לקרוא קריאת שמע בבכיה שעל ידי זה יפריד את עצמו מן התאוה הזו, כי כשעובר על האדם מה שעובר והוא מתגבר וחוזר אליו יתברך בבכיה גדולה ובתחנונים על ידי זה זוכה לנקות ולטהר את נשמתו, ובפרט כשקרא קריאת שמע בבכיות אשרי לו ואשרי חלקו, ומוהר"ת ז"ל מסביר שכל הענין של קריאת שמע הוא ענין ההתבודדות, כי עיקר ההתבודדות אליו יתברך באה מתוך אמונה בו יתברך, דהיינו שמאמין שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והקדוש ברוך הוא נמצא פה במקום שהוא נמצא שם וממילא הוא פותח את פיו ומדבר אליו יתברך, ומספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו ומבקש רחמים ותחנונים על נפשו, מה שאין כן כשהאדם רחוק מן האמונה

הקדושה על ידי זה הוא רחוק מן ההתבודדות, כי אינו מבין אל מי מדברים ובשביל מה מדברים וכל הענין הוא כצחוק וליצנות בעיניו, וכשיבוא משיח צדקינו אז כתוב כי אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי"ה (צפניה ג') כי משיח יגלה את אלקותו יתברך בגילוי גדול כל כך, עד שאפילו הגויים יראו את אלקותו יתברך וגם הם ידבר אליו יתברך, ורביז"ל רוצה לזכותנו עוד עתה בימי הגלות את הלימוד של משיח צדקינו שיגלה בעולם, ולכן גילה רביז"ל את ענין ההתבודדות, שכל אחד ואחד יקבע לעצמו לדבר עמו יתברך בכל יום ויום ויספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, וכל מה שהוא צריך, וישפוך לפניו יתברך את כל לבו, וככל שהאדם זוכה לדבר זה יותר, ככל שהוא מדבר יותר אליו יתברך כן נבנית אצלו האמונה הקדושה, כי האמונה היא התפילה, וככל שהאדם מדבק את עצמו אליו יתברך וכו', כן נמשך עליו יותר גילוי אלקות יתברך, והכל תלוי כפי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, שעל ידי זה נבנית אצלו האמונה הקדושה, ובאמת זה תלוי בזה כשיש לאדם אמונה חזקה בו יתברך, על ידי זה ידבר עמו יתברך בכל מקום שבו הוא עומד, וכשיש לאדם אמונה חלשה יותר בו יתברך, על ידי זה

הוא זקוק למקום מיוחד ששם דייקא ישפוך שיחתו לפניו יתברך וכו', וכשאמנתו של האדם יותר חלשה, הוא צריך לצעוק בקולי קולות וכו', וחושב שכך ישמעו אותו, והכל כפי האמונה שיש לאדם, והצדיקים הגדולים הדבוקים בו יתברך זוכים למדרגה נוראה ונפלאה כזו, עד שהם כל היום בבחינת קריאת שמע, דהיינו שהם דבוקים בו יתברך וממילא מדברים כל היום אליו יתברך, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת י"א.) שרבי שמעון בר יוחאי וחבריו פטורין מקריאת שמע, והכל מכיון שעסקו בתורה הקדושה וזכו להשיג את השבעים פנים שבתורה, נמצא שהיו דבקים בו יתברך בקביעות במשך כל היום כולו, וממילא היו פטורים מקריאת שמע, כי עיקר הקריאת שמע הוא הדביקות בו יתברך, והם היו דבוקים בו יתברך ממילא במשך כל היום כולו, ועל כל פנים מי שעובר עליו מה שעובר, שלא יתיימש כלל אלא ירגיל את עצמו לקרוא קריאת שמע בדמעות, וישפוך לפניו יתברך את שיחו ועל ידי זה יעזור לו הקדוש ברוך הוא לצאת מכל המיצרים אשרי לו ואשרי חלקו.

למעבד נשמתין

ואומר רבינו"ל שעל כל אחד ואחד

עובר מה שעובר, כי מן השמים רוצים לנמותו ולראות כיצד יוכל להחזיק מעמד, ולכן מנסים אותו העיקר בתאוה זו תאוות ניאוף, כי רוצים לדעת אם כוונתו באמת לעבוד את הקדוש ברוך הוא או לא, ורוצים לראות אל מי ימשוך את עצמו, וכיצד יוכל להחזיק מעמד, ולכן עיקר העצה למי שעובר עליו מה שעובר הוא שיקרב את עצמו אל הצדיק, כי רק הוא יכול להוציא את האדם מן הבוץ והתאוות הרבות שנפל אליהם וכו', מכיון שהוא זוכה להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך אפילו רגע, עד שהוא זוכה לגלות תורה נפלאה מאד, פנימיות התורה, הע' פנים שבתורה הקדושה, ועל ידי תורה זו דייקא הוא יכול לנקות ולטהר את כל הנשמות שבאים לשמוע את תורתו, ועל פי זה אפשר להבין את מה שאנו אומרים בזמר של ליל שבת "למעבד נשמתין ורוחין חדתין בתרתין ובתלתין ובתלתא שבשין", דהיינו כי מי שבא לשמוע את תורתו של הצדיק על ידי זה מתחדשת נשמתו, והוא מקבל נשמה חדשה לגמרי, ואת זה רואים בחוש כי מי שבא אל הצדיק ובפרט כשזוכה להתמיד מאד בלימוד תורתו הקדושה ושומע ממנו הרבה דברי תורה וכו', על ידי זה מרגיש כמו אדם חדש

לגמרי, ותשוקה גדולה נכנסת בו והוא כוסף מאד ללמוד את התורה הקדושה ולמיייל בכל חלקיה, תנ"ך ששה סדרי משנה, בבלי וירושלמי תוספתא, רמב"ם מור ושולחן ערוך, זוהר תיקונים וכל המדרשים וכו', כי הוא מקבל נשמה חדשה לגמרי, דהיינו תשוקה חדשה לגמרי לעבודת השם יתברך עד שאינו רוצה שום דבר אחר רק אותו יתברך וחפץ רק להתקרב אליו יתברך וללמוד תורתו הקדושה, ולכן כל מי שנפל בתאוה זו ועובר עליו מה שעובר שיראה להתקרב אל הצדיק האמת אשר על ידו יוכל לצאת מן התאוה ולקבל נשמה חדשה, דהיינו תשוקה חדשה לגמרי בעבודת השם יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

ולא עוד אלא שכל הענין אצלו כליצנות, על ידי זה מתרחק מן הצדיק ועליו נאמר ופושעים יכשלו בם, וזהו הנסיון הגדול שיש על אלו הזוכים להתקרב אל רביז"ל האם יזכו לציית אותו או לא כי אם זוכים לציית את הצדיק אזי זוכים לכל טוב אמיתי ונצחי, מה שאין כן אם אין זוכים לציית את הצדיק ובפרט כשעושים ליצנות על ידי זה מפסידים את ב' העולמות, כי לא די שאנשי העולם לועגים לו ואומרים שהוא נעשה ברמלבר משונע וכו'... אלא שגם אינו מקבל מרביז"ל כלל, ואז אוי לו מיצרו ואוי לו מיוצרו, ומפסיד את הכל, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק ומקבל ממנו, שעל כל פנים לא יפסיד בהתקרבותו, אשרי לו ואשרי חלקו.

ישרים דרכי ה'

תיקון הברית

והנה לבא אל הצדיק אינו דבר פשוט כל כך, כי בוודאי כל אחד ואחד רוצה לחזור אליו יתברך והוא בא ומתקרב אל הצדיק, אך תלוי איך יקבל את דבריו של הצדיק, דהיינו אם יציית את הצדיק ויעשה כל מה שהוא אומר לו בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא וכו', ויזכה לצאת מן התאוה וכו', ועליו נאמר, (חושע י"ד) ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בם, אך אם הוא בא אל הצדיק ואינו מצייתו,

ואומר רביז"ל שזהו כלל גדול שאי אפשר לשום אדם להישג ולתפוס כדיבורו של הצדיק אם לא שתיקון תחילה אות ברית קודש כראוי, ואזי יכול להבין ולתפוס דיבורו של הצדיק דאיתא בזוהר (משפטים ק"י) סילוקא דיסודא עד אבא ואמא, שהם בחינת חכמה ובינה שהם י"ק שהם מוחין, נמצא כשתיקון אות ברית קודש כראוי אזי המוחין שלו בשלימות ויכול להבין דיבורו של הצדיק כפי התיקון של כל אחד

כך הוא השגתו וכו', ומוהר"ג ז"ל שואל (ליקוטי הלכות קריאת שמע ח"ד) שהלא אם הדבר כך, אם רק מי שתיקן את בריתו בשלימות יכול לזכות להבין בדיבורו של הצדיק, אם כן אכד מנוס ותקוה מאתנו, כי מי הוא זה שאוחז בתיקון הברית בשלימות וממילא איך נוכל להתקרב אל הצדיק ולהבין את דיבוריו הלא אנו פגומים כברית, ומת"ן מוהר"ג ז"ל שבאמת הבחירה עדיין אצל האדם וזה עיקר הנסיון שלו, דהיינו למרות שחטא ופגם בפגם הברית ועתה הוא רוצה לזכות לתיקון אמיתי, אך המניעות מתגברות עליו מאד, כי כל אנשי העולם צוחקים ממנו ולועגים לו ומונעים ממנו להתקרב אל הצדיק האמת, אך הוא עקשן גדול ואינו מסתכל על כל זאת אלא יודע את מצבו ומסתכל היטב על עצמו, ומתקרב אל הצדיק ושובר את כל המניעות, אז גם הוא יכול לזכות להבין בדיבורו של הצדיק, כי העיקר היא הבחירה של האדם, ורצונו וכיסופיו, כי אם רוצה לזכות לתיקון הברית בשלימות בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא ויזכה לכך, אך צריך להיות חזק ברצונות ובכיסופים שלו שלא ליפול משום בריה שבעולם יהיה איך שיהיה רק ישבור את כל המניעות ויתקרב אל הצדיק ועל ידי זה יעזור לו הקדוש ברוך הוא שיוזכה לצאת מן

הבוץ ולתקן את בריתו בשלימות, אך כל זה תלוי באמונתו של האדם, דהיינו כפי שהאדם זוכה להאמין בו יתברך בשלימות על ידי זה יזכה לזה, מה שאין כן אם האדם מלא מפיקות אזי נמצא בסכנה גדולה כי לא יוכל להחזיק מעמד אצל הצדיק, מספיק שיבוא אליו לץ אחד ויקרר אותו מעבודת השם יתברך, והוא יתרחק לנמרי, וזה עיקר הנסיון של האדם האם הוא רוצה באמת בעבודת השם יתברך או שמא לא, וכפי זה יזכה להבין בדיבורו של הצדיק ויזכה לצאת מהבוץ אשרי הזוכה להחזיק מעמד כי העיקר בזה העולם הוא רק להחזיק מעמד, כי בהתקרבות אל רביז"ל עובר על כל אחד מה שעובר נסיונות קשים ומרים וכו', כי עושים ליצנות מדבריו הקדושים של רביז"ל וכו', והוא נסיון גדול להחזיק מעמד ולהשאר מקורבים אל רביז"ל אשרי הזוכה להחזיק מעמד, ובאמת העיקר הוא להתקרב אל הצדיק, שעל ידי זה זוכה לברכת החיים, וכמו שכתוב (דברים ל"ג) "וזאת הברכה אשר ברך משה" כי על ידי שזוכים להיות מקורבים אל הצדיק על ידי זה זוכים לברכה גדולה מאד, מה שאין כן, כשהאדם אינו זוכה להתקרב אל הצדיק, וכן כשנופל ומתקרב אל בלעם וכו', על ידי זה מקלל את חייו והוא מלא מרירות וחובות ודאגות, ועיקר ההתקרבות

אל הצדיק היא ללמוד הרבה בתורתו הקדושה ולקיים את עצותיו הקדושים, כי העיקר הוא לקיים את העצות הקדושות שגילה לנו רביז"ל הלכה למעשה שעל ידי זה יזכה להצליח בחייו אשרי לו ואשרי חלקו, אך על כל זה יש מניעות ונסיונות עצומות, כי בא השמן והס"מ וערבב את כל העולם כולו, ודייקא על הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד שיכול לקרב את כל העולם כולו אליו יתברך ולהאיר בהם אמתת מציאותו יתברך, דייקא עליו יש מחלוקת עצומה ומתלוצצים ממנו, ועל זה בא מחמת פגם הברית, כי מי שפגם בבריתו קשה וכבד לו לתפוס בדיבורו של הצדיק, ועל כן האור נתהפך לו לחושך גדול והוא

מתחיל לדבר על הצדיק הגדול במעלה נפלאה כל דבר אסור, ואז אינו יכול לבוא אל תיקונו ומגביר את הגלות ואין עצה אחרת למי שרוצה לשוב אליו יתברך רק שיקבע לעצמו מקום פנוי שאין שם בני אדם כמו ביער או במרתף ויצעק אליו יתברך שיחוס וירחם עליו שיזכה לצאת מהפח יקוש שנלכד לשם על ידי עוונותיו המרובים, ועל ידי זה כולי האי ואולי יזכה להגיע לאמונת חכמים, ועל ידו בוודאי יזכה לעשות תשובה ולצייר את האור לטוב, הקדוש ברוך הוא יעזור לנו לבטל את שכלנו המדומה ולהתקרב אל הצדיק האמת המלמד אותנו דרכים ונתיבות חדשים איך לשוב אליו יתברך באמת ונזכה לכל טוב אמיתי ונצחי אמן.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז

הבריאה, והוא נקרא "עולם הבא" כי מסתובב בזה העולם הנשמי והחומרי המלא הסתרות וכו', אך מוחו דבוק בו יתברך בעולמות העליונים, ואף על פי שדבר זה אינו ניכר בעולם הזה, כי הוא נדמה כאיש פשוט כמו כל האנשים כולם, אך באמת מוחו דבוק בו יתברך והוא חי כבר בדוגמת העולם הבא אשרי לו.

גוף ונפש

והנה הקדוש ברוך הוא ברא את האדם משני חלקים, גוף ונפש, הנפש היא חלק אלוך ממעל, שירד מעולם האצילות, והתלבש בתוך גוף בזה העולם, והגוף כידוע הוא גוף גשמי בהמי של העולם הזה, ועיקר תכלית השיתוף הזה בין הגוף לבין הנשמה, היא ששניהם ביחד יוכלו להכיר אותו יתברך ולעבדו יתברך מזה העולם, אשר זה עיקר תכלית הבריאה, ואז צירופם נקרא בחינת אדם, צורה, חכמה, אור, אך כשאין זוכה להכירו יתברך, הוא נקרא בבחינת בהמה, חומר, סכלות וחושך, כי בלי להכירו יתברך הוא אינו אדם כלל, ואין שום הבדל בינו לבין בהמה, המסתובבת

זכות גדולה היא זו כשזוכים לדבר בכל שבוע ושבוע מדבריו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע ואשר הזוכה לזה צריך להיות שמח מאד מאד, אשרי לו ואשרי חלקו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז.

לכבודי בראתיו

רביז"ל אומר כי עיקר הבריאה היא בנין דישתמודעין ליה (וזהו בא מ"ב) כמו שכתוב (ישעיה מ"ג) לכבודי בראתיו, יצרתיו אף עשיתיו, היינו כי עיקר הבריאה היתה רק כדי שבני האדם יזכו להכיר אותו יתברך מכל דבר ודבר, ובאמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות, וזה שאומר הפסוק, לכבודי שהוא עיקר כבודו יתברך המתגלה בעולם האצילות, ואותו כבוד מתגלה על ידי העולמות התחתונים יותר, שהם בריאה יצירה ועשייה, שהם בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, נמצא שעיקר תכלית הבריאה היא כדי שבני האדם בזה העולם יזכו להכיר אותו יתברך, וממילא מי שעוסק יותר בזה דהיינו שמכניס את עצמו באמונה שלימה בו יתברך וכו', הוא נכלל בשלימות בתכלית

בעולם הזה ואינה דבוקה בו יתברך וכו', כי עיקר התכלית היא רק להכירו יתברך ולעבדו וזה שאומר רביז"ל וגוף ונפש הם בחינת אדם ובהמה חומר וצורה חכמה ומכלות בחינת אור וחושך כמו שכתוב (קהלת ב') כיתרון האור מן החושך וכו', כי עיקר המעלה של האדם על פני שאר הנבראים הוא בכך שביכלתו להכיר אותו יתברך ולקשר ולדבק את עצמו אליו יתברך מזה העולם, ואשר רק זה נקרא אדם בשלימות ובאמת אם נתכונן בדבר זה היטב נבין כיצד צריך כל אחד ואחד להתחזק בכל מה שעובר עליו כל ימי חייו, כי הנה אנו מוצאים שהקדוש ברוך הוא צירף גוף ונשמה חומר וצורה אור וחושך וכו', והכל כדי שיוכלו להכירו מזה העולם, ועיקר השלימות היא כששניהם מחוברים יחד, דהיינו הנפש והגוף ולכן כשעובר על האדם מה שעובר, ויש לו צרות ויסורים ומרירות מתאוות גופו המתנכרות עליו, ומכסילות שכלו המתפשטת עליו וכו', על פי רוב הוא נופל בדעתו וחושב שאבד מנוס ותקוה ממנו, אך באמת אם יתכונן בתכלית הבריאה יראה שעיקר התכלית היא להמשיך את האור אל תוך החושך, את הצורה אל תוך החומר, ואת החכמה אל תוך הסכלות, באופן שיאיר לו אף על פי שעובר עליו מה שעובר, כי

גשמיות גופו בוודאי תמשוך אותו אל העצבות והמרירות וכו', אך עיקר התכלית היא שהאדם יכניס בעצמו את האור האלקי שבקרבו, הנוכע מתוך נשמתו שבאה מעולם האצילות, ועל ידי זה יוכל להתחזק מעמד בכל מה שעובר עליו בזה העולם, ומי שזוכה לזה, זוכה לשלימות תכלית הבריאה, וזהו השבח הגדול ביותר שהאדם משתבח למעלה, שהוא נמצא בעולם הזה מוקף בגשמיות וההסתרה גדולה כל כך וכו', אך אינו מאבד את עצמו אלא מושך את עצמו אל רוחניות חיות אלקותו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, ואל מדריגה זו לא יכול לזכות אף מלאך ושרף, כי עליהם לא עובר מה שעובר, והם רק דבוקים ברוחניות כל הזמן, רק אדם הנמצא בעולם הזה יכול לזכות למדריגות גדולות ונפלאות כאלה אשרי לו ואשרי חלקו, כי זה עיקר התכלית שהאדם צריך לזכות אל זה בעולם הזה, דהיינו שיכיר אותו יתברך מזה העולם ויקשר גשמיות ורוחניות, העולם הזה והעולם הבא.

גדולה דעה

ואומר רביז"ל אשר זה מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ג) גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר (שמואל א' ב') כי אל

כשהאדם זוכה לחזק את עצמו ולהתגבר על כל הירידות והנפילות שעוברות עליו וכו', והוא אינו מאבד את עצמו חס ושלום, מה שאין כן כשהאדם מתייאש, אז הוא בבחינת מיתה, כי כבר לא אכפת לו משום דבר, הוא רוצה למות... עד שיש כאלה שמאבדים את עצמם לדעת מרוב צרות ויסורים שעוברים עליהם, והנה בוודאי עובר עליהם מה שעובר ואין אף אחד שמכחיש זאת, כי בוודאי הם סובלים מאד וכו', אך זה אינו הפתרון שבגלל הצרות והיסורים האדם יאבד את עצמו לדעת, ועיקר החכמה היא לחזק את עצמו בכל מיני אופנים שבעולם באופן שיוכל להחזיק מעמד אף על פי שעובר עליו מה שעובר, ובוזה נמדדת גדלותו של האדם. וזה אשר אומרים חכמינו הקדושים (ברכות י"ח) רשעים בחייהם נקראים מתיים, כי עוד בחיים חיותו הוא מסתובב כמו מת, ואינו אדם חי כלל, כי מרוב שנכנס ביאוש ודכאון, הוא אינו חי כלל, כי הצורה שבה הוא חי אינה נקראת חיים כלל, ולעומת זאת מי שזוכה להאיר לעצמו ולאחרים אף על פי שהוא נמצא בחושך זוהי המדריגה הגדולה ביותר, כי אף על פי שבמחשכים הושיבני, בכל אופן אני מאיר לעצמי, ומאיר לכל העולם כולו, וכשזוכים להגיע למדריגה זו, זוהי המדריגה הגדולה

דעות הוי"ה וכתוב (תחילים קי"ח) אל ה' ויאיר לנו, וכתוב (שם פ"ב) לא ידעו ולא יבינו וגו', כי עיקר החיים של האדם הם כשהוא זוכה לקשר את עצמו אליו יתברך מזה העולם, ואף על פי שעובר עליו מה שעובר והוא סובל מה שסובל בכל אופן אינו מאבד את עצמו ומחזק את עצמו בכל דרך אפשרית זה עיקר החיים, כי בוודאי עובר על כל אחד מה שעובר, לכל אחד ואחד יש ירידות ונפילות השלכות עגמת נפש וחלישות הדעת וכו', וכו', אך זה עיקר הדעה שהאדם זוכה להבין שעיקר גדלותו היא שלא יאבד את עצמו למרות שכל התאוות מתגברות עליו והוא נופל בחמאים ועוונות ונמשך אל הגשמיות, אלא שיחזק את עצמו ואף על פי שנפל להיכנ שנפל, ידע שצריך להתחזק, צריך להאיר לעצמו את אורו יתברך גם בתוך החושך שנפל, וצריך לצאת משם כמה שיותר מהר, ואף על פי שהוא נופל עוד פעם ועוד פעם, עיקר גדלותו של האדם היא כשהוא אינו מתייאש כלל אלא ממשיך את עצמו אל רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו, וזה בחינת חיים ומיתה כמו שכתוב (קהלת ז') החכמה תחיה את בעליה, וכתוב (איוב ד') ימותו ולא בחכמה, וכתוב (איכה ג') במחשכים הושיבני וכו', היינו כי עיקר החיים הם רק

בבחינת השכחה שנפל, שעליו נאמר נשכחתי כמת מלב (תהילים נ"א) כי כשהאדם נופל בתוך תאוות העולם הזה וכו', עליו נאמר נשכחתי כמת מלב, כי מרוב יאוש הוא נשאר כמו מת, ואינו יודע כיצד לצאת, ועל כל פנים מי שיש לו שכל חושב מחשבות כיצד לצאת, ולהאיר לעצמו, ומי שיש לו יותר שכל חושב כיצד לצאת ולהוציא עמו עוד אנשים וכו', וכיצד לבטל את כל היאוש והעצבות והמרה שחורה וכו', וככל שיש לאדם יותר שכל וכו' הוא חושב כיצד לצאת וכיצד להוציא עמו עוד אנשים ויגלה לכל העולם כולו כיצד אפשר לצאת מהחושך ולמצוא את אלקותו יתברך בתוך החושך שהם נמצאים בתוכו וכו', ואשר זו היתה דרכם של הצדיקים האמיתיים בכל דור ודור שזכו לגילוי אלקות גדול כל כך, עד שהם רוצים לגלות לכל העולם כולו את האור הזה, ועוד מימי אברהם אבינו מצינו זאת, כי הוא גילה לכל העולם כולו את אלקותו יתברך ולא התבייש מאף אחד, כי רצה להאיר לכל העולם כולו את האור הנפלא הזה, אורו יתברך המאיר בכל הארץ, לגלות לכולם איך שהכל לכל אלקות גמור הוא ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, שעל ידי האור הזה יכולים לצאת מתוך החושך עד שחכמינו הקדושים אמרו עליו (סופה י:)

ביותר, והוא כמשל לאסיר הנמצא בבית הסוהר, בבחינת במחשכים הושיבני, ובדרך כלל אסיר הנמצא בבית הסוהר בתוך חדר חשוך מוקף בחומות ברזל וכו', מתייאש לגמרי מחייו, נדמה לו ששם ישאר כל ימי חייו והוא מבקש את מותו, אך לא מחכמה הוא מבקש למות, והכל בגלל שנכנס בו יאוש ודכאון, מה שאין כן מי שיש בו חיים ושכל, הוא חושב מחשבות כיצד יוצאים מבית האסורים, ויש לו כל מיני תכניות כיצד לבצע את הדבר, הוא רוצה לצאת דרך החלון, דרך הארובה, או שיחפור מנהרה מתחת לריצפה, ויצא דרך צינורות וכו', ומי שיש לו יותר חיות ושכל, הוא מתכנן להתנקם בבית הסוהר ולא רק שהוא יברח אלא יארגן בריחה המונית של כל האסירים, וישמיד את בית הסוהר לגמרי וכו' וכו', והנמשל הוא ברוחניות, כי כשאדם נופל בחטאים ועוונות וכו' הוא נמצא בבית סוהר, נדמה לו שאף פעם לא יוכל לצאת, ושם ישאר, שקוע בתוך הכלי העולם הזה ותאוותיו וכו', ועל ידי זה נופל ביאוש ודכאון עמוק, אשר זוהי דרכם של רוב בני האדם הנופלים להיכן שנופלים, מה שאין כן מי שיש לו יותר שכל אינו מייאש את עצמו למרות שנפל להיכן שנפל, אלא חושב מחשבות כיצד להאיר לעצמו בתוך החושך שנכנס לשם,

קוטב זה שהם מגלים את אורו
יתברך בזה העולם להאיר לכל
אחד ואחד באופן שלא יתייאש
ויצא מהבוץ שלו, אשר בשלימות
נזכה לזה כשיבוא משיח צדקינו,
כי משיח יגלה בעולם גילוי אלקות
גדול ונפלא כזה, עד שיהפך את
כל הגשמיות הבהמיות החומר
והכסילות והחושך, אל הרוחניות
הצורה השכל והאור, עד שיאיר
לכל באי עולם.

ויקח ה' אלקים את האדם

ואומר רביז"ל וצריך כל אדם
להכניע החומר, היינו בחינת
שכלות של הגוף, של הד' יסודות,
כמו שכתוב בזהר (בראשית כ"ז).
ויקח ה' אלקים את האדם מאן נמל
לה מארבע יסודין דיליה דאפריש
לה מתאווה דלהון, דהיינו כי כל
אחד ואחד מורכב מד' יסודות אש
מים רוח עפר, אשר מהם באים כל
התאוות, (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א'
סי' ד') כי מיסוד האש בא הכעס,
מיסוד המים באים התאוות, מיסוד
הרוח באים הדיבורים בטלים
הלשון הרע והרכילות וכו' וכו',
ומיסוד העפר בא העצבות והמרה
שחורה, ועיקר עבודת האדם היא
לעבוד על עצמו באופן שהד'
יסודות שלו יאירו בגילוי אלקותו
יתברך ויפריד מהם את התאוות
לגמרי, כי היסוד והשורש של אלו
הד' יסודות הוא ד' אותיות שם

הקריא אברהם אבינו את שמו של
הקדוש ברוך הוא בפי כל עובר
ושב, כי לפני אברהם אבינו, לא
דברו בני העולם ממנו יתברך,
אלא מעבודה זרה, ועץ ואבן,
שמותים והבלים וכו', ואברהם
אבינו הקריא את הקדוש ברוך
הוא בפי כל הבריות, עד שכל
הבריאה עומדת בזכותו, וכמו
שדרכו חכמינו הקדושים (וזהר לך
פ"ז:) אל תקרי באברהם אלא
בהבראם, כי שמים וארץ עומדים
בזכותו של אברהם אבינו שגילה
את כוונת הבריאה והקריא את
הקדוש ברוך הוא בפי כל הבריות,
וחכמינו הקדושים אמרו (ספרי
האזינו) עד שבא אברהם אבינו
כביכול לא היה הקדוש ברוך הוא
מלך אלא על השמים, אבינו
אברהם המליכו על השמים ועל
הארץ, דהיינו כי גילה ופירסם את
אלקותו יתברך בכל העולם כולו,
וזהו סימן של צדיק אמיתי שכל
רצונו וכיסופו הוא לגלות אותו
יתברך לכל באי עולם באופן שלא
ייאשו את עצמו יהיה איך שיהיה
ואפילו שנפלו להיכן שנפלו ועדיין
עובר עליהם מה שעובר, וכך
היתה דרכם של האבות הקדושים
אברהם יצחק ויעקב ומשה רבינו
וכל הנביאים והתנאים האמוראים
הגאונים והצדיקים בכל דור ודור,
האריו"ל ותלמידיו הבעש"ט
הקדוש ותלמידיו רביז"ל ותלמידיו
וכו', שכל הלימודים שלהם הם על

הוי"ה ב"ה, דהיינו שצריך לראות מן הד' יסודות שלו, את שמו יתברך, כי כל אחד ואחד צריך לעבוד על עצמו ולזכך את היסודות שלו, באופן שיתגלה מהם גילוי אלקותו יתברך, ואף על פי שהאדם נמצא עתה בשאול תחתיות ומתחתיו ועשה מה שעשה וכו', על האדם לעבוד על עצמו ולהפוך את הד' יסודות שלו שהביאו אותו אל המצב הזה של חטאים ועוונות ותאוות רעות וכו', ויהפכם ויזככם לגמרי עד שיוכה לראות מהם בעצמם את גילוי אלקותו יתברך, ואשר זוהי מדריגת הצדיקים האמיתיים שזכו לזכך את עצמם באופן נורא ונפלא מאד עד שמגופם בעצמם זכו לראות אלקותו יתברך, וזה נקרא עיקר החיים, ולכן הצדיקים אפילו אחרי הסתלקותם נקראים חיים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על יעקב אבינו (תענית ה'): יעקב אבינו לא מת ועדיין עומד ומשמש במרום וכו', כי במה שהאדם עוסק בעולם הזה כך יעסוק גם למעלה בעולם הבא לאחר הסתלקותו, ומי שעסק בקירוב רחוקים וגילוי אלקות בעולם הזה, יעסוק בזה גם בעולם הבא וכו', וזה שאנו רואים שדבר רביז"ל עומד חי וקיים וממשיך להתקיים וכו', וזאת מכיון שרביז"ל גילה בעולם אור נורא ונפלא כזה, עד שכל אחד ואחד יכול להחיות

את עצמו עם האור, ולכן לא שייך לומר שדבר זה יתבטל, כי מן האור הזה יכול כל אחד ואחד ליהנות ואין שייך לומר שרביז"ל נסתלק מרוב האור הגדול שהשאיר בעולם עד שאפילו היום אנו זוכים להחיות את עצמינו מן האור הזה, וזה פירוש הוזהר הנ"ל ויקח הוי"ה אלקים את האדם, מאן נמל ליה, מד' יסודין דיליה, דהיינו מאחר שכל העולם כולו הוא רוחניות אלקותו יתברך, ואדם הראשון הוא יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, איך שייך לומר נמל ליה, מהיכן לקח אותו, מאחר שכל העולם כולו הוא בחינת גן עדן, ובכל מקום ומקום שורה רוחניות חיות אלקותו יתברך, אלא נמל ליה מד' יסודין דיליה, דהיינו שהוציא אותו מן הד' יסודות הללו שמהם באים כל התאוות, ומחמת שהפריד אותו מן התאוות והמידות רעות, מיד זכה להכנס לגן עדן, כי הרגיש שכל העולם כולו הוא גן עדן, ובכל מקום שורה אלופו של עולם, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב) שהגן עדן והגיהנום נמצאים בזה העולם, והכל תלוי באדם, דהיינו אם האדם אינו זוכה לגילוי אלקותו יתברך אז עובר עליו מה שעובר והוא אינו יודע כיצד לצאת מן הצרות שלו, כי על כל אחד ואחד בעולם הזה עוברות צרות ויסורים, ואין אדם נקי מהם, זה בחור ואין

לו שידוך, והשני כבר זכה להתחתן אך יש לו אשה מרשעת, ולשלישי אין בריאות, ולרביעי אין ילדים, ולחמישי אין פרנסה והשישי מלא חובות והשביעי נרדף וכו' וכו', לכל אחד יש צרות ויסורים ואין אדם שלא יטעם ממעמו של הגיהנום, אך כשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת, והוא מאיר לו את הדעת האמיתית שידע כיצד להשתמש עם הדי' יסודות שלו, ובמקום שיבוא לכעס, יזכה להתגבר על יצרו, במקום שידבר לשון הרע ורכילות, שידבר רק ממנו יתברך וכו', ועל ידי זה זוכה לחיות בגן עדן עוד בזה העולם, דהיינו אף על פי שהוא מסתובב עדיין עם גשמיות גופו בעולם הזה, הוא חי בגן עדן מאחר שיודע כיצד לדבק את עצמו בו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, כי זוכה להרגיש מעם נפלא בחייו, וזה עיקר עבודת האדם בזה העולם להפוך את כל הרע של העולם הזה, לטוב, דהיינו במקום שיפול אל הרע, במקום שיפול אל החושך, צריך שיאיר על עצמו את אורו יתברך ויחיה בגן עדן עוד בזה העולם וכל רצונו וכיסופיו יהיו לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו יתברך ואפילו שעובר עליו מה שעובר יתחזק למצוא שם אלוקותו יתברך שאז יחיה חיים נעימים, אשרי לו ואשרי חלקו.

אגרא דתעניתא צדקתא

ואמר רביז"ל שלכל הנ"ל זוכים על ידי תענית, שעל ידי התענית מחלישין הארבע יסודות ונתבטל החומר סכלות חושך שכחה, בהמה, ונתגבר ונתעלה בחינות השכל והצורה האור והזכרון, אדם, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו) אגרא דתעניתא צדקתא, נמצא שלכל המדריגות הנ"ל דהיינו להרגיש את הקדוש ברוך הוא בזה העולם יכולים לזכות רק על ידי תענית, והנה אנו יודעים שרביז"ל הקפיד מאד שלא נתענה סתם תעניות, ואמר שאם היה יודע בנערותו למה יכולים לזכות על ידי תפילה לא היה מענה את גופו בתעניות וסיגופים וכו', והורה לאנשי שלומינו שלא לצום סתם, אלא את התעניות שאנו מחוייבים על פי דברי תורה ודברי חכמינו הקדושים, נמצא שאיננו יכולים להתענות, אך חכמינו הקדושים אמרו, אגרא דתעניתא צדקתא דהיינו כי עיקר השכר של התענית הוא הצדקה שנותנים בה, נמצא שלצדקה יש כח של תענית, כי על ידי הצדקה מכניסים אור בעולם וכמו שכתוב (מלאכי ג') וזרחת להם יראי שמי שמש צדקה, והוא התורה כמו שכתוב בזוהר (לך ד' ע"ו): שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה, דאינון רחיקין

מדאורייתא, וכן על ידי זה נקרא אדם כמו שכתוב (במדבר י"ט) זאת התורה - אדם, כי על ידי נתינת הצדקה נקרא האדם בגדר אדם, ומי שאינו נותן צדקה אינו נקרא בגדר אדם כלל, כי עיקר גדר האדם הוא כשהוא זוכה להיות דבוק בו יתברך וזוכה להכירו יתברך, מה שאין כן כשיש לאדם קושיות וספיקות עליו יתברך על ידי זה יוצא מבחינת אדם ונכנס לגדר בהמה, והכל מחמת שאינו מיישב את עצמו ואינו מבין שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם בחסד וברחמים והכל למובה, וכמו שפעם אחת נכנס אדם אחד אל מוהרנ"ת ז"ל והחל לשפוך לפניו את לבו, והיה מלא מענות עליו יתברך, ומוהרנ"ת ז"ל שהבין שבוודאי עובר עליו מה שעובר, נתן לו לשפוך את כל לבו, ואחר כך פנה אליו ואמר, אינני יודע איזה רע עשה לך הקדוש ברוך הוא שאתה מדבר עליו כל דבר אסור, ברוך השם יש לך שתי ידיים ושתי רגליים שתי עינים וכו' אתה הולך ובריא ואשתך וילדיך בריאים ואיזה רע עשה לך הקדוש ברוך הוא, ואמר זאת כתמימות ופשימות גדולה כל כך, עד שאותו יהודי החל לבכות, כי באמת מוהרנ"ת ז"ל צודק, איזה רע עשה לו הקדוש ברוך הוא, הרי היה יכול להיות הרבה יותר גרוע וכו', ועל כל פנים האדם לפעמים גורם

לעצמו את הרעות בעצמו ואחר כך יש לו מענות על הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה יוצא מגדר אדם וכבהמה יחשב, וכשוזוכים לחוק יהודי כזה, שעובר עליו מה שעובר עד שהוא מדבר רע עליו יתברך, זוהי הצדקה הגדולה ביותר, וזה שכתוב (ישעיה ל"ב) והיה מעשה הצדקה שלום, כי הצדקה עושה שלום בין העני לבין הקדוש ברוך הוא וכמו שרואים בחוש שהעני מסתובב מבית לבית כדי לאסוף כספים, וכולו מלא מרירות על הקדוש ברוך הוא מדוע הוא צריך להסתובב בין הבתים, ואילו הגביר יושב בביתו ויש לו מכל טוב, אך כשנותנים לעני צדקה, על ידי זה עושים שלום בינו לבין הקדוש ברוך הוא, כי הוא רואה שהקדוש ברוך הוא לא עזב אותו, ונותן לו כדי צרכו, ואותו הדבר הוא ברוחניות, כי כאשר בא אדם עני בדעת, ומדבר רע על הקדוש ברוך הוא מחמת שעובר עליו מה שעובר והוא מלא צרות ויסורים, כשוזוכים לחזקו ולאמצו, ולהרחיב את דעתו ולהסביר לו שהמצב אינו נורא כל כך כמו שהוא חושב, אין למעלה מזה כי על ידי זה עושים שלום בינו לבין הקדוש ברוך הוא וצדקה זו היא בחינת תענית, כי על ידי צדקה זו שעושים חסד עם יהודי ומגלים לו שאין המצב נורא כל כך והקדוש ברוך הוא בוודאי יעזור לו, על ידי

זה חשוב כאילו שהאדם התענה, כי במקום שיתענה ויכניע את חומר גופו וכו', במקום זה הוא עושה צדקה וחסד עם יהודים אחרים, דהיינו שעושה שלום בינם לבין הקדוש ברוך הוא ואין עוד מצוה גדולה מזו, ומסופר על אחד מתלמידיו הצעירים של האריז"ל שפעם נכנס אל השיעור של האריז"ל, והאריז"ל נעמד מלא קומתו לכבודו ואחר כך ישב והמשיך בשיעור, לאחר שנגמר השיעור והתלמידים הלכו, שאל רבי חיים ויטאל זי"ע את האריז"ל מדוע נעמד לכבוד התלמיד הצעיר הזה, ענה האריז"ל ואמר, לא לכבודו נעמדתי, אלא לכבוד רבי פנחס בן יאיר שבא עמו, כי הוא עשה מצוה גדולה מאד עד שרבי פנחס בן יאיר נתעבר בו, וכששמע זאת רבי חיים ויטאל זי"ע מיהר לרוץ אחר התלמיד הנ"ל ושאל אותו מה עשה היום לפני שהניע אל השיעור וכו', והלה סיפר לו שכאשר הלה לבית המדרש, שמע צעקות ובכיות גדולות מאחד הבתים וכאשר נכנס לשם לראות מה קורה, התברר לו שנגנים נכנסו אל הבית ונגבו את הכל, עד שלבעל הבית לא נשאר אפילו מעיל כדי לצאת עמו לשוק, והתבייש מאד ובכה וצעק וכו', מיד הוריד הלה את המעיל שלו ונתן אותו לבעל הבית במתנה, ואמר הנה יש לך

מעיל לצאת החוצה, אל תבכה, ולאחר מכן חזר אל ביתו, ולבש את המעיל של שבת, וכך בא אל השיעור, והראה לו, הנה אתה רואה אני עדיין לבוש עם המעיל של שבת, ובזכות מצוה זו נתעבר בו רבי פנחס בן יאיר שהיה עוסק תמיד בפדיון שבויים כי אין עוד מצוה גדולה כמו פדיון שבויים, שהאדם זוכה לפדות את האדם ולהוציאו מן השאול תחתיות שהוא שרוי בה ולגלות לו את אלקותו יתברך, אשר זה עיקר המעלה שזוכים להפיץ את אורו הקדוש של רביז"ל בעולם שעל ידי זה עוסקים בפדיון שבויים ממש, דהיינו שמגלים לבני העולם כיצד לצאת מהבוץ, כיצד לצאת מבית האסורים שבו נלכדו, אשרי ואשרי העוסק במצוה רבה זו.

צדקת ארץ ישראל וצדקת חוץ לארץ

ואומר רביז"ל שיש שני בחינות צדקה כי יש צדקה בחוץ לארץ ויש צדקה בארץ ישראל וצדקת ארץ ישראל היא גדולה ולמעלה מצדקת חוץ לארץ, ועיקר המעלה כמובן היא לתת צדקת ארץ ישראל, שהיא בחינת התורה היוצאת מהבל שאין בו חטא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ק"י:) כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, וכל הדר בארץ ישראל

השאל תחתיות ומתחתיו, ומגלים להם את אמתת מציאותו יתברך, וזוהי המדריגה הגדולה ביותר של צדקה, כי הוא בחינת הכל פה שאין בו חטא, ועל ידי זה אינו צריך לצום כלל, ולכן כל מי שיודע את נגעי ומכאובי נפשו שחטא ופשע ופגם, הוא צריך להרבות בצדקה, ועיקר הצדקה היא צדקה כדי לקרב יהודים אליו יתברך, ומובא בתניא שמה שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ס"ז:) המכזבו אל יכזבו יותר מחומש, זה נאמר בסתם צדקה, אבל כשאדם יודע שהוא חטא, מותר לו לבזבז את הכל לצדקה, כי זה עיקר תיקונו שיתן הרבה צדקה ושיהיה כולו אדם של צדקה וחסד, שידע שכל מהותו ומציאותו בעולם היא כדי לעשות צדקה וחסד עם יהודים אחרים, ובשביל זה שם אותו הקדוש ברוך הוא בזה העולם כדי שיקרב בני אדם להקדוש ברוך הוא, וזה לעומת זה שחטא ופשע, יעסוק בקירוב רחוקים וזה יהיה תיקונו, וצדקה זו היא הצדקה הגדולה ביותר, ובפרט כשזוכה לעזור לאחרים, ובוודאי מצוה גדולה היא לעזור גם לעצמו, דהיינו לחזק ולאמץ את עצמו באופן שלא יפול ולא יתייאש אלא ידע שאף על פי שנפל ופגם וכו' עדיין הוא יכול לצאת ממקומו ולחזור ולהדבק בו יתברך, ועל ידי זה יהפוך את החושך לאור ואת

דומה כמי שיש לו אלוך, כי ארץ ישראל היא בחינת האמונה הקדושה, בחינת הכל שאין בו חטא, ולכן שם היא שלימות מצות הצדקה כי הדר בארץ ישראל דומה, דהיינו המחשבה והדמיון שלו דבוקים בו יתברך בחינת כמי שיש לו אלוך, ואילו בחוץ לארץ דומה, דהיינו המחשבות והדמיונות שלו הם בחינת מי שאין לו אלוך, כי אינו מדבק את עצמו אליו יתברך, וזה בחינת הכל שיש בו חטא, ועיקר הצדקה כנ"ל היא לתת להכל פה שאין בו חטא שהוא בחינת תינוקות של בית רבן הלומדים תורה ומגלים אותו יתברך, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב) שכל צדיק וצדיק יש לו תינוקות הנמצאים תחתיו ומקבלין את הכל פיהם ממנו וכו' עיין שם, נמצא שכולנו כתינוקות אצל הצדיק, והוא מגלה לנו את אלקותו יתברך, ובוודאי צדקה גדולה היא לתת לתלמוד תורה שבו לומדים תינוקות של בית רבן שלהם יש הכל פה שאין בו חטא וכו', כי שם שורה השכינה וכמו שכתוב בזוהר הקדוש שרבי שמעון בר יוחאי נכנס לעיר ואמר שהוא רוצה לראות את השכינה, והלך מיד אל בית התלמוד בו למדו תינוקות של בית רבן, כי שם שורה השכינה, אך יש צדקה גדולה מזו, והיא כשנותנים צדקה להוציא יהודים מן

ולאמצו ולגלות לו שאין המצב נורא כל כך ובוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא, ועל ידי שמגלים לו את הכבוד דהיינו איך שגם הוא יכול לחזור אליו יתברך על ידי זה יזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ויצא מזקנותו, כי זקן אסור להיות (עיי' שיחות הר"ן סי' נ"א) ועל ידי שמכבדים את האדם דהיינו שמגלים לו שגם לו יש תקווה ואפילו שחמא ונפל עדיין יכול לחזור אליו יתברך על ידי זה עוזרים לו לצאת מן הבוץ ולחזור בתשובה שלימה.

הזהרו בורידין כרבי יהודה

ואומר רביז"ל הזהרו בורידין כרבי יהודה כי הדם הוא הנפש שבא בגלגול וצריך השוחט לכוין להעלות הנפש שבדם, גם עיקר חסרון הפרנסה שנתמעט בדורות הללו אין זה אלא על ידי השוחטים שאינם מהוננים וכו', ולכן צריך להזהר מאד מאד איזה בשר אוכלין וצריכים לבקש ממנו יתברך ברחמים ותחנונים שלא ישלחו בשוחט שאינו הנון וכו', כי בעוונותינו הרבים דבר זה מצוי מאד שישנם שוחטים שאינם הנונים, ואף על פי שהם עם זקן ופיאות וכו', אך הם אינם הנונים, ואי אפשר לסמוך עליהם, וצריכים רחמים רבים לבקש אותו יתברך מאד מאד שלא להכשל באכילת

הכסילות לחכמה ואת השכחה לזכרון וכו', וכן יעשה צדקה וחמד עם אשתו ועם ילדיו וכו', כי בכך צריך להתחיל, אך עיקר מעלת הצדקה היא כשזוכים לגלות את הלימודים האלה גם לאחרים, ולא רק לעצמו, שזוהי הצדקה השלימה והמובחרת ביותר.

הזהרו בזקן ששכח תלמודו

ועל פי הנ"ל מגלה לנו רביז"ל סוד נורא ונפלא במאמר חכמינו הקדושים (סנהדרין צ"ו). שלשה הזהרות שהזהיר רבי יהודא בן בתירא מנציבין, הזהרו בזקן ששכח תלמודו מחמת אנסו והזהרו בורידין כרבי יהודה והזהרו בבני עמי הארץ שמתם תצא תורה וכו', כי אלו השלשה בחינות הם כולם רומזים להעלות הנפש והשכל והתורה והזכרון, זקן זה ששכח תלמודו מחמת אנסו הוא בחינת מיתה וסכלות מחמת שכחה אבל אונס רחמנא פוטר והזהיר רבי יהודה לכבדו שעל ידי הכבוד יתבטל ממנו השכחה וכו', דהיינו כי כשאדם נופל לבחינת זקנה הכל הוא מחמת אונס היצר הרע שהתגבר עליו והפיל אותו, ואסור לאדם ליפול בדעתו כל כך, וכשרואים אדם שנפל לזקנה דסיטרא אחרא, ואינו יכול להתחדש ולעסוק בעבודת השם יתברך מחדש, צריכים לחזקו

הזוכה להזתר בכל זה שעל ידי זה יזכה לכל טוב ושפע גדול ברוחניות ובגשמיות.

הזהרו בבני עם הארץ

ואומר רביז"ל שזה הזהרו בבני עם הארץ שמהם תצא תורה, דהיינו כי צריך לקרב כל יהודי ויהודי אליו יתברך, כי כל אחד ואחד יכול לזכות שתצא ממנו תורה ואסור לזלזל באף אחד, ובפרט היום רואים הרבה אנשים שזכו לחזור בתשובה וכו', שהיו לפני כן בנוקבא דתהומא רבא והיום נהפכו להיות תלמידי חכמים גדולים, וזהו הזהרו בבני עניים, שלפני כן היו עניים, בנוקבא דתהומא רבא, שמהם תצא תורה, כי גם הם יכולים לזכות להיות תלמידי חכמים גדולים מאד ולכן צריך לקרב רחוקים אליו יתברך, לקרב כל אחד ואחד אל הקדושה, כי יש נשמות גדולות שנפלו בתוך הקליפות, ועל ידי שמוציאים אותם משם על ידי זה זוכים לגלות נפש יקרה זו ולקרבה אליו יתברך, ועל ידי נפש זו יתקרבו עוד נפשות רבות אליו יתברך, ולכן כל אחד ואחד צריך להתחוק בעצמו מאד מאד אפילו שהוריו לא היו צדיקים וכו', ומכל שכן שלא התנהגו בכשרות וכו', אך עליו לדעת כי בכוחו של הצדיק הגדול, בכוחו של רביז"ל הוא יכול לטהר את עצמו

נבילות וטריפות, ובפרט להזתר שלא לאכול בכל מקום, בכל שמחה, בכל בר מצוה חתונה וברית וכו', כי צריך להזתר מאד מאד בדבר זה וזה אשר מביא לחסרון הפרנסה, כי זה תלוי בזה כי הסכין של השחיטה נקראת מאכלת על שם שהיא מביאה את הפרנסה לכלל ישראל וזה שאמרו חכמינו הקדושים קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף (פסחים ק"ח) כי ים סוף נקרע לשנים עשר קרעים (פרקי דר"א פרק מ"ב) כנגד שתיים עשרה בדיקות הסכין שעל ידיהם קשים מזונותיו של אדם, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ח) שולחן דומה למזבח, כי שיעור פגימות החליף כשיעור פגימות המזבח (חולין י"ז) גם על השחיטה נימטריא תל"ז ובזיעת א'פ"ך ת'אכל ל'חם (בראשית ג') ראשי תיבות נימטריא תל"ז (עם הד' תיבות) לרמוז חסרון הפרנסה על ידי שוחטים שאינם מהוננים, וזה פירוש (תהילים קי"א) מרף נתן ליראיו, כי מרף יש לו שני משמעות, לשון מריפה כמובא בזוהר סוף משפטים (דף קכ"א) ולשון מזון, לרמוז כשישראל שומרים עת עצמם ממריפה על ידי זה יש להם פרנסה, ולכן צריכים רחמים רבים וגדולים שלא להכשל בכשר נבילות וטריפות וכו' וכו', שמאד מצוי היום, רק לאכול משחיטת ירא שמים גדול, אשרי

קיד **דרשות** ליקומי מוהר"ן ח"א סי' ל"ז **מוהרא"ש**

מכל הטומאות ולבא אל המדריגה
הגבוהה ביותר אשרי ואשרי
הזוכה לזה אשרי לו ואשרי חלקו,
כי מי שיוכה להתקרב אל הצדיק
האמת יזכה לכל הטוב שבכל
העולמות אשרי לו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח

ואחד עוברים צרות ויסורים ענמת
נפש ובלבולים וחלישות הדעת וכו'
וכו', והמרירות של העולם גדולה,
ומי שזוכה לדבר מעצותיו
הקדושים של רביז"ל נמתקים ממנו
הדינים והיסורים, כי נוכח לדעת
שאין שום תכלית אחר בזה העולם
רק לדבק את עצמו בו יתברך ולא
לרדוף אחרי השפוטות וההבלים
הנמצאים בעולם, כי אין לקנאות
בשום אדם בזה העולם, יהיה מי
שיהיה, לכל אחד יש צרות ויסורים
ואף אחד לא היה רוצה להתחלף
עמו, אם צריכים לקנאות הוא רק
איש כשר הדבוק בו יתברך, והחי
חיים טובים ונעימים באמת, מאחר
שיודע שאין שום מציאות בלעדו
יתברך כלל, והיום נדבר מהתורה
בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח.

דביקות

רביז"ל אומר כי צריך כל אדם
לפשפש את עצמו בכל עת אם
הוא דבוק בהשם יתברך, דהיינו כי
מי שהוא איש כשר באמת צריך
לחשוב תמיד ממנו יתברך, וכל
אחד ואחד צריך לפשפש במעשיו
אם הוא באמת דבוק בו יתברך,
כי זהו סימן של איש כשר שהוא
תמיד חושב ממנו יתברך, וכל
רצונותיו וכיסופיו הם רק להכלל בו

כשזוכים לדבר מעצותיו הקדושים
של רבי נחמן מברסלב זי"ע זוכים
להמתקת הדינים, מכיון שעל כל
אחד ואחד בזה העולם עובר מה
שעובר, צרות ויסורים מרירות
וחלישות הדעת וכו', ועל ידי
שזוכים לדבר מעצותיו הקדושים
של רביז"ל זוכים להמתיק את
הדינים מן האדם, כי מגלים לו את
רוחניות חיות אלקותו יתברך,
שעל ידי זה נמתקים כל הדינים,
והנה בזה העולם עובר על האדם
מה שעובר והעולם מלא צרות
ויסורים, ואפילו אלה שחושבים
שתאוות העולם הזה והבליו
מתוקים וכו', בסופו של דבר
מתברר להם שהעולם הזה מר
ומרור, וכמו שכתוב (משלי ה')
ואחריתה מרה כלענה וגו', כי
מבחוץ הכל נראה מתוק אך
כשממשיכים קצת רואים כמה מר
הוא זה, והוא כמשל לתפוח מר
שמרחו עליו סוכר ודבש, אשר
בתחילה כשמתחילים ללקק אותו
הוא נדמה כמתוק מאד, אך אחר
כך, כשמגיעים לתפוח בעצמו,
רואים כמה מר הוא, וכן הוא
בעולם הזה בתחילה אולי נדמה
למתוק, נדמה לאדם שכל התאוות
וההבלים וכו' הם מתוקים ונעימים
וכו', אך בסופו של דבר רואים
כמה מר הוא, כי על כל אחד

יתברך, והנה כל אחד ואחד מאתנו, עם ישראל, הוא נשמה מעולם האצילות שירדה אל זה העולם ונתלכשה בגוף גשמי אשר בו יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ומובא (שער הקדושה לרבי חיים ויטאל ז"ל) שכשם שבגוף יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים כך בנשמה יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים, והוא כדוגמת לבושי האדם, דהיינו כי האדם מלוכש בלבושים שונים ומשונים שכל אחד ואחד מתאים בצורתו לאבריו של האדם, את הנעלים מלבישים על הרגלים, את הכובע על הראש וכו' וכו', וכמו כן הנשמה והגוף, כי הגוף הוא רק לבוש לגבי הנשמה והוא מורכב ומסודר כפי הנשמה, ולכן יש בו רמ"ח איברים ושס"ה גידים כנגד הנשמה והם כנגד הרמ"ח מצוות עשה והשס"ה מצוות לא תעשה, כי הגוף והנשמה נבראו בצורה כזו שיתאימו אחד לשני, והגוף יהיה הלבוש של הנשמה, וכמו שכתוב (בראשית א') נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, והלא ידוע שאצלו יתברך אין שום צלם ושום דמות, אלא שהגוף של האדם בנוי כפי הנשמה שבה יש כביכול רמ"ח איברים ושס"ה גידים כנגד התרי"ג מצוות והז' מצוות דרבנן העולים ביחד כת"ר והם מכוונים כנגד העולמות העליונים, כי הכל בדוגמת למעלה, והם לבושים לגבי האיין סוף ברוך הוא, וכאשר האדם

זוכה לקיים מצוות עשה ושומר את עצמו ממצוות לא תעשה, כן זוכה להמשיך על עצמו אור נפלא כנגד האיברים והגידים שהמצוות מכוונים אליהם, וכן כשוזכה ללמוד תורה זוכה להמשיך על עצמו אור גדול, כי בלי לימוד התורה לא יוכל לדעת כיצד לקיים את רצונו יתברך, ולא ידע מהי מצוה ומהי עבירה וכו', ועל כל פנים על ידי קיום המצוות והשמירה שלא לעשות עבירות וכו', על ידי זה זוכים להמשיך על עצמו אור גדול מלמעלה, אשר האור הזה הוא הדביקות בו יתברך, כי ככל שהאדם זוכה לקיים יותר מצוות ומעשים טובים, ונשמר מעבירות ולומד תורה וכו', על ידי זה נדבקת נשמתו יותר בו יתברך, והוא זוכה לכסוף ולהשתוקק יותר אליו יתברך, אשר זוהי הדביקות בו יתברך, שירצה להדבק ולהכלל בו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, והנה כשביל הבחירה והנסיון ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע, שימשוך את האדם אל גשמיות העולם הזה והבליו, ועל ידו יכשל בעבירות וכו', וכך קורה שבמקום לדבק את עצמו בו יתברך, נמשך האדם אחרי התאוות וההבלים, וכך חי את ימיו ושנותיו בלי שיוזכה לראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה ומהווה את העולם הזה, ובפרט כשהוא שקוע במיט היון ונופל בחטאים ועוונות ובפרט

ומי שזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, זוכים שנפתחים עיניו, כי הצדיק פותח לכל מקורביו את עיניהם באופן שיבינו היטב מה קורה פה בזה העולם, ואיך שהכל הוא כדוגמת התפוח המר המרוח בקצת סוכר וכו', ובאמת הכל מלא מרירות וכו', כי העולם כולו הוא מלא אורות רוחניים נפלאים ונוראים מאד והגשמיית הוא רק הלבוש והמכסה של העולם, ובאמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ועיקר המתיקות היא רק כשזוכים לדבק את עצמו בו יתברך, אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת הפותח את עיני האדם.

תפילין

והנה כל אחד ואחד צריך לפשפש את עצמו בכל עת אם הוא דבוק בהשם יתברך, דהיינו בשעה שעובר על האדם מה שעובר, צריך הוא לעשות לעצמו דין וחשבון מיד האם הוא דבוק בו יתברך, האם הוא חושב ממנו יתברך, האם הוא תמיד חוזר אליו יתברך, כי הרי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואם עובר עלי מה שעובר, סימן הוא ששכחתי ממנו יתברך, והקדוש ברוך הוא רוצה להזכיר לי לשוב ולהדבק בו בחזרה, והנה כל אחד ואחד צריך לעשות לעצמו חשבון אמת אם

בפגם הברית וכו', שאז נשאר בחושך כל ימיו ואינו זוכה לראות את האור הגדול הזה, אך הוא יתברך אב הרחמן וחפץ שכל אחד ואחד יחזור בתשובה שלימה לפניו, ולכן הוא מסבכ סיבות לכל אחד ואחד באופן פרטי כדי שיוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו, ולכן עובר על האדם מה שעובר, צרות ויסורים וכו', והכל כדי להזכיר לו שהעולם הזה מר, וכדאי לו לחזור בתשובה שלימה ולהדבק בו יתברך, כי לכך נברא. אם יש לאדם שכל והוא בורח מיד אליו יתברך בתפילה ותחנונים ומבקש רחמים שימתיק ממנו את הדינים על ידי זה זוכה לצאת מהבוץ שנפל אליו וזוכה לדבק את עצמו בו יתברך, מה שאין כן מי שאינו זוכה, והוא אינו מבין את הרמז, שעליו לחזור אליו יתברך, על ידי זה עובר עליו מה שעובר, אשר זה כלל הצרות והיסורים שעוברים על בני אדם בזה העולם, והכל כדי לרמוז להם שעליהם לחזור בתשובה שלימה אל הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו יתברך, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה שופטים פ"ה) אם יש דין למטה אין דין למעלה, דהיינו אם האדם שופט את עצמו, וחוזר מיד אליו יתברך, על ידי זה נמתקים ממנו כל הדינים, מה שאין כן אם אין לו שכל, אזי עושים בו דין מלמעלה, ועל ידי זה עובר עליו מה שעובר,

האם אינו מטעה את עצמו, והנה
 אנו מוצאים שכתוב (תהילים מ"ז)
 שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וכן
 כתוב (תהילים נ"א) וחמאתי נגדי
 תמיד, דהיינו שלא ישכח ממנו
 יתברך, ולא ישכח מחמאיו, ואלו
 השני דברים שכתוב בהם תמיד
 הם כנגד הב' תמידין, תמיד של
 שחר ותמיד של בין הערביים,
 שכיפרו על עוונות ישראל, וכאשר
 האדם אוהו תמיד במדריגה של
 וחמאתי נגדי תמיד דהיינו שאינו
 שוכח את חמאיו, דהיינו אינו
 שוכח מי הוא ומה מעשיו, ואינו
 מטעה את עצמו לומר שהוא כבר
 איש כשר וכו', על ידי זה זוכה
 לבחינת שויתי הוי"ה לנגדי תמיד,
 כי תמיד ירצה להיות דבוק בו
 יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, כי
 הוא בחינת הב' תמידין, דהיינו
 מצד אחד צריך לזכור שהוא הולך
 בתפילין, שהוא סוד הדביקות בו
 יתברך ומצד השני צריך תמיד
 לעשות חשבון הנפש ויחקור היטב
 בעצמו מה מעשיו ויעשה לעצמו
 חשבון, איך הוא נראה ומה הם
 מעשיו וכו', בחינת וחמאתי נגדי
 תמיד, שעל ידי זה יזכה לבחינת
 הדביקות האמיתית, בחינת
 תפילין, בחינת שויתי הוי"ה לנגדי
 תמיד, ולכן בשעה שלובשים
 תפילין צריכים להזהר מאד מאד
 שלא להסיח דעת מהם, וכל שכן
 שלא להרהר בהם רחמנא ליצלן,
 וכן שיוזכה לגוף נקי וכו', ולכן כדאי

הוא דבוק בו יתברך, וגם בזה
 יכולים להטעות את עצמו, ולכן
 צריך להזהר מאד מאד שלא יטעה
 את עצמו, שלא יחשוב שהוא
 דבוק בו יתברך, ובאמת הוא אינו
 יודע כלל מהי הדביקות, וכמו מי
 שהולך בשדה כלילה ורואה זבובי
 לילה פורחים ומאירים, ונדמה לו
 שראה אורות, ובאמת הוא מטעה
 את עצמו, כי ראה זבובים ולא
 אורות... נמצא שצריך לפשפש
 בעצמו היטב היטב אם הוא
 באמת דבוק בו יתברך או שמא
 הוא מטעה את עצמו לגמרי,
 והסימן של דביקות הוא תפילין, כי
 תפילין הם סימן על הדביקות,
 וכמו שאמרו חכמינו הקדושים
 (שבת י"ב) חייב אדם למשמש
 בתפילין בכל שעה ושעה קל
 וחומר מציץ, מה ציץ שיש בו רק
 אזכרה אחת נאמר בו (ישעיה כ"ה)
 והיה על מצחו תמיד, שאסור לכהן
 הגדול להסיח דעתו ממנו כלל
 וכלל, תפילין שיש בהם כ"א
 אזכרות קל וחומר שאסור להסיח
 דעתו מהם, נמצא שהתפילין הם
 סימן לדביקות בו יתברך, כי אסור
 להסיח דעתו מהם כלל, וזה
 שאמרו חייב אדם למשמש
 בתפילין בכל שעה ושעה, כי צריך
 להזכיר לעצמו בכל פעם שהוא
 לבוש בתפילין, ואותו הדבר הוא
 בענין הדביקות בו יתברך שצריך
 האדם למשמש בכל שעה ושעה
 לבדוק האם הוא דבוק בו יתברך,

תמיד ללכת למקוה לפני שמתפללים שעל ידי זה על כל פנים יהיה גופו נקי וכו', וצריך לשמור שגם מחשבותיו יהיו נקיות וכו', וכן ישמור את עצמו שלא ידבר דיבורים במלים וכו', שעל ידי זה יזכה לדביקות, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קנ"ג:) ושמן על ראשך לא יחסר (קהלת ט') אלו תפילין וכו', כי התפילין, הדביקות בו יתברך, הוא בחינת שמן טוב הנותן לאדם הרגשה נפלאה, ולכן הסימן של דביקות הוא תפילין, כי כשם שבתפילין צריכים למשמש בכל שעה ושעה, כך צריך לעשות לעצמו בכל פעם חשבון הנפש לדעת האם הוא דבוק בו יתברך או לא, כי דרכו של האדם היא לשנוח ממנו יתברך, ובפרט מי שחטא ופשע ופגם וכו' שמוחו מקולקל וקשה לו לחשוב ממנו יתברך וכו', ולכן צריך לבדוק את עצמו בכל פעם, היכן הוא אוהו בדביקות בו יתברך, והנה חכמינו הקדושים אמרו (מנחות נ"ג.) כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו הכל הוא בחיזוק שלא יחטא, ולכאורה קשה הדבר, הרי אנו רואים שיהודים לובשים תפילין בכל יום ובכל אופן נופלים בחטאים ועוונות, אך התירוץ הוא פשוט, כי עיקר התפילין היא דביקות בו יתברך, ומי שזוכה למדריגת הדביקות של תפילין על ידי זה לא יחטא, כי תפילין יש

בהם ב' מצוות, תפילין של יד ותפילין של ראש, וקודם מניחים תפילין של יד ורק אחר כך תפילין של ראש, להורות ולגלות שהעיקר הוא קודם לעשות, ואחר כך להבין, קודם כל צריכים לקיים את המצוות בתמימות ובפשימות בלי שום חכמות, ורק אחר כך יזכה להבין, וכשאדם זוכה למדריגה זו, דהיינו שמקיים את רצונו יתברך בתמימות ופשימות בלי שום חכמות שעל ידי זה יזכה לשכל הדבר, בחינת הדביקות בו יתברך, ועל כל פנים צריך כל אחד ואחד לפשפש היטב ולחקור האם הוא דבוק בו יתברך אשר בחינה זו נקראת תפילין, כי תפילין הוא סימן על הדביקות.

להעלות הדיבור

ואומר רביז"ל ואי אפשר לבא לבחינת תפילין אלא שיעלה את הדיבור ויתקנהו, דהיינו מי שרוצה להגיע ולזכות לכל המדריגות הנ"ל שיוזכה להיות דבוק בו יתברך וכו', לזה יזכה רק על ידי שיעלה את הדיבור ויתקנהו, והוא כי עיקר הצינור שבו ממשיך האדם את השפע והאור הוא על ידי הדיבור, ועל ידו מתגלה דעתו של האדם, כמו שכתוב (משלי ב') מפיו דעת ותבונה, כי על פי דיבורי האדם יכולים מיד להכיר מי הוא, וכמו שאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע שכל

אחד ואחד אומר ומדבר ומגלה מפיו את כל מהותו, ואפילו שאינו אומר זאת בפירוש וכו', אך מי שמבין, יכול להבין מיד מי הוא האדם ומה הם מעשיו, וכמו שהיה המעשה הנודע אצל הבעש"ט הקדוש זי"ע שהיה פעם עם תלמידיו באיזה כפר, ונכנסו לבית אחד, ובעל הבית כיבד אותם בשתיה וכו', והבעש"ט שאל את בעל הבית, האם הכוס טבולה? ענה בעל הבית ואמר, "רבי כן טבולה, לא טבולה, תשתו... ומיד תחזיר הבעש"ט הקדוש זי"ע ויצא מן הבית, ואמר לתלמידיו, שאדם זה אינו נזהר במהרת המשפחה, כי יהודי אינו מוציא מפיו סתם דיבור, ואם אמר כזה דבר, סימן הוא שאינו נזהר במהרת המשפחה, ואכן התברר שכך הוא האמת, נמצא שאצל יהודי הדיבור אינו סתם דיבור, אלא בזה מגלה את עצמיותו פנימיותו ומעשיו מה הם, וחכמינו הקדושים אמרו (שבת ק"ט) מנין שהדיבור כמעשה, שנאמר בדבר הוי"ה שמים נעשו, נמצא שהדיבור הוא כמעשה, ובוודאי מלמד על מעשיו של האדם, ולכן אם האדם מדבר דיבורי ניבול פה וכו' רחמנא ליצלן, סימן שזה מה שהוא עושה, וכן הוא לגבי כל פרט ופרט מדיבורו של האדם וכן אמר רבינו"ל (ספר המידות אות ניבול פה אות א') שמי שמדבר ניבול פה

סימן שלבו מלא מחשבות אוון, כי אם מדבר כך, סימן שאוחז בזה, ואלה הם מעשיו, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים (שבת ק"ג) על הפסוק (דברים כ"ג) ולא יראה בך ערוות דבר, אל תקרי ערוות דבר אלא ערוות דיבור, וכן דרשו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא מסעי) על הפסוק (ירמיה ב') המדבר היית לישראל, אל תקרי מדבר אלא מדבר, דהיינו לשון דיבור, כי צריך להשגיח מאד על דיבורי פיו שיהיו נקיים וטהורים, ולכן אפשר להכיר את מהות האדם מיד על ידי דיבוריו, אם מדבר דיבורי אמונה והתחזקות וכו', סימן שבפנימיותו הוא נמשך מאד אחר הקדושה, והוא רוצה להכלל בו יתברך, מה שאין כן כשהאדם מדבר דיבורי לשון הרע רכילות וכו' ומכל שכן כשמדבר ניבול פה, סימן שפנימיותו מקולקלת מאד, והוא נמשך אחר המומאה, רחמנא ליצלן.

מלכות - פה

ואומר רבינו"ל שהדיבור הוא רוח פיו של הקדוש ברוך הוא שהוא בחינת מלכות - פה וכו', כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואף על פי שאין הדבר נראה כך, הכל הוא מחמת הלבושים וההסתרות שיש בעולם, עד שיש בני אדם

שאינם מבינים זאת כלל, והנה כשהאדם זוכה לבטל את עצמו אליו יתברך ונכלל בו לגמרי, על ידי זה זוכה שדיבורי פיו הם כביכול דיבוריו של הקדוש ברוך הוא, כי שכינה מדברת מתוך גרונו, אשר לזה יכול לזכות כל אחד ואחד, דהיינו כי פיו של האדם נקרא מלכות, והכל תלוי באדם בעצמו, אם יודע שהכל לכל אלקות, והקדוש ברוך הוא כביכול נמצא בתוך פיו, כי שכינה מדברת מתוך גרונו, על ידי זה ישמור מאד על דיבוריו, ויעלה את המלכות לשרשה, מה שאין כן כשאינו נזהר בזה ומכל שכן כשהוא מפקיר את דיבורו לדבר ככל העולה על רוחו, על ידי זה לוקח את השכינה, המלכות, הנמצאת בפיו, ומכניסה לגלות, והנה הדיבור הוא בחינת ים שכל הנחלים הולכים לתוכו כמו שכתוב (קהלת א') כל הנחלים הולכים אל הים, והוא בחינת אדני כמו שכתוב (תהילים נ"א) אדני שפתי תפתח, דהיינו כי יש ב' בחינות, בחינת מלכות, ובחינת בינה, והם נקראים בלשונות הקבלה אמא עילאה ואמא תתאה, רחל ולאה, אשר יעקב איש הישראלי יש לו ב' זיווגין, בחינת בינה ומלכות, בינה היא בחינת לאה, כי היא על שם המחשבה, בחינת ה'נסתרות ליהויה' אלקינו, ראשי תיבות לא"ה, ואילו רח"ל היא המלכות,

שהיא כנגד הדיבור, בחינת לפתח ח'טאת ר'זכך ראשי תיבות רח"ל, ושתי בחינות אלו נקראים בשם עלמא תתאה ועלמא עילאה, ים תתאה וים עילאה, והנה כל הנחלים הולכים אל הים, כמו שרואים בחוש בגשמיות, שכל הנחלים נשפכים בסופו של דבר אל הים, וכן הוא אצל האדם, כי כל איבריו של האדם נמשכים אל הים, שהוא הפה והמח שהם מקושרים ביחד, כי הפה מדבר מה שהמח חושב, ולכן על פי דיבורי הפה אפשר להכיר את מהותו של האדם.

רוח סערה

ואומר רביז"ל וכשפוגמין הדיבור שהוא אדניי אז על ידי הפגם נעשה מרוח פיו, רוח סערה וכו', ואשר זה הוא כלל המחלוקת והמריבות שיש בין בני העולם, שכל זה נגרם על ידי פגם הדיבור, דהיינו שבמקום לדבר דיבורים טובים דיבורי התחזקות והתעוררות, דיברו לשון הרע ורכילות, ועל ידי זה גרמו לסערה, וכמו שכתוב (תהילים קמ"ח) רוח סערה עושה דברו, כי הדיבור גורם לכל הרוחות סערה, לכל המחלוקת וכו', ובאמת כל זה הוא אצל אנשי העולם, שאינם דבוקים בו יתברך אשר אצלם יש לרוח סערה תפיסה מה שאין כן אצל

האנשים הכשרים השומרים על דיבורם, ואצל הצדיקים האמיתיים הדבוקים בו יתברך, אצלם אין שום רוח מערה, והם אינם מתערבים במחלוקת שבין אנשי העולם, כי אצלם מאיר אורו יתברך, אצלם תמיד מרנישים דביקות נפלאה בו יתברך, אשר שם לא שייך מחלוקת, כי הם הגביהו ותיקנו את הדיבור כי מדברים תמיד רק ממנו יתברך וחושבים ממנו יתברך וכו', וממילא אינם באים לידי מחלוקת ומריבות, אך עליהם יש חולקים ואנשי מדנים המעוררים ריב ומחלוקת והם חופרים לעצמם בור וכמו שכתוב (תהילים ז') בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל, דהיינו כי מי שחופר בור לחבירו, ובפרט לצדיקים אמיתיים, על ידי זה נופל בתוך הבור שחפר בעצמו, וזה אשר אנו מוצאים אצל דוד המלך שאמר (תהילים ז') שניון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני, שאת המזמור הזה אמר דוד המלך בשעה ששאל המלך רדף אותו על לא כלום, ולכאורה לא מובן, מדוע משתמש דוד בלשון שניון, אך על פי מה שאמרנו הכל מובן כחומר, כי דוד המלך תמיד דיבק את עצמו בו יתברך, וברח אליו יתברך מכל שונאיו, בתפילה ובתחנונים ושר שירות ותשבחות אליו יתברך, אשר זהו ספר התהילים שמכל הצרות שעברו

עליו, עשה מזמור אליו יתברך, וזה שאמר דוד, שניון לדוד, מלשון שגעון, דהיינו כי מי שמתחיל להתעסק עם דוד וחופר לו בור, הוא משוגע כי חופר לעצמו בור ולא לדוד כנ"ל וזה שכתב שם (פסוק מ"ז) בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל, ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חמסו ירד, דהיינו מי שחופר בור לחבירו, יפול שם בעצמו, ולכן לא כדאי להתעסק עם אחרים, לא כדאי לחלוק על אחרים, ובשביל מה לבזבז את הימים הטובים שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, ואת זאת צריך לידע כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה, וגם עליהם איננו בטוחים, כי שומעים בכל יום מעשים נוראים מה שקורה לבני אדם וכו', ובכל יום ויום צריך להיות מוכנים להחזיר את נשמתנו אליו יתברך, וממילא במקום לבזבז את צינור השפע, שהוא הפה, הדיבור, ולדבר דברים במלים לשון הרע רכילות ליצנות ומחלוקת, צריך לנצל זאת לדברים טובים, לדברי אמונה השנחה והתחזקות, וצריך לחזק את כל אחד ואחד עם דיבורו ולא חס ושלום לשבור אותו כי מי ששובר את חבירו, בסופו של דבר שובר את עצמו, ומי שמחזק את חבירו, בסופו של דבר מחזק את עצמו, אשרי ואשרי הזוכה לשמור על דיבורו ומדבר רק דיבורים טובים דיבורי התחזקות והתעוררות,

דיבורי אמונה, אשרי לו ואשרי חלקו, כי אם זוכה לשמור על דיבורו על ידי זה זוכה למח ברור ונקי, וחושב תמיד ממנו יתברך בבחינת הנסתרות להוי"ה אלקינו כנ"ל, מה שאין כן אם אינו זוכה ואינו שומר על דיבורי פיו, על ידי זה מוחו נמצא גם הוא בגלות, ושורה שם רוח סערה, וזה שרואים אצל בני אדם שהם מבוהלים ומפוחדים, ואומרים העולם מתהפך... כך וכך קרה... והמצב לא טוב וכו' וכו', ובאמת הכל הוא בגלל שפגמו בדיבורם, ובגלל שאין להם שכל נדמה להם שהכל לא טוב, ויש רוח סערה, ובאמת הרוח סערה נמצאת במוחם ותו לא... ומי שזוכה לשכל אמיתי, אצלו הכל בסדר, והוא זוכה לחיות בגן עדן אשרי לו ואשרי חלקו, ועל פי כל הנ"ל אפשר גם להבין בפשיטות מהו הטעם שאסור לדבר כשמלובשים עם תפילין, כי כשלא שומרים את דיבורו, הוא בדיוק היפך התפילין, היפך הדביקות בו יתברך, והתפילין היא סימן על דביקות והבן.

סערי"ה

והנה מי יאמר שהוא נקי מן הרוח סערה הזאת הרי בסופו של דבר עובר על כל אחד ואחד מה שעובר, ואפילו יהיה העשיר הגדול ביותר, ויהיו לו כספים לאלפים

ורבבות, ומי שחושב שרק עליו עובר ועל אחרים לא עובר, הוא ממעה את עצמו, כי כל אחד ואחד בעולם הזה סובל צרות וימורים, וידוע הסיפור שמספרים אנ"ש שפעם אחת הלכו מוהרנ"ת ז"ל ור' נפתלי ז"ל לאסוף צדקה למען הדפסת ספרי רביז"ל והגיעו לעיר משעהרין בה גרו רבים מאנ"ש, בעיר זאת היה גר גביר גדול בשם הלפרין שרבים הפקידו אצלו פקדונות כנהוג בימים ההם שלא היה בנק כדי להפקיד בו את הכסף, היו מפקידים אצל עשירים גדולים את הכסף והם היו שומרים עליו וכו', ור' נפתלי ז"ל הציע שילכו לאותו הלפרין ויבקשו ממנו צדקה, אולי יתן נדבה הגונה למען הדפסת ספרי רביז"ל, והלכו שניהם, לביתו של אותו הלפרין היתה מרפסת גדולה לפניו, וכשהגיעו מוהרנ"ת ז"ל ור' נפתלי ז"ל ליד הבית, ראו שבעל הבית מטייל על המרפסת, מוהרנ"ת ז"ל הסתכל עליו היטב ואמר לר' נפתלי ז"ל, אני חושב שבעל הבית חושב הלוואי שכל המרפסת כולה תיפול והוא ייהרג, (כי היה אז במצב כספי קשה מאד, וכמעט שפשט את הרגל) ואמר ר' נפתלי ז"ל אם כך בוודאי נכנס אליו, אולי נדבר על לבו, ונוציא אותו מן הרוח שמות שנכנסה בו, ונכנסו שניהם, הגביר שמע את אשר בפיהם, אך מחמת שדרכו של

עשיר לענות בעזות אמר, וכי אינכם יודעים שאינני נותן כספים לדברים כאלה... והם ניסו לשכנעו שיתן על כל פנים משהו, אך הוא לא הסכים בשום פנים ואופן, ויצאו שניהם מביתו, וכשיצאו נאנח מוהר"ן ז"ל ואמר, חבל... חבל... אם היה נותן... אם היה נותן... ויותר לא אמר... ולא עבר זמן רב, עד שהלה פשט את הרגל וברח מביתו, והמון יתומים ואלמנות ירדו לגמרי מנכסיהם, כי הפקידו אצלו את כל כספם, והבין ר' נפתלי ז"ל את דברי מוהר"ן ז"ל שאם היה נותן למען הדפסת ספרי רביז"ל בוודאי היה זוכה להחזיק מעמד, ועל כל פנים על כל אחד ואחד עובר מה שעובר אפילו על העשירים הגדולים, ואין מי שיהיה נקי מן הרוח סערה הזאת שעוברת על האדם, וצריך להבין מהיכן נמשכת הרוח סערה ומה עושים כדי להנצל ממנה. והנה הרוח סערה נמשכת מן הדיבור, דהיינו כי כאשר הופך את אדניי שהוא הדיבור, אדניי שפתי תפתח, שהם הכ"ז אותיות הכוללות גם את האותיות הסופיות, והם כלולים מעשר כנגד הנקודות שלהם, שהם בנימטריא ר"ע על ידי זה יש רוח סערה, כי ר"ע הוא גימטריא כ"ז האותיות האותיות הכלולים בעשר נקודות, וס"ה הוא גימטריא אדניי וביחד ר"ע ס"ה היא רוח סערה כי הוא

נמשך מן הדיבורים הרעים של האדם, ובפרט כשמדבר כל דבר אמור על אחרים וכו', וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (וירא ק"ט) והוא מסער גופה דבר נש, דהיינו שהדיבור הרע מסעיר את כל האדם כולו, וגורם לו רק צרות ורעות וכו', עד שיש אנשים שהם בבחינת (בראשית ו') קץ כל בשר בא לפני שעושים קץ וסוף לכל בשר, דהיינו שהם דנים את כל אדם לכף חובה וחוקרים תמיד על חובות בני אדם הם מבחינת קץ כל בשר, וכמו שרואים בחוש שיש אנשים כאלו שכל מוחם מונח כיצד לעשות קץ מאנשים אחרים, והם חוקרים עליהם ומדברים עליהם כל דבר אמור, ועיקר חיותם הוא למצוא באחרים רע וחסרונות, ובאמת אם יזכה האדם ליישב את עצמו ישאל, וכי אין להם מה לעשות? האם חסרות צרות בעולם? הרי כולם טובלים מה שמובלים ואיך יש להם זמן לדבר כל דבר אמור על אחרים? ובפרט אלה שינקו פעם מרבם, והיום מדברים עליו כל דבר אמור, ורוצים לכלותו מן העולם ולעשות לו בחינת קץ כל בשר, אשר על זה לא מוחל הקדוש ברוך הוא, כי אלה הם בחינת קין הרוצים לכלות את כל העולם כולו, וסופם יהיה סוף מר מאד, וכן יש בני אדם שעושים סוף וקץ מכל בשר ומכל העולם כולו, וזה בא להם מחמת

שמדברים כל דבר אמור, על כל אחד ואחד ועל ידי זה נחשך מוחם עד שהם באים ואומרים שהדור הוא דור חשוך, ואין שום אור בעולם, ובאמת החושך הוא במוחם ודעתם... כי מרוב שקלקלו את דיבורם על ידי זה נחשך מוחם, והם אינם זוכים לראות את האורות הגדולים שיש בעולם, ואיך שהכל לכל הוא רוחניות חיות אלקותו יתברך.

ולחושך קרא לילה

והנה כשנופלים להיכן שנופלים עד שנדמה שהכל חושך אין שום עצה אחרת אלא להעלות את הדיבור לשרשו, דהיינו להתחיל לדבר מנקודת האמת, שהוא הקדוש ברוך הוא בעצמו, כלומר שצריך לדבר דיבורים טובים דיבורי אמונה והתחזקות דיבורי תורה ותפילה ולשמור את עצמו מדיבורים בטלים, דיבורים של מה בכך וכו' וכו', ועיקר התיקון הוא להכניס את עצמו בתוך לימוד התורה הקדושה ולהתמיד בה, והנה מי שחטא ופגם ופשע מימא את דיבורו ואת מוחו וכו', ואיך יוכל ללמוד תורה הרי מוחו פגום, מחמת שפגם בדיבורו ונפל לפגם הברית, כי ברית המעורר וברית הלשון תלויים זה בזה, ואפילו כשרוצה לצאת מהבוץ, אפילו כשרוצה ללמוד תורה וכו' וכו',

אינו יכול לזכות לכך מחמת שמוחו מזוהם וממונף, ואיך יוכל לרכז את מוחו בלימודי התורה הקדושה, הרי מוחו פגום מאד מאד, אך באמת עיקר תיקון הדיבור הוא על ידי התורה שלומדין בצר לאדם, בעניות ודחקות שהוא בחינת לילה שאז שולט קץ כל בשר, וכו' שהכל נראה כחושך וכו', ועיקר התיקון הוא ללמוד תורה דייקא בשעה זו, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה י"ב): הלומד תורה בלילה מושכין עליו חוט של חסד ביום, ואין הכוונה דווקא שיהיה לילה וכו', אלא אפילו אם עתה הוא חושך לאדם במוחו שעובר עליו מה שעובר, ונראה לו שסוף העולם הגיע, והכל מחמת שחטא ופגם וכו', אין שום עצה אחרת אלא לעסוק בלימוד תורה הקדושה, ואף על פי שהאדם אינו מבין, מחמת שפגם במוחו, שיראה לומר הרבה בתורה הקדושה, שיאמר פרקים משניות ודפים וגמרא וסימנים שולחן ערוך וכו' וכו', כמו שציוה רביז"ל בסדר דרך הלימוד שלו, ואף על פי שיש אנשים שאצלם כל הענין הוא כחוכא ומלולא והם עושים צחוק מכל הענין ואומרים, האם אתה מתפלל גמרא או משניות ושולחן ערוך וכו', צריכים להבין כל מה שלומדים ובלי התבנה אין זה נקרא לימוד כלל, אבל הם אינם מבינים כלל וכלל שמוחו של אותו

כי כל המניעות מתנברות עליו העיקר שלא ידבר עמו יתברך, והוא אינו יכול לשבת במקום אחד אפילו חמש דקות ולדבר אליו יתברך וכו', אך כשהוא מכריח את עצמו לדבר זה ואפילו רק כמה דיבורים, על ידי זה זוכה למהר את מוחו, דהיינו כשמעלה את הדיבור לשרשו היינו לנברות ומתחיל לדבר בינו לבין קונו בשלהבת הנברות ומעורר את עצמו לעבודת השם יתברך אזי נכנס אור שורש של הנברות היינו חמימות הלב, כי שורש הנברות הם בלב כמו שכתוב (תהילים ל"ט) חם לבי בקרבי בהגיגי וכו', ושם שורש האמיתי של האמת של הדיבור וכו', כי כשהאדם צועק אליו יתברך שמר לו וצר לו והוא אינו יודע כיצד יוצאים מהבוץ וכו' וכו', ושופך את לבו לפניו יתברך, עד שלבו נתחמם ומתלהב אליו יתברך, על ידי זה זוכה לבא לדביקות הבורא, וזה אשר אמר דוד המלך עליו השלום (שם) "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר", דהיינו מחמת שאיני יכול לדבר אליו יתברך, על ידי זה אין לי שום טוב, ואני מרגיש מאד את כאבי וכו', אך דוד המלך שהיה עקשן גדול ורצה להתקרב ולהדבק רק בו יתברך, ממשיך ואומר, "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", דהיינו אף על פי שעובר עלי מה שעובר,

אדם כל כך פגום עד שאינו מסוגל להבין שום דבר ואם לא יאמר בתמימות ופשימות לא ילמד אף פעם, ועל כל פנים בשעה שעובר על האדם מה שעובר, בשעה שחושך לו במוחו, שהוא מרגיש כאילו אבד מנום ותקוה ממנו וכו', אז עיקר תיקון הדיבור, על ידי התורה שלומדים בצר לאדם בעניות ובדחקות שהיא בחינת לילה, ועל ידי לימוד זה נמשך עליו חוץ של חסד ביום, ונתקן מוחו, ועל ידי זה זוכה בסופו של דבר למח של תפילין, וכשם שהוא בענין הלימוד שקשה לאדם ללמוד מחמת שמוחו פגום כל כך והוא אינו מבין מה שהוא לומד וכו', אותו הדבר הוא בענין התפילה וההתבודדות שבאה לאדם בקשיי קשיים מחמת שהאדם רחוק כל כך ממנו יתברך ואיך יבוא לדבר לפניו יתברך, הלא מוחו פגום כל כך... אך אם האדם עושה לעצמו חשבון שבסופו של דבר לא יועיל לו שום דבר ויהיה מוכרח לצאת מזה העולם, ולא יוכל להתחמק מזה בשום פנים ואופן, ולכן עליו על כל פנים לרחם על עצמו, ולהתקרב אליו יתברך, לזכות על כל פנים לבחינה קטנה של המוחין של תפילין וכו', דהיינו להיות קצת דבוק בו יתברך, אשר אל זה יזכה אם ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ואף שהדבר קשה עליו מאד וכו' וכו',

משליך את הנפטר מאחרי גבו ורץ לעשות את התאוות... עד כדי כך גדול כח התאוות בזה העולם, שהאדם יכול להחזיק מת בידיו שלשה ימים ולראות כמו עיניו מהו סופו של האדם, אך בסופו של דבר כשיראה את התאוות ישליך הכל מאחורי גבו וישכח מהכל, כי זהו טבעו של האדם שאינו רוצה לחשוב מדברים כאלה.

כספה כלימה פני

וכשהאדם מרגיל את עצמו לדבר הרבה עמו יתברך ולשפוך לפניו שיחו ותפילתו וכו', על ידי זה זוכה להתקרב בשלימות אליו יתברך, וכשמתקרב אליו יתברך יותר נופלת עליו שפלות גדולה מאד מאד והוא רואה ומתבונן בשפלות עצמו ובגדלות הבורא, כי רואה שעד עכשיו השליך את חטאיו ולא הסתכל בהם ועכשיו כשמתקרב אליו יתברך נופלת עליו בושה גדולה, כי בכל פעם הבטיח לו יתברך שיהיה איש כשר ולא יחטא עוד וכו', והנה הוא נראה איך שנראה, שעל ידי זה נופלת עליו בושה עצומה, וזה שאמר דוד המלך (תהילים ל"ט) "אמרתי אשמרה דרכי מחטואי בלשוני", דהיינו שהבטחתי להקדוש ברוך הוא לא לחטוא, על ידי לשוני, ולזאת אזכה על ידי "אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדני", דהיינו שיראה את

בכל אופן בוערת בקרבי אש ואני רוצה רק להתקרב אליך רבוננו של עולם, ועל ידי שמתחמם הלב יכולים להגיע לבחינת דברתי בלשוני, דהיינו לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה בתפילה ותחנונים, וזה שאמר שם "הודיעני הוי"ה קיצי ומידת ימי מה היא אדעה מה חדל אני", דהיינו שצריך לרחם על עצמו לדעת שבסופו של דבר יהיה מוכרח לצאת מזה העולם ויבוא היום והשעה והרגע שיפשיט את גופו מעליו, ועליו לרחם על עצמו שלא יאבד חס ושלום, ומוהר"ן ז"ל אמר פעם, אני יכול לתאר לעצמי את הכל, אבל לא את הברוך הבא הראשון בקבר, כי זהו טבעו של האדם שאינו יכול לתאר ולחשוב לעצמו מה יהיה, ואיך שישומו אותו בקבר... ויכסו אותו עם חול... ויעשו לו טובה וישומו שם מציבה... אך הוא ישאר לבד... וכל האחרים ילכו בחזרה לבתיהם וכו'... אך טבעם של בני האדם הוא לא לחשוב מדברים שכאלה, הם ממאנים לחשוב שבסופו של דבר לא תהיה להם ברירה ויהיו צריכים לעזוב את זה העולם, ורביז"ל אמר פעם, שאדם יכול להחזיק נפטר בידיו שלשה ימים, שאז בוודאי יש לו הרהורי תשובה גדולים וכו' וכו', אך התאוות של העולם הזה גדולות כל כך, כי כשהאדם רואה את התאוות, הוא

את פחיתותו ואת גדולת הבורא יתברך שמו וכו', ואחרי שזוכה לחזור בתשובה הבושה הזאת יוצאת על פניו ונתגלה והיא כחינת אור התפילין שנתגלה עליו, דהיינו הדביקות בו יתברך, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו') וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה נקרא עליך ויראו ממך, אלו תפילין, כי היראה הוא הבושה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים כ') יראת ה' על פניכם, זו הבושה שהיא על הפנים דהיינו כחינת תפילין, נמצא שהכל תלוי בדיבורו של האדם, דהיינו כשהאדם זוכה לדבר אליו יתברך ולהכיר בשפלותו על ידי זה נופלת עליו בושה גדולה, עד שזוכה לחזור בתשובה שלימה והבושה נתגלית על פניו בשלימות, שהוא כחינת אור התפילין, כי זוכה להיות דבוק בו יתברך ומכיר בגדלות הבורא וכשפלות עצמו, אשרי לו ואשרי חלקו.

קירון אור הפנים

והנה אדם הראשון לאחר שחזר בתשובה זכה גם הוא לאור התפילין בשלימות וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ס') שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, כי על ידי הקרבן, היינו על ידי התשובה זכה לבחינת תפילין שהוא כחינת

שפלות עצמו בעוד רשע לנגדו, בבחינת (שם ג"א) וחטאתי נגדי תמיד, כי מי שרואה את חטאתו נגדו תמיד, על ידי זה שם מחסום לפיו, מרוב בושה, ועל ידי זה יכול לבא לבחינת (שם ט"ז) שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וכל זה הוא כשהאדם זוכה לשמור על דיבורו ומדבר רק אליו יתברך וכו', מה שאין כן כשאינו זוכה לדבר עמו יתברך בבחינת "נאלמתי דומיה", על ידי זה "החשיתי ממוב", דהיינו שבטל ממני הטוב "וכאבי נעכר", דהיינו שיש לי כאב וצער גדול מאחר שבטל ממני הטוב וכו', אך העצה לזה היא "חם לבי בקרבי בהניגי תבער אש דברתי בלשוני", דהיינו שאף על פי שאיני זוכה להתקרב אליו יתברך בשלימות ולא עוד אלא שהחשיתי ממוב ואני מתרחק וכו', אך לבי בוער באש גדולה רק אליו יתברך ואני כוסף ומשתוקק רק להתקרב אליו יתברך, ומעורר את עצמי על ידי "הודיעני הוי"ה קיצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני", דהיינו שיוכור את היום האחרון, יום המיתה, שאז ישאר לבד בקבר ומה יעשה אז וכו', ועל ידי זה מתעורר האדם מאד מאד ושומר את עצמו שלא לחטוא וחוזר בתשובה שלימה לפניו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו, ועל כל פנים על ידי שהאדם זוכה לדבר אליו יתברך על ידי זה נופלת עליו בושה גדולה כי רואה

קירון אור הפנים, כי על ידי שחזר בתשובה האירו פניו מאד מאד בבחינת תפילין כי זכה להדבק בו יתברך, ומשה רבינו זכה לאור התפילין בשלימות, וכמו שכתוב (שמות ל"ד) כי קרן אור פניו שהם בחינת תפילין ועל ידי זה נפלה על עם ישראל יראה גדולה עד שנאמר (שם) ויראו מנשת אליו, כי מרוב שהאירו פניו באור התפילין, באור הדביקות בו יתברך על ידי זה נפלה יראה גדולה על עם ישראל ופחדו מנשת אליו, אך לעומת זאת אצל קין כתוב (בראשית ד') למה נפלו פניך, דהיינו מדוע נפלו פניך שהם האור הגדול אור התפילין, מדוע אינך זוכה להיות דבוק בו יתברך, והכל נמשך לו מחמת שהביא מפסולת האדמה, דהיינו כי ראה חוב לכל אחד ואחד, דהיינו שדיבר רע על כל אחד ואחד ולכן נאמר עליו (שם) וישב בארץ נוד קדמת עדן, פירוש שלא זכה לעדן על ידי שפגם באור התפילין.

קרקפתא דלא מנח תפילין

ואומר רביז"ל אשר זהו קדמ"ת ראשי תיבות קרקפתא דלא מנח תפילין (ראש השנה י"ז) כי מי שאינו מניח תפילין, נקרא בשם זה, ומי שאינו זוכה להיות דבוק בו יתברך, ואינו זוכה לבחינת תפילין, על ידי זה אין לו בושה,

והוא מלא עזות, וחכמינו הקדושים אמרו (תענית ז') מי שיש בו עזות בידוע שנכשל באשת איש, כי קין עמד על תאומתו של הבל וכו', כי כשאין האדם זוכה להיות דבוק בו יתברך על ידי זה נופל בחטאים ועוונות ונכשל במה שנכשל, והכל מחמת שחסר לו אור התפילין, והוא בבחינת קרקפתא דלא מנח תפילין, ועל פי זה אפשר לפרש מדרש פליאה תמוה מאד, כי איתא במדרש פליאה "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לקין אי הבל אחיך ויאמר קין השומר אחי אנכי, אמר לו הקדוש ברוך הוא קרקפתא דלא מנח תפילין את", והמדרש הוא פליאה גדולה מאד, כי מה הקשר מה שאמר קין, לבין קרקפתא דלא מנח תפילין, אך על פי מה שאמרנו לעיל אפשר להבין את הענין כמין חומר, כי הקדוש ברוך הוא אב הרחמן ורצה שקין יודה בחטאו, ולכן נכנס עמו בדין ודברים ושאל "אי הבל אחיך", ורצה שקין יודה בחטאו ויתבייש וכו', אך קין ענה בחוצפה גדולה ואמר "השומר אחי אנכי", ומי שיש בו עזות בידוע שנכשל באשת איש כי קין עמד על תאומתו של הבל, כמו שכתוב (בראשית ד') ויהי בהיותם בשדה, נמצא שפגם בכרית ועל ידי זה נעשה עז פנים וענה להקדוש ברוך הוא בחוצפה, ואז אמר לו השם יתברך, קרקפתא דלא מנח תפילין את, והוא ראשי

תיבות קדמ"ת כנ"ל כי מחמת שפגם באור התפילין באור הדביקות בו יתברך, ובמקום לזכות לכושה נעשה עז פנים, סימן שאינו מניח תפילין וכו' והבן היטב, כי מי שמדבר כנגד רבו, ומתחצף לפניו, סימן שהוא פגום מאד מאד, וחכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין ק"י) כל החולק על רבו כחולק על השכינה, וצריכים להזהר מאד מאד מאלו התלמידים, שפעם אחוזו מרבהם והיום חולקים עליו, כי אם יש בהם עזות כזאת סימן שהם פגומים מאד מאד ובפרט בפגם הברית, וזו היתה מעלתו הגדולה של מוהרנ"ת ז"ל שהיה דבוק ברביז"ל מאד מאד ואף על פי שהיה בעצמו גאון גדול, והיה יכול להעשות רבי ומנהיג בפני עצמו, והיה זוכה לכבוד גדול מאד וכו', אבל הכיר את גדולת רבו ולא רצה לעזוב אותו בשום פנים ואופן, ותמיד אמר שהוא התלמיד של רבו, והפיץ את תורתו של רבו, אשר למדריגה זו זכה אליעזר עבד אברהם, שאמר על עצמו (בראשית כ"ד) "עבד אברהם אנכי", ולמרות שהיה יכול להפעות את כולם ולומר שהכל שייך לו והוא העשיר וכו', אך מיד כשביקשו ממנו לדבר

אמר "עבד אברהם אנכי" דעו שאני רק העבד של אברהם והכל שייך לאברהם, וזה אשר דרשו חכמינו הקדושים (יומא כ"ח) על הפסוק (בראשית כ"ד) המושל בכל אשר לו, שהיה מושל בתורתו של רבו, שהיה דולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים, כי היה תלמיד אמיתי של רבו, ומסופר בין אנשי שלומינו שאחרי הסתלקותו של רביז"ל, היה ספק בין התלמידים לגבי אחת מהנהגותיו של רביז"ל שכל אחד אמר שרביז"ל התנהג אחרת בענין מסוים, והחליטו ללכת לבתו אדל ולשאול אותה, כי היא בתו של רביז"ל ובוודאי תדע כיצד התנהג אביה, וכששאלו אותה ענתה ואמרה, "ביים פאמיין איז אלץ געווען נתלע", דהיינו שמי שרוצה לדעת כיצד התנהג אביה, ילך לשאול את מוהרנ"ת ז"ל ואיך שהוא יאמר כך הוא, כי היה דבוק לרבו במסירות נפש גדולה מאד מאד אשר זה נקרא תלמיד אמיתי, והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שגם אנו נזכה להיות תלמידים אמיתיים אצל רביז"ל ונזכה לשמשו ולהפיץ את אורו בכל העולם כולו מבלי להתפעל מאף אחד כלל וכלל, אשרינו ואשרי חלקינו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ט

מרגיש איזה רעבון שמתנבר עליו תאוות אכילה, ידע שיש לו שונאים, כמאמר חכמינו הקדושים על הפסוק (תהלים קמ"ז) השם גבולך שלום חלב חמים ישביעך, דהיינו כי מי שיש לו רעבון ומתנברת עליו תאוות האכילה ידע שיש לו שונאים, כי מי שיש לו שלום אינו רעב וכמו שכתוב בפסוק (שם) השם גבולך שלום, דהיינו כשיש לאדם שלום, על ידי זה חלב חמים ישביעך, יש לו פרנסה בשפע ולא חסר לו שום דבר, ומי שיש לו רשים מלמטה בידוע שיש לו רשים מלמעלה (מנהדרין ק"ג): בכך צריך לשדד ולשבר הבהמיות שלו המתאווה לאכול, כי עיקר הרעבון הוא לבהמיות, שהוא נשמות המאכל.

תאוות אכילה

ובאמת עלינו להתבונן היטב במה שרביז"ל אומר לנו פה, כי לכאורה הענין אינו מובן כלל, וכי מי אינו רעב, הרי כל אחד ואחד חייב לאכול, ובלי האכילה אינו יכול לחיות ולהתקיים, וכן צריכים להבין מהו גדר תאוות אכילה, שהרי סוף כל סוף אין האדם יכול להתקיים בלי לאכול, ורביז"ל אמר (שיחות הר"ן סי' נ"א) שאין שום

כשזוכים להתאסף ולדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע זה בעצמו ישועה גדולה, והוא בבחינת הדמים ובשמים שכאשר רק מכניסים אותם לחדר, כבר זוכים להרגיש ולהריח את הריח המוב, וכן הם הדיבורים והעצות הקדושות של רביז"ל שכאשר זוכים לדבר מהם כבר יש ריח מוב, ורואים ישועה, ואף על פי שעדיין לא רואים את הישועה בפועל, על כל פנים בכח רואים אותה, כי על ידי העצות של רביז"ל יודעים על כל פנים אל מי לפנות, ומה לעשות כדי לזכות לישועה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ט.

עושה שלום במרומיו

רביז"ל פותח ואומר "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" (דברים י"א) עש"ב ראשי תיבות עושה שלום ב'מרומיו, דהיינו שהוא יתברך כביכול עושה שלום במרומיו, למעלה בשמים, ולכאורה אין מובן הענין, וכי יש מחלוקת למעלה בשמים שיהיו צריכים לעשות שם שלום וכי, אך באמת בזה מונח סוד גדול ונורא שאותו יסביר רביז"ל מיד, ואומר רביז"ל בשדך, לשון שידוד ושכירה, כשאדם

תאוות, כי צריכים לאכול וצריכים להוליד ילדים וכו', אך צריך להתנהג בכל דבר ודבר בקדושה וטהרה וכו', עיין שם. אם כן צריך להבין היטב את דברי רביז"ל ומה כוונתו בענין תאוות אכילה והשונאים וכו', אך הענין הוא כך, כי כל אחד ואחד צריך להכניס בעצמו רוחניות חיות אלקותו יתברך, כל אחד ואחד צריך להכניס בראשו את הקדוש ברוך הוא ולקשר אליו יתברך את כל מעשיו, ואז כשחיוו של האדם מקושרים אל הקדוש ברוך הוא, הוא זוכה לחיות בצורה אחרת לגמרי, דהיינו, בוודאי שהוא צריך לאכול ולשבוע וכן לישון ולהוליד ילדים וכו' וכו', אבל כאשר כל מעשיו מקושרים אליו יתברך הם נעשים באופן אחר לגמרי, ואין שייך בהם מושג של תאוות וכו', אדם שדבוק בהקדוש ברוך הוא אוכל מכיון שגופו דורש אוכל, והוא אינו יכול להתקיים בלעדיו, אין הוא מתאוות לאכול, אך גופו דורש זאת ואין הוא יכול להתקיים ללא אוכל, וכשאוכלים בצורה כזאת יכולים לזכות ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב) כי על זה נאמר (רות ב') לעת האכל גשי הלום, שאז יכולים להרגיש את השכינה וכו' כי הלא גם גשמיות האוכל הוא רוחניות חיות אלקותו יתברך כי אין בלעדו יתברך כלל

ועל כן כשמדבק עצמו באין סוף ברוך הוא בשעת האוכל וחושב ומצייר בדעתו הלא גם בהאוכל יש אלקות כי מבלעדו יתברך אין לשום דבר קיום או תיכף ומיד יתגלה האלקות שבתוך האכילה ויזכה להארת הרצון שיכסוף אחריו יתברך בכיסופין נוראים ונפלאים (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז') ויזכה דייקא אז בשעת האכילה ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכן הוא לגבי השינה וכל שאר הדברים הנחשבים כתאוות וכו' וכו', כי מי שדבוק בהקדוש ברוך הוא הולך לישון כדי שיהיה לו כח לעבדו יתברך, וכן הוא מוליד ילדים כמצוותו יתברך וכו' וכו', ואין שייך בכל הענינים האלה המושג של תאוות, כי הוא זוכה לקשר את הרוחניות אל הגשמיות ולמצוא בכל דבר את רוחניות חיות אלקותו יתברך, מי שזוכה ומכניס בעצמו את הקדוש ברוך הוא, יודע שהוא יתברך מרמו לו רמזים בכל דבר ודבר שקורה לו, והכל מושג בהשגחה פרטיית, וכשמביאים לו לדוגמא אוכל מסויים, הוא מבין שעליו לתקן את האוכל הזה דייקא, ובוודאי אם הביאו לו דווקא את הירקות האלו מנינה פלונית, עליו לתקן אותם, והכל בהשגחה פרטיית, נמצא שאדם הדבוק בו יתברך, וזוכה לקשר את כל מעשיו רק אליו יתברך, זוכה לעשות שלום בשמים,

שמים שזה סוד עיושה שלום
ב'מרומוי דייקא אשרי לו ואשרי
חלקו.

רעבים גם צמאים

זה אשר מובא בשם הבעש"ט
הקדוש זי"ע על הפסוק (תהילים ק"ז)
רעבים גם צמאים נפשם בהם
תתעמף, דהיינו כשנופל על האדם
רעבון או צמאון, אין זה סתם,
אלא מחמת נפשם בהם תתעמף,
דהיינו כי באותו אוכל או משקה
מלובשים נפשות והם רוצים לזכות
לתיקון ועל ידי שהאדם אוכל או
שותה ומברך, על ידי זה מתקנם,
נמצא שכאשר האדם מקשר עצמו
אל הקדוש ברוך הוא, הוא זוכה
למצוא את אלקותו יתברך בכל
פרט ופרט מפרטי הבריאה, ואפילו
בתוך דברים גשמיים, והכל תלוי
כפי איך שמקשר את עצמו אל
הקדוש ברוך הוא, שאז אוכל בלי
תאוה, וכן הוא מתנהג בכיתו עם
אשתו בלי תאוה וכו', רק מקשר
את עצמו אליו יתברך וכו', כי כך
ציוה הקדוש ברוך הוא, והוא עושה
את רצונו יתברך, ורצונו יתברך
הוא שהאדם יחיה בזה העולם
ויהיה צריך להתקיים על ידי אכילה
ושתיה וכו', ומי שיש לו שכל זוכה
לקשר ולמצוא את הקדוש ברוך
הוא בכל דבר ודבר, וחי חיים
רוחניים עליונים מאד כי מקשר את
הגשמיות אל הרוחניות ואין שום

כי זוכה לקשר את הרוחניות אל
הגשמיות, את השמים אל הארץ,
ועליו נאמר עיושה שלום ב'מרומוי
כי אצלו אין שום חילוק בין
גשמיות לרוחניות ובכל דבר ודבר
הוא מוצא את רוחניות חיות
אלקותו יתברך, מה שאין כן מי
שאין מכנים במוחו את הקדוש
ברוך הוא אצלו יש חילוק בין
רוחניות לגשמיות, וכשהוא אוכל,
כוונתו אל האוכל, והוא מתאוה
אל האוכל דייקא וכן בכל שאר
התאוות והמידות רעות, והכל
מחמת שאצלו יש מחלוקת, והוא
מפריד בין שמים לארץ, רוחניות
וגשמיות, אך הזוכה להיות דבוק
בו יתברך זוכה לקשר שמים וארץ,
ואצלו הכל שלם ושלוש ואין שום
חילוק ומחלוקת כלל וזה אשר
תיבת שמים כלול משתי תיבות
אש ומים, וכמאמרם ז"ל (תגינה י"ב).
מאי שמים ששם מים, אש ומים,
מלמד שטרפן הקדוש ברוך הוא
זה בזה ועשה מהם רקיע, היינו כי
עושה שלום במרומוי, מרמו ששני
הפכים יכולים לגור יחד כמו אש
ומים, כמו כן מי זוכה להמשיך
רוחניות אל תוך גשמיות הרי זה
עיושה שלום ב'מרומוי, שזה
בחינת עי'ב' ואמרו חכמינו
הקדושים (ב"ר פ' ד' סי' ט') נמל
הקדוש ברוך הוא אש ומים ופתכן
זה בזה ומהם נעשו שמים כי
כשמקשרים שני הפכים והבריות
משתוממים מה זה על ידי זה יוצא

וכו', אשר זה אינו נעים כלל וכלל, וברוב הפעמים כרוך בחרפות ובזיונות ממש, אשר כל זה הוא בחינת מחלוקת על האדם, כי אין האדם זוכה לישוב הדעת וראשו אין עמו, ואין הוא יודע מה לעשות, אשר זהו הקלון הגדול ביותר, ורואים גם בביתו של אדם כל המחלוקת מתחיל כשאינ פרנסה, וכמאמרם ז"ל (תמורה ט"ז). אשה כיון שאין לה תבואה בתוך ביתה מיד צועקת כי כיון שנכלה ונגמר התבואה מהבית מתחיל המריבות ועל כן בא רעב בא קלון רחמנא ליצלן וזה עיקר הבזיון והבושות והחרפות להאדם כשנסתבך בחובות ואין לו לשלם וכן אין לו ליתן אוכל בבית אשר חרפת הרעב הזה היא מאד מאד בושח וחרפה כי מי שאין לו לפרנס את בני ביתו הוא מתבייש מאד מאד ובפרט כשנסתבך בחובות והבעלי חובות צועקים עליו ומחרפים ומבזים אותו, ואומר רביז"ל והערלה הם שלש קליפות המסככים הברית שלום, וכשמשרין את הערלה אזי נתגלה ברית שלום, וכשיש שלום למטה יש לו שלום למעלה במרומיו, וכשיש שלום למעלה אזי נתגלה ונתרבה שובע גדול בעולם, כמו שכתוב גבי יוסף (שם ט"ז) תן זרע ונחיה, כי הכל תלוי כפי שמשרין את הערלה, ועל ידי זה נתגלה הברית שלום, שבו כרוך

פירוד ביניהם כלל, אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים להיות מקורבים אל רבי אמיתי כזה שרוצה לזכות אנשים מנושמים כמונו, למדרינות נעלות ונשנבות כאלו, עד שנזכה מכל דבר ודבר למצוא ולהשיג אותו יתברך.

בא זדון ויבוא קלון

ואומר רביז"ל גם אמרו במדרש (בראשית פ' ט"ג) בא זדון ויבא קלון, דא קלונו של רעב, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ז) אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגויים, כי הרעב הוא החרפה הגדולה ביותר שיכולה להיות לאדם, וכן מיתת רעב היא המיתה הגרועה והקשה ביותר, כי זה עיקר הבזיון של האדם כשאינ לו מה לאכול, דהיינו כשאינ לו פרנסה, והנה בוודאי כולנו צריכים רחמים גדולים, אנו זקוקים לפרנסה כמו שכל אחד ואחד יודע בעצמו, וזהו עיקר החרפה של האדם, נמצא המחלוקת היינו מה שמחרפין לאדם בא על ידי זה בחינת רעב ורעב הזה היינו בחינת מחלוקת בחינת חרפה בחינת ערלה כמו שכתוב (בראשית ל"ד) כי חרפה היא לנו, אשר אם נתבונן היטב נראה שדבר זה עובר על כל אחד ואחד שאין לו פרנסה, אשר בזה כרוכים חרפות ובזיונות שהאדם הולך לבקש ולגלגל כספים, ולכסות צ'קים וכו'

פרנסה בשפע רב בחינת תן זרע ונחיה, נמצאנו למדים, שעל ידי שזוכים לברית שלום, אנו זוכים לעשות שלום בבחינת ע'זשה ש'לום ב'מרומוי, ועל ידי זה יש שפע של פרנסה, ובאמת עלינו להבין עוד מה כוונתו של רביז"ל בתורה זו.

ח"ל ב'לע ויקיאנו

אם נתבונן היטב נראה נשכיל ונבין, שעל כל אחד ואחד בזה העולם עובר מה שעובר, צרות חובות יסורים ומרירות וכו' וכו', ואין אף אחד שיהיה נקי מזה, ורביז"ל אמר שיש חטא אחד שהוא גורם לאדם שיהיה בעל חוב וכו', ולא פירט מהו החוב החטא הזה, אך כבר ידוע שעל ידי פגם הברית הוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן, על ידי זה נופל האדם לחובות, כמובא בזהר הקדוש (פנחס רמ"ד). מאן דזריק פירורין דנהמא עניות רדיף אבתריה כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא, והוא בחינת (אויב כ') ח"ל ב'לע ויקיאנו, ראשי תיבות ח'ז"ב, כי עיקר החובות באים על ידי פגם הברית שהקליפות בולעים את הניצוצות הקדושים וכו', ועל ידי זה נופלים לחובות וכו', ובאמת העצה היחידה לאדם שנפל בחובות ועובר עליו מה שעובר, יסורים

וצרות ומרירות וכו', הוא לעסוק הרבה בתפילה ולקשר עצמו אליו יתברך, ולבקש ממנו יתברך שיעזור לו בבחינת וקבצינו יחד מארב'ע כנפ'ות, ומובא בכתבי האריו"ל אשר הוא אותיות ח'ז"ב, ודבר זה אינו סוד או השגה וכו', אלא כפשוטן של דברים כי כשהאדם חייב חובות, מוחו מפורז ומבולבל לגמרי, כי חייב לפלוני בעיר פלונית, ולאמוני בעיר אחרת, ולאדם שלישי בחוץ לארץ וכו', והוא צריך לבקש ממנו יתברך שיזכה לקבץ יחד מארב'ע כנפות הארץ את כל החובות שלו ויזכה כבר לצאת מן הסבך שנפל לתוכו, ועל ידי כח התפילה יעזור לו הקדוש ברוך הוא שיזכה לכל זאת, ויזכה לתיקון ברוחניות ובגשמיות, וכן על ידי לימוד התורה האדם זוכה לקבץ נדחים, הן בגשמיות והן ברוחניות, בבחינת ו'תן ח'לקינו ב'תורתך, ראשי תיבות ח'ז"ב, כי על ידי שלומד בכל חלקי התורה הקדושה, מקרא משנה גמרא מדרש, נגלה ונסתר וכו', על ידי זה מקבץ ומקשר את כל חלקי התורה הקדושה וזוכה לתיקון גדול ברוחניות ובגשמיות, ובאמת כדי ליכות לכל זה צריכים להתקרב אל צדיק אמיתי, צדיק שיכול להבין את האדם ויכול לגלות לו כיצד יצא מכל צרותיו חובותיו ויסוריו וכו', אשר זה בחינת (שיר השירים ב')

וילדיו בריאים וכו' וכו', ולמרות שיש לו בעיות כספיות וכו', אך על כל פנים בתוך צרותיו יכול למצוא הרחבות גדולות שעל כל פנים הוא בריא וכו', וחכמינו הקדושים אומרים, אית מאן דפרע בגופיה ואית מאן דפרע בממוניה וכוודאי שיותר טוב שיפרעו ממנו בממונו מאשר יפרעו ממנו בגופו ובריאותו רחמנא ליצלן, וצריך לקבל את הכל לכפרת עונות, כי עדיף להתכוות על ידי כספו וכו', מאשר להתכוות על ידי גופו ובריאותו וכו', ועל כל פנים העיקר הוא למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מעשיו ודרכיו וכו' וכו', שעל ידי זה יוכה לעשות שלום בין העליונים והתחתונים.

והיה מעשה הצדקה שלום

וזהו מעלת מצוות צדקה שעליה נאמר, (ישעיה ל"ב) "והיה מעשה הצדקה שלום", דהיינו העני הולך ממורמר ובכעס כביכול עליו יתברך, מדוע הוא צריך להתכוות כל כך, ולדפוק על הדלתות וכו', ואילו השני יושב בנוח בביתו, ואינו צריך לצאת החוצה וכו', אך על ידי שנותנים לו צדקה על ידי זה עושים שלום כביכול בינו לבין הקדוש ברוך הוא, כי רואה שעל כל פנים מתחשבים בו ועוזרים לו לצאת מן הבוץ שלו, וכבר ידוע המעשה הנורא שהיה בימי

ב'צלו ח'מדתי וישבתי, ראשי תיבות ח'י'ב', דהיינו כשהאדם זוכה לישוב בצילו של הצדיק ולשמוע את עצותיו הקדושים על ידי זה יוכה לצאת מכל חובותיו ברוחניות וגשמיות ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, וכל עיקר הבעיה היא כשאין האדם זוכה להתקרב אל הצדיק, ואינו זוכה לדעת מאורו, שעל ידי זה מאבד את עצמו לגמרי, עד שיש אנשים כאלה שמרוב צרות ויסורים שעוברים עליהם הם חושבים שכל העולם כולו נפל על ראשם והם מאבדים את עצמם לדעת רחמנא לישובן, ובאמת אין זה עצה כלל, ואם היו זוכים להתקרב באמת אל הצדיק היו זוכים ללמוד את העצה הנוראה ונפלאה בבחינת (בראשית ל"ב) "זרווח תשימו בין עדר ובין עדר", דהיינו שלא צריך לקחת את כל הצרות בצורה קשה כל כך, ולא צריך לערב צרה בחברתה, אל כל צרה צריך להתייחס באופן נפרד ולא לערבכם ביחד, שאז אפשר להסתדר עם כל הצרות ביחד, ועל כל פנים המציאות היא שעל כל אחד ואחד עוברות צרות ויש לו יסורים ומרירות וכו', והוא נופל בחובות ברוחניות וגשמיות, וצריך עצה כיצד לצאת מן הסכך, וצריך להרגיל את עצמו תמיד למצוא הרחבות בתוך הצרות שעוברות עליו, ויודה להקדוש ברוך הוא, שהוא בריא ואשתו

האריז"ל בצפת שפעם בעת שהאריז"ל ישב עם תלמידיו בבית המדרש הורה להם מיד לאסוף סכום כסף ושלח את צעיר התלמידים אל קצה העיר לביתו של עני אחד, לתת לו את הסכום, ואותו עני היה מתפרנס משאיבת מים, אך הדלי שבו היה שואב את המים נשבר, ולא היה יכול להתפרנס, ובכה להקדוש ברוך הוא שאין לו פרנסה וכו', ועל ידי זה נתעוררו דינים גדולים על העיר צפת על שאין איש משים על לב, שיש עני כזה בתוכם וכו', ונגזר שיבוא ארבה על העיר, ויכלה הכל, עד שיהיה רעבון גדול בצפת, ועל ידי זה שהאריז"ל שלח לו את הסכום כסף הנ"ל על ידי זה נתרחב לבו, ונתבטלה הגזירה, ומובא מתלמידי האריז"ל שבאמת ראו, ענן של ארבה מגיע קרוב לצפת באותו יום, אך האריז"ל אמר להם שלא ידאגו כי כבר נתבטלה הגזירה, ואכן כך היה שהארכה פרח לכיוון אחר ונכנס אל הים, ועל כל פנים נמצאנו למדים שעל ידי הצדקה עושים שלום בין האדם לבין הקדוש ברוך הוא, וזה עיקר התכלית שהאדם יראה שעל כל פנים אצלו יהיה בחינת עושה שלום במרומו, דהיינו שלו בעצמו לא יהיו קושיות וספיקות עליו יתברך ותמיד ימצא את הקדוש ברוך הוא בכל צרותיו, בכל מה שעובר עליו וכו', וידע

שאף על פי שמצד אחד עוברת עליו צרה גדולה, אך מן הצד השני, הוא זוכה לישועה, והכל כדי שיומתקו ממנו הדינים ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, אשרי הזוכה להבין זאת, והעיקר הוא לדון האחד את השני לכהן זכות, ובפרט בביתו את אשתו, לדונה לכהן זכות ולעזור לה, כי היא סובלת מאד מאד, ועל ידי שעוזרים לאשתו וזוכים לעשות שלום בין הזוג על ידי זה זוכים לבחינת עושה שלום במרומו, כי ביתו שקט ושלו ויש בו הבנה הדדית, ושלום נפלא, כי העיקר הוא להיות בבחינת עושה שלום במרומו, ועל כל פנים שיתחיל בביתו עם אשתו שיזכה לשלום אמיתי ועל ידי זה יוכל להיות בשלום עם כולם, אשרי הזוכה לזה.

וצאצאיך כעשב השדה

ואומר רביז"ל פירוש אחר, ונתתי עשב, רמז לבנים, כמו שכתוב (איוב ה') וצאצאיך כעשב השדה, בשדך לכהמתך, היינו אימתי יהיה לך בנים חיים וקיימים, כשיהיה זונגך בקדושה ותשבר נפש המתאוה שלך וכו' עיין שם, דהיינו כי עיקר התכלית כנ"ל היא שיכנים בעצמו את הקדוש ברוך הוא ויזכה להרגיש את אלקותו יתברך בעצמו, ואז אפילו כשעוסק בקיום מצווה זו, ראשו מונח אצלו

כאשר המציאות הראה כבר שאדם הולך ממורמר מלא קושיות וספיקות עליו יתברך עד שיש בני אדם שמרוב צרותיהם ומרירותיהם וקושיותיהם עליו יתברך רוצים להתאבד רחמנא ליצלן ועל ידי שנתנו להם איזה ספר קטן מספרי רביז"ל ומצאו שם דיבורים מחיים ומנחמים על ידי זה חזרו משטויותם וחזרו בתשובה והשלימו עמו יתברך ועל כן הפצת ספרי רביז"ל וכפרט הקונטרסים שהם תמצית דברי רביז"ל בלשון קלה על ידי זה זוכים לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ואין עוד צדקה גדולה מזה אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים בזכות נוראה ונפלאה שכזו, אשר בוודאי אם היינו יודעים כיצד אנו עוזרים לאנשים לחזור בתשובה שלימה לפנינו יתברך, היתה הבחירה מתבטלת מאתנו לנמרי, ולא היה לנו עוד ספיקות וחלישות הדעת לצאת ולהפיץ את הספרים והקונטרסים המצילים נשמות ישראל ממוות לחיים אשרי ואשרי חלקינו שאנו עוסקים בעסק קדוש ונורא כזה חבלים נפלו לנו בנעימים, ועל ידי זה נזכה לעשות שלום בינינו לבין הקדוש ברוך הוא בבחינת עושה שלום במרומיו, אשרי ואשרי הוזכה לכל זה אשרי לו ואשרי חלקו אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

יתברך ואינו חושב על תאוות גשמיות, ועל ידי זה זוכה לבנים חיים וקיימים אשרי לו ואשרי חלקו, ובאמת אם נתבונן היטב נראה שכל הישועות של האדם תלויות בענין זה דהיינו כפי איך שהוא מכנים בראשו ובמוחו את הקדוש ברוך הוא, שעל ידי זה זוכה לחיות חיים טובים אמיתיים ונצחיים אשרי לו ואשרי חלקו, ומי שזוכה להכנים במוחו את הקדוש ברוך הוא, זוכה לחיות חיים טובים והוא בן חורין ממש, והעיקר הוא לעשות שלום בינו לבין הקדוש ברוך הוא שלא יהיה קשה לו קושיות עליו יתברך אלא ידע שהכל למובה, והכל למען כפרת עונותיו וימצא הרחבות בתוך הצרות שעל ידי זה יזכה לחיות חיים טובים ונעימים אשרי לו ואשרי חלקו, וזוהי מעלת הזוכה להפיץ את הספרים הקדושים לכל עובר ושב, אשר זה בחינת (ישעיה ל"ב) "והיה מעשה הצדקה שלום", כי על ידי שמפיצים את הספרים הקדושים, המגלים את רוחניות חיות אלקותו יתברך לכל באי עולם על ידי זה גורמים שלום בינם לבין הקדוש ברוך הוא, כי אנשים מסתובבים מלאים צרות יסורים חובות ודאגות ומלאים בקושיות וספיקות עליו יתברך וכו', ועל ידי ספר קטן המגלה להם את אמתת מציאותו יתברך, זוכים לעשות שלום בינם לבין יתברך.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'

ז"ל שדבר רביז"ל הוא סוד גדול כזה, שאפילו כאשר מגלים אותו הוא עדיין נשאר בנדר סוד, אשרינו ואשרי חלקינו שאנו יודעים מן הסוד הזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'.

אלה מסעי

רביז"ל אומר איתא בעשרה מאמרות (מהרמ"ע מפאנו ז"ל) "אלה מסעי בני ישראל" בשביל שחטאו באלה אלהיך ישראל בשביל זה יסעו בני ישראל, דהיינו כי בחטא העגל היו מעורבים שלשה מיני חטאים כמו שדורשים חכמינו הקדושים (מדרש רבה כי תשא) כתוב שחת ג' פעמים, שהוא כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, נמצא שחטא העגל היה חמור מאד מאחר שכלל בתוכו את הג' חטאים החמורים ביותר שיש, והנה מאחר שעם ישראל חטאו בחטא העגל, לכן צריכים לנסוע בבחינת "אלה מסעי בני ישראל", בשביל שחטאו באלה אלהיך ישראל בשביל זה יסעו בני ישראל, נמצא שכל הנסיעות של האדם הוא בשביל לקול האמונה היינו בחינת עבודה זרה, כי אם היה מאמין באמונה שלימה שיכול

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו של רביז"ל אין עוד זכות גדולה מזו, אך כל זמן שאנו מלובשים בלבוש הגשמי, איננו מסוגלים להבין את גדולת הענין ואת גדולתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע, והנה מן הגלוי אפשר ללמוד קצת על הסתום, כי בעזרתו יתברך כשאנו מתאספים ומדברים מתורתו הנפלאה של רביז"ל ואנו זוכים על ידי זה להרגיש תשוקה עצומה אליו יתברך וכו', ומרגישים נועם ועריבות וזיוו נפלא וכו', וכל זאת למרות שלא הכרנו את רביז"ל ולא הכרנו את מוהרנ"ת ז"ל וכו', ובכל אופן כשאנו מדברים מעצותיהם הקדושות אנו זוכים להרגיש טעם נפלא כזה, מדבר זה בעצמו עלינו ללמוד על הסתום, דהיינו על גדולתו של רביז"ל ועל עוצם המעלה הנוראה והנפלאה להתאסף ולדבר מעצותיו הקדושים, כי כשזוכים לדבר מעצותיו הקדושים של רביז"ל על ידי זה זוכים להמתקת הדינים, ואם אנשי העולם היו יודעים ממעלתו של רביז"ל ולמה אפשר לזכות על ידו היו בוודאי רצים ובאים אליו, אך מחמת שהבעל דבר מתגבר ומתפשט מאד מאד לכן יש הסתרה גדולה מאד על דבר רביז"ל וכמו שאמר פעם מוהרנ"ת

הקדוש ברוך הוא להזמין לו כל צרכו לא היה נוסע שום נסיעה, נמצא כי הנסיעה היא קלוקל אמונה היינו בחינת עבודה זרה, וידוע בשם הבעש"ט שאמר על הפסוק (דברים י"א) "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", דהיינו מיד שהוא בבחינת וסרתם, דסר ממנו יתברך, על ידי זה מיד ועבדתם אלהים אחרים, כי הוא עובד עבודה זרה וכו', כי בדרך כלל בני אדם חושבים שבשביל לעבוד עבודה זרה צריך לעמוד מול צלם ולהשתחוות וכו', אך למעשה אין זה כך, כי מאחר שהאדם מסיר את עצמו ממנו יתברך, על ידי זה מיד עובד עבודה זרה, ולכן הקפיד רביז"ל כל כך על ענין האמונה השלימה בו יתברך ואמר, אצלי העיקר הוא אמונה, ואף על פי שאחרים אינם מקפידים כל כך בענין זה אבל אצלי העיקר הוא האמונה ועיקר האמונה הוא כמו שהנשים ותתמון העם מאמינים בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות וקושיות וכו'.

חלל הפנוי

והנה כל הקושיות והספיקות שיש לאנשים עליו יתברך, נמשכות מחלל הפנוי, שהוא הבריאה, וכמו שמביא הארז"ל (תחילת העץ חיים) שמאחר שהכל היה אור אין סוף וכו', היה הקדוש ברוך הוא צריך

לצמצם את עצמו ועשה חלל ששם כביכול פנוי מאלקותו יתברך, ושם נבראה הבריאה, (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד) והוא כמשל חבית מים מלאה שאי אפשר להכניס בתוכה כלום, שצריך להוציא ממנה קצת מים כדי שיוכלו להכניס בה משהו, או למשל כשהאדם רוצה לחצות את הים וכו' הוא בונה לעצמו צינור גדול, מנורה, שבה הוא יכול לעבור במים וכו', ואם לא, יטבע, והנה בדברים גשמיים שייך לצייר דוגמא של צמצום, דהיינו להוציא קצת מים מן החבית וכדומה, אבל ברוחניות, לא שייך לומר שהקדוש ברוך הוא צמצם את עצמו לגמרי מאותו מקום, וכי איך אפשר שהמקום יתקיים בלעדו יתברך, אתה הוא קודם שבראת העולם ואתה הוא משבראת העולם, והכל אין סוף ברוך הוא, ולכן צריכים להבין מהו ענין הצמצום ואיך מתקיימת הבריאה וכו', נמצא שמצד אחד מוכרחים לומר בחינת "יש" כי בלעדו יתברך אין שום קיום לבריאה, אך מן הצד השני אנו אומרים בחינת "אין" כי אם הכל לכל אלקות נמור הוא איך שייך לברוא בריאה וכו', ומדבר זה, מן היש והאין, נמשכים כל הקושיות והספיקות וכו' וכו', מכיון ששכלו של האדם אינו מסוגל להבין דבר זה, או יש, או אין, ואינו מסוגל לשלב את שניהם ביחד, אשר

משם נמשכים כל הספיקות כנ"ל, ולכן כל כך הקפיד רביז"ל על ענין האמונה הפשוטה, כי מי שזוכה להאמין באמונה פשוטה בו יתברך ואשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו', על ידי זה זוכה לסלק ממנו את כל הקושיות והספיקות וכו', כי על ידי אמונה עוברים על הכל, ולכן נקראים בני ישראל עברים על שם שהם עוברים על כל החכמות והקושיות והספיקות וכו', (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד) כי צריך לחזק את עצמו באמונה פשוטה על כל מה שעובר עליו, הן בחור שאינו מוצא את זיווגו, ואינו מבין מדוע חבריו כבר התחתנו והוא עדיין לא, וכן אברך שאין לו ילדים או אין לו פרנסה וכו' שהקושיות האלה הורסות אותו לגמרי, מדוע לאחרים יש ולו אין וכו' והוא סובל מאד מאד וכו', אך על ידי אמונה פשוטה ותמימה בו יתברך יכול לעבור על הכל ולחזק את עצמו על כל מה שעובר עליו, והכלל הוא שצריך להרחיק מעצמו קושיות וספיקות וכו', ואפילו בשעת הלימוד אין זה טוב שיהיה האדם מלא עם קושיות וספיקות וזה סימן שהאדם אינו שלם עם עצמו וחסרה לו אמונה שלימה, כי דברי חכמינו הקדושים תורה מן השמים היא, ואם האדם אינו מבין צריך לדעת שהחסרון בו, וצריך לכבות אליו יתברך ברחמים

ותחנונים שיאיר עיניו ויזכה להבין את התורה הקדושה, ולא חס ושלום להקשות וכו', כי אם אינך מבין סימן שמוחך פגום, ואין חס ושלום שום חסרון בדברי חכמינו הקדושים והפוסקים והצדיקים שבכל הדורות, רק אתה צריך לחזור בתשובה שלימה ואז יאיר עליך אור התורה ותזכה להבין את אשר אינך זוכה עתה להבין, כי אלה הקושיות נמשכות מן החלל הפגוי, ומאחר שמוחו של האדם פגום הוא אינו מסוגל להבינם, וצריך לעבוד על עצמו ולזכך את מוחו באופן שלא יהיו לו שום קושיות וספיקות כלל וכלל, רק יאמין בו יתברך בתמימות ובפשימות גמור, וידע אשר יש דברים רבים שאין האדם יכול להבינם, ובמקום לייסר את עצמו ולנסות להבין ולשאול קושיות וספיקות, חבל על הזמן ועל המרחא כי בסופו של דבר ישנם דברים שאי אפשר להבינם בשום פנים ואופן, ועל האדם לעשות את שלו, דהיינו להתפלל אליו יתברך ולבקש ממנו ברחמים ותחנונים שיחוס וירחם עליו עד שיזכה לישועה בשלימות.

נסיעות

והנה כשהאדם נוסע נסיעות עובר פרנסה וכו' הוא כגלל קלקול האמונה כי אם היה מאמין

ולתרחק מהם וכו', אבל להשאיר את שאר המלאכה אליו יתברך שלא לבא חס ושלוש ידי שפיכות דמים ברוחניות ובנשמיות, ובענינים אלה צריכים לדעת איך להתנהג כי אין הדבר פשוט כל כך, דהיינו כי בוודאי צריך לדון את כל אחד לכף זכות, ואפילו רשעים צריכים לדון לכף זכות, אבל אין פירוש הדבר שצריכים לדון את הרע שלהם לכף זכות, כי מי שמחלל שבת צריכים לדונו לכף זכות שהוא אינו יודע ולא לימדו אותו או שיש לו יצר הרע גדול ואינו יכול להתגבר עליו וכו', אבל אין פירושו של דבר שמעשיו טובים ונכונים, להיפך מצוה להוכיח אותו ולנלות לו שאסור לחלל את השבת וכו' והכל בדרך אהבה וקירוב וכו', ואת זה צריך לדעת היטב, כי צריך לדון כל יהודי ויהודי לכף זכות, על כך שהוא תינוק שנשבה ואינו יודע, אף פעם לא לימדו אותו וכו', או שיש לו יצר הרע גדול וכו', אך על עצם העובדא צריך למחות וצריך לתקן את הענין, ובדברים שכאלה אין חולקים כבוד לרב אלא צריכים לתקן את הכל שיהיה בכשרות בתכלית, ואם מוצאים רב ומנהיג שאינו משגיח על המקוה בעירו ועל הכשרות ועל החינוך וכו', שהם היסודות, אפשר לדונו לכף זכות, אבל רק באופן אישי, כי יש לו תאוה אל כבוד או כסף והוא

באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא יכול להזמין לו פרנסה בשלימות בביתו וכו', על ידי זה לא היה נוסע מביתו כלל רק היה מאמין שהוא יתברך יכול להזמין לו את כל צרכיו בביתו, וזה מה שכתוב בעבודה זרה (ישעיה' ל) צא תאמר לו, צא זה בחינת נסיעה ומלטול, שעל ידי חטא העגל, על ידי בחינת עבודה זרה, שאין האדם מאמין באמונה שלימה בו יתברך על ידי זה הוא מוכרח לנסוע נסיעות וללטל את עצמו, בחינת חטא העגל שהיה מורכב מהג' עבירות עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים, כי עשו מציאות מן העגל, בחינת עבודה זרה, ועל ידי זה באו לבחינת שפיכות דמים, כי ברנע שהאדם מאבד את אמונתו בו יתברך, על ידי זה יש לו עסק עם אחרים, והוא רב עם אחרים וכו', מה שאין כן כשיש לאדם אמונה, על ידי זה מאמין בו יתברך בתמימות ופשימות בלי שום חכמות ויודע שאין עליו לריב עם בני אדם ומכל שכן שלא לבא לידי שפיכות דמים ואפילו שהלה מצער אותו וכו', והכל מרוב אמונתו בו יתברך, ואף על פי שהלה צבוע וכו' בכל אופן עלינו להשאיר להקדוש ברוך הוא את המלאכה, ולדעת בלבינו שהלה צבוע וכו', ולא לעשות לו שום דבר כנ"ל, אפשר כמובן לגלות את הצבועים וכו',

קל שבקלים עם הארץ גדול וכו', אבל על עצם המעשים וכו', צריכים להרעיש עולמות ולתקן את הענין, וכן הוא בכל דבר ודבר השייך לצרכי הרבים, שצריכים לתקן את הענין ואין חולקים כבוד לאף אחד ואפילו שאפשר לדונו לכף זכות, נמצא שכל יהודי ויהודי צריכים לדונו לכף זכות באופן פרטי, אך אי אפשר לדון לכף זכות את המעשים הרעים בעצמם, ואותם צריכים לתקן, ועל כל פנים כל הפגם הזה נמשך מחטא העגל שמחמת חוסר אמונה לא דנים לכף זכות יהודים אחרים עד שבאים רחמנא ליצלן לידי שפיכות דמים, וכן הוא לגבי גילוי עריות הנמשך מחוסר אמונה בו יתברך, מפגם עבודה זרה, וכמו שמספר הזוהר הקדוש (וזהר קדושים פ"ד) על רבי שמעון בר יוחאי שהלך עם תלמידיו וראו בדרך נשים יפות, ואמר רשב"י לתלמידיו, אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה אל תעשו לכם, ולכאורה צריכים להבין מהו הקשר בין נשים לבין עבודה זרה, מדוע הזהיר רשב"י את תלמידיו על פגם עבודה זרה, ולא על פגם הסתכלות אסורות וכו', ובאמת ניאוף נמשך מעבודה זרה וכו', מחמת שאם היה לאדם את האמונה האמיתית בכורא כל עולמים, אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה

ותנועה שם אלופו של עולם וכו', לא היה מסתכל ומביט במקומות שאינו צריך להסתכל שם, מה שאין כן כשאין לו אמונה והוא עושה מציאות מן האשה רחמנא ליצלן, על ידי זה עוקר את עצמו ממנו יתברך, ולכן ניאוף קשור בעבודה זרה, כי עיקר פגם הברית הוא כשעושה מציאות מן האשה ומפריד אותה כביכול ממנו יתברך, נמצא שעשה בחינת עבודה זרה ועל ידי זה הסתכל ונפל ונכשל וכו', ולכן צריך להקפיד מאד מאד על ענין זה וכפרט על חינוך הילדים שלא לחנכם במקום שלומדים בנים ובנות ביחד, כי לא רק שענין זה קשור בגדר גילוי עריות, אלא הוא קשור בגדר עבודה זרה גם כן, מחמת שניאוף ועבודה זרה קשורים ביחד, וכן הוא לגבי שפיכות דמים כנ"ל, ומזה נגרמות כל הצרות בעולם, עד שהאדם צריך לנסוע למלטל את עצמו וכו' וכו', והכל מחמת פגם עבודה זרה כנ"ל, נמצא שכל הנסיעות של האדם הם מחמת פגם עבודה זרה כי אם היה מאמין בו יתברך באמונה שלימה, אף פעם לא היה צריך לנסוע כי הקדוש ברוך הוא היה מספיק לו את כל צרכיו.

מלמד מתקן מלמד

והנה אנו מוצאים שחכמינו

מדוע לא באת, ענה ר' בער ואמר, בשבת שעברה התארח אצלי אחד מנכדי הבעש"ט הקדוש זי"ע שבא לאסוף צדקה וכו', והייתי צריך לעזור לו וכו', אמר לו רביז"ל, היית צריך לקחת מקל בידך ולהרכיב לו ולגרשו, מדוע הוא נוסע בשביל פרנסה, הוא צריך לישב בעירו על התורה ועל העבודה והקדוש ברוך הוא כבר יזמין לו את כל צרכיו וכו', נמצא שיש שני סוגי נסיעות, יש נסיעה שהיא קלקול האמונה הקדושה, דהיינו שהאדם נוסע בשביל פרנסתו, מחמת חוסר אמונה, שאינו מאמין שהקדוש ברוך הוא יזמין לו את צרכיו בביתו וכו', ויש נסיעה אחרת, כמו שהיו נוסעים הצדיקים בכל הדורות, הבעש"ט הקדוש זי"ע ותלמידיו וכו', שעיקר נסיעתם היתה כדי לגלות את האמונה הקדושה להמון העם, כי פתחו עמם בשיחה ונילו להם את האור הנפלא של הקדוש ברוך הוא כפי שגילה ולימד הבעש"ט הקדוש זי"ע את אור האמונה הקדושה וכו', וכך נמשכו אחריהם אנשים, וחזרו בתשובה שלימה, ואם הם לא היו נוסעים אל המון העם, המון העם לא היה מניע אליהם על דעת עצמו וכו', ולכן נסיעתם ומלטולם היא תיקון האמונה, כי כל נסיעתם היא רק כדי לגלות את רוחניות חיות אלקותו יתברך להמון העם, וזוהי גודל המעלה של המכנים

הקדושים אומרים שתיקון מעשה העגל היה על ידי קרבן פרה אדומה, כחינת "תבא אמא ותקנה צואת בנה", וזה אשר אנו מוצאים שהתיקון של פרה אדומה היה דייקא בחוץ, כמו שאמרו חכמינו הקדושים שכל מעשה הפרה היה נעשה בחוץ דייקא, והכל היה נראה כביכול הפוך, מטמא מהורים ומטהר טמאים וכו', כי פרה אדומה היא מצווה של חק, שאין אנו מבינים עליה טעמים כלל וכלל, וזה שאומר רביז"ל שעל ידי מלטול מתקן את המלטול שגרים כביכול למעלה, כמו שכתוב (ישעיה כ"ח) והמסכה צרה כהתכנס, דהיינו כשהכניסו עבודה זרה לתוך קדשי הקדשים, לא היה מקום, והיו צריכים כביכול לסלק את השכינה ולגרום לה מלטול, נמצא שעל ידי עבודה זרה גורמים מלטול למעלה כביכול, ועל ידי המלטול שמלטל את עצמו, מתקן את המלטול שגרים כביכול למעלה בעולמות העליונים, והנה צריך להבין על איזה מלטול מדובר פה, והרי לא כל מלטול מתקן את האמונה הקדושה, יש שהאדם נוסע ומלטל את עצמו והוא קלקול האמונה הקדושה, והנה מסופר שפעם אחת בא ר' בער ממשטרין אל רביז"ל שלא בשבת הרגילה שבה היה מניע לרביז"ל בכל שנה, וכשרביז"ל שאלו ר' בער היכן היית בשבת שעברה,

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' מ'

מוהרא"ש קמה

שום דבר, ולכן עיקר היסוד באמונה הקדושה הוא להתמיד בלימוד התורה הקדושה כדי לדעת מהו רצונו יתברך וכיצד צריך לקיים את הרצון של הבורא יתברך שמו.

והשתחוויתם להם

ואומר רביז"ל גם על ידי עבודה זרה נמנע המטר כמו שכתוב (דברים י"א) ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם וחרה אף ה' בכם ולא יהיה מטר, וכשאינו מטר אין שובע, והנה את זה אנו אומרים בפרשת קריאת שמע מידי יום ביומו, שאסור לעבוד עבודה זרה, ואסור להשתחוות אליה וכו', ולכאורה צריכים להבין, מהו ענין ההשתחואה ועבודה זרה שמדובר כאן, וכי יהודי חשוד שיעבוד עבודה זרה וישתחוה לצלם? הלא יהודי יש לו שכל, והוא מבין היטב שאין זה אלא עץ ואבן, ומדוע שישתחוה להם, הלא אפילו ילד קטן מבין היטב שאין בעבודה זרה כלום, וכיצד זה אפשר לעבור על "והשתחוויתם להם", אך באמת ההשתחוויה היא בחינת חנופה וביטול, דהיינו כשאדם רוצה לחנוף בן אדם אחר, ואז יעשה כל מיני פעולות שבעולם באופן שימצא חן בעיניו, ועל זה הקפידו חכמינו הקדושים מאד מאד עד שאמרו (סוטה מ"א) "כל אדם שיש בו חנופה

אורחים תלמידי חכמים, כי כשזוכים להכניס לביתו תלמיד חכם כזה הנוסע בדרכים לגלות את האמונה בעולם, על ידי זה זוכים להכניס את השכינה לביתו וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"ד) כל הנהגה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהגה מזיוו השכינה, כי כל עיקר מטרתו של התלמיד חכם ובפרט בנסיעתו הוא רק לגלות את השכינה הקדושה בעולם, ועל כן כשזוכים לארח תלמיד חכם כזה זוכים ליהנות מזיוו השכינה, ואשרי ואשרי הזוכה לארח תלמיד חכם כזה בביתו, אשר על זה צריכים לבקש ממנו יתברך הרבה מאד.

כל מצוותיך אמונה

והנה מי שזוכה להאמין באמונה שלימה בו יתברך, זוכה לחיות חיים אחרים לגמרי, שום דבר אינו מבלבלו, שום דבר אינו מפריע לו, והוא חי חיים שמחים ושקטים כי יש לו יסוד מוסד בחייו אשר הוא האמונה הקדושה, אך זאת צריך לדעת כי האמונה קשורה ביחד עם התורה הקדושה וכמו שכתוב (תהילים קי"ט) כל מצוותיך אמונה, כי לא עם הארץ חסיד, ומי שרוצה באמת להתקרב אליו יתברך צריך ללמוד את התורה הקדושה כדי לדעת כיצד עליו לקיים את רצונו יתברך, ובלי לימוד התורה לא ידע

מביא אף לעולם, כל אדם שיש בו חנופה אין תפילתו נשמעת, אפילו עוברין שבמעיי אמן מקללין אותו, כל אדם שיש בו חנופה נופל בנהיגום" עיין שם, כי זה עיקר החרון אף, בחינת "והשתחיתם להם, וחרה אף ה'", ולכן אמור לחנוף בני אדם, כי על ידי החנופה עושה מציאות מן האדם, עד שמשתחוה לו ועשה ממנו עבודה זרה ממש, וזה שאמרו חכמינו הקדושים, (שמות רבה פרשה מ"ח) "כל חנופה שנאמרה במקרא במינות הכתוב מדבר", כי זה עיקר המינות שהאדם עושה מציאות מבן אדם אחר וחונף אותו, עד שיש כאלה שהולכים וחונפים אנשים אחרים כדי שיתנו להם כמה פרומות וכו', והם מוכנים לעשות מהם עבודה זרה ממש העיקר שיקבלו מהם כסף, ועל זה החמירו חכמינו הקדושים מאד מאד, ולכן צריך כל אחד ואחד להזהר בענין החנופה מאד מאד כי דבר זה חמור מאד, צריך רק לבטוח בהקדוש ברוך הוא כי רק הוא יכול לעזור לאדם, ולא אף אחד אחר כלל וכלל, והנה אנו מוצאים שענין החנופה חמור כל כך עד שאמרו חכמינו הקדושים (יומא פ"ו) "מפרסמין את החנפים מפני חילול ה'", דהיינו אף על פי שלכאורה מצוה לדון את כל אחד ואחד לכף זכות כנ"ל, אך אין מצוה לדון את מעשיו הרעים לכף

זכות וצריך לפרסמם, כי אמור לעשות מציאות מאף אחד, רק להיות בטל ומבוטל אליו יתברך, וכשעושים עבודה זרה מבני אדם ומשתחוים לו על ידי זה באות כל הצרות, ועל זה צריך למחות ולגלות ולפרסם ברבים, שהעיקר הוא רק לבטל את עצמו אליו יתברך ולא לחנוף אנשים, שהוא בחינת עבודה זרה ממש. וזה אשר אנו מוצאים שאנשים הולכים ונוסעים כדי לאסוף כספים וכו', והכל מחמת שחסר להם באמונה הקדושה כי עיקר נסיעתם היא בשביל הכסף, וצריך לדעת שעיקר הנסיעה צריכה להיות כדי לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם, ואז אין חונפים אף אחד, כי אם יתנו לו נדבה מה טוב ומה נעים, ואם לא גם כן טוב, כי אין עיקר נסיעתו לשם הכסף, אלא כדי לגלות ולפרסם את אלקותו יתברך בעולם, ועל ידי זה אינו חונף אנשים, כי אמור לחנוף אף אחד ובשביל כמה דולרים אמור למכור את הנשמה עד שיחנוף אנשים ויאמר להם שכל מעשיהם טובים וכשרים, ובאמת, רחמנא ליצלן, בני אדם אלה הם פושעי ישראל שעושים כל דבר אמור, והוא בשביל כמה פרומות שיקבל מהם עושה מהם מציאות וחונפם, כי על ידי זה הוא עובד עבודה זרה ועל ידי זה אין ממר וכשאינ ממר אין שובע וכשאינ שובע אין שלום

וכשאינן שלום אזי אין איש עוזר
לחבירו, וכל אחד ואחד צריך
לנמוע ולמלטל ממקום למקום
בשביל פרנסתו.

אינך הדוור שלי...

מספרים על ר' משה
משעננסמכוכר ז"ל שהיה אחד
מחשובי אנ"ש והיה גר בירושלים,
והיה עובד ה' גדול מאד ולמד כל
השבוע תורה בהתמדה רבה אך
דרכו היתה שבכל יום חמישי אחר
הצתרים היה הולך לאסוף צדקה
ברחוב יפו בירושלים, והיה הולך
בשני צידי הרחוב, והיה מדבר
דיבורי אמונה עם כל בעלי
החנויות, והיה מברכם בברכות
שיזכו לשפע ברכה ופרנסה, וכל
אחד היה נותן לו כפי רצונו וכו',
ואת אלה שלא רצו לתת לו, היה
מברך ואומר ישר כח, אינך הדוור
שלי, והקדוש ברוך הוא יעזור לך
בשפע ברכה והצלחה וכו', אחד
מבעלי החנויות לא הסכים לתת לו
אף פעם צדקה ותמיד גירש אותו
מחנוותו, והוא כדרכו מידי שבוע
היה מברכו ואומר לו ישר כח אינך
הדוור שלי והקדוש ברוך הוא
ישלח לך שפע ברכה והצלחה,
אותו בעל חנות היה סקרן מאד
ולא הבין מדוע הוא מברך אותו
בכל שבוע באותה ברכה, ולמה
הוא מתכוין כשהוא אומר אינך
הדוור שלי, ופעם אחת בעת שבא

לחנוותו שאל אותו, מה כוונתך
כשאתה אומר אינך הדוור שלי,
והסביר לו הלה בתמימות ואמר,
באמת יש לי פרנסה מן השמים,
אך חטאתי עויתי ופשעתי ולכן
אני צריך ללכת ולאסוף אותה
בחוף, אך אם אתה אינך נותן לי
פרנסה סימן שאינך הדוור שלי,
כמשל לאדם שהולך לרחוב אחר
ומבקש מן הדוור של הרחוב השני
את הדואר שלו, והוא אומר לו
מדוע באת אלי, הרי אינך גר פה,
לך לרחוב שלך, ושם יבוא הדוור
שלך ויתן לך את המכתבים
המגיעים לך, והלה נתעורר מאד
מאד מהסברו והיה נותן לו בכל
שבוע נדבה הגונה, ועל כל פנים
רואים את גודל האמונה שצריך
להיות לאדם אפילו בשעה שהוא
צריך ללכת ולאסוף כדי פרנסתו
וכו', כי אם נותנים מה טוב ואם
לא נותנים גם טוב, כי העיקר הוא
אמונה בהקדוש ברוך הוא, מה
שאינן כן כשאין לאדם אמונה על
ידי זה יבוא לריב עם אחרים ויש לו
מענות על כל העולם מדוע אין
נותנים לו, וכאילו כולם חייבים לו,
והוא מוכן לחנוף אנשים יהיו מי
שיהיו, כדי שיתנו לו כמה פרומות
אשר זהו פנים עבודה זרה, ולכן
העיקר מה שצריך להכניס בעצמו
הוא אמונה שלימה בו יתברך,
ושלא יחנוף אנשים, ושלא יבהל
להעיר על דבר שהוא כנגד
התורה הקדושה, ולא יפחד שמא

כי כולם אהובים כולם ברורים כולם קדושים, והעיקר הוא רק שיתנהגו על פי התורה הקדושה וזה שרביז"ל נקרא בשם צדיק האמת, ולא מכיון שאחרים אינם צדיקים אמיתיים, אלא מכיון שהוא מגלה לנו את הנילוי הנורא והנפלא של התבודדות, שהאדם יפתח את פיו וידבר ויספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו ואת כל מה שהוא צריך וכו' וכו', אשר בזה מונחת האמת הגדולה ביותר שהאדם אינו פונה אל בני אדם כלל רק פונה אליו יתברך, כי רביז"ל לימד אותנו את לימוד האמונה הקדושה לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ומי שזוכה לחיות באופן כזה חי חיים ערבים ונעימים אשרי לו ואשרי חלקו, ועל כל פנים הכלל הוא שצריך להתנהג רק על פי התורה הקדושה ועל ידי שהאדם מכניס בעצמו אמונה הקשורה ביחד עם התורה כנ"ל על ידי זה זוכה לכל טוב אמיתי ונצחי אשרי לו ואשרי חלקו, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

לא יקבל כסף כי הכסף בא רק ממנו יתברך, אשרי האוחז במדריגה זו.

בימול תורה

ואומר רביז"ל גם הגלות בא על בימול התורה כמו שכתוב (ישעיה ה') גלה עמי מבלי דעת, ועל ידי עבודה זרה בא עצירת נשמים וכשאין קמח אין תורה (אבות ג') כי העיקר והיסוד של הכל הוא לימוד התורה ומי שזוכה ללמוד תורה יש לו הכל, ומי שאינו זוכה ללמוד תורה אין לו כלום, כי העיקר הוא להתנהג על פי התורה הקדושה ואין זה משנה אל מי האדם נמשך וממי הוא מקבל חיות, כי העיקר הוא רק להתנהג על פי התורה הקדושה ולא להבהל להעיר על מי שאינו מתנהג על פי התורה הקדושה, ואף על פי שמצווה לדון לכף זכות את המעשים רעים שלו ומצוה להוכיח ולא לפחד ולא להבהל, מה שאין כן כשהאדם מתנהג על פי התורה הקדושה אין זה משנה מהיכן הוא מקבל חיות,

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"א

הרגלין

בלשון קבלה נקראים שתי הרגליים, נצח והוד, והם העקביים, ועק"ב גימטריא ב' פעמים אלפים שהם הדינים שיש שם אחיזה לחיצוניים, כי כל דבר שהוא יותר ירוד שם ישנה אחיזה להחיצונים, ועל כן ברגליים שם יש אחיזה להחיצונים, ובדרך כלל הרגליים הם ממהרים לרוץ לדבר עבירה והם תמיד רוצות ללכת אל מקומות מוזהמים, והאדם צריך לקדש ולטהר את רגליו, דהיינו העקביים נצח והוד, ולהמתיק את הדינים, וישתדל שרגליו יוליכו אותו רק לבית המדרש, וכמו שאמרו דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, ואמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ל"ח) אמר דוד רבונו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וזה עיקר המתקת הדינים שכרגלין שהאדם צריך לשלוט על הרגליים שלו ואף שהם רוצים ללכת למקומות מוזהמים ומתועבים, אל מקומות שמדברים שם לשון הרע

אנו צריכים לשמוח מאד מאד שאנו זוכים לדעת מרבי גדול כזה כמו רבי נחמן מברסלב זי"ע, רבי שמלמדינו עצות על כל פרט ופרט בחיים, וראוי לנו להתוועד מידי פעם לפעם ולדבר מתורתו המלאה עצות והדרכות והנהגות ישרות איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא ואיך להתחזק ולהחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"א, ואף שהיא תורה עמוקה מאד מאד מלאה קבלה, עם כל זאת אנו יכולים להוציא לעצמינו ממנה עצות נוראות ונפלאות לחיי היום יום, כי אנו יודעים שרביז"ל אמר לתלמידו מוהר"ת ז"ל שיעשה את הקיצור ליקוטי מוהר"ן שהוא קיצור ותמצית התורות הנוראות והנפלאות שגילה באופן שגם אנשים פשוטים יהיה להם הרגשה והשגה בהשגותיו הנוראים והנפלאים, וכן רימז לו שיעשה תפילות מכל תורה ותורה שגילה לעם סגולה, שהם התפילות המודפסות בספר "ליקוטי תפילות", ששם יכולים לראות איך שהוא מבקש ומתחנן ממנו יתברך לזכות לקיים פשמות דברי רביז"ל.

שיומתק ממנו כל הדינים אשר הם
ברגלין ובעקביים כי עקב גימטריא
ב' פעמים אלפים שהם הדינים
הנאחזים בעקביים נצח והוד, ואז
כשאדם מרקד מרוב שמחה על ידי
זה נמתק ממנו כל הדינים.

יין

ועל כן צריך האדם לשמור מאד
מאד לא לשתות יין אלא בקידוש
והבדלה ובשמחה של מצוה כגון
חתונה או ברית וכו', שכל זה
בכלל יין המשמח ורביז"ל הזהירנו
מאד מאד לא לשתות שום יין
המשכר כי לא כל אחד יכול לזכות
על ידי שתית יין לשמחה
אמיתית כמאמרם ז"ל (ירושלמי
מעשר שני פרק ד') יש שותה יין ומוב
לו ויש שותה יין ורע לו, תלמיד
חכם שותה ומוב לו, עם הארץ
שותה ורע לו, כי התלמיד חכם
הוא זוכה להמתיק את כל הדינים
ולמשוך את עצמו תמיד אליו
יתברך ועל ידי זה טוב לו, לא כן
עם הארץ שהוא רחוק מהקדוש
ברוך הוא ועל כן הוא נשתכר על
ידי היין ונופל יותר ויותר, כי ביין
אמרו (יומא ע"א.) זכה משמחו, לא
זכה משממו, זכה נעשה ראש, לא
זכה נעשה רש, וזה היה הפגם של
נדב ואביהוא, שכתוב בהם (ויקרא
י') ויקריבו אש זרה, כי אצלם
נעשה יין המשכר, כי הם היו גם
בבחינת נצח והוד, אך שלא היו

ורכילות, מקום מושב ליצים, הוא
צריך להתגבר עליהם ולהוליכם אל
בית המדרש ובית הכנסת ללמוד
ולהתפלל, אל בית אבל לנחמו,
ואל בית רפואה לבקר חולים,
ולחתונה לשמח חתן וכלה, ובוזה
ממתיקים את הדינים של הרגלים
ואז הם נקראים נצח והוד, כי זה
עיקר הנצחון וההוד והיופי של
הרגליים כשמנצח אותם והולך
עמם לקיים את רצון הבורא
יתברך שמו.

ריקודין

ועיקר שלימות המתקת הדינים
הוא כשזוכה לקיים את מצוותיו
יתברך בשמחה גדולה כל כך עד
שהוא מגביה את רגליו ורוקד, וזה
נעשה על ידי ששותה יין המשמח,
שאו ממתיק את הדינים והגבורות
וזוכה לרקוד, וזה היין ששותים
בשבת ויום טוב ובחתונה ובשאר
סעודות מצוה ושותה בכונה
לשמח את נפשו בסוד יין המשמח
שאו נמשך עליו כל הברכות כמו
שכתוב (בראשית כ"ז) ויבא לו יין
וישת שמשם נמשך כל הברכות
ליעקב אבינו, ועל ידי זה נמתק כל
הדינים ממנו שרצה להתאחו בו
עשיו בתוך העקביים, כי יעקב
נקרא על שם העקב, כמו שכתוב
(שם) ויעקבני זה פעמיים אבל על
ידי שהביא לאביו יין המשמח זכה
שברכו, ועיקר הברכה היתה

חמורות, כי על ידי השכרות האדם מאבד את דעתו ושכלו וחכמתו לנמרי.

פדיון נפש

ואי אפשר להגיע לשום שלימות אלא כשאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת שבדור ומביא לו פדיון נפש, כי הממון נקרא עמודים כמו שכתוב (דברים י"א) את היקום אשר ברגליהם, אלו ממונו של האדם שמעמידו על רגליו (פסחים ק"ט) וכשהצדיק העושה הפדיון מניח ידיו על הממון ומכויץ את הכוונות שיש לכויץ שהם שם מ"ב שהם סוד שלש ידות, יד הגדולה, יד החזקה, ידה הרמה, שהם כנגד חסד גבורה תפארת, על ידי זה נמתקים הדינים, כי הצדיק האמת הוא דבוק תמיד בו יתברך וכבר זכה להגביה את רגליו שהם הנצח וההוד שלו ותמיד רק הולך אל רוחניות חיות אלקותו יתברך מרוב התכללותו שנכלל בו יתברך הוא הולך תמיד רק על אלקות, שזה עליית הרגלין והמתקת הדינים, ועל כן יש בכוחו להמתיק את הדינים מכל אלו שמביאים לו כסף על פדיון נפש, כי הכסף הוא שאדם עבד קשה והלך בדרכים ועסק בעסקים נשמיים, ועכשיו כשמביאו אל הצדיק והוא שם את ידיו עליו נעשה היחוד בין חסד גבורה תפארת, אל נצח

בצמצום או באו למה שבאו, לאש זרה, ונתנו אחיזה להחיצונים, אשר לא ציוו אותם, ומשם באו למה שבאו רחמנא לישזבן, וכמו כן צריך האדם לשמור את עצמו מאד מאד לא לשתות יין כדי שלא יבוא לשום עבירה רחמנא ליצלן כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה י"ב) כל השותה יין הרבה סוף שהוא שוכח ברמ"ח איברים שבו ובא לידי עבירות, ורואים בני אדם שמרוב יאוש לקחו את עצמו אל השתיה ושותים לשכרה וזה הורם להם את כל החיים וממשיכים על עצמם דינים, כי לא לומדים ולא מתפללים ולא עוסקים בעסקי העולם הזה שכל זה הוא בבחינת יין המשכר, ועל כן הזהיר רביז"ל מאד מאד לא לשתות יין המשכר ומכל שכן לא יין שרף וכמו שהתבטא פעם ר' נחמן מולטשינר ז"ל תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל ואמר, כל מי שהוא מקדש בשבת בבוקר על יין שרף או שהוא שיכור או שהוא עם הארץ, כי הרי צריכים לשתות שיעור רביעית ואם שותה הרי הוא שיכור, ואם רק שותה מעט הרי הוא עם הארץ, ועל כן הקפידו אנשי שלומינו מאד מאד לא לעשות קידוש על יין שרף אלא על יין, וצריכים לשמור מאד מאד לא לשתות יותר מצרכו כדי שלא ישתכר שאז כל העניות והדחקות ירדפו אחריו וכן יבוא לידי עבירות

הצדיק עם אנשיו אז נמשך אור גדול עליהם, ונמתק מכולם כל הדינים, ועל כן כל מי שיש לו צרה בתוך ביתו, עליו לבא אל שולחן הצדיק וליהנות מסעודתו, שאז הוא כמו שנהנה מזיוו השכינה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"ד) כל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שורה בתוכה כאילו נהנה מזיוו השכינה, כי אז כשבאים אל הצדיק והוא נותן לשותות יין המשמח וכן ממשיך תורה על ידי זה נמתק כל הדינים, והרה"ק הבעל התניא זי"ע התבטא פעם ואמר, התועדות של חסידים עם רבם גורם בעולמות העליונים נחת רוח כזה שמלאך מיכאל לא יכול לגרום נחת רוח כזה, ועל כן אשרי ואשרי מי שזוכה להתאסף בשבתות וימים טובים וביומא דפגרא ויבוא אל שולחנם של צדיקים וישמע ויקבל מהם תורה ויראת שמים, כי על ידי זה יומשך עליו ברכה ורחמים וחסד מהשמים.

והוד, שהם כל פרצוף זעיר אנפין, וכשמתפלל על האדם נעשה יחוד בין זעיר אנפין להמלכות ואז נמתקים כל הדינים, וזה המעלה להביא יין אל הצדיק כמאמרם ז"ל (יומא ע"א) הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונם של תלמידי חכמים, וזה אנו רואים שנהגים אצל הצדיקים להביא אל שולחנם יין, ומי שיש לו רק איזה דין הוא מביא בקבוק עם יין ומוכיר את עצמו אז, כי נעשה מהיין הזה יין המשמח ויוצא מזה ריקודין שכולם רוקדים ומנביתים את הרגליים ונמתקים כל הדינים.

שולחן של צדיקים

וזה המעלה הנפלאה שיש בין החסידים שמתאספים יחד ובאים אל שולחן הצדיק בשבתות וימים טובים וביומא דפגרא ושמחים ושרים ושותים יין המשמח ונתרחב לבם להבין את דברי תורתו של הצדיק שמגלה אז, כי בהתאספות

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ב

היום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ב, תורה נפלאה ששם מדבר רבי נחמן מברסלב זי"ע מענין המתקת הדינים, כיצד זוכים להמתיק את כל הדינים, וכן מגודל מעלת אמונת חכמים, גודל המעלה של הזוכה להאמין בחכמים האמיתיים ולמה אפשר לזכות על ידי כך.

נגינה

ואומר רביז"ל הנה על ידי נגינה נמתקין הדינים, ובאמת לפני שאנו מבינים כיצד נמתקין הדינים, צריך להבין מהו דין, ואם נתבונן נבין ונשכיל שדין הוא כשלא הולך לאדם כמו שרצה, כשאינו מצליח לעשות מה שרוצה וכו', ובאמת אם היה האדם זוכה לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך היה זוכה לבטל ולהסיר מעל עצמו את כל הדינים, כי כתיב (תהילים נ"ב) חסד אל כל היום, דהיינו שממנו יתברך, אינו יוצא כי אם חסד כל היום כולו, והקדוש ברוך הוא רוצה רק את מוכתו של האדם, אך במציאות אנו רואים שעובר על בני אדם מה שעובר, אשר כל זה נמשך עליהם מחמת שאינם זוכים לבטל את עצמם אליו יתברך, ועל

כל פנים על בני אדם עוברים דינים קשים ומרים, ויש להם יסורים גדולים, וצריכים להמתיק את הדינים הללו מהם וזה נעשה על ידי נגינה, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ') שנגינה נמשכת ממקום גבוה ועליון מאד אשר משם נמשכת הנבואה עיין שם, ולכן אצל הנביאים אנו מוצאים שהיו לפנייהם תמיד כלי זמר שניגנו ושמחו וכו', כי כאשר האדם זוכה לשמוע נגינה על ידי זה נתרחבת דעתו ומוחו נעשה מזוכך יותר, והוא שוכח היכן הוא נמצא, כי הנגינה מעבירה אותו לעולם אחר לגמרי, וכן אומר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה י"ג מיום ו') שהבעטליר בלי הידים היה לו כח גדול כל כך בידי, אך מחמת שהיה דבוק בו יתברך כל כך לא הכירו ולא ראו את ידיו כלל וכלל, וכוחו היה שהיה יכול להחזיר את החיצים, שהם השיפות רחמנא ליצלן, אפילו לאחר שנשלחו, עד כדי כך היה גדול כוחו, וכל זה הוא בזכות העשרה מיני נגינה, עיין שם, נמצא שעל ידי הנגינה ממתקים את כל הדינים, כמו שכתוב בזוהר הקדוש (פנחס רמ"ז) הקשת היא השכינה, דהיינו כי הקשת ניתנה לאחר המבול שבא

אותו והוא מחייה אותו והוא המפרנס אותו והוא הנותן לו עושר ובנים וכו' וכו', וכן את כל צרכיו וכו', ובוודאי כן יעזור הקדוש ברוך הוא להלאה, אשר מי שזוכה להכניס את עצמו בזה זוכה להמתיק מעל עצמו את כל הדינים, כי שופע עליו אור החסד כל היום, מה שאין כן כשיש מבול, אז מתחילות כל הצרות כי מבול הוא לשון בלבול (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד) וכשהאדם פוגם רחמנא ליצילן בפגם הברית, או גונב מאחרים וכו', אז באים עליו בלבולי הדעת שהוא אינו יודע מה לעשות, ואז מתחילות כל הצרות, כי שורים אצלו דינים, מאחר שמוחו מבולבל, ולכן בשעת המבול היו דינים קשים בעולם, ואילו נח שהיה הצדיק והתחבא בתוך התיבה שהיא תיבת התפילה (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ו) על ידי זה לא הויק לו שום דבר, וזכה להנצל מן המבול, וכשם שדבר זה היה אז בימי המבול כן הוא עתה בימינו אלה כשאדם עובר עליו מה שעובר, צרות ויסורים ובלבולים והוא אינו יודע מה לעשות, אשר זהו בחינת המבול, והעצה לזה הוא לשיר ולנגן את אותיות התפילה, דהיינו להתפלל בחמימות והתלהבות ובניגון, שעל ידי זה ימתקו ממנו כל הדינים ויתפרדו ממנו כל פועלי אוון.

מחמת שחטאו בפגם הברית וכן כנגיבה ונזילה, ואחר המבול ששטף ומיהר וזיכך את כל העולם אמר הקדוש ברוך הוא לנח (בראשית ט') "ויאמר אלקים זאת אות הברית אשר אני נותן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדורות עולם, את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ, והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה לכל בשר ולא יהיה עוד המים למבול לשחת כל בשר, והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכור ברית עולם בין אלקים ובין כל נפש חיה בין כל בשר אשר על הארץ", נמצא שכל הענין של הקשת הוא אות וסימן שלא ישחית יותר את העולם על ידי מבול, כי הקשת היא בחינת השכינה, שעמדה כביכול ואמרה, אם כך, לשם מה צריך עולם בכלל, ולכן השכינה הקדושה היא הקשת המזכירה את הברית בין הקדוש ברוך הוא לבין כל בשר אשר על הארץ, שהקדוש ברוך הוא לא ישחית יותר את הארץ, נמצא כשאדם מכניס בעצמו את בחינת הקשת, שהיא השכינה הקדושה הוא מחזק את עצמו ויודע שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה אותו, ובוודאי יעזור לו כפי שעזור לו עד עכשיו כן יעזור לו גם להלאה, כי הוא ברא

וראיתיה לזכור ברית

והנה הקשת היא השכינה, דהיינו כי היא עדות שהקדוש ולכאורה לשם מה הוא יתברך צריך את העולם בכלל, לשם מה זה חסר לו, אך אין מלך בלא עם, ובשביל להקראות מלך, צריך שיהיה עם ואנשים בזה העולם שיכירו אותו וכו', ולכן ברא הקדוש ברוך הוא את העולם הזה כדי לגלות מלכותו לעין כל, וזה אשר מרמות הקשת, שבאמת היה ראוי לבא על העולם מכול, מאחר שחוטאים בפגם הברית וכן גונבים וגוזלים איש מרעהו וכו', אך הקשת היא אות הברית בינו יתברך לבין העולם שלא יבוא יותר מכול, ועל כן היא מרמות על השכינה שהקדוש ברוך הוא משרה את שכינתו בעולם ומחייה ומהווה ומקיים את כל העולם כולו, על אף שאנשים חוטאים כנ"ל, ותלת גוונין דקשת הם האבות והם לבושי' דשכינתא כי האבות אברהם יצחק ויעקב היו הראשונים שגילו אלקותו יתברך בעולם, וכמו שכתוב (ויקרא כ"ו) וזכרתי את בריתי אברהם ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי יעקב אזכור וכו', כי שלשת האבות גילו אלקותו יתברך בעולם, אברהם היה הראשון, שעליו אמרו חכמינו

הקדושים (ספרי האוינו) שעד שבא אברהם היה נקרא הקדוש ברוך הוא אלקי השמים, ואחר שבא אברהם נקרא אלקי הארץ, כי הרגיל את הקדוש ברוך הוא בפי הבריות, וכן לימד את בנו יצחק, וכן הוא לימד את בנו יעקב, והם הם ה' גוונין שבקשת כי הם היו עוסקים בגילוי השכינה הקדושה בעולם כי גילו לכל באי עולם את רוחניות חיות אלקותו יתברך והם תיקנו את ה' תפילות, שחרית מנחה מעריב, דהיינו שגילו לאדם דרך כיצד לעבור את העולם בשלום על ידי שירגיל את עצמו להתפלל אליו יתברך בכל מה שעובר עליו, אברהם גילה לנו דרך כיצד מיד כשקמים בבוקר צריכים לעמוד ולהתפלל לפניו יתברך, ויצחק גילה לנו שאפילו באמצע היום בתוך תוקף הבלבולים בשעת מנחה צריכים לעמוד ולהתפלל לפניו יתברך, וכן יעקב גילה לנו שאפילו בלילה בשעה שחושך ומר לאדם ירגיל את עצמו רק להתפלל לפניו יתברך, נמצא שהאבות הקדושים הם יסוד התפילה, והתפילה היא הלבוש של השכינה הקדושה, שעל ידה יכולים להשיג את השכינה הקדושה, כי השכינה הקדושה היא בחינת השגות אלקות שהאדם יכול להשיג בזה העולם, וכמו שכתוב (ויקרא י"ט) השוכן אתם בתוך פומאותם, דהיינו שאפילו שהאדם נמצא בזה

העולם וחוטא וכו', עדיין יכול לזכות להשיג אלקותו יתברך, ואיך יזכה לזה? על ידי שירגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, כי בזה שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בזה מראה שהוא מאמין בו יתברך, שהוא נמצא פה בזה העולם, נמצא שעל ידי התפילה מתגלה השכינה בעולם, כי מראה שמאמין שהקדוש ברוך הוא משרה אלקותו יתברך בזה העולם, ולכן על ידי התפילה זוכה להלביש את השכינה, וכשם שהאדם מתפלל תפילה בהתלהבות ובכוונה יותר, כך מלביש את השכינה לכושים יפים יותר.

וחמת המלך שככה

ואומר רביז"ל וכשהיא מתלכשת בלבושין דנהירין אזי וראיתיה לזכור ברית עולם, אזי וחמת המלך שככה, משל למלך שכעס על בנו וכשהמלך רואה המלכה בלבושין דנהירין אזי מרחם על בנו, היינו כמו בגשמיות כשהמלך כועס על בנו, והמלכה נכנסת אל המלך לבקש רחמים על בנה ומלבישה את עצמה לבושין יפים וכו', על ידי זה מתעוררין רחמיו של המלך על בנו והוא מוחל לו, כן כביכול הוא ברוחניות כשהשכינה נכנסת לבקש רחמים על עם ישראל והיא לבושה לבושין נהירין על ידי זה נמתקין הדינים,

והלבושין הנהירין הללו נעשים על ידי התפילה, כי אותיות התפילה הם השכינה כמו שכתוב (תחילים נ"א) אדני' שפתי תפתח, שהדיבור הוא שם אדני' ונקרא קשת כמו שפירש רש"י (בראשית מ"ח) בחרבי ובקשתי לשון תפילה, וקול הנגינה הם תלת גוונים דקשת שיש בקול אש מים רוח, דהיינו כשיהודי בא ומתפלל לפניו יתברך ובפרט כשמלביש את תפילתו בנגינה, שהם בחינת אש מים רוח, כי בשעה שהאדם מנגן מוציא רוח, וכן מלחלח את גרונו שהוא בחינת מים, וכן נופו מתחמם שהוא בחינת אש, אשר זה בחינת הנ' גוונים דקשת, שהם שלשה אבות שהאבות הם שלשה גוונים דנהירין שהם וראיתיה לזכור ברית עולם, נמצא מי שמנגן אותיות תפילה וקול הנגינה הם בזכות ובבהירות גדול אזי מלביש את השכינה, היינו האותיות, בלבושין דנהירין, וקודשא בריך הוא רואה אותה, אזי וחמת המלך שככה, נמצא שכשיש לאדם צרות ובלבולים והוא אינו יודע כיצד לצאת מהם, העצה לכך היא לבא אליו יתברך ברחמים ותחנונים ולהתפלל בניגון וכו' את התפילות שחרית מנחה מעריב וכו', אשר על ידי זה מלביש את השכינה בלבושין נהירין וממתיק מעל עצמו את כל הדינים ואזי זוכה לצאת מצרותיו, וזה שראינו שכל הצדיקים

והכשרים היה להם קול ניגון משלהם בתפלה, לכל אחד ואחד היה את הניגון שלו וכך זכו להמתיק מעל עצמם את כל הדינים וכן הוא כל אדם כשירגיל את עצמו להתפלל בנגינה ובשמחה גדולה על ידי זה יוכל להמתיק מעל עצמו את כל הדינים, והנה מובא בכתבי האריז"ל (בתחילת כוונת התפילה) אשר בשעת התפילה צריכים להזהר מאד מאד מעצבות ומרה שחורה, והיא סכנה גדולה מאד, כי בשעת התפילה יורד על האדם אור גדול ונורא, והכלי לקבל אותו הוא על ידי שמחה, מה שאין כן כשהאדם בעצבות אינו יכול לקבל בעצמו את האור הגדול והוא נמצא בסכנה גדולה, וזה שרואים בחוש שרוב האנשים מיד לאחר התפילה נופלים ומתקררים מהקדושה, וכל זה מחמת שלא זכו לקבל את האור הגדול שירד עליהם בשעת התפילה, מחמת שלא זכו להיות שמחים ועליונים, ולכן צריכים למסור את נפשו במסירות נפש הגדולה ביותר כדי להיות שמח בשעת התפילה, ואל השמחה הגדולה הזאת זוכים על ידי שהאדם עושה לעצמו חשבון, איך שאדם מגושם ומוזהם כמוהו, שחמא ופשע ופגם וכו', מקבל רשות לבא ולהתפלל לפניו יתברך, וכשמתכווננים בדבר זה, אין עוד שמחה גדולה מזו, כי רחמי

יתברך גדולים כל כך עד שאפילו מגושם ומוזהם כמוני יכול לבא ולהתפלל לפניו יתברך, ועל ידי שהאדם זוכה להתפלל בשמחה גדולה לפניו יתברך זוכה לקבל בעצמו את האור הגדול השופע עליו, וזוכה להמתיק מעל עצמו את כל הדינים, כי עיקר הדין הוא כשהאדם אינו זוכה להרגיש אותו יתברך, ובדרך כלל מרוב צרות ודינים שעוברים על האדם הוא נופל ביאוש, וחושב בדעתו שכבר אינו ראוי לשום דבר, והוא בוודאי כבר לא יזכה להיות איש כשר ועל כן מתחיל לזלזל בתפילה, ומקצר בתפילתו, ומזלזל בתפילת מנחה ומעריב עד שגם שחרית מפסיק להתפלל וגם את מה שעדיין מתפלל הוא מחמת שמתבייש מחבריו וכו', ועל ידי זה רחמנא ליצלן, מלביש את השכינה בלבושין אוכמין, מלוכלכין כביכול, כי מאחר שהכל נראה לו שחור, והוא חושב שהקדוש ברוך הוא אינו צריך אותו וכו', על ידי זה מלביש את השכינה בלבושין מלוכלכין, ואז שורים עליו דינים גדולים והוא מסתובב מיואש ואינו יודע מה לעשות בחייו, אשר כל זה נמשך לו מחמת שאינו זוכה להתפלל בשמחה, כי כשהאדם מרגיל את עצמו לשמוח בשעת תפילתו על ידי זה נמתקים ממנו כל הדינים, והעיקר הוא על ידי שיעשה לעצמו את החשבון הנפש

כנ"ל שאפילו שהוא איך שהוא, על כל פנים הוא חוזר ובא להתפלל לפניו יתברך.

ואני ברב חסדך

וזה שאנו אומרים בשעה שנכנסים להתפלל שחרית בבית הכנסת את הפסוק (תהילים ח') "ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך", דהיינו שלפני שהולכים להתפלל עושים לעצמו את החשבון הנפש אשר כל זה הוא "ברוב חסדך", דהיינו חסד גדול מאד ממנו יתברך שאף על פי שאני איך שאני וכו', בכל אופן הוא יתברך נותן לי עדיין רשות להתפלל לפניו, אשר על ידי זה יזכה לבא לשמחה גדולה ועצומה מאד, אשר על ידי זה יזכה להלביש את השכינה בלבושין נהורין ומאירין ובפרט כשזוכה להתפלל בניגון שאז נמתקין ממנו כל הדינים, וזוכה להרגיש את רחמיו וחסדיו יתברך, אשרי לו. ואנשי שלומינו מספרים שלפני הסתלקותו של מוהרנ"ת ז"ל סבל יסורים גדולים מאד, כי סבל מחולי מעיים כידוע, ואז נכנסה אליו אדל, בתו של רביז"ל, ושאלה אותו, מה אתכם? וענה לה מוהרנ"ת ז"ל, "ס'איז מיט גרוים חסד", דהיינו הכל בחסד גדול, בחסד גדול, תארו לעצמכם אדם

האוחז לפני הסתלקותו וסובל יסורים נוראים וכו', ובכל אופן אומר שהכל בחסדים גדולים, וכך צריך כל אחד להרגיל את עצמו להתנהג בחייו, ולדעת שהכל מתנהג עמו ברחמים וחסדים עצומים, והכל תלוי רק בידו יתברך ואיך שהוא יתברך ירצה כך יהיה, ויבטל את עצמו לגמרי לגבי רצונו יתברך, אשר אז לא יפחד משום בריה שבעולם כי ידע אשר מה שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות עמו כך יהיה, והוא ירגיל את עצמו לבא ולבקש ממנו יתברך את כל צרכיו, כי לו יתברך יש שעשועים גדולים מאד מכך שיהודי בא לבקש ממנו את כל צרכיו, בדיוק כמו שלאבא יש שעשועים גדולים מכך שהבן בא לבקש ממנו את כל צרכיו, ולא עוד אלא שלהקדוש ברוך הוא יש הנאה גדולה כשהאדם מפרש שיחתו לפניו יתברך ומנצח אותו כביכול, (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ד) שיר מזמור למנצח, זמרו למי שמנצחין אותו ושמח (פסחים קי"ט) כי כשמדבר לפני הקדוש ברוך הוא ומפרש שיחתו בטענות ובקשות רוצה לנצח את הקדוש ברוך הוא כביכול, והשם יתברך יש לו תענוג מזה, על כן שולח לו דיבורים שיוכל לנצח אותו כביכול כדי לקבל התענוג, כי בלא זה בוודאי לא היה אפשר לבשר ודם לנצח את הקדוש ברוך הוא, אך השם

יתברך בעצמו שולח ומומין לו דיבורים ופענות לנצח אותו כנ"ל, עיין שם, נמצא שעל ידי התפילה שהאדם בא לפניו יתברך ומבקש ממנו כל מה שהוא צריך על ידי זה עוזר לו הקדוש ברוך הוא ונמתקין ממנו כל הדינים, ולכן מחמת שהענין של תפילה גדול וחשוב כל כך, לכן מתגבר הבעל דבר, ומתפשט על התפילה מאד מאד שאז באים כל המחשבות זרות והבלבולים, אך האדם צריך להתגבר במסירות נפש גדולה מאד על התפילה, ויעשה מזה בעצמו תפילה, דהיינו שיבקש ממנו יתברך שיעזור לו וירחם עליו שיזכה לצאת מכל הצרות והבלבולים והמחשבות זרות המפריעות לו להתפלל ויזכה כבר להתפלל לפניו יתברך, נמצא שעל ידי שהאדם זוכה להתפלל לפניו יתברך ובפרט כננינה ושמחה על ידי זה נמתקין כל הדינים, כי כשהאדם זוכה אל הקשת, ומלבישה בלבושים נהירין, אשר הם הג' תפילות, שחרית מנחה מעריב, על ידי זה זוכה להנצל מכל הבלבולים, שהם המכול כנ"ל.

הנראה קשת בימך

ואומר רביז"ל גם על ידי אמונת חכמים שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין על ידי כן מלביש את הקשת

בלבושין דנהירין אזי וראיתיה לזכור ברית עולם, ובאמת על זה צריכים רחמים גדולים רחמים רבים לזכות לדעת מי הוא הצדיק, מי הוא האיש כשר, שלא ימעה את עצמו וכו', וגם כשזוכים להתקרב אל הצדיק, צריכים רחמים רבים וכו', כי על הצדיקים האמיתיים יש קושיות גדולות, ומעשיו אינם מובנים כלל וכו', וכמו שסיפרו לנו חכמינו הקדושים במעשה מאבא חלקיה שהיה נכדו של חוני המעגל (תענית כ"ב.) אשר החכמים באו אליו לבקש ממנו שיתפלל על הנשם, ואכן פעלו אצלו שירד גשם וכו', אך כל התנהגותו היתה מוזרה בעיניהם ולא היו יכולים להבין את מעשיו, והיו מלאים קושיות וספיקות עליו, ורק לאחר שהסביר להם את כוונת מעשיו הבינו שהכל היה כשורה, ולכל דבר ודבר היתה סיבה וכו', עיין שם, וכן הוא לגבי כל צדיק וצדיק, כי על הצדיקים הגדולים יש תמיד קושיות וספיקות וכו', ולכן צריכים להתגבר מאד באמונת חכמים לדעת שדבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין ועל ידי זה זוכין להלביש את הקשת בלבושין נהירין כי הצדיק נקרא גם הוא בחינת קשת וכמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי לרבי יהושע בן לוי הנראה קשת בימך וכו', (כתובות ע"ז) וכן מובא בזוהר הקדוש, (פנחס רפ"ז) מי שעובדו

לאנהרא בהון סטרוניתא ולמפשט מינה לבושיין דקדרוניתא דפשטין ולקשטא בלבושיין גוונין נהירין דרוין דאורייתא, מה כתיב ביה וראיתיה לזכור ברית עולם, דאור רז אתקרי ובתהיא זמנא סלק מיניה רוגזיה דבריה וחמת המלך שככה, כי הצדיק הוא עוסק להלביש את השכינה בלבושיין נהירין, כי הצדיקים מקרבים אנשים שהיו רחוקים מן הקדושה והיו לבושים בלבושים מלוכלכים, על ידי שמחדש חידושי תורה מאירין כאלה עד שגם אנשים מגושמים ומזוהמים כאלה יוכלו להתקרב אליו יתברך, ועל ידי זה זוכה ומפשיט את השכינה מן הלבושיין המלוכלכין, ומלביש אותה בלבושיין נהורין, אשר זוהי עבודתם הנפלאה של הצדיקים הגדולים המחדשים חידושי תורה כאלה עד שכל אחד ואחד יוכל להתקרב אליו יתברך, אך לזכות לאורם הגדול של הצדיקים הללו, צריכים לאמונת חכמים, דהיינו להאמין שכל מעשיהם ודיבוריהם אינו פשוט ויש בהם סודות ורוזין, אך לבני אדם יש על הצדיקים הגדולים קושיות וספיקות גדולות וכו' כמו שיש להם קושיות וספיקות עליו יתברך (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ב) וצריכים התחזקות גדולה לאמונת חכמים ולעשות לעצמו תמיד חשבון הנפש, ומספרים שפעם בא אדם אחד אל מוהרנ"ת

ז"ל ושפך את לבו ודיבר כל דבר אמור עליו יתברך, ומוהרנ"ת ז"ל נתן לו לדבר, ולאחר שגמר, שאל אותו בתמימות, ואמר "אינני מבין מה רע עשה לך הקדוש ברוך הוא שאתה מדבר עליו כל כך הרבה רע, הרי אתה יכול ללכת ויש לך כוחות, אתה רואה ושומע ואתה בריא..." ואמר זאת בתמימות ופשימות גדולה כל כך, עד שהלה התעורר מאד בבכיה רבה וחזר בתשובה, ובדיוק כך צריך לעשות האדם לעצמו חשבון הנפש לגבי הצדיקים האמיתיים, אלה שקירבו אותו אל הקדוש ברוך הוא, ועכשיו הוא מדבר עליהם כל דבר אמור, וכשיחשוב ויעשה לעצמו חשבון נפש, אזי יבין ויראה שבלעדם לא היה מתקרב אליו יתברך, ובלעדם לא היה זוכה ללמוד תורה הקדושה, רק הבעל דבר התלבש בו והסית אותו לדבר עליהם כל דבר רע, ואף על פי שאי אפשר להבין את כל מעשיהם ודיבוריהם וכו', ויש עליהם קושיות וספיקות, מה בכך, הרי גם עליו יתברך יש קושיות וספיקות וכו', ובוודאי שכך צריך להיות, כי הצדיק דבוק בו יתברך ואין לו שייכות אל זה העולם, אך מאחר שהוא נמצא בעולם הזה הוא מתנהג כאנשי העולם ואוכל ונוסע והולך וכו', ועל כן בני אדם שבאים אליו אינם יכולים להבין זאת, כי חשבו שיבואו ויראו מלאך אלקים

ולמעשה כאו ורואים אדם פשוט לכאורה, והכל מחמת שמסתכלים על החיצוניות ולא על הפנימיות, ונם אם היו רואים את הבעש"ט הקדוש זי"ע או הרבי ר' אלימלך זי"ע גם עליהם היו להם קושיות, כי לא היו רואים בחיצוניות מעשיהם שום דבר מיוחד כלל.

לבוש נאה

ואומר רביז"ל גם מי שעושה לבוש נאה לצדיק על ידי זה נמתק הדינים, דהיינו שעל ידי שמלבישים את הצדיקים בלבושי כבוד וכו', על ידי זה זוכים להמתיק את הדינים, והסיבה לכך היא מחמת שבני אדם בתחילת התקרבותם, אינם יכולים לקבל מן הצדיק אם אינם רואים גם חיצוניות, וכך אמר גם מוהרנ"ת ז"ל שבתחילת התקרבותו לרביז"ל אם לא היה רואה אצלו פמוטים של כסף לא היה מתקרב כלל, כי מחמת שהוא בא מבית עשיר ושם היו פמוטי כסף, ולכן כשבא אל רביז"ל וראה שם גם חיצוניות ולבושים, על ידי זה התקרב, ואחר כך כשהתקרב זכה להבין שרביז"ל הוא ענין אחר לנמרי, לא כמו כולם, והחיצוניות והלבוש אינם כלום אצלו, אך מחמת שבני אדם מתקרבים אל חיצוניות ולבוש, ובלי זה לא היו מתקרבים כלל, לכן צריכים גם את זה, ואחרי שיוכו

להתקרב יראו שהחיצוניות והלבוש אינו כלום, והכל כצחוק בעלמא, והוא רק בשביל שלאנשי העולם תהיה תפיסה והשגה מעטה בצדיק ועל ידי זה ירצו להתקרב אליו, כי אצל אנשי העולם עושים הלבושים החיצוניים רושם גדול מאד, אצלם חשוב שהרבי יהיה לבוש במלבושי כבוד ויהיו לו פמוטי כסף, וכו', ועל ידי זה חושבים שהוא צדיק גדול, ומתקרבים אליו, ועל כן גם הצדיקים האמיתיים מלבישים את עצמם בלבושי כבוד כדי שאנשי העולם יוכלו להתקרב אליהם, אך אצלם הכל כצחוק בעלמא, ואינו עושה אצלם שום רושם כלל, ועל כן מי שעושה לבוש נאה לצדיק על ידי זה נמתק הדינים, כי בלא הלבושים לא היו זוכים להתקרב אל הצדיק, והיו עליו קושיות וספיקות עד שבני אדם היו חושבים שהוא אדם פשוט, כי הרי הולך לבוש כשאר האדם וכו', אך על ידי שמלבישים אותו לבושים נאים וכו', נמתקים הדינים שהם המניעות והעיקובים להתקרב אליו, מחמת שבני העולם רואים אצלו גם את החיצוניות, ועל ידי זה זוכים להתקרב עד שמבינים שהחיצוניות אינה כלום, אשרי ואשרי הזוכה לעשות לצדיק לבושים נאים שעל ידי זה יזכה להמתיק את הדינים, והעיקר הוא שיבין שאין זה העיקר, רק הוא

קסב **דרשות** ליקומי מוהר"ן ח"א סי' מ"ב **מוהרא"ש**

אמצעי כדי להגיע אל התכלית
דהיינו לקרב בני אדם אליו יתברך
לתורה ולעבודת השם יתברך,
אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים
האמיתיים שבכל דור ודור אשרי
לו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג

להפילו בניאוף רחמנא ליצלן, ועל ידי זה שנופל בניאוף על ידי זה יכול ליפול בנוקבא דתהומא רבא רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, והנה כשאדם שומע דיבורים מרשע בר דעת על ידי זה נתעורר בו ניאוף, ולכאורה צריכים להבין מהו ענין "רשע בר דעת", על איזה דעת מדובר, והלא חכמינו הקדושים אמרו (סוטה ב') אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שמות, נמצא שהרשע חסר מן הדעת, ואין לו דעת כלל, ואיך זה שהרשע נקרא בר דעת? אך באמת הכוונה ב"רשע בר דעת" היא שישנם רשעים כאלה שהם "חכמים המה להרע", דהיינו בדיוק כשם שיש צדיקים שהם חכמים להטיב, וכל כוונתם ומטרתם היא רק לקרב יהודים אליו יתברך, והם מוסרים את נפשם במסירות נפש ממש כדי לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, כך ישנם רשעים ארורים, שכל רשעתם נמשכת מכך שכל כוונתם היא להרע, כל כוונתם היא רק להצר את דרכם, של נשמות ישראל ולרחקם מן הקדושה, ובזה מונחת כל חכמתם, בזה מונח כל ראשם, כיצד אפשר לעקור עוד יהודי מן הקדושה, כיצד אפשר לרחק עוד יהודי מן

חסדי השם יתברך שאנו זוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב ז"ע, אשר על ידי הדיבור מתורתו אנו ממשיכים אותו אל העולם הזה, כי כפי מה שהאדם עוסק למטה כן נמשך עליו מלמעלה, אם האדם זוכה ומדבר ממנו יתברך, כן ממשיך את אורו יתברך בכל העולם כולו, ואם מדבר מאור השכינה ואור הצדיקים, כן ממשיך את אורם על כל העולם כולו, והעיקר הוא לגלות את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ולכן כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבינו"ל זוכים להמשיכו ולהמשיך את אורו בזה העולם, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג.

רשע בר דעת

ואמר רבינו"ל דע כי הדיבורים של הרשע שהוא בר דעת מולידים ניאוף בהשומע, דהיינו כי הבעל דבר עובד מאד מאד על כל בר ישראל כדי להכשילו ולהפילו ולעקרו לגמרי מן הקדושה, ומסובב עמו בכל מיני סיבוכים כדי שיפול בחלישות הדעת, ועל ידי שנופל בחלישות הדעת יכול

מיני זיוונים היינו זיווג דקדושה הוא התקשרות לצדיקים ואל התורה ואל השם יתברך, וזה נמשך מדעת דקדושה, וזיוונים של עבירה נמשכים מדעת דקליפה, דהיינו כי תלוי אל מי האדם מקשר את עצמו, וכמה הוא מכניס את דעתו, כי יש זיווג של הקדושה שהוא עצת הצדיקים, כי כשמקבלים את עצת הצדיקים שהוא כולו זרע אמת וכו', על ידי זה מתקשרים אל הקדושה, וכן להיפך כשמקבלים את עצת הרשע אזי הוא בחינת נישואין דקליפה (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז') ולכן הכל תלוי כפי מה שהאדם מקשר את עצמו אליו, אם זוכה לקשר את עצמו אל הצדיקים ואל התורה ואל השם יתברך, אזי זוכה לזיווג דקדושה, שאזי מחבר את עצמו לגמרי עם הקדושה אשרי לו ואשרי חלקו, מה שאין כן כשהוא הולך לרשעים ושומע בעצתם ומקשר עצמו עמם, על ידי זה הוא מזווג עצמו עם הטומאה, ומקשר עצמו עם דעת דקליפה, ועל ידי זה בא לידי עבירות בכלל ולפגם הברית, ניאוף, בפרט רחמנא ליצלן, והנה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא את הכל בבחינת זה לעומת זה, דהיינו את הטומאה כנגד הקדושה, כי בלא זה לא שייך שיהיה בחירה, ולכן הבחירה ביד האדם לבחור במה הוא רוצה לקשר ולזווג את עצמו, האם

הקדוש ברוך הוא ולכן הם נקראים רשע בר דעת, כי כל הדעת שלו מונחת ברשעות, כיצד לעקור יהודים מן הקדושה וכיצד לרחקם ממנו יתברך, ומי ששומע דיבורים של רשע כזה נמצא בסכנה גדולה מאד, כי הדיבורים שלהם בעצמם מסוגלים להפיל את האדם בניאוף רחמנא ליצלן, ולכן צריכים להזהר מאד מאד שלא לשמוע דיבורי רשעים כלל, וידוע אצלנו מנהגו של ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר "ביאור הליקוטים" פירוש על הליקוטי מוהר"ן) שמיד לאחר שדיבר עם איזה אדם, היה אומר את התיקון הכללי, מכיון שחשש לדבריו של רבינו"ל בתורה זו, שהדיבורים של הרשע בר דעת מולידים ניאוף בהשומע, ולכן הקפיד אחרי שדיבר עם בני אדם לומר מיד את התיקון הכללי כדי להנצל מזה, כי אף פעם אי אפשר לדעת עם מי מדברים, וכדי להנצל מן הכל, אמר מיד תיקון הכללי.

והאדם ידע

ועתה מסביר לנו רבינו"ל מדוע יהיה כך שעל ידי הדיבורים של הרשע יהיה כך שימשך ניאוף להשומע וכו', ואומר רבינו"ל כי הזיוונים נמשכים מהדעת כמו שכתוב (בראשית ד') והאדם ידע את חוה אשתו, וכתוב (במדבר ל"א) כל אשה יודעת איש, אך יש שני

בקדושה בצדיקים בתורה ובהשם יתברך, או להיפך רחמנא ליצלן במומאה שיקשר עצמו אל עצת הרשעים רחמנא לישובן.

התקשרות לצדיקים

והנה התקשרות אל הקדושה היא התקשרות אל הצדיקים אל התורה ואל השם יתברך, כי צריך לקשר עצמו היטב היטב אל הצדיקים שככל דור ודור, כי רק על ידם יכולים להתקרב אל הקדושה בשלימות, ועל זה צריכים רחמים רבים, רחמים גדולים מאד, וכמו שאמר פעם רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל "תפסתי אתכם כבר בשק", ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל לרביז"ל, "רבי תקשרו את השק...", כאומר שעדיין צריכים רחמים רבים, כי אפילו שהאדם זוכה להיות מקושר ומקורב אל הצדיק ומקבל ממנו חיותו וכו', אך מרוב התמורות שעוברות בעולם ומכיון שיש כל כך הרבה נסיונות והבחירה גדולה מאד, יכול להיות שיהיה אדם מקורב אל צדיק, אך יבוא רשע וידבר כל דבר אסור על הצדיק ועל ידי זה ירחק את האדם מן הצדיק, ולכן צריכים לקשר את עצמו אל הצדיק, באופן שיהיה קשור ולא יוכלו להפרידו בשום פנים ואופן שבעולם, וכמו כן צריכים לקשר את עצמו אל התורה הקדושה, דהיינו לקבוע לו

בכל יום ויום שיעורים קבועים חק ולא יעבור שילמד בכל יום קצת מקרא קצת משנה קצת גמרא וקצת מדרש, וכן בזוהר בתיקונים בליקוטי מוהר"ן ובשאר הספרים הקדושים כל אחד כפי בחינתו, ועל ידי זה זוכה לקשר את עצמו עם התורה הקדושה, כי לומד בכל יום את התורה הקדושה, וכן צריכים לקשר את עצמו אל הקדוש ברוך הוא, דהיינו שידע שכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, הכל ממנו יתברך, והכל בהשגחה פרטיית גדולה ונפלאה מאד, ועל ידי שהאדם זוכה לקשר עצמו כך אל הצדיקים והתורה והשם יתברך, זה נקרא זיווג דקדושה.

דעת דקליפה

ולהיפך יש זיוונים של עבירה שהוא התקשרות לרשעים, דהיינו שהאדם מקשר עצמו אל רשע שאותו רשע משכנע ומסית אותו באופן שיפול אל השאול תחתיות ומתחתיו, כי אין כוונתם של אותם רשעים לקשר אותו אל הקדוש ברוך הוא והקדושה, אלא דרכם הוא לדבר על זה ועל זה, ומוציאים שם רע על כל הצדיקים ועל ידי זה בסופו של דבר האדם נופל אל הבוץ, אל השאול תחתיות ומתחתיו רחמנא ליצלן, כי באמת על כל אחד ואחד עובר מה שעובר, ויש לו יסורים וצרות

ומרירות וכו' כל אחד ואחד כפי שיודע בעצמו, וכאשר הוא עוד מקשר עצמו אל רשע שמסית ומדיח אותו וכו', על ידי זה לא רק שאינו זוכה לצאת מן הבוץ, אלא עוד נופל עמוק יותר, כי אין כוונתם הרשעים לעזור לו, אלא רק להפילו בשאול תחתיות ומתחתיו, ולכן צריכים להזהר מאד מאד עם מי מדברים, ולהזהר שלא להתקשר אל רשעים, ואם האדם זוכה למצוא צדיק המחזק ומאמץ אותו להתקרב אל התורה ואל השם יתברך, מה טוב ומה נעים, אך אם אינו זוכה לזה, ולא עוד אלא שיש על ידו רשעים הרוצים לרחק אותו מזה עליו לברוח מהם כמטחווי קשת, כי אם ישמע לקולם בוודאי יפול רחמנא ליצלן.

התגלות הדעת

ואומר רביז"ל שהדיבור הוא התגלות הדעת, כי אין יודעים מה שבדעת אלא על ידי הדיבור, דהיינו כי אי אפשר לדעת מי האדם עד שאינו פותח את פיו, כי אין אדם יודע מה שבלבו של חבירו, ומיד כשהאדם פותח את פיו, רואים מי הוא ומה יש בלבו, כי על ידי דיבורי פיו מגלה את פנימיותו, ולכן יש מאמר החכם שאומר "הלשון הוא קולמוס הלב", כי על ידי הלשון מגלה ומפרסם ברבים את מה שכפנימיותו, ואת

כל מה שבלבו, ולכן הדיבור הוא התגלות הדעת, כי על ידו מתגלה מה שבדעתו של האדם, ובוודאי שגם בזה צריכים רחמים רבים, רחמים גדולים, כי הבעל דבר מתלבש במצוות, והרשעים יודעים היטב כיצד להלביש את דיבוריהם בכל מיני דיבורי חנופה ומתיקות, כאילו כוונתם היא לטובה, ורק אל הקדושה וכו', אך באמת כוונתם היא לעקור את האדם מן הקדושה לגמרי, ולרחקו ממקור חיותו, ולכן צריך להזהר מהם מאד מאד ולבקש ממנו יתברך רחמים ותחנונים שנוכה להנצל מהם, ועל כל פנים על ידי דיבורו של הרשע מתגלה דעתו וכשרשע מדבר ומוציא מפיו הבלים מוליד אוירים ארסיים של ניאוף, והשומע ממנו הדיבורים ונושם נשימות, מכנים בגופו אלו האוירים, אשר זה היה בלעם הרשע שעל ידי דיבורו בלבד היה יכול להכשיל את עם ישראל בניאוף רחמנא ליצלן, כי הוליד אוירים ארסיים ועל ידי זה נכשלו אחר כך נשמות ישראל בניאוף וכו', והנה הבחירה גדולה מאד, ומי שמקשר את עצמו אל הרשעים ושומע את דיבוריהם וכו', על ידי זה מכנים בעצמו אוירים ארסיים ובוודאי אחר כך נופל בניאוף רחמנא ליצלן, מה שאין כן אם יקשר עצמו אל הצדיקים האמיתיים שגם הם מדברים ומגלים בפיהם מה שבדעתם, דהיינו

שמגלים בעולם את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ומכניסים אוירים דקדושה בעולם, על ידי זה זוכה להנצל מכל זה אשרי לו ואשרי חלקו, ועל זה צריכים לבקש ממנו יתברך רחמים רבים וגדולים מאד, שלא ימעה את עצמו ולא יחשוב שהרשע הוא צדיק ועל ידי זה רחמנא ליצלן יכשל בניאוף, ורביז"ל הזהיר על נקודה זו מאד מאד ואמר (שיחות הרין סי' נ"א) את זה תקבלו מאתי שלא תניחו להעולם להטעות אתכם כי העולם מטעה מאד מאד וכו', עיין שם, וזה שאנו רואים בחוש שעל הצדיקים עובר מה שעובר ויש עליהם מחלוקת גדולה ומוציאים עליהם שם רע, עד שהם נעשים בטלים ומבוטלים בעיני עצמם לגמרי, והנאות בטלה מהם לגמרי, כי מרוב שעובר עליהם בזיונות ושפיכות דמים וכו', על ידי זה הם בטלים לגמרי, ואילו לעומת זאת הרשעים עליהם לא עובר מה שעובר, כי אין עליהם מחלוקת ובזיונות ושפיכות דמים, וכל העולם כולו מחזיק מהם, וצועקים קדוש קדוש, אך האנשים שבאים אליהם ושומעים את דיבוריהם ועצותיהם נופלים בניאוף, רחמנא ליצלן, ומתרחקים מן הקדושה לגמרי, ועל זה צריכים לבקש ממנו יתברך רחמים ותחנונים רבים מאד, כי בקל יכולים לאבד את ב' העולמות, העולם הזה והעולם

הבא גם יחד, על ידי רשעים כאלו המתחזים לצדיקים, כי הם פמאים ומטומאים וארס פיהם הממא מכנים ניאוף בהשומע דבריהם, ועל כן עליהם אין שום מחלוקת, כי הס"מ רוצה מאד שכני אדם יתקרבו אליהם כי אינו מתפחד מהם כלל, אדרבה הם עושים עבורו את העבודה טוב מאד, וכמו שהתבטא פעם רביז"ל אשר להס"מ קשה לרוץ בכל העולם ולהסית ולהדיח אנשים מהקדוש ברוך הוא, ועל כן הקים מפורסמים של שקר... והם כבר עושים את העבודה בשבילו... ועל כן ידעו בכל הדורות אם אין מחלוקת על איש כשר צריכים לבדוק אחריו כי הס"מ שורה אצלו... והוא מלא שמחה שמתקרבים אליו כי הוא כבר יעשה את העבודה עבורו, לא כן על אלו הצדיקים הדבוקים בו יתברך והם אש שורפת ממש מרוב דביקות הבורא יתברך שמו והם יכולים להחזיר בני אדם בתשובה שלימה ולקרבת אליו יתברך ולהחדיר בהם התמדת התורה, עליהם מקים הס"מ מחלוקת גדולה עד מאד ומדברים עליהם כל דבר אסור, והבחירה נשארת בידי האדם לידע אל מי להתקרב.

משה שפיר קאמרת

והנה צדיק כזה היה משה רבינו

שהיה בר דעת אמיתי ולכן נקרא דורו דור דעה, וגודל כוחו של משה רבינו היה בפיו דייקא, דהיינו שהיה מדבר ומגלה את אלקותו יתברך, אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, ולעומתו היה בלעם הרשע שהיה נואף גדול רחמנא ליצלן, וגם הוא עיקר כוחו היה בפה, כי על ידי דיבורי פיו הכנים רחמנא ליצלן דיבורי ניאוף אוריים ארסיים בעולם, וכך הוא בכל דור ודור, כי מול כל צדיק, שמגלה את אמתת מציאותו יתברך, והוא מושך את כל השומעים דבריו אל הקדושה, והוא בבחינת משה רבינו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"א): משה שפיר קאמרת, שהתלמידי חכמים נקראים משה, מול הצדיקים האלה עומד בכל דור ודור רשע שהוא בבחינת בלעם הרשע והוא מקרר אנשים מן הקדושה ומושך אנשים לקללות לניאוף ולתאוות רעות, רחמנא ליצלן.

אין כוחו אלא בפה

ואומר רביז"ל שזה שאנו מוצאים שנמלו מואב עצה ממדין אמרו להם אין כוחו אלא בפה, כי הפה הוא התגלות הדעת, אמר מואב אף אנו נבוא עליהם באדם שכוחו בפה שהא בלעם הרשע, דהיינו שמואב רצו להנקם ממנהיגם של ישראל וחיפשו עצה כיצד להתגבר

על משה, ובאמת על משה רבינו אי אפשר להתגבר, דהיינו על הצדיקים האמיתיים אי אפשר להתגבר בשום פנים ואופן שבעולם, כי אותם אי אפשר לנצח, מאחר שהם דבוקים וקשורים בו יתברך בדביקות אמת, הדבר היחיד שאפשר לעשות הוא לרחק מהם אנשים ולגרום לכך שאנשים לא יבואו אליהם לשמוע את דברי תורתם וכיצד שהם מגלים את אמתת מציאותו יתברך, ובאמת בכך אין עושים רע להצדיק, כי הצדיק נשאר במדרגתו, והוא עדיין דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, אך אותם האנשים שהיו יכולים להתקרב אל הצדיק ולקבל ממנו כל טוב אמיתי ונצחי, הם המפסידים הגדולים מכך, כי אינם זוכים לבא ולשמוע את דברי הקדושה, ולכן צריך להזהר מאד מן הרשעים הארורים האלה המתלבשים בכל מיני לבושים ועיקר כוונתם היא רק לרחק את האדם מן הקדושה, ויש כאלה שמתלבשים עד כדי כך שאומרים לכל מקום ומקום אתה יכול ללכת, רק אל המקום הזה, אל הצדיק הזה, אל תלך, ועל ידי זה מרחקים נשמות ישראל מן הצדיק, ומונעים מהם לקבל טוב אמיתי ונצחי, ולכן כשרצו מואב לנקום בעם ישראל, נודע להם שעיקר כוחו של משה רבינו הוא בפה, כי זה היה עיקר כוחו שגילה ופירסם את אמתת

מציאותו יתברך בעולם, ועל ידי זה קירב את עם ישראל אל הקדוש ברוך הוא, ולכן אמרו מואב גם אנו נבוא אליהם באדם שכוחו בפה כי זה עיקר כוחם של הרשעים על ידי דיבוריהם הרעים שהם מרחקים את נשמות ישראל מן הקדושה, כי בלעם על ידי דיבוריו, הכשיל את עם ישראל, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ז) שגם בלעם היה יושב ודורש ואומר תורה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ובחים קמ"ז) שבשעת מתן תורה נתגדל בלעם ובאו כל אומות העולם אליו לשמוע תורה ושאלו אותו על הפסוק ה' למבול ישב וכו', והוא השיב להם ה' עוז לעמו יתן וכו', כמובא שם, והחילוק הגדול בין משה לבלעם הוא שהצדיק האמת כשהוא אומר תורה אין לו שום אינטרס עצמי כלל, כל כוונתו היא רק לקשר את השומעים אל הקדוש ברוך הוא ולגלות להם את אמתת מציאותו יתברך, מה שאין כן בלעם, אין כוונתו לכך, אלא כוונתו להוציא מהשומעים תורתו משהו, הוא רוצה מהם כסף או כבוד וכו', ואינו מקרבם אל הקדושה כלל וכלל.

ישוב הדעת

והנה החילוק בין משה רבינו לבין בלעם הרשע הוא בדברים רבים מאד, זה לעומת זה, כי עיקר

הגילוי של משה רבינו, שהוא הצדיק האמת הוא גילוי האמונה הקדושה, ישוב הדעת ומבלנות, כי מי שזוכה להאמין בו יתברך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, על ידי זה זוכה לישוב הדעת גדול ויש לו מבלנות, מבלנות גדולה, לסבול ולחכות לישועת השם, כי יודע שהכל ממנו יתברך, ואי אפשר לעשות שום דבר אלא לתלות עיניו ולבקש רק ממנו יתברך עד שהוא יושיע ויעזור וכו', מה שאין כן מי שאינו זוכה להאמין בו יתברך על ידי זה אין לו ארך אפיים והוא כעסן גדול, אשר זה היה ההבדל הגדול בין משה רבינו לבלעם כי בלעם היה יודע לכווין את השעה שיש בה חרון אף, כמו שדרשו חכמינו הקדושים (ברכות ז'). על הפסוק (במדבר כ"ד) ויודע דעת עליון, דהיה יודע מתי יש חרון אף בעולם, כי זהו עיקר גילוי שהוא מכניס באדם שיהיה כעסן ועצוב ושבור, כי הוא שמח לראות כיצד האדם שבור ומדוכא ועצוב וכו', וזה כל חיותו של הס"מ והטומאה, שעיקר כוונתם היא רק לשבור את האדם ולסלקו מן הקדושה לגמרי, והם יעשו כל מיני פעולות שבעולם כדי לראות כיצד האדם שבור ומדוכא ומסתובב חסר אונים, מה שאין כן הצדיקים האמיתיים מחזקים כל יהודי ויהודי ומגלים לו שאין שום מציאות בלעדו יתברך

כלל, וכל מה שעובר עליו הכל בהשגחה פרטיית, ואף על פי שעובר על האדם מה שעובר, ויש לו צרות ומרירות וחובות וכו', אין שום עצה אחרת רק לברוח אליו יתברך ולספר הכל רק לפניו יתברך כי רק הקדוש ברוך הוא יכול לעזור לאדם, לצאת מצרותיו.

ויקצוף משה

והנה הכח של המומאה הוא כח גדול כל כך, שפעמים יש לו אחיזה אפילו בקדושה וזה שאנו מוצאים אצל משה רבינו, שנאמר עליו (במדבר ל"א) ויקצוף משה על פקודי החיל, דהיינו כאשר יצאו בני ישראל למלחמה במדין הביאו שבי וכו', ומשה רבינו התרגז מאד מאד וקצף על פקודי החיל, ואמר החייתם כל נקבה, הן הנה היו בדבר בלעם, דהיינו שהם הם שהכשילו את עם ישראל בחמאים ועוונות וכו', ואיך החייתם אותם, כי משה רבינו מסר את נפשו כל כך, כדי לגלות לעם ישראל את התורה הקדושה וכו', במסירות נפש גדולה מאד מאד, ועתה על ידי דבר בלעם, על ידי דיבוריו הארסיים הניעו למה שהניעו, ועל ידי זה נתלבש אפילו במשה רבינו בחינת כעס, וחכמינו הקדושים אמרו, (פסחים ס"ז) כל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו, ועל ידי זה לא היה יכול לומר הלכות טבילת

כלים, ואלעזר הכהן היה צריך לומר אותם, כי משה רבינו שהוא הצדיק הגדול, הנמצא בכל דור ודור, התרגז מדוע לאחר שהוא משקיע כל כך הרבה ימים ושנים של עבודה בנשמות ישראל, הם הולכים לשמוע את דבר בלעם ועל ידי זה קורה מה שקורה, כי על ידו נופלים אחר כך לגמרי, ומתרחקים מן הקדושה, ולכן צריכים לבקש ממנו יתברך ברחמים ותחנונים שנוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים שהם ורק הם יכולים לקרב אותנו אל הקדושה ומגלים לנו את אמתת מציאותו יתברך, והעיקר הוא שהם מכניסים בנו את הדעת האמיתית שהיא הדעת של (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, אמתת מציאותו יתברך, שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (נדרים מ"א) דדא ביה כולה ביה ודלא דא ביה מה ביה, דהיינו כשיש לאדם דעת יש לו הכל, וכשאינו לו דעת אין לו שום דבר, כי כשאינו האדם מאמין בבורא כל עולמים אין לו שום דבר, והוא אינו זוכה להשיג שום דבר, והוא תמיד מלא כעס וקפידות וכו' וכו', ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור שרק הם יכולים לקרב את האדם אל הקדושה ולהכניס בו את הדעת האמיתית, ועיקר התגלות הדעת הוא מן הדיבור, דהיינו

שירגיל את עצמו לדבר עמו
 יתברך ולספר לו את כל מה
 שעובר עליו ואת כל מה שהוא
 צריך, כי מי שאינו מדבר אליו
 יתברך עדיין נמצא רחוק מאד מן
 הקדושה, מאחר שאינו מכיר
 באמתת מציאותו יתברך, כי
 בוודאי אם היה יודע שמלא כל
 הארץ כבודו ואין שום מציאות
 בלעדו יתברך כלל היה מדבר אליו
 יתברך ושופך לפניו שיחו ברחמים
 ובתחנונים, ועל זה אנו רואים
 כמה הס"מ מתנבר בכל מיני נכלי
 ערמימיות העיקר שהאדם לא
 ידבר אליו יתברך, העיקר שלא
 ישפוך לפניו יתברך את שיחו ואת
 כל מה שעובר עליו וכו', ואת זאת
 רואים בחוש שלאדם יש זמן לדבר
 כמה שעות על כל מיני שמוותים
 והבלים מחלוקת וויכוחים וליצנות
 ורכילות ולשון הרע, אך כשזה
 מגיע לדבר אליו יתברך אפילו
 חמש דקות אין האדם מסוגל
 לעשות זאת, ויש לו את כל
 הסיבות וכל התירוצים מדוע הוא
 אינו יכול, כי מרוב שהבעל דבר
 מפחד שמא האדם ידבר אליו
 יתברך, על ידי זה הוא יעשה כל
 מיני פעולות שבעולם כדי למנוע
 ממנו זאת, כי יודע שבאם האדם
 ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך
 אף על פי שחמא ופשע וכו', ימחול
 לו הקדוש ברוך הוא על הכל, כי
 ברנע שהאדם מגיע להכרה
 שחמא ופשע רק לפניו יתברך,

ובא לפניו יתברך ומבקש מחילה
 ברחמים ותחנונים, בוודאי ימחל לו
 הקדוש ברוך הוא, ומזה מפחד
 הס"מ מאד מאד שמא האדם יגלה
 את דעתו, ויפתח את פיו לדבר
 אליו יתברך, ועל ידי זה יצא
 משליטתו, וכמו שאמרו חכמינו
 הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סי'
 י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע
 שאין עומד מפני הפורענות אלא
 תשובה שכל מי שחומא ואומר
 חמאתי אין רשות למלאך ליגע בו,
 ועל כן עשה בלעם הרשע כל מיני
 פעולות שבעולם שיתרחקו ממשה
 רבינו שהוא הצדיק שבדור ומקים
 את שלוחיו שהם שלוחי הס"מ,
 לדבר כל דבר אסור על הצדיק
 האמת שיכול לקרב את כולם
 להקדוש ברוך הוא, ועל כן הוא
 מעורר מחלוקת בעולם, מחלוקת
 על הצדיקים האמיתיים כדי למנוע
 בני אדם מלבא אל הצדיק האמת,
 וכמו שאומרים חכמינו הקדושים
 (במדבר רבה פרשה י"ח), קרח מין
 היה, כי היה כופר בעיקר כופר
 בהקדוש ברוך הוא ולכן מנע בני
 אדם מלבא אל משה רבינו ועורר
 עליו מחלוקת גדולה.

מחלוקת לשם שמים

ובאמת הבעל דבר מתלבש
 במצוות ואומר שזוהי מחלוקת לשם
 שמים, ועל ידי זה מרחק אנשים מן
 הקדושה, אך באמת כך ממעה

מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ה) איזה מחלוקת לשם שמים זה מחלוקת שמאי והלל, ואיזה מחלוקת שאינו לשם שמים זה מחלוקת קרח ועדתו, ולכן צריך להזהר מאד מאד להתרחק מן הרשעים ולהתקרב אל הצדיקים ולקשר את עצמו בכל כוחו אל הצדיקים האמיתיים ואל התורה ואל הקדוש ברוך הוא, וירגיל את עצמו לשפוך את שיחו לפניו יתברך מידי יום ביומו ויספר לפניו את כל מה שעובר עליו ועל ידי זה יזכה לצאת מכל הצרות שעוברים עליו אשרי לו ואשרי חלקו.

הבעל דבר את כל מי שנופל ברשתו, כאילו הוא רוצה את טובתם ומערבם במחלוקת וכו', ובאמת מחלוקת זו אינה לשם שמים, כי ההבדל בין מחלוקת לשם שמים ובין מחלוקת שאינה לשם שמים, הוא שבמחלוקת לשם שמים אין הצדדים משנים את שיטתם כלל, כמו שמאי והלל, שעומדים חזק בשיטתם ואינם מוכנים לזוז ממנה בשום אופן שבעולם, ואילו כשהמחלוקת אינה לשם שמים, מיד כשתתן לו קצת כסף או כבוד מיד ישנה את דעתו ומיד יעשה עמך שלום וכו', שזה

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד

כי העכו"ם יאמרו לנו גזלנים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין, בשביל זה כח מעשיו הגיד לעמו, שהגיד שכל העולמות הכל מעשי ידיו, ולמי שהקדוש ברוך הוא רוצה הוא נותן, וזה לתת להם נחלת גויים, כי בידו הכל, ובאמת צריך להבין מהו ענין הפסוק הזה של כח מעשיו הגיד לעמו, ומדוע דווקא מפסוק זה לומדים דברים אלה, ואומר רביז"ל וכל הדברים נקראים כח מעשיו, כנגד כ"ח אתון דעובדא דבראשית, דהיינו כי בפסוק הראשון בתורה הקדושה, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, אשר בו מרומז יסוד האמונה הקדושה לדעת שהקדוש ברוך הוא ברא את השמים ואת הארץ, אשר פסוק זה מתחיל עם האות ב' לרמוז על התורה שבכתב והתורה שבעל פה, שהכל ניתן ממנו יתברך, שם באותו פסוק, ישנם כ"ח אותיות, שהם כנגד כ"ח פרקין דידיים, דהיינו כנגד הפרקים שבאצבעות הידים, כי בכל יד יש י"ד פרקים, (ג' בכל אצבע, וב' באגודל) ובשתי הידים ביחד יש כ"ח, וכל זה להורות ולגלות לאדם אשר בידיו אין שום כח, רק בחינת כח מעשיו הגיד לעמו, כי לא הוא זה

את גודל הזכות שיש לנו בכך שאנו זוכים להתאסף כל שבוע ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין לתאר ואין לשער כלל וכלל, ובאמת כל עוד אנו מלובשים בגופינו הגשמי לא יכולה להיות לנו השגה ברביז"ל ובתורתו הקדושה, אך אם נעשה לעצמינו חשבון הנפש ונתבונן היטב היכן היינו עד עתה, מה עשינו עד עתה, ולמה זכינו לאחר שהתקרבו אל רביז"ל והלכנו בדרך, או נוכל להבין מעט דמעט ממעלת גדולתו של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד בה מדבר רביז"ל מענין המחאת כף בתפילה, אשר אמירת תורה זו התגלגלה על ידי אדם אחד שהיה עושה ליצנות מענין מחיאת כף באמצע התפילה, ורביז"ל התלהב וגילה כמה תורות ושיחות בענין זה של המחאת כף בתפילה ואת גודל הסודות שיש בענין זה.

כח מעשיו

ואומר רביז"ל מה שמכין כף אל כף בשעת התפילה כי אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פ"א) למה התחילה התורה מבראשית,

היינו כי בארץ ישראל יש גילוי אלקות גדול מאד, גילוי שכינה בקביעות, בניגוד לארץ העמים שהגילוי אינו גדול כל כך שם, ואף על פי שבוודאי הכל לכל אלקות וגם בחוץ לארץ הקדוש ברוך הוא משגיח בפרטי פרטיות וכו', אבל הוא בבחינת אחורי כתפיה, ואין ההשגחה כל כך גדולה כמו בארץ ישראל, כי בארץ ישראל מתגלית השגחתו יתברך ביותר, ואף על פי שאנו רחוקים עתה מזה ביותר, כי מפני חטאינו גלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתינו, ועובר עלינו מה שעובר, וגם בארץ ישראל עצמה צריכים רחמים רבים, רחמים גדולים, אך גם היום, קדושתה של ארץ ישראל קיימת, וכל מי שנוסע לארץ ישראל בכוונה זו, דהיינו שנוסע רק מפני קדושתה ובא לנשום את אוירה וכו', מועילה לו ארץ ישראל מאד מאד, והוא כבר אינו מסתכל על הערב רב הנמצא שם והשולט שם וכו', רק בא כדי להסתכל ברוחניות חיות אלקותו יתברך המתגלית שם בהתגלות נוראה ונפלאה מאד, לכל מי שזוכה לשם לבא לשם כך, ועל כן אוירא דארץ ישראל מחכים, כי מי שבא רק כדי לזכות לגילוי שכינתו יתברך, זוכה שאוירא דארץ ישראל מחכים אותו ביותר, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ק"י:) כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו

שמרויה, ולא הוא זה שעושה, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, בבחינת (דברים ח') כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, וכמו שמפרש התרגום על הפסוק הזה, שהקדוש ברוך הוא נותן לאדם עצות כיצד לעשות חיל, היינו כיצד להצליח, והעצות כולם באות ממנו יתברך, והאדם בעצמו אינו כלום וכו', רק צריך לשעבד את עצמו אליו יתברך ולדעת שאין בכוחו לעשות דבר, ורק הוא יתברך מנהיג הכל.

אוירא דארץ ישראל

ואמר רבינו"ל וזה ידוע כי אוירא דארץ עממין היא טמאה (ניטין ח') ואוירא דארץ ישראל הוא קדוש וטהור, דהיינו כי בכל העולם כולו נמצאים שבעים עמים של גויים, ולמרות שכל העולם כולו נמצא בשליטתו יתברך, אך כל זה מלוכש ונדמה כאילו הגויים שולטים, ולכן אויר ארץ העמים טמא מכיון ששם לא רואים באופן גלוי ופתוח את אלקותו יתברך וממילא באים לבחינת שכחה, ששוכחים ממנו יתברך, כי נדמה כביכול שהגויים שולטים ומצליחים וכו', מה שאין כן בארץ ישראל האויר קדוש וטהור, כי על ארץ ישראל נאמר (דברים י"א) עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, כי עליה משגיח הקדוש ברוך הוא בפרטי פרטיות,

אלוק, כי אפילו שנמצא בארץ ישראל ויש לו דמיונות, בבחינת דומה, אך גם אז הוא בבחינת כמי שיש לו אלוק, כי בארץ ישראל מסתובבים רק במקומות הקדושים, הנה נוסעים לשער השמים, ולקבר רחל, או לאבות הקדושים, וכן לרבי שמעון בר יוחאי, או להתארוז"ל ולרבי עקיבא, ולשאר תנאים ואמוראים וצדיקים וכו' וכו', כי בארץ ישראל זוכים להרגיש את הרוחניות הרבה יותר מאשר בחוץ לארץ, כי בחוץ לארץ מסתובבים בין הגויים ושוכחים ממנו יתברך, ועל כן עליה נאמר (שם) כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוק, אך על ידי שאנו מכין כף אל כף בזה נתעורר כ"ח אתוון דבראשית, כח מעשיו, ונמצא שבידו לתת לנו נחלת גויים, כי הכל של הקדוש ברוך הוא ובזה יש כח בידינו לטהר אויר ארץ העמים, כי נחזר ארץ העמים תחת ממשלת הקדוש ברוך הוא ובידו לתת לכל מי שירצה כמו שכתוב לתת להם נחלת גויים, ואז נטהר אויר המקום שאיש הישראלי מתפלל ושואב אויר הקדוש כמו בארץ ישראל, גם על ידי מחיאת כף נתגרש אויר הטמא כי על ידי מחיאת כפיים נשמע קול, וקול הזה הוא אויר קדוש מכ"ח אתוון דעובדא דבראשית מכ"ח פרקין דידיים כמו שאנו רואין בחוש שנתגרש האויר

על ידי מחיאת כפיים, היינו כי כאשר האדם מכה כף אל כף בתפילתו על ידי זה זוכה לטהר את האויר, כי בשעה שמכה כפיו, ומכוין שבכך מגלה כח מעשיו הגיד לעמו, על ידי זה זוכה לטהר את האויר, מגרש את האויר הטמא, וזוכה להרגיש אוירא דארץ ישראל, דהיינו גילוי שכינת עוזו יתברך, כי הכח של מחיאת כפיים כל כך גדול עד שעל ידי זה יכולים לזכות להרגיש אוירא דארץ ישראל אפילו בחוץ לארץ, והנה בוודאי שמחיאת כפיים חשובה מאד ועל ידה זוכים למה שזוכים אם האדם יודע לשם מה הוא מוחא את כפיו וכו', אך צריך להקפיד שלא להפריע לאחרים בתפילתו, וראו בכל הדורות את הכשרים שביין אנשי שלומינו שהיו מוחאים כף אל כף בשקט בתפילתם, כדי לא להפריע לאחרים בתפילה, מה שאין כן כשהאדם מוחא את כפיו סתם, ומכל שכן כשעושה רעש ומפריע לאחרים להתפלל, בוודאי אינו זוכה להשיג כלום, רק העיקר הוא לכוין היטב את מעשיו, ולדעת שעל ידי מחיאת הכפיים, על ידי כ"ח פרקין דידיים, על ידי זה מגרש אויר ארץ העמים הטמא, וממשיך עליו אוירא דארץ ישראל שהוא אויר קדוש וטהור, דהיינו שממשיך עליו גילוי השגחתו יתברך, אפילו בתוך גלותו, אשרי לו ואשרי חלקו.

מה לעשות, כי מרוב חטאיהם ועוונתיהם, אינם זוכים להרגיש את הקדוש ברוך הוא, ומחמת שאינו זוכה להרגיש אותו יתברך על ידי זה הולך בגלות, ואינו מוצא את מקומו, עד שהולך נע ונד, מחמת שאינו זוכה למצוא את הקדוש ברוך הוא, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ז) אשר גולה ראשי תיבות (וכריה סי') ו'נשאר ג'ם ה'זא ל'אלקיננו, כי גם בתוך הגלות יכול למצוא אלקותו יתברך, ואת זאת רואים בחוש כי בכל מקום שיהודים באים שם הם מוצאים קדושה, מתפללים ולומדים ומברכים ברכות, ומקיימים מצוות וכו', וכשהאדם זוכה למצוא את הקדושה, את האלקות, בתוך הגלות על ידי זה נעשה מגולה, גאולה, מאחר שהכנים בגולה את האל"ף, אלופו של עולם, נמצא שגם בגלות יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא, ואומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ז) כשיש להאדם לב אין שייך אצלו מקום, כי כשהאדם זוכה להרגיש בלבו את רוחניות חיות אלקותו יתברך אין שייך לו לומר שמקום פלוני אינו טוב בשבילו מאחר שבכל מקום הוא זוכה להרגיש את אלקותו יתברך, כי דבר זה הוא תלוי בלב, דהיינו כשהאדם זוכה להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך בלבו הוא אינו מסתובב בגלות ואינו מחפש את אלקותו יתברך אצל

הקובע מקום

ובשביל זה צריך לקבוע מקום לתפילתו כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו') כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו, והנה אנו מוצאים שאברהם אבינו היה הראשון שגילה את אלקותו יתברך לכל באי עולם, וכן היה הראשון שגילה את קדושת ארץ ישראל כמובא בזוהר הקדוש (לך דף ע"ח) תקיל בתיקלא עד דאתגליא ליה, כי חפר וביקש והשתוקק עד שזכה לגלות את קדושת ארץ ישראל, כי שני הדברים מקושרים ביחד, קדושת ארץ ישראל וגילוי אלקותו יתברך, אשר לשניהם זכה אברהם אבינו, וכאשר האדם זוכה לקבוע מקום לתפילתו על ידי זה זוכה שאלקי אברהם בעזרו דהיינו שזוכה להרגיש בחינת גילוי אלקותו יתברך וקדושת ארץ ישראל, וזה שצריך לקבוע מקום לתפילתו, מקום דייקא, כי הקדוש ברוך הוא נקרא מקומו של עולם, כי הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, כי בכל מקום בעולם אפשר למצוא את רוחניות חיות אלקותו יתברך, אך רוב בני האדם אינו זוכים להרגיש זאת, כי אינם זוכים להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ומזה בא שהם מתהלכים שבורים, מיואשים, ואינם יודעים

אחרים, כי הוא זוכה להרגישה בעצמו, ועל ידי זה אינו נמצא אף פעם בגלות, וזה שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג) שמי שזוכה לקדושה שבת דהיינו להרגיש את אלקותו יתברך על ידי זה זוכה לבחינת למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן כי אינו מוגבל למקום ומרגיש בכל מקום ומקום את אלקותו יתברך, כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וזה שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ד) שהסבי דבי אתונא שאלו את רבי יהושע בן חנניה אמצעותא דעלמא היכא, דהיינו היכן הוא אמצע העולם, זקף לאצבעיה ואמר הכא, דהיינו שהרים אצבעו ואמר כאן, כי כשאדם זוכה להרגיש אותו יתברך, כל מקום אצלו הוא אמצע העולם, כי בכל מקום ומקום זוכה למצוא את אלקותו יתברך וממילא שם מקומו, וזה שאמר הלל (מוכה ג"ג) אם אני כאן הכל כאן, ואם אין אני כאן מי כאן, ולכאורה איך הלל העניו הגדול אמר על עצמו כך, שאם הוא נמצא כאן, כולם נמצאים כאן, ואם אינו נמצא כאן, אף אחד אינו נמצא, אך לפני מה שהסברנו לעיל הכל מובן כמין חומר, כי הלל מאחר שזכה להרגיש גילוי אלקותו יתברך מאד מאד על ידי זה אמר אם אני כאן הכל כאן, בכל מקום שהיה זכה להרגיש שהכל כאן, ששם שורה

גילוי אלקותו יתברך, וזה שהל"ל ראשי תיבות (תהילים קמ"ז) הרופא ל'שבורי ל'ב, כי מאחר שהיה שבור בעצמו זוכה לתכלית הענות, דייקא על ידי זה זכה לגילוי אלקותו יתברך, וכמו שכתוב (ישעיה ג"ה) אשכון את דכא, שדייקא מי שמשפיל את עצמו וכו', זוכה לגילוי אלקות נורא ונפלא מאד, ואצלו שורה שכינת עוזו יתברך, נמצא שהאדם צריך לקבוע מקום לתפילתו, דהיינו שצריך לזכות להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואומר רביז"ל שרואים בחוש שבני אדם הבאים למדינה שאינם מורגלים באוירה על ידי זה הם נחלשים ומתים אפילו מנוה הרעה לנוה יפה, כן הדבר בתפילה אפילו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק אף על פי כן קשה לו מאד להתפלל שם כי אינו מורגל באוירה של מקום כל שכן מנוה היפה לנוה הרעה וכו', ולכן צריך לראות שיתפלל את התפילות באוירה דארץ ישראל שלזה יזכה על ידי מחיאת כפיים, וזה גודל הענין של מחיאת כפיים בתפילה כי ממשיך על עצמו אור ושפע אוירה דארץ ישראל, אשר הוא מחכים, והנה במקום שהתפלל צדיק שם שורה קדושה גדולה, וכן ראו אצל צדיקים שבאו והתפללו במקום מסוים והרגישו שם אור גדול, והבינו מיד ששם התפלל פעם איזה צדיק אחר

אנו רואים בחוש בעונותינו הרבים שהיום גם בארץ ישראל צריכים רחמים רבים, רחמים גדולים, כי גם שם מלא עם עבודה זרה ובתי עבודה זרה וכו', ולכן בוודאי גם בארץ ישראל צריכים למחוא כף אל כף, כדי לסלק מעל עצמו את כל המחשבות זרות, מחשבות עבודה זרה, והעיקר כנ"ל למחוא כפיים בכוונה, לדעת על מה ולמה מוחאים כפיים, שעל ידי זה יזכה להמשיך על עצמו אוירא דארץ ישראל, גילוי שכינת עוזו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, והנה על ידי שהאדם זוכה להרגיל את עצמו להתפלל על ידי זה ממשיך על עצמו אור גדול נורא ונפלא עד מאד, אשר זוהי גודל המעלה שגילה לנו רביז"ל שרגיל את עצמינו להתבודד לפניו יתברך בשפת האם שלנו, ועל זה בעצמו צריכים להתפלל הרבה לפניו יתברך שנוכה להתבודד לפניו יתברך, ונבקש ממנו יתברך "רכונו של עולם אנא עזור לנו שנוכה להתבודד לפניך מידי יום", כי הנסיונות על דבר התפילה גדולים מאד מאד, והתפילה היא אחד מן הדברים שבני אדם מולזלים בהם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו') כרום זולות לבני אדם אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מולזלים בהם ומאי ניהו, תפילה, כי בני העולם מאד מולזלים בהתבודדות,

שמיהר את אויר המקום והמשיך לשם קדושה גדולה, ומיד חקרו וביררו האם היה שם פעם מישהו, ורביז"ל מגלה לנו שבכל מקום בואינו ראוי לנו להתפלל עם מחיאת כף ועל ידי זה נמשיך גם על עצמינו בחינת אוירא דארץ ישראל, אשרי הזוכה לזה, והעיקר הוא למחוא את כפיו בכוונה נכונה, לדעת על מה ולמה הוא מוחא כפיים, ולא סתם שיעשה רעש ויבלבל אנשים אחרים מתפילתם, רק העיקר לכיין בפשימות את כל הנ"ל ועל ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי.

תיקון מחשבות זרות

ואומר רביז"ל שבארץ ישראל שם הוא מקום התפילה, כי שם הוא שער השמים ושם זוכים להרגיש גילוי השגחתו יתברך הפרמי פרטיית וכו', ועל ידי שהאדם מוחא כפיו על ידי זה ממשיך על עצמו את אוירא דארץ ישראל גם בחוץ לארץ ועל ידי זה זוכה למחר את מוחו מכל המחשבות זרות, מחשבות עבודה זרה השורות בחוץ לארץ, כי בחוץ לארץ יש עבודה זרה, ובתי עבודה זרה וכו', ועל ידי שהאדם מוחא כף אל כף על ידי זה מעביר מעל עצמו את כל הטומאה של חוץ לארץ וממשיך על עצמו אוירא דארץ ישראל גילוי אלקותו יתברך, והנה

וצוחקים מזה וכו', ולכן צריכים לחזק את עצמו מאד מאד בענין זה של תפילה והתבודדות, וגם אם האדם אינו יכול להתבודד כל היום או אפילו שעה ביום, על כל פנים שיחטוף בכל פעם כמה דיבורים אליו יתברך, אשר כל דיבור ודיבור אליו יתברך הוא הצלחה נצחיית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ובפרט כשירגיל את עצמו לחטוף כמה דקות בכל פעם, על ידי זה יזכה בסופו של דבר להתבודד אליו יתברך יותר ויותר, ואשרי הזוכה להרגיל את עצמו להתבודד אליו יתברך כי התפילה היא השער לכל הקדושות שבכל העולמות, וככל שהאדם מרגיל את עצמו להתבודד יותר אליו יתברך כן מזדכך מוחו, ועל ידי זה זוכה להשיג סודות התורה אשרי לו, והנה כשהאדם מתפלל אליו יתברך מיד באות אליו מחשבות זרות ומבטלים אותו מן התפילה ומבלבלים את תפילתו

וכו' בבחינת מבול, והעצה לזה הוא לתת צדקה לארץ ישראל כי על ידי שנותנין צדקה לארץ ישראל על ידי זה נכללים בארץ ישראל אשר עליה אמרו חכמינו הקדושים (ובחים קי"ג) ארץ לא נושמה ביום זעם, דהיינו שלא ירד בה המבול, ועל ידי זה הוא ניצול ממחשבות זרות, ולכן צריכים להזהר מאד לתת צדקה לפני התפילה, ובפרט כשזוכים לתת צדקה לארץ ישראל על ידי זה זוכים לבטל מעליו כל המחשבות זרות שבתפילה וזוכה להתפלל באוירא דארץ ישראל, ולכן העיקר הוא להתפלל בקדושה וטהרה, לתת צדקה לפני התפילה, ולמחוא כפים בשעת התפילה, בשקט בלי להפריע לאחרים, ועל ידי זה זוכה להמשיך על עצמו אוירא דארץ ישראל ומסלק ממנו המחשבות הזרות, וזוכה להרגיש בעצמו את רוחניות חיות אלקותו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ה

נימטריא כנ"ף (עם הכולל) כזה אל"ף ת"ה יו"ד ה"ה בסוד מלכות פה וזה (יחוקאל י') וידי אדם מתחת כנפיהם, כי עיקר האדם הוא הדיבור כי מותר האדם מן הכהמה אין וההפרש ביניהם הוא רק הדיבור כי הדיבור הוא המלכות ותיכף ומיד כשאדם מקבל עליו עול מלכות שמים על ידי זה נתבטל החומריות והכהמיות שלו ועולה מעלה מעלה ובאמת האדם מקושר לעולמות העליונים וכמו שהתבטא פעם רביז"ל ואמר מה שייך אדם? אם עושה כך עם הידיים נעשה כך בעולמות ואם עושה כך בידיים נעשה כך בעולמות כי בדוגמא דלתתא דוגמא דלעילא כפי שאדם מתנהג את עצמו כאן למטה כך מתנהג כנגדו בעולמות העליונים נמצא שעל ידי שהאדם נתעורר בידיים שלו ונתלהב בעת תפילתו ומכה כף אל כף אזי הכנפיים העליונים נתעוררים בעולמות העליונים שהם בסוד כנף כנ"ל, ורואים בחוש כשאדם מכה כף אל כף על ידי זה נתעורר הריאה כי הריאה סמוכה לכנף ועל כן אמרו הפוסקים (יורה דעה סי' ג"ג) נשבר הגף סמוך לנוף מריפה כי בוודאי ניקב על ידי זה הריאה, נמצא שהידיים הם סמוכים להריאה אשר משם נתהווה

הקדוש ברוך הוא עזר לנו שהתאספנו לדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע ועלינו לשמוח בכך מאד מאד כי היא זכות גדולה ועצומה כשזוכים לדבר מרביז"ל כי אפילו הדיבור בעצמו שמדברים ממנו גם כן כבר מושך את לב האדם אליו יתברך ומכל שכן וכל שכן כשמסלמים בדבריו הקדושים ומוציאים עצות והדרכות ישרות איך להתנהג בחיים זה עולה על הכל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ה.

מחיאת כפיים

פעם אחת נכנס יהודי אחד אל רביז"ל והתלוצץ מאדם אחד שמחא כפיים בתפילתו, ורביז"ל נתלהב מאד אז ואמר, אתה עושה ליצנות מענין זה, והתחיל לומר תורה מענין הסוד של מחיאת כפיים, ענה ואמר כשאדם מכה כף אל כף בתפילה על ידי זה נתעוררים בחינת כנפיים, היינו בעולמות העליונים יש מקום שנקרא כנף והוא סוד קן ציפור (כנף עולה קן) ומשם בא הדיבור כמו שכתוב (קהלת י') ובעל כנפים יגיד דבר כי הדיבור הוא מסוד המלכות שהוא אהי"ה דההי"ן

הדיבור, כי הדיבור יוצא מהריאה שמכנסת אויר ומוציאה אויר ועל ידי שאדם מכה כף אל כף על ידי זה נתעוררת הריאה ומתחיל לדבר, נמצא שעל ידי המחאת כף אל כף משם נמשך הדיבור כי הדיבור בא מהריאה, ועל כן הוא ענין גדול ונורא מאד להכות כף אל כף בעת התפילה שאז נתעורר הדיבור שיכול לדבר אליו יתברך בהתלהבות גדול עד מאד כפי שאדם מכה כף אל כף כן נתעורר הדיבורים לדבר לפניו יתברך ושוּפך את שיוחו ותפילתו לפניו יתברך ולכן רואים שצדיקים ואנשי מעשה היו מכים כף אל כף בעת התפילה והכל כדי ללהב את הריאה שיתלהב אליו יתברך ויוציא דיבורים שלמים וכן רואים כשאדם נתלהב אליו יתברך על ידי זה הוא מכה כף אל כף כי זה מבוע של בר ישראל, תיכף ומיד כשנתלהב אליו יתברך הוא מכה כף אל כף וזה סימן שלבו מתלהב אליו יתברך.

יד ימין ויד שמאל

ועל פי סוד מסביר רביז"ל אשר בכל יד יש חמש אצבעות שהם מרמזים כנגד חמש ספירות שמשם יוצאים האורות ויש שתי ידיים יד ימין ויד שמאל, יד ימין הם החמישה ספירות שמצד החסד ויד שמאל הם החמישה ספירות שמצד

הגבורה, כל אצבע כלול מחמש ועל כן חמשה פעמים חמשה נימטריא עשרים וחמישה והכאות יד שמאל ביד ימין חמשה פעמים חמשה נימטריא גם כן עשרים וחמשה שתי פעמים עשרים וחמשה נימטריא חמשים, היינו כי ביד ימין יש חמש ספירות מצד החסד וכל ספירה כלולה מחמשה הספירות שהם כנגד החסד וכמו כן ביד שמאל יש חמש ספירות מצד הגבורה וכל ספירה כלולה מחמשה הספירות שהם כנגד החסד וכמו כן ביד שמאל כלולה מחמשה הספירות שהם חמישים כנגד שער החמישים שמשם ננאלו עם ישראל, כי כשנכללים יד ימין ביד שמאל חסד וגבורה ביחד אז זוכים להגיע אל היובל שהוא שער החמישים שמשם ננאלו ועל כן נזכר בתורה חמישים פעמים יציאת מצרים כי עיקר הגאולה היתה על ידי שהאיר הקדוש ברוך הוא עליהם שער החמישים כי במצרים שם היה הפה בגלות כי סבלו מפרעה מלך מצרים פה רע שגרם מיצר ים שהמוחין היו בגלות והגאולה היתה על ידי שלימות הדעת שמשם יצא הדיבור פה סח שהתחילו לדבר אליו יתברך ועל כן צריכים לשמור מאד מאד על הדיבור לא לדבר כל העולה על רוחו ומכל שכן שלא ידבר לשון הרע ורכילות וליצנות שעל ידי זה בעצמו יורד לגלות מצרים, ואמרו חכמינו הקדושים (ערכין ט"ז) האומר

אדם כמו שכתוב (יחזקאל י') וידי אדם מתחת כנפיהם, כי הדיבור בא מהריאה שמשם האדם נושם אויר ועל כן כשאדם מדבר עמו יתברך או מדבר דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, על ידי זה נפתחים עיניו כי הריאה תלויה גם בעינים כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין מ"ט) למה נקרא שמה ריאה שמאירה את העינים, נמצא כשאדם מכה כף אל כף על ידי זה נתלהב הריאה שלו כי כנפי האדם שהם ידיו מחוברים אל הריאה ועל ידי זה נפתחים עיניו לראות באור אלקותו יתברך ועל כן צריכים לשמור מאד מאד על דיבורי פיו שלא ידבר כל העולה על רוחו כי הדיבור בא מהריאה וכשזוכה לדיבורים קדושים על ידי זה הריאה מכנסת אויר ומוצאת אויר קדוש בכחינת רוח הקודש רוח נבואה ועל כן אשרי ואשרי מי שזוכה להתפלל אל הקדוש ברוך הוא ומכה כף אל כף שעל ידי זה נתעורר לבו תמיד אליו יתברך בהתלהבות דקדושה ואז טוב לו כל הימים.

כפיו חמור מן העושה מעשה, כי הדיבור חמור מאד מאד ומוריד את האדם לשאול תחתיות ומתחתיו אם לא נזהר בהם ועיקר גלות מצרים שהיה הדיבור בגלות ובשביל זה היה משה כבוד פה ועל ידי גאולה נתהוה בחינת פה, כי משה רבינו העלה את עם ישראל עם שער החמישים, נמצא שעל ידי חמישים שערי בינה נתהווה הפה וזה סוד (שמות ד') מי שם פה לאדם, מי דייקא, שהוא שער החמישים שעולה מ"י שהוא סוד י"ם החכמה כי על ידי הדיבור שמדברים אליו יתברך על ידי זה נפתח לו שערי החכמה והדעת וזוכה להשיג השגות עליונות בתורה ובעבודה נמצא שעל ידי מחיאת כף חמשה אצבעות ימין בחמשה שביד שמאל וחמשה שביד שמאל בחמשה שביד ימין נתהוה בחינת מי שעל ידה נתהוה פה, כמו שכתוב (שמות ד') מי שם פה לאדם והפה מקבל הדיבורים מהכנפי ריאה כמו שכתוב (קהלת י') ובעל כנפיים יגיד דבר, וכנפיים נתעוררים בהתעוררות על ידי

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז

בשעת התפילה זה סוד נתינת המטה בין צפון לדרום כמו הזיווג, כי צפון ודרום הם שתי הידים כי כשאדם עומד עם פניו כלפי מזרח אזי יד ימין היא בצד דרום ויד שמאל בצד צפון שזה סוד ממת הזיווג שצריך להיות בין צפון לדרום ואותו דבר המחאת כף אל כף בשעת התפילה זה סוד צפון ודרום, ועל כן בשעה שאדם מתפלל אליו יתברך ראוי לו להכות כף אל כף, יד ימין ביד שמאל ויד שמאל ביד ימין שיכללו יחדיו שזה סוד הזיווג, וזה שהתפלל אבא בנימין (ברכות ה'): שיהא תפילתו סמוך למטתו היינו שלא יהיה הפרש בין התפילה לזיווג, כמו בעת הזיווג צריך להיות המטה בין צפון לדרום וצריך לשמור מאד על מחשבתו שלא יחשוב אז שום מחשבה חיצונית שלא יפגום את הולד חס ושלום כמו כן בעת התפילה צריכים לעמוד אליו יתברך במחשבה נקיה ולדבק את עצמו בו יתברך, ועל כן התפילה נמשלה לזיווג כי כמו בשעת זיווג הם מתייחדים ונעשים גוף אחד כמו שכתוב (בראשית ג'): על כן יעזוב איש את אביו ואמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד, כי אז בשעת זיווג הם נעשים בשר אחד,

הקדוש ברוך הוא עוזר לנו להתאסף ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב ז"ע וזה זכות גדול להנשמה כי הדיבורים שמדברים ממנו ז"ל מכניסים בתוך האדם הרהור תשובה גדול מאד מאד ונמשך הלב אחריו יתברך ועל כן מה טוב ומה נעים להתאסף מידי פעם לפעם ולדבר מתורתו הקדושה של רבינו"ל והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז.

מחאת כף

רבינו"ל מגלה נוראות נפלאות ממעלת האדם שזוכה למחאות כף בשעת התפילה כי בזה שהאדם מכה כף אל כף בשעת התפילה על ידי זה הוא מייחד ומוזוג את העולמות העליונים כי התפילה היא בסוד הזיווג שהאדם מוזוג את עצמו עמו יתברך בעת התפילה, ועל כן בשעת התפילה צריך האדם לסלק את כל מחשבתו מהבלי העולם הזה ולחשוב רק ממנו יתברך כדוגמת הזיווג שצריך להיות אז מחשבתו נקיה וטהורה ושלא יכנס בו חס ושלום שום הרהור רע ושום מחשבה חיצונית ועל כן ענין המחאת כף

כמו כן בשעת תפילה צריך האדם להגיע אל דביקות כזה שיהיה מיוחד רק עמו יתברך, וכמו שבזיווג הגשמי צריך שיהיה ממתו בין צפון לדרום, כמו כן בזיווג הרוחני צריך להכות כף אל כף שהוא צפון ודרום.

המתקת הדינים

גם על ידי מחיאת כף נמתקים הדינים היינו כשיש לאדם דינים ועובר עליו צרות ויסורים ומכאובים רעים רחמנא לישובן עיקר העצה הוא להתפלל אליו יתברך כי אין שום מקום מנוס ותקוה לברוח מכל צרותיו ומרירותיו ויסוריו המרובים שעוברים עליו רק אליו יתברך שירגיל את עצמו להתפלל להקדוש ברוך הוא ובעת התפילה יכה כף אל כף ועל ידי זה יומתק ממנו כל הדינים כי הנה שם הוי"ה ברוך הוא, הוא שם החסד, ושם אלקים, הוא שם הדין, ושם הוי"ה ממתיק מידת הדין, והנה בספירות העליונות, חסד גבורה תפארת, הם נקראים שלש ידים, יד הגדולה היא בחסד, יד החזקה היא בגבורה, יד הרמה היא בתפארת, והנה בשעה שהאדם נמצא בצער הוא מפליט מפיו דיבורים קשים חס ושלום ויש אשר מרוב צער הם מטיחים כלפי מעלה רחמנא לישובן ויוצא מהגרון שלהם דיבורים קשים מרוב צער שזה

מידת הדין, כי כל הדינים העוברים על האדם הם רק על ידי הדיבורים שמפליט מפיו כלפי מעלה דיבורים רעים חס ושלום כי מרוב צער אי אפשר לו להתאפק, ועל כן הוא מטיח כלפי מעלה ומשם נמשך עליו כל הדינים, ולכן גרוץ עולה ג' פעמים אלהיים כי הקול יוצא דרך הגרון ששם הם משכן הקנה והושט והם כנגד ג' שמות אלקים, שמות הדין, כי הקול כלול מהם ועל כן צריכים ג' שמות הוי"ה להתתיקם ובוה שמכים יד אל יד היינו יד ימין שהיא יד הגדולה אל יד שמאל שהיא יד החזקה וביחד נעשה יד הרמה ונמתקין כל הדינים ולכן בשעת התפילה צריכים להכות כף אל כף כדי להתתיק את הדינים שיצאו דרך הגרון על ידי שהפליט מפיו דיבורים נגדו יתברך ולכן הוא דבר גדול מאד מאד בשעה שאדם חוזר בתשובה ובא ומתפלל אליו יתברך ומבקש על עצמו רחמים ותחנונים שיחוס וירחם עליו על זה שהפליט מפיו דיבורים רעים בשעת צרה וכו', שאז טוב מאד להכות כף אל כף שעל ידי זה נמתקים כל הדינים וזה סוד (תהלים קי"ט) נפשי בכפי תמיד, נפש זה סוד הדיבור כמו שכתוב (שיר השירים ה') נפשי יצאה בדברו היינו בעת התפילה או יוצא הנפש כי עיקר הנפש היא בתוך הדיבור, ועל כן כנגד שהיה עד עכשיו

בכעס ורציחה כביכול נגדו יתברך והטיח דברים כלפי מעלה ונתקיים אצלו (איוב י"ח) מורף נפשו באפו כי לקח את הדיבור שהוא בחינת נפש באפו שהיה בכעס ורציחה כביכול כלפי מעלה, למה עובר עליו כל כך הרבה צרות ויסורים, על ידי זה יקח עכשיו את נפשו בתוך ידו, היינו (תהילים קי"ט) נפשי בכפי תמיד שבעת הדיבור והתפילה שמדבר אליו יתברך (שיר השירים ה') נפשי יצאה בדברו, יכה כף אל כף ועל ידי זה יזכה להמתיק ממנו את כל הדינים ועל ידי זה נתחברים השלש הויו"ת אל השלש אלקים היינו הג' ידים אל תפילתו ונמתק הדינים שמשם יוצא שם קדוש ונורא שלי"ו שהוא בסוד (איוב מ"ז) שלי"ו הייתי ויפרפרני.

שבחה

ורואים בחוש כשאדם מובל יסורים קשים ומרים ועובר עליו דינים אז הוא שוכח את כל המנוחות והחסדים שעשה עמו הקדוש ברוך הוא שזה בעצמו מידת הדין, כי באמת הקדוש ברוך הוא עושה חסד ורחמים עם כל בר ישראל אך כשפוקד אותו הצרות והיסורים הוא שוכח לגמרי את החסדים שעשה עמו הקדוש ברוך הוא ואז נופל אל מוחין דקמנות שהוא אלקים דינים, ולכן

צריכים להכות כף אל כף, יד ימין שהוא חסד ביד שמאל, שהוא דין כדי שיוזכר את עצמו בעת הדין שהוא כף שמאל שהקדוש ברוך הוא עשה עמו גם כן חסד שהוא כף ימין ועל ידי שמכים כף אל כף על ידי זה יוצא מקמנות המוחין כי נתחברים הויו"ה ואלקים ואז הוא זוכה לזכרון וזה אשר ויתורתך לא שיכחתי ראשי תיבות שם הקדוש שלי"ו שהוא גימטריא שלש הויו"ת ושלש אלקים היינו המתקת הדינים שבאים דייקא מהגרון ששם משכן הקנה והושט, ובכלל צריך האדם להזהר מאד מאד לשמור על עצמו בעת שעובר עליו צרות ויסורים לא להפליט מפיו איזה דיבורים כלפי מעלה שמשם נמשכים כל הצרות והיסורים של האדם כי רוב הצרות שהאדם מובל הוא רק על ידי דיבוריו פיו, שמפליט מפיו דיבורים כלפי מעלה או שמדבר על בני אדם שמוזה מובל אחר כך צרות ויסורים, נמצא שכל הדינים הוא דייקא על ידי הגרון ששם משכן הקנה והושט, ועל כן גרו"ן עולה ג' פעמים אלה"ם שמשם נמשך כל הדינים.

מחלוקת

זה רואים בחוש שכל המחלוקת והמריבות שיש בין בני אדם הוא רק על ידי שמפקיר את דיבורו שמפליט מפיו דיבורים אשר לא

אחדות אחת, וזה היה פנים קרח שחלק על אהרן כי רצה לעשות מימין שמאל, שמשם יצאו כל הצרות והדינים והמריבות בעולם ועל כן עצה גדולה לאדם בשעה שעובר עליו צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות שירגיל את עצמו רק לדבר עמו יתברך ויבקש ויתחנן ממנו יתברך שיחוס וירחם עליו שיזכה לצאת מכל הצרות והמכאובים שעוברים עליו וימחא כף אל כף בעת התפילה, וכן בשעה שרוצה לדבר חס ושלוה נגד מישהו שימחא כף אל כף שיכלול או ימין בשמאל ושמאל בימין ויזכיר את עצמו אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואפילו בגשמיות העולם הזה, תוקף הדין, גם שם נמצא הקדוש ברוך הוא ויכלול העולם הזה בעולם הבא והעולם הבא בעולם הזה, שזה סוד המחאת כף אל כף, על ידי זה בעצמו יהיה נמתק ממנו הדין ויומשך עליו רק חסד ורחמים כל היום ויזכה לזכרון נצחי לזכור תמיד מהקדוש ברוך הוא ואפילו שיסתובב בזה העולם הגשמי והחומרי עוד יזכה כאן לזכור ממנו יתברך שעל ידי זה בעצמו יהיה נמתק ממנו כל הדינים ויומשך עליו רק רחמים וחסדים גמורים אשרי מי שזוכה לזה.

צריך ומדבר כל העולה על רוחו ועל ידי זה סובל אחר כך מה שסובל, כי לפעמים האדם מפליט מפיו איזה דיבור רע על חבירו ותיכף ומיד כשנפלט מפיו הדיבור רע כבר יש מסיתים ומדיחים והולכי רכיל ומוליכים לשון הרע ממנו מה שדיבר, ועל ידי זה נעשה מחלוקת וסובל מה שסובל, ועל כן כשאדם זוכה להמתיק את הדינים שהוא לקדש את הגרון ששם משכן הקנה והושט ומדבר רק דיבורים קדושים דיבורי תפילה אליו יתברך ודיבורי אמונה והשגחה פרטיית אל כל בר ישראל על ידי זה נמתק כל הדינים ובפרט כשזוכה גם למחאות כף אל כף על ידי זה מבטל ממנו כל הדינים ולכן עצה היעוצה לאדם בשעה שבא עליו תאוה לדבר על זולתו או לדבר כלפי מעלה חס ושלוה שימחא כף אל כף שבוה הוא כולל יד ימין ביד שמאל ויד שמאל ביד ימין ויהיה נמתק ממנו הדינים כי יזכיר את עצמו אשר הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, ובאמת ימין הוא חסד, עולם הבא, רוחניות אלקות, ושמאל הוא דין, עולם הזה, גשמיות העולם, וצריכים להכלל שמאל בימין העולם הזה בעולם הבא, וימין בשמאל העולם הבא בעולם הזה, ועל ידי זה נעשים

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' מ"ז

בעולם שיזכה למצוא אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, והנה הקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה הקדושה ובה יש רמ"ח מצוות עשה ושם"ה מצוות לא תעשה העולים ביחד תרי"ג ויש עוד ז' מצוות דרבנן וכיחד הם עולים תר"כ כמנין כת"ר שהוא הכתר שיש על כל יהודי ויהודי, וכפי שהאדם זוכה לקיים בפועל את המצוות עשה כן נמשכים האיברים המכוונים כנגד המצוות שעושה אליו יתברך, וכן כשנשמר מעבירות ולאויך, על ידי זה נמשכים הנידים וכו' שהם כנגד הלאויך הללו אליו יתברך, ואף על פי שלא כל מצוה אפשר לקיים בפועל, כי יש מצוות רבות ששייכות רק בזמן שבית המקדש היה קיים או בארץ ישראל או ששייכים רק לכהן וכדומה, אך בזה שלומדים על כל פנים את המצוות הללו על ידי זה נחשב כאילו קיימם וכו', והתורה היא המקשרת והמאחדת בין האדם ובין הקדוש ברוך הוא כי על ידה יודע האדם כיצד להתנהג וכיצד לחיות בזה העולם, וכשהאדם זוכה להתנהג על פי התורה הקדושה על ידי זה זוכה לקשר את הרוחניות והגשמיות ביחד, והנה

כשזוכים להתאסף בכל שבוע ולדבר מדברי רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' מ"ז.

תאוות אכילה

ואומר רביז"ל מי שהוא משוקע בתאוות אכילה בידוע שהוא רחוק מאמת ובידוע שדינים שורין עליו, גם זה סימן על דלות, גם יבוא לידי בזיונות ובושות כמו שכתוב (תהילים י"ב) כרום זולות לבני אדם, כיון שנצרך אדם לבריות נשתנה פניו ככרום (ברכות ו'): והנה צריך להבין מהו ענין תאוות אכילה, כי לכאורה על פי דברי רביז"ל (שיחות הר"ן סי' נ"א) לא שייך ענין תאוות אכילה וכו', כי אמר שם שלאכול צריכים וילדים צריכים להוליד ומה שייך לומר שיש תאוה, אלא שצריך להתנהג בקדושה וטהרה, נמצא שהעיקר הוא כפי איך שהאדם מתנהג, ולכן עיקר עבודתו של האדם בזה העולם היא שיקשר את מעשיו ומוחו לגמרי אליו יתברך, ויניח בזה את שכלו ודעתו, למצוא את הקדוש ברוך הוא מכל דבר ודבר, כי זה היתה תכלית בריאת האדם

האדם בנוי מגוף ונשמה, הנשמה היא חלק אלוך ממעל והיא נמשכת תמיד אל רוחניות חיות אלקותו יתברך, והגוף הוא עפר מן האדמה ונמשך אל הגשמיות וכו', והקדוש ברוך הוא ברא את האדם גוף ונשמה שיהיו ביחד וכך יעבוד האדם את הקדוש ברוך הוא, והנה כדי לקיים את גופו של האדם צריך לאכול, אי אפשר להתחמק מכך, כי בלא זה אין שום קיום להגוף, אך כשאוכלים צריך לאכול דברים המותרים על פי התורה הקדושה ובכוונה הנכונה, והנה האדם אוכל צומח וחי ועל ידי שזוכה לאוכלם בהיתר ובכוונה הנכונה על ידי זה מעלה אותם, כי הצומח בא מן הדומם, מן האדמה, והחי אוכל את הצומח, ועל ידי שהאדם אוכל צומח וחי על ידי זה מעלה וכולל הכל באלקותו יתברך, כשזוכה לאוכלם בכונה אמיתית ומגלה שהכל לכל הוא רוחניות חיות אלקותו יתברך.

כוונת האכילה

והנה עיקר הכוונה הפשוטה של האכילה היא שיאכל כדי שיהיה לו כח על ידי זה לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולקיים את מצוותיו יתברך, ובוודאי באכילה ישנם כוונות גדולות ונבוהות, אך זוהי הכוונה הפשוטה שעל ידי האכילה

אשר לא ישא פנים

ואומר רביז"ל ודע מי שהוא משבר תאוות אכילה הקדוש ברוך הוא עושה על ידו מופתים, כי אמרו חכמינו הקדושים (ברכות כ"ג) כתיב (דברים י') אשר לא ישא פנים, וכתיב (במדבר ו') ישא ד' פניו אליך, אמר הקדוש ברוך הוא איך לא אשא להם פנים אני אמרתי ואכלת ושבעת וברכת והם מדקדקין על עצמן בכזית ובכביצה, נמצא שנשיאות פנים הוא על ידי שיבור תאוות אכילה, וזה פירוש (דברים י"א) והסתרתי פני והיה לאכול פירוש על ידי תאוות אכילה הוא מסתיר פנים, כלומר שעל ידי שהאדם זוכה לאכול בקדושה וטהרה בכונה הנכונה כל אחד ואחד על פי מדריגתו על פי מה שאוחז בזה, על ידי זה זוכה לתקן את תאוות האכילה, עד שהצדיקים הגדולים שזוכים לייחד יהודים קדושים על כל לעיסה ולעיסה וכו', זוכים שנעשה על ידם מופתים כי הם אינם אוכלים בגלל תאוות גשמיות אלא מגלים רוחניות חיות אלקותו יתברך מכל פרט ופרט בגשמיות העולם הזה, נמצא שעל ידי שאוכלים בקדושה וטהרה על ידי זה זוכים לגילוי אלקות גורא ונפלא, מה שאין כן כשהאדם אוכל כדרך זולל וסובא על ידי זה לא רק שאינו

אוכל מימיו, ועיקר תיקון תאוות האכילה הוא שאפילו כשאוכל לבד בביתו ואף אחד אינו רואה אותו, שיאכל בדרך ארץ גדול, שבוה מראה לדעת שמאמין שמלא כל הארץ כבודו והקדוש ברוך הוא רואה ומביט ומסתכל עליו, ובהמאכל יש רוחניות חיות אלקות, אשרי הזוכה לאכול בצורה ובכוונה כזו שעל ידי זה יוכל להמשיך עליו את אורו יתברך, וכמו שכתוב (שמות כ"ד) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, דהיינו שזכו דייקא על ידי אכילה ושתייה בקדושה לגילוי אלקותו יתברך, וכשהאדם אוכל באופן כזה על ידי זה משבר תאוות אכילה, כי עיקר תאוות האכילה היא כשהאדם אוכל כזולל וסובא, ואינו משים על לבו שבמאכל הזה יש רוחניות חיות אלקות וכו', מה שאין כן כשהוא דבוק בהקדוש ברוך הוא ואוכל כדי להחיות את גופו כדי שיהיה לו כח לעבוד אותו יתברך, על ידי זה זוכה לשבר תאוות האכילה, כי אוכל כדי לקיים את עצמו, ולא מחמת תאוות וכו', וידוע שאצל אנשי שלומינו לא היו מדקדקין כלל איזה מאכל הנישו לו, כי איזה מאכל שהכינה לו אשתו היו אוכלים, כי העיקר הוא לקיים את גופו לעבודת השם יתברך, ולא אכלו לשם תאוות, אשר זה עיקר שיבור תאוות האכילה.

קושטא קאי, וכן אמרו (פסחים ק"ט) ואת היקום אשר ברנליהם, זה ממונו שעליו קאי, דהיינו שעליו עומד ומתקיים, נמצא שעיקר העשירות באה ממידת האמת, על ידי שהאדם מדבק את עצמו בהקדוש ברוך הוא וכו', ועיקר הדלות והעניות באה מהסתרת מידת האמת, על ידי שהאדם אוכל כזולל וסובא ואינו זוכה למצוא את אלקותו יתברך שאז נופל בדעתו ונצרך אל הבריות ויש לו בושות ובזיונות ודינים שורים עליו וכו', אשרי הזוכה להמתיק מעל עצמו את כל הבזיונות והדינים הללו, על ידי שידבק את עצמו בהאמת אשרי לו ואשרי חלקו.

פארך חבוש

וזה בחינת תפילין, דהיינו כי תפילין הוא עיקר הפאר והיופי של האדם וכמו שנאמר (יחזקאל כ"ד) פארך חבוש עליך, כי זה עיקר היופי שהאדם זוכה להיות מסוכב ולבוש בתפילין הקדושים, שבהם כתוב יחודו יתברך וגילוי אלקותו יתברך איך שהוציא את עם ישראל ממצרים מבית עבדים וכו' וכו', נמצא שהתפילין הוא בחינת אמת, כי זה עיקר האמת כשהאדם זוכה להיות דבוק בו יתברך בבחינת תפילין, שזוכה להרגיש את אלקותו יתברך עליו תמיד כמו התפילין, ועל ידי זה זוכה שכולם

זוכה להתגלות רוחניות חיות אלקותו יתברך, אלא יש עליו הסתרת פנים, בבחינת והסתרת פני והיה לאכול, שזה עיקר השקר, כי האדם האוכל כדרך זולל וסובא, הוא שקרן גדול והוא רחוק מאד מן האמת, ועל ידי זה נופל לעניות, ויש לו בושות ובזיונות גדולים והוא נצרך לבריות, ופניו נשתנים ככרום, כי חושב שישועתו תלויה בידי בשר ודם, והוא צריך לבקש רחמים מאחרים שיעזרו לו וכו', שזהו הדבר הכי גרוע והכי מר.

קושטא קאי

ועיקר התיקון לדבר זה, היינו לכך שהאדם נפל בעצמו, והוא נצרך לבריות, ונפל בעניות גדולה וכו', הוא שיאחזו חזק במידת האמת, דהיינו שלא יהיה נצרך לבריות, שידע שאת השפע שלו הוא מקבל מאת הקדוש ברוך הוא ולא מבשר ודם, שעל ידי זה הוא אוהו במידת האמת, ואז כשיודע שרק הקדוש ברוך הוא נותן לו הכל, אינו צריך אל הבריות והוא העשיר הגדול ביותר, כי יודע אשר על כל מה שהוא צריך עליו לפנות רק אליו יתברך, ועל ידי זה זוכה לעמוד על עמדו תמיד וזוכה לעשירות, כי עיקר העשירות בא רק על ידי מידת האמת וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ד)

יראים ממנו ואינם יכולים לעשות לו דבר וכמו שכתוב (דברים כ"ח) "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה נקרא עליך ויראו ממך" אלו תפילין שבראש, כי על ידי שהאדם זוכה להיות דבוק בו יתברך על ידי זה כולם מפחדים ממנו ואינם יכולים להרע לו, וכן הוא אינו מתפעל מאף אחד כלל וכלל, כי הוא דבוק בו יתברך, ומוחו מאיר לו בהארה נפלאה, ועל ידי זה זוכה למידת האמת בשלימות, כי הוא אינו מפחד ואינו מתפעל מאף אחד בעולם, רק הוא דבוק בו יתברך, אשר זוהי העשירות הגדולה ביותר, ולהיפך העניות הכי גדולה היא כשהאדם פונם בתפילין, שעל ידי זה בא לעניות ולבזיונות ובושות ושורים עליו דינים, והכל תלוי כפי אכילתו של האדם כנ"ל, ולכן צריך להקפיד מאד על אכילתו דהיינו שצריך להקפיד שאכילתו תהיה בתכלית הכשרות, שידע מה הוא אוכל ושהמאכל יהיה כשר בתכלית הכשרות, ובפרט בכשר צריך להזהר מאד מאד שיהיה כשר וכו', ומלבד זאת צריכים להזהר מכל מיני מאכלים שאינם מאכלים כלל, רק יש בהם פסולת וכו', כמו נקניקים ונקניקיות וכדומה, אשר יודעי דבר מעידים שהם נעשים מן הפסולת ומן השומן שנשאר וכו', והרבה פעמים יש בהם שאלות גדולות של כשרות, כי נכנס שם גם חלב, אך

מלבד בעיית הכשרות שיש בהם, אלה הם מאכלים שאינם בריאים כלל וכלל, כי הם מכילים רק פסולת, וכן מכילים גם חומרים משמרים המסכנים את בריאותו של האדם, ולכן כל השומר נפשו ירחק מהם, וכן הוא לגבי כל מיני מאכלים שאינם בריאים וכו', כי האדם צריך להקפיד מאד על בריאות גופו, ולאכול על מנת שלגופו יהיה כח לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולא חס ושלום להיפך, שיהיה נעשה חולה על ידי אכילתו, ולכן מלבד זאת שצריך להקפיד על הכשרות, צריכים גם להקפיד על איזה מאכלים הוא אוכל, שיאכל רק מאכלים בריאים המזינים את הגוף, ולא להיפך מאכלים המקלקלים את בריאותו של האדם, ועל ידי שזוכה להזהר בכל זה, על ידי זה זוכה לזהר ולזכך את הרמ"ח איברים שלו והשם"ה גידים ועל ידי זה נעשה כלי לקבל בו את אור הכת"ר העליון, שמאיר עליו אורו יתברך בהתגלות נפלאה מאד, כי הוא אחוז במידת האמת בשלימות, ועל ידי זה ניצל מבזיונות וממתיק מעל עצמו את כל הדינים, ועל ידי זה זוכה לראות ניסים ונפלאות שעושה עמו הקדוש ברוך הוא, וכן זוכה להיות בריא וחזק לעבודתו יתברך ומרחיק מעל עצמו כל מיני חלאים רעים, ועל ידי זה יכול להתחזק לעבודתו יתברך בשלימות.

מרוכ שזכה לשיבור תאוות האכילה, ועל ידי זה הרגיש כל מיני עריבות במה שאכל, כי אכל בתמימות ופשיטות לקיים גופו לעבודת הבורא יתברך שמו, ועל ידי זה זכה להרגיש באכילתו כל מיני טעמים, ולכן אצל אנשי שלומינו היו רגילים לאכול הרבה לחם ולשתות הרבה מים, כי לחם משביע את גופו של האדם, והוא מקיים את גופו של האדם, והמים מרונים את האדם, ולא עוד אלא שרביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א') על הפסוק (שמות כ"ג) וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, שיכולים להמשיך לעצמו רפואה על ידי לחם ומים, נמצא שהעיקר הוא לאכול לחם ולשתות מים, דהיינו מאכלים בריאים לגופו של האדם שעל ידי זה יתקיים גופו של האדם, ורביז"ל אמר פעם (כוכבי אור) "ברויט מיט אונרקעס איז א גוטע מאכל", דהיינו לחם עם מלפפונים הוא מאכל טוב, ואת זאת רואים בחוש שאם האדם מרגיל את עצמו לאכול מאכלים בריאים, כמו לחם וירקות וכו', על ידי זה שומר על בריאות גופו, ומזה לא יהיה נעשה חולה, אך כשמרגיל את עצמו לאכול כל מה שענינו רואות, וכל מה שטעים לחיך, על ידי זה ממשיך על עצמו מחלות רחמנא ליצלן, אשרי הזוכה לאכול כראוי, ואינו מטעה את עצמו, ואוכל

אשר לא במסכנות תאכל בזה לחם

ואומר רביז"ל אשר לכל הנ"ל זוכים בארץ ישראל, שהיא בחינת אמת, בחינת תפילין וכו', וכן אפילו כשהאדם עדיין נמצא בחוץ לארץ, אך הוא דבוק בבחינת ארץ ישראל, על ידי זה זוכה לכל המדריגות הללו, שזוכה לשכר תאוות האכילה וזוכה להמשיך עליו את אורו יתברך, וזה אשר נאמר על ארץ ישראל (דברים ח') ארץ אשר לא במסכנות תאכל בזה לחם, כי לפעמים אדם אוכל לחם מחמת עניות, ולא מחמת חסרון תאוה לתענוגים אחרים, אבל אם היה לו שאר מאכלים לא היה אוכל לחם לבד, וזה שכח ארץ ישראל שלא מחמת עניות תאכל לחם, אלא מחמת שיבור וביטול תאוות אכילה, כי בארץ ישראל זוכים לגילוי אלקות נורא ונפלא כזה עד שזוכים להרגיש את כל הטעמים בלחם ובמים, כמו שזכה התם הקדוש בסיפורי מעשיות (עין סיפורי מעשיות מעשה ט') שהיה מבקש מאשתו שתתן לו בשר ודגים וכל מיני מטעמים, והיא היתה מגישה לו לחם, והוא היה משבח ומפאר את החתיכת לחם ואומר, איזה בשר טוב זה וכו', וכן היה מרגיש את כל הטעמים במים שהיה שותה, טעם יין ושכר וכו', והכל

הנותן אמרי שפר

והנה כל יהודי ויהודי מקבל את השפע דרך ארץ ישראל שהוא בחינת יעקב בחינת הארת התפילין בחינת אמת, כי כל יהודי ויהודי הוא חלק אלוק ממעל, והוא צינור להמשיך את אורו יתברך בזה העולם, ובפרט כשוזכה להתקרב אל הצדיק שאז יודע מכוחו, על ידי זה יכול להמשיך ולגלות ולפרסם את אורו יתברך בכל העולם כולו, כי כל יהודי יש בכוחו להאיר את כל העולם כולו על ידי נשמתו, בבחינת (משלי כ') נר ה' נשמת אדם, אך מחמת שגרו מכובה הוא צריך להתקרב אל הצדיק כדי להדליק את נרו באופן שיוכל להאיר גם לעצמו וגם לאחרים, ועל ידי שזוכה להיות מקורב אל הצדיק על ידי זה זוכה להשיג את מידת האמת, כי זוכה לחקוק בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, וזה שכתוב בארץ ישראל הנותן אמרי שפר, שהוא בחינת הפאר בחינת התפילין וכו', כי כל יהודי ויהודי מתפאר בו הקדוש ברוך הוא כי הוא חלק אלוק ממעל וכו', ובפרט כשוזכה להתקרב אל הצדיק, וזה פירוש (קהלת ט') ראה חיים עם אשה, כי הנותן אמרי שפר ראשי תיבות אשה, אשר היא בחינת השכינה, וזה שכל כלל ישראל נכללים בבחינת השכינה

מאכלים בריאים השומרים על בריאות גופו ונותנים לו כח לעבודת השם יתברך, אשרי האדם הזוכה לזה, ועל כל פנים נמצא שהעיקר הוא שהאדם יעבוד על נקודת האמת, שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי האמת הוא רק הקדוש ברוך הוא, וצריך תמיד לזכור שיבוא פעם היום והשעה שיהיה צריך לצאת מזה העולם ויהיה מת, שזהו עיקר האמת שידע, א-מת, אהיה מת, ועל ידי זה ירגיל את עצמו להדבק רק בו יתברך, שעל ידי זה ימתיק מעצמו את כל הדינים, ויסיר מעליו את כל הבושות, ולא יצטרך לבריות כלל, רק יהיה איש כשר באמת, וידע שהכל בא רק ממנו יתברך, אשרי הזוכה לזה אשרי לו ואשרי חלקו, כי זוהי העשירות הגדולה ביותר שיודע שהכל בא ממנו יתברך, והוא שמח בחלקו, כי (אבות ד') איזהו עשיר השמח בחלקו, ואינו רוצה יותר מכוחו כי יודע שהכל רק ממנו יתברך, ועל ידי זה ניצול מבזיונות, כי כשנשארים לשבת בד' אמות שלו ופונים רק אליו יתברך, על ידי זה ניצולים מבזיונות וחרפות ובושות, אשרי ואשרי הזוכה להיות מקורב אל צדיק כזה הדבוק בו יתברך בתכלית הדביקות ואינו צריך להניע לידי בושות ובזיונות והוא מקבל את השפע שלו מארץ ישראל אשרי לו ואשרי חלקו.

מאכלים בריאים, ולא להיות נצרך אל הבריות, דהיינו לידע שהכל בא ממנו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו, שעל ידי זה יזכה שיעשו עמו אותו ומופתים ניסים גלויים ויזכה לראות גילוי רוחניות חיות אלקותו יתברך.

ארץ אוכלת יושביה

ואומר רביז"ל שכל הענין הזה רמזו בתורה הקדושה כי כתוב (כמדבר יג) ארץ אוכלת יושביה, וקשה הן אמת שהמרגלים הוציאו שקר מפיהם, אך איך נכתב שקר שלהם בתורה שהיא אמת, ובהכרח שבדברים הללו נרמז בהם דבר אמת, ויש לרמז הנ"ל ארץ אוכלת כלומר שאכילתה והשפעה הוא מבחינות יושביה שהוא בחינת וישב יעקב שהוא מידת האמת וכו', דהיינו כי הזוכה לדור בארץ ישראל זוכה להכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך זוכה למידת האמת, ואז חיו חיים אחרים לגמרי, כי זוכה להבין שהכל בא ממנו יתברך, ועל ידי זה זוכה לאכול אכילתו בקדושה וטהרה ואינו נצרך לבריות כלל, אשרי ואשרי הזוכה לכל זאת, דהיינו לשבור תאוות אכילה לגמרי, שלא יאכל מאכלים אמורים, או מאכלים שאינם בריאים אלא יאכל כמה שצריך ולא יטעה את עצמו ויאכל, אך מאכלים בריאים

הקדושה שמגלים ומפרסמים את אלקותו יתברך בזה העולם, ועל ידי זה זוכים לבחינת חיים כי תפילין, דהיינו דביקות הבורא, נקראים חיים, וזה נפתלי אילה שלוחה, נפתלי אותיות תפילין, כי נפתלי עסק בעיקר בענין גילוי אלקות יתברך, וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל שאברהם אבינו עסק בהפצת וגילוי אור אלקותו יתברך בעולם, וכתב ספרים רבים, עד שחכמינו הקדושים אומרים שמסכת עבודה זרה של אברהם אבינו היה בה ארבע מאות פרקים, וכן אחר כך יצחק חיבר ספרים רבים, ויעקב חיבר ספרים רבים מאד מאד, וזאת מכיון שבניו עזרו לו והפיצו וגילו את לימודו הטוב בעולם, ובפרט נפתלי שעליו נאמר נפתלי אילה שלוחה שהיה קל מירון מאד ועזר לאביו להפיץ את ספריו הקדושים וגילה את לימודו הטוב, ויבנאל היא בחלק נפתלי, בסוד נפתלי אילה שלוחה, שהגרים שם זוכים לגלות ולפרסם ולהפיץ את אורו יתברך בכל העולם כולו, ועל כל פנים על ידי שיהודי זוכה לכל הבחינות הנ"ל ומתקרב להצדיק וכו', על ידי זה זוכה לאכול את השפע מבחינת ארץ ישראל ועל ידי זה זוכה שמשנתנה לו הטבע ונעשה עמו אותות ומופתים אשרי לו ואשרי חלקו, ולכן העיקר להקפיד מאד לאכול מאכלים כשרים,

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' מ"ז

מוהר"א"ש קצה

לגוף, כדי שיהיה גופו חזק ובריא
לעבודת השם יתברך, אשרי לו
ואשרי חלקו, כי מי שאוכל באופן
כזה, מי שזוכה לחשוב רק ממנו
יתברך בשעת אכילתו ויודע שכל
השפע שלו בא רק ממנו יתברך

על ידי זה זוכה לבטל ממנו את
העניות והבזיונות וממתיק מעל
עצמו את כל הדינים וזוכה לשפע
ברכה והצלחה, עשירות דקדושה,
אשרי לו ואשרי חלקו, אשרי לו
בזה ואשרי לו בבא.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' מ"ח

כשאנו זוכים לחפש ולחפור בתוך תורתו של רביז"ל ולמצוא ולהוציא משם עצות נוראות ונפלאות מאד לדרגי עבודת השם יתברך, אין למעלה מזה, ובפרט כשזוכים להתקבץ ולשמוע איזה מאמר מתורתו של רביז"ל פעם אחת בשבוע אין למעלה מזה, אשרינו שאנו זוכים לזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ח.

צירי

ואומר רביז"ל צירי זה בחינת וייצר, דהיינו כי יש י נקודות, קמץ פתח צירי סגול וכו', וענין הניקוד של צירי, הוא בחינת ויצר, בבחינת (בראשית ב') וייצר הוי"ה אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים, והי האדם לנפש חיה ותרנם אונקלוס והוה באדם לרוח ממללא, והנה בזה הפסוק מפורש ומבואר כל הענין של יצירת האדם, שהוא בחינת הב' יצרים היצר הטוב והיצר הרע, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"א) דהיינו כאשר ברא הקדוש ברוך הוא את האדם ברא בו יצר טוב ויצר הרע, ובזוהר הקדוש כתוב (בראשית כ"ז) שהוא יצירה למב יצירה לביש,

ברוך השם שאנו זוכים לדבר עוד שבוע מתורתו הנפלאה של רביז"ל, אשר זוהי שמחה גדולה מאד מאד שאנו זוכים לשמוע תורות ודיבורים נוראים ונפלאים כאלו, והנה אנשי העולם מדברים עתה ממשיח, ומתי יבוא משיח וכו', וכו', ורביז"ל אמר פעם, "מ'זועט שמועסין פון משיח, און אט איז ער דא", דהיינו שידברו ממשיח, ואיפה משיח וכו', ופתאום הנה משיח כבר פה, והעיקר הוא לדבר מענין גילויי המשיח, דהיינו מה יגלה משיח וכו', ומקובל אצלנו אשר כל מקום ומקום שמוזכר בספר "ליקוטי מוהר"ן" ענין "צדיק" הוא עולה על משיח צדקינו, כי משיח צדקינו יכבוש את העולם על ידי עצותיו הקדושים של רביז"ל, על ידי תפילה והתבודדות וכו', ולכן אנו צריכים להיות שמחים מאד מאד על כך שאנו זוכים ללמוד בספרו הקדוש, בתורות שעל ידם יכבוש משיח צדקינו את כל העולם כולו, ואף על פי שהעצות שבהם עמוקות מאד, עמוק עמוק מי ימצאנה, כי כל תורה ותורה בספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן היא סוגיא בפני עצמה וכו', ומשיח צדקינו יגלה את עומקם של התורות ויפרשם, אך גם עתה

ומן הצד השני הוא יכול לחיות חיים מקוללים, בחינת דינים קשים ומרים שיעברו עליו צרות ויסורים וכו' וכו', ואשרי ואשרי הזוכה לבחור בטוב ולחיות חיים אמיתיים ונצחיים.

אם לבינה

ואמר רביז"ל וזה בחינת בינה ששם נוצר הולד כמו שכתוב (משלי ב') כי אם לבינה תקרא, ושם שני בחינות חסד ודין כי משם דינין מתערין, היינו כי כמו שיש י' נקודות שבהם אנו קוראים את האותיות, דהיינו מ' נקודות והאות עצמה, כך שם הוי"ה ב"ה מנוקד בעשר אופנים, וכל ניקוד הוא כנגד ספירה אחרת, עולם אחר, ושם הוי"ה בניקוד צירי, הוא כנגד ספירת הבינה, בחינת אם לבינה תקרא, כי האם נושאת את הוולד, ומן הבינה דינין מתערין וכו', דהיינו כי אחר ספירת הבינה בסדר הספירות, באים ספירות החסד והנבורה, וזהו הענין של וייצר, יצר טוב ויצר הרע וכו', כי כשהאדם זוכה יש לו חסד, וכשאינו זוכה יש לו דין, דהיינו כי הקדוש ברוך הוא ברא באדם יצר הטוב ויצר הרע, והאדם מייצר לעצמו את החיים, דהיינו אם בוחר ביצר הטוב, הוא זוכה לייצר רק טוב, ואז טוב גם לו, כי זוכה לבחור בטוב ומדבק את עצמו בהקדוש

יצירה לשכר יצירה לעונש, דהיינו כי נתנים לאדם בחירה והוא יכול לחיות חיים טובים בזה העולם לדבק את עצמו בהקדוש בהרוך הוא, וכן רחמנא ליצלן יכול לחיות חיים רעים ומרים, כי יכול לחיות חיים של שכר, הן בעולם הזה והן בעולם הבא, כי אין עוד שכר יותר גדול מאד שהאדם זוכה להיות דבוק בו יתברך והוא שמח בחייו וכו', ובוודאי ככל שהאדם זוכה לקנות לעצמו יותר טוב אמיתי ונצחי בעולם הזה, כך יזכה לשכר נפלא בעולם הבא, אך האדם גם יכול לחיות חיים מרים ומרורים בזה העולם, חיים של עונש, עוד בזה העולם, שיהיו לו קושיות וספיקות עליו יתברך, ולא ימצא את מקומו, ויקלל את חייו וכו', וכן בעולם הבא לא יהיה לו כלום מאחר שלא זכה לחטוף טוב אמיתי ונצחי בזה העולם וכו', ולכן נכתב וייצר בשתי יודי"ן כי בשעת בריאתו של האדם כבר נטבע בו הענין הזה, דהיינו יצר הטוב ויצר הרע, יצירה לטוב ויצירה לביש, כי בידו של האדם לבחור איזה חיים הוא רוצה לחיות, כי עובר על כל אחד ואחד בזה העולם מה שעובר, והעיקר הוא להפוך את כל היגון והאנחה אל שמחה אמיתית, אל דביקות בו יתברך, והבחירה חפשיית, וזהו בחינת דין ורחמים, כי האדם יכול לבחור לעצמו חיים טובים ואמיתיים וכו'

כן כשמצייר את הכל לרע, על ידי זה יתייאש ויפול בדעתו ויחשוב שאינו רואה שום דבר בחייו, ורק רע ומר לו וכו' וכו', ועל ידי זה יהיה לו באמת רע ומר, והבחירה חפשיית, ובידי האדם לבחור לעצמו מה שהוא רוצה, אם רוצה טוב יהיה לו טוב ואם רוצה רע יהיה לו רע, כי הכל תלוי בידיו של האדם, והנה בחינה זו יוצאת מספירת הבינה ששם שם הוי"ה בניקוד צירי, בחינת אם לבינה תקרא, כי באמא יכול להיות בחינת זו של חסד וגבורה, דהיינו כשהיא מעוברת היא יכולה להוליד זכר או נקבה שהם בחינת חסד ודין, וכמו שראינו אצל רבקה אמנו שילדה את עשו ויעקב, בחינת חסד ודין, ועל פי זה אפשר להבין את דבריו הקדושים של רש"י על הפסוק (בראשית כ"ח) "אם יעקב ועשו", ופירש"י "איני יודע מה מלמדינו", וכל מפרשי התורה שואלים ומקשים על פירוש רש"י זה מה רוצה רש"י הקדוש לומר בזה, ומה מחדש לנו בזה, אך על פי הנ"ל אפשר להבין את דברי רש"י הקדוש כמין חומר, כי הנה ידוע שבחינת בינה, הוא ענין ההתכוננות, דהיינו שהאדם מתכונן מתכנן ורוצה לעשות דברים, אך עדיין אי אפשר לדעת מה יצא מהתכוננותו, כי יכול להיות שיצא מזה בחינת חסד, ויכול להיות שיצא בחינת גבורה

ברוך הוא, ולומד תורה הקדושה ומקיים את המצוות וזוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים, וטוב לו בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו, אך אם אינו זוכה ובוחר ביצר הרע, על ידי זה הוא מייצר רע, כי בוחר להיות בכעס ובעצבות ובמרירות, ויש לו קושיות ומענות על הקדוש ברוך הוא ומר לו החיים וכו' וכו', כי הוא מייצר לעצמו חיים רעים, נמצא שהכל תלוי באדם כפי שהוא בוחר לייצר את חייו, אם בוחר בטוב ומדבק את עצמו בהקדוש ברוך הוא יהיה לו טוב, מה שאין כן אם בוחר ברע ומייצר רע, אזי יהיה לו רע והבן, כי וייצר הוא בחינת מייצר, כי האדם בעצמו יכול לייצר את חייו, וכן וייצר הוא לשון צייר, כי כמו צייר שיש בידו צבעים והוא יכול לצייר את התמונה כפי שהוא רוצה כך הוא האדם, כי אם רוצה יכול לצייר לעצמו חיים טובים, ויהיה לו טוב, ואם לא, יצייר לעצמו חיים רעים ויהיה לו רע, והכל ביד האדם לבחור מה הוא רוצה לצייר, כי אם רוצה לצייר לעצמו חיים טובים ולחיות טוב וכו', יכול לצייר לעצמו חיים נפלאים, ואפילו שנפל וחסא ועשה עבירות וכו', עדיין יכול לצייר לעצמו את החיים בצורה טובה ויפה, דהיינו שייצר לו את החיים לטוב וידע שעדיין יש לו תקוה, ולא אבד מנום ממנו ובוודאי יקבל אותו הקדוש ברוך הוא בתשובה שלימה, מה שאין

וכו', וזה שפירש רש"י שבחינת "אם יעקב ועשו" כשהוא עדיין בבחינת בינה, אז עדיין "איני יודע מה מלמדינו", דהיינו שאי אפשר לדעת מה יהיה מזה, האם יהיה בחינת חסד או בחינת נבורה, בחינת רחמים או בחינת דין, והבן היטב.

תסוכני בבמן אמי

ואומר רביז"ל והיא בחינת סוכה כמו שכתוב (תהלים קל"ט) תסוכוני בבמן אמי, היינו כי מצוות סוכה היא זכר לענני הכבוד שלהם זכו עם ישראל בשעה שיצאו ממצרים וכו', דהיינו שזכו לראות מכל דבר ומכל מקום רק את רוחניות חיות אלקותו יתברך שהוא בחינת מצוות סוכה, דהיינו שהאדם זוכה לצאת החוצה ובונה לעצמו סוכה, וזוכה אפילו מחוץ לבית להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך ורואה רק את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, והוא כמו התינוק שהוא בבמן אמו, שאז זוכה רק לראות את אלקותו יתברך וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (גדה ל') שבשעה שהתינוק נמצא במעי אמו, נר דלוק על ראשו ומלמדים אותו את כל התורה כולה וכו', ואז הוא בבחינת בינה, התבוננות, ועדיין לא ייצר שום דבר, לא טוב ולא רע, כי כל זמן שלא יצא לזה העולם עדיין אין שייך אצלו הענין

של טוב ורע, ורק אחר כך כשיצא לאויר העולם אחרי בחינת בינה, אז שייך אצלו הענין של חסד ונבורה, והוא בחינת כח התפילה, מה שמתפללים בכה, בבחינת כל עצמותי תאמרנה וכו' (תהלים ל"ה) והוא בחינת סוכה כמו שכתוב (איוב י') בגדין ועצמות תסוככני, כי כח שאדם מכניס בתיבות התפילה הם כ"ח אתון דעובדא דבראשית שבהם נברא העולם, שהוא הפסוק הראשון בתורה (בראשית א') בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שבו יש כ"ח אותיות, והנה עיקר ירידת האדם לזה העולם היתה בשביל בחינה זו, דהיינו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, בראשית בחינת ב' ראשית, דהיינו ב' יצירות, יצר טוב ויצר הרע וכו', כי עיקר התכלית של בריאת העולם היתה כדי לחבר רוחניות וגשמיות, בבחינת את השמים ואת הארץ, וזה נעשה על ידי בחינת בראשית ב' ראשית, שיש לאדם ב' יצרים, יצר הטוב ויצר הרע, אשר גם את הרע צריך להפוך לטוב, והרע צריך להפוך להיות כפא להקדושה ולטוב, והנה כשהאדם זוכה להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בשפת האם שלו, ומספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, אזי אף על פי שיעבור עליו מה שיעבור, ויהיה לו רע ומר, אם יזכה להתפלל אליו

יתברך ולכרוח רק אליו יתברך, יהיה לו טוב, כי אז זוכה להתחבאות בצילו יתברך, בבחינת בצל ידי כסיתך, שהקדוש ברוך הוא כביכול שם על האדם צל שבו הוא מתכסה ומסתתר שהיא בחינת סוכה שהיא בחינת צל יד, חיבוק יד ימין, דהיינו כי עיקר התכלית של האדם בזה העולם הוא לדבק את עצמו אליו יתברך וזה נעשה על ידי הדיבור בבחינת (בראשית ב') ויהי האדם לנפש חיה, ותרנום אונקלוס לרוח ממללא, כי הדיבור הוא עיקר מעלתו של האדם, בבחינת ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל, והדיבור הוא הדבר שבו מעולה האדם על פי שאר הבריאה והוא יכול לדבר, והנה לפני שהאדם יכול לדבר, אז הוא בבחינת בינה דהיינו מחשבה, כי אין יודעים מי הוא האדם עד שהוא מתחיל לדבר, מה שאין כן כשמתחיל לדבר, מיד יש לדיבוריו כח גדול מאד לטוב או לרע, והכל תלוי כפי איך שהוא מדבר, וכשהאדם מרגיל את עצמו, עוד מקטנותו, לדבר רק דיבורים טובים, דהיינו דיבורי תורה ותפילה, ברכות והודאות אל הקדוש ברוך הוא וכו' וכו', על ידי זה זוכה להסתתר בצל כנפיו של הקדוש ברוך הוא בבחינת בצל ידי כסיתך, בחינת חיבוק יד ימין, כי כשהאדם כבר נמצא בזה

העולם, שאז הוא בחינת חסד ודין, עיקר העצה להנצל מהכל היא רק לברוח אליו יתברך בתפילה והתבודדות, לשפוך לפניו יתברך את שיחו ותפילתו, שעל ידי זה יהיה מסוכך כמו בסוכה, ויסתתר אצל הקדוש ברוך הוא כנ"ל בבחינת חיבוק יד ימין כנ"ל, אשר זוהי המדריגה הגדולה ביותר שהאדם יכול להגיע אליה, שיתחבא רק אצלו יתברך, מה שאין כן כשאינו זוכה לזה דהיינו שאינו מדבר דיבורים קדושים וכו', על ידי זה נעשה אצלו בחינת סוכת נוצרים, סוכת עכו"ם וכו', דהיינו סוכות שלא נעשו לשם מצוות סוכה, (עיין סוכה ח') כי אין זה לשם שמים וכו', ועל ידי הוא מתחבק כביכול עם הגויים, כי מאחר שדיבוריו אינם דיבורים קדושים על ידי זה הוא בחינת (תהלים קמ"ד) אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר, שהוא חיבוק דסטרא אחרא.

מריב לשונות

ואומר רביז"ל וזה פירוש (שם לא) תצפנם בסוכה מריב לשונות, כי כשלושונות של עכו"ם גוברים חס ושלום אזי השכינה היא ריב עם קודשא בריך הוא, דהיינו כי כשהאדם זוכה לדבר דיבורים קדושים, דיבורי תורה תפילה והתבודדות וכו', על ידי זה טוב לו,

כי זוכה להתחבאות אצלו יתברך, מה שאין כן כשמדבר דיבורי כפירה ואפיקורסות, דיבורי ליצנות וכו', על ידי זה מתרחק ממנו יתברך, והוא כביכול בריב עם הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב בתיקונים (תיקון כ"א) שמעו הרים ריב דאיהי ריב על בנהא בגלותא, כי בארץ ישראל איהי רבי שנתהפך אתוון ריב ונעשה רבי, ועיקר ארץ ישראל הוא על ידי כח מעשיו כמו שכתוב (תהילים ק"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים, שהוא בחינת הכ"ח אתוון דמעשה בראשית, דהיינו כי עיקר כח ארץ ישראל הוא כח האמונה הקדושה, וכשהאדם חי עם האמונה הקדושה ויודע שהכל לכל אלקות נמור הוא אזי זוכה לבחינת רבי, דהיינו כי מאיר עליו אור האמונה הקדושה והוא זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא בארץ ישראל בבחינת ארץ אשר עיני הוי"ה אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, מה שאין כן כשאין לאדם אמונה בשלימות שהוא בחינת חוץ לארץ אזי הוא בחינת ריב, כי כל אחד אומר שהרבי שלו יותר גדול ושהוא אוחז באמת ואילו השני הוא בשקר וכו', ועל ידי ריב זה ודיבורים אלו, דיבורים שאינם הגונים, דיבורי שקר ומחלוקת על ידי זה מתבטלת ענין הסוכה, כי הסוכה נופלת, ואין הוא זוכה להסתתר

בצל כנפיו יתברך, וזה שאמרו חכמינו הקדושים, שלעתיד לבא יתנסו אומות העולם במצוות סוכה (עבודה זרה ג'). והקדוש ברוך הוא יוציא חמה מנרתיקה וכל הגויים יברחו מן הסוכה ויהפכו אותה, ואילו עם ישראל נשארים בסוכה אף על פי שהחמה יוצאת מנרתיקה וכו', וענין החמה הוא ענין השנות רוחניות אלקות, אור אין סוף, וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א') שהשמש הוא בחינת שכל גדול המאיר לו בכל דרכיו, שהוא בחינת גילוי אלקות אור אין סוף ברוך הוא, והנה עם ישראל מאחר שהם זוכים לקיים תורה ומצוות על ידי זה יכולים לקבל את האור הגדול הזה כי זוכים לצמצום, מה שאין כן הגויים, שאינם זוכים ללמוד תורה ולקיים מצוות אין בהם כח לקבל את אור החמה, גילוי אלקותו יתברך, ועל ידי זה יהפכו את מצוות הסוכה ויברחו משם, מחמת שאין בכוחם לקבל אור גדול שכזה בלא צמצום, ואילו עם ישראל על ידי הצמצום הנכון, יכולים לקבל את האור בצמצום נכון שלא יהיה בבחינת ריבוי אור, כי עם ישראל על ידי דיבוריהם הקדושים על ידי שיש בהם אהבה לכל אחד ואחד וכו', על ידי שמדברים דיבורי חיזוק והתעוררות לכל אחד ואחד על ידי זה ממשיכים על עצמם צמצום נפלא מאד, ועל ידי זה זוכים לקבל

את אור השמש האור אין סוף ברוך הוא כי כשזוכים לצמצם את עצמו על ידי זה בונים כלים לקבל בהם את האור אין סוף ברוך הוא, ולהיפך חלילה וחס כשאין מדברים דיבורים קדושים, אלא מדברים כל מיני דיבורים אסורים ומקללים וכו' וכו', על ידי זה עוקרים את עצמו משרשו ואין זוכים לקבל את האור אין סוף ברוך הוא, והנה ארץ ישראל היא מקום גילוי האמונה גילוי השנחתו יתברך, ואילו חוץ לארץ הוא מקום הסתרה וריב וכו', ולכן ארץ ישראל היא מקום עם ישראל, וחוץ לארץ הוא מקום הגויים, וזה שאמרו חכמינו הקדושים שהקדוש ברוך הוא אוהב את ארץ ישראל ואוהב את עם ישראל, ולכן נתן את הארץ שהוא אוהב לעם שהוא אוהב, את ארץ ישראל לעם ישראל.

נחלת הי בנים

והנה זה עיקר מצוות הסוכה דהיינו שהאדם זוכה לדבק את עצמו אליו יתברך על ידי דיבורים קדושים ועל ידי האמונה הקדושה וזוכה להמשיך על עצמו גילוי שכנת עוון יתברך, כי כשזוכים להסתתר בצל כנפיו יתברך על ידי זה דיבורו נעשה דיבור הקדוש ועל ידי זה נשמר מכל רע, ולכן ארץ ישראל מסוגלת לבנים, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם

אבינו (בראשית י"ב) לך מארצך וכו' ודרשו חכמינו הקדושים (ראש השנה מ"ז) לך מארצך ושם תזכה לבנים כי נחלת ה' בנים (תהילים קכ"ז), דהיינו כי דייקא בארץ ישראל זוכים לבנים כי ארץ ישראל היא אמונה גילוי אלקותו יתברך, וכמו שאמר פעם רביז"ל לאדם אחד שאמונה בנימטריא בנים, דהיינו כי כשיש לאדם אמונה פשוטה וברורה בבורא כל עולמים, על ידי זה יזכה לאשה ובנים ויזכה להוושע בכל מה שהוא צריך להוושע וכו', ובפרט בארץ ישראל שעיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (דברים י"א), אך חוץ לארץ הוא להיפך, כי היא בחינת ריב ומחלוקת, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ק"י) כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוך וכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוך, כי בארץ ישראל אפילו הדמיון שלו, אפילו שהוא מדמה לעצמו דמיונות וכו', גם זה הוא בחינת אלוך, כי מי שזוכה להאמין באמונה שלימה בו יתברך בכל מקום בואו הוא זוכה למצוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, מה שאין כן כשאין לו אמונה על ידי זה בכל מקום בואו, הוא סובל, והוא מרגיש בבחינת חוץ לארץ, והעיקר תלוי בדיבור, דהיינו כפי שהאדם זוכה לזכך ולקדש את דיבורו כך יזכה לבחינת אמונה,

ארץ ישראל, ועל ידי זה יזכה להוושע, כי על ידי שזוכה לשמור את דיבורי פיו, וזוכה להקיף את עצמו בחסד, על ידי זה זוכה לכל טוב אמיתי ונצחי, וכל זאת מחמת ששמע ליצרו הטוב, ועל ידי זה זוכה לאמונה שלימה וזוכה לישועות בכל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, והעיקר הוא לשמור על דיבורו שהוא הצמצום הנכון, כי לא כל דבר צריכים לומר, ולא כל דבר צריכים לספר, ויש הרבה דברים שהשתיקה יפה להם וכו' וכו', ובמקום לספר את כל הצרות והבעיות לחברים, אפשר לספר זאת אליו יתברך, אך טוב מאד שיהיה לאדם גם חבר טוב, חבר שהוא יכול לסמוך עליו, וידבר עמו ויתחזקו ביחד, וכמו שהיה המנהג אצל אנשי שלומיננו, שהיו מדברים עם חבר בכל יום ויום מדיבורי רביז"ל, ולא ביטלו את הזמן עם דיבורים בטלים, ובפרט לא דיבורי לשון הרע על אחרים וכו' וכו', כי העיקר הוא רק לדבר דיבורי אמונה והשגחה

פרטיית, דיבורי התחזקות, כי בזה העולם צריכים התחזקות גדולה מאד מאד וכל אחד ואחד עובר עליו מה שעובר, ועל ידי שזוכה לדבר בכל יום מרביז"ל ומעצותיו הקדושים יזכה להתחזק ולעמוד על עמדו, ולכן אשרי הזוכה לשמור על דיבוריו ואינו מדבר על אחרים כלל וכלל, כי אף פעם אי אפשר לדעת מי הוא השני, ומה עובר עליו, ומוהר"ן ז"ל אמר פעם, אני יכול לומר פשט במהר"ם שיף הכי קשה אך איני יכול לומר פשט על יהודי, כי הנה יש לו לב נשבר והוא פונה אליו יתברך והקדוש ברוך הוא מוחל לו על כל עוונותיו וכו', ולכן אשרי ואשרי הזוכה לשמור על דיבוריו לדבר רק דיבורים טובים, דיבורי תורה ותפילה, דיבורי התחזקות והתעוררות, שעל ידי זה יכנס ויסתתר בתוך הסוכה הקדושה, ויהיה כמו בבטן אמו, שיהיה נר דלוק על ראשו ויזכה ללמוד את כל התורה הקדושה, והכל תלוי בקדושת הדיבור, אשרי הזוכה לזה אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט

ומהו סוד הצמצום, ואיך שענין זה שייך אל כל אחד ואחד.

אין סוף

ואומר רביז"ל כי קודם הבריאה היה אור הקדוש ברוך הוא אין סוף, דהיינו כי לפני הבריאה לא היה שום גבול וצמצום לאורו יתברך, מאחר שכל העולם כולו היה מלא מאורו יתברך, והוא כמשל לכוס מלאה מים, שלא שייך להכניס בה שום דבר, מאחר שהיא מלאה, וכביכול כך הוא לגבי אורו האין סוף ברוך הוא שהיה מלא בכל העולם כולו, ולכן לא היה באפשרי לברוא את כל העולמות כביכול, אך הקדוש ברוך הוא רצה שיתגלה מלכותו, ואין מלך בלא עם והוצרך לברוא בני אדם שיקבלו עול מלכותו, כי עיקר התגלות המלכות היא כשיש להמלך עם, ואפילו אם הוא המלך הגדול ביותר, אך אם אין לו עם, אינו יכול להקראות מלך, כי אינו מולך על שום דבר, ולכן מכיון שרצה הקדוש ברוך הוא לגלות מלכותו, הוצרך לברוא בני אדם שיקבלו את עול מלכותו עליהם, ועל ידי זה יקרא מלך, ולמרות שגם את זה איננו מבינים, כי לכאורה מה אכפת להקדוש ברוך הוא אם

את עוצם גדול הזכות שיש לנו בכך שאנו זוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין לתאר ואין לשער כלל, כי תורתו הקדושה של רביז"ל היא סוד נעלם ונסתר מאד ואשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים להיות מקורבים אליו ולשמוע את עצותיו הקדושים, כי אור רביז"ל הוא סוד נורא ועליון מאד, ואת מעלתו וגדולתו אי אפשר לתאר כלל, וכמו שכותב מוהרנ"ת ז"ל בעצמו כשבא לפרש את המעשה מיום השישי (סיפורי מעשיות מעשה י"ג מהו בעמלירס) ואמר (ליקוטי הלכות תולעים הלכה ד') וסוד מעשה זו נעלם מכל העולמות ואף על פי כן יש לנו רשות לכל אחד ואחד לחפש ולבקש איזה רמזים, ומדברי מוהרנ"ת ז"ל אלה אנו כבר יכולים לתאר ולשער לעצמינו מי הוא רביז"ל ואת גדולתו וכו', ועל כל פנים כשזוכים להתאסף אפילו שעה אחת כדי לשמוע את תורתו ועצותיו הקדושים אין למעלה מזה וכמו שאמר רביז"ל בעצמו (ספר המדות אות צדיק סי' ג"ה) טוב לבלות זמן רב בשביל שעה אחת שזוכים להתקרב אל הצדיק, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט ששם מסביר רביז"ל סוד עמוק מאד מענין בריאת העולם,

שיש בעולם, כי מהחלל הפנוי, מן המקום שאין האדם זוכה להבין, שם הוא שורש כל הדברים הללו, אך יהודי שיש לו אמונה פשוטה בהקדוש ברוך הוא ואין לו שום קושיות וספיקות ובלבולים וכו', על ידי זה זוכה לעבור על הכל בשלום, ולכן נקראים עם ישראל עברים על שם שהם עוברים על כל הדברים הללו מעבר אל עבר, כי מי שיש לו אמונה פשוטה בו יתברך אין הדברים הללו מבלבלים אותו כלל וכלל, כי יודע שהכל לכל אלקות, ואין אצלו הפרש לפני הבריאה ואחר הבריאה כי "אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא אחר שנברא העולם, אצל הקדוש ברוך הוא אין שום שינוי, וכאשר הוא זוכה לדבק את עצמו בו יתברך על ידי זה יכול להכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, וזוכה לעבור על הכל אשרי לו ואשר חלקו.

צמצום

והנה הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם ורצה שיהיה מלך על בני אדם, דהיינו שיתגלה מלכותו, עיקר כוונתו בבריאת בני אדם היתה שהם יגלו ויפרסמו את אמתת מצויאותו יתברך לכל באי עולם ויהיו דבוקים בו יתברך, וזה עיקר התכלית בזה העולם שכל אחד ואחד יעסוק כפי יכולתו בענין

הוא מלך על בני אדם או לא וכו', אך על זה אומר האר"ז"ל (תחילת העץ חיים) שהוא כבר בגדר השאלות של מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור (תנינה י"א): שאסור להכנס ולשאול בהם, ועל כל פנים כשהקדוש ברוך הוא ברא את כל העולמות הוכרח לצמצם את עצמו כדי שיהיה מקום לבריאת העולמות, כמשל לכלי מלא שאי אפשר להכניס בו כלום וצריכים לעשות בו חלל שיהיה פנוי ואז יוכלו להכניס שם דברים חדשים, ובאמת הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ולא שייך לומר בו שום ענין של צמצום וכו', כי הוא מחייה ומתווה את הכל, אך מן הצד השני בוודאי הוכרח להיות צמצום כדי לברוא את כל העולמות נמצא שיש בזה בחינת יש ובחינת אין, כי בהכרח בוודאי הקדוש ברוך הוא ממלא כל עלמין, אך מן הצד השני, הוכרח להיות צמצום כדי לברוא את העולמות, ורביז"ל מסביר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד) שענין הצמצום הוא במוחו של האדם, שהאדם אינו מסוגל להבין כיצד שתי הדברים הללו יכולים להתקיים ביחד, כיצד יכול להיות יש ואין ביחד, ונסתר מן האדם רוחניות חיות אלקותו יתברך, ומחמת זה יש לו קושיות וספיקות, וזה שורש המחלוקת והפירודים

האדם בזה העולם היא לעבדו יתברך, ולגלות מלכותו לכל העולם כולו, דהיינו הן שיכנים בעצמו גילוי אמתת מציאותו יתברך, על ידי שיתפלל הרבה אליו יתברך וילמד את תורתו יתברך ויקיים את מצוותיו יתברך וכו', והן שיגלה ויפרסם זאת לאחרים, דהיינו שידבר עם אחרים דיבורי אמונה דיבורי השנחה פרטיית, וילמדם תורה ומצוות וכו' וכו', זהו הצמצום האמיתי, הצמצום הנכון, שעל ידו יכולים להתקיים בעבודת השם יתברך, מה שאין כן כשהאדם אינו יודע בדיוק מה הוא רוצה, ובכל פעם מבבללים את דעתו ומוחו, ומספרים לו שצריכים להביא את משיח צדקינו, וכשמשיח יבוא יהיה טוב, והוא מחכה בכליון עינים לביאת המשיח, ובכל פעם הוא מתאכזב מחדש, על ידי זה בסופו של דבר יפול מעבודתו, כי אין אצלו צמצום, ואינו מבין לשם מה נברא העולם, ומה תפקידו של האדם בעולם, כי משיח צדקינו יבוא ויתגלה במהרה בימינו בקרוב בוודאי, אך עיקר ביאת משיח צדקינו היא כדי לפתוח את עיני העולם כולו ולגלות להם גילוי אלקותו יתברך, ולכן אין זה עסקינו וענינינו לדעת מי הוא המשיח וכיצד יבוא ויתגלה וכו', כי דברים אלו נעלמים ונסתרים מאד מעין כל חי (כמבואר ברמב"ם הלכות מלכים) רק עיקר עבודתנו אפילו

זה של גילוי אלקותו יתברך, הן שיכנים זאת בעצמו, והן שיגלה זאת לאחרים וכו', אך בדיוק כשם שאי אפשר היה לבריאת העולם בלא צמצום, מחמת שבכלי מלא אי אפשר להכניס דבר, והוכרח הקדוש ברוך הוא לצמצם את עצמו ולכרוז את כל העולמות, וצמצם את עצמו כביכול בתוך העשר ספירות, שהם מידותיו יתברך, כך הוא אצל האדם, כי באמת לבו של האדם משתוקק מאד מאד להתקרב אליו יתברך והוא בוער מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית ואין גבול אליו יתברך, אך ריבוי האור גורם לשבירת הכלים, וריבוי השמן גורם לכיבוי הנר, כי האדם אינו יכול להתקיים בעבודתו אם לא יצמצם את עצמו, ועיקר הצמצום נעשה על ידי המידות, כלומר, האדם צריך לצמצם את עצמו ולדעת היטב מה הוא רוצה להשיג בעולם, ואיך יזכה להשיג זאת, וכשהדבר ברור אצלו אז יכול להמשיך ולעבוד את עבודתו, מה שאין כן כשהאדם אינו יודע ואינו מבין, ובכל פעם בא משהו אחר ומבלבל את מוחו, על ידי זה נופל לגמרי מעבודתו ואינו יכול להמשיך, והעיקר מה שצריך להכניס בדעתו ובמוחו הוא אמתת מציאותו יתברך, כלומר לדעת שעיקר התכלית בזה העולם היתה כדי שיתגלה מלכותו יתברך, ולכן עיקר העבודה של

עתה לפני ביאת משיח צדקינו, היא לעמוק בעבודתו של משיח בעצמו, דהיינו לגלות את אמתת מציאותו יתברך לעין כל, כי זהו דבר ודאי, דבר בטוח, שהוא יתברך מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וצריכים להתפלל אליו וללמוד תורתו הקדושה ולקיים את מצוותיו וכו', וכשהאדם עוסק בדבר זה, ומגלה ומפרסם את לימודיו של המשיח בעולם, על ידי זה זוכה לגאולה, כי העיקר הוא רק לגלות ולפרסם אותו יתברך, לגלות את אמתת מציאותו יתברך ואיך שצריך ללמוד תורה ולקיים מצוות, וכן שיעשה זאת בעצמו, ועל ידי זה יזכה לצמצום הנכון ויהיה קיים בעבודת השם יתברך, ואם נתכונן היטב נראה שאלה הם התורה והמצוות שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, שכולם הם צמצומים ומידות כדי להורות לנו את הדרך לילך בה, כי כל מצווה ומצווה היא מידה וצמצום כדי לגלות לאדם מה לעשות וכיצד לעשות, ומתי לעשות, ומה מותר לעשות, ומה אסור לעשות וכו' וכו', וכשהאדם הולך בדרך התורה והמצוות ומקשר את עצמו אליו יתברך, על ידי זה זוכה לצמצום הנכון ויכול להמשיך הלאה, מה שאין כן כשהאדם פונה מדרך התורה והמצוות, על ידי זה שובר מעליו את הצמצום, וריבוי האור גורם

לשבירת הכלים, כי בוודאי לכו של האדם מתלהב מאד מאד והוא רוצה להיות דבוק מאד מאד בו יתברך, ולהיות פרוש כל ימי חייו וכו' וכו', אך כל זה הוא בגדר שבירת הצמצום, וריבוי האור יביא לשבירת הכלים, שבסופו של דבר יפול וישבר, כי התורה הקדושה גילתה לנו את המידה והצמצום הנכון של כל דבר ודבר, וציוותה על האדם להתחתן ושיהיה לו אשה ויוליד בנים וכו', וכן ציוותה מתי לפרוש, ומתי לא לפרוש וכו', וכשהאדם מרגיל את עצמו לקיים את כל דברי התורה הקדושה, יזכה למידה והצמצום הנכון של כל דבר ודבר, ועל ידי זה יזכה לחיות חיים טובים ערבים ומתוקים.

מציאות וחלום

והנה העיקר הוא שהאדם יעשה לעצמו את החשבון היטב מהו הצמצום הנכון, מה האדם יכול לעשות, ומה אינו יכול לעשות, מהו מציאות ומהו חלום, ולפי זה ירגיל את עצמו להתנהג, דהיינו כי האדם בוודאי בווער מאד מאד אליו יתברך ורוצה לעשות בשבילו יתברך דברים גדולים ונפלאים וכו' וכו', אך בוודאי לא כל דבר אפשר לבצע, ולא כל דבר אפשר להוציא מן הכח אל הפועל עכשיו וכו' וכו', הן מחוסר כסף, או מחוסר כח אדם, וכו' וכו', ולכן צריך להרגיל

הצייר

והנה כשהאדם רוצה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולעמוד חזק בעבודתו הקדושה, עליו להרגיל את עצמו לצמצם את עצמו בעבודתו, וזה נעשה על ידי הלב, דהיינו כי הלב בוודאי בוער מאד מאד אליו יתברך ורוצה לעשות בשבילו יתברך כל מיני דברים גדולים ומופלגים, אך העיקר הוא לצמצם את ההתלהבות שתהיה לפי המידה הנכונה, דהיינו לא יותר מדי ולא פחות מדי, כי בוודאי מצד אחד צריכים לצמצם את עצמו שלא לעשות יותר מדאי, רק להרגיל את עצמו בצמצום הנכון על פי דרכי התורה הקדושה, אך מן הצד השני, אמור ליפול בדעתו ולחשוב שהוא אינו שוה לשום דבר, והוא אינו יכול לעשות כלום, וכך לאט לאט מייאש את עצמו לנמרי ונופל, גם זוהי דרך שאינה טובה, רק צריך לצמצם את עצמו על פי המידה הנכונה לא יותר מדי ולא פחות מדי, וזהו שהלב הוא הצייר של המידות, דהיינו כי יש באדם מחשבות טובות ומחשבות רעות, המחשבות הטובות הם מן היצר הטוב, והרעות הם מן היצר הרע, ובדיוק כשם שהוא יצר הרע לעשות יותר מדאי בבחינת ריבוי אור, כי בסופו של דבר האדם נופל

את עצמו לצמצם את עצמו, ולדעת מה הם הכוחות האמיתיים שלו, ועל ידי זה יוכל להצליח בחייו, ונקח לדוגמא את הפצת הספרים הקדושים בכל העולם כולו, שבוודאי היו צריכים להדפיס מליוני ספרים המדברים ומגלים מאלקותו יתברך ולהפיצם בכל העולם כולו, אך אי אפשר, מחמת כל מיני מניעות, הן מניעות של ממון, והן מניעות של כח אדם, וכו' וכו', אך עלינו לעשות מה שאפשר להדפיס כמה שאפשר ולהפיץ כמה שאפשר ולגלות את הקדוש ברוך הוא כמה שאנחנו יכולים, לפי כוחינו, ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, ורואים בחוש שהכוחות של הטומאה והסיטרא אחרא בחוץ גדולים מאד מאד ובכל יום יום מופיעים ספרים ועיתונים טמאים מלאים זוהמא וניאוף כפירות ואפיקורסות, ועל זה אין פוצה פה ומצפצף, אך כשרוצים להדפיס ספרים המגלים את אמתת מציאותו יתברך, על זה מיד יש מניעות עצומות, והתנגדות, וכל אחד מדבר וכו', אך עלינו לעשות את שלנו, לפעול לפי כוחינו, כדי שהס"מ לא יוכל לשבור אותנו, ולהפיץ כמה שרק יכולים, ואפילו מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, כי כשוזכים לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם, זה עיקר הגאולה, אשרי הזוכה לעסוק בזה.

ומפסיק מעבודתו, כך הוא יצר הרע כשנדמה לאדם שהכל חושך, ומכיון שכבר חטא ונפל אין לו שום תקוה וסיכוי לחזור בתשובה וכו', כי אז בוודאי יפול, רק צריך להרגיל את עצמו לצייר את המידות, דהיינו לחשוב בכל פעם מחשבות טובות, שבוודאי אף על פי שחטא ונפל וכו', עדיין יש לו תקוה לחזור בתשובה, ועדיין לא הכל חושך כל כך, שאז יזכה להחזיק מעמד, וכן שלא יעשה למעלה מכוחותיו כדי שלא יפול וישבר, ובצמצום ובמידה הנכונה יוכל האדם להמשיך בעבודתו כל ימי חייו אשרי לו ואשרי חלקו, ובאמת תורה זו שגילה לנו רביז"ל היא תורה עמוקה מאין כמוה, כי בה מגלה רביז"ל את כל סוד הבריאה ואיך שהעולם כולו מתקיים, כי הכל תלוי בצמצום הנכון, הן בכלליות הן בפרטיות והן בפרטי פרטיות, בגשמיות וברוחניות, עיקר הצלחת האדם תלויה כפי הצמצום שלו, שיהיה במידה הנכונה, לא יותר מדאי ולא פחות מדאי אשרי הזוכה לזה.

עבודה שב"ב

ובאמת צריך להתבונן היטב לדעת כיצד נזכה להגיע אל צמצום כזה, וכי מהיכן לנו לדעת בדיוק מה וכמה ואיך וכו', ועל זה אומר רביז"ל וזה בחינת (דברים

י"א) ולעבדו בכל לבבכם, ואמרו חכמינו הקדושים (תענית ב') איזהו עבודה שבלב זה תפילה, וכו', כי תפילה שבלב היא בחינת התגלות מלכותו בתוך החלל הפנוי בתוך המידות בתוך העולמות, דהיינו כי התפילה היא בחינת הצמצום הנכון, שעל ידי זה מתקיים כל העולם כולו בפרטיות ובכלליות, ועל ידי שהאדם זוכה להרגיל את עצמו להתפלל ולדבר אליו יתברך, על ידי זה יוכל לעבור את כל העולם כולו בשלום, כי על ידי התפילה זוכה לצמצם את עצמו, ובפרט מי שזוכה להרגיל את עצמו להתבודד לפנוי יתברך, על ידי זה מצמצם את עצמו מאד מאד, כי יודע שהוא אינו יכול לעשות שום דבר מבלי להתיעץ עמו יתברך, מבלי לספר לו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו וכו', ועל ידי זה זוכה לצמצם את התלחבות לבו, כי בכל דבר עושה לעצמו חשבון הנפש, אם הוא יכול לעשות זאת או לא, ומה הוא צריך לעשות וכמה ואיך וכו', ועל ידי זה זוכה לישוב הדעת אמיתי ונכון, שזהו עיקר הצמצום והמידה הנכונה שעל ידה מתקיים העולם, כי כשהאדם מרגיל את עצמו להתפלל אליו יתברך, ולעשות לעצמו את חשבון הנפש מהי המציאות ומהו הלום, על ידי זה יכול לחיות חיים טובים ונעימים, ולכן עלינו לעסוק בגילוי העצות הנוראות והנפלאות

דל"ת לה מגרמה

ואומר רבינו"ל וזה בחינת ה"א כי דל"ת היתה ואתחזרת ונעשית ה"א כי דל"ת היתה, לשון דלה ועניה היינו כשטמטמם לבו במפשות ואין עני אלא בדעת (גרים מ"א) ואז היא בחינת דל"ת וכשמקדש מחשבתו ולית קדושה פחות מעשרה (מגילה כ"ג:) והיא בחינת יו"ד שממשיך לתוך הדל"ת ונעשית ה"א, היינו שעיקר התיקון של האדם הוא כשממשיך בעצמו אלקות, כי האדם הוא בחינת המלכות שהיא דלה ועניה שאין לה כלום מחמת עצמה, וכמו כן הוא האדם שצריך להכיר את מקומו ולדעת מי הוא, לדעת שהוא בעצמו כלום, ואינו יכול לעשות כלום, ואינו יודע כלום, ורק הקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם והוא מסבב את הכל, וכשהאדם זוכה להכניס בעצמו גילוי אלקותו יתברך, שהוא בחינת יו"ד, על ידי זה משלים את הדל"ת ונעשה ממנה ה"א דהיינו שנשלם שמו יתברך שם הוי"ה ואז זוכה לכל טוב אמיתי ונצחי, נמצא שכשאשר האדם אוהו בעצמו שהוא אינו כלום, רק כאשר זוכה ומכניס בעצמו גילוי שכינת עוזו יתברך על ידי זה זוכה לכל טוב אמיתי ונצחי, ולא חסר לו מאומה, מה שאין כן כשמבלבל את דעתו

שאנו מקבלים מרבינו"ל לבני העולם, כי היום בדורינו עובר מה שעובר על בני העולם, ואנשים רבים מובלים מה שמובלים והכל מחמת שאין להם אמונה, ואין להם צמצום אמיתי ונכון, כי מי שחסרה לו אמונה, מרגיש ריקנות גדולה, ועל ידי זה הוא עלול לבא ולעשות את הדברים הגרועים ביותר, וליפול רחמנא ליצלן ביאוש עד שיכול לאבד את עצמו לדעת חס ושלום, ועל ידי שבאים ומגלים לו שעדיין לא אבדה תקוותו, ואצל הקדוש ברוך הוא כל יהודי חשוב, יכולים להצילו מרדת שחת בנשמיות וברוחניות, ולכן אשרי ואשרי מי שעוסק במצווה גדולה ורבה זו, לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך לכל עם ישראל, ולחזקם ולשמחם, באופן שיבינו שעדיין לא אבדה תקוותם, וכל אחד ואחד יכול לזכות להתקרב אליו יתברך, ובפרט כשירגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בשפת האם שלו, וישפוך לפניו את כל לבו, ויספר רק לו יתברך את כל הבעיות והצרות המעיקות לו, ועל ידי זה יזכה לחיות חיים טובים ונעימים בישוב הדעת אמיתי, אשר זוהי הנאולה האמיתית כי עיקר הנאולה היא גילוי אלקותו יתברך וכפי שהאדם זוכה להכניס בעצמו יותר גילוי אלקות כן זוכה לגאולה, אשרי לו ואשרי חלקו.

ומוחו בכל מיני שמוותים ותבלים ואינו מחפש אחר גילוי אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה נקרא בחינת דל"ת דלה ועניה, כי אין לו כלום, רק אכזבות בחייו, הוא מחפש את הגאולה ואת משיח, ואינו יודע שהכל תלוי כפי איך שיכנים בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, כי האדם צריך לדעת שהוא בעצמו כלום ממש, אך אם מכנים בעצמו גילוי אלקותו יתברך, אזי יש בו הכל והבן.

נעים זמירות ישראל

ואומר רביז"ל וזה בחינת השיר שיתער לעתיד והוא שיר פשוט כפול משולש מרובע והם עשרה מיני ניגונים זה בחינת ה"א שהוא דל"ת עם יו"ד, דל"ת זה בחינת שיר כפול משולש מרובע, יו"ד זה בחינת עשרה מיני נגונא וזה על ידי התנלות מלכותו וכו' בחינת מלכות דוד שהוא בחינת נעים זמירות ישראל, כי דוד המלך שממנו יצא משיח צדקינו זכה למה שזכה על ידי שחיזק את כל אנשיו ומקורביו והכנים בהם גילוי אלקות במדריגה עליונה מאד ולימד אותם כיצד זוכים לדבר אליו יתברך, וכיצד צריכים לשיר לפניו יתברך שירות ותשבחות, כי אל דוד המלך נתקבצו כל מיני אנשים, בעלי חובות, ובעלי צרות, ונרדפים, ושבורי לב וכו' וכו', הוא

חזקם ואמצם ועל ידם דייקא כבש את העולם, כי גילה להם גילוי אלקות כזה, עד שגם הם היו יכולים לשיר לפניו יתברך, ומדוד המלך יצא משיח צדקינו שיבוא במהרה בימינו ויגלה לנו את הסוד הנפלא הזה איך צריכים לשיר לפניו יתברך שזה בחינת השיר שיתער לעתיד, כי כשיבוא משיח הוא ילמד את כולם כיצד צריכים לדבר לפניו יתברך ולשפוך לפניו יתברך את לבם, וזו תהיה הגאולה, אשרי ואשרי הממשיך על עצמו אור וגילוי זה עוד עתה, דהיינו שמרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בשפת האם שלו, ושופך לפניו יתברך את שיחו.

אתתך גוצא

ואומר רביז"ל וזה פירוש (כבא מציעא נ"ט) איתתך גוצא גחון ולחיש, פירש רש"י שמע עצתה, כי באמת אשה יראת ה' היא בחינת עצה, וזהו כלל גדול בחיים, כי לפעמים האדם חושב שאשתו אינו יודעת את אשר היא מדברת, הוא חושב שאינו צריך לשמוע בקולה, אך באמת אין הדבר כך, כי אל האשה צריך לשמוע, כי היא בחינת המלכות בחינת צמצום, כי הרבה פעמים היא המצמצמת את בעלה ועל ידה הוא זוכה לשמור את המידה הנכונה של מעשיו, כי בלא האשה היה יכול לעשות

דברים ללא צמצום וללא גבול, וכשהיא מזכירה לו שצריך פרנסה וכו', אז הוא זוכה לצמצם את עצמו במידה הנכונה שלא יהיה בבחינת ריבוי אור, ובאמת על האשה צריכים לרחם מאד, וצריכים להזהר מאד שיהיה שלום בביתו של האדם שלא יצא מהגבול והצמצום, וצריכים שיהיה לחם לאכול ובגד ללבוש וכו', ואפילו אם יש בעיות וכו', לכל בעיה יש פתרון, אם רק זוכים להיות מקורבים אל מורה דרך ומדריך אמיתי, והעיקר הוא לזכות לצמצם את עצמו באופן נכון, להסתכל על המציאות ולדעת היכן הוא נמצא, ועל ידי זה יזכה להצלחה גדולה, ובפרט בביתו של האדם צריך להקפיד מאד מאד על ענין זה, והרבה פעמים העצות של האשה הם עצות נכונות, כי היא מכירה את בעלה והיא מגלה לו מה הם כוחותיו האמיתיים, כדי שלא יטעה את עצמו ויהיה בדמיון כאילו הוא יכול לעשות דברים למעלה מכוחותיו, וכל זאת כי האשה היא בחינת מלכות, וממנה יוצא בחינת דוד המלך, דהיינו התפילה וכו', ועל ידי שאדם זוכה לצמצום זה, יזכה אחר כך לקבל אורות גדולים מאד אשרי לו ואשרי חלקו.

הנהגות טובות

והנה עיקר העצה שמגלה לנו

רביז"ל בתורה נפלאה זו הוא ענין הצמצום, דהיינו שעל האדם לצמצם את התלהבותו מאד שלא יהיה בבחינת ריבוי אור, ואת העצה הזאת צריכים בכל פרט ופרט בחיי האדם, כי בכל פרט ופרט האדם צריך צמצום אמיתי ונכון הן בגשמיות והן ברוחניות, והעיקר הוא על ידי תפילה והתבודדות שהאדם ירגיל את עצמו לעשות חשבון נפש בכל יום ויום, ויכניס בעצמו גילוי אמתת מציאותו יתברך, ויבין שהמצב עדין אינו נורא כל כך כמו שהוא חושב, ויש לו סיכוי לצאת מן הבויץ שנפל אליו, ואף על פי שנפל וחטא וכו' וכו', בכל אופן עדיין יש סיכוי ועדיין יכולים לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, אשר על ידי זה זוכה לצמצום אמיתי ונכון, כי אינו מתייאש אף פעם, אף על פי שנפל וחטא ופגם, כי התפילה וחשבון הנפש הוא צמצום ומידה כדי שיוכל לקבל בה את האור, וכן האדם צריך להרגיל את עצמו ללמוד את התורה הקדושה בכל יום ויום, אך גם זה צריך להיות בצמצום אמיתי ונכון, לדעת מהו כוחו, כמה וכיצד הוא יכול ללמוד, ותמיד יישב את דעתו לדעת האם אינו מטעה את עצמו, וכן האם אינו לוקח על עצמו יותר מכוחותיו ובסופו של דבר יפול, ולמשל נקח דוגמא לגבי פרשת השבוע, שמצוה גדולה ללמדה שנים מקרא

ואחד תרגום, והיא סגולה ליראת שמים, ומי שאינו לומד את פרשת השבוע בכל שבוע, בסופו של דבר יש לו צרות באותו שבוע וכו', וכל אחד ואחד צריך לעשות לעצמו חשבון הנפש וליישב את דעתו לדעת שאף על פי שעיקר שלימות המצווה היא לקרוא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בערב שבת אחר חצות וכו' כמנהג האריו"ל, אך צריכים להיות גם מציאותי, ולהבין שבדרך כלל אין באפשרות האדם לקיים זאת וכפרט בשבתות החורף שהאדם מרוד ועסוק וכו', והולך לקניות ביום שישי, ולכן אף על פי שאינו יכול לעשות זאת בשלימות ביום ו' אחרי הצהרים, כדאי לו להתחיל מיום ראשון בכל יום ויום ללמוד כמה פסוקים כדי שעד יום שישי יזכה לסיים את הפרשה, וכמו שפסק מרן הבית יוסף בשולחן ערוך, אשר מיום ראשון ואילך נקרא עם הציבור (ש"ע או"ח סי' רפ"ה) וכן נהג הגר"א שבעודו עם התפילין אחר התפילה מיד היה לומד כמה פסוקים מפרשת השבוע, וכך ביום שישי היה מסיים וגומר, וכמו שהוא לגבי פרשת השבוע כך הוא בכל פרט ופרט בלימוד התורה הקדושה, האדם צריך להיות מציאותי, להבין כמה הוא יכול, איך הוא יכול, ומה הם המניעות הניצבות לפניו וכיצד הוא יכול להתגבר עליהם, ובאופן

הזה יזכה להצלחה מאד מאד, כי אם ירגיל את עצמו ללמוד אפילו מעט דמעט בכל יום אבל בקביעות גדולה, בסופו של דבר יזכה ללמוד הרבה, כי יכנס בו חשק להוסיף וללמוד עוד ועוד, אך כשירצה ללמוד הרבה ולא יוכל על ידי זה יפול וישבר, ולכן צריך לצמצם את עצמו בכל דבר במידה הנכונה, כדי שיוכל להחזיק מעמד ולהמשיך בענין זה בקביעות, וכך צריך להרגיל את עצמו ללמוד משניות וגמרא בבלי ירושלמי ותוספתא רמב"ם מור ושולחן ערוך זוהר ותיקונים מדרש רבה ומדרש תנחומא וכו' וכו', מעט דמעט בכל יום, כי את המעלה של לימוד התורה אין לתאר ואין לשער כלל, ועל ידה זוכים לדעת את רצונו יתברך, וזוכים לצמצום הנכון, ומלבד זאת בכל לימוד לימוד יש מעלות וסגולות נוראות ונפלאות אשרי הזוכה להם, וכשהאדם זוכה ליישב את עצמו ולדעת שבסופו של דבר לא ישאר בידו שום דבר, רק התורה שזכה לחטוף וללמוד על ידי זה ירגיל את עצמו ללמוד בכל יום תורה ואפילו רק מעט דמעט כפי יכולתו, וכן הוא בכל פרט ופרט בחיים, כי האדם צריך לצמצם את עצמו, ומן השמים כבר דואגים לצמצם את האדם על ידי כל הצרות והיסורים ששולחים אליו שהם בחינת צמצומים, והאדם צריך רק לחפש ולבקש אחר

ברוחניות, הן בבית והן בחוץ,
שמרגיל את עצמו למצוא אותו
יתברך בכל מה שעובר עליו, בכל
מקום ובכל זמן, יהיה איך שיהיה,
אשרי הזוכה לזה, אשרי לו בזה
ואשרי לו בבא.

אלוקותו יתברך הנמצאת בכל
מקום ומקום, אשרי ואשרי הזוכה
לצמצם את עצמו בצורה נכונה
אשרי לו ואשרי חלקו כי בזה
תלויה עיקר ההצלחה של האדם
בחיים, הן בגשמיות והן

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, ובפרט שרביז"ל רצה מאד שנדבר ממנו ומתורתו הקדושה, ולכן אשרי ואשרי הזוכה לדבר מתורתו הקדושה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'.

כל עצמותי תאמרנה

רביז"ל מתחיל עם הפסוק (תהילים כ"ג) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי הושיעני מפי אריה, ומסביר רביז"ל כי כל הפוגם בברית אין יכול להתפלל בבחינת כל עצמותי תאמרנה (תהילים ל"ח), והנה עיקר פגם הברית הוא פגם המה, כי פגם זה מתחיל במחשבתו של האדם כשהוא חושב ומהרהר רחמנא ליצלן מה שאינו צריך, והנה המחשבה היא לבוש הנשמה כי הנשמה שוכנת במוחו של האדם, וכמו שאנו אומרים בתפילה "הנשמה שבמוחי" וכשהאדם חושב מה שאינו צריך לחשוב ומהרהר וכו', על ידי זה מטנף את מחשבתו שהיא הלבוש של נשמתו, נמצא שמלביש את נשמתו בלבושים מלוכלכים, כי המחשבות הם לבוש הנשמה, וכשהמחשבות מלוכלכות

ומזוהמות, הנשמה לבושה כביכול בכגדים מזוהמים, וכן על ידי שמרגיל את עצמו לחשוב מחשבות מובות, ומכנים בדעתו ובמוחו אמתת מציאותו יתברך, גילוי אלקותו יתברך על ידי זה מלביש את נשמתו בלבושים יקרים ועל ידי זה זוכה להתגלות רוחניות חיות אלקותו יתברך שזוכה לראות ולהרגיש על פניו את השכינה הקדושה, והנה עיקר פגם הברית הוא כשהאדם מהרהר הרהורים רעים ומכנים בדעתו כל מיני רעיונות רעים וזרים וכו', ועל ידי זה בא לידי טומאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים כל המהרהר ביום בא לידי טומאה בלילה, כי הכל תלוי כפי מחשבתו של האדם, אם יטמא אותה, יבוא לידי טומאה, ואם יטהר אותה יבוא לידי טהרה, ולכן אצל רביז"ל עיקר העבודה היתה טהרת המחשבה, שהאדם יזכה למח ברור ונקי, כי במקום שהאדם חושב שם נמצא כל האדם (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א) ולכן כשהאדם חושב רחמנא ליצלן מחשבות של מינוף, הוא נמצא במקום המינוף ממש, ואחר כך יבוא לידי עבירות ממש רחמנא ליצלן, ומחמת שמוחו כל כך ממונף, על ידי זה אינו יכול להתפלל אליו יתברך, מחמת

שהוא יתברך נסתר ממנו, כי (יומא כ"ט.) הרהורי עבירה קשה מעבירה כי מטמא את לבוש נשמתו ומכניס את נשמתו בטומאה רחמנא ליצלן ואז נעלם ונסתר ממנו לגמרי האור אין סוף ברוך הוא ואינו מרגיש את הקדוש ברוך הוא ועל כן קשה לו להתפלל, מה שאין כן כשהוא זוכה להכניס במוחו מחשבות קדושות ומהורות דהיינו שחושב רק ממנו יתברך, ומתורתו הקדושה וקיום מצוותיו הקדושים, על ידי זה זוכה להיות דבוק בו יתברך ומטהר את נפשו ונשמתו מאד מאד אשרי לו ואשרי חלקו, ועל ידי מהרת המחשבה בוודאי יזכה להשמר מחטאים ועוונות של פגם הברית, ועל ידי מהרת המחשבה יוכל להתפלל, כי יזכה לראות לפני מראה עיניו גילוי אלקותו יתברך, וירצה לדבק את עצמו רק בו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

מייני מרירין ומתיקין

ואומר רביז"ל וכשאינ מתפלל בבחינת כל עצמותי אזי כלבא נחית ואכיל קרבנו היינו תפילתו, דהיינו בזמן שבית המקדש היה קיים, היתה אש תמיד על המזבח, ואפילו בעת שבני ישראל היו במדבר והיו נוסעים ממקום למקום, לא היתה נכבית האש, אלא היו מכסים אותה וכשהיו חונים היא

היתה נמצאת שם, והאש הזו היתה בשתי צורות, כשעם ישראל חטא, על ידי זה היתה נעשית בצורת כלב, ואילו כשעם ישראל היה עושה מעשים טובים והיה רצוי לפניו יתברך, היתה האש נעשית בצורת אריה, וכן היה לגבי כל אחד ואחד, כשהאדם היה מביא קרבן לפניו יתברך, והיה נמחל לו וכו', האש על המזבח היתה נעשית בצורת אריה, ואילו כשלא היה נמחל לו עוונות היתה האש נעשית בדוגמת כלב רחמנא ליצלן, והיום כשבית המקדש נחרב בעוונותינו הרבים, גילו לנו חכמינו הקדושים שהתפילה היא במקום קרבן, וכפי התפילה של האדם כך יכול לדעת היכן הוא אוחז, כי מי שחטא ופגם ובפרט בפגם הברית על ידי זה כלבא נחית ואכיל קרבניה, היינו שתפילתו מתבלבלת, ואין לו שום חשק להתפלל, ואינו זוכה להרגיש שום טעם בתפילתו, מחמת שחטא ופשע ואינו זוכה להרגיש אותו יתברך, ואפילו כשהוא מתפלל, תפילתו היא בבחינת מרירות גדולה, כי אינו מאמין ששומעים אותו, והוא נופל ומתייאש בעצמו, עד שחושב שאין צריכים אותו מן השמים, ואין לו שום תקוה, וכולם חושבים עליו רק רע וכו', עד שלפעמים באות לו מחשבות של התאבדות וכו', והכל מחמת שמוחו נעכר מאד מחמת חטאיו

ועונותיו ופשעיו והכלב בא ומכלכל את תפילתו, שהיא במקום קרבן, וחיוו מרים מאד, ואינו זוכה להרגיש את מתיקות התפילה, רק הכל אצלו בבחינת מיין מרירין, כי מר לו מאד מאד, מה שאין כן כשהאדם יודע שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וזוכה להרגיש אותו על פניו, על ידי זה זוכה להתפלל אליו יתברך במתיקות גדולה מאד מאד, וזוכה לבחינת מיין מתיקין, כי זוכה להרגיש מתיקות גדול בכל מעשיו אשרי לו ואשרי חלקו, ואדם כזה שזוכה לבחינת מיין מתיקין, הוא בן אדם טוב, ואינו רב עם אף אחד, רק עושה טובות לאחרים, ונוח לבריות וכו', מה שאין כן כשהאדם חוטא בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצילן, על ידי זה נעשה בן אדם רע, ומבעו נהפך להיות כטבע הכלב, שהוא עז פנים גדול, והוא מעיו ומחציף פניו בפני גדולים ממנו, ונובח וחולק ומדבר כל דבר רע, ולא עוד אלא שהוא תמיד רעב, כמו הכלב, שהוא תמיד רעב ומחפש באשפה וכו', כי אדם שחטא בפגם הברית, אף פעם אינו מרוצה מחייו, תמיד מר לו, בכל פעם חסר משהו אחר, או שקורה לו דבר הממרר את חייו, וחיוו אינם חיים, מה שאין כן כשהאדם זוכה למהרת המוחין,

והושב רק ממנו יתברך, על ידי זה זוכה לבחינת מיין מתיקין, ומרגיש מתיקות גדולה בחייו, בבחינת האריה, שהוא מלך החיות, ואינו זקוק לאף אחד, וכמו כן הוא האדם הזוכה לחשוב מחשבות קדושות וטהורות שחיו מתוקים ולא עוד אלא שהוא זוכה לעזור לאחרים, כי רוצה לתת מן המתיקות שהוא מרגיש גם לאנשים אחרים, אשר זוהי המדריגה הגבוהה ביותר שהאדם צריך להגיע אליה בזה העולם, שיזכה לעזור לאחרים ולהמתיק להם את חייהם, לגלות להם את אמתת מציאותו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

כי מרים הם

זוה שכתוב (שמות ט"ז) ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם, דהיינו שהמרירות היתה אצלם, מחמת שחטאו, כי מי שצועק שמר לו וכו', הכל הוא מחמת חטאיו ועונותיו ופשעיו המרובים וכו', וזה כי לא יכלו לשתות מים ממרה, כי מרים הם, דהיינו שהמרירות היתה בהם, כי מרוב שחטאו וכו', נכנסה בהם מרירות גדולה, שזה בחינת מיין מסאבין זרע שמא וכו', ואז אין יכול להתפלל בבחינת כל עצמותי תאמרנה, ואז כלבא נחית שהוא בחינת מיין מרירין שצווח הב הב, כי תמיד מר לו והוא רוצה עוד ועוד, וצווח תן לי עוד, תן לי

עוד, כי אינו מרוצה מחייו, ומרגיש מרירות גדולה, והוא רוצה שיתנו לו עוד כסף ועוד כבוד וכו' וכו', וזה מה שאנו רואים את המרירות הגדולה ששורה בעולם, שאנשים רוצים עוד ועוד ואינם מרוצים מחייהם, וכן המחלות, ובפרט החולי שנקרא ברעכניש דהיינו שכל עצמותיו נשברים וכו', כל זה בא מחמת פגם הברית, תאוות ניאוף וכו', אך בני אדם אינם יודעים זאת, וצועקים שמר להם, ואין להם כסף ואינם מרוצים מחייהם וכו', ומר להם מאד, והכל מחמת חמאיהם ופשעיהם בפגם זה, ובפרט כשעובר היום מה שעובר בתאוות זו המתגברת על כל העולם כולו וכו', ועל ידי זה נמשכת מרירות גדולה לבני אדם, ומובא מגורי האריו"ל שלפני ביאת משיח צדקינו יבואו עוד פעם לעולם דור המבול ודור הפלגה, דור המבול היה בניאוף, שעל ידי זה בא המבול לעולם, ודור הפלגה חטאו בכפירות ואפיקורסות ועל ידי זה נהרגו ונפוצו בכל העולם כולו, ובאמת שני דברים אלו תלויים ביחד וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אחרי לבבכם זה מינות, ואחרי עיניכם זה ניאוף, דהיינו שצריכים לשמור את עצמו משני דברים אלה, והם תלויים אחד בהשגה כי מי שזוכה לאמונה ברורה ומוזככת בו

יתברך ויודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואין לו שום רצונות אחרים רק לעשות את רצונו יתברך, על ידי זה יהיה ניצול מכל מיני רע, ולא ישל חס ושלוש בשום חטא ועוון, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב) שמי שיודע קצת מגדולת אדוניו הבורא, אפילו אם תתבע אותו אשה יפה במקום סתר שיהיה בידו למלאות התאוות וכו', היא אצלו רק שמות ושגעות, ואינו נחשב לו לנסיון כלל, כי מרוב שמרגיש את גדולתו יתברך, ומרגיש הוא יתברך נמצא אתו עמו ואצלו, על ידי זה זוכה להשמר מחמאים ועוונות ואינו מוכן לעשות כנגד רצונו יתברך בשום פנים ואופן, מחמת שמרגיש שהוא יתברך נמצא כאן, וכן להיפך כשאינן האדם זוכה להרגיש אותו יתברך, ואמונתו חלשה מאד, על ידי זה יפול בפגם זה וכו', ולכן צריך כל אחד ואחד לבקש ממנו יתברך הרבה על מידת האמונה הקדושה כי על ידי שיכניס בקרבו את האמונה הקדושה על ידי זה יזכה להיות קדוש וטהור מתאוות זו ולא יבוא חס ושלוש לידי חמאים ועוונות ופשעים, אלא יזכה ללב טהור אשרי לו.

תיקון הכללי

והנה מחמת שלפני ביאת משיח

ציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומין ולומר שם את העשרה מזמורי תהילים וכו', שעל ידי זה יזכה לתיקון הברית בשלימות, אשרי הזוכה להוציא זאת מן הכח אל הפועל על כל פנים פעם אחת בחייו, שיסע לציונו הקדוש של רביז"ל ויאמר שם את התיקון הכללי אשרי לו ואשרי חלקו.

התבודדות

והנה לזכות למח נקי ברור ומזוכך, לזה זוכים על ידי ריבוי תפילה והתבודדות אליו יתברך, דהיינו שהאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בשפת האם שלו, בשפה שהוא רגיל בה מידי יום ביומו, וירבה בשיחות תפילות ובקשות לפניו יתברך, ועל ידי זה תבנה אצלו האמונה הקדושה שנהרסה על ידי חטאיו ופשעיו וכו', וכמו שאמר רביז"ל (ספר המידות אות אמונה סי' כ"ב) הפשע של האדם מכניס כפירה באדם, כי על ידי ריבוי החטאים ובפרט בפגם הברית, על ידי זה עושים מסך המכדיל בינו לבינו יתברך, ועל ידי זה אין זוכים להרגיש את הקדוש ברוך הוא ונכנסים בו כפירות ואפיקורסות ומזה מר לו כל כך, וזה שרביז"ל בא וגילה ונתן לנו מתנה נפלאה כל כך, שהיא ההתבודדות שנהרגיל את עצמינו לדבר בלשון שאנו

צדקינו יהיו נסיונות כל כך קשים בעולם, הן בתאוות ניאוף והן בכפירות ואפיקורסות, שלח לנו הקדוש ברוך הוא את רביז"ל, נשמה קדושה ונוראה מאד, שהוא נלחם בענין זה, וזה שאנו מוצאים שספריו הקדושים של רביז"ל מלאים מענין תיקון הברית, כי זה עיקר העבודה של האדם שיוזכה לקדש ולטהר את עצמו מתאוה זו, ורביז"ל גילה לנו סוד נורא ונפלא מענין התיקון הכללי, שהוא העשרה מזמורי תהילים שתיקן לומר בשביל תיקון הברית, והבטיח הבטחה חזקה עם ב' עדים נאמנים, שמי שיוזכה לבא על ציונו הקדוש בעיר אומין, ויאמר שם העשרה מזמורי תהילים וכו', הוא ישתמח לאורך ולרוחב כדי לעשות לו טובה ויוציאו מן השאול תחתיות ומתחתיו וכו', ולכן צריך כל אחד ואחד להרגיל את עצמו לומר את העשרה מזמורי תהילים בכל יום ויום, ואפילו שתיקון זה נראה תיקון קל, רק לומר עשרה מזמורי תהילים, וזהו כבר תיקון הברית, ומזה בא שאנשים מזולזים בזה, כי אינם מאמינים שתיקון כל כך קל יועיל לפגם גדול כל כך, אך אשרי ואשרי המרגיל את עצמו לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהילים הללו, שיש בהם סודות נוראים ועליונים מאד מאד, ועל ידי זה יזכה לתיקון הברית, ובפרט מי שזוכה לבא אל

דירה בתחתונים

והנהגה אנו יודעים שהקדוש ברוך הוא רצה שאנו נעשה לו דירה בתחתונים (תנחומא פקודי) ובוודאי כל אחד ואחד יכול לומר שהוא אוהב את הקדוש ברוך הוא והוא עושה לו יתברך דירה בתחתונים וכו' וכו', והיכן אנו יודעים שבאמת האדם זוכה לאהוב את הקדוש ברוך הוא בשלימות, וזוכה להרגיש אותו יתברך תמיד, אך המשנה אומרת (אבות פרק ו') "אוהב את המקום אוהב את הבריות, משמח את המקום משמח את הבריות", כי זה תלוי בזה כי כשהאדם זוכה לאהוב באמת את הבורא יתברך שמו הסימן לזה הוא שהוא אוהב את הבריות, דהיינו שיכול להסתדר עם כל אחד ואחד ולא עוד אלא כשהאדם משמח את המקום, הסימן לזה הוא שהוא משמח את הבריות, כי הולך לו בחייו שכל יהודי ויהודי יזכה להרגיש את האור הגדול הזה ויזכה להרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

ועצם לא תשברו בו

ואומר רביז"ל וזה שנצטוונו בקרבן פסח (שמות י"ב) ועצם לא תשברו בו, וכתוב בזהר הקודש

רגילים בה, אליו יתברך, ועל ידי זה נזכה לזכך את עצמינו ואת מוחינו ונזכה לקדושה ומתרה גדולה, אשרי הזוכה לזה, כי משיח יכבוש את העולם על ידי הכלי הזה, דהיינו שיגלה את אלקותו יתברך בגילוי נורא ונפלא כזה עד שכל אחד ואחד ירגיש אותו יתברך, ועל ידי זה יפתח כל אחד את פיו לדבר אליו יתברך, וירבה בשיחה תפילה ובקשה לפניו יתברך, וכן יגלה את התיקון הכללי לכל העולם כולו, וזה שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב') שחרבו של משיח היא התפילה, כי על ידי ידה יכבוש את העולם כולו, כי על ידי שכל אחד ואחד יזכה להרבות בתפילה והתבודדות על ידי זה יזכה כל אחד ואחד להרגיש את השני, כי תכנס בו מתיקות גדולה, וירצה לעזור ליהודי שני וכו', כי רוצה להיות באחדות אחת עם כולם, וזאת מחמת שנמשך מאד אל שרשו ורוצה להתאחד עם כלל ישראל, מה שאין כן להיפך כשאין האדם זוכה לזה, על ידי זה אינו יכול לסבול יהודי אחר וכו', וזהו הלימוד הנפלא שרביז"ל רוצה להכניס בנו שנהיה בבחינת מיין מתיקין, שנרגיש את מתיקות החיים, ולזה נזכה רק על ידי אמונה הקדושה, שלזה נזכה על ידי ריבוי תפילה והתבודדות אליו יתברך בכל יום ויום, אשרי ואשרי הזוכה לזה.

הזה על ידי זה נעשה עו פנים גדול והוא חולק על צדיקים קדושים וזה שאמר דוד המלך (תהילים נ"ח) שלח ידיו בשלומי חילל בריתו, דהיינו כשאדם מדבר על צדיקים קדושים העוסקים בגילוי אמתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, זהו סימן שהוא פגום מאד מאד בבריתו, ולכן צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך שיוכה להנצל מפגם העזות, כי עזות פנים היא מידת רעה ומנונה מאד מאד והאדם צריך לברוח ולהתרחק ממנה מאד מאד.

הושיעני מפי אריה

וזה שביקש דוד המלך עליו השלום, הצילה מחרב נפשי ומיד כלב יחידתי, כי חרב היא התפילה, והתפילה צריכה להיות בבחינת חרב פיפיות, דהיינו שירגיל את עצמו להתפלל תמיד אליו יתברך, וזו תהיה חרבו, דהיינו שירגיל את עצמו לברוח רק אליו יתברך ומכל מה שעובר עליו ידע שאין אף מקום לברוח אליו רק אליו יתברך, כי עיקר כלי הזיון של איש הישראלי הוא התפילה וההתבודדות וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב תהילים קמ"ח) על הפסוק "וחרב פיפיות בידם" פיהם של ישראל חרבם, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים על הפסוק (בראשית כ"ז) הקול קול יעקב

(כא מ"א): שהיו מקיימין בעצמות לכלב תשליכון אותו, וזה היה קשה מאד להמצרים מכיון שהעבודה זרה שלהם היתה השגה של קרבן פסח, ולא היו יכולים לסבול שמשליכים את עצמות השגה לכלבים וכו', כך מובא בזוהר הקדוש, ועל כל פנים את העצמות היו משליכים לכלבים וכו', כדי שיבחינו כל אחד מישראל את עצמו אם בריתו על תיקונו כי בפסח כתיב בו (שם) וכל ערל לא יאכל בו, כי עיקר הפסח תלוי במצוות מילה כידוע, וכשהשליכו את עצמותיו לכלבים וראו אם שלטו בהם הכלבים חס ושלום היו יודעים שאין הברית חס ושלום על תיקונו, דהיינו כי אלו הנשמות שירדו לכור הברזל, למצרים, היו הנשמות שנוצרו על ידי פגם הברית של אדם הראשון כידוע, ולכן לפני שיצאו ממצרים רצו לבדוק אם זכו לתיקון בשלימות, ולכן השליכו את העצמות לכלבים, ומי שבריתו לא היתה מתוקנת בשלימות היו הכלבים שולטין בעצמות, כי מי שחוטא בפגם הברית רחמנא ליצלן, על ידי זה מקבל את הטבע של הכלב שהוא עו פנים גדול והוא נובח בקולו וחולק על צדיקים אמיתיים המגלים את אמתת מציאותו יתברך ואף על פי שאינו יודע מי הם ואינו מכירם וכו', כי זהו טבעו כי מחמת חטאיו ועוונותיו, ובפרט בחטא

והידיים ידי עשו, כל זמן שהקול קול יעקב אין ידי עשו שולמות, כי הפה, התפילה והתבודדות, הוא הנשק והכלי זיון של איש הישראלי וכשהאדם עוסק בתפילה אין אף אחד בעולם יכול לו, וזה שביקש דוד המלך הצילה מחרב נפשי ומיד כלב יחידתי הושיעני מפי אריה, שיזכה לעסוק תמיד בתפילה והתבודדות ופיו יהיה כמו חרב, ומן הצד השני שלא יהיה כמו כלב רחמנא ליצלן שלא יהיה עז פנים ולא יריב עם אנשים אחרים, וכן שהאש על המזבח לא תהיה בדוגמת כלב, שלא יתקבל תשובתו, אלא שיהיה בבחינת אריה ויזכה לתיקון אמיתי ונצחי, כי טבעו של האריה הוא שאינו צריך אף אחד, וכולם מפחדים ממנו כי הוא מלך החיות, וזה שאריה הוא אותיות יראה, כי ענין האריה הוא הפחד והיראה, כי על ידי שהאדם עוסק בתפילה והתבודדות, יראתו נופלת על פני כולם, ואין אף אחד בעולם יכול לעשות לו מאומה, וכן הוא אינו מפחד מאף אחד רק ממנו יתברך.

והכלבים עזי נפש

ואומר רביז"ל ודע שעזי פנים שיש בדור הן הן הכלבים, כמו שכתוב (ישעיה נ"ז) והכלבים עזי נפש והן עומדין וחולקים על תפילת איש הישראלי שעדיין לא

תיקון בריתו בשלימות, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (תענית י"א): צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא ליכול כלבא שירותא, כי בוודאי הצדיק אכילתו היא יקר הערך כי משביע את נפש דקדושה כמו שכתוב (משלי י"ב) צדיק אוכל לשובע נפשו והאי צורבא מרבנן דמרעיב את נפשו ואין יודע להשביע נפשו בשביל זה ליכול כלבא שירותא שנם בהם כתיב לא ידעו שבעה כי גם הוא אין יודע איך להשביע את נפשו היקרה, דהיינו כי הכלבים הם עזי נפש והם חולקים על תפילת איש הישראלי ומפריעין לו להתפלל וכו', על ידי העזות הנוראה שיש להם, שממידה רעה זו צריכים להתרחק מאד, והם תמיד רעבים, ולא יודעים שבעה, מחמת שתמיד חסר להם, מה שאין כן הצדיק משביע נפש דקדושה דהיינו שלא חסר לו דבר, והוא אינו בבחינת מקבל שתמיד חסר לו ודורש יותר עוד ועוד, אלא הוא בבחינת משפיע שנותן לאחרים, ולכן הוא יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא בכל דבר ודבר, אפילו באכילתו כי יודע להשביע את הנפש הקדושה, כי זוכה לראות את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, וגם בשעת האכילה מרגיש אותו יתברך, אך הכלבים הם עזי נפש מאד גדולים והם חולקים על הצדיקים הגדולים הקדושים העוסקים בגילוי אמתת

מציאותו יתברך, ובכלבים יש מידה רעה עד מאד כמו שגילו לנו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל"א) מה הכלבים אחד נובח וכולם מתקבצים ונובחים על חינם, כי כאשר אחד קם וחולק על צדיק קדוש, מיד מצטרפים אליו עוד כלבים ונובחים ופוערים את פיהם לדבר רע על הצדיק, והנה את האדם הראשון שהתחיל לדבר רע על הצדיק עוד אפשר אולי להבין, כי אולי יש לו קנאה על הצדיק, שמקנא בו שיש לו אנשים או כבוד או כסף וכו', כי זהו כלל גדול אשר אין שום מחלוקת שבעולם שלא יהיה בה קנאה, כי מקנא בהשני שיש לו יותר ממנו, כסף או כבוד או אנשים וכו' וכו', ולכן יוצא לחלוק עליו מחמת קנאה שיש לו עליו, אך האנשים האחרים שמדברים כל דבר רע, מה להם ולצדיק, ועל פי רוב אף פעם לא ראו את הצדיק ואינם יודעים כיצד הוא נראה אבל בכל אופן פוערים את פיהם ומדברים עליו כל דבר אמור וכו', כי מידה רעה יש בכלבים שאם אחד נובח מיד כולם מצטרפים לנביחות שלו, שזהו גודל גנות מידת העזות פנים שהאדם צריך להרגיל את עצמו לברוח ולהתרחק ממנה מאד מאד, וצריכים לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להתרחק ממידה רעה ומגונה זו, כי היא מונעת מן האדם מלהתקרב אל הקדושה.

פני הדור כפני הכלב

וזה שאמרו חכמינו הקדושים (סוף סוטה) פני הדור כפני הכלב, כי לפני ביאת המשיח פניו של הדור יהיו כמו הכלב, וכמו שרואים בחוש שלפעמים בעל הכלב מושך את כלבו ברצועה, אך הכלב רץ לפניו, ובעליו צריך להגרר אחריו ולנסות בכל כוחו להחזיק ברצועה, ונראה כאילו הכלב מוליך את אדוניו... וכך הוא לפני ביאת משיח צדקינו, שפני הדור כפני הכלב, כי במקום שיהיה להעזי פנים כבוד ודרך ארץ בפני התלמידי חכמים והצדיקים האמיתיים המגלים את אמתת מציאותו יתברך, הם נעשים המנהיגים, ורוצים שכולם ילכו אחריהם, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) הכלב בא ונושך אתכם זה עמלק, ועמלק בנימטריא ספק, שמכנים ספיקות בו יתברך, אשר זהו עיקר הכלב הנושך את האדם, המכנים בו ספיקות וקשויות עליו יתברך, שהם נמשכים מחמת החמאים העוונות והפשעים ובפרט פגם הברית, שעל ידי זה נעשה עז פנים גדול, ולכן צריכים להרבות בתפילה ובקשה לפניו יתברך שיזכה להנצל מן המידה הרעה הזו של הכלבים, שהיא עזות פנים גדולה, ואחד הסימנים הראשונים שהאדם זוכה

להיות מקורב אל רביו"ל היא כשזוכה להתנהג בדרך ארץ גדולה, וכמו שאמר פעם רביו"ל שאם אנשי העולם היו יודעים כיצד אני מלמד את אנשי דרך ארץ וכו', היו קיסרים ומלכים שולחים את בניהם ללמוד אצלי וכו', כי עיקר הגילוי של רביו"ל הוא דרך ארץ, היפך עזות פנים, הנובע מפנם הברית, ולכן צריכים להרבות בתפילה ובקשה לפניו יתברך שלא יהיה עז פנים ויזכה להתנהג בדרך ארץ גדולה, ובפרט בשעת חצות צריכים להתגיל את עצמו לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להכלל בו יתברך ולא יהיה חם ושלום עז פנים, והסימרא אחרא מפחדים מאד מאד משעת חצות, כי יודעים שאז יכול האדם לפעול אצלו יתברך כל מה שהוא רוצה וכו', ולכן עליהם נאמר (ברכות ג.) משמרת שניה כלבים

צועקים, כי דייקא בשעת חצות צועקים הכלבים העזי פנים, כי אינם רוצים שאיש הישראלי יזכה לומר תיקון חצות ויזכה למהר את עצמו מהעזות שהכניסו בו, אשרי ואשרי הזוכה לעקור מעצמו מידה רעה זו של עזות שדומה לכלב נובת, והנה חכמינו הקדושים אומרים (שיר השירים רבה פרשה ב') אין בן דוד בא אלא בדור שפניו דומין לכלב, ובוודאי כל הסימנים הם שגאולתינו היא קרובה כי דבר זה מקויים בדורינו בתכלית השלימות, רחמנא ליצלן, כי התלמידים חולקים על רבותיהם, ואנשים מדברים כל דבר אסור על הצדיק וכו', והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכה להתרחק מן הכיעור הזה, ולא נהיה עזי פנים כלל וכלל, ועל ידי זה נזכה לגאולה האמיתית והשלימה במהרה בימינו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"א

כשזוכים להתאסף על כל פנים פעם אחת בשבוע וללמוד את דיבוריו הנפלאים של רבי נחמן מברסלב זי"ע זוהי זכות גדולה מאין כמוה, וכל עוד אנו נמצאים בעולם הזה איננו יכולים להבין את גודל עוצם הזכות שנפלה בחלקינו להיות מקורבים אל רביז"ל וללמוד את תורתו הקדושה, ובאמת כשזוכים להתאסף ולדבר מדיבוריו הקדושים של רביז"ל הוא כמשל לאדם הלוקח בשמים וכותש אותם וככל שהוא מרבה לכתוש אותם יותר, כך מתפשט באויר ריח נעים יותר, כמו כן הוא כשזוכים ללמוד את תורתו הקדושה של רביז"ל שאז זוכים להרגיש נעימות נוראה ונפלאה בדיבוריו הקדושים המחיים נפש כל חי, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"א שם מגלה לנו רביז"ל את הסוד הנפלא של רבי עקיבא, ואיך שגם אנו יכולים לזכות להגיע אל מדרגות אלו ולזכות לכל טוב

די נכנסו לפרד"ם

חכמינו הקדושים אומרים (תגינה י"ד) ד' נכנסו לפרד"ם, אחר, בן עזאי, בן זומא, ורבי עקיבא, אחר קיצץ בנטיעות, בן עזאי הציץ

ומת, בן זומא הציץ ונפגע, ורבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, והנה כדי להבין היטב את הענין הזה, צריכים להבין מהו הפרד"ם עליו אנו מדברים, והנה רביז"ל מספר במעשה מהבנים שנחלפו (סיפורי מעשיות מעשה י"א) שהיה בן שכל מי שהיה נכנס אליו היו מתחילים לרדוף אותו ולא היה יודע מי רודף אותו וכו', עד שהיה מוכרח לצאת מן הגן, והאדם היער נתן לבן המלך עצה שיעמוד אצל האדם הנמצא בתוך הגן ואז אין עליו מה לפחד כלל וכלל, ולא עוד אלא אם יעמידו את האדם הנ"ל בתוך הגן, לא רק הוא יוכל להכנס, אלא כל מי שירצה יוכל להכנס אל הגן, והנה הגן הזה הוא העולם הזה, וכמו שמובא בתיקוני זוהר "גן דא אורייתא" דהיינו כי בתורה הקדושה יש נ"ג פרשיות והם הג"ן, נמצא שהעולם הזה נקרא ג"ן והוא הפרד"ם הנ"ל, וכשרוצים לזכות לגן עדן, אזי צריכים לקשר את העולם הזה עם העולם הבא, ולהמשיך את בחינת עידונא דנחלא, שהוא עדן, גילוי אלקות בחינת העולם הבא, אל זה העולם, דהיינו אל הגן, ועל ידי זה זוכים לגן עדן, ועל כל פנים התורה היא הג"ן דהיינו הפרד"ם, כי בה מצויים כל השתלשלות

ואהבת לרעך כמוך

והנה חכמינו הקדושים אומרים (הגיגה י"ד) אמר רבי עקיבא כשאתם מגיעים לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים, שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, והנה מאמר זה הוא מאמר פלא, וצריכים להבין מה רוצים חכמינו הקדושים ללמדנו במאמר זה של רבי עקיבא, ורביז"ל יגלה לנו על ידי מאמר זה מהי מדריגת רבי עקיבא וכיצד זכה להכנס בשלום ולצאת בשלום, כי את זאת אנו חפצים לדעת כדי שגם אנו נזכה לעבור את זה העולם בשלום, ובשביל להבין את הענין צריך להקדים שידוע מאמר רבי עקיבא שאמר "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה, נמצא שעיקר מדריגת ועבודת רבי עקיבא היתה לאחד את כלל ישראל, וזהו הכלל הראשון להצלחת החיים, כשזוכים להתאחד ביחד עם כלל ישראל והנה בענין האחדות צריכים להבין היטב במה צריך להתאחד, כי הרי לא יכול להיות שאחד יכפה את דעתו על השני ויאמר שאם אינו מקבל את דעתו סימן שאינו באחדות עמו וכו', כי דבר שכזה בלתי אפשרי כלל וכלל, וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי ברכות פ"ה הלכה ט') כשם שפרצופיהם שונות כך דיעותיהם שונות, ואין האחד

הדברים מבריאת העולם ועד שמשא רבינו נסתלק, והנה מבואר בזוהר הקדוש שמי שאומר שסיפורי התורה הם סתם סיפורים ואין מונחים בהם מודות וכו', תפח נפשיה ורוחיה, מכיון שהתורה אינה ספר סיפורים חס ושלום, אלא גילוי אלקות נורא ונפלא מאד שנתלבש בעולם הזה ולכן הוכרח להכתב בצורה כזאת של סיפורים שקרו בעולם הזה, ולמרות שבחיזונויות נראה כאילו יש בתורה סיפורי דברים סתם וכו', אך הם מקושרים בקשר עליון ונורא מאד אל העולם הבא, גילוי אמתת מציאותו יתברך, ועיקר התכלית היא לקשר את העולם הבא אל העולם הזה, בבחינת גן עדן שעל ידי זה זוכים להרגיש אותו יתברך בזה העולם, והנה כשנכנסים אל הפרד"ם הנמצא בזה העולם, צריכים לדעת כיצד להכנס, וכמו שחכמינו הקדושים מספרים לנו, שאחר נכנס וקיצץ בנטיעות, ובסופו של דבר נפל לכפירה נמורה בו יתברך, ואילו בן עזאי ובן זומא האחד הציץ ומת והשני הציץ ונפגע, ורק רבי עקיבא נכנס ויצא בשלום, נמצא שעלינו ללמוד כיצד להכנס אל הפרד"ם כדי שלא נהיה בבחינת האלו הנ' שלא הצליחו, אלא נלך בדרכו של רבי עקיבא שהיה היחיד שזכה להיות נכנס בשלום ויצא בשלום.

מסכים לדעתו של השני, ולא עוד אלא שבכך ניכרת גדולתו של הקדוש ברוך הוא וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מנחדין ל"ה). שכאשר בן אדם מובע מטבע הוא מייצר אלפי אלפים מטבעות שנראות אותו דבר וכו', ואילו הקדוש ברוך הוא ברא כל כך הרבה אנשים בעולם וכל אחד ואחד נראה אחרת, אשר דבר כזה אין יכול לעשות כי אם הקדוש ברוך הוא, ועל כל פנים מחמת שדעתו של כל אחד שונה אין שייך לומר שהאחדות היא אחדות בדיעותיהם של עם ישראל, שכל אחד חייב לחשוב כמו השני, כי דבר זה הוא בלתי אפשרי ואינו מציאותי, ומי שרוצה לכפות את דעתו על השני הוא דיקטטור ותו לא, ואין בו מן האמת כלל וכלל, כי האחד אינו יכול לכפות את דעתו על השני, ועיקר האמת הוא רק הקדוש ברוך הוא, וזה עיקר האחדות שצריכה להיות בין כלל ישראל, במידת האמת הזאת, שהיא גילוי אמתת מציאותו יתברך כפי שנסביר מיד.

משקרות עינים

ואומר רביז"ל כי השקר מוזק לעינים בגשמיות וברוחניות בבחינת (ישעיה נ') ומשקרות עינים, כי כשהעינים כהות הם משקרין, שאינם מראין הדבר

כמות שהוא כגון על דבר גדול מראה שהוא קטן ועל אחד שהוא שנים היפך מן האמת, וזה שרואים בחוש שכאשר נחלשת ראייתו של האדם אין הוא יכול לראות את הדברים כמות שהם, לפעמים עיניו נחלשות והוא אינו יכול לראות למרחוק, ונעשה קצר רואי, שאז הוא צריך ללבוש משקפיים ועל ידם יוכל לראות גם למרחוק, ויש אנשים שיכולים להסתכל למרחוק אך אינם יכולים לקרוא את הכתוב לפניהם, והם צריכים סוג אחר של משקפיים כדי שיוכלו לקרוא ולהתבונן בדברים הקרובים אליהם כל אחד כפי בחינתו, כי העין של האדם ממעה את האדם מאד וכמו שמצינו אצל שמואל הנביא שכאשר הקדוש ברוך הוא שלח אותו להמליך מלך על ישראל מבני ישי היה נדמה לו שהבכור יתאים למלוכה אך הקדוש ברוך הוא אמר לו (שמואל א' מ"ז) האדם יראה לעינים וה' ירא ללבב, והנה דבר זה נאמר לשמואל הנביא, שעליו דרשו חכמינו הקדושים (ראש השנה כ"ה). שהוא שקול כמשה ואהרן, והיה נקרא הרואה, עד שהכל היה פתוח וגלוי לפניו וכששאל המלך שאל אותו היכן האתונות שחיפש אחריהן, אמר לו שהאתונות כבר נמצאו, ואין לו מה לדאוג, ובכל אופן אמר לו הקדוש ברוך הוא האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, ואם דבר זה נאמר אפילו

על שמואל הנביא, שענינו היו יכולות להטעות אותו, מה נאמר אנחנו, מגושמים ומזוהמים כמונו, שבעינים שלנו הסתכלנו על כל מיני לכלוך ומינופת, ובוודאי עם עינים כאלו איננו יכולים לראות שום דבר, ואיננו יכולים להחליט מי גדול ומי קטן וכו' וכו', אך רואים בחוש שבני אדם מדברים על אנשים אחרים, על זה אומרים שהוא גדול ועל השני אומרים שהוא קטן, ובאמת הוא ההיפך מדבריהם, כי מחמת שאין להם השגה ברוחניות חיות אלקותו יתברך, הם יכולים לומר על צדיק קדוש הדבוק בו יתברך בתכלית הדביקות שהוא קטן, ואין לו שום מעלה, ואילו על אחר שהוא כלי ריק, יאמרו שהוא צדיק גדול וקדוש ובעל מופת ורוח הקודש וכו' וכו', והכל כי עיני האדם מטעות אותו מאד על דבר קטן הם מראות גדול ועל דבר גדול הם מראות קטן על אחד הם מראות שתיים ועל שתיים אחד וכו', וצריכים רחמים גדולים לזכות לעינים קדושות ואמיתיות שלא יטעה את עצמו.

וישבו העבים אחר הגשם

והנה העינים נעשות כהות מן הדמעות כמאמר חכמינו הקדושים (שבת קנ"א:) וישבו העבים אחר הגשם זה הראות שהולך אחר הבכי ודמעות הן ממותרי המרה

שחורה שהטבע דוחה אותם לחוץ דרך העינים, והמרה שחורה היא שואבת מעכירת הדמים ועכירת הדמים הוא על ידי השקר כי אי אפשר לדבר שקר עד שיעכר את דמיו, ואמת אי אפשר לדבר כי אם כשמיזכך מקודם את הדמים, דהיינו כי עיקר כהות העינים הוא על ידי השקר, על ידי דמעות של מרה שחורה הנמשכות משקר, ויש גם דמעות אחרות, דמעות של אמת, דמעות שעל ידם תבוא הגאולה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ילקוט וינש רמז קנ"ב) שכשם שגאולה הראשונה היתה על ידי דמעות, בשעה שנפגשו אחי יוסף עמו במצרים בכו, ועל ידי זה זכו להגאל, כך הגאולה האחרונה גם היא תהיה בדמעות, והנה זה היה עיקר האמת, שהכירו את יוסף הצדיק ובכו על כך שמכרו אותו, כי בשעה שמכרו אותו בעד בצע כסף, אז היה עיקר השקר, כי הצדיק אין לו שייכות אל כסף כלל וכלל, ועיקר חשקו ורצונו הוא כיסופין אליו יתברך, וכמו שאמר משה רבינו (במדבר י"א) מי יתן כל עם ה' נביאים, דהיינו שמבחינתו היה רוצה שכל עם ישראל יזכו להיות נביאים, ועיקר כוונתו היתה להחדיר בעם ישראל את אמתת מציאותו יתברך שעל ידי זה זכו להגאל ממצרים, וזה יהיה עיקר גילוי משיח צדקינו שיבוא במהרה בימינו, ויגלה את אמתת מציאותו

יתברך בגילוי נורא ונפלא כזה עד שכל אחד ואחד יהיה נביא, וכמו שכתוב (יואל ג') ונבאו בניכם ובנותיכם, כי לעתיד לבא יהיו כולם נביאים מרוב גילוי אלקות שיהיה בעולם, אשר זה ימשך מדמעות של מידת האמת, מבחינת הגילוי של משה רבינו שרצה שכל עם ישראל יזכו להיות נביאים, מה שאין כן כשיש מידת השקר ויש אנשים המוענים שרק הם יודעים מן האמת ואחרים לא, עד שיש כאלה שאומרים שרק מהם יבוא משיח ורק הם יודעים מי הוא משיח ואחרים אינם יודעים וכו', זה עיקר השקר, כי משיח יבוא ויגלה את האלקות לכלל ישראל באופן שכל יהודי ויהודי יזכה להרגיש גילוי אלקות נורא ונפלא מאד ואז ממילא יתבטלו כל הקבוצות והמפלגות וכו', אשר זהו עיקר מידת האמת, עיקר הדמעות הנמשכות ממידת האמת שעל ידם תבוא הגאולה כנ"ל שזהו עיקר הגילוי של משה רבינו וכמובא בזוהר הקדוש אשר מ'ש'ה' ראשי תיבות (תחילים ל'ג) מ'מכון ש'בתו ה'שגיה כי עסק בגילוי אמתת מציאותו יתברך בעולם וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג) שמי שממשיך תורה לעולם ממשיך השגחתו יתברך לעולם עד שכל אחד זוכה להרגיש אמתת מציאותו יתברך, והנה כשאחי יוסף חזרו בתשובה שלימה ואמרו

"אבל אשמים אנחנו", על ידי זה זכו להפגש עם יוסף הצדיק ולהביא גאולה על ידי דמעות, וכן יהיה בעת ביאת משיח צדקינו שנזכה לזה על ידי הדמעות, ומוהר"נת ז"ל מסביר שעיקר הדמעות הם אותם דמעות שאדם בוכה בשעת חצות אליו יתברך אליו יתברך על גלות השכינה וכו', אשר זה עיקר ההתבודדות שהאדם בוכה על גלות השכינה בכלליות ובפרטיות ואיך שנתרחק ממנו יתברך וכו', ועל ידי זה זכה להגאולה, ועל ידי בכייה כזו, בכייה של אמת זוכה להמשיך עליו השגחה כמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ג) שכאשר זוכים לבכות אליו יתברך על ידי זה ממשיכים עליו השגחה גדולה, בבחינת (ישעיה ל"ח) ויבך חזקיה בכי גדול, שכאשר ישעיה הנביא בא אל המלך חזקיהו ואמר לו צו אל ביתך כי מות תמות, דחה אותו חזקיהו מעל פניו ואמר, כלך כך מקובלני מבית אבי אבא, שהוא דוד המלך, (ברכות י'). אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש עצמו מן הרחמים, ואז הסתובב אל הקיר ובכה בכי גדול, ועל ידי זה המתיק מעל עצמו את כל הדינים כולם, עד שזכה לחיות עוד שנים ולהתחתן ולהוליד ילדים וכו', נמצא שעל ידי הבכי המשיך עליו השגחה, גילוי אמתת מציאותו יתברך, וביטל את הגזירה, נמצא שכוחם של

הדמעות גדול מאד מאד ויכולים להמשיך השנחה נפלאה בעולם שזה ענין הגאולה, ועל כן אשרי הזוכה לשפוך דמעותיו לפני הקדוש ברוך הוא ובפרט כשזוכה לרחוץ את פניו בדמעות אלה שעל ידי זה יכול למחוק מעל פניו את כל הכתמים שעליהם, הכתמים שנוצרו על ידי חטאיו עוונותיו ופשעיו, אשרי ואשרי הזוכה לזה.

נפשי יצאה בדברו

והנה כל זה נעשה על ידי דמעות של אמת, דמעות שבוכים בהם אל הקדוש ברוך הוא אך יש גם דמעות של שקר, שעל ידם מאבד האדם את הראיה שלו, כי אלה הם דמעות הבאות ממרה שחורה, מעכירות הדמים הבאה על ידי שקר, היינו כי יש שני סוגים של דמעות, הסוג הראשון הם הדמעות הבאות מבכי של האדם שבוכה אליו יתברך בלב נשבר ונדכה ומבקש ממנו יתברך ברחמים ותחנונים שיעזור לו לצאת מן הבוץ ויזכה להתקרב אליו וכו' וכו', ואילו הסוג השני של הדמעות אלו הם הדמעות הבאות מבכי שהאדם בוכה כשיש לו מענות וקושיות עליו יתברך, היתכן שעוברים עליו צרות ויסורים כאלו והוא אינו מוצא את זיווגו או שאין לו פרנסה או בריאות וכו', אשר זהו החילוק הגדול בין לב

נשבר לעצבות ומרה שחורה, כי לב נשבר הוא כשהאדם שופך את נפשו לפניו יתברך ברחמים ותחנונים ומבקש ישועה, ואילו עצבות ומרה שחורה היא כשהאדם בוכה מרוב קושיות וספיקות שיש לו עליו יתברך, שהם נמשכות לו מחמת עכירות הדמים שלו הבא לו על ידי שקר, כי אי אפשר לדבר שקר עד שיעכר את דמיו, כי מחמת שעושה מה שעושה, חטאים עוונות ופשעים, ובפרט כשמקלקל את עיניו בראיות אסורות בתאוות ניאוף וכו', על ידי זה מעכר את דמיו ומתרחק מן האמת, ובוודאי אדם כזה אינו זוכה להשיג את האמת ואינו מכין היכן היא האמת וכו', כי דמיו בוערים בו מחמת שעיקר אותם כל כך על ידי חטאיו ופשעיו וכו', וכן להיפך, אי אפשר לדבר אמת כי אם כשמוכך מקודם את הדמים, ועיקר האמת הוא הקדוש ברוך הוא, נמצא שאין האדם מדבר אליו יתברך או ממנו יתברך וכו', עד שזוכה לזכך מקודם את דמיו, כי עיקר הדיבור הוא הנפש, כי עיקר דיבוריו של האדם נמשכים מנפשו של האדם, ועל כן הצדיקים הגדולים יכולים להכיר את האדם על ידי דיבוריו, כי על ידי הדיבור מגלה את פנימיות נפשו ועל ידי זה אפשר להכיר את כל האדם, והנה למרות שישנם חכמות אחרות כיצד להכיר את האדם כמו

חכמת היד והפרצוף וכו', אבל זה הוא בעיקר לאומות העולם, כי כשבר ישראל זוכה לחזור בתשובה משתנה הכל ואי אפשר לראות עליו כלום, אך הדיבור הוא פנימיות נפשו של האדם שעל ידו הוא מגלה היטב מה עובר עליו ומה הוא ומה הם מעשיו וכו' וכו', ועל ידי זה אפשר להכירו כמו שידוע בסיפור המפורסם על הבעש"ט הקדוש זי"ע שהלך פעם עם תלמידיו והגיעו לאיזה פונדק ושם הגישו להם מים לשתות, והבעש"ט הקדוש זי"ע שאל את בעל הפונדק אם מבלו את הכוס, ענה ואמר בעל הפונדק רבי, כן מבלו לא מבלו, מה אכפת לכם, תשתו וזהו, ומיד השתנו פניו של הבעש"ט הקדוש זי"ע ואמר לתלמידיו, אדם זה אינו שומר על מהרת המשפחה וכו', כי מאחר שהפליט מפיו דיבורים כאלה, כי (משלי ב') מפיו דעת ותבונה, ואפשר להכיר מדיבוריו את פנימיות נפשו של האדם, וזה אשר אנו מוצאים שחכמינו הקדושים אומרים שצדיקים השכינה מדברת מתוך גרונם, מחמת שהם זוכים להגיע לביטול גדול מאד אליו יתברך, עד שכביכול הקדוש ברוך הוא בעצמו מדבר מתוך גרונם, שזהו ענין הנבואה, בבחינת (ישעיה נ"ח) הרם כשופר קולך, דהיינו כי מרוב דבקות שזוכה לדבק את עצמו אליו יתברך, על

ידי זה נעשה כשופר המעביר את הקול, ושכינה מדברת מתוך גרונו, שזוהי הנבואה, נמצא שהדיבור הוא עיקר התגלות הנפש של האדם, והנה עיקר הדיבורים של השקר הוא כנגדו יתברך וכנגד הצדיקים האמיתיים המגלים אמתת מציאותו יתברך, אך השקר אין לו רגליים ובסופו של דבר נתבטל, מה שאין כן דיבורי אמת שהם דיבורים מאמתת מציאותו יתברך ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וגילוי אורם של הצדיקים הגדולים וכו', להם יש קיום, כי קושטא קאי, וזה שאנו רואים בחוש שכל כך הרבה עמדו וניסו לבטל את אורו הגדול של רביז"ל וניסו להעלימו לגמרי, אך האמת קמה ועומדת ואין אף אחד יכול לבטלה, ואילו כל השקרים נתבטלו ונפלו ונעלמו לגמרי, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז') שעצת הצדיקים היא כולה זרע אמת, ואילו עצת הרשעים היא שקר וכו', ולכן אורם של הצדיקים מתקיים לעולם, ואילו הרשעים כוחם גדול בשעתם אבל בסופו של דבר מתבטל וכשהאדם מושך את עצמו אליו יתברך וכוסף רק אל הקדוש ברוך הוא על ידי זה זוכה לאמת, כי הם בחינת העצות שהוא מקבל מן הצדיק שעל ידם זוכה להשתוקק אליו יתברך וכו', שעצות אלה הם זרע אמת כי עיקר עצות הצדיק הם עצות אמת,

דיבוריו ומעורר את עם ישראל ללמוד תורה הקדושה, ובכל פעם יש עליו מתנגדים אחרים שקמים ואומרים שאין זה הדרך ולא כך צריך להיות וכו' וכו', בכל אופן הוא אינו מפסיק לדבר את דיבוריו הקדושים ולעורר את עם ישראל על חשיבות הענין של לימוד התורה הקדושה כי הוא יודע היטב שעיקר החשיבות היא רק לימוד התורה הקדושה, ולמעלה בשמים דבר זה חשוב מאד מאד, ולכן הוא מוסר את נפשו לגלות לעם ישראל את האמת ושימסרו את נפשם על לימוד התורה הקדושה, שזה בחינת (אבות א') משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו', כי משה רבינו קיבל את התורה הקדושה ומסרה בעין יפה לעם ישראל, וגילה להם את המאור שבה, שמי שזוכה ללמוד תורה הקדושה בסופו של דבר עוזר לו הקדוש ברוך הוא והמאור שבה מחזירנו למוטב, כי מאחר שזוכה ללמוד תורה הקדושה יזכה למצוא אותה יתברך ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, וזה פירוש דברי חכמינו הקדושים שאמרו (בבא בתרא ע"ה) פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה זקנים שבדור אומרים אוי לאותה בושא אוי לאותה חרפה, והסביר ה"חפץ חיים" ז"ע בדרך משל לאדם שהלך מעבר להרי החושך ומצא שם אוצרות גדולים של כסף וזהב

עצות של העולם הבא, מחמת שהצדיק אינו זקוק לכסף או לכבוד של האדם, ולכן העצות שלו הם אמיתיות, עצותיו נמשכות למעלה למטה, דהיינו כי מסתכל מה חשוב באמת למעלה אצלו יתברך, ועל ידי זה מייעץ לאדם מה לעשות, ולמעלה עיקר החשיבות היא למידת האמת, ולכן עצותיו של הצדיק הם בחינת זרע אמת, מה שאין כן עצותיו של הרשע הם שקר וכו', כי בכל דיבוריו ומחשבותיו הוא רק חושב איך לסדר את האדם, איך להרע לו, איך לגרום לו עגמת נפש והעיקר איך יוכל להוציא ממנו קצת כסף או כבוד וכו', ולכן עצותיו הם שקר כי אינו מייעץ לאדם עצות שעל פיהם יוכל להתקרב אליו יתברך.

פני משה כפני חמה

והנה עיקר עצתו של הצדיק היא לימוד התורה הקדושה, כי התורה היא תורת אמת ועל ידה יכולים להתקרב אליו יתברך, ולכן הצדיק מייעץ לכל אחד ואחד כיצד גם הוא יזכה ללמוד ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה ויזכה לסיים תנ"ך וששה סדרי משנה ובבלי ירושלמי ותוספתא ורמב"ם מור ושולחן ערוך וכל המדרשים וספרי הזוהר והתיקונים וכו' וכו', ולמרות שניחר גרונו ובכל פעם הוא חוזר על

ויהלומים וכו', וחזר לעירו עם שקים מלאים מכל טוב וכו', והתעשר בעושר גדול, ופירסם לכל בני העיר ואמר שבמקום פלוני מעבר לתרי החושך יש כסף וזהב ויהלומים למכביר וכל מי שרוצה יכול ללכת ולקחת כמה שרק ירצה וכו', אך בני העיר לא האמינו לו ואף אחד לא רצה ללכת לשם חוץ מאדם אחד שהלך וניסה והגיע למקום, וגם הוא מילא שקים מלאים כל טוב של כסף וזהב ויהלומים וכו', אמנם לא כמו הראשון, אך גם הוא התעשר עושר גדול וכו', ובין כך ובין כך נשכח מהם היכן הוא המקום הזה, ואז כשראו זאת זקני העיר אמרו אוי לאותה בושה אוי לאותה חרפה, מדוע לא צייתנו לדברי הראשון והיינו גם אנו מתעשרים וכו', וזה פני משה כפני החמה שגילה את אמתת מציאותו יתברך וכיצד אפשר לזכות לכל טוב אמיתי ונצחי, והוריד לנו את התורה הקדושה וכו', אך אף אחד לא ציית לדבריו רק יהושע בן נון שזכה להיות כפני לבנה, ועל זה אמרו זקני הדור אוי לאותה בושה אוי לאותה חרפה מדוע אנחנו לא צייתנו והיינו גם אנו זוכים למה שזוכים, ודבר זה קיים בכל דור ודור שהצדיקים האמיתיים מעוררים את עם ישראל שיוזכו להתקרב אליו יתברך בתכלית ההתקרבות ומגלים להם עצות נוראות ונפלאות כיצד לזכות לכך.

אך אנשים אינם מאמינים להם, ואינם מציינים לדבריהם, וכשרואים שתלמידיהם זכו למה שזכו, מתחרטים מאד מאד ואומרים אוי לאותה בושה אוי לאותה חרפה, אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, המגלים לאדם את הדרך כיצד לזכות לכל טוב אמיתי ונצחי ואפילו שהוא נופל היכן שנופל ונמצא בבוץ גדול וכו' בכל אופן עליו להתחזק ולצאת משם בכוחם הגדול אשרי הזוכה להתקרב אליהם שאז יזכה אל האמת, שהוא אורו יתברך המאיר לכל אחד ואחד הזוכה לקבל את עצת הצדיקים שהיא זרע אמת, והיא לא להתייאש כלל, ועל ידי זה זוכים לכל טוב אמיתי ונצחי, אך הבעיה היא שהשקר מתפשט מאד בעולם, ומונע מבני אדם להתקרב אל האור הנפלא הזה, אור האמת, וזה מה שאמר רבי עקיבא אל תאמרו מים מים, דהיינו אזהרה על שקר והוא כמשל למי שצמא שהוא שותה מים ומרוה את צמאונו וכו', מה שאין כן כששותה מים מלוחים אזי לא רק שלא מרוה את צמאונו אלא מגבירו ותמיד רוצה לשתות עוד ועוד, וכן הוא בענין האמת והשקר, כי מי שזוכה למידת האמת אף פעם אינו צמא כי יודע כיצד לרוות את צמאונו מאחר שהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך ויודע שהוא יתברך נמצא

הזה מכל חיי העולם הבא, דהיינו כי כוודאי שעה אחת בעולם הבא יותר טובה מכל חיי העולם הזה ואפילו אם האדם הוא עשיר ולא חסר לו מאומה וכו', כי שעה אחת של דביקות בו יתברך שוה יותר מכל חיי העולם הזה, אך שעה אחת של התבודדות של תפילה ובקשה תשובה ומעשים טובים בעולם הזה טובה יותר מכל חיי העולם הבא, וזה יש קונה עולמו בשעה אחת, כי רבי עקיבא גילה לנו את הדרך כיצד לחיות בעולם הזה, דהיינו עם תפילה והתבודדות, שהיא מידת האמת, כי עיקר מידת האמת היא שהאדם יבוא לפניו יתברך ויספר לו את כל מה שמציק ומעיק לו וכו', ואפילו אם אלו הם ענינים גשמיים, כי חסר לו לשלם שכר דירה וחשבונות חשמל וכו', אך מאחר שזה מעיק לו ושובר את לבו, אלה הם דיבורים של אמת מאחר שזה המעיק עליו ברגע זה, ואם ידבר אליו יתברך ויספר לפניו את כל מה שמעיק לו, בסופו של דבר יתעורר לבקש גם על רוחניות ועל כך שיזכה לחזור בתשובה, וזה שגילה לנו רבי עקיבא, שכל אחד ואחד יכול לעבור את זה העולם בשלום על ידי שירגיל את עצמו לבקש ממנו יתברך את כל מה שחסר לו בגשמיים או ברוחניות וכו', והעיקר שיהיה עם אמת, ועיקר הדיבור של אמת הוא דייקא

לידו ולכן יודע לצמצם את עצמו ולרוות את צמאונו מאחר שהוא יתברך נמצא עמו ואצלו, מה שאין כן כשהאדם אינו אוחז בכך על ידי זה הוא בוער להקדוש ברוך הוא ללא הפסקה, מבלי שיכול לרוות את צמאונו, בבחינת הסומא שאין לו שובע, כי מה שתתן לו לא ישביע אותו מאחר שאינו זוכה לראות מאומה, וכן הוא גם בדרכי עבודת השם יתברך שמי שזוכה להשיג את האמת דהיינו את אמתת מציאותו יתברך איך שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו', על ידי זה יזכה להרוות צמאונו שהוא בחינת האמת, מה שאין כן מי שאינו אוחז בזה נשאר תמיד צמא שהוא בחינת שקר, וזה בחינת בן עזאי ובן זומא שהאחד הציץ ומת והשני הציץ ונפגע, דהיינו כי היו תמיד בבחינת צמאון ולא ידעו מתי להפסיק וכיצד לצמצם את עצמם וכו', ומזה נמשך הפגם של אחר שקיצץ בנטיעות לגמרי, מה שאין כן רבי עקיבא, שמה מים מרורים ועל ידי זה זכה להכנס בשלום ולצאת בשלום, וזה שעקיב"א ראשי תיבות י"ש ק"ונה ע"למו ב'שעה א'חת, כי הנה חכמינו הקדושים אמרו (אבות פרק ד') יפה שעה אחת בעולם הבא מכל חיי העולם הזה ויפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם

בשעת ירידה ונפילה בשעה שעובר על האדם מה שעובר, וחסר לו הרבה בגשמיות וברוחניות שאז מתעורר לבו באמת אליו יתברך והוא יכול לבקש באמת את כל מה שצריך, ועל ידי זה יזכה להכנס בשלום ולצאת בשלום, כי כל דבר ודבר יוכל לקשר אל הקדוש ברוך הוא בין בגשמיות ובין ברוחניות, מאחר שיודע שרק הוא יתברך יכול להושיע אותו ולהצילו, אשרי הזוכה לחיות באופן כזה שיודע שרק הוא יתברך יכול להושיעו.

בקשו חשבונות רבים

והנה מידת האמת הוא רק אחד כי למשל על כלי כסף כשאומרים עליו שהוא כלי כסף הוא האמת אבל כשאומרים עליו שהוא כלי זהב או שקר נמצא שהאמת הוא רק אחד כי אי אפשר לומר אמת רק שהוא כלי כסף ולא יותר, אבל השקר הוא הרבה כי אפשר לומר שהוא כלי זהב וכלי נחושת ושאר שמות נמצא שהשקר הוא בבחינת בקשו חשבונות רבים, ועיקר האמת הוא רק השם יתברך וכמו שכתוב והווי"ה אלקים אמת, נמצא שעיקר האמת הוא רק הקדוש ברוך הוא ומי שמגלה את הקדוש ברוך הוא מגלה את האמת, מה שאין כן מי שאומר רק אני אמת ורק הקבוצה השייכה

אלי היא האמת, אין שקר יותר גדול מזה, כי עיקר האמת הוא רק הקדוש ברוך הוא, וכל יהודי ויהודי כאשר הוא שם יכול להתקרב אליו יתברך, ואלה שעושים פירודים בין עם ישראל בין מפלגות שונות ובין עדות שונות, אין עוד מידת השקר יותר גדולה מזה, כי הוא בחינת בקשו חשבונות רבים, שכל אחד צועק שהוא האמת, ואפילו הכופרים קוראים לעצמם בשם "אמת", ועל ידי זה נגרם לאדם עצבות ומרה שחורה שהוא אף פעם אינו זוכה להיות שמח ותמיד חסר לו, כי רוצה כבוד וכסף ותאוות וכו', וממילא תמיד חסר לו ואינו יכול להיות שמח ומרוצה מחייו, מה שאין כן מי שחפץ באמת הוא חפץ רק בדבר אחד, רק בו יתברך ועל ידי זה הוא תמיד שמח כי הוא יתברך נמצא בכל מקום, מלא כל הארץ כבודו, ועל ידי זה ממשיך על עצמו שמחה גדולה מאד אשרי לו, ועל ידי זה ירגיל את עצמו לדון את עצמו תמיד לכף זכות כי ידע שאפילו אם נפל וירד ונכשל וכו', הכל למובה והכל מחמת שהוא יתברך רוצה שיקים אחרים או שיתעלה בעצמו ותכלית הירידה היא העליה וכו', כי על ידי שזוכה לאחוז במידת האמת וממשיך על עצמו אורו יתברך זוכה להיות שמח בחלקו ודן את עצמו תמיד לכף זכות.

הדינים כי ענין טבילת המקוה הוא גזירת הכתוב (רמב"ם סוף הלכות מקוואות) ועל ידי זה מטתיק מעל עצמו את הדינים, כי עיקר הדינים הוא שהסתיר מעל עצמו את אורו יתברך על ידי שחמא ופשע ובפרט בפגם העינים שעל ידי זה מסתיר ממנו את השגחתו יתברך ועל ידי זה נופל ביאוש בעצבות ומרירות וכו', וחושב שאין לו תקוה כלל וכלל, אך כשווכה למבול במקוה ונכנס מתחת למים על ידי זה ממשיך על עצמו את השגחתו יתברך וכולל את העולם הזה בעולם הבא, ויודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ועל ידי זה מטתיק מעל עצמו את הדינים וזוכה להבין שהקדוש ברוך הוא שומר ומשגיח גם עליו, אשרי הזוכה לזה.

אבני שיש מהור

ועל פי זה מפרש רביז"ל את מאמר רבי עקיבא שאמר כשאתם מגיעים לאבני שיש מהור אל תאמרו מים מים שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, דהיינו כי רבי עקיבא זכה למדריגת אהבת ישראל שאהב את כל אחד ואחד ורצה שכל אחד יזכה להתקרב אליו יתברך וכו', ולא עשה שום פירודים ומפלגות חס ושלום, רק אהב כל יהודי ויהודי באשר הוא שם אפילו שהוא אינו

וזהרתם מכל פומאותיכם

והנה עיקר השקר שנמשך בעולם נמשך רק לאחר הבריאה כי קודם הבריאה כשהיה הבריאה בכח כביכול קודם שהוציא אל הפועל היה כולו אחד וכולו אמת וכולו טוב וכולו קודש ואפילו שם מהור לא היה שייך לומר כי מהור אין שייך אלא כשיש פומאה, אבל כשכולו אחד אין שם בחינת חשבונות רבים שהוא עיקר הרע והפומאה, רק מאחר שנעשית הבריאה וכו', על ידי זה נעשה השקר, שכל אחד מבקש חשבונות רבים שזה עיקר השקר ועיקר הפומאה ועיקר התכלית בזה העולם היא להחזיר את הכל למצב של לפני הבריאה, דהיינו לגלות בחינת אתה הוא קודם שבראת העולם ואתה הוא משבראת העולם, שכביכול אין שום שינוי ואותו הקדוש ברוך הוא נמצא לפני הבריאה ואחר הבריאה, וממילא אפשר להמשיך על עצמו את מידת האמת לגלות אמתת מציאותו יתברך בתוך כל ההסתרות והשקרים שיש בעולם הזה, שזהו ענין המהרה במקוה וכמו שאומר רביז"ל (ספר המידות המתקת הדין סי' נ"ד) שעל ידי שמובלים במקוה ונשארים מתחת למים עד שאין יכולים יותר לנשום וכו', על ידי זה מטתיקין את כל

החסיד שלו וכו', וזה מה שאמר כשאתם מגיעים לאבני שיש מהור, דהיינו כשאתם מגיעים לבחינת אב ובן בחינת קודם הבריאה ואחר הבריאה שאז הוא בחינת שיש מהור, היינו שיש בחינת מהרה וכן יש גם פומאה כנ"ל, אזי אל תאמרו מים מים, דהיינו שלא ימשוך את עצמו אל מידת השקר שהוא בחינת מים מים, שהוא תמיד צמא ואינו יכול להרוות את צמאונו וכו', שזהו בחינת שקר, כי כל עוד האדם אינו מרוצה מעצמו, ויש לו ספיקות וכו', וחושב שאינו יכול לצאת מן הבוץ ולו אין שום סיכוי ותקוה וכו', זהו עיקר השקר בחינת מים מים, כי העיקר הוא לכלול אב ובן ביחד, קודם הבריאה באחר הבריאה וכו', ועל ידי זה יזכה להבין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה ולהתקרב אליו יתברך, שזו היתה מדריגת רבי עקיבא שזכה להכנס בשלום ולצאת בשלום ולגלות לכל אחד ואחד את הדרך לדעת כיצד יוכל להחזיק מעמד בזה העולם ואיך שגם לו יש תקוה ויכול להתקרב אליו יתברך, שהוא בחינת יש קינה עיזלמו בישעה אחת שמגלה לאדם כיצד יכול לחזור אליו יתברך בעולם הזה על ידי שידע שהוא יתברך נמצא אתו עמו ואצלו ועליו רק לחזור אליו יתברך ואז יזכה לכל טוב, וזה

שאנו מוצאים בשעה שנסתלק רבי עקיבא אמר (ברכות סי'ג.) כל ימי הייתי מצמער על פסוק זה ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, כי כל ימי חי חיים של מסירות נפש אליו יתברך, וזו הדרך שגילה לנו כיצד להחזיק מעמד בזה העולם, דהיינו אפילו כשעובר על האדם מה שעובר ויש עליו יסורים קשים ודינים ומכאובים עד שמתייאש מחייו לגמרי, אז צריך למסור את נפשו לחזור בתשובה ולדעת שבוודאי גם לו יש תקוה, ולא יתייאש וכו', ועל ידי זה יזכה להנצל מכל הרע, וזה מה שלימד אותנו רבי עקיבא, כשאתם מגיעים לאבני שיש מהור, דהיינו כשאתם רוצים לדעת אם זכיתם להמשיך על עצמכם באמת מהרה, עיקר המבחן לזה הוא אם, אל תאמרו מים מים, דהיינו שתראו אם חסר לכם משהו אם אינכם שמחים בחייכם או אם אתם מפחדים מאחרים ואינכם אוהבים את כל בר ישראל סימן שעדיין לא הנעתם לזה, אך אם אתם שמחים בעצמכם ולא חסר לכם מאומה ולא עוד אלא שאתם אוהבים כל אחד ואחד מעם ישראל ורוצים לקרבו אליו יתברך, זה עיקר הסימן שזכיתם למהרה אמיתית, ולמדריגה זו רוצה רביז"ל לזכותינו שנזכה להכלל בו יתברך לגמרי, ולזה נזכה על ידי שנתמיד בספריו הקדושים של רביז"ל ונמשיך עלינו

ובפרט בספרו הקדוש "ליקומי
מוהר"ן" זוכה להמשיך על עצמו
את אורו, אשרינו ואשרי חלקינו
שזכינו להתקרב לרבי אמת כזה
חבלים נפלו לנו בנעימים.

את אורו הגדול, כי עיקר
התקרבות אל רביז"ל תלויה אך
ורק בלימוד ספריו הקדושים אשר
שם גנוזים פניו שכלו וחכמתו, ומי
שזוכה ללמוד בספריו הקדושים

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב

המציאות ולפי דעתם הרעה והמשובשת נדמה להם שיש על זה ראיות ומופתים חס ושלום ממנהג העולם, דהיינו כי האפיקורסים אומרים שהעולם חייב להתקיים, ונדמה להם שיש על זה ראיות ממנהג העולם, דהיינו שרואים את הנהגת הטבע שאינה משתנה, רק יש יום ולילה חורף וקיץ וכו' וכו', ולפי דעתם המשובשת זו ראייה שהעולם הוא מחויב המציאות, אך אנו יהודים מאמינים בני מאמינים, יודעים ומאמינים באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הזה יש מאין והוא בורא אותו בכל יום ובכל עת ובכל רגע מחדש, כמו שכתוב המחודש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כי אנו יודעים שבאמת העולם ומלואו הוא אפשרי המציאות, כי רק השם יתברך לבד הוא מחויב המציאות אבל כל העולמות עם כל אשר יש בהם הם אפשרי המציאות כי הוא יתברך בראם יש מאין וביכלתו וכוחו ואפשרותו יתברך היה לבראם או שלא לבראם, על כן בוודאי כל העולם ומלואו הוא אפשרי המציאות, והכל תלוי רק ברצונו יתברך כפי איך שהוא רוצה כך יהיה, אך האפיקורסים אינם מאמינים בזאת וחושבים שהעולם

כשזוכים לדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע בכל שבוע ושבוע, הוא אחד מן הזכויות הגדולות ביותר שיש, ועוד יבוא יום שיתברר לנו מי היה רביז"ל ומה הם גדולתו ומעשיו ולימודיו הנפלאים, שאז כולם יבינו ויראו את גדולת מעלת מי שזכה להיות מקורב אליו, ולכן עכשיו כשאנחנו עדיין בגלות המר הזה, ועדיין השקר וההסתרה מתגברת מאד מאד בעולם, כאשר זוכים בעת הזאת להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה ועצותיו הקדושים של רביז"ל אין למעלה מזה והוא זכות גדולה מאד אשרי הזוכה לזה, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב.

מחויב המציאות

(אבות פרק ג') רבי חנינא בן חכינאי אומר הניעור בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו, ועל פי הפשט הפשוט מובן שכאשר האדם ער בלילה ואינו לומד תורה הוא מתחייב בנפשו וכו', אך רביז"ל מגלה לנו על משנה זו סודות גדולים ונפלאים מאד ואומר, כי יש אפיקורסים שאומרים שהעולם הוא מחויב

הוא קדמון וקיים מליוני שנים, עפרא לפומייהו, ובאמת שמות והכל יפצה פיהם, מוצאים סלע... ואומרים שהוא מלפני חמש מליון שנים... ולכאורה על פי דעתם המשובשת אי אפשר להכחיש זאת... אך מי שמסתכל בעין האמת ישאל מיד, מדוע חמש מליון שנים? ואולי עשר מליון או עשרים מליון שנים... הרי כשמדברים על מספרים כאלה אפשר גם למעות בכמה מליונים... וברוך השם שאנו זוכים להאמין בדברי חכמינו הקדושים אשר נילו לנו בדיוק מתי נברא העולם, ושהיום אנו אזוחים בשנת ה"א תשנ"ב דהיינו העולם נברא לפני חמשת אלפים שבע מאות וחמישים ושתיים שנים, ומאז ועד היום הקדוש ברוך הוא מחדש בכל יום בטובו מעשה בראשית כי הכל הוא בבחינת יש מאין ובכל רגע ורגע מתחדש הכל מחדש ואשרי ואשרי הזוכה לאמונה פשוטה וברורה ומזוככת בו יתברך אשרי הזוכה לכך.

נשמות ישראל

ובאמת מאין נמשך המעות שיכולין למעות חס ושלום שהעולם הוא מחויב המציאות חס ושלום, דע שזה נמשך מחמת שבאמת עתה שכבר נאצלו ונמשכו נשמות ישראל עתה בוודאי העולם הוא

בבחינת מחויב המציאות, כי כל העולם ומלואו הכל לא נברא אלא בשביל ישראל כידוע וישראל מושליו בעולם, ועל כן בוודאי עתה אחר שנאצלו ונבראו נשמות ישראל כביכול הוא יתברך מוכרח לברוא ולקיים העולם כי על מנת כן האציל נשמות ישראל כדי לברוא בשבילם כל העולמות, אך נשמות ישראל בעצמן כשנאצלו היו הם בעצמם עם כל העולמות התלויים בהם הכל היה אפשרי המציאות כי היה באפשרותו להאצילם ולבראם או שלא לבראם אך תכיף כשנתרצה הקדוש ברוך הוא להאציל נשמות ישראל אזי היה כל העולם בבחינת מחויב המציאות כי מאחר שנאצלו נשמות ישראל אזי כביכול הוא מחויב להמציא העולם, כי על מנת כן נאצלו נשמתן שכל העולמות יבראו בשבילן והם ימשלו בכל והבן היטב ומוזה נשתלשל ונמשך המעות של האפיקורסים שאומרים שהעולם הוא מחויב המציאות אבל באמת רק השם יתברך לבד הוא מחויב המציאות אבל כל הדברים הם אפשרי המציאות ועיקר הכוונה שברא כל העולם בשביל ישראל היה כדי שישראל יעשו רצונו ושיחזרו וידבקו בשרשן דהיינו שיחזרו ויכללו בו יתברך שהוא מחויב המציאות ובשביל זה נברא הכל נמצא כל מה שישראל עושין רצונו של מקום ונכללין בשרשם

שהוא מחויב המציאות על ידי זה נכלל כל העולם שנברא בשבילם בחיוב המציאות כי עיקר התכלית שנברא העולם הוא בשביל זה ורק בשביל זה מחויב השם יתברך כביכול לברוא ולקיים כל העולמות בשביל ישראל וכו', דהיינו כי כשהקדוש ברוך הוא ברא את העולם עיקר התכלית היתה כדי שימשכו נשמות ישראל בעולם ויזכו להכירו יתברך ולהמליכו עליהם, שזה נעשה על ידי שקיבלו עליהם עול תורה ומצוות, ולפני שהקדוש ברוך הוא נתן להם את התורה הלך לכל אומות העולם וביקש מהם לקבל את התורה אך אף אחד לא הסכים לקבלה רק עם ישראל, וכאשר עם ישראל זוכים לדבק את עצמם לשרשם, דהיינו אליו יתברך, על ידי קיום התורה והמצוות, ועל ידי שמכירים שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם ותוא מחייתו ומהווה ומקיים את כל פרט ופרט מפרטי הבריאה ודומם צומח חי מדבר הכל לכל הם עצם עצמיות אלקותו יתברך, על ידי זה הם נכללים לגמרי בו יתברך, שהוא מחויב המציאות, ועל ידי זה נכללים בהם כל העולמות השייכים להם, ולכן כשכלל ישראל נמצאים בעולם ומכירים בבורא העולם, על ידי זה נעשה העולם בבחינת מחויב המציאות, כי כל העולם כולו נכלל במחויב המציאות, בו יתברך, ולכן

אמרו חכמינו הקדושים (תענית ג') כשם שאי אפשר לעולם להתקיים בלא רוחות כך אין העולם יכול להתקיים בלי ישראל, דהיינו כי כשם שהעולם אינו יכול להתקיים ללא הרוח, כי ללא הרוח היה כל העולם כולו מלא ריחות רעים, והמים היו עומדים ומתקלקלים וכו' וכו', כך אי אפשר לעולם בלא ישראל כי כל תכלית בריאת העולם היתה כדי שיכירו אותו יתברך, ולכן עיקר קיום העולם הוא בשביל עם ישראל שמאמינים בו יתברך ועל ידי זה נכללים בו יתברך, והם נעשים בבחינת מחויב המציאות, והנה מכיון שעם ישראל הם מחויב המציאות כי נכללים בו יתברך, לכן אין כל אומה ולשון יכולה להם, כי עם ישראל הוא נצחי וישאר לנצח מאחר שהוא נכלל בו יתברך אשר הוא נצחי וקים לנצח.

צדיקים

ובאמת צריכים להבין כיצד יכול כל יהודי לזכות למדרגות נוראות ונפלאות כאלה, סוף כל סוף אסור לנו להטעות את עצמינו, הרי איננו זוכים למדרגות שכאלה, מדרגות נפלאות להיות דבוקים בו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי, הרי מדרגות אלו הם המדרגות של הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור אשר הם זוכים לקבל

רמב דרשות ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ב מוהר"א"ש

אנפי שכינתא בכל יום ויום, כי מרוב שנכללים בו יתברך ומרוב שהכניסו בעצמם אמתת מציאותו יתברך על ידי זה הם זוכים להרגיש רק את אמתת מציאותו יתברך על פניהם ולכן הם זוכים לקבל את פני השכינה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוכה נ"ג) שיש ל"ו צדיקים בארץ ישראל ול"ו צדיקים בחוץ לארץ שזוכים לקבל בכל יום אנפי שכינתא, והם נקראים צדיקים נסתרים וכו', שבהם אין לאף אחד השגה, כי מבחוץ הם נראים אותו הדבר כמו כולם, אך הפנימיות שלהם אחרת לגמרי, כי הם זוכים להרגיש את אמתת מציאותו יתברך וזוכים להכלל בו יתברך תמיד אשרי להם, אך אנחנו שאיננו זוכים לכך ועדיין רחוקים מאד מכל זה, יש לנו בעיות וצרות ויסורים ואיננו יודעים מה לעשות, והכל מחמת שאנו רחוקים ממנו יתברך ורחוקים מן הצדיקים האמיתיים האלה שכל הזוכה להתקרב אליהם זוכה לטוב אמיתי ונצחי, ובאמת הצדיקים הללו נסתרים מאד מאד, ובני אדם בעצמם מכסים עליהם מחמת שאינם מסתכלים על פנימיותם, כי חושבים שהגוף והמראה החיצוני הוא העיקר ושוכחים שהעיקר הוא הפנימיות של האדם היכן מוחו נמצא, כי במקום שהאדם חושב שם כל הארץ נמצא (ע"ן ליקוטי מוהר"ן חלק

א' סי' כ"א) ומזה בא שבני אדם מולזלים בצדיקים קדושים כי מסתכלים על גופם ועל לבושם וכו', ולכן הם נמשכים למקומות שבהם החיצוניות תופסת מקום גדול ושם רואים מלבושים יפים ונינוני מלכות וכו' וכו', אך באמת הצדיקים הללו דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות והם בטלים ומבוטלים אליו יתברך לגמרי, עד שזוכים להכלל בו יתברך בצורה כזו שאין זה משנה להם היכן הם נמצאים, והאם הם לבושים בגופם או לא וכו', וכמו שאמר רבינו"ל שהחילוק בין לפני המיתה לאחר המיתה הוא שעתה האדם נמצא כאן, (והראה על ביתו) ואחר כך האדם יהיה שם (והראה על הבית החיים שהיה ממול לביתו) כי הצדיקים הגדולים מרוב שנכללים בו יתברך אין זה משנה להם כלל כי הם דבוקים בו יתברך תמיד והם בטלים ומבוטלים אליו לגמרי, והוא כמשל לאדם שהולך לחתונה באולם יפה ומפואר, מלא אורות בשלל צבעים וגוונים, והתזמורת מנגנת ניגונים שמחים, עד שכל מי שנכנס לאולם מתחיל לרקוד, וכן האוכל נמצא על השולחנות הערוכים בטוב טעם וכו', והנה הנכנס לחתונה, מיד שם את המעיל שלו בחדר המיוחד למעילים ונכנס אל האולם ליהנות מן השמחה, הניגונים, האורות, האוכל וכו', ובוודאי בשעת החתונה אינו

חושב על המעיל, שמא נפל... או שמא דורכים עליו... או מי יודע שמא נגנב וכו', כי מוחו מונח עתה רק בחתונה בשמחה, בניגונים וכו', ורק אחרי שנגמרת החתונה הוא נזכר שיש לו מעיל, וצריך לקחת אותו, ובדיוק כך הוא לגבי הגוף של הצדיקים האמיתיים, שהוא כעין מעיל המכסה את גופם וכו', ובוודאי אין המעיל עושה אצלם רושם גדול, כי מוחם דבוק בחתונה, בניגונים באורות וכו', שהם הדביקות האמיתית בו יתברך, ולכן אין זה משנה להם היכן הם נמצאים כי גופם הוא רק כעין מעיל עליון, ובאמת הנשמה שלהם היא בבחינת מחויב המציאות, כי נכללת בו יתברך שהוא מחויב המציאות וגופם הוא רק אפשרי המציאות כי אינו קיים לעד והוא רק מעיל על הנשמה, שהיא אור גדול, עצם השכינה וכו', ולמרות שגם עליהם עובר מה שעובר ויש להם צרות ויסורים בבית וממחלוקת וכו' וכו', כל זה הוא רק כדי להזכיר להם שיש לכלל ישראל צרות, כדי שיתפללו ויבקשו רחמים על כלל ישראל, אך הם בעצמם יכולים להיות דבוקים בו יתברך בלי שום הפסק מרוב התכללותם בו יתברך, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים כאלה כי צדיקים שכאלה חיים לעולם, והם נמצאים עמנו בכל דור ודור, כי מאחר שנשמתם היא מחויב

המציאות אנו יכולים להדבק אל הלימודים הקדושים שגילו לנו ושנדפסו בספריהם הקדושים, אשר זוהי מעלת הספרים הקדושים של הצדיקים האמיתיים ששם זוכים לראות את מוחם ודעתם ועל ידי זה זוכים להדבק אליהם, ולכן אין מן הצורך לראות את גופם כדי להיות מקורב אליהם כי הלימודים שלהם מאירים את העולם גם כשגופם אינו נמצא בעולם כלל, ולהיפך לפעמים אם האדם היה רואה את חיצינותו של הצדיק, לא היה יכול לקבל ממנו, והיה נופל בדעתו, כי לא תמיד החיצינות של הצדיק היא יפה כמו שהאדם חושב ומתאר לעצמו, אשרי ואשרי הזוכה לקשר עצמו אל הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור, על ידי לימודיהם הקדושים שעל ידי זה יוכל לקשר את עצמו באמת אליו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

כי מרחמם ינהגם

והנה הרחמנות הגדולה של רבינו"ל מתבטאת בכך שהוא רוצה לזכות גם אותנו, רחוקים כמונו וכו', למדריגות נוראות כאלה, שזוכה גם אנו להרגיש את אמתת מציאותו יתברך וזוכה לקבל אנפי שכינתא בכל יום ויום וכו', ומכיון שהיה רחמן כל כך גדול אנו מוצאים שאמר (חיי מוהר"ן - מעלת המקורבים אליו) אני יכול לעשות

מכם צדיקים כמוני ממש, דהיינו כי יכול ללמד את האדם כיצד להגיע אל המדרגות הנבונות ביותר, אשר דבר כזה לא שמעו מפי שום צדיק שיאמר לאנשיו שהוא יכול לעשות מהם צדיקים גדולים כמוהו וכו', וכן אנו מוצאים אצל משה רבינו ע"ה שכאשר בא אליו תלמידו יהושע בן נון ואמר לו אלדד ומידד מתנבאים במחנה... אדני משה כלאם... ענה לו משה רבינו המקנא אתה לי, ומי יתן כל עם ה' נביאים! כי משה רבינו רצה להכניס בעם ישראל גילוי אלקות כזה עד שיזכו גם הם למדרגת הנבואה וכו', וכמובא בזה הקדוש שעיקר גדולת ומעלת משה רבינו היתה שהלך כל ימי חייו ברצונות וכיסופים גדולים כיצד יזכה להכניס גם בעם ישראל את המדרגות וההשגות שהוא זוכה להשיג, ולמרות כל זאת בחיים חיותו היתה עליו מחלוקת גדולה, מקרה ועדתו וכו', כי הסתכלו על חזונו וכו', אך אחר שנסתלק כתוב (מלאכי ג') "זכרו תורת משה" דהיינו כי לימודיו הקדושים של משה רבינו קיימים עמנו וצריכים רק לזכות לדבק את עצמנו בתורה הקדושה, וכמובא בזה הקדוש "משה רבינו לא נסתלק אלא מסיטרא דילן", דהיינו מצדינו נסתלק משה רבינו, מכיון שאיננו זוכים לראות את גופו, אך למעשה משה רבינו חי וקיים,

והראיה היא "זכרו תורת משה" כי תורתו קיימת וכל מי שזוכה לדבק את עצמו בהתורה הקדושה מרגיש מעם נפלא בחייו, וכן הוא לגבי מי שמדבק את עצמו בתורותיהם של הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, וכו' ורביז"ל מאחר שרצה לזכות אותנו בכל טוב אמיתי ונצחי שגם אנו נזכה להשיג מדרגות נוראות כאלו כפי שהוא זכה להשיג, גילה לנו את הדרך הנפלאה כיצד לזכות לכך, ומה צריך לעשות כדי שנזכה להכלל בשרשינו, בו יתברך.

התבודדות

ואמר רביז"ל אך לזכות לזה להכלל בשרשו דהיינו לחזור ולהכלל באחדות השם יתברך שהוא מחויב המציאות זה אי אפשר לזכות כי אם על ידי ביטול שיבטל עצמו לנמרי עד שיהיה נכלל באחדותו יתברך, ואי אפשר לבא לידי ביטול כי אם על ידי התבודדות כי על ידי שמתבודד ומפרש שיחתו בינו לבין קונו על ידי זה הוא זוכה לבטל כל התאוות והמידות רעות עד שזוכה לבטל כל גשמיותו ולהכלל בשרשו, דהיינו שצריכים להרגיל את עצמו ללכת במקום שאין שם בני אדם, ועיקר התבודדות היא בלילה, ביער, במקום שאפילו ביום לא

הולכים שם בני אדם ושם ירנל את עצמו לדבר ולשוחח עמו יתברך ובאמת התבודדות הוא בחינת בד בבד יהיה קודש, דהיינו שיפריש את עצמו מעיסוקיו ויפרש את שיחתו לפניו יתברך ויספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, והנה יש לנו ד' תפילות במשך היום, תפילת שחרית שאותה תיקן אברהם אבינו, תפילת מנחה שאותה תיקן יצחק אבינו, תפילת ערבית שאותה תיקון יעקב אבינו, ותפילת חצות שאותה תיקן דוד המלך, אך יש גם תפילה חמישית, והיא ההתבודדות, דהיינו שהאדם ירנל את עצמו לפרש את שיחתו לפניו יתברך ואשר בכח זה יכבש משיח את העולם, ולכן תפילה זאת נקראת תפילת משיח, כי משיח, על שם משיח אלמים, והתפילה היא חרבו של משיח (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב') ואותה יגלה משיח צדקינו לכל העולם כולו, וכשזוכים להתקרב אל רביז"ל על ידי זה זוכים גם היום לעסוק בענין נורא ונפלא זה, ההתבודדות, דהיינו לשיח ולספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו וכל מה שהוא צריך וכו', אשר על ידי זה נעשה האדם בן חורין וחפשי כי יודע להיכן לפנות, ובמקום לחכות לרחמי אחרים, שישמעו אותו, או ילך לפסיכולוג וישלם לו כסף, או שבני אדם יצחקו

ממנו כשישמעו את בעיותיו, הוא הולך רק אליו יתברך ומספר לו את הכל בכל מכל, כל מה שעובר עליו וכל מה שהוא צריך, אשרי לו ואשרי חלקו, והנה בוודאי עיקר השלימות היא כשהאדם זוכה להתבודד ביער באמצע הלילה וכו' וכו', אך כבר אמר מוהר"נ"ת ז"ל אשרי ואשרי האדם הזוכה להתבודד גם במשך היום, ובפרט במקום שאין רואים אותו ואין שם אף אחד, כי בתחילה כשהאדם מתחיל לעסוק בהתבודדות וכו', קשה לו מאד לקיים זאת ולכן הוא צריך להיות במקום מיוחד שאין שם אף אחד ושם לשפוך את שיחו ולצעוק לפניו יתברך ולספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו וכל מה שהוא צריך וכו', ויבקש לעקור ממנו מידה אחת ועוד מידה ועוד מידה עד שיוכה להכלל בו יתברך ויהיה בטל ומבוטל לגמרי, עד שהצדיקים הגדולים זוכים לזכך את עצמם כל כך שהם מדברים אליו יתברך כל הזמן, אפילו בשעה שהם מדברים עם בני אדם, או אומרים תורה, הם מלבישים בזה תפילה וכו' וכו', ועיקר ההתבודדות הוא לזכות לבטל את עצמו אליו יתברך לגמרי עד שלא יפחד כלל וכלל מאף אחד רק יקשר את עצמו אליו יתברך וידע שכל מה שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות עמו כך יהיה ממילא ולכן מבטל את עצמו אליו יתברך

לנמרי אשרי הזוכה לזה אשרי לו
ואשרי חלקו.

מתחייב בנפשו

ואומר רביז"ל ועתה תראה פלאי
פלאות איך כל זה מבואר עתה
בהמשנה הנ"ל באר היטב וזהו
הניעור בלילה כפשוטו דהיינו
שהוא ניעור בלילה ומתבודד
ומפרש שיחתו בינו לבין קונו,
והמהלך בדרך יחידי היינו שהולך
בדרך יחידי דייקא במקום שאין
בני אדם הולכים שם כי אזי הוא
עיקר שלימות ההתבודדות בלילה
ובדרך יחידי דייקא כי אז דייקא
יכולין לבא לבחינת ביטול וזהו
ומפנה לבו לבטלה דהיינו שמפנה
לבו מכל עסקי העולם הזה לבטלה
כדי לזכות לבחינת ביטול ואז זוכה
שיוכלל נפשו במחויב המציאות
ואזי נכללין כל העולמות עם נפשו
במחויב המציאות, וזהו הרי זה
מתחייב בנפשו, שנכלל כל העולם
בבחינת מחויב המציאות עם
נפשו, כי על ידי ההתבודדות זכה
לבחינת ביטול עד שנכלל נפשו
בחיוב המציאות וכו', והנה רביז"ל
גילה לנו את המאמר הזה על פי
הגילוי של רבי חנינא בן חכינאי
נמצא שרבי חנינא בן חכינאי
אחז במדריגה זו בשלימות, וכמו
שמספרים לנו חכמינו הקדושים
(כתובות ס"ב:) שרבי חנינא בן
חכינאי היה תלמידו של רבי

עקיבא, חבירו של רבי שמעון בר
יוחאי, ושניהם התחתנו באותה
העת, קודם התחתן רבי חנינא
ואחר כך רבי שמעון בר יוחאי,
וכשהיה רבי חנינא בחתונתו של
רבי שמעון בר יוחאי, החליט
שהוא הולך ללמוד אצל רבי עקיבא
רבו ורבי שמעון בר יוחאי ביקש
ממנו שיחכה עבורו, עד סיום
השבע ברכות, אך רבי חנינא
מרוב השתוקקות וכיסופין לבית
רבו לא הסכים לחכות והלך לבדו,
ונשאר שם אצל רבו י"ב שנה
ושכח שהתחתן ויש לו אשה וכו',
ובנתיים אשתו שהיתה מעוברת
ילדה בת והוא לא ידע מזה כלל,
לאחר י"ב שנה נזכר שהתחתן
וחזר לביתו, אך כשהגיע לעיר
נשתנו פני העיר ולא ידע להיכן
ללכת, והלך אל הבאר ושם שמע
ילדות קוראות, "בת חכינאי, בת
חכינאי", והבין שזו היא בתו, והלך
אחריה לביתו, ואשתו כשראתה
אותו בא, מרוב התרגשות ופחד
נפלה ומתה, ורבי חנינא כשראה
זאת אמר זו עניה וזו שכרתה,
והתפלל והחזירה לחיים, נמצא
שרבי חנינא בן חכינאי זכה
למדריגה זו בשלימות כי ביטל את
עצמו אליו יתברך לנמרי עד
ששכח היכן הוא נמצא בעולם
וכו', שזה בחינת ביטול בשלימות
דהיינו שלא ידע היכן הוא בעולם
מרוב שהיה דבוק בו יתברך כל
הזמן.

שמחה והתבודדות

והנה מוהרנ"ת ז"ל לימד אותנו את הדרך כיצד לזכות להיות בעולם הזה וגם להיות דבוק בו יתברך ונילה לנו כיצד כל אחד ואחד יהיה מי שיהיה יכול לחזור בתשובה לפניו יתברך אפילו שחטא ופשע וכו' וכו' כי הכל כפי שהאדם מרגיל את עצמו להתבודד עמו יתברך, ואין מן הצורך לשכוח מכל העולם כולו, היינו שיפרוש עצמו לנמרי וכו', ומכל מה שקרה בעולם וכו' וכו', העיקר הוא רק לדבק את עצמו בו יתברך ואפילו מתוך העולם הזה למצוא את אלקותו יתברך, ולזה יזכה אדם כשירגיל את עצמו להתפלל ולהתבודד לפניו יתברך, דהיינו לספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו אשר גילוי נפלא זה יכנים משיח צדקינו בעולם, ועל ידי שזוכים להתבודד זוכים לישוב הדעת נפלא מאד מאד ויודעים מה רוצים, ולכן דבר זה של תפילה והתבודדות הוא היסוד והעיקר בחסידות ברמלב, והעיקר בהתקרבות אל רביז"ל הוא לציית אותו, כי רביז"ל אמר לנו שאם נזכה להיות מקורבים אליו באמת לא תהיה מדריגה בעולם שלא

יביא אותנו אליה ולכן עלינו לציית את רביז"ל על כל מה שהוא אומר ואז נצליח, כי רביז"ל רוצה להביאנו אל המדריגות הנבוהות ביותר בעולם ועלינו רק לזכות לצייתו ואז נזכה ונצליח להגיע לכל טוב אמיתי ונצחי, ומי שאינו זוכה לכך, סימן שאינו מציית את רביז"ל, כי אחרת היה זוכה לדברים נפלאים ונוראים מאד, והנה העיקר אצל רביז"ל הוא ענין התפילה והתבודדות שהאדם ירגיל את עצמו להתבודד לפניו יתברך ולספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, ורביז"ל גילה לנו שהעולם הזה הוא גשר צר מאד והכלל והעיקר שלא להתפחד כלל, ואנ"ש אמרו שצריך לעשות לגשר מעקה משני הצדדים ואז אפשר לעבור אותו בשלום בלא פחד, והמעקה הוא שמחה מצד אחד והתבודדות מן הצד השני, דהיינו שהאדם ירגיל את עצמו לשמוח בכל יום ויום על כך שזכה להיות יהודי וכו', וזוכה להיות מקורב אל הצדיק וכו', ומן הצד השני ירבה בתפילה והתבודדות וישפוך לפניו יתברך את שיחו בכל יום ויום, אשרי הזוכה למדריגות אלה, כי הזוכה לקיים דברים אלה יזכה לעבור את העולם כולו בשלום אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג

שהאדם יכול להגיע אליה בזה העולם, דהיינו להכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך עד שיהיה במל' לנמרי לגבי האין סוף ברוך הוא וכו', אך לשם כך צריכים מלמד מוב שיוכל להוריד את עצמו אלינו וללמד אותנו כיצד גם אנו נזכה להגיע אל מדריגות כאלו אשרינו ואשרי חלקינו שזכינו למצוא מלמד כזה שהוא רביז"ל שבזכותו גם אנו יכולים לזכות להשיג אמתת מציאותו יתברך, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג.

ה"א לכם זרע

ואומר רביז"ל עיקר הולדה תלוי בה"א בבחינת (כראשית מ"ז) הא לכם זרע, היינו כי האות ה"א מסוגלת להולדה וכמו שאומר רביז"ל (ספר המידות אות בנים ח"ב סי' ה') ה"א הנעשה מכסף מסוגל לפריה ורביה, כי האות ה"א יש לה סגולה גדולה ונוראה להוליד ילדים, והארוז"ל מסביר שכן היה אצל האמהות מי שהיה לה ה"א בשמה הולידה ומי שלא היה לה ה"א לא יכלה להוליד ולכן לאה זלפה ובלהה ילדו, ואילו רחל שהיה חסר ממנה ה"א לא ילדה עד שהכניסה ליעקב את בלהה, ואז

כשזוכים להתאסף עוד פעם ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, וזוהי זכות גדולה כל כך שאין לתאר ואין לשער כלל אשר אי אפשר להשיגה בשכל האנושי כשהאדם עדיין נמצא בעולם הזה, כי רביז"ל יכול להוריד ולהלביש את עצמו בלבושים נוראים ונפלאים ולהעלות כל אחד ואחד מן הבוץ שלו ולתת לו עצות נפלאות כיצד לחיות חיים מובים ונעימים, אך כדי לזכות להשגה כלשהי ברביז"ל ובמעלתו, צריכים להרבות מאד בלימוד ספריו הקדושים, כי רביז"ל הוא כמו מלמד שיכול להוריד אל עצמו את הקמנים והנמוכים מאד מאד כמו שגילה לנו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז') שעיקר מעלת הצדיק הגדול הוא שיכול להוריד את עצמו אל הנמוכים ביותר וכו', וככל שהוא צדיק יותר גדול כן הוא צריך להוריד את עצמו אל מקומות נמוכים ושפלים יותר ויותר באופן שיוכל להגביה ולהרים את האנשים שנמצאים במקומות נמוכים יותר ויותר וכו', ולגלות להם יותר ויותר את אמתת מציאותו יתברך ואיך שכל אחד ואחד יכול לחזור אליו יתברך אשר זוהי המדריגה הגבוהה ביותר

לקחה ממנה ה"א אחת משמה ועל ידי זה זכתה להוליד, וכן מביא האלשיך הקדוש על הפסוק (שמואל א' א') "שם האחת חנה", האחת דייקא דהיינו בה"א הידיעה, כי בתחילה לא היו לחנה ילדים, אך לאחר שלקחה את הה"א הזאת היו לה ילדים, ומסביר האלשיך הקדוש אשר האות ה"א היא אור גדול ונורא וכשהוא נמשך מלמעלה אל זה העולם על ידי זה יורד שפע גדול מאד מאד והוא מסוגל להולדה בנשמיות, ואברהם ושרה לא הולידו עד שהגיעו לה"א הזאת, כי קודם היה שמו אברם ושמה שרי ללא ה"א ואחר כך כשהקדוש ברוך הוא שינה את שמו של אברם לאברהם, ושל שרי לשרה, על ידי זה זכו להוליד, ובאמת צריכים להבין מה השייכות בין האות ה"א לבין הולדה.

יידע אדם

ואומר רביז"ל כי עיקר הולדה על ידי הדעת בבחינת (בראשית ד') וידע אדם וכו', וקמן אינו מוליד (פנחסין ס"ה:) ועיקר הדעת היינו שישתמש בדעתו דהיינו שיוציא את שכלו מכח אל הפועל, כי גם לקמן יש דעת אבל אצל הקמן עדיין הדעת בכח ולא בפועל כי לא השתמש בדעתו ולא הוציא אותו מכח אל הפועל, ומי שהוא

שלם בדעתו שהוציא אותו מכח אל הפועל והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו אזי הוא קרוב לדעת הקדוש ברוך הוא ואין חילוק בין דעת האדם לדעת השם יתברך אלא המשה דברים ואז דעתו יונק מדעת השם יתברך שהיא בחינת ה"א ואז מוליד, היינו כי רואים בחוש שכל אחד ואחד יש צרות ויסורים ומרירות וכו' בזה העולם והכל מחמת שנשמתו של האדם ירדה מעולם האצילות מרום נבהי מרומים, והיא נמשכת לעלות לשם מאד מאד ואפילו אם האדם חטא ופשע ופגם וכו', בכל אופן אין נשמתו מפסקת להמשך ולעלות ולהדבק בשרשה מעלה מעלה, כי זה טבעו של יהודי שנשמתו מושכת אותו לעלות מעלה מעלה וכמו שכתוב בזוהר הקדוש שבשעה שיהודי מתפלל או לומד וכו' מיד מתחיל להתנועע וכו', וזה טבעו של יהודי, שמתנועע בשעת התפילה כי אז נכנסת בו השכינה הקדושה ומיד מתלהב מאד אליו יתברך עד שמתנועע, ובפרט אפשר לראות זאת אצל ילדים, שמיד כשהם מתחילים ללמוד ולהתפלל טבעם הוא שהם מתנועעים, ועל פי זה הרבה פעמים אפשר להכיר בין יהודי לבין גוי, כי גוי אפילו כשהוא מתפלל... הוא אינו מתנועע רק עומד במקומו כמו בול עץ, לעומת

יהודי שמיד מתנועע כי הקדושה
 מנענעת אותו, דהיינו נשמתו
 המושכת אותו לעלות מעלה
 מעלה, ולכן מכיון שגופו מושך
 אותו אל הגשמיות ונשמתו אל
 הרוחניות עובר עליו מה שעובר
 וכו' כי צריך לקשר ביניהם,
 וכשהאדם זוכה לקשר ביניהם,
 דהיינו בין הגשמיות ובין
 הרוחניות, על ידי זה זוכה לחיות
 חיים טובים, אך עיקר הבעיה היא
 שדעתו של האדם נמצאת בגלות
 גדולה, ומוחו מצומצם מאד, עד
 שהרבה פעמים הוא רואה לפניו
 את החיים בצורה שחורה כל כך
 ונדמה לו שאין שום מנוח ותקוה,
 כי נכנס בלחצים גדולים כל כך,
 עד שנכנס בו רוח שמות שהוא
 רוצה לאבד את עצמו לדעתו
 רחמנא ליצלן, ואפילו אם עדיין לא
 נפל בדעתו כל כך, הוא מסתובב
 מלא מרירות ועצבות ואינו יודע
 מה לעשות, הוא מוציא את כעסו
 על אחרים וממרר לעצמו ולאחרים
 את החיים וכו', והכל מחמת
 שמוחו ודעתו נמצאים בצמצום
 גדול מאד מאד כי אינו זוכה
 להרגיש את אמתת מציאותו
 יתברך מאחר שלא הכנים בדעתו
 ובמוחו את אמתת מציאותו
 יתברך ועל כן רע ומר לו, כי מי
 שזוכה להכנים במוחו ודעתו את
 אמתת מציאותו יתברך ויודע
 שאין שום מציאות בלעדו יתברך
 כלל ומושך את עצמו ורוצה

להדבק בשרשו וכו', על ידי זה
 נשלם מוחו ודעתו והוא זוכה לחיים
 טובים וארוכים, כי עיקר החיים
 תלוי כפי שהאדם זוכה להשלים
 את דעתו ומוחו וכו', מה שאין כן
 כשהוא אינו זוכה להשלים את
 דעתו ומוחו על ידי זה סובל מה
 שסובל, אשרי ואשרי הזוכה
 להשלים את דעתו ומוחו ושכלו וכו'
 וכו', שאז זוכה להגאולה השלימה,
 הגאולה הפרטיית שלו, כי יש
 גאולה כללית שאנו כולנו מחכים
 לה בכליון עינים, שיבוא משיח
 צדקינו וינאלינו גאולת עולם ויוציא
 אותנו מבין הגלות בין הגויים
 ויגלה לכל העולם כולו את אמתת
 מציאותו יתברך וכו' וכו', אך ישנה
 גם גאולה פרטיית לכל אחד ואחד
 כמו שאמר הבעש"ט הקדוש שזה
 מה שנאמר בפסוק (תהילים פ"ט)
 קרבה אל נפשי גאלה, שהיא
 הגאולה הפרטיית של האדם
 שאליה זוכה כל מי שזוכה להשלים
 את עצמו ודעתו ולהכיר את
 הקדוש ברוך הוא אשרי לו ואשרי
 חלקו.

לימוד התורה

והנה להכיר אותו יתברך אפשר
 רק על ידי לימוד התורה, כי עליו
 יתברך נאמר אש אכלה אש וכו',
 ובוודאי אי אפשר להדבק בו וכו',
 אך העיקר הוא להדבק במידותיו
 הקדושות שלזה זוכים על ידי לימוד

נכנסה בו רוח שמות, ורואים בחוש שבני אדם מסוגלים לעשות מעשים שלא יעשו, מעשים שבן אדם נורמאלי אינו עושה וכו', ובפרט כשמסתבכים בצרות וחובות וכו', וכל זה בא להם רק מחמת שנכנסה בהם רוח שמות, שהיא הרוח רעה, חוסר ישוב הדעת, מחמת שלא זכו ללמוד תורה הקדושה ולא זכו להשלים את דעתם ומוחם, ועל ידי זה נפלו בחובות והסתבכו כל כך עד שאינם יודעים כיצד לצאת מכך, וכן בני אדם נפלו בעבירות חמורות וכו' עד שאינם יודעים כיצד לצאת משם, אך כשהאדם זוכה ללמוד תורה הקדושה, על ידי זה זוכה להשלים את דעתו ומוחו וכו', ולכן אשרי ואשרי הזוכה לקבוע לעצמו עיתים ללימוד התורה הקדושה אשר היא הברכה שנתן יצחק אבינו ליעקב בנו כמו שאומר המדרש (בראשית רבה פרשה ס"ז) על הפסוק (בראשית כ"ז) "ויתן לך האלקים ממל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש", שזה עולה על מקרא משנה גמרא ומדרש, שאין עוד טוב ונועם ועריבות כמו לימוד התורה הקדושה ולכן כשאדם מרגיל את עצמו ללמוד בכל יום שיעור בחומש ורש"י עם התרגום אין למעלה מזה כי ברש"י הקדוש נמצאת כל התורה שבעל פה, והוא לימוד המסוגל ליראת שמים,

התורה הקדושה שהיא חכמתו יתברך ועל ידה יכול לזכות ולהכיר את הקדוש ברוך הוא, ולכן היצר הרע מאד מאד מפחד שמא האדם יזכה ללמוד תורה הקדושה וכו', כי מי שזוכה ללמוד תורה הקדושה הורג את היצר הרע כמו שאמר הקדוש ברוך הוא בעצמו, (קידושין ל') בראתי יצר הרע הרע בראתי תורה תבלין כנגדו, כי מי שזוכה ללמוד תורה עוקר מעליו את השפעת היצר הרע לגמרי, דהיינו למרות שהקדוש ברוך הוא ברא את היצר הרע הוא ברא את התורה תבלין כנגדו, וכל עצם בריאת היצר הרע היתה כדי שהאדם יתגבר עליו ולא יעשה כעצתו וכו' אשר לזה יזכה על ידי לימוד התורה הקדושה, אשרי הזוכה לזה, כי אין זה כל כך קל, מחמת שעיקר התגברות היצר הרע היא על לימוד התורה הקדושה, והיצר הרע יתלבש אפילו במצוות (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א') העיקר לבטל את האדם מלימוד תורה הקדושה, כי התורה הקדושה מכנעת ומבטלת ומשכרת את היצר הרע לגמרי, נמצא שעל ידי לימוד התורה זוכים להכירו יתברך וזוכים לישוב והשלמת הדעת ועל ידי זה זוכים לחיים טובים, מה שאין כן כשהאדם עובר עבירות ואינו לומד תורה הקדושה וכו', אמרו חכמינו הקדושים (סוטה כ'). אין אדם עובר עבירה אלא אם כן

גדול ללמוד תורה הקדושה בעיון וללון בעמקה של הלכה, כי לפני שזוכים ללמוד תורה הקדושה על פי סדר דרך הלימוד שגילה לנו רביז"ל אין לאדם חשק כל כך ללימוד תורה ובפרט לא ללמוד בעיון וכו', מחמת שמוחו סתום והכל נראה לו שחור, מה שאין כן כשנפתח שכלו ודעתו על ידי זה מתחיל ללמוד את הלימודים הקדושים בעיון גדול, ובפרט לימוד הלכה וזוכה ללון בעמקה של הלכה, וכמו שהקפיד רביז"ל שנזכה ללמוד בכל יום שולחן ערוך ונזכה לדעת מה ההלכה כדי שלא נכשל חס ושלום בעבירות וכו', אשר זה נקרא להשלים את דעתו, כי ככל שמכנים בדעתו יותר תורה על ידי זה נשלמת דעתו יותר, ונעשית דעת תורה, ודעת תורה היא דעת אחרת לגמרי, מאשר דעתו של אדם שאינו לומד תורה, כי מי שזוכה לדעת תורה יכול לזכות ולהבין את כל השקרים והתמורות שיש בעולם, כי במקום להיות פתי מאמין לכל דבר, הוא חוקר בדעתו ומתבונן בדבר מה אומרים חכמינו הקדושים או הפוסקים על דבר זה, ועל ידי זה זוכה להנצל מכל רע, ועיקר הדעת תורה הוא דעת אמיתית להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל דבר ודבר ולדעת שאין עוד מלבדו, וזה עיקר השלמת האדם שהאדם צריך להגיע אליה.

ועל ידי הלימוד רש"י הקדוש ניצול האדם מצרות וכו', וכן לגבי לימוד המשנה, שמזככת ומטהרת את הנשמה של האדם כי משנה אותיות נשמה, וכן בלימוד גמרא שבה צריך להרכות מאד וכו', וכן על ידי לימוד מדרש שבזה כלולים כל לימודי הנסתר שבתורה וכו', שעל ידי זה זוכה האדם לדברים עליונים ונפלאים מאד, ובפרט כשכבר זכינו שרביז"ל גילה לנו את סדר דרך הלימוד שלו (עין שיחות הר"ן סי' ע"ז) אשר מי שיציית אותו וישמע לדבריו יזכה לעבור ולמיייל בכל חלקי התורה הקדושה ויזכה שתפתח לו הדעת לגמרי, כי מי שזוכה לשבור את יצרו הרע ומתגבר ללמוד את התורה הקדושה ובפרט את הד' לימודים האלו, על ידי זה נפתח מוחו, ודעתו נשלמת לגמרי, אך מחמת שהיצר הרע יודע זאת, לכן עושה כל מיני ליצנות מענין סדר דרך הלימוד, ואומר שחומש ורש"י לא צריכים ללמוד כי כבר למד זאת כשהיה בחדר, ומשניות ילמד כשיהיה זקן, ונמרא צריכים רק ללמוד בעיון, ומדרש אינו שייך אליו כי אינו בעל דרשן וכו', כל מיני תירוצים העיקר לא ללמוד, והכל מחמת שהיצר הרע יודע שמי שזוכה ללמוד תורה הקדושה על ידי זה זוכה לשבר מעליו את כל הקליפות והמניעות ודעתו נפתחת לגמרי עד שיש לו חשק

מעם מזבחי תקחנו למות

והנה יש עוד אופן בו האדם יכול להשלים את שכלו ודעתו והוא על ידי ששומר על אכילתו, דהיינו ששומר היטב על מה שהוא אוכל וכיצד הוא אוכל זאת, דהיינו שנזהר מאד לאכול עם ברכה, ראשונה ואחרונה, וכן נזהר מאד מאד על כשרות המאכלים מהיכן הוא קונה את הדברים שהוא אוכל, ואיזה הכשר יש להם, ובפרט בענין אכילת בשר צריכים להזהר מאד מאד כי בקל יכולים להכשל רחמנא ליצלן באכילת טריפות ונבילות, וצריכים לבקש ממנו יתברך הרבה על כך שיוכנו לאכול רק בשר משוחט הגון, ואשרי ואשרי מי שזוכה להכיר את השוחט ששוחט בעבורו את הבשר, ורק אז אוכל, כמו צדיקים רבים שהיו נוהגים שלא לאכול בשר אלא אם כן ידעו בדיוק מי הוא השוחט, כי היום צריכים לרחמים רבים, רבים גדולים כדי לא להכשל רחמנא ליצלן באכילת נבילות וטריפות, אפילו מההכשרים הטובים ביותר, וכל שכן מי שקונה בשר סתם כך מן הרחוב רחמנא ליצלן, כי מי שנכשל רחמנא ליצלן באכילת נבילות וטריפות על ידי זה מטמטם את דעתו ומוחו, עד שבא רחמנא ליצלן לידי כפירות

ואפיקורסות, כמו שכתב הרמב"ם באגרת תימן שכפירות בתחיית המתים ובהשארת הנפש בא בעוון אכילת נבילות וטריפות וכו', שעל ידי זה מטמטם את דעתו ומוחו לגמרי, וכן בשאר המאכלים צריכים להזהר ולהשמר מאד מאד להזהר מאכילת תולעים רחמנא ליצלן, ובפרט בימי הקיץ צריכים להזהר בזה מאד מאד וכו', ומי שזוכה לשמור על אכילתו זוכה להשלים את דעתו וזוכה לכל טוב אמיתי ונצחי, וזה אשר כתוב (שמות כ"א) וכי ייזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות, היינו כי איש הוא היצר הרע, שנעשה רעהו של האדם ורוצה להכשילו בכל דבר רע וכו', עד שרוצה להרגו, כי על ידי אכילת טריפות הורגים את האדם רחמנא ליצלן, ועיקר העצה כנגדו שלא יפול ברשתו הוא, מעם מזבחי תקחנו למות, דהיינו כשהאדם זוכה לאכול בקדושה על השולחן הנקרא מזבח, על ידי זה הורג את היצר הרע שלו לגמרי, כי על ידי שזוכים לאכול אכילה דקדושה על ידי זה הורגים את היצר הרע וממלקים אותו ממנו לגמרי, כי על ידי אכילה דקדושה זוכים להשלים את דעתו ושכלו בשלימות אשרי ואשרי הזוכה לזה, והכל תלוי כפי שמקדש ומטהר את עצמו ואת מחשבתו בשעת האכילה.

טוב לכל העולם כולו אלא שלא נותנים לו, דהיינו כי מכסים ממנו את כוחו, ונדמה לו שהוא אינו יכול להשפיע מכוחו על אחרים מחמת שאינו מאמין בכוחו כלל וכלל, ורביז"ל מגלה לכל אחד ואחד את כוחות הנפש שלו, איך שהוא יכול לקרב את כל העולם כולו אליו יתברך, ואיך שהוא צריך לעזור בקירוב רחוקים וכו', ומשיח צדקינו יבוא ויגלה זאת בשלימות לכל העולם כולו עד שכל אחד ואחד ידע מכוחותיו, וידע שהוא יכול להשפיע רב טוב לכל העולם כולו, על ידי שיגלה את אמתת מציאותו יתברך אשר זו תהיה הגאולה השלימה, ולכן אנו מוצאים את גודל עוצם המניעות שיש לכל הרוצה להתקרב אל רביז"ל ותלמידיו הקדושים בכל דור ודור, מחמת שהיצר הרע מפחד מאד מכך שהאדם ידע מכוחותיו האמיתיים, ויתחיל לעסוק בקירוב רחוקים ובגילוי אמתת מציאותו יתברך בכל העולם כולו, ובפרט על בחורים צעירים הוא מתגבר שלא יוכלו להתקרב אל רביז"ל, וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ו) שעם בחורים צעירים עוד אפשר לדבר ביראת שמים וכו' מחמת שלא מומן ירדה נשמתם אל זה העולם והם עדיין שומעים את קול הקריאה של הקדוש ברוך הוא מה שאין כן כשהאדם נעשה מבוגר יותר

ומתלמידי יותר מכולם

והנה רואים בני אדם מסתובבים שבורים ורצוצים, לכל אחד יש את הבעיות והחובות שלו וכו', כל אחד נפל בעומקא דתהומא רבא, ואינו יודע מה לעשות, וכל זה בא לו מחמת קטנות וצמצום המוחין, מחמת שמוחו פתום כל כך וכו', ועל ידי זה אינו יודע מה לעשות, אך רביז"ל בא ונותן לנו עצה נפלאה כיצד לצאת מן הבוץ, כיצד להשלים את הדעת, וכיצד להפוך את המח להיות בן חורין באופן שיוכל לחיות חיים אמיתיים ונצחיים, כי להשלים את דעתו שיהא שלם בדעת אי אפשר אלא על ידי עסק, שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם יתברך על ידי זה נשלם דעתו כי הם מחדדין דעתו כמו שכתוב (מכות י') ומתלמידי יותר מכולן, דהיינו כי כשהאדם עוסק בלימוד התורה הקדושה ולא רק שהוא לומד בעצמו אלא שהוא מלמד גם אחרים ומקרבם אל הקדוש ברוך הוא על ידי זה זוכה להשלים את דעתו, כי כנ"ל טבעה של כל נשמה הוא למשוך את עצמה בחזרה אל שרשה דהיינו אליו יתברך, אל רוחניות חיות אלקות, וטבעו של יהודי הוא שרוצה להשפיע לאחרים, כי כל יהודי הוא בן מלך וכו', והוא יכול להשפיע

ובפרט כשנכנס בעסקי העולם הזה וראשו ורובו מונח כיצד מרויחים כספים, ובפרט כשנופל יותר ויותר עד שמורה היתר לעצמו לגנוב וכו' אז בוודאי כבר אי אפשר לדבר עמו מיראת שמים כי מה שייך לדבר עם אדם שכל כולו מונח בגניבה על עניני יראת שמים הלא יצחק ממך וכו', ולכן היצר הרע מתגבר בעיקר על בחורים צעירים, שעדיין צמאים ומשתוקקים להתקרב אליו יתברך ומנסה לרחקם מרביז"ל כי יודע שאם הם יזכו להתקרב באמת ועוד ירגילו את עצמם מגיל צעיר להתקרב אליו יתברך על ידי זה גם כשיתבגרו יהיו ענין אחר לגמרי ויהיו דבוקים בו יתברך, ובפרט כשירגילו את עצמם ללמוד תורה הקדושה בהתמדה שעל ידי זה יהיו בקיאים בחומש ורש"י ובמשניות ויזכו לסיים ש"ס וד"ח שולחן ערוך, ולמרות שכל הענין נראה כחוכא ומלולא, וכי איך שייך שבחור צעיר יזכה לסיים ש"ס וכו', אך על ידי ההקדמות של רביז"ל יכולים לזכות לכל אם רק יזכה לקחת את עצותיו בתמימות ובפשימות ולקיימם באמת ואז יזכה לסיים ש"ס וכו', ואף על פי שהש"ס בתחילה יהיה מלא מעויות וכו', אך הש"ס הוא ש"ס כמו שסיפר ה"חפץ חיים" זצ"ל שאל רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל נכנס פעם יהודי אחד בעל מכולת והוא

נעמד מלא קומתו לכבודו, והתלמידים לא הבינו מדוע נעמד רבם מלא קומתו לפני בעל מכולת, איפה כבוד התורה? ולאחר השיעור שאלו את רבם מדוע נעמד מלא קומתו, ענה ואמר רבי חיים, היהודי הזה סיים ש"ס ולכן נעמדתי לכבודו, והתלמידים התחילו לחייך בינם לבין עצמם, וכי איך יכול יהודי פשוט כזה לגמור ש"ס הרי הם לומדים כל כך בעיון ועדיין לא זכו לסיים ואיך יזכה הוא לסיים את כל הש"ס, ענה ואמר להם רבי חיים, ישנם שתי דפוסי ש"ס, הדפוס הראשון נקרא דפוס זולצבאך והוא מלא מעויות, ובפעם השניה כשהדפיסו את הש"ס באמסטרדם כבר הגיהו את המעויות והש"ס הודפס בשלימות, והנה על דפוס זולצבאך אי אפשר לומר שהוא אינו ש"ס, אלא שהוא ש"ס מלא מעויות המעון תיקון, וכמו כן הוא לגבי אותו יהודי שאמר את כל הש"ס ולמרות שלא הבין הכל והוא מלא מעויות וכו', בוודאי בעולם העליון כבר יתקנו את כל המעויות שלו, נמצאנו למדים שזוהי מעלה גדולה כשהאדם זוכה לסיים את הש"ס אפילו כשהוא אינו מבין הכל והוא מלא מעויות, ועל ידי ההקדמות של רביז"ל יכול כל אחד לעבור על כל חלקי התורה הקדושה בלי שום ספק ובפרט בחורים צעירים, ובסופו של דבר בוודאי גם יזכו

שהס"ט מפחד מדבר זה מאד, על כן הוא מפיץ לשון הרע על תלמידי רביז"ל כאילו שם נעשים משוגעים וכו', כי יודע את האמת שאם מישהו יזכה להתקרב אל רביז"ל ואל תלמידיו הקדושים, יוכל להגיע אל כל המדריגות שבעולם, מאחר שתלמידים נקראים בנים, והרבי האמיתי רוצה רק את טובת תלמידיו ומזכה אותם בכל טוב אמיתי ונצחי.

אשרי משביל אל דל

ואומר רביז"ל ובשביל זה אברהם ושרה טרחו את עצמן לגייר גרים כי על ידי זה השלימו דעתם ונתקרבו להא הזאת היינו לדעת השם יתברך וזכו לבנים כי על ידי גרים נתגדל דעתם בבחינת ומתלמידי יותר מכולם, והנה חכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה ל"ט) אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, דהיינו אפילו כשהאדם כבר זוכה לעסוק בקירוב רחוקים צריך להזהר מאד מאד שיהיה בבחינת זו, שנבר יקרב גברים, ואשה תקרב נשים, ולא להיפך רחמנא ליצלקן, כי הוא דבר מכווער מאד מאד, וכרוך במכשולים רבים, כאשר גברים נותנים שיעורים לנשים או נשים נותנים שיעורים לגברים וכו', ובפרט כשלומדים בנושאי המהרה שזה ענין ששייך לגברים לחוד

להבין את כל מה שהם לומדים, והנה עיקר המעלה היא לא רק שהאדם לומד תורה בעצמו, אלא גם כשהוא זוכה לגלותה וללמדה לאחרים, ולא עוד אלא שיקים תלמידים כאלה שגם הם יקימו תלמידים אחרים אשר זה בחינת ומתלמידי יותר מכולן, ועל ידי זה זוכה להשלים את דעתו, ומזה היצר הרע מפחד מאד מאד, כי אינו מוכן בשום פנים ואופן שיתגלו לאדם כוחות הנפש הממונים בו לקרב עוד יהודים אליו יתברך.

מעלה עליו כאילו ילדו

ואומר רביז"ל ובשביל זה תלמידים נקראים בנים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין י"ט) כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, דהיינו כמו שהאבא והאמא רוצים את הטוב ביותר לבנם ויעשו כל מיני פעולות שבעולם בשביל לתת לבנם את הטוב ביותר, כך הוא הרבי האמיתי שרוצה שהתלמיד שלו יזכה לכל המדריגות שבעולם, ולא אכפת לו שיהיה גדול יותר ממנו, כי עיקר מטרתו היא רק להעניק לתלמידו את הטוב ביותר, ולכן תלמידים נקראים בנים, כי רבי אמיתי, רבי שרוצה בטובת התלמיד יזכה אותו לכל טוב אמיתי ונצחי, והנה מכיון

ונשים לחוד וגבר צריך ללמד גברים ואשה תלמד נשים ולא חס ושלוש ההיפך, והנה כשזוכים לקרב רחוקים אין עוד מצוה גדולה מזו, כי על ידי שמלמדים אנשים תורה ומחזקים אותם ומגלים להם את אמתת מציאותו יתברך איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ועדיין יש תקוה וכו' וכו', על ידי זה מקימים ומנביהים אותם לגמרי ומאירים את מוחם באופן שיבינו אשר גם להם יש סיכוי ותקוה לצאת מהבוץ, וגם להם יש כוחות עצומים וכו', וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ז) על הפסוק (תהילים מ"א) אשרי משכיל אל דל, שזה עיקר הצדקה שאפשר לתת למישהו שנותנים לו שכל, כי כשהאדם מונח בקמנות המוחין אזי הוא נקרא דל כי עולם חושך בעדו ואינו יודע מה לעשות וכו', אך כשמחזקים אותו ומכניסים בו דעת, על ידי זה מנביהים את דעתו ומוחו, אשר אין צדקה יותר גדולה מזו, ובפרט כשזוכים לחזק אנשים ולעשות ביניהם שלום, ובפרט שלום בית, אין עוד צדקה יותר גדולה מזו, אך דבר זה צריך להעשות בלי נגיעות עצמיות כלל וכלל, וכמו שאנו מוצאים שדייקא אהרן הכהן, שהוא איש החסד עסק הרבה בשלום בית ומסר את נפשו על מנת לעשות שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, כי

דייקא איש החסד אהרן הכהן שאין לו שום נגיעות עצמיות הוא יכול להתעסק בענין זה ולכן אנו מוצאים שלפני שנכנס למשכן היה צריך ליטול את ידיו ורגליו מן הכיור כדי להראות שאין לו שום נגיעות בידים, ואינו רוצה לעשות שלום וכו' רק כדי לקבל תמורת זה כסף, וכן לרחוץ את רגליו שלא יהיו לו נגיעות עצמיות רק יפקיר את עצמו וילך למרחקים וכו' העיקר לעשות שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, אשר אין עוד מצוה גדולה מזו, כי צריכים למסור את נפשו לבנות בתים בישראל ולא חס ושלוש להרום שום בית וכשרואים בית שיש בו מריבות צריכים למסור את נפשו לעזור כדי להחזיר את השלום בית על כנו, אשר אין עוד צדקה יותר גדולה מזו, אשרי מי שיש לו חלק בזה, ועל ידי זה זוכים לקרב אחרים על ידי זה זוכים להשלים את שכלו, כי זוכים לבחינת ה"א וכו' ועל ידי זה משלימים את שכלו ודעתו בשלימות אשרי ואשרי הנוכה לזה.

להשלים דעתם

ואומר רביז"ל שזה המעם שהצדיקים מייגעים את עצמם ורודפים אחר בני אדם לקרבם לעבודתו יתברך אין זה כדי להרבות כבודם חס ושלוש אלא כדי

שנפתח את פינו ונדבר אליו
 יתברך בלשון שבה אנו רגילים
 וכו' וכו', אך לבני אדם כל הענין
 נראה מזור מחמת שהם אינם
 זוכים לשמוע את קולו של הצדיק
 ואינם מבינים שהעיקר הוא תפילה
 וכו', ואצלם כל הענין הוא כצחוק
 וכו', מחמת שהם רחוקים ממנו
 יתברך, וזה הסימן הראשון לראות
 אם האדם מתרחק ממנו יתברך
 לראות כיצד הוא מתנהג בתפילה,
 דהיינו ברנע שהוא מתחיל לזלזל
 בתפילה מיד רואים שהוא מתרחק
 ממנו יתברך, וכך הוא מתדרדר
 לאט לאט ומזלזל יותר ויותר
 בתפילה עד שלבסוף מתרחק
 לגמרי מן היהדות וכו', וכן עיקר
 הריחוק של האדם ממנו יתברך
 נמדד על ידי זה שאינו זוכה
 להתפלל בכל יום ואינו מקבל עליו
 עול מלכות שמים, ורביז"ל בא
 לגלות לנו את מעלת התפילה
 וההתבודדות ואיך שכל אחד ואחד
 יכול לפתוח את פיו ולדבר אליו
 יתברך וכו', אך מחמת שבני אדם
 רחוקים ממנו יתברך על ידי זה הם
 מזלזלים בו וכמו שאמר רביז"ל
 שלכן בני אדם חולקים עליו מכיון
 שעיקר עסקו הוא תפילה ועל
 תפילה אמרו חכמינו הקדושים
 (ברכות ו') כרום זולות לבני אדם
 אלו דברים העומדים ברומו של
 עולם ובני אדם מזלזלין בהם ומאי
 ניהו תפילה ורביז"ל רוצה לזכות
 אותנו שאנו נזכה להתקרב אליו

להשלים דעתם בבחינת ומתלמידי
 יותר מכולם ובשביל זה ביד
 הצדיקים לפקוד עקרות כי הם
 שלמים בדעתם וקרובים לדעת
 עליון, דהיינו כי עיקר עסקם של
 הצדיקים האמיתיים בקירוב
 רחוקים אליו יתברך הוא לא כדי
 להרבות כבודם חס ושלוה, ומי
 שיסתכל על חייהם של הצדיקים
 האמיתיים יראה שכבוד אין להם
 כלל, כי מה שרק יעשו לא ימצא
 חן בעיני אנשים, רק עיקר כוונתם
 הוא למוכת המקורבים דהיינו
 לגלות להם את אמתת מציאותו
 יתברך ולקרבם אל קיום התורה
 והמצוות בלי שום כוונה ומוכה
 עצמיית כלל וכלל, כי אינם
 מקבלים מזה לא כבוד ולא כסף רק
 בזיונות וצרות וכו', והכל הוא כדי
 להשלים את דעתם דהיינו שיוכו
 גם להם להתקרב בשלימות אליו
 יתברך ויגדילו את שכלם ודעתם
 ויוכו להשנות נבוהות יותר ויותר
 וכו'.

קול הצדיקים

והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן
 חלק א' סי' ס"ו) שכל עוד אין האדם
 שומע את קולו של הצדיק על ידי
 זה אינו יכול להתפלל אליו יתברך
 ולדבר אליו יתברך, ועיקר
 ההתקרבות של האדם אליו יתברך
 הוא על ידי תפילה והתבודדות
 שזה אשר גילה לנו רביז"ל

י'דמו, וזה עיקר החילוק כי הזוכה להתקרב אל רביז"ל זוכה שנפתח שכלו ודעתו ומוחו, ודעתו נשלמת עד שמבין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו', ועל ידי זה יודע מכוחו, היינו הן כח התפילה שיכול לפעול אצלו יתברך כל מה שצריך והן כוחות הנפש הטמונים בו שעל ידם יכול לקרב אנשים אליו יתברך, ועל ידי זה יזכה לחיות חיים אמיתיים ונעימים אשרי לו ואשרי חלקו, אשרי הזוכה להתקרב בשלימות אל הצדיקים.

יתברך באמת על ידי תפילה והתבודדות אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים להתקרב לרבי אמת כזה ואנו שומעים בקולו, כי עיקר מעלת הצדיק הוא כשהוא בבחינת ר'אש בני י'שראל (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"א) דהיינו שמגביה כל אחד ואחד ומגלה לו כיצד יוכל להתקרב אליו יתברך וכו', מה שאין כן כשהרבי אינו מגלה לתלמידיו כיצד גם הם יזכו להתקרב אליו יתברך על ידי זה הם בבחינת ר'שעים ב'חושך

ליקוטי מזהר"ן חלק א' סי' נ"ד

אף פעם ממנו יתברך, כי כשאדם שוכח ממנו יתברך זהו בחינת מיתת הלב ועיקר הזכרון שהאדם צריך לזכור הוא לזכור תמיד בעלמא דאתי שלא יהיה בדעתו חם ושלום שאין עולם אלא אחד, דהיינו שידע שיש עוד עולם ומקבלים שם שכר או עונש על מעשיו וכו', ועל ידי מה שמדבק מחשבתו בעלמא דאתי על ידי זה נעשה יחוד הוי"ה אלקים שהוא בחינת שם מלא, כי הוי"ה הוא בחינת רוחניות אלקות, בחינת עולם הבא, כי שם הוי"ה מורה על כך שהוא יתברך היה הווה ויהיה ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ושם אלקיים מורה על הנהגת גשמיים העולם הזה, אלקיים בנימטריא הטב"ע, וצריכים לדעת שהיינו הך, היינו שהוי"ה ואלקיים הם בחינת אחת כי הכל לכל אלקות גמור הוא וזה עיקר שלימות היחוד שיהיה יחוד שלם בין הוי"ה ואלקים, בין גשמיים לבין רוחניות, בין העולם הזה לעולם הבא, וכן מבואר בזוהר (משפטים צ"ח) הוי"ה אלקי, דא שירותא דמהימנותא, סליקו דמחשבה דעלמא דאתי, דהיינו שיחוד הוי"ה אלקים הוא השיר של האמונת הקדושה והמחשבה צריכה תמיד לחשוב מן העולם

כשזוכים להתאסף בכל שבוע ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב ז"ע צריכים לשמוח מאד כי היא זכות גדולה מאד מאד והיום נדבר מהתורה בליקוטי מזהר"ן חלק א' סי' נ"ד.

הוד והדר לבשת

דוד המלך אומר בתהילים (תהלים ק"ד) "הוי"ה אלקי גדלת מאד, הוד והדר לבשת, עוטה אור כשלמה נומה שמים כיריעה, והנה בפסוק זו מונחים סודות גדולים ועצומים מאד מאד, כי בפסוק זה מגלה לנו דוד המלך כיצד ברא הקדוש ברוך הוא את העולם וכיצד כל יהודי ויהודי צריך להתלבש בלבושי האור אין סוף שידע שרק הוא יתברך מקיף ומסבב אותנו, שהוא עוצם גילוי האמונת הקדושה שכל אחד ואחד צריך לזכות אליה וכביכול להלביש את עצמו באור האמונת הקדושה, אור רוחני ונורא מאד.

זכרון בעלמא דאתי

ואומר רביז"ל כי צריכין לשמור מאד את הזכרון שלא יפול לשכחה, דהיינו כי צריכים להיות דבוק תמיד בו יתברך ולא לשכוח

הבא, כי אדם צריך לחשוב תמיד ממנו יתברך ולדעת היטב שקיים עוד עולם, העולם הבא, והחילוק בין העולם הזה להעולם הבא הוא בכינוי שלהם בצורת ההנהגה וכו', כי כאן נקרא בשם אלוקים, שהוא העולם הזה, ומונהג בהנהגת הטבע, ואילו העולם הבא בחינת הוי"ה שם הוא גילוי האמונה הקדושה באופן פתוח בלי שום מניעות ומסכים, וצריך לחבר ולייחד את שניהם, נמצא שהאדם צריך לשמור על הזכרון מאד מאד שיזכור תמיד את אמתת מציאותו יתברך, וישמור על עצמו משכחה הגורמת למיתת הלב, כי על ידי ששוכח ממנו יתברך נתקרר לבו מאד מן האמונה הקדושה, אשר זה הדבר הגרוע ביותר, מה שאין כן כשיש לאדם לב חם וער על ידי זה תמיד יכול להתעורר לעבודתו יתברך יהיה מה שיהיה, ולכן צריך לשמור את עצמו מאד משכחה הגורמת למיתת הלב, רק לזכור תמיד בעלמא דאתי אשרי לו ואשרי חלקו.

לאדבקא מחשבתיה

ואמר רביז"ל ובחינת זו לזכור תמיד בעולם הבא, דהיינו לאדבקא מחשבתיה בעלמא דאתי, הוא בכלליות ובפרטיות, בכלליות כך ראוי להיות מנהג יראי השם, תיכף בבוקר בהקיצו

קודם שיתחיל שום דבר, יזכור מיד בעלמא דאתי, דהיינו כשאדם קם בבוקר לפני שעושה שום דבר אחר צריך מיד לזכור בעולם הבא, שזה מה שאנו אומרים בכל בוקר כשאנו קמים מן השינה, "מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתך בחמלה רבה אמונתך", דהיינו שאנו מזכירים לעצמינו שנשמתנו ירדה זה עתה מן העולם העליון ומודים להקדוש ברוך הוא על כך שהחזירה לנו ונתן לנו במתנה עוד יום אחד בעולם הזה, וכמו שפירש הרבי ר' זי"ע על הפסוק (במדבר מ"ז) ראשית עריסותיכם תרימו תרומה להוי"ה, דהיינו שאת ראשית המחשבה מן העריסה, דהיינו המחשבה הראשונה של הבוקר, צריכים להרים תרומה להוי"ה, דהיינו לדבק את מחשבתו הראשונה בו יתברך ועל ידי זה יזכה שכל היום כולו ילך בדביקות הבורא, והכל תלוי כפי מחשבתו של האדם דהיינו כי צריך לחשוב בכל בוקר על גודל חסדיו יתברך על שהחזיר לי את נשמתך ונתן לי עוד יום בזה העולם, ובוודאי כשם שהוא יתברך עזר לי בעוד יום בזה העולם כן בוודאי יעזור לי להלן ואם ארצה אוכל להתקרב אליו יתברך מאד מאד ביום הזה אם רק לא אהיה בטלן, כי היום הזה עדיין אף פעם לא היה וכבר אף פעם לא יהיה וכו' וכו', באופן

התגלות המדריגות התחתונות של הקדושה, ואף שגם מדריגות העליונות של הקדושה יש מהם גם כן התגלות בעולם הזה אך שאין להתגלות מתלבש בעצם בזה העולם כי אם הארה שמאיר בבחינת רגלין, אבל בחינת רגלין מתגלין בעצם בזה העולם, היינו כביכול הקדוש ברוך הוא יושב על המרכבה העליונה שהם בחינת אברהם יצחק יעקב ודוד, שהם כנגד הדי' תפילות שחרית מנחה מעריב וחצות, והעולם הזה הוא בחינת הדום רגליו של הקדוש ברוך הוא, בבחינת הרגליים של הקדושה שהם המדריגות התחתונות יותר, כלומר שעצם גילוי האלקות אינו מתגלה בעולם הזה באופן גלוי, רק קצת גילוי בחינת הרגלין של הקדושה, כי אם היה מתגלה בעולם הזה עצם גילוי אלקותו יתברך הרי היתה הבחירה בטלה לגמרי מרוב אור גילוי אלקות, ובוודאי כולם היו רצים אליו יתברך, אך בשביל הבחירה והנסיון נסתר אלקותו יתברך בזה העולם ונגלית רק למי שזוכה לחתור ולחפש אחריה ולכן העולם הזה נקרא אלקיים שהוא גימטריא הטב"ע כי העולם הזה מתנהג על פי הנהגות הטבע ומי שמסתכל על העולם הזה סתם כך, נדמה לו שהכל מתנהג רק על פי דרך הטבע, ואינו רואה את רוחניות אלקותו יתברך המסתתרת בכל

כזה תהיה מחשבתו, ועל ידי זה ימשיך על עצמו עריבות גדולה, כי כפי שהאדם מתחיל את יומו כך יהיה כל היום כולו ואחר שזכה לדבק את מחשבתו הראשונה באמתת מציאותו יתברך בכלליות, אחר כך יעשה זאת בפרטיות, דהיינו שיזכיר לעצמו בפרטיות בכל פרט ופרט שהולך לעסוק בעולם הזה, הן בעסקי עולם הזה ממש והן בקיום התורה והמצוות וכו', את אמתת מציאותו יתברך ולא ישכח ממנו עד שיניח את עצמו לישון בלילה, ויחזיר את נשמתו אליו יתברך, ועל כל פנים בכל בוקר כשקמים צריכים לשמוח מאד מאד על כך שהקדוש ברוך הוא החזיר לנו את הנשמה, ממש בבחינת תחיית המתים, וכמו שאנו מברכים בכל בוקר, המחזיר נשמות לפגרים מתים, כי בלילה היה הגוף פגר מת ללא נשמה ועתה כחסדיו ורחמיו יתברך החזיר לנו את הנשמה והחייה אותנו לעוד יום אחד.

והארץ הדום רגלי

ואומר רביז"ל כי כל העולם הזה הוא התלבשות מדריגות התחתונות של הקדושה, היינו בחינת רגלין של הקדושה בבחינת (ישעיה ס"ו) והארץ הדום רגלי, דהיינו שכל העולם כולו הוא אלקות גמור, אלא שכאן היא

פרט ופרט מפרטי הבריאה, והנה כל יום יש בו מחשבה דיבור ומעשה, כמו שרואים בחוש שבכל יום משתנות המחשבות של האדם, בכל פעם הוא חושב על דברים אחרים, וכן בכל יום מדבר דיבורים אחרים ועושה דברים אחרים, והקדוש ברוך הוא מצמצם אלקותו מאין סוף עד אין תכלית עד נקודת המרכז של עולם הגשמי שעומד עליו ומזמין לו לכל אדם מחשבה דיבור ומעשה לפי היום ולפי האדם ולפי המקום ומלביש לו בזאת המחשבה דיבור ומעשה שמזמין לו רמזים כדי לקרבו לעבודתו, ולכן צריך להעמיק מחשבתו בזה ולהגדיל בינתו ולהבין מהו הרמיזות בפרטיות שמלוכש בזאת המחשבה דיבור ומעשה של זה היום שהזמין לו השם יתברך, הן מלאכה או משא ומתן וכל מה שמזמין לו השם יתברך בכל יום צריך להעמיק ולהגדיל מחשבתו בזה כדי להבין רמיזותיו של השם יתברך, דהיינו כי בכל יום ויום עוברים על האדם דברים אחרים, ובכל פעם הוא נפגש עם אנשים אחרים ויש לו עסקים אחרים, ובכל יום ויום צריך להעמיק את מחשבתו להבין מדוע הזמין לו הקדוש ברוך הוא לדבר עם אדם פלוני וכו' ומדוע דיבר מה שדיבר, ומדוע חשב מה שחשב ועשה מה שעשה וכו' וכו', ויראה לקשר זאת מיד אליו יתברך כדי

להבין מה הקדוש ברוך הוא מרמז לו, ולכן בוודאי כשהאדם מדבר תמיד כדאי לו לקשר את הדיבור אליו יתברך ולבלול בתוך דיבוריו דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, שעל ידי זה יהיו כל דיבוריו עם כל אדם מקושרים אליו יתברך וזוהי מדריגת הצדיקים הגדולים שעושים את כל מעשיהם לשם שמים שבכל יום ויום הם מדברים דיבורים חדשים הן אליו יתברך והן ממנו יתברך, וכן עושים בכל יום מעשים חדשים, מצוות ומעשים טובים, וכן מקדשים את מחשבתם ומדבקים אותה בו יתברך וכו', ועל ידי זה זוכים למה שזוכים אשרי להם ואשרי חלקם, וכן כל אדם צריך להמשיך על עצמו מדריגה זאת שכל דיבוריו מעשיו ומחשבותיו יהיו קשורים ודבוקים בו יתברך אשרי ואשרי הזוכה לזאת אשרי לו ואשרי חלקו, וכמו שראינו ושמענו אצל הצדיקים הגדולים כמו אצל הבעש"ט זי"ע שלפני התגלותו היה הולך בכפרים ומסתובב בין פשוטי העם כשגם הוא לבוש בגדים פשוטים וכו', והיה מדבר עם האנשים דיבורי אמונה והיה שואל אותם מה שלומם ומה שלום ביתם, ואיך מרגישים ילדיכם, והאם הפרה נותנת חלב וכו' וכו', וכך באופן הוזה הוציא מהם דיבורי אמונה שונים כל אחד באופן אחד, זה אמר ברוך השם אני מרגיש טוב, וזה ענה הקדוש ברוך הוא

עוזר עם הילדים, והשלישי אמר חסדי ה' הפרה נותנת חלב וכו' בכל אחד ואחד הכנים דיבורי אמונה והשנחה פרמיית וכו', ועל ידי זה גילה את הקדוש ברוך הוא על ידי דיבוריו וכן הוא לגבי כל דיבורי האדם שמדבר במשך היום שצריך לקשרם אליו יתברך וכן לגבי מעשיו וכן מחשבותיו, ועל ידי זה יזכה להיות דבוק בו יתברך באמת.

גדלת מאד

ואומר רביז"ל אך ההגדלות השכל בזה צריך להיות במדה שלא יצא מנכול הקדושה, רק לפי שכל אנושי שלו כן יגדיל המחשבה בזה, וכן לא יסתכל בזה למעלה ממדריגתו, כי במופלא ממך אל תדרוש (הגינה י"ג) וזה גדלת מאד הוד והדר לבשת היינו כשרוצה ליקח דבר מזה העולם שהוא בחינת הוד והדר לבשת שהם בחינת רגלין המלוכשין בזה העולם יהיה בבחינת גדלת מאד היינו שהגדלת השכל יהיה במדה ובצמצום וזה מאד שהוא סמרא דשמאלא שממנו הצמצום, כי כל אחד ואחד צריך לצמצם את עצמו באופן אחר, דהיינו לפי מידתו ומדריגתו, כי יש עוד דברים לעסוק בהם בעולם הזה, כי צריך להתפלל וללמוד תורה ולקיים את המצוות וכו', וגם מי שיודע לעסוק בדברים

אלה צריך צמצום נכון, וזה פירוש הפסוק הוי"ה אלקי דהיינו שמקשר את העולם הזה לעולם הבא, הוי"ה לאלקים, גדלת מאד הוד והדר לבשת, דהיינו שמתלבש את עצמו כביכול בלבושים של הקדוש ברוך הוא שהוא גילוי אמתת מציאותו יתברך בזה העולם וכו', עומה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, כביכול כל השמים מקיפים את האדם כמו וילון, כי זוכה לראות מכל דבר ודבר את אמתת מציאותו יתברך וכשאדם חי באופן כזה חייו חיים אחרים לגמרי, חיים רוחניים והאדם זוכה לשמוח בחייו ולהחיות את עצמו בכל פרט ופרט.

שוב יום אחד

והנה הצמצום הנכון והאמיתי הוא בבחינת מה שאמר רבי אליעזר לתלמידיו (שבת קנ"א) "שוב יום אחד לפני מיתתך", ושאלו אותו תלמידיו וכי יודע אדם מתי ימות, ענה ואמר להם, ישוב בכל יום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה, ואשר זהו הצמצום האמיתי והנכון, כי כל אחד ואחד צריך לדעת אשר אם הקדוש ברוך הוא החזיר לו את נשמתו, אם הקדוש ברוך הוא נתן לו במתנה עוד יום בזה העולם, סימן שבאותו יום הוא יכול לתקן את כל מה שקלקל ולחזור בתשובה שלימה

זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא אתו עמו ואצלו באותו יום, כי בכל יום ויום יכולים לחזור בתשובה ולתקן את כל מה שקלקל ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה לנצל את ימיו, וכמו שמשפטים על הרה"ח ר' אברהם שמערינהארץ ז"ל שהיה בא לעת זקנותו לבית המדרש בכל יום ויום, עם מקלו, וכשנכנס היה מנשק את המוזה ואומר, "אה.. יום חדש... יום חדש...", וכך חי את ימיו כל יום ויום ועל ידי זה זכה לחיות חיים טובים ונעימים אשרי הזוכה לחיות באופן כזה.

עון עקבי יסובני

ואומר רביז"ל ואפילו מי שיודע ומבין בזה היינו שזוכה להבין הרמזים שמרמזו לו השם יתברך בכל דבר ואם כן ירצה לעסוק רק בזה היינו שיעסוק רק בעסקי העולם הזה מאחר שהוא מבין הרמזים שהשם יתברך מרמז בהם אך באמת אינו כן כי צריך האדם שיהיה לו הסתפקות להסתפק מזה העולם רק במה שצריך לו בהכרחיות מזה העולם וזה מחמת שני מעמים, א. מחמת שזאת הקדושה המלוכשת בעסקי העולם הזה הוא בחינת רגליו, והיא קדושה נמוכה בבחינת (תהילים מ"ט) עוון עקבי יסובני, שהקליפות מסבבין אותה תמיד ורוצין לינוק מהם על כן הוא מקום מסוכן, כן

לפניו יתברך, ולכן עליו לנצל את היום הזה שאותו קיבל מתנה ממנו יתברך, וכאשר האדם מרגיל את עצמו לחיות רק עם היום הזה, דהיינו לדעת שאין לו אלא את אותו היום בלבד ואף פעם אי אפשר לדעת מה יהיה ביום המחרת, שמא הקדוש ברוך הוא לא יחזיר לו עוד את נשמתו וכו', ובאופן כזה כל היום כולו יתנהג באופן וצורה אחרת לגמרי כי מעשיו דיבוריו ומחשבותיו יהיה אחרים לגמרי, כי יודע שיש לו רק עוד יום אחד לחיות וכו' בוודאי יפסיק לדבר לשון הרע ורכילות וליצנות וכו', וכן יפסיק לחשוב ולהרהר הרהורים רעים ויעשה רק מעשים טובים וכו' מאחר שיש לו רק יום אחד לחיות בעולם הזה, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין צ"ח) שרבי יהושע בן לוי שאל את אליהו הנביא מתי יבוא משיח, ואמר לו היום, וכשעבר היום ולא בא, הלך רבי יהושע בן לוי לשאול עוד הפעם, ואמר לו אליהו הנביא, (תהילים צ"ח) "היום אם בקולו תשמעון", דהיינו כי הכל תלוי בכלל ישראל כפי שיזכו לחזור בתשובה וכו', ומוהרנ"ת ז"ל מסביר על מאמר חז"ל זה שיוצא מכך שאם האדם זוכה לחיות באופן הזה לידע כי אין לו רק יום אחד ויודע שלפניו רק אותו היום, בבחינת היום אם בקולו תשמעון וכו', על ידי זה זוכה לגאולה, כי

צריך להסתפק רק בהכרחיות, ועוד מחמת שיש עבודה גבוהה מזו שהוא קדושה גבוהה ממנה וצריך לעבוד השם יתברך באותן העבודות והקדושות הגבוהות מזה, דהיינו ללמוד ולהתפלל שהם עבודות גבוהות יותר וקרובות יותר אל הקדושה מאשר ללכת ולחפש את הרמזים שיש בתוך עסקי העולם הזה, והנה יש שני מיני עבודות, ישנם עבודות פנימיות שהם לימוד התורה וקיום מצוותיה וכו', כי התורה היא חכמתו יתברך וכשהאדם מכניס את עצמו בתוך התורה הקדושה על ידי זה מכניס את עצמו יותר ויותר בתוך חכמתו יתברך ובוודאי עבודה זו היא עבודה פנימית מאד, כי מתקשר בחכמתו יתברך וכו', וכן עבודת התפילה ובפרט כשהאדם מרגיל את עצמו גם להתבודד אליו יתברך ולדבר עמו יתברך בלשון שהוא רגיל בה, בשפת האם שלו, ובכל יום ויום מדבר דיבורים חדשים אליו יתברך, וכן התפילות הקבועות וברכת המזון וקריאת שמע שעל המטה וכו', וכן קיום המצוות ללבוש ציצית ולהניח תפילין ולשמור שבת ולאכול כשר ולגדל זקן ופיאות ולתת צדקה ולגמול חסדים וכו' וכו', וכמובן לשמור את עצמו מעבירות אשר כל זה נקרא עבודות פנימיות שיש להם קשר ישיר אל הקדושה, כי כל תפילה או

לימוד או קיום המצווה וכו', הם עבודה פנימית הקשורה בקשר ישיר אליו יתברך, וחוץ מזה ישנם גם עבודות חיצוניות שהם כל הדברים שהאדם עוסק בהם בעולם הזה, עסקי פרנסתו וכו', וכן אכילה ושתיה ושינה וכו' וכו', וכשהאדם זוכה ועושה את העבודות החיצוניות שלו בקדושה ומהרה על ידי זה בעצמו נעשים כל הרמזים אצלם ממילא כי המון העם שאין להם זה השכל להעמיק בכל זה להבין הרמזים וכו' נעשה אצלם כל זה ממילא על ידי שינה וציצית ותפילין ותורה ותפילה ומשא ומתן, כי השינה היא בחינת לאדבקה מחשבתא בעלמא דאתי כי בשעת השינה הנשמה עולה לעלמא דאתי, וציצית ותפילין הם בחינת צמצום ומוחין, ותורה היא בחינת ההסתפקות צמצום, כי בלי התורה לא היה האדם יודע מה לעשות וכיצד להתנהג וכו', והיא עיקר הכח המצמצם את האדם באופן שידע את הדרך ילך בה, ולכן אנו מוצאים שהבעל דבר מתגבר בעיקר על לימוד התורה הקדושה ובדעה יניח לאדם לעשות כל מיני דברים אחרים העיקר לא ללמוד תורה כי יודע שהתורה הוא העצה כנגדו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל') אמר הקדוש ברוך הוא בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תכלין כי לימוד התורה היא עיקר העצה כדי להנצל מן

היצר הרע מכיון שעל ידי לימוד התורה זוכה להמשיך אלקות אל זה העולם, וכן כשעוסק במשא ומתן בצרכי פרנסתו או בשאר עסקי העולם הזה וכו', על ידי שיקשר את הקדוש ברוך הוא בכל מעשיו על ידי זה יעשה יחוד בין הוי"ה לאלקים, בין העולם הזה להעולם הבא אשרי ואשרי הזוכה לזה.

נשאת ונתת באמונה

והנה כשאדם זוכה לקשר את עצמו בכל דבר ודבר אליו יתברך אין למעלה מזה, ובפרט כשזוכה למצוא את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר בעולם הזה ויודע שכל דבר מה שקורה הוא מושג בהשגחה נוראה ונפלאה ולכל דבר יש כוונה וכו', על ידי זה יוכל למצוא אותו יתברך בכל מקום, כי האדם צריך לידע ולהאמין שכל מה שקורה בעולם הוא בהשגחה פרטיית, ואם הקדוש ברוך הוא סיבב עמו שימכור רהיטים למשל ושם תהיה פרנסתו, עליו לדעת שאת הרהיטים הללו בנו מעצים שגדלו ביערות שונים בחלקים שונים של העולם, ולכל אחד ואחד יש את הכסא והשולחן שלו הבאים מעצים שגדלו במקומות אחרים לפי שורש נשמתו, וכן בכל עסקי הגשמיים בבגדיו שהוא לובש ובאכילתו שהוא אוכל הוא יודע

שלכל דבר ודבר יש שייכות לשורש נשמתו דייקא כי הירקות האלו גדלו במקום פלוני והם שייכים דייקא אליו, ולכן הגיעו אליו ולא למישהו אחר וכו' וכו', כי הכל לכל מושג בהשגחה פרטיית נוראה ונפלאה מאד מאד, ומי שזוכה לחיות באופן כזה זוכה למצוא בתוך משאו ומתנו בעינינים הגשמיים של העולם הזה את הקדוש ברוך הוא בכחינת נשאת ונתת באמונה, וזה ששואלים למעלה בעולם העליון את האדם, "ערוך מקרא שקרית משנה ששנית, נשאת ונתת באמונה?", דהיינו האם זכה למצוא מכל דבר ודבר את הקדוש ברוך הוא גם מתוך עסקיו הגשמיים בעולם הזה, האם קישר את האמונה הקדושה אל כל מעשיו הגשמיים? וכשהאדם זוכה לחיות את חייו באופן הזה דהיינו שמקשר את עצמו אל האמונה הקדושה ומדבק את עצמו בתורה על ידי זה זוכה לעליה גדולה אשרי לו, כי אין עוד מדריגה גדולה מזו שהאדם זוכה למצוא את אלקותו יתברך בכל פרט ופרט בעולם הזה, שעל ידי זה יזכה לחיות חיים אמיתיים ונצחיים.

נשכחתי כמות מלב

והנה לזכות למדריגה זו אין זה דבר קל כלל ועיקר, כי בסופו של

האדם זוכה להתקרב בשלימות אל צדיק אמיתי שיכול להחזירו אליו יתברך על ידי זה ישאר לבו בחמימות גדולה ותמיד יבער ויתחדש על ידי הצדיק שיעורר ויחזק אותו לעבודתו יתברך כי יכניס בו אמונה כזו בבורא כל עולמים עד שידע שהוא אינו יכול לעזוב את הקדוש ברוך הוא יהיה מה שיהיה, כי בוודאי אפילו אם חטא ופשע ופגם וכו' עליו לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אך מי שאינו זוכה להתקרב אל הצדיק ולא עוד אלא שחולק על הצדיק וכו', על ידי זה יש לו מיתת הלב, שלבו מת והוא אינו זוכה לראות שום דבר רוחני בעולם הזה, ונופל בעצמו מאד, ושוכח ממנו יתברך, אשר כשהאדם זוכה לזכור ממנו יתברך על ידי זה הוא נעשה טוב רואי, ויש לו עין טובה, דהיינו שלא אכפת לו שאחרים גם יוכו להניע למדריגות אלו ורוצה ליכות כל יהודי ויהודי להתקרב אליו יתברך, אשר אין למעלה מזה, וזו היתה מדריגת דוד המלך שבו כתוב (שמואל ב' ט"ז) יפה עינים וטוב רואי, וזה מה שיגלה משיח צדקינו בעולם, דהיינו שיכניס את הענין של טוב רואי בעולם, שכל יהודי ויהודי יזכה לעין טובה, שירצה לקרב עוד יהודים אליו יתברך, ויכניס בעולם אלקות, מה שאין כן אבשלום היה בדיוק

דבר אנו נמצאים בזה העולם והמח שלנו מונח בתאוות והכלי העולם הזה ואפילו שאנו כבר יודעים מכל הדברים הללו קשה לנו מאד לזכור אותם ולקיימם הלכה למעשה, וכמו שאמר רביז"ל פעם, שאדם יכול להחזיק מת בידו שלשה ימים, ובוודאי יהיה לו הרהורי תשובה גדולים, אך אם יראה את התאוה וכו', יזרוק את המת לאחוריו וירוף אחר תאוותו וכו', עד כדי כך, לאחר שלשה ימים שמחזיקים מת ומכניסים היטב בדעתו שהיום או מחר גם הוא יכול להיות מת... אך עדיין יש לאדם תאוות גדולה כשהוא רואה את התאוה מול עיניו וכו', ולכן צריכים רחמים רבים כדי לזכות אל המדריגה הזאת למצוא אותו יתברך מכל דבר ולהכירו מכל פרט בזה העולם, וכדי לשמור הזכרון הנ"ל, דהיינו שיוזכר תמיד בעלמא דאתי, וידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, צריך לשמור את עצמו שלא יפול לבחינת רע עין, לבחינת מיתת הלב, כי עיקר הזכרון תולה בעין בבחינת (שמות י"ג) ולזכרון בין עיניך, כי עיקר השכחה בא על ידי רע עין על ידי מיתת הלב בבחינת (תהילים ל"א) נשכחתי כמת מלב כי רע עין ומיתת הלב הם בחינת אחת ועל כן נבל שהיה רע עין נאמר בו (שמואל א' כ"ה) וימת לבו בקרבו, כי כאשר

להיפך, כי היה רע עין מאד, ועינו היתה צרה במלכות אביו וכו', וסופו היה שנתלה בעצמו על העץ על ידי שערותיו, ואז נהרג על ידי שלשה חיצים, כי זהו סופם של כל אלו שיש להם רע עין, ועינם צרה באחרים וכו', שאין להם הצלחה בשום דבר ולא עוד אלא שהם מאבדים את עצמם לדעת, וגורמים לעצמם רק רעות גדולות, ולכן על ענין זה צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להיות טוב עין שלא יהיה אכפת לו שיהודי שני גם זוכה להתקרב אליו יתברך וכו', וכמו שאמר פעם רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל (עיי' שיחות הר"ן סי' פ"א) שזוהי מעלה ומדריגה גדולה שעל כל פנים אם אני איני זוכה להיות איש כשר שארצה שחברי יהיה איש כשר, ומוהרנ"ת ז"ל לא הבין בתחילה מדוע זוהי מדריגה כל כך גדולה, וכי מי אינו רוצה שחבריו יזכה להיות איש כשר, אבל לאחר מכן הבין שכך הוא טבעם של בני אדם שאם הם אינם זוכים להיות אנשים כשרים, הם אינם חפצים שחבריהם יהיו אנשים כשרים גם, כמו שרואים בחוש, ולכן צריכים להתפלל הרבה מאד אליו יתברך כדי שיזכה למדריגה זו שירצה לזכות עוד יהודים עם הלימודים הנפלאים שהוא למד, ולא תהיה עינו צרה באחרים, רק ימסור את נפשו לגלות להם את הטוב שזכה לו.

עינינו של אבשלום היתה

וכזה מלביש רביז"ל את המאמר של חכמינו הקדושים (נדה כ"ד) תניא אבא שאול אומר קובר מתים הייתי, דהיינו כי אבא שאול שהיה אמורא השתדל לתקן תמיד את הרע עין הנקרא מיתה כנ"ל, פעם אחת נפתחה מערה מתחת, היינו בחינת דביקות בחינת כמער איש ולויות (מלכים א' ז') כי מי שזוכה לתקן את בחינת רע עין זוכה לדביקות הבורא, כי אין דבר שיפריע לו להתקדם ולהתעלות בעבודת השם יתברך, כי עיקר המניעה בעבודת השם יתברך היא רק כשהאדם הוא רע עין והוא מקנא בשני, מה שאין כן אם האדם רוצה רק לעזור לשני, אין שום דבר שיכול למנוע ממנו מלהתקרב אליו יתברך וממילא זוכה לבחינת דביקות גדולה, והנה עלינו לדעת שכל יהודי ויהודי הוא בן יחיד אצל הקדוש ברוך הוא חלק אלוך ממעל ממש וחשוב אצלו יתברך מאד מאד וכל יהודי ויהודי יש לו שייכות אליו יתברך ולכל שבט ושבט יש את הדרך והנוסחא שלו וכו', וכשהאדם זוכה לדבק את עצמו אליו יתברך אין הוא יכול לומר שרק דרכו היא הדרך האמיתית, ורק הוא אוהו בהאמת וכו', כי זהו חסרון האמת ומראה לדעת שאינו אוהו באמת כלל, רק

לכנום בגלגל עינו של מת היינו ברע עין עד שהוצרכתי להשתמש בבחינת משיח כדי להכניע את הרע עין, וזה עד חממי שהוא בחינת רוח אפינו משיח ה' וכשחזרתי לאחורי אמרו לי עינו של אבשלום היתה, כי אבשלום נפל לבחינת הרע עין הזאת וכו', וזה שאנו מוצאים שכל הצדיקים הגדולים שהיו עוסקים במדריגות והשגות אלו ורצו להכניס אלוקותו יתברך בעולם, ולשבור את הרע עין הגורם מיתת הלב וכו', היתה עליהם מחלוקת גדולה, כי עליהם מתגברים הקליפות מאד מאד וכו', ובאמת מחמת שקדושתם גדולה כל כך לכן מתגברים עליהם הקליפות ויש עליהם מחלוקת כי אם לא היתה שם קדושה גדולה וכו' לא היו חולקים כל כך, וכמו שאנו רואים שהשודדים עומדים לשדוד רק במקום שיש כסף ואף פעם לא יבואו לשדוד מכונית של זבל... וכך הוא שהסמטרא אחרא אף פעם לא תבוא לחלוק אלא על הקדושה הגדולה, ולכן אנו מוצאים שיש מחלוקת על הצדיקים וכו' וכו'.

לשון הרע

ואמר רביז"ל וצריך לשמור את העין מכח המדמה ואפילו מי שהוא מוב עין צריך לשמור מזה כמו שאנו רואים כי אפילו מי שיש

עיקר האמת הוא לדעת שכל יהודי ויהודי יקר וחשוב אצלו יתברך, וכל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך וכל הדרכים של כלל ישראל הם אמת מאחר שהם מוליכות אליו יתברך, וזה שאבא שאול היה קובר מתים, דהיינו שהיה קובר את הרע עין המביא מיתת הלב שעל ידה נגרם חסרון באמת, כי מי שלבו מת אין לו שום הרגשה ליהודי שני כלל וכלל, ולכן אינו אוהו באמת וחושב שרק הוא הולך בדרך האמת וכו', מה שאין כן כשלבו של האדם ער והוא רוצה להדבק בו יתברך על ידי זה בוודאי יאהב כל יהודי ויהודי, וכמו שאנו מוצאים שחשן המשפט שבו היו שמות כל שבמי ישראל והתאחדו כולם ביחד וכו', היה על לב אהרן, כי דייקא על לב אהרן שבער אליו יתברך היו יכולים לשים את חושן המשפט המלמד שכל יהודי ויהודי חשוב כי כל שבט ושבט היתה לו הדרך שלו וכולם הוליכו אל מקום אחד, אליו יתברך.

עינו של אבשלום

והנה כשמגיעים למדריגת זו האדם נמצא בסכנה גדולה מאד מאד ויש עליו מחלוקת וזה שאמר אבא שאול, ועמדתי בגלגל עינו של מת עד חממי, היינו מחמת הדביקות העמדתי עצמי בסכנה

לו ראייה יפה יכול למעות על ידי שרואה מרחוק ונדמה לו להיפך מן האמת על כן צריך שמירה יתירה מזה וכח המדמה בא על ידי לשון הרע וכו', ולכן צריכים לשמור מאד מאד מדיבורים אסורים שהם דיבורי לשון הרע רכילות וליצנות וכו' וכו', ובפרט להזהר שלא לדבר לשון הרע וכו' על צדיקים גדולים ואנשים כשרים וכו', כי מי שמדבר עליהם כל דבר אסור וכו' בסופו של דבר נעקר לנמרי... וזה הכח המדמה הוא מבקש תמיד כלי לשכון שם ועל כן הוא מחזיר תמיד לשרות על פי שונה הלכות, ולכן הם צריכים להזהר מאד מאד על כך שישמרו את פיהם שלא ידברו על צדיקים לשון הרע וכו', כי היצר הרע רוצה להתלבש עליהם דייקא וכו', וכשאדם זוכה לשמור את דיבורו ואינו מדבר דיבורים רעים וכו', על ידי זה זוכה למח נקי ומזוכך וזוכה לאמונה שלימה ועל ידי אמונה זוכה להשגות אלקות עד שיכול לזכות לנבואה ממש, אשר זה בחינת עומה אור כשלמה דהיינו

שמתעמף כביכול באלקותו יתברך שעל ידי זה זוכה לדביקות גדולה ולהשגות אלקות וכו', ולכן אשרי ואשרי הזוכה להשתוקק מאד מאד אחריו יתברך ומדבק את עצמו בו יתברך ומדבר אליו יתברך ועל כולם כשזוכה להיות תמיד רק בשמחה שעל ידי זה ממשיך על עצמו בחינת רוח נבואה, כי הנביאים היו תמיד בשמחה גדולה ועל ידי זה המשיכו על עצמם את הנבואה, ולכן צריך לעבוד הרבה על נקודת השמחה, שעל ידי זה מוכך ומטהר את מוחו ואז זוכה להבין שאין לו אלא את היום הזה שבו יכול להדבק בו יתברך ועל ידי זה מתנהג אחרת בכל היום כולו ומנצל אותו לדברים טובים וקדושים, אשרי ואשרי הזוכה לקיים את עצותיו הקדושים של רבינו ואינו מטעה את עצמו כי זכינו שיש לנו רבי גדול וקדוש כל כך המגלה לנו עצות נוראות ונפלאות כיצד להתקרב באמת אליו יתברך ועלינו להתחזק ולצייתו ואז בוודאי נזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, אשרי הזוכה לזה.

ליקוטי מזהרין חלק א' סי' ג"ה

הרע, דהיינו כי הקדוש ברוך הוא, ברא את הס"מ שיסתיר ויכסה את אמתת מציאותו יתברך וירחיק ממנו אנשים, והכל בשביל הבחירה והנסיון, והנה היצר הרע המרחיק אנשים ממנו יתברך ומסתיר מהם את אמתת מציאותו יתברך הוא הרשע שאת מפלתו אנו רוצים לראות, מאחר שהוא המרחק אותנו מן הקדושה ומונע מאתנו מלהתקרב אל טובתינו הנצחיית וכו', ואותו דבר יש גם לאותם אנשים המרחקים בני אדם מן הקדושה, והמונעים מהם להתקרב אליו יתברך וכו', ומדברים כפירות ואפיקורמות, מחמת שהיצר הרע בעצמו נתלבש בהם, ולכן הם בכלל רשעים הרוצים לרחק יהודים ממנו יתברך, והנה כשרוצים לראות את מפלתם דהיינו כשהאדם רוצה לצאת מהשפעת היצר הרע והרשעים שבהם מתלבש היצר הרע וכו', ורוצה כבר לזכות לצאת מכל צרותיו וכו', אינו יכול לזכות לזה אלא על ידי בחינת ארץ ישראל, כמו שכתוב שב לימיני עד אשית אויבך הדום לרגליך וכו', והענין הוא כי רביז"ל מביא (ליקוטי מזהרין חלק א' סי' ז') שארץ ישראל היא בחינת האמונה הקדושה, וכמו שכתוב (דברים י"א) ארץ אשר

הקדוש ברוך הוא עזר לנו שנוכל להתאסף ולדבר עוד שבוע אחד מדיבוריו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע, אשר זכות זו היא זכות גדולה מאד שכל עוד האדם נמצא בחיים חיותו לא יוכל להשיגה, אך דבר אחד עלינו לדעת והוא שבזכות זה שנתאסף ונדבר מתורתו הקדושה של רביז"ל ובפרט כשנזכה לקיים את עצותיו הקדושים בתמימות ופשימות בלי שום חכמות כלל, על ידי זה נזכה בסופו של דבר לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מזהרין חלק א' סי' ג"ה.

שב לימיני

ואומר רביז"ל דע כי לראות במפלתם של רשעים אי אפשר אלא על ידי בחינת ארץ ישראל, בבחינת (תהילים ק"י) שב לימיני עד אשית אויבך הדום לרגליך, ימין זה בחינת ארץ ישראל בחינת בנימין, בן ימין, שנולד בארץ ישראל, ועלינו להבין מי הוא אותו רשע שאנו רוצים לראות במפלתו, מי הוא זה שאנו צריכים לכסוף ולהשתוקק להפיל אותו וצריכים לבחינת ארץ ישראל כדי לזכות לזאת, ובאמת הרשע הוא היצר

עיני הוי"ה אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה כי ארץ ישראל מסוגלת מאד לאמונה הקדושה ולכן אשרי ואשרי הזוכה לגור בקדושה ומהרה בארץ ישראל, ואם אינו זוכה לזה על כל פנים כשזוכה להלך בה ד' אמות לשם שמים, וכמו שראינו שרביז"ל מסר נפשו על מנת להניע לארץ ישראל, וכן מוהרנ"ת ז"ל וכו' כי לארץ ישראל יש סגולה גדולה מאד שהזוכה לגור בה וכו' ומדבק את עצמו בו יתברך על ידי זה זוכה לאמונה הקדושה בשלימות, וחכמינו הקדושים אומרים (במדבר רבה פרשה כ"ג) אמר הקדוש ברוך הוא חביבה עלי ארץ ישראל יותר מן הכל וכו', אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה הן הארץ חביבה עלי וישראל חביבה עלי אני אכנים ישראל שהם חביבין עלי לארץ שהם חביבין עלי וכו', אמר הקדוש ברוך הוא הארץ שלי וישראל שלי הם מוטב שאנחיל ארצי וחלקי שלי לשלי וכו', וכן חכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא קנ"ה:) אורא דארץ ישראל מחכים, וזאת מחמת שארץ ישראל מסוגלת לאמונה כנ"ל, וכשאדם זוכה להכנים את עצמו באמונה הקדושה, על ידי זה זוכה לסלק ממנו את היצר הרע, והוא אינו יכול לשלוט באדם כלל וכלל, וכן מסלק מעל עצמו את שלטון והשפעת הרשעים ומתרחק מהם, כי כשאדם זוכה

להכנים בעצמו אמונה אין אדם בעולם שיכול לעשות לו מאומה, והנה בזמן שבית המקדש היה קיים היה אור גדול מאד בבית המקדש כי בית המקדש היה מאיר לכל העולם כולו כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ג') מהיכן נבראת האורה ממקום בית המקדש, כי שם ישנה אבן השתיה ומשם התחיל הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם ועל כן בזמן שבית המקדש היה קיים היה מאיר שם אור גדול ונורא מאד מאד וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל"ו) כשם שהשמן מאיר כך בית המקדש מאיר לכל העולם כולו, והנה כשאדם חטא ועבר על מצוותיו יתברך ונכבה ממנו האור האלקי וכו', היה מביא קרבן לבית המקדש והיה מתוודה עליו על חטאיו ועוונותיו אז היה מתחיל מחדש להאיר לו אורו יתברך, נמצא שבזמן שבית המקדש היה קיים אפילו אם האדם היה חוטא וכו', על ידי שהיה מביא קרבן על ידי זה היו מתכפרים חטאיו והאור המשיך להאיר לו, אך בימינו אלה שאין לנו בית מקדש ואנו נמצאים בגלות, כי מפני חטאינו גלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתינו מפני היר שנשתלחה במקדשך וכו', עלינו לדעת מה נעשה וכיצד נאיר עלינו את האור דהיינו את קדושת ארץ ישראל והאור האלקי.

ישראל.

גם זאת

זכות אבות

ועל ידי מה יכולין להמשיך את קדושת ארץ ישראל? על ידי התנוצצות אור זכות אבות, כמאמר הוזהר (שלה קע"ד). באתר דאית תמן אבות אית תמן שכינתא בבחינת (ויקרא שם) וזכרתי את בריתי יעקוב וכו' והארץ אזכור, דהיינו כי אנו נמצאים עתה בגלות מאחר שאיננו זוכים להרניש את ארץ ישראל, אור האמונה קדושה וכו', אך כשנוכה להכניס בעצמינו את זכות האבות, כשמתנוצץ זכות אבות אזי נתגלה קדושה ארץ ישראל, והנה חכמינו הקדושים אמרו (ברכות כ"ו): תפילות אבות תקנום, דהיינו כי האור של אברהם יצחק ויעקב שהם האבות הקדושים הם בתפילות שתקנו כי אברהם תיקן תפילת שחרית יצחק תיקן תפילת מנחה ויעקב תיקן תפילת ערבית, נמצא שכאשר האדם זוכה להתפלל את הג' תפילות הקבועות הללו בכוונה חיות ודביקות גדולה להשם יתברך על ידי זה ממשיך על עצמו אור זכות האבות, כשמתפלל שחרית בכוונה ממשיך על עצמו זכות אברהם אבינו, כשמתפלל מנחה בכוונה ממשיך על עצמו זכות יצחק אבינו, וכשמתפלל ערבית

ואומר רביז"ל ולהמשיך בחינת קדושת ארץ ישראל עכשיו בגלות שהיא תחת יד הסמרא אחרא ואין יכולת בקדושתה להתגלות, כי עד ביאת משיח צדקינו שיבנה לנו את בית המקדש אין יכולת בקדושתה של ארץ ישראל להתגלות ואנחנו נמצאים עדיין בגלות מר, ואפילו שיהודים גרים בארץ ישראל וכו', אך אנו עדיין נמצאים בגלות גדולה מאד מאד, אף על פי כן יכולין לגלות ולהמשיך קדושתה אפילו בגלות המר הזה בבחינת (ויקרא כ"ו) ואף גם זאת בארץ איביהם, היינו אפילו בגלות המר יכולין לגלות בחינת "גם זאת", וזאת היא המלכות, האמונה שהיא ארץ ישראל, וכמו שכתוב אצל הכהן גדול כשנכנס לבית המקדש, "בזאת" יבוא אהרן אל הקודש, דהיינו שנכנס בבחינת "זאת" שהיא המלכות, האמונה הקדושה, וארץ ישראל היא גם בחינת המלכות והאמונה הקדושה, נמצא שגם בגלות הגדולה הזאת עדיין אנו יכולים להמשיך על עצמינו קדושת ארץ ישראל, דהיינו את האור הגדול הזה, אור האמונה הקדושה, שכל אחד ואחד יכול להמשיך על עצמו באם יזכה להמשיך על עצמו קדושת ארץ

בכוונה ממשיך על עצמו זכות
 יעקב אבינו, ועל ידי שממשיך על
 עצמו את זכות האבות הקדושים
 על ידי התפילה בחיות ובדביקות
 וכו', על ידי זה ממשיך על עצמו
 קדושת ארץ ישראל, כי על ידי
 התפילה ממשיך על עצמו את
 האמונה הקדושה, ועל ידי
 שממשיך על עצמו אמונה ממילא
 ממשיך על עצמו קדושת ארץ
 ישראל, וכשאדם זוכה להיות חזק
 באמונה והמשיך על עצמו קדושת
 ארץ ישראל, אזי לא די שהאדם
 ניצול מהרשע אלא גם רואה
 בהרשע מה שהרשע רצה לראות
 בו, כי הרשע רצה לתרום אותו
 לגמרי, ועתה כשזכה להמשיך על
 עצמו את האור הנ"ל וכו', על ידי
 זה זוכה לראות את מפלת
 הרשעים וכשלונם המוחלט, עד
 שזוכה לראות בהם מה שרצו
 לראות בו.

רע עין

כי הרשעים ממשיכים בחינת רע
 עין על שונאיהם, בחינת (ברכות
 י"ג:) ולא עוד אלא שרואה בשונאיו,
 כי הרשעים יש בהם רע עין
 שתמיד מסתכלים בצורה רעה
 ורוצים להכניס רע באדם, ואין
 בהם מוב רק רע, כי מכשילים את
 האדם בפגם הברית הנקרא רע
 כמו שכתוב (בראשית ל"ח) ויהי ער
 רע בעיני ה', וחכמינו הקדושים

אומרים העין רואה והלב חומד
 וכלי המעשה גומרים, נמצא שכל
 פגם הברית בא על ידי רע עין, על
 ידי שמסתכל במקומות שלא היה
 צריך וכו', וכמו שאמרו חכמינו
 הקדושים (ברכות י"ב:) אחרי עיניכם
 זה הרהור עבירה, וכן אמרו
 (סנהדרין מ"ח.) אין יצר הרע שולט
 אלא במה שענינו רואה, ולכן
 צריך האדם לשמור מאד מאד על
 עיניו כדי שלא יכשל בפגם הברית,
 כי היצר הרע מתלבש בעינים,
 ונקרא רע עין, שגורם לאדם
 להסתכל היכן שאינו צריך ועל ידי
 זה בא לפגם הברית וממילא יש
 להרשע שליטה עליו וכו', מה שאין
 כן כשאדם זוכה לשמור על עיניו,
 וזוכה להסתכל על רוחניות חיות
 אלקותו יתברך ורואה ומבין שאין
 שום מציאות בלעדו יתברך כלל
 והכל לכל אלקות גמור הוא ולא
 עוד אלא שאדם מלמד זכות על
 הרשע ויודע שהיצר הרע המסית
 אותי להסתכל במקומות מזוהמים
 ורוצה שאעשה רע וכו', הוא רק
 שליח ממנו יתברך כדי לנסות
 אותי להיכן אפנה על ידי זה
 הקדוש ברוך הוא שומר את האדם
 שלא יפול וגם הוא בעצמו כביכול
 דן את הרשע שהוא היצר הרע
 לכף זכות ועל ידי זה מציל את
 הצדיק מן הרשע, מן היצר הרע,
 נמצא שכאשר האדם מתחבא
 אצלו יתברך ועיניו מסתכלות רק
 עליו יתברך על ידי זה זוכה לטוב

על ידי שהאדם זוכה להתפלל בכוונה את הג' תפילות שחרית מנחה מעריב, ממשיך על עצמו אור זכות אבות ועל ידי זה מתחבא בצילו יתברך, כי כשאדם חזק באמונה ויודע שהכל מתנהג בהשגחה פרטיית על ידי זה אין אף אחד בעולם יכול להרע לו כלל.

צופה רשע

וזה פירוש הפסוק (תהילים ל"ו) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, היינו עם רע עין כנ"ל היינו שרוצה להכשיל את האדם בהסתכלויות אסורות אשר שם עיקר שליטת היצר הרע כנ"ל, אך מאחר שהצדיק בורח וחוזר תמיד אליו יתברך על ידי זה, וה' לא יעזבנו בידו, בידו דייקא היינו בהתגלות יד ה', דהיינו כשזוכה להכניס בעצמו אמונה שלימה בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית, ויודע היטב אשר בכל דבר ודבר בזה העולם יש יד ה' כי אין דבר בעולם מתנהג בעצמו, רק הכל מושגח בהשגחה פרטיית, ובכל דבר, דומם צומח חי מדבר יש בו יד ה', וכשידע זאת על ידי זה יתחבא בצלו יתברך, דהיינו הצל שנעשה על ידי יד ה' כמו שכתוב (ישעיה נ"א) ובצל ידי כמיתך, ועל ידי זה מתקיים בו ולא ירשיענו בהשפטו, בחינת ותאחו במשפט ידי, דהיינו שרואה ומבין שהכל מושגח

עין וטוב לו והוא מטיב לאחרים, מה שאין כן כשהוא חוטא ובפרט בפגם הברית על ידי זה תמיד רע לו והוא רע בעיני ה' וכו', כי נכנס בו בחינת רע עין כנ"ל.

בצל ידי

והנה כשאדם חוטא לפניו יתברך על ידי זה מר לו מאד, ולא עוד אלא שהוא מלא קושיות וספיקות עליו יתברך, ובפרט כשרואה שהרשעים והקלי עולם מצליחים ואילו אלו המקורבים אליו יתברך עובר עליהם מה שעובר וכו', והם בתכלית השפלות וכו', על ידי זה יש לו קושיא עליו יתברך, אך כשהוא זוכה להתחבאות בצילו יתברך דהיינו שמכניס בעצמו אמונה גדולה כל כך עד שיודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם וגם אלו הרשעים הם שלוחים ממנו יתברך וכו', על ידי זה מתקיים בו בחינת (ישעיה נ"א) ובצל ידי כיסיתך שזוכה להתחבאות בצלו יתברך ואז אין אף אחד בעולם שיכול להזיק לו כלל וכלל, כי הרשעים בגלות המר הזה עינים למושים כראי מוצק וארס עיניהם מביט למרחוק כבחינת (תהילים כ"ג) המה יביטו יראו בי, כי רוצים להכשיל את האדם בפגם הברית, על ידי שיסתכל במקומות אסורים וכו', אך

בהשגחה פרטיית ואז אין לו שום קושיות וספיקות עליו יתברך ואפילו שרואה שהרשע זוכה בדין וחולך לו טוב וכו', אשר דבר זה נראה כביכול ההיפך מן היושר, אך כשזוכים לדעת שבכל דבר ודבר יש יד ה' נתבטלות כל הקושיות והספיקות ונכנע היצר הרע, דהיינו אף על פי שעובר עליו מה שעובר, כפי שראינו שעבר על האבות הקדושים, עשרה נסיונות על אברהם אבינו וכן על יצחק וכן על יעקב וכו', בכל אופן לא שאלו שום קושיות וספיקות עליו יתברך כלל וכלל רק ידעו שהכל מתנהג בהשגחה פרטיית וכל דבר בחשבון צדק, ועל ידי זה לא היו להם שום קושיות וספיקות עליו יתברך כלל.

וצדקתך לישרי לב

והנה אנו רואים שרוב בני האדם אינם זוכים להתפלל אליו יתברך, ואפילו כשזוכים להתפלל אין תפילתם בכוונה וכו', וזה אפילו בג' תפילות הקבועות שחרית מנחה ומעריב, וכל שכן ההתבודדות שאין אדם זוכה לעסוק בעבודה קדושה זו והכל נמשך לאדם מחמת שאינו זוכה לאמונה שלימה, מחמת שיש לו קושיות וספיקות עליו יתברך אך כשזוכה להכניס בעצמו את ענין יד ה', דהיינו שיודע היטב אשר

אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל מתנהג על פי יד ה' על ידי זה מבטל ממנו את כל הקושיות ונתיישר לבו בשלימות האמונה ואז מחזק את עצמו ומתפלל על צרכיו, כי עיקר התפילה היא על ידי אמונה שמאמין שהכל ברשות הקדוש ברוך הוא אפילו לשנות הטבע, וזאת מאחר שנתיישר לבו וכו' בבחינת (תהילים ל"ז) וצדקתך לישרי לב, כי עיקר התפילה היא רק כשמכניס בעצמו השגחתו יתברך הפרטי פרטיית ויודע שהכל תלוי רק בו יתברך ואין שום דבר בעולם שאינו מושגח על ידו יתברך בהשגחה פרטי פרטיית, ובאמת זוהי מלחמת עמלק שעוברת על עם ישראל מדור דור, כי עמלק בגימטריא ספק, שמכניס ספיקות באדם היש הוי"ה אם אין, ועל ידי זה מרחיק את האדם מן התפילה, ועוד מימי משה רבינו משעת קבלת התורה בא עמלק ורצה לקרר את עם ישראל מקיום התורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כמדבר רבה פרשה י"ט) עמלק מעולם רצועה מרדות לישראל, כי רצה להכניס בחינת רע עין בכלל ישראל, דהיינו שרצה להכניס בהם קושיות וספיקות ועקמימיות בלב, וכתוב "ראשית גוים עמלק" כי הוא כלליות הע' אומות, כי כל האומות כולם הם בבחינת "רע עין", אך עמלק

שהוא כלליות הגויים כולם, יש לו בחינת רע עין הגדול ביותר מכולם, ולכן מחמת שקינא בכלל ישראל נמפל אליהם ורצה להסתיר מהם את רוחניות חיות אלקותו יתברך ומשה רבינו שהוא הצדיק נלחם את מלחמת עמלק שרצה להכניס ספיקות בכלל ישראל, ובו כתיב (שמות מ"ו) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה כ"ט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך שכל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו נוצחין ואם לאו וכו', עיין שם, ומבאר שם התוספות יו"ט לכאורה מדוע היה משה רבינו צריך להרים את ידו דייקא, אלא כדי להראות לעם ישראל שאין שום עצה אחרת להנצל אלא להרים את ידיו אל הקדוש ברוך הוא, עיין שם, וזה אשר לימד אותנו רביז"ל כנ"ל דהיינו שעל ידי שהאדם זוכה לראות את יד ה' ואוחז את עצמו בידו יתברך בבחינת (יחזקאל נ"א) בצל ידי כמיתך על ידי זה הוא זוכה להנצל מכל רע ומכניע את הרשע, שהוא בחינת עמלק, הרוצה להכניס באדם ספיקות ועקמימיות וכו', והנה כתיב (שמות מ"ו) ואהרן וחור תמכו בידי, מזה אחד ומזה אחד, ויהי ידיו אמונה,

ותרגומו והווי ידוהי פרישן בצלו, ופירש"י ויהי ידיו אמונה, ויהי משה ידיו באמונה פרושות לשמים בתפילה נאמנה ונכונה, דהיינו כי משה רבינו עסק בתפילה ודביקות להקדוש ברוך הוא והרים את ידיו אליו יתברך באמונה שלימה עד שזכה להכניס בעם ישראל את ההשגה הזאת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, וזה פירוש "תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד", דהיינו שמדריגתו היתה שהיכן שהסתכל זכה לראות רק את אחדותו יתברך בבחינת מזה אחד ומזה אחד, בכל מקום שהסתכל ראה רק רוחניות חיות אלקות ואת ההשגה הזו הכניס בכלל ישראל, וכן היא דרכם של הצדיקים בכל דור ודור, שמכניסים השגות אלקות בכלל ישראל וזה עיקר חפצם ורצונם לזכות את עם ישראל לחזור ולהתקרב אליו יתברך ולדעת היטב שאין אף אחד שיכול לעזור רק הוא יתברך לבד, וכמו שאנו מוצאים אצל המן, שהיה מזרע עמלק ורצה להכניס רע עין בעם ישראל מרוב קנאתו, וכל מפרתו היתה להסתיר את אמתת מציאותו יתברך מכלל ישראל וכמו שאמר "אלקיהם ישן הוא", וכן החדיר ניאוף גדול בכלל ישראל, על ידי המשתה של אחשורוש והמעשה עם ושתי וכו', אך מרדכי הצדיק התגבר עליו על ידי בחינת

מוב עין שבה ניחנים הצדיקים האמיתיים, ובעזרתה של אסתר המלכה, שהיא בחינת ההסתרה וכו', הכניעו את המן עמלק לגמרי והכריתו אותו מן העולם, כי זכו להכנים גילוי אלקות בכלל ישראל לגלות להם שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואין אף אחד בעולם שיכול לעזור לעם ישראל מלבדו יתברך, ומרדכי הצדיק יצא לרחוב "ויזעק זעקה גדולה ומרה", היינו שגילה לעם ישראל את דרך התפילה והצעקה אליו יתברך, וכן אסתר שנכנסה למלך אחשוורוש והמשיכה על עצמה חוט של חסד על ידי זה הכניעו את קליפת המן עמלק לגמרי, נמצא שעיקר הכנעת קליפת המן עמלק והכנעת הרשעים כולם הוא רק על ידי בחינת ה"יד" יד הוי"ה, שהיא התפילה, ולכן על ידי שהאדם זוכה להתחזק באמונה שלימה בתפילה והתבודדות על ידי זה יזכה להכניע את הרשעים ולא יהיה אף אחד בעולם שיוכל להפריע לו אשרי לו ואשרי חלקו.

פרה אדומה

ואמר רביז"ל אשר זהו הסוד של פרה אדומה כמאמר הזוהר הקדוש (חוקת ק"פ:) פרה דקבילת משור, פרה זהו בחינת תפילה בחינת (הושע י"ד) ונשלמה פרים שפתינו, דקבילת משור בחינת הסתכלות

לשון (במדבר כ"ד) אשורנו ולא קרוב, דהיינו כי עיקר הפרה האדומה באה כדי לתקן את חטא העגל, כי חטא העגל היה החטא החמור ביותר שעשו עם ישראל, כי כפרו בעיקר ובמקום להדבק בו יתברך, עבדו את העגל, ועל ידי זה הסתירו מעצמם את אמתת מציאותו יתברך, ועל כך באה הפרה אדומה לכפר וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"ט) תבא אמא ותקנח צואת בנה, דהיינו הפרה באה כדי לכפר על עוון העגל, וזה בחינת פרה דקבילת משור, דהיינו כי עיקר הכפרה על חטא העגל, על חטא כפירות ואפיקורסות, הוא על ידי תפילה שהיא בחינת פרה כנ"ל, ועל ידי שור שהוא בחינת הסתכלות כנ"ל דהיינו שירגיל את עצמו בכל פעם להסתכל רק עליו יתברך, ויזכה לראות מכל דבר את רוחניות חיות אלקותו יתברך, כי כשאדם מרגיל את עצמו להסתכל בכל פעם רק אליו יתברך ויודע שאין אף אחד שיכול לעזור לו מבלעדו יתברך, על ידי זה נפתח לבו, והוא יכול לשפוך את הלב לפניו יתברך בתפילה והתבודדות.

עפר ואפר

וזהו בחינת עפר ואפר הנאמר בפרה, כי בחינת התפילה צריכה

יבקש ויתחנן לפניו יתברך שיזכה לתיקון אמיתי ונצחי וימחלו לו על הכל, אשרי ואשרי הזוכה לזה.

ש"ש קולות

גם צריך לתקן בתפילתו בחינת שלש קולות, בחינת (קחלת ח') קול כסיל ברוב דברים וכו', דהיינו כי עיקר הצרות הנגרמות לאדם הם רק על ידי שמפקיר את דיבורו לדבר ככל העולה על רוחו וכו', אך כשזוכה לשמור את דיבורו זוכה לתיקון אמיתי ונצחי וניצול מכל הרעות, כי (משלי י') ברוב דברים לא יחדל פשע, וכתוב (משלי י"ג) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, ועל ידי זה זוכה לתקן בחינת קול כסיל ברוב דברים, כי הכסיל מדבר הרבה, וניכר על ידי דיבורו, ועל ידי ששומר דיבורו זוכה לתקן זאת, וכן יש בחינת (שמות ל"ב) קול ענות אנכי שומע, שאלה הם קולותיהם של האנשים המנסים לשבור ולייאש את האדם וכו', ולומר לו שהוא אינו שוה לשום דבר, ואף אחד אינו צריך את עבודתו וכו', וכן יש גם בחינת (תהילים ס"ד) כל היום כלימתי נגדי וכו' מקול מחרף ומגדף, דהיינו ששומע חירופין וגידופין וכו', וזהו בחינת עץ ארו ואזוב ושני תולעת הנאמר בפרה, שהם מתקנים את הג' קולות הללו ועל ידי זה זוכים לתפילה בשלימות, כי ארו זה

לכחינת עפר ואפר, כי צריך להכניע הרע, הן בפרט והן בכלל תחת הטוב, דהיינו כי צריך לבטל את גופו המנושם וחמרו בשעת התפילה כמו חסידים הראשונים שהיה להם בשעת תפילה התפשטות הגשמיות כי הצדיקים בשעה שהם מתפללים אליו יתברך הם זוכים לבטל את עצמם לגמרי אליו יתברך ולא עוד אלא שרוצים להשרף לגמרי על קידוש שמו יתברך ולהיות אפר ממש, וכן זוכים לבחינת עפר, כי מקשרים את עצמם אל הצדיקים האמיתיים שוכני עפר, וכמו שכתוב (ישעיה כ"ז) הקיצו ורננו שוכני עפר, ואלו הב' בחינות צריכים בתפילה, דהיינו שצריכים לקשר את עצמו לצדיקים האמיתיים שוכני עפר, מכל הדורות, אשר זהו בחינת עפר, וכן צריכים לקשר את עצמו לצדיקים האמיתיים שמתפללים בדביקות וחיות כזו להקדוש ברוך הוא עד שהם בחינת אפר, כי רוצים להשרף על קידוש שמו יתברך לגמרי, וכן צריך האדם לחשוב בעצמו, ועל ידי ב' בחינות אלו זוכה להכניע את הרע ממנו לגמרי, וזה מעלת תפילת הצבור שעל ידי זה זוכה להכניע את הרע מעצמו לגמרי, כי אותיות צ"ב ראשי תיבות צ'דיקים ב'ינונים ר'שעים בחינת נפש רוח ונשמה שיש בכל אחד ואחד, שעיקר התכלית הוא שבשעת תפילת

זה מתקן את כל הקולות הרעים המפריעים לו בתפילתו ויכול להתפלל בשלימות, כי פרה אדומה היא כנגד התפילה, וכן כל שאר הבחינות של פרה אדומה כולם כדי לבטל את כל הקליפות המפריעות לתפילה וכו' אשר לשם כך היו צריכים את בחינת השחיטה השריפה והאסיפה וכו', הכל כדי לבטל את העומדים בדרכו להתפלל כדי שיוכל להתפלל בשלימות.

כולו אומר כבוד

והנה כל זה צריך המתפלל לתקן בתפילתו, דהיינו להעלות את כל הנופלים בכפירות ואמונות כזביות וכו' ולהכניס בהם אמונה ולהפוך את כל החרפות והבזיונות לכבוד גדול, כי כשאדם עומד בהיכל המלך, כפי שעומד בתפילה, ומבטל את עצמו מכל וכל ואין רואה שום דבר אלא את המלך רואה בוודאי כששומע איזהו חרפה ובזיוי הוא מפרש את החרפה והבזיוי לפירוש של כבוד להמלך כי איך אפשר שיבוא אחד לתוך היכל המלך ויבזה את המלך, אלא בוודאי אלו דברים הם דיבורי כבוד ומתכונן בהדיבורים איך לפרש ולצרף אותם שיתהוו מהם כבוד להמלך, ואין לחשוב שמא אלו החרפות עליו נאמרים, זה אינו, כי מי הוא, הלא ישותו

בחינת קול כסיל ברוב דברים, דהיינו כי הטיפש והכסיל מדבר הרבה מחמת שאוחז את עצמו למשהו, וחושב שהוא במדריגה גבוהה וגדולה וכו', ועל כן הארו בא לתקנו כי הוא אוחז את עצמו בבחינת (עמוס ב') אשר כגובה ארזים גבהו ולכן צריך להביא בחינת ארו כשמקריבים את הפרה אדומה כדי לתקן זאת, וכן היו צריכים להביא איזוב שהוא קטן ונמוך ואינו חשוב כלל, כדי לתקן את אלו האנשים השומעים את הקול ענות הנ"ל דהיינו שחושבים שאינם שוים לכולם ואף אחד אינו צריך את עבודתם וכו', וכפרט כשאדם נופל בניאוף רחמנא ליצלן, הוא נופל בדעתו מאד, כי עליו נאמר (משלי ו') נואף אשה חסר לב וכו', שנופל בדעתו מאד וחושב שאינו שוה לכולם, ועל כן צריכים להביא איזוב קיר כדי להראות לו שגם הוא יכול לחזור אליו יתברך, וגם הוא עדיין חשוב אצלו יתברך מאד, וכנגד החירופין והגידופין של הרשעים, בבחינת (תהילים מ"ד) כל היום כלימתי נגדי ובושת פני כסתני מקול מחרף ומגדף וכו' לכן צריכים להביא בחינת ותולעת בחינת (תהילים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכווי עם, דהיינו שיבטל את עצמו ולא ישים לב לכל החרפות והבזיונות שעוברים עליו וכו', ועל ידי זה יתקן בחינה זאת, ועל ידי

נתבטל, ואין כאן אלא המלך בעצמו, וזהו (תהילים כ"ט) ובהיכלו כולו אומר כבוד כל האמירות צריך לצרפם להתהוות מהם כבוד ובשעת התפילה האדם עומד בהיכל המלך בבחינת (שם נ"א) אדני שפתי תפתח "אדני" זה "היכל" (תיקוני זוהר תיקון י"ח) בכך צריך לעשות מכל הבזיונות צירופי כבוד להמלך, ולזה זוכים על ידי שמכניסים אמונה בעצמו ויודעים שבכל דבר ודבר יש יד הוי"ה וכל דבר מושגח בהשגחה פרטיית ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, שעל ידי זה יזכה לעסוק בתפילה בשלימות וכתיקונה, ועל ידי שזוכה להתפלל כתיקונו מתנוצץ זכות אבות והוא מתחבא בצל ידו יתברך ואז אף אחד אינו יכול להזיק לו כלל וכלל וזוכה להכניע הרשעים אשרי לו ואשרי חלקו, נמצאנו למדים שהעיקר הוא תפילה, כי על ידי תפילה האדם זוכה לכל, דהיינו כי על ידי שמתפלל זוכה למהר את לבו וזוכה להיות בבחינת ארץ ישראל, בחינת האמונה, ועל ידי זה זוכה

להניע למדריגות הגבוהות והעליונות מאד עד שזוכה לראות בהכנעת הרשעים וכמו שהיה בנס פורים כנ"ל, שהמן עמלק הכנים ספיקות בכלל ישראל, כאילו אבדה תקוה והולכים להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים וכו', אך על ידי תפילה והתבודדות זכו לבטל את הנזירה ולראות במפלת הרשעים, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להרגיל את עצמו בתפילה והתבודדות בכל יום ויום אליו יתברך, שעל ידי זה נזכה להמשיך על עצמינו אמונה שלימה, אשרינו ואשרי חלקינו שזכינו להתקרב לרבי אמת כזה המזכה אותנו בדברים נפלאים כל כך, ומי שלא יטעה את עצמו בוודאי יזכה לכל התיקונים שימשיך עלינו רביז"ל על ידי שנקיים את עצותיו הקדושים ובפרט תפילה והתבודדות שעל ידה אפילו אם יהיה במצב גרוע מאד, שיראה חושך מול עיניו, ואת הרשעים מתגברים עליו וכו', אף על פי כן יזכה להכניע אותם לגמרי על ידי תפילה והתבודדות, אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו

אחד ואחד יש השפעה ושלמון וממשלה על מספר אנשים אחר כפי בחינתו, ועיקר המלכות היא על ידי נשמתו של האדם, כי לכל אחד ואחד יש נשמה הנמצאת בתוכו שהיא חלק אלוק ממעל, ונשמתו של האדם קשורה ומאוחדת בעוד נשמות אחרות של כלל ישראל, למשל זיווגו של האדם הוא חלק נשמתו, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש שלמעלה נשמות הזיווג הם אחד, וכשכאים למטה את זה העולם נתפרדים, זה נולד להורים אלה וזו נולדה להורים אחרים, ואחר כך כשזוכים למצוא האחד את השני מתגלה למפרע שאלה הם ב' חלקי נשמה אחת שנפרדו עד עתה ועכשיו זכו להתאחד, נמצא שזיווגו של האדם היא חלק מנשמתו, וכן ילדיו הנולדים לו מזיווגו וכו' בוודאי יש להם שייכות גדולה אל נשמתו, וכן ילדיהם וכו' וכו', כי בוודאי אם הם נולדו לו סימן שיש להם שייכות עם נשמתו, וכן הוא לגבי כל שייכות שיש לאדם אחד אל אנשים אחרים סימן שיש לנשמותיהם שייכות גדולה, כמו מלמד של תלמידים, ורב של קהילה וכו', שבוודאי יש קשר חזק בין נשמתו לנשמותיהם ולכן נסתבב הענין כך שהוא יהיה האחראי השליט והמושל עליהם.

כשזוכים להתאסף עוד שבוע ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה כי על ידי עצותיו הקדושות של רביז"ל אנו זוכים לחזק את עצמינו ולהתעורר לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ולכן אשרי ואשרי הזוכה לשמוע בכל שבוע תורה אחת מתורתו הקדושה של רביז"ל שעל ידי זה יתעורר לבו לחזור ולהדבק בו יתברך בשלימות, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו.

בחינת מלכות

ואומר רביז"ל כי יש בכל אחד מישראל בחינת מלכות, דהיינו בחינת ממשלה ושלמון שהוא שולט על אחרים וכו', וכל אחד לפי בחינתו כן יש לו בחינות מלכות, כי לא כל אחד ואחד שוה בזה, יש שהוא שורר בביתו, דהיינו שיש לו אשה וילדים והוא מושל עליהם ומנהיגם, ויש שהוא מושל ביותר, כמו מלמד וכדומה המושל על יותר אנשים או רב המושל על אנשי העיר, וכן יש שהוא מושל על כל העולם, כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו בבחינות שרי אלפים ושרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות (שמות י"ח) כי לכל

אתגליא ואתכסיא

ובחינות המלכות הזאת שיש בכל אחד היא באתגליא ובאתכסיא, באתגליא היינו הממשלה שיש לכל אחד לפי בחינתו שהוא מושל על אלו האנשים באתגליא כפי בחינת המלכות שלו כנ"ל, דהיינו האב המושל על אשתו ובניו, או מלמד על תלמידיו, ורב על אנשי קהילתו, וכן הלאה, אשר את הממשלה הזאת רואים בחוש, ומבינים שאדם זה שולט ומושל על אלו האנשים, אך יש גם בחינת מלכות באתכסיא, דהיינו שהמלכות נעלמת ונסתרת, דהיינו שאף שבאתגליא נראה שאין לו שום ממשלה על אלו האנשים, עם כל זה באתכסיא ובהעלם גדול הוא מושל על אלו האנשים כי נשמתם הם תחתיו ונכנעים תחתיו, וגם בזה כל אחד ואחד כפי בחינתו כנ"ל בבחינת שרי אלפים שרי מאות וכו', ויש אחד שבאתגליא אין לו שום ממשלה, ואף על פי כן באתכסיא ובהעלם גדול הוא מושל על כל הדור ואפילו על כל צדיקי הדור כי כל נשמותיהם הם כולם תחת ממשלתו ומלכותו וכולם נכנעים וכפופים אליו, רק שהוא בהעלם גדול, דהיינו כי נשמתו היא גדולה כל כך עד שלכולם יש שייכות אליו

ובהסתר והעלם גדול הוא מושל על כולם, ואת זה רואים בחוש אצל רביז"ל שלמרות שבאתגליא נראה כביכול אין לו שום השפעה ושליטה על אף אחד, אך בהצנע והסתר גדול כל העולם כולו לקחו את הלימודים של רביז"ל והם משתמשים בהם, כמו שאנו רואים בחוש שכל אחד ואחד שמע על מאמרו של רביז"ל "כל העולם כולו הוא גשר צר מאד והכלל והעיקר שלא להתפחד כלל" או שחוזרים בשמו של רביז"ל את ענין השמחה, "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", וכן אומרים "ניוואלד אל תתיאשו, אין שום יאוש בעולם כלל" וכדומה, כי אף על פי שבאתכסיא אין רואים את השפעתו הישירה של רביז"ל, אך באתכסיא, בהעלם, יכולים לראות שאנשי העולם לקחו וקיבלו לימודים רבים שלימד אותנו רביז"ל והם מחיים את עצמם בהם מאד מאד, ודבר זה הוא בחינת (מלאכי א') "בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי, דהיינו שבכל מקום ומקום יש אלקות, שאף שהם עובדים עבודת אלילים עם כל זה בהעלם גדול הם כולם נכנעים אליו יתברך ועובדים אותו יתברך רק שהוא בהעלם גדול, כמו כן זאת הבחינת של מלכות באתכסיא שאף שבאתגליא אין לו שום ממשלה עם כל זה בהעלם גדול הוא מולך עליהם והם כולם תחתיו ונכנעים אליו.

מלכך בן חורין

וצריך כל אחד לבלי להשתמש עם בחינות המלכות שיש לו להנאתו ולצרכו, שלא תהיה בחינות המלכות אצלו כעבד למלאות תאוותו, רק שתהיה בחינת המלכות בבחינת בן חורין בבחינת (קהלת י') אשריך ארץ שמלכך בן חורין, שהמלכות יהיה אצלך בן חורין לבלי להשתמש בו להנאתך, רק העיקר להשתמש בזה לשם שמים בבחינת (עובדיה א') והיתה להוי"ה המלוכה דהיינו להשתמש עם המלכות לעבודת השם יתברך דהיינו להזהיר ולהוכיח את כל הנשמות שנכנעים אליו כל אחד ואחד לפי בחינות המלכות שיש לו באתגליא ובאתכסיא הן אם הוא מושל בביתו צריך להזהיר ולהוכיח את בני ביתו ואם יש לו ממשלה יותר מוטל עליו להזהיר יותר ויותר אנשים לפי בחינת המלכות שלו, דהיינו כי צריך כל אחד לא להשתמש עם בחינת המלכות שלו כדי שאחרים ישרתו אותו ויעשו את רצונו, כי על ידי זה מוכיח שאין הוא משתמש בה בקדושה אלא בטומאה, כי רוצה רק את הנאתו ואת צרכיו הפרטיים וכו', שאשתו וילדיו ישרתו אותו ויעשו רק את רצונו וכו', מה שאין כן כשהאדם זוכה להשתמש בבחינת

המלכות שלו בקדושה ומהרה וכו', על ידי זה אינו מנצל זאת לצרכיו הפרטיים, אלא כדי להחדיר את אמתת מציאותו יתברך בתוך אשתו וילדיו וכו', שמנלה להם את האמונה הקדושה ומקרבם אליו יתברך, וכן מלמד עם תלמידים ורב עם אנשי קהילתו וכו', כל אחד כפי האנשים שתחתיו וכפי כח ההשפעה שיש לו כן צריך לנצל את בחינת המלכות שלו, כדי לגלות מלכות שמים ולהגדיל ולהאדיר כבוד שמים וכו' לגלות מלכותו יתברך לכל האנשים הנמצאים תחתיו, ועל ידי זה המלכות בן חורין, כי זוכה לגלות לכל אחד ואחד כיצד הוא יכול להיות בן חורין על ידי שידבק את עצמו רק בו יתברך ואז יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, מה שאין כן כשאינו זוכה לגלות מלכותו יתברך על ידי בחינת מלכותו שלו, על ידי זה הוא בבחינת (משלי י') עבד כי ימלוך, הן בביתו, והן מלמד עם תלמידים והן רב עם קהילתו, ובוודאי שעל רב יש אחריות גדולה הרבה יותר מאשר על אחרים כי אם אינו מנצל את כוחו כדי לגלות ולפרסם להגדיל ולהאדיר מלכות שמים, אזי אינו יותר מאשר עבד, והמלכות שעליו הוא כמרדעת שעל החמור, כי אם אינו מנצל את מעמדו כדי להחדיר אמונה בצאן מרעיתו, אזי אינו כלום, כי העיקר הוא רק להחדיר אמתת מציאותו

יתברך בכלל ישראל כל אחד ואחד כפי בחינתו ומידת השפעתו ומלכותו, וזאת היתה עבודת מרדכי הצדיק, הנקרא בשם מר דרור, דהיינו שעושה את בחינת מר, בחינת המרות והממשלה, דרור, בן חורין כי עוסק רק בגילוי כבוד שמים ומשתמש עם מלכותו לעבודת השם יתברך ולגילוי האמונה הקדושה, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (מגילה י') שמרדכי נקרא איש יהודי, כי כל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי, ומרדכי שעסק בגילוי האמונה הקדושה, כפר בעבודה זרה, ועל כן נקרא בשם זה, כי תמיד עסק בגילוי מלכותו יתברך לכל העולם כולו, ועל ידי זה זכה לעמוד איתן בפני כולם ולא פחד ולא נבהל מפני המן הרשע, כי מי שזוכה לאמונה שלימה ובפרט כשזוכה לגלותה ולפרסמה לאחרים, אדם כזה אינו מפחד מאף אחד כלל וכלל אשרי לו ואשרי חלקו.

הרבנות מקברת

וצריך להמשיך אריכות ימים לתוך המלכות שלא תהיה בבחינות (פסחים פ"ז:) הרבנות מקברת את בעליה, דהיינו כי צריך לדעת כיצד להשתמש עם בחינת המלכות כי בסופו של דבר מי שאינו משתמש עמה כראוי על ידי זה עושה רעה רק לעצמו.

וקובר את עצמו, וכמו שרואים בחוש שכאשר אינו מתנהג בביתו כמו שצריך על ידי זה רחמנא ליצלן גורם פירוד וגם, וכן כשאינו מתנהג עם ילדיו כמו שצריך בסופו של דבר ילדיו בורחים ממנו ואינם רוצים להכירו וכו', וכן מלמד עם תלמידים ורב עם קהילתו שכאשר אינם מתעסקים בתכלית שלמענה התמנו על הציבור, על ידי זה מתקיים אצלם בחינת הרבנות מקברת את בעליה, ולכן צריכים להמשיך אריכות ימים אל תוך המלכות כדי שלא תהיה בבחינת זו, אלא שיהיה בבחינת "יארך ימים על ממלכתו", ולא יפול באמצע, רק יעמוד קיים לעד ולעולמי עולמים, אשר לזה יזכה על ידי שיכנים באנשים הנמצאים תחתיו את אמתת מציאותו יתברך ויגלה את מלכותו יתברך ויזהיר ויזכיר אותם על היהדות וכו' ולזה יזכה בשלימות רק על ידי עסק התורה כי התורה היא החיות וממנה נמשכים החיים וכו', כי כשרוצים לקרב בני אדם אליו יתברך עושים זאת על ידי התורה הקדושה, כי על ידי שמלמדים בני אדם תורה ומגלים להם את מה שכתוב בתורה הקדושה יכולים לקרבם אליו יתברך, ולכן אנו מוצאים שכתוב בפרשת המלך (דברים י"ז) והיתה עמו וקרא בו כל ימיו, דהיינו שהמלך שהוא המושל על כלל ישראל וכו', צריך שיחזיק

אצלו תמיד ספר תורה שבה הוא צריך לקרוא כל ימי חייו, ועל זה נאמר "למען יאריך ימים על ממלכתו" דהיינו שזוכה להאריך ימים על ידי שמנצל את בחינת המלכות שלו כדי לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך על ידי הספר תורה הקדוש שמחזיק בידו תמיד ומלמד את כלל ישראל וכו', כי עיקר ההצלחה ועיקר האריכות ימים באה רק על ידי התורה הקדושה, ומי שזוכה להתנהג על פי התורה הקדושה זוכה לשלום בית אמיתי, וכן זוכה לשלום עם תלמידיו וקהילתו וכו', מאחר שממשיך על עצמו אריכות ימים, ועיקר לימוד התורה צריך להיות לימוד בקול, כי צריך לעסוק בתורה בפה דייקא כי שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך התורה הקדושה וכשצריכין לקרות את אחד בשמו צריך לקרותו בפה דייקא ואי אפשר לקרותו בשמו במחשבה בעלמא, כמו כן אי אפשר לקרות את חי החיים בשמו כי אם על ידי הפה ולא על ידי המחשבה לבדה, נמצא שכאשר האדם רוצה לשלום אמיתי הן בביתו והן עם אנשים וכו', עליו לדבר עמהם דיבורי תורה אמונה ויראת שמים ועל ידי זה יזכה להמשיך על עצמו אריכות ימים שעל ידה יזכה לבחינת המלכות בשלימות ויאריך ימים על ממלכתו אשרי לו ואשרי חלקו.

ואנכי הסתר אסתיר

ואומר רביו"ל כי יש שני הסתרות, וכשהשם יתברך נסתר בהסתרה אחת גם כן קשה מאד למוצאו, אך אף על פי כן כשהוא נסתר בהסתרה אחת אפשר ליגע ולחזור עד שימצא אותו יתברך מאחר שיודע שהשם יתברך נסתר ממנו, כי מי שחטא ופשע ויודע שהתרחק ממנו יתברך, אף על פי שבוודאי אין זה כל כך קל לשוב בתשובה שלימה ויש לו מניעות רבות וכו', על כל פנים מאחר שהוא יודע שהתרחק ממנו יתברך, יעשה כל מיני פעולות שבעולם ויחזור אליו יתברך, כי בפנימיות לבו אינו רוצה להיות רחוק ממנו יתברך, אבל כשהשם יתברך נסתר בהסתרה תוך הסתרה, דהיינו שההסתרה בעצמה נסתרת ממנו דהיינו שאינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו אזי אי אפשר כלל למוצאו אותו מאחר שאינו יודע כלל מהשם יתברך וזה בחינת (דברים ל"א) ואנכי הסתר אסתיר היינו שאסתיר ההסתרה שלא ידעו כלל שהשם יתברך נסתר ואזי בוודאי אינו יכול למוצאו אותו יתברך מאחר שאינו יודע כלל שצריך לבקש אותו יתברך כי אינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו כי ההסתרה בעצמה

בשבת, דהיינו כי מרוב חמאיו עוונותיו ופשעיו גרם לעצמו הסתרה כזאת עד שאינו יודע כלל שהוא רחוק ממנו יתברך והכל נדמה לו כמישור, הוא חושב שהוא איש טוב ולא חסר לו שום דבר, ובאמת הרחמנות עליו גדולה מאד כי נתקלל בקללה של (דברים ל"א) ואנכי הסתר אסתיר, שאינו יודע כלל שהוא רחוק ממנו יתברך ואשר זוהי הרחמנות הגדולה ביותר, כי באם היה יודע על כל פנים שהוא רחוק ממנו יתברך היה עושה כל מיני פעולות שבעולם כדי לחזור ולהתקרב אליו יתברך, אך כשאינו יודע שהוא רחוק, הרי ישאר בחושך שלו ולא ידע שהוא צריך לצאת, והרחמנות עליו גדולה מאד, אך באמת רחמנותו יתברך עוד יותר גדולה וגם על אלו האנשים שנפלו בהסתרה שבתוך הסתרה, שלכאורה אין להם שום סיכוי ותקוה לצאת משם, גם עליהם הוא יתברך מרחם וגם הם יכולים לצאת מן הכוץ שלהם ולזה יזכו על ידי שיתקרב אל הצדיק כי על ידי שיזכו להיות מקורבים אל הצדיק, נתגלה בפניהם על כל פנים הסתרה אחת, דהיינו שיזכו לראות ולהבין שהם רחוקים ממנו יתברך, ולא כפי שחשבו עד עכשיו שהם כל כך קרובים אל הקדוש ברוך הוא ולא חסר להם כלום, ועל ידי זה ממילא יתעוררו לחזור

בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי לפני שזכו להתקרב אל הצדיק לא ידעו שהם צריכים לעשות תשובה, הם חשבו שהכל בסדר אתם ושאין להם מה לתקן, אך על ידי שהתקרב אל הצדיק נתגלה להם מצבם האמיתי, ונודע להם שהם רחוקים מאד מאד ממנו יתברך, ועל ידי זה נתעוררו לחזור בתשובה, והנה אנשי העולם אומרים שמי שמתקרב אל רביז"ל נעשה עצוב ושבור וכו', מאחר שרואים שמתחיל לעסוק בתפילה ומתעורר בתשובה וכו', ובאמת מעות גדולה בידם, וכנ"ל מחמת שזכה להתקרב אל הצדיק נפקחו עיניו וראה את מעמדו ומצבו, היאך הוא נראה, ועל ידי זה נתעורר לבו לחזור בתשובה שלימה, כי הבין שהוא רחוק מאד ממנו יתברך, לא כן מי שהוא רחוק מרביז"ל אצלו נעלם ונסתר ההסתרה ואינו יודע בכלל שהוא רחוק ממנו יתברך, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שעל ידם יזכה להתעורר בתשובה שלימה.

ויזעק זעקה גדולה

וזאת היתה מדריגת מרדכי הצדיק שעסק לגלות את ההסתרה מעם ישראל, כי בימי מרדכי הצדיק, נכשלו היהודים במשתה אחשוורוש ואכלו ושתו נבילות

כולה, אשרי הזוכה לכך, כי באמת התורה קוראת ומעוררת את כל העולם כולו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך אך האדם אינו זוכה לשמוע את הקול של התורה המסתתר בכל חלקי הבריאה כולה כי באם היה זוכה לשמוע את הקול הזה היה מתעורר תמיד בתשובה שלימה, והיה זוכה לשמוע מדומם צומח חי מדבר קולות ורמזים כיצד לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי (חכוק ב') אבן מקיר תזעק, והאילנות משיחים זה עם זה, והענפים והעלים עושים רעש וכו', וכל שכך חי ומכל שכך וכל שכך מדבר וכו', ובוודאי אם היה זוכה לשמוע זאת היה מתעורר מאד ולכו היה נמשך בתשוקה גדולה אחריו יתברך, אך לזאת אפשר לזכות רק על ידי שזוכים להתקרב באמת אל הצדיק האמת המגלה את ההסתרה שעל ידה מתעורר האדם לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים, בחינת מרדכי הצדיק, הזוכים לקרבו אליו יתברך ומגלים לו את הדרך כיצד לזכות לשוב אליו יתברך.

חצר בית הנשים

וזה פירוש (אסתר ב') ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים וכו', מרדכי זה בחינת

וטריפות וכו', וכן נכשלו בניאוף וכו', ועל ידי זה התאחזה בהם המומאה, ונגזרה עליהם גזירה קשה ומרה וכו', ומרדכי הצדיק היה עוסק באותו דור לגלות את ההסתרה, וזה מה שכתוב (אסתר ד') ויזעק וזעק גדולה ומרה, שיצא לחוץ וזעק וזעק על רוע המצב ועל עוון הדור ונילה לכולם שחטאו ופשעו ועליהם לחזור בתשובה שלימה, ועל ידו התעוררו כל עם ישראל בתשובה שלימה, עד שזכו לנס הפורים וזכו לקבל את התורה הקדושה מחדש כמו שדרשו חכמינו הקדושים (שבועות ל"ב). על הפסוק (אסתר ט') קיימו וקבלו, קיימו מה שקבלו כבר, כי על ידי שזכו לתשובה שלימה בזכותו של מרדכי הצדיק שנילה בפניהם את ההסתרה וכו', על ידי זה ממילא זכו לקבל את התורה הקדושה מחדש, כי זכו למצוא את האלקות שיש בכל דבר ודבר, וזאת מחמת שהתורה הקדושה מלוכשת בתוך הבריאה, כי העולם יש בו דומם צומח חי ומדבר, וכן התורה הקדושה היא כנגד חלקי העולם הללו, שיש בה הלכות הקשורות לדומם לצומח לחי ולמדבר, וכשזוכים לקבל את התורה זוכים למצוא את אלקותו יתברך מכל מקום, כי מבינים ומשכילים שהכל לכל אלקות, ועל ידי זה נהפכת ההסתרה לדעת וזוכים להכיר אותו יתברך מכל חלקי הבריאה

המלכות כנ"ל כי הצדיק משתמש עם בחינת המלכות שלו כדי לקרב בני אדם אליו יתברך ולא כדי למשול ולשלוט עליהם חס ושלום, כי הוא בחינת מר דרוור, שעושה את המלכות בן חורין, ומגלה לאדם כיצד גם הוא יכול ליכות להיות בן חורין, ובכל יום ויום זה בחינת התורה שעל ידה ממשיכים החיות להימים והמידות וכו', כי בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים שהאדם צריך לקבל את התורה בכל יום ויום מחדש ועל ידי זה ממשיך חיות לכל הימים וכו', חצר בית זה בחינת היצוניות ופנימיות, היינו מחשבות ודיבורים שבכולם נסתר השם יתברך שם אף המחשבות והדיבורים של הרחוקים מהשם יתברך, דהיינו הן בחצר, שהוא היצוניות, והן בבית, שהוא הפנימיות, בכולם נמצא השם יתברך וזה חצר בית הנשים, כי נשים מרמזים על ג' בחינות שונות, הראשונה שנשו וקפצו ממקומו של עולם, דהיינו שנתרחקו מהשם יתברך, והשניה שכבר היו קצת אצל השם יתברך אך כבר שכחו אותו יתברך וזה הנשים לשון שכחה כמו שכתוב (בראשית ט"א) כי נשני אלקים וכו', שכבר שכחו את השם יתברך, ויש בחינה שלישית שהם אותם האנשים שגם עתה זוכרים את השם יתברך אך שנשתה נבורתם, ואין לאל ידם להתגבר על יצרם

ובשביל זה נקראים בשם נשים, ומחמת ג' בחינות אלו, כל אחד ואחד כפי בחינתו הם רחוקים מהשם יתברך והשם יתברך נסתר מהם בבחינת ההסתרות הנ"ל, אך הצדיק שהוא בחינת מרדכי שהוא בחינת המלכות כנ"ל הוא יכול להוכיח ולהזהיר אותם על ידי עסק התורה וכו', דהיינו על ידי ששומעים את תורתו ותוכחתו על ידי זה מתעוררים כולם לחזור אליו יתברך אשר זוהי המעלה הנפלאה שאדם זוכה להתקרב אל הצדיק וזוכה לשמוע ממנו תורה בכל פעם שעל ידי זה זוכה לדעת וההסתרה מתגלית ממנו וזוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וזה לדעת את שלום אמת, היינו שעושה דעת ושלום מבחינת אמת שהיא ההסתרה, שעל ידי זה עושה דעת מההסתרה שבתוך הסתרה שהיא בחינת אמת בחינת הסתר אמת, וזה ומה יעשה בה שעושה מההסתרה בחינת מה היינו תורה וכו', כי מזה שיודע שגם בתוך ההסתרה שבתוך הסתרה יש השם יתברך מזה בעצמו נעשה דעת וכו', ועל ידי זה זוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך בשלימות, כנ"ל, כי עיקר עבודתו של הצדיק היא לגלות את הדעת בתוך ההסתרה שבתוך ההסתרה, דהיינו בחינת אמת, ועל ידי זה נעשה שלום בעולם, כי עיקר המחלוקת

נעשה רק על ידי חסרון הדעת, ומחמת חסרון הדעת האדם מתווכח ורב עם אשתו ועם ילדיו או עם אנשים אחרים הנמצאים תחתיו, כי מחמת שחסרה לו דעת, חסר לו שלום, אך כשזוכה להתקרב אל הצדיק נעשה אצלו שלום, הן שלום בית והן שלום עם ילדיו ועם אנשים אחרים, נמצא שעל ידי שמדברים מגילוי אלקותו יתברך יכולים לעשות שלום בעולם ולקרב אנשים אליו יתברך ולכן אשרי ואשרי העוסק בזה, שמדבר דיבורי אמונה והשנחה פרטיית עם אנשי העולם ומגלה להם את אמתת מציאותו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

ועברתי בארץ מצרים

ודע שהתורה המלוכש בתוך ההסתרה שבתוך הסתרה היא תורה גבוהה דייקא היינו סתרי תורה, כי מחמת שהיא צריכה להתלבש במקומות נמוכים כאלו היינו אצל אלו שעברו הרבה עד שנסתר מהם בהסתרה שבתוך הסתרה, על כן צריכים להסתיר שם תורה גבוהה מאד, סתרי תורה, כדי שלא יוכלו לינוק משם הקליפות בבחינת (שמות י"ב) ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך אני ולא השליח אני ה' וכו', כי בארץ מצרים ששם מקום הקליפות מאד על כן שם דייקא

מלוכש ומוסתר השם יתברך בעצמו היינו תורת ה' ממש וכו', נמצא שדייקא אלו שנמצאים במקומות הנמוכים והם מזוהמים מאד בחמאים עוונות ופשעים, הם יכולים לזכות לראות אור גדול ונורא מאד מאד אם רק יחזרו בתשובה שלימה אליו יתברך, בדיוק כמו שהיה במצרים ששם סבלו ישראל כמו שסבלו מפרעה מלך מצרים והיו שרויים בתכלית החושך והאפילה, במ"ט שערי זומאה וכו', שם לא היה יכול להתגלות רק הוא יתברך בעצמו, ולכן כל אלו האנשים שנפלו להיכן שנפלו, ושרויים במ"ט שערי זומאה וכו', במקומות הנמוכים ביותר, אסור להם להתיימש כלל וכלל וליפול בדעתם, כי דייקא במקום שהם נמצאים בו, שם אפשר לזכות למצוא גילוי אלקות גדול מאד מאד בחינת סתרי תורה, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים פ"א) הוזהרו מבני עניים שמהם תצא תורה, דהיינו שמבני העניים דייקא דהיינו אלו שנפלו להיכן שנפלו ונעשו עניים ודלים מחמת חמאיהם ועוונותיהם וכו', מהם תצא תורה, כי דייקא משם יכולים למצוא את האורות הגדולים ביותר בחינת סתרי תורה כנ"ל וכל זה בזכות הצדיק הגדול שיכול להוריד את עצמו גם לאלו האנשים שנפלו להיכן שנפלו ומחייה אותה ומגלה להם שגם הם

רצב דרשות ליקומי מוהר"ן ח"א מי נ"ז מוהר"א"ש

יכולים לחזור בתשובה שלימה
אשרי הזוכה להתקרב אליו.

ראשית גוים עמלק

ואומר רביז"ל שכנגד מלכות
דקדושה יש מלכות הרשעה היינו
מלכות המן עמלק, כמו שכתוב
(במדבר כ"ד) ראשית גוים עמלק,
וזה לעומת זה כי מלכות דקדושה
הוא בחינת מאסף לכל המחנות
בבחינת מחנה דן שהיה תומך
בכל הנכשלים והנפולים וכו', כי
הצדיק מוסר את נפשו ועוזר לכל
אלו שנפלו בחטאים עוונות
ופשעים, ומגלה להם את הדרך
כיצד לחזור אליו יתברך, מה שאין
כן מלכות הרשעה שהוא עמלק,
הוא בחינת מאסף ממון, כי כל
עסקו הוא כיצד לאסוף כסף ולצבור
ממון, וכל פעם חסר לו כסף, והוא
זקוק לכסף, וזה שאמרו חכמינו
הקדושים (מגילה י') כי לאדם שטוב
לפניו נתן חכמה ודעת זה מרדכי
היינו שמרדכי שהוא בחינת
מלכות דקדושה נתן לו חכמה
ודעת, כי זה עסקו של הצדיק
להכניס חכמה ודעת בבני אדם
ולקרבם אליו יתברך, ולחוטא נתן
ענין לאסוף ולכנוס זה המן, היינו
שהמן שהוא בחינת מלכות
דסמרא אחרא הוא מאסף ממון
וכו', וענין זה קיים בכל דור ודור,
כי בכל דור כנגד הצדיק שהוא
בחינת המלכות דקדושה והוא

עוסק רק בגילוי אמתת מציאותו
יתברך וכו', יש רשע המתנבר
כנגדו והוא בחינת מלכות הרשעה
שכל עסקו הוא רק לאסוף ולצבור
כסף וממון, ואת זאת רואים בחוש
שכל אלו הרשעים החולקים על
הצדיקים האמיתיים כל עסקם
וחפצם ורצונם הוא רק לצבור כסף
וממון ולעומתם הצדיק האמת
שחפץ רק להכניס גילוי אלקותו
יתברך בלבבות בני ישראל
ולהחזירם בתשובה שלימה לפניו
יתברך, הוא אינו צריך כסף כלל
והוא תמיד מתפאר שהוא העשיר
הכי גדול ולא חסר לו שום דבר.

שמו העם ולקמו

ואומר רביז"ל ולפי הגדלת הדעת
כן הפרנסה בנקל, כי פרנסה בנקל
תולה בדעת כמו שכתוב (במדבר
י"א) שמו העם ולקמו, בשמותא
(וזהר בשלה ס"ב) כי כל מי שחסר
דעת ביותר הוא יגע וטורח אחר
הפרנסה ביותר, דהיינו כמו שאנו
רואים במן שהיה יורד בכל יום ויום
והיה מספיק לכלל ישראל, אשר מי
שהיה לו שכל היה פותח את
הדלת ומוציא שם את המן, אך מי
שלא היה לו שכל היה יוצא ללקט
והיה עובד קשה עד שהיה משיג
את המן שלו, ובסופו של דבר
אותה כמות של מן היתה ביד
הצדיק וביד הרשע, אלא שהרשע
היה צריך לעבוד קשה כדי לקבלה,

והלך לאסוף וללקט וכו', וכו', ובדיוק כך הוא לגבי פרנסתו של האדם, כי מי שזוכה לדעת השלימה ויודע שהכל ממנו יתברך ומדבק את עצמו בו יתברך אינו צריך לעבוד קשה לפרנסתו, כי הקדוש ברוך הוא מזמין לו פרנסתו לביתו, ואת האוכל שהוא צריך לכל יום ולשבת קודש וכו', יזמין לו השם יתברך בלי טורח וכו', והכל מחמת שהגדיל את דעתו והבין שהכל תלוי רק בו יתברך ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אך מי שאין לו שכל ובפרט מי שחטא ופגם בפגם הברית שעל ידי זה נפל בדעתו, ומוחו נחלש וכו', והוא נופל בחובות וכו', על ידי זה מוכרח להתייגע הרבה בפרנסה עד שהוא משיג את פרנסתו, והכל מחמת שמות דעתו ושכלו שאליה הגיע על ידי חטאיו ועוונותיו המרובים, אך על ידי שיזכה להתקרב אל הצדיק ועל ידו יזכה להגדלת הדעת ממילא תבוא לו פרנסתו בנקל יותר, כי יחקוק היטב בדעתו שהכל תלוי בו יתברך, והוא אינו צריך לרוץ ולהתייגע אחר פרנסתו רק השם יתברך מזמינה לו בנקל בלי יגיעה וטרח גדולה, ומי שיש לו שכל אמיתי רואה ומבין ומשכיל שבסופו של דבר יש לו בדיוק כמה שמגיע לו, ולא ירויח יותר באם יטרח יותר, אשרי הזוכה להגיע לשכל האמיתי הזה, ומי שזוכה

להגדלת הדעת כן נתרבה השלום כי שלום תלוי בדעת כמו שכתוב (ישעיה י"א) וגר זאב עם כבש וכו' כי מלאה הארץ דעה, שיהיה שלום נפלא בעולם שיוכלו לגור ביחד שני הפכים מחמת גודל הדעת שיהיה אז כי על ידי הדעת נגדל השלום כי נתבטל הכעס והאכזריות על ידי הדעת כי כעס ואכזריות הוא מהעדר הדעת כמו שכתוב (קהלת ז') כעס בחיק כמילים ינוח, וכל מה שמתרבה הדעת מתרבה הרחמנות והשלום ועל כן הפרנסה בנקל בבחינת (תהילים קמ"ז) השם נבולך שלום חלב חמים ישביעך, כשיהיה שלום בנבולך על ידי זה יהיה לך פרנסה בשפע, חלב חמים ישביעך, נמצא שכל הטוב תלוי בהגדלת הדעת שאליה זוכים על ידי הצדיק האמת שמגלה את הדעת האמת לכלל ישראל אשרי הזוכה להתקרב אליו באמת.

מקוה ישראל

ואומר רביז"ל וזה בחינת שבועות כי שבועות הוא בחינת שכל גדול וגבוה מאד דהיינו מחמת שאז מקבלים את התורה על ידי זה נגדל הדעת כנ"ל, ואותו הדבר הוא פורים שאז זוכים לקבל את התורה מחדש בבחינת קיימו וקבלו, כי על ידי התורה נגדל הדעת והשכל וזוכים להתקרב

בשלימות אליו יתברך, וזה בחינת המקוה של שבועות שהוא מקוה של שער הנו"ן שהוא בחינות שכל ודעת עליון בחינות חסד עליון ורחמים גדולים ועל כן המקוה מושיע מכל הצרות כמו שכתוב (ירמיה י"ד) מקוה ישראל מושיעו בעת צרה, כי הוא חסד עליון שמושיע מכל הצרות ועל כן המקוה מטהר מכל הטומאות כמו שכתוב (יחזקאל ל"ו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וכו', וזה שרביז"ל הקפיד מאד שאנשי שלומינו ילכו למקוה בכל יום וכו', ובשבועות היה המנהג ללכת למקוה לפנות בוקר, והענין הוא כי המקוה ממתיק את כל הדינים ומטהר מכל הטומאות, כי כשאדם נכנס מתחת למים הוא רואה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי אינו יכול לנשום ואינו יכול לעשות שום דבר בלעדיו יתברך, ועל ידי זה ממתיק מעל עצמו את כל הדינים, כי זוכה להכניס בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך ויודע ועד אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן לפני כל קדושה ומצוה צריכים לקדש ולטהר את עצמו ולילך למקוה, ואנשי שלומינו היו נוהגים במסירות נפש ללכת למקוה בכל יום ויום ומוהרנ"ת ז"ל הבטיח שכל מי שיהיה חזק ללכת למקוה בכל יום יש לו תקוה טובה לתקן את כל חטאיו עונותיו ופשעיו ולזכות לחזור בתשובה

שלימה, וכן רביז"ל אמר שהדבר הראשון עוד לפני שאומרים תיקון הכללי צריכים ללכת למקוה, "דאם ערשמע איז מקוה", דהיינו כי התיקון הראשון לפגם הברית הוא המקוה, ולכן מי שזוכה ללכת בכל יום ויום למקוה זוכה לפרנסה בנקל כי מקוה הוא תיקון הברית, וכן על ידי מקוה ימתיק מעל עצמו את הדינים ויסיר מעצמו מחלוקת וכו' ויהיה בשלום עם כולם, כי יזכה להכלל בו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, וזהו היסוד בחסידות ברסלב שאדם יזכה לכלול את עצמו בו יתברך ויברח מכל מיני מחלוקת ומריבות וכו', ועל כן אשרי ואשרי הזוכה לטבול במקוה בכל יום ויום ובורח ממחלוקת ומריבות ועוסק רק בנילוי אמתת מציאותו יתברך בכל העולם כולו אשרי לו ואשרי חלקו, ובפרט מי שזוכה לדבר עמו יתברך ולספר לפניו את לבו בכל יום ויום אין עוד דבר טוב ונפלא מזה כי על ידי זה מטהר את עצמו ומובל בכל פעם בתוך האור אין סוף ברוך הוא שהוא בחינת מים שאין להם סוף, כי זוכה לדבק את עצמו בו יתברך בשלימות על ידי שמדבר עמו יתברך ונטבל בתוך האור הגדול הזה, ומתחבא אצלו יתברך שאז ינצל מכל התאוות והמידות רעות אשרי לו, כי על ידי ההתבודדות ממשיך על עצמו את כל ההשפעות, וזוכה לפרנסה בשפע ולישוב הדעת גדול מאחר

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ז

מוהר"א"ש רצה

שמבקש ממנו יתברך את כל מה
שהוא צריך אשרי לו ואשרי חלקו,
ואשרי ואשרי הזוכה לנצל את
בחינת המלכות שלו בקדושה
ומחזק את אשתו ואת ילדיו ואת
כל האנשים התלויים בו, ומקרבם
אליו יתברך, ודן אותם לכף זכות

וכו', שזה עיקר עבודת הצדיקים
בכל דור ודור לקרב אנשים אליו
יתברך ולחזקם ולאמצם שבוה
מראים לדעת שהם באים מצד
הקדושה שמוסרים את נפשם עבור
זולתם, אשרי הזוכה להתקרב
אליהם אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז

(ירמיה כ"ג) כפטיש יפוצץ סלע, כמו כן נברא כמה וכמה מלאכים לפי רוב הניצוצות, ודיבור הכולל את הניצוצות נברא מלאך שהוא שר וראש על המלאכים שנבראו מן הניצוצות והם מחנהו, דהיינו בשעה שהקדוש ברוך הוא גילה את רצונו שנקיים מצוה פלונית וכו', על ידי זה נברא מלאך הכולל שהוא ממונה על המצוה הזו למשל מצות ציצית, אך מצוות ציצית מחולקת לפרטים רבים מאד מאד ועל כל פרט ופרט של המצוה ישנו מלאך אחר הממונה עליה, אך כולם שייכים אל המלאך הכולל הממונה על מצוות ציצית, וכן הוא לגבי שאר המצוות, נמצא שלכל מצוה ומצוה יש אלפי אלפים ורוב רכבות מלאכים קדושים שנבראו על ידי דיבוריו יתברך והם שייכים לפרטי המצוות הרבים, ואלה הם המלאכים שירדו בשעת קבלת התורה והלבישו לעם ישראל כתרים של נעשה ונשמע וכו', כי מאחר שקיבלו עליהם עול מלכות שמים, על ידי זה הוקפו באלפים ורכבות מלאכים שנבראו על ידי דיבוריו יתברך והם ממונים על כל פרטי המצוות, והצדיקים הגדולים על ידי שמדבקים את עצמם בו יתברך ובפרט בשעת לימוד התורה זוכים להמשיך עליהם את

כשזוכים להתאסף בכל שבוע ולדבר מעצותיו הקדושות של רבי נחמן מברסלב זי"ע צריכים לשמוח מאד מאד על הזכות הגדולה הזו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז.

כפטיש יפוצץ סלע

ואומר רביז"ל דע כי כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נברא ממנו מלאך (חגיגה י"ד) דהיינו בשעה שהקדוש ברוך הוא דיבר וכו' בשעת קבלת התורה, מכל דיבור ודיבור נברא מלאך, וכל מלאך ממונה על דיבור אחד של התורה הקדושה שממנה יצא, וכשאדם זוכה ללמוד תורה אותם מלאכים מתדבקים בו מאחר שעוסק באותו חלק התורה שממנו נבראו ועליו הם ממונים, וזו מעלת לימוד התורה, שעל ידי שהאדם עוסק בתורה הקדושה נתחברים אליו המלאכים הקדושים שנבראו מדיבוריו של הקדוש ברוך הוא, וככל שהאדם זוכה ללמוד יותר תורה הוא זוכה לשמירה גדולה יותר של אותם המלאכים שנתחברו בו, וכן בורא בעצמו מלאכים על ידי דיבורי התורה שזוכה לדבר, וכל דיבור ודיבור נחלק לכמה ניצוצות בבחינת

השייך לו, ועל ידי שהאדם זוכה ללמוד, ובפרט כשזוכה ללמוד תורה לשמה, ומדבק את עצמו אליו יתברך, על ידי זה זוכה שהמלאכים הממונים על המצוות שלמד מקיפים אותו ושומרים אותו אשרי לו ואשרי חלקו וזה לעומת זה כשהאדם חוטא על ידי זה ממשיך על עצמו שדים ורוחות וכו', שהם המחממים אותו לעבירות והמכשילים אותו וכו', והם הממררים את חייו, וזה שאנו מוצאים הרבה בדברי חכמינו הקדושים על שדים ורוחות וכו', וכוונתם היא על אלו הקליפות הנבראות על ידי חטאיו ועוונותיו של האדם והמקיפים אותו וממררים את חייו, וגורמים לו צרות ויסורים ומכאובים עד שחושך לו לגמרי.

יד ימין ויד שמאל

ואמר רביז"ל שכל מלאך מקבל חיותו מהדיבור ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו, היינו לאיזה עשב או דבר אחר שהוא ממונה עליו, ושני הכוחות האלו היינו כח שיש למלאך לקבל וכח להשפיע מכונים בבחינת ידים, ביד ימין מקבל חיותו, וביד שמאל משפיע, בבחינת ומכה אותו ואומר לו גדל, כי ביד ימין מקבל את החיות וביד שמאל משפיע, וזה כח התורה הקדושה, דהיינו כשהאדם זוכה ללמוד תורה הקדושה שהיא רצונו

כל המלאכים הנ"ל זוכים למה שזוכים אשרי להם ואשרי חלקם, ובאמת מדריגות אלו הם מדריגות הצדיקים הגדולים, ולכאורה נראה שאין לנו שום שייכות אליהם, כי איזה שייכות יש לנו אל מלאכים ואורות שכאלו, אך באמת אם נתבונן היטב נראה ונשכיל שכל יהודי ויהודי הזוכה לדבק את עצמו בתורה הקדושה יש לו שייכות כפי בחינתו לענין הנ"ל כי באמת על ידי כל פרטי המצוה נבראים מלאכים, ועל המצוה עצמה ממונה ראש המלאכים, ומתחתיו נמצאים המלאכים הממונים על כל שאר פרטי המצוה, ולדוגמא מצוות ציצית, שבה תלויים אלפי אלפים פרטים הן בקיום המצווה בעצמה, והן בהכנת המצוה דהיינו בהכנת הציצית שצריכים לקחת שה ולגזוז את הצמר ולעשות ממנו חוטים וכו' וכו', כל פרטי המצוות כולם יש עליהם מלאכים הממונים עליהם, וכן הוא על כל פרטי הבריאה כולה עד שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פ' י') אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל, כי על כל פרט ופרט מן העולם הזה יש מלאכים הממונים על אותו דבר, ונבראו על ידי דיבוריו של הקדושים ברוך הוא, והם שלוחים ממנו יתברך כביכול לדאוג ולהיות ממונים כל אחד ואחד על הדבר

התורה הקדושה והוא בחינת התורה שבכל פה, כי לולי דבריהם של החכמים הקדושים והצדיקים שבכל הדורות וכו' לא היינו יודעים כיצד לקיים את התורה הקדושה, ולא היינו מבינים כיצד עלינו לקיים את כל פרטי המצוות, והצדיקים שגילו לנו כיצד לקיים את פרטי התורה קיבלו את כח המלאכים הנ"ל כי לולי הם לא היינו יודעים כיצד לקיים את דברי התורה הקדושה, וזה מעלת הזוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים שעל ידי שזוכה להתקרב אליהם באמת זוכה להמשיך על עצמו את אור התורה הקדושה ויודע כיצד לקיים את התורה בכל פרטיה ודקדוקיה וכל המצוות התלויות בה וכו' וכו', ועל ידי זה נשפעות גם עליו ההשפעות הקדושות האלו, אשרי לו ואשרי חלקו.

חויא דרבנן

ומי שפונם באמונה חכמים ופרץ גדרם אזי אין רפואה למכתו, בבחינת (שבת ק"י) דלמא חויא דרבנן מרקיה, שאין לו אמותא, דהיינו רפואה, כי מי שפונם באמונת חכמים ולא רק שאינו מקיים את דבריהם אלא עושה ההיפך מדבריהם וכו', על ידי זה ממשיך על עצמו את נשיכת הנחש, חויא דרבנן, ואין לו רפואה למכתו, כי חכמינו הקדושים גילו

יתברך וכו', על ידי זה ממשיך על עצמו את המלאכים הממונים על כל המצוות שלמד שהם רצונו יתברך, ואותם המלאכים מקבלים ביד ימין שפע גילוי אלקות, וביד שמאל משפיעים על הלומד את אותו שפע גילוי רוחניות חיות אלקות שבא על ידי לימוד תורתו, ולכן כל מי שזוכה להתמיד בלימוד התורה הקדושה זוכה לשפע גדול ונפלא מאד מאד שנשפע עליו על ידי אותם המלאכים שנבראו מדיבוריו של הקדוש ברוך הוא, והם המשפיעים שפע רוחניות חיות אלקות לעולם.

לא תסור

והנה המלאכים הללו הם בחינת החכמים והצדיקים הזוכים לעמוק בתורה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פ' נשא) שהצדיקים והכהנים והנביאים נקראים מלאכי השרת מכיון שעל ידי שעסקו בתורה כל כך הרבה והכניסו בעצמם את אור התורה, על ידי זה המשיכו בעצמם את כוחם של אלו המלאכים שנבראו מדיבוריו של הקדוש ברוך הוא, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק (דברים י"ז) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, דהיינו שצריך שיהיה לאדם אמונת חכמים ולא יסור מדבריהם הקדושים כי בהם תלוי כל קיום

לנו כיצד לקיים את התורה וכן תקנו תקנות כדי לשמור את התורה הקדושה, ומי שזוכה לקיים את דבריהם זוכה לשמירת המלאכים הנ"ל וזוכה לשפע גדול, אך מי שאינו שומר על דבריהם ולא עוד אלא שעושה בדיוק ההיפך, על ידי זה ממשיך על עצמו בחינת מיתה, וזה מה שכתוב (דברים י"ז) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, לפי בחינות הסתרות אם סר מדבריהם לימין בזה סר ימין המלאך ואין לו כח לקבל, ואם סר לשמאל בזה סר יד שמאל מהמלאך ואין לו כח להשפיע, וכשנפגם איזהו יד המלאך אזי אין לזה האדם אסוותא כי זה העשב שבו תלוי רפאתו אין לו כח לרפאות כי אין משפיע לו וזה בחינת (דברים כ"ח) מכה אשר לא כתובה בתורה זהו מיתה תלמיד חכם, היינו המיתה שתלמידי חכמים ממיתין איזה אדם, כי חולאת הבאה לאדם על שעבר על דברי רבנן אין לו רפואה והוא מת מן החולאת, זה המיתה באה על ידי מכה אשר לא כתובה בתורה, כי דברים שלא נכתבו בתורה נמסרו לחכמים, ואנו מצוים לשמוע מהם, ויש מי שמזלזל דבריהם ואין מאמין דבריהם, מחמת שנדמה לו שמדאורייתא אינו כן, ועל ידי זה נחלה במכה שאין לו רפואה ומת בה, ואת זה רואים בחוש שכל מי

שיש לו עסק נגד התלמידי חכמים, והוא חולק על דבריהם ומזלזל בהם וכו', לבסוף מקבל עונש גדול ונעקר מן העולם ואין רפואה למכתו, ולכן צריכים להשתדל להתקרב לתלמידי חכמים אמיתיים העוסקים בלימוד התורה והם מגלים לאדם כיצד לקיים את התורה הקדושה וכיצד גם הוא בתוך תוקף חשכותו יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ואלו הם הצדיקים הקדושים שבכל הדורות שלאורם אנו הולכים ועל פי חידושי תורתם אנו חיים כי בכל דור ודור מתחדשים הלכות חדשות על כל פרטי המצוות ועל ידי זה נבראים מלאכים חדשים, כי בכל פעם נתחדשים פרטים חדשים במצווה, שזה כל ספרי השאלות ותשובות שאנו מוצאים, העוסקים בכל פרטי הדינים של התורה הקדושה והמצוות וכו', ובכל דור ודור מתחדשים ענינים חדשים ושאלות חדשות וחידושי תורה חדשים וממילא נבראים על ידי אותם צדיקים מלאכים חדשים כפי החידושים בפרטי המצווה, ועל ידי אותם המלאכים המתחדשים על ידי הצדיקים שבכל הדורות על ידי חידושי תורתם בפרטי המצוות יש לצדיקים כח לעשות מופתים וזה מה שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק כ"י סי' מ"א) שלפעמים עושה הקדוש ברוך הוא מופתים על ידי בעלי פוסקים כי הם מחדשים חידושים

בכל דור ודור בפרמי המצוות ובוראים מלאכים חדשים, ולכן היא סגולה גדולה להזכיר את עצמו אצל הצדיקים האמיתיים, וכן אצל בעל פוסק, העוסק בפסק הלכה וחידושי תורה לקיים את כל פרמי המצוות, ועל ידם יזכה להוושע בישועה גדולה, כי אצלם נמצא כח המלאכים שבהם תלויים כל הרפואות לכל המכות, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים כאלה, ואשרי הזוכה להזהר בכבודם של תלמידי חכמים, כי יש בני אדם שמזלזלים בתלמידי חכמים, ואחר כך מקבלים עונש גדול ואינם יודעים על מה ולמה, ונדמה למה כאילו יש עיוות הדין נגדם ושכחו שזלזלו בתלמידי חכמים ועל ידי זה הוא דרבנן טרקיה, דהיינו שמקבלים עונש, נשיכת נחש, בחינת מכה אשר לא כתובה בתורה, מכיון שעל ידי שמזלזלים בתלמידי חכמים, פוגמים בכח המלאכים הממונים על המצוות כנ"ל ועל ידי זה אין יכולים לקבל רפואה, וכמו שסיפר הבעש"ט הקדוש זי"ע שפעם אחת בעת שהלך להתבודד ביער התהלך בדביקות גדולה מאד ונכנס לתוך עומק היער עד שאבד את הדרך, והבעש"ט הקדוש זי"ע ידע שבוודאי אין זה מקרה כלל וכלל רק הכל בהשגחה פרמי פרמיית ובוודאי נשלח לכאן מן השמים כדי להוציא מן הכח אל הפועל

דבר מסויים, ולפתע הגיע לאנם קמן ונתגלה לפניו צפרדע גדולה שהיא היתה גלגול של תלמיד חכם גדול שהיה מזלזל בנמילת ידים, והוצרך להתגלגל בצפרדע זו, והנשמה של אותו תלמיד חכם סיפרה להבעש"ט הקדוש זי"ע שהיא כבר נמצאת כאן מאות בשנים ויש לה צער ויסורים גדולים מאד מאד ואף אחד עד עתה לא היה יכול לתקן אותה, ועתה היא מבקשת ממנו שיתקן אותה וכו', ושאל הבעש"ט הקדוש זי"ע, הרי היה האריז"ל ולמה לא באתם אליו לתיקון וכו', וענתה הנשמה, כי הייתי חומא ומחטיא את הרבים וכו', והבעש"ט הקדוש זי"ע לקח בידיו מים מן האגם וברך "שהכל" בכוונה גדולה, ושתה מן המים ואת הנותר שפך על הצפרדע ועל ידי זה זכתה לתיקון וכו', נמצאנו למדים מכך שמי שמזלזל במצוות דרבנן מקבל עונש גדול וקשה מאד מאד ואין רפואה למכתו כי צריך לסבול ולהתייסר וכולי האי ואולי יזכה לתיקון וכו', ולכן צריכים להקפיד מאד לשמור את כל המצוות דרבנן ולהקפיד לא לזלזל בדבריהם הקדושים ולכבדם ולייקרם וכו', אשרי הזוכה לזה ועל ידי זה ימשיך על עצמו השפעות מוכות, כי מי שזוכה לשמור על כל המצוות דרבנן ויש לו אמונת חכמים שלימה משפיע עליו הקדוש ברוך הוא שפע גדול.

הב לי ירך

וזהו כשבא רבי יוחנן לתנא שנחלה ביסורין ואמר לו חביבין עליך יסורין? אמר לא וכו', אמר לו הב לי ירך וכו', ועל ידי זה ריפא אותו (עיין ברכות ה'): ועל פי מה שהסברנו לעיל אפשר להבין היטב את כל הענין, כי יש שתי סוגים של יסורים יש יסורים של אהבה שהם בבחינת ואת אשר יאהב ה' יוכיח (יבמות ס"ד). דהיינו שהקדוש ברוך הוא מתאווה לתפילת איש הישראלי ועל כן הוא מסבב עמו כל מיני סיבובים כדי שיבוא ויתפלל לפניו ויבקש ממנו רחמים ותחנונים שירחם עליו ויעזור לו לצאת מהבוץ ולהפטר כבר מכל היסורים הסובבים אותו וכו', ועל ידי התפילה נענה האדם ומתרפא, והסוג השני של יסורים שבאים על האדם הוא עונש על כך שזולל בתלמידי חכמים וכו', והנה רבי יוחנן סבר שאלו יסורין הן יסורין של אהבה וזהו ששאל אותו חביבין עליך יסורין? ששאל אותו אם חביב עליו היסודין היינו אם יסורין של אהבה הם, והשיב לו לא הם ולא שכרם, וכששמע רבי יוחנן שהיסורים לא של אהבה הן, כי מי שזוכה ליסורים של אהבה אינו מבעט בהם, אדרבה הוא חפץ בהם כי על ידם זוכה להתקרב באמת אליו יתברך, וכשרבי יוחנן

שמע שהלה אינו חפץ ביסורים אלה חשב דילמא פגם חס ושלום בידים הנ"ל ובשביל זה אין לו רפואה וזה שאמר לו הב לי ירך, כדי שידע אם פגם בדברי רבנן חס ושלום כנ"ל, דהיינו שידע היכן הוא הפגם ביד ימין בחינת המקבל אצל המלאכים, או ביד שמאל שהוא המשפיע של המלאכים וכו', ותיכף כשיהב לו ידא אוקמוהו כי לא היה יסורים של אהבה ולא פגם בידים בשביל זה היה יכול לחיות ולקום מחליו, ואת זאת ראו אצל הצדיקים הקדושים בחוש בכל הדורות שהיה להם כח מיוחד בידיהם להקים את החולים מחליים וכמו שמספרים מהצדיק הקדוש השר שלום מבעלזא זי"ע שהיכן שרק נגע עם ידיו מיד התרפא המקום וכו', ופעם אחת חלה בנו של הרה"ק מקאמרנא זי"ע ונעשה משותק ברוב חלקי גופו, ונסע אביו עמו אל השר שלום מבעלזא זי"ע כי ידע שיש לו כח גדול לרפאות בידיו, וכשבא אליו החל הרה"ק הנ"ל למשש בידיו את חלקי גופו ושאל "היכן כואב לך? היכן כואב לך וכו", והצדיק מקאמרנא זי"ע שראה זאת התפעל מאד והחל להתבונן ולחשוב מהיכן זכה הצדיק מבעלזא זי"ע לכח גדול ונפלא כזה, והוציא את קופסת הטבק מכיסו והחל להריח בה, והתבונן היכן שהתבונן וכו', ומיד הוריד

לשמור מהיום והלאה על דברים אלה תתרפא, וכן היה, נמצא שמי שמקפיד על מצוות דרבנן ואינו מזלזל בהם על ידי זה בעצמו זוכה לרפואה כי ממשיך את השפע על המלאכים הממונים על המצוות שאותם בוראים ומחדשים התלמידי חכמים שבכל דור ודור על ידי חידושי תורתם כנ"ל, אשרי הזוכה להתברך.

ולא יאמין בחייו

ואמר רביז"ל וזהו ומשך אבירים בכוחו יקום ולא יאמין בחייו (איוב כ"ד) כי על ידי שאין מאמין בתלמידי חכמים הנקראים חיים כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ח) ובניהו בן יהוידע בן איש חי, צדיקים אפילו במיתתם נקראים חיים, על ידי זה הוא נופל בחולאת אשר לא יאמין בחייו, היינו שאין אדם מאמין שיחיה מחולי זה כי אין רפואה למכתו, וזה שאנו רואים בחוש שיש כל כך הרבה אנשים שנעשים חולים ואינם יודעים מדוע נעשו חולים וכו', ושכחו שהתערבו במחלוקת על תלמידי חכמים ודברו עליהם כל דבר אמור, ולמרות שהלבישו את זה בכל מיני מצוות, שהכל לשם שמים ומתוך קנאות לה' ולתורתו וכו', אך אין האדם יודע במה הוא נכנס כשמתחיל לדבר על תלמידי חכמים העוסקים

הצדיק מבעלזא זי"ע את ידיו ואמר, "אה, אתם רוצים לדעת מהיכן אני לוקח זאת...", ויותר לא נגע בבנו של הצדיק מקאמראנא זי"ע שהתרפא בכל חלקי גופו איפה שנגע השר שלום זי"ע חוץ מידו הימנית שבה נשאר משותק... וכידוע אותו בן, רבי אליעזר מקאמארנא זי"ע חיבר כמה ספרים, פירוש על הזוהר ועל מסכת אבות וכו', אך לא היה יכול לכתוב מחמת שידו היתה משותקת, והיה אומר תורה ואחרים היו רושמים, ועל כן ספריו לא נכתבו בלשון צחה כל כך, ועל כן פנים רואים אנחנו את גודל כוחם של הצדיקים האמיתיים בידיהם שהם יכולים לרפאות בני אדם, אשרי הזוכה לכבוד את כל הצדיקים הקדושים והפוסקים וכו', שבכל דור ודור, וכן מובא מהאריז"ל שפעם אחת בא אליו תלמיד חכם אחד ואמר שכואב לו הכתף, ענה ואמר לו האריז"ל חכמינו הקדושים אומרים (ברכות מ"ב) תיכף לתלמיד חכם ברכה, תיכף לנמילת ידים ברכה, וכנראה שאתה אינך מקפיד על שני דברים אלה, כי תכף אותיות כתף, ומחמת שאינך נזהר להתברך אצל תלמידי חכמים, וכן אחרי שאתה נוטל מים אחרונים אתה מפסיק בדיבור בין הנמילה לברכת המזון לכן כואבת לך הכתף ואם תקבל על עצמך

בתורה ועבודת השם יתברך ולכן צריך להזהר ולהשמר ממחלוקת ומריבות ולהרגיל את עצמו שלא לדבר על אף אחד ועל ידי זה ימנע מעצמו צרות מיותרות, ולא יקבל עונש בידיו וכו', אשרי ואשרי הזוכה להרבות בתפילה ובקשה ומבקש מחילה על פגם אמונת חכמים שעל ידי זה יזכה לידיים טובות ובריאות וכו', ויוכל להשפיע כל טוב וישפע עליו שפע גדול.

כי יפליא לנדר

ואומר רביז"ל ולהקים אמונה הנפולה היא על ידי בחינת יעקב, היינו על ידי נדר, שידור איזה נדר ויקיים מיד ועל ידי הנדר ישוב לאמונת חכמים, והנה כשנודרים נדר צריכים לראות לקיימו מיד ולא להשהות כלל וכלל, כי חכמינו הקדושים אמרו (שבת ל"ב:) בעוון נדרים בניו מתים רחמנא ליצלק, או שאשתו נעשית חולה וכו', והוא אינו יודע על מה ולמה קרה לו זאת, והכל בעוון נדרים, כי נדר ולא קיים את נדרו, ולכן אשרי מי שאינו נודר כלל שלא לצורך, אך גם כשצריך לנדר וכו', צריך לראות לקיים נדרו מיד, ואם יודע שהאמונת חכמים נפגמה אצלו יראה לנדר איזה נדר ויקיימו מיד ועל ידי זה יעזור לו הקדוש ברוך הוא שיוחזר לו כוחו ותהיה לו אמונת חכמים שלימה, כי הנדר

נקרא פלא כמו שכתוב (במדבר ו') כי יפליא לנדר נדר וכו', וכן החכמים נקרא פלא בבחינת פליאות חכמה ועל ידי שיקיים את נדרו תוחזר לו האמונת חכמים ויזכה לתקן את פגם הידים ועל ידי זה יוכל להמשיך על עצמו שפע רוחני ונשמי אשרי לו ואשרי חלקו, והנה על ידי תיקון הידים וכו', מתנוצצים בו אורות האבות כי נדר זה בחינת אור יעקב וידים הם אברהם ויצחק שהם ימין ושמאל, וזה בחינות (תהילים ע"ח) נגד אבותם עשה פלא, היינו שעל ידי פלא הנ"ל שהוא בחינת נדר מתנוצצים בו אור האבות וכו', כי אברהם יצחק ויעקב היו הראשונים שעסקו בגילוי האמונה הקדושה לכלל ישראל ומסרו את נפשם מאד מאד על כך, אברהם התחיל לפרסם את אלקותו יתברך בעולם וכו', והעביר זאת ליצחק בנו והוא העביר זאת ליעקב בנו וכו', ועל כן על ידי שנחזרת האמונת חכמים מאיר אור האבות אצל האדם, אשרי לו ואשרי חלקו, ועל כן אשרי הזוכה לנדר נדר ולקיימו מיד שאז יזכה לאמונת חכמים שלימה ולכל טוב אמיתי ונצחי, ועיקר הנדר צריך להיות על לימוד התורה הקדושה שיקבל על עצמו קבלות טובות שיזכה ללמוד תורה הקדושה, כל אחד ואחד כפי בחינתו, ויראה לקיים זאת מיד, ועל ידי זה ימשיך על עצמו את

יצחק ויעקב, והבת הוא בחינת האמונה הקדושה, היינו כי כשווכה לחזק את עצמו באמונה הקדושה על ידי זה ממשיך על עצמו את אור האבות הקדושים, וזה עיקר עונג שבת, וכשאדם זוכה יכול להמשיך על עצמו גם באמצע השבוע מן האור הזה ובפרט כשווכה בכל יום כשמזכיר את היום, היום יום ראשון בשבת, יום שני בשבת וכו', שיתעורר אז בתשוקה עצומה להמשיך על עצמו אור שבת אשר אין למעלה מזה, כי את האור שמרגישים בשבת אין לתאר ולשער כלל וכלל, כי אפילו כל יהודי פשוט מרגיש בשבת כל מיני טעמים, הן במלבושי שבת שלו והן בהמאכלים של שבת, בדגים ובמרק ובבשר וכו', וזה אפילו יהודי פשוט מרגיש, כי יש לו בנדים יפים לכבוד שבת, ואוכל מיוחד לשבת, עד שהוא מרגיש עונג שבת גדול מאד, ומכל שכן וכל שכן התלמידי חכמים והצדיקים הגדולים הזוכים להרגיש אור נורא ונפלא, אורות צחצחות, ועל כל פנים עונג שבת יכול להרגיש כל אחד ואחד וזה בחינת אכילה בקדושה, כי אכילת ימי החול נהנה ממנה גם הסמרא אחרא, אבל מאכילת שבת אין חלק לסמרא אחרא כלל וכלל, וזה שציוה הקדוש ברוך הוא אותנו על אכילת שבת כמו שכתוב (שמות

אורו יתברך ואת אור האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב ויזכה לשפע גדול ונורא מאד מאד.

עונג שבת

ועל ידי האורות האלו, של האבות הקדושים, עולה ומתענג בעונג שבת, בבחינות (ישעיה נ"ח) אז תתענג על ה' וכו' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וכו', היינו כי אור השבת הוא אורו יתברך כביכול העין של הקדוש ברוך הוא בבחינת שב"ת ש' בת, שהם תלת גוונים דעינא וכת עין, ועל כן כל הענין של שבת הוא ענין הראיה וכמו שכתוב (שמות כ"ח) ראו כי הוי"ה נתן לכם את השבת (ע"י ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז) כי על ידי שהאדם זוכה לשמור שבת ולענגה וכו' זוכה להמשיך על עצמו את אורו יתברך, אורות צחצחות, אשר זה עיקר עונג שבת וזה שכתוב בווהר הקדוש (יתרו פ"ח) שבת שמא דקודשא בריך הוא, דהיינו כי על ידי שאדם זוכה לשמור שבת ממשיך על עצמו את השגחתו יתברך בבחינת ראו כי הוי"ה נתן לכם את השבת כנ"ל שהקדוש ברוך הוא מסתכל עליו ומשגיח עליו בבחינת ש' ב"ת כנ"ל ג' גוונים דעינא וכת עין, ואלו הג' גוונים הם בחינת הג' אבות, אברהם

כבד כועס

והנה עיקר העבירות שהאדם עושה נמשכות לו מן הכעס, ועיקר הכעס שהאדם כועס בא מן הכבד בבחינת (כרכות ס"א) כבד כועס, כי על ידי הכעס נדמה לבהמה בבחינת (תהילים מ"ט) נמשל כבהמות נדמו, אשר עיקר ההבדל בין האדם לבהמה הוא השכל, ועל ידי שכועס ואובד את שכלו על ידי זה נדמה כבהמה וכו' ועל ידי זה נופל בחטאים ועוונות ופשעים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מוטה ג'): אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שמות, שהוא הכעס שעל ידו מאבד את שכלו וכו', ומאבד את הצלם אלקים שעליו ומחליפו רחמנא ליצלן בגדר בהמה, והנה על ידי הצום זוכה האדם לבטל את כעסו ולתקנו, כי עיקר המאכל נתהווה ממנו דם והעיקר הוא מהכבד וכו', ולכן על ידי שהאדם מתחמם לכעס וכו', העיקר הוא מן הכבד שבו נמצאים הדמים, מה שאין כן כשהוא צם על ידי זה זוכה לתקן את הכעס הבא מן הכבד כי על ידי הצום נכנע הכבד, ועל ידי זה זוכה לתיקון, אך על ידי שזוכה לבחינת עונג שבת כנ"ל אז אין צריך לצום כי פועל באכילתו מה שפעל על ידי הצום וכו', נמצא שיש לנו תיקון קל ונעים מאד כיצד להכניע

מ"ז) אכלוהו היום כי שבת היום לה' כי אכילת שבת נעשה קדושה ואלקות גמור בלא תערובת סיגים כלל, ואת זה יכול כל אחד לראות ולהרגיש כי האוכל של שבת יש לו מעם אחר לגמרי, ואם יאכל את אותה חלה או דגים וחמין וכו' באמצע השבוע, לא ירגיש את אותו המעם כמו שמרגיש בשבת, כי אכילת שבת היא ענין אחר לגמרי, כולה אלקות, כולה קודש, ויכול לפעול באכילת שבת מה שפועל בתענית היינו להפיל אויביו לפניו בזכות עונג שבת כמו שפועל בצום, ועל שם זה נקרא שבת כי בסגולתו להשבית אויב ומתנקם, דהיינו כי כל אחד ואחד שחטא ופשע לכאורה היה צריך לצום ולהתענות כדי לכפר על חטאיו ופשעיו וכו', אך על ידי אכילת שבת זוכה להמשיך על עצמו אור נורא ונפלא כל כך עד שאינו צריך לצום, ופועל באכילתו מה שהיה פועל בצום, וזוכה למחילת עוונות, ולכן עצה טובה למי שחטא ופשע וכו', שירבה באכילת שבת, ויענג את השבת כפי כוחו באכילה ושתייה, ועל ידי זה יזכה לבטל ממנו את כל התעניות שהיה צריך להתענות על חטאיו ופשעיו אשרי לו ואשרי חלקו שזוכה לתיקון קל כל כך להרבות באכילת שבת ולענג את השבת בכל מה שרק יכול ועל ידי זה יכופרו עוונותיו.

טובה קא משמע לך, שכדאי לקנות הרבה לכבוד שבת קודש באופן שישאר לכל ימי השבוע, וכך אפילו אם נגזר על האדם שיהיה עני ויחסר לו באמצע השבוע, אך על ידי שקונה הרבה על שבת, שזה אינו נחשב בתקציבו, ונשאר לו על כל השבוע, על ידי זה יהיה לו שפע גם במשך ימות השבוע, וזו גם עצה טובה לזכות לצאת מן החובות וכו', על ידי שיקנה הרבה לכבוד שבת ועל ידי זה יהיה לו שפע גדול אשרי הזוכה לקיים זאת.

מרבח צדקה מרבה שלום

ואמר רביז"ל שלבטל ולהכניע האויבים די הצום או אכילת שבת לבד אבל לרוב השלום צריך גם להרבות בצדקה כמאמר חכמינו הקדושים (אבות ב') מרבה צדקה מרבה שלום וזהו שאמרו (ברכות ו'): אנרא דתעניתא צדקתא, כי העיקר בתענית הוא הצדקה שנותנים, שעוזרים לאחרים וכו', וכן הוא בשבת שהעיקר לתת לצדקה לעזור ליהודים אחרים על שבת באופן שיהיה להם בשפע על אכילת שבת, אשר זוהי המצוה הגדולה כשזוכים לעזור ליהודים אחרים שיהיה להם צרכי שבת, שעל ידי זה זוכים גם לתיקון עוונות גדול מאד וממשיכים על עצמו שלום גדול, דהיינו שלא

את הכעס וכיצד לתקן את החטאים והעוונות שלנו, והוא על ידי אכילת שבת, ורביז"ל אמר פעם שהרי אנו מוצאים שהקדוש ברוך הוא בעצמו אומר, אכלוהו היום כי שבת היום וכו', דהיינו שהקדוש ברוך הוא מצוה ואומר, בני היקרים אכלו מאכלי שבת וכו', אך גם את זה אין אנו מקיימים, ומולזלים בסעודות שבת ובפרט בסעודה שלישית שעליה מוצאים כל מיני היתרים לא לאכול וכו', ואינם יודעים שעיקר תיקון העוונות בא על ידי אכילת שבת בקדושה לכבוד שבת, וכשהאדם זוכה לאכול את הג' סעודות לכבוד שבת על ידי זה ממשיך על עצמו אור נורא ונפלא וזוכה לתיקון אמיתי ונצחי, אשרי הזוכה להרבות מעדנים וממתקים בשבת ומענג את השבת בכל מה שיכול ועל ידי זה יזכה לתיקון אמיתי ונצחי ומובא בזוהר הקדוש (בקמץ שאומרים בליל שבת) שכל האמונה הקדושה תלויה כפי האכילת ג' סעודות של שבת, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להקפיד מאד על סעודות שבת ומענגם כפי מה שיכול אשרי לו, וחכמינו הקדושים אומרים (ביצה פ"ז:) כל מזונותיו של אדם קצובים לו וכו' חוץ מהוצאות שבת וימים טובים וכו', ולכן אין לחשוש להוציא הוצאות על מאכלי שבת וי"ט כי הם אינם נחשבים בתקציבו של האדם, וגם עצה

תהיה עליו מחלוקת ומקמרגים ואפילו אם יש עליו מחלוקת וכו' לא יוכלו החולקים עליו לעשות לו שום דבר אשרי לו ואשרי חלקו, וזה ו'היה מ'עשה ה'צדקה ש'לום ראשי תיבות משה"ו שהוא החילוק בין חמץ למצה, בין האות ה"א לאות ח"ית (כי התבדל בין חמץ למצה הוא אותיות אלו) דהיינו כי חמץ הוא ענין הכעס והרציחה, ואילו מצה הוא ענין השלום וכו', והחילוק ביניהם הוא משהו, ולכן על ידי שנותנים משה"ו בבחינת ו'היה מ'עשה ה'צדקה ש'לום דהיינו שנותנים לצדקה ובפרט על שבת קודש על ידי זה זוכים לתקן את הכעס ולהמשיך על עצמו שלום כנ"ל דהיינו שיהיה בשלום עם אשתו וילדיו ואנשים אחרים וכו', כי העיקר הוא שלום ועל ידי שזוכה לאכול בשבת ונותן צדקה

על שבת ומכנים אורחים לשבת על ידי זה זוכה להמשיך על עצמו תיקון נפלא לחמאים ועוונות אשרי לו ואשרי חלקו, כי על ידי שמירת כראוי זוכים לאמונת חכמים שלימה כי כל הלכות שבת נלמדו על ידי חכמינו הקדושים, ובפרט בהלכות שבת כשאדם יש לו שאלה וכו' הוא הולך לשאול רב מה הדין, ועל ידי זה מתחזקת אמונתו, אמונת חכמים ועל ידי זה ממשיך על עצמו את כל ההשפעות כנ"ל, אשרי הזוכה לאמונת חכמים שלימה ומקבל על עצמו את התורה מחדש, את כל התרי"ג מצוות עם כל המלאכים התלויים בהם כנ"ל ועל ידי זה ימשיך על עצמו השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות אשרי לו ואשרי חלקו, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ח

ישראל נתן להם ג' דברים במתנה, והם הבאר הענן והמן. הבאר באה בזכות מרים, ובזכותה זכו ישראל לשתות מים, הענן בא בזכות אהרן הכהן, ואילו המן, האוכל, שבו טעמו עם ישראל את כל הטעמים שבעולם בא להם בזכות משה רבינו, והנה בשעה שנסתלקו מרים ואהרן, נסתלקו הבאר והענן, אך כולם חזרו בזכות משה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ט') ואכחיד שלשת הרועים בירח אחד וכי בירח אחד מתו? ותרצו כי בהסתלקותם של אהרן ומרים נסתלקו ענן ובאר וחזרו בזכות משה וכשנסתלק משה בירח אדר אזי נסתלקו באר וענן ומן והוי כאילו מתו כל השלש בירח אחד וזהו תלת נפקי מחד היינו באר וענן ומן היו בשביל חד בשביל משה, והנה כדי להבין ענין זה כדאי להסביר מדוע הבאר הענן והמן באו בזכות מרים אהרן ומשה רבינו, כי הנה חכמינו הקדושים מספרים לנו שמרים היתה זאת שהצילה את משה רבינו, כי בשעה שנשלך ליאור עמדה היא לראות מה יהיה עמו, וכשראתה שבת פרעה הוציאה אותו מן המים וכו', מיד באה אליה והציעה לה שתביא מניקה, כי משה רבינו לא רצה לינק מאף

ברוך השם אנו זוכים בכל שבוע להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אשר בזה אנו צריכים לשמוח מאד מאד והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ח אשר היא תורה קשה להבנה אבל על כל פנים ידוע שרביז"ל אמר את תורתו לדרי מעלה ולדרי מטה באופן שכל אחד ואחד יהיה איך שיהיה יוכל להשיג ולהוציא עצות נפלאות, עצת חיים, איך להתקרב אליו יתברך על ידי עצותיו הקדושות של רביז"ל.

תלת נפקי מחד

והנה איתא בזוהר הקדוש (בראשית ל"ב) תלת נפקין מחד, חד בתלת קיימא, חד על בין תריין, תריין ינקין לחד, חד יניק לכמה סמריין, דהיינו שלשה יוצאים מאחד, אחד תלוי בשלשה, אחד נכנס בין שנים, שנים מניקים לאחד, אחד מניק לכמה מקומות, ובוודאי זוהר זה אינו מובן כלל וכלל ואי אפשר למצוא בו פשט, אך רביז"ל יגלה לנו מהו הסוד בזוהר נפלא זה באופן שנוכל להבינו, היינו כי כשהקדוש ברוך הוא הוציא את בני ישראל מארץ מצרים אל מדבר סיני בדרך לארץ

אחד מן המצריות וכו', ונקרא משה על שם "כי מן המים משיתיהו" ובוה היה חלקה של מרים שעזרה להצלתו, ולכן בזכות זה זכתה שהבאר מים באה בזכותה לעם ישראל, והענן בא בזכות אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, דהיינו כי ענין השלום והאחדות הוא כמו ענן שמקיף את בני האדם ומאחדם ביחד, כי עיקר השלום הוא שבני אדם יוכלו לחיות ביחד באהבה אחוה וריעות וזה עיקר השלום בית ועיקר האחדות בין כלל ישראל וכו', מה שאין כן כשיש בין בני אדם מחלוקת, זהו ענין של פירוד, היפך הענן המקיף את כולם ביחד ומאחדם, ולכן אהרן הכהן שכל ימיו מסר את נפשו לעשות שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו וכו', בזכותו בא הענן שהוא הענין המאחד ומקשר את כלל ישראל ומקיפם מכל הצדדים, והמן בא בזכות משה רבינו, דהיינו כי לזכות להרגיש את כל הטעמים באכילה זה אי אפשר כי אם על ידי משה רבינו, כי הוא הוריד לנו את התורה הקדושה, שעל ידה אנו זוכים לקשר את הגשמיות עם הרוחניות ולמצוא את אלקותו יתברך בכל פרט ופרט מעסקי העולם הזה כי כל התרי"ג מצוות מקושרות אל דברים גשמיים של העולם הזה ועל

ידי שאנו מקיימים אותם אנו מקשרים בין העולם הזה להעולם הבא, אשר זהו בחינת המן הקדוש שהיה קישור בין העולם הזה להעולם הבא, בחינת לחם אבירים שירד מן השמים, ומי שרצה זכה להרגיש בו את כל הטעמים, ולזה זכו בזכות משה רבינו דייקא כי עיקר התורה היא קישור העולם הזה והעולם הבא, שעל ידו זוכים להרגיש את כל הטעמים שבעולם, נמצאנו למדים מדוע הבאר הענן והמן באו בזכות מרים אהרן ומשה רבינו.

הנך שוכב עם אבותיך

ומשה רבינו היה נשמתו כלול משלשה אבות והיה לו כח להמשיך אלו השלשה השפעות, היינו כי נשמתו של משה רבינו נכללה בשלשת האבות ומהם קיבל את הכח להמשיך את כל הג' השפעות האלו לעם ישראל כי בג' אבות היו אלו הכוחות של הג' השפעות האלו, אצל אברהם אבינו היתה בחינת החסד, כי הוא היה הראשון שגילה ופירסם את אלקותו יתברך לכל העולם כולו, על ידי שזכה לעסוק במידת החסד, שעזר לכל אדם באשר הוא שם והכנים אורחים וכו', ועל ידי מידה זו גילה אלקותו יתברך לכל העולם כולו, ועל כן נקרא בבחינת מימי החסד, כי אברהם התחיל לחפור בארות

ועל כן נאמר בו (שמות ב') וישב משה על הבאר, וכתוב ביה (שם כ"ד) ויבא משה בתוך הענן וכתוב ביה (שם מ"ז) ויאמר משה אליהם הוא הלחם, הוא דייקא קאי על משה בעצמו שבזכותו אכלו המן, ובכוחו של משה רבינו היה גם להוריד את הבאר והענן כנ"ל, ולעתיד לבא בשעת התחיה יקום משה כלול משלשה אבות כמקודם בבחינת (קהלת א') מה שהיה הוא שיהיה בחינת (דברים ל"א) הנך שוכב עם אבותיך, וקם, שיקום בתחיה כלול משלשתן וזה חד בתלת קיימא, דהיינו כי כמו בתחילת שהג' אבות המשיכו את כל הנ"ל דהיינו את בחינת הבאר הענן והמן שהם בחינת חסד גבורה ותפארת וכו', ואחר כך גילה משה רבינו שהיה כלול משלשתם את התורה הקדושה, וכמו כן יהיה בעת ביאת משיח צדקינו שיבוא ויגאלינו במהרה בימינו שהוא יגלה את כל הענינים האלה מחדש שיגלה כיצד זוכים להתקרב אליו יתברך מכל דבר ודבר, וזה אשר כתוב בזוהר הקדוש משיח דא משה כי משיח יגלה את כל הגילויים האלה לכל אחד ואחד באשר הוא שם שזוהי עבודתם של הצדיקים הקדושים בכל הדורות לגלות לעם ישראל את הענינים הללו כיצד לעבוד אותו יתברך וכיצד למצוא את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר,

בבחינת באר מים חיים, כי המשיך חסד בכל העולם כולו, וענן הוא בחינת יצחק כי הוא גילה את הקדוש ברוך הוא בעולם על ידי מידת הגבורה בבחינת חשך ענן וערפל, וכמו שכתוב אצל יצחק בעצמו (בראשית כ"ז) ותכהין עיניו מראות, כי יצחק אבינו גילה את הדרך לעבוד את הקדוש ברוך הוא אפילו בתוך מידת הגבורה, דהיינו שאפילו שעובר על האדם מה שעובר, בבחינת חושך ענן וערפל, שהם המניעות והצרות והיסורים שעוברים על האדם בחייו בבחינת עננים המכהים את עיניו וכו', אמור לאדם להתייאש בשום פנים ואופן ויתגבר לעבדו יתברך, והמן הוא בחינת יעקב בבחינת (תהילים ע"ח) לרעות ביעקב עמו, דהיינו מידת התפארת שהוא הכולל בין חסד לגבורה, שהיא היופי והחן כשזוכים לקשר את החסד והגבורה ביחד, את מידת החסד והמסירות נפש לעזור לאחרים וכו', עם מידת הגבורה שהם הצרות והיסורים והקטנות והדינים וכו', שעוברים על כל אחד ואחד, היינו את בחינת העולם הזה ואת העולם הבא ביחד שהוא בחינת המן כנ"ל המקשר רוחניות וגשמיות ביחד ועל ידי זה זוכים להרגיש בו את כל הטעמים שבעולם, והנה משה רבינו שהיה כלול מאבות, ממילא נכלל בכל הג' דברים הללו, באר ענן ומן,

וזה עיקר הגילוי שגילה לנו רביז"ל שאמר שפעל אצל השם יתברך שמשויה יהיה מיוצאי חלציו, דהיינו שגילה לנו כבר עתה כיצד זוכים לאלו הג' בחינות עוד לפני ביאת משיח, דהיינו לבחינת באר ענן ומן, חסד גבורה תפארת, חסד הוא בחינת מימי החסד לעשות חסד עם כל יהודי ולקרבו אליו יתברך, וענן הוא הבחינה שגם כשמר לאדם מאד מאד ועובר עליו מה שעובר בבחינת חושך ענן וערפל שיוכה למצוא את אלקותו יתברך גם משם וכו', ומן הוא הרוחניות האלקות המתלבשת בגשמיות העולם הזה שעל ידי הגילויים הנפלאים שגילה לנו רביז"ל אפשר אפילו עתה להשיג זאת כל אחד כפי בחינתו ויגיעתו בעבודת השם יתברך.

מלחמת עמלק

ואומר רביז"ל ובכח שהיה משה רבינו כלול מאבות היה לוחם כנגד עמלק בבחינת (ויקרא כ"ז) חרב נוקמת נקם ברית, כי כל ענינו של עמלק היה להכניס פגם הברית בכלל ישראל שעל ידי יביא אותם לכפירות ואפיקורסות כי האמונה תלויה בברית, כמו שכתוב (תהלים פ"ט) ובריתי נאמנת לו והאבות הן ברית בבחינת (ויקרא כ"ז) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם

אזכור וגו', ועמלק מימא את בריתם בבחינת (דברים כ"ה) אשר קרך בדרך, כי עיקר עבודתם של האבות היתה להכניס את ענין שמירת הברית לעולם, כי הם היו הראשונים שגילו את האמונה הקדושה לכל העולם כולו, וללא שמירת הברית אי אפשר לזכות לאמונה בשלימות, ולכן עיקר עבודת הצדיקים בכל הדורות היא לעורר בני אדם לשמירת הברית קודש שלא יכשלו בהוצאת זרע לבמלה רחמנא ליצלן או בשאר עבירות וכו', והם עוסקים בתיקונם של אלו שכבר נפלו להיכן שנפלו ועוזרים להם לצאת מן הפח יקוש שנפלו אליו, והנה במצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי מומאה אך בכל אופן זכו לגאולה וכו', מאחר שלפני גלות מצרים ירד לשם יוסף הצדיק שהיה נומר הברית בשלימות והוא סלל את הדרך שבה יוכל עם ישראל להחזיק מעמד בתוקף זוהמת מצרים שהיא ערוות הארץ, וזאת על ידי שעמד בנסיון ולא עשה עבירה, ובכך נתן כח לעם ישראל לא ליפול בפגם הברית, שעל ידי זה זכו להנאל, כי הגאולה היתה בזכותו של יוסף הצדיק שנמר את הברית בשלימות, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים על הפסוק (תהלים קי"ד) הים ראה ויגוס, מה ראה, ארונו של יוסף ראה, (בית המדרש ה') נמצא שכל קריעת ים סוף

היתה בזכותו של יוסף הצדיק שנתן לעם ישראל כח להחזיק מעמד עד שלא שינו את שמם ואת מלבושם ואת לשונם, שבזכות ג' דברים אלו ננאלו עם ישראל ממצרים, ואלו הג' דברים הם כנגד הג' בחינות הנ"ל באר ענן ומן, שלא שינו את לשונם הוא כנגד הבאר, כי עיקר הדיבור של האדם בא על ידי הלחלוחיות שבפיו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים שיש לאדם מעיינות בפיו שמוציאים לחלוחית בשעה שהוא מדבר וכו', שלא שינו את מלבושם הוא כנגד הענן וכמו שדרשו חכמינו הקדושים שהענן היה מכבס את בגדיהם של עם ישראל ובמשך כל הארבעים שנה שהיו במדבר לא היו צריכים לשנות את מלבושיהם, כי התכבסו לבד ואפילו התינוקות שלבשו מלבושים קטנים וכו', בעת שגדלו, המלבושים גדלו עמדם, שלא שינו את שמם הוא כנגד המן כנ"ל כי המן הוא ענין קישור גשמיות ורוחניות, בחינת לחם מן השמים, ושמו של האדם הוא כל האדם כי כשקוראים לאדם בשמו מיד הוא בא, כי השם הוא הנפש, והוא צירוף כנגד נשמתו של האדם, והאדם הוא מקשר רוחניות וגשמיות כי נשמה מן העולמות העליונים נתלכשה בנוף גשמי מן העולם הזה ועל ידי זה נעשה אדם, נמצא שאלו הג' בחינות הם כנגד באר ענן ומן, שאת

הבחינות האלו השאיר יוסף הצדיק על ידי שעמד במסיון לעם ישראל במצרים שיוכלו להחזיק מעמד בתוקף הגלות ויזכו לנאולה, אך מיד כשיצאו עם ישראל ממצרים ונקרע הים בזכות יוסף הצדיק, מיד בא עמלק ופימא את בריתם בבחינת אשר יקרך בדרך כי הכנים קרירות וספיקות באמונה הקדושה בכלל ישראל על ידי שמימא את בריתם, ומשם התחילו כל הצרות של עם ישראל שנמשכו בעיקר מן הערב רב שנתערב בהם וכו', וזוהי הצרה הגדולה ביותר שעוברת על האדם כי אפילו אם יחזיק מעמד בלבשו בשמו ובלשונו וכו', אך אם נופל לפגם הברית ונכשל במה שנכשל וכו', הוא אוכד עצות לגמרי ואינו יודע מה לעשות, כי אדם יכול לפעמים לזכות לכל המדרגות וכו', אך כשמגיע אליו מסיון בתאוה זו הוא אוכד עצות לגמרי ואינו יודע כיצד להחזיק מעמד רחמנא ליצלק, כי תאוה זו היא תאוה קשה מאד מאד, וזה עיקר מלחמת עמלק שהיא בבחינת (שמות מ"ז) מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ואין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק (פסחים מ"ב) כי בכל דור ודור זה עיקר המלחמה שיש לכלל ישראל, מלחמת עמלק, לעקור ולרחק מעליהם את הפריצות והתאוות המביאים לידי פגם הברית, ורק משיח צדקינו

יוכל לעקור את התאוה הזאת
לגמרי בשלימות כי הוא יזכה
למחות את זרעו של עמלק,
ורביז"ל ירד לזה העולם כדי להכין
את הכלים לכך, כי בא לעקור את
התאוה הזאת לגמרי ולתקן
ולטהר את העולם מפגם הברית,
כי גילה שאפילו שהאדם נפל
ונכשל במה שנכשל וכו' וכו',
רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן וכו',
בכל אופן יש לו עדיין תקוה ותיקון
והוא יכול לחזור בתשובה שלימה
לפניו יתברך, וגילה את התיקון
הכללי, שהוא תיקון הברית, ואשרי
ואשרי העוסק בתיקון עצמו ויודע
היטב היכן הוא נמצא כמה חטא
ובמה פגם וכו' וכו' ושצריך לתקן
זאת, וזאת עיקר עבודתו של
האדם ובפרט בדורינו זה שהוא
דור המבול ודור הפלגה ביחד,
שהפריצות והתאוות מתגברות על
האדם להכשילו בכל מיני פגם
הברית בראיות אמורות שעל ידי
זה בא לידי חטאים ועוונות וכו',
ובסופו של דבר מתקררת אצלו
האמונה הקדושה כי אמונה תלויה
בשמירת הברית קודש, אשרי
הזוכה לזה, והנה במלחמת עמלק
נאמר (שמות י"ז) ואתרן וחור תמכו
בידיו מזה אחד ומזה אחד, כי
משה רבינו שעסק במלחמת עמלק
הוא בחינת משיח, כי מה שהיה
צדקיניו תהיה לפתח את העולם
מתאוה זו, אשר בזה תלוי העיקר

והיסוד, כי לולי היסוד אין האדם
יכול להתקיים כלל וכשהיסוד פגום,
כל האדם רעוע ופגום, ואפילו אם
עושה עבודות וכו', אך אם פגם
ביסוד, כולו רעוע, ולכן בא רביז"ל
לעסוק בתיקון פגם זה, פגם
הברית, שהוא היסוד והעיקר
להצלחת האדם בגשמיות
וברוחניות, אך התאוה גדולה
מאד מאד ומתגברת כל כך עד
שרביז"ל התבטא פעם ואמר,
שאדם יכול להחזיק נפטר בידו
שלשה ימים, אשר בוודאי אין
הרהור תשובה יותר גדול מזה
כשהאדם מחזיק בידיו נפטר,
ורואה היטב מה קורה לאדם בסופו
וכו', אך כשרואה את התאוה,
יזרוק את הנפטר מאחורי גבו וילך
לעשות עבירות וכו', עד כדי כך
גדולה התגברות היצר, והנה
מבואר במדרש (תנחומא פרשת תצא)
שעמלק נקרא כלב, ורביז"ל אומר
(ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ') שכלב
הוא כנגד פגם הברית, ועל כן
נקרא כלב בשם שגל כי בו יש את
עיקר התגברות תאוות המשגל
וכו', וזה שיכולים לראות בחוש
שהכלב הוא החיה השקועה בפגם
הברית יותר מכל החיות, כי יכול
לרוץ אחרי כלבה, וכשרואה כלבה
אחרת עוזב את הראשונה והולך
אל השניה וכו', וכן הוא אצל מי
שנופל בפגם הברית רחמנא ליצלן,
שעיניו מלוכלכות והולך תמיד
להסתכל במקומות שאסור

משתגעים לגמרי ומאבדים את שכלם ומסתכלים היכן שלא צריך עד שבאים לעשות עבירות, וזה עיקר הגלות, שעמלק מכשיל את עם ישראל במה שמכשיל, ורביז"ל בא לעקור זאת מן העולם, ולתקן את כל מי שנפל ונכשל במה שנכשל וכו' ומגלה לו כיצד יזכה גם הוא לתקן את מה שפגם וקלקל, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל רביז"ל ואשרי הזוכה לצייתו, כי מי שמקורב אל רביז"ל ואינו מצייתו עליו הרחמנות גדולה מאד מאד, וזה עיקר עבודתינו לגלות ולפרסם את אורו הגדול של רביז"ל בכל העולם כולו, ובוודאי שיעבור עלינו מה שיעבור כי עמלק לא ינוח ולא ישקוט ויעשה מה שבכוחו כדי למנוע את פירסום אור רביז"ל בעולם אך עלינו למסור את נפשינו ולהמשיך בעבודתינו הקדושה, ועל כן פנים לא לחלוק על רביז"ל ועל אלו העוסקים בהפצת תורתו הקדושה בכל רחבי העולם.

לחם משנה

ואומר רביז"ל ובוזה שהכניע קליפת עמלק ותיקון הברית זכה לבחינת (שמות פ"ז) והיה לחם משנה על אשר ילקמו יום יום, דהיינו כי על ידי תיקון הברית זוכה לשפע גדול עד שלא חסר לו שום דבר, כי עיקר חסרון הפרנסה

להסתכל, ועושה עבירות וכו' וכו', ובסופו של דבר התאוה הזו הורסת את חייו לגמרי, בנשמיות ורוחניות, ואינו יודע כיצד לצאת ממנה, עד שמשתגע לגמרי כמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז) שעל ידי פגם הברית מתייבש מוחו של האדם והוא נעשה משוגע ממש, וזה עיקר עבודת הצדיקים בכלל ועבודתו של רביז"ל בפרט לעקור ולתקן את התאוה הזו מן העולם והיא מלחמת עמלק שנמשכת מדור דור, ועל כן לא בחינם שיש מחלוקת על דבר רביז"ל כי עמלק אינו נח ואינו שקט כלל וכלל, ומשמיע את קולו ונובח וכו', כי רוצה להמשיך להכשיל אנשים בפגם הברית, ובכך הוא מכשיל את כולם, ואנשי העולם מספרים שפעם הכלבים נתקבצו יחד והחליטו שיעשו עליהם מלך ושרים וצבא וכו', וכן עשו שהמליכו עליהם מלך, ומינו שרים ונגרלים וחיילים וכו', וכך הלכו ביחד מחנה שלם של כלבים וכו', עם מלכם בראשם וכו', ולפתע נזרקה לעברם חתיכת בשר, ומיד שכחו הכלבים מי הוא המלך ומי הם השרים וכו' וכולם ביחד רצו ורדפו לחמוף את הבשר ונשכו האחד את השני... וכן הוא רחמנא ליצילן אצל הנואפים שיכולים לדבר ממדריגות והשגות ועבודות וכו', אבל כשבאה לפניהם אשה הם

ואיבוד השפע נמשך לאדם מפגם הברית, כי כשנכשל רחמנא ליצלן בהוצאת זרע לבטלה על ידי זה מאבד את השפע שלו ונעשה בעל חוב, ולכן אמר רביז"ל שיש חמא שבגללו נעשה האדם בעל חוב, כמובא בזהר (פנחס רמ"ד) מאן דזריק פירורין דנחמא עניות רדיף אבתריה כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא, כי מי שנכשל בפגם הברית העניות רודפת אחריו והוא בעל חוב ומאבד את השפע שלו, ולא עוד אלא שבסופו של דבר חולק על רביז"ל ועל תלמידיו הקדושים העוסקים בתיקון פגם זה, שעל ידי זה ממילא מאבד את השפע, מה שאין כן מי שזכה לתקן את הברית זוכה לשפע כפולה שלא חסר לו שום דבר, כי כשזוכה להתקרב באמת אל רביז"ל ועל ידי זה זוכה להכניע את קליפת עמלק, פגם הברית, זוכה לשפע כפולה, בחינת לחם משנה שלא חסר לו מאומה ולא עוד אלא שמשפיע על אחרים, וזה שנאמר ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד, כי משה רבינו עסק במלחמת עמלק והעיקר היה על ידי גילוי האמונה הקדושה על ידי תפילה וכמו שכתוב (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, ותרגם אונקלוס והוה ידיו פרישן בצלו, כי גילה לעם ישראל את ענין התפילה והאמונה הקדושה ועל ידי זה זכה

לנצח את עמלק כי הכנים בעם ישראל גילוי אמונה, גילוי אחדותו יתברך כזה, עד שבכל אשר הסתכלו ראו מזה אחד ומזה אחד, כי ראו רק את אחדותו יתברך מכל מקום ומקום, ועל ידי זה נצחו את עמלק, וזה אשר אמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה כ"ט) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך שבזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו נוצחין וכו', כי זה עיקר עבודת הצדיקים לגלות את האמונה הקדושה לכל באי עולם ולהחדיר בהם אמת מציאותו יתברך ועל ידי זה זוכים לנצח את קליפת עמלק ולטהר את עצמם מכל הקליפות, וזה וחד על בין תרין, שמשה רבינו היה בין אהרן וחור כנ"ל דהיינו שעסק בגילוי האמונה הקדושה בבחינת מזה אחד ומזה אחד.

מרכבת המשנה

ואומר רביז"ל ויוסף שזכה לברית כתיב ביה (בראשית מ"א) וירכב אותו במרכבת המשנה היינו משנה על אשר ילקמו יום יום שעל ידי ברית זוכה לשפע כפולה, וזה תרין ינקין לחד שבחינת שבת מקבל מיוסף לחם משנה וכו', דהיינו כי על ידי שזוכים לתיקון הברית זוכה לשפע כפולה בחינת

שבת, שעל ידה זוכה לשפע גדול בחינת לחם משנה, וזה משפיע לו שפע לכל השבוע כולו, ועל ידי זה אף פעם לא חסר לו מאומה אשרי לו ואשרי חלקו מה שאין כן מי שפגם בבריתו צועק תמיד הב הב כמו הכלבים ותמיד מבקש ודורש כסף כי חסר לו אך הצדיקים זוכים לשפע כפולה ולא רק שלא חסר להם אלא שהם עוד משפיעים לכל העולם כולו.

אכילה שתיה מלבושים

ואומר רביז"ל וזהו כי על ידי הדעת באים תלת הנ"ל שהם אכילה ושתיה ומלבושים כי בו כלולים בבחינת (משלי ט') לכו לחמו בלחמי בחינת אכילה, בחינת מן הכלול בדעת התורה, שתיה כלול בדעת, בבחינת (ישעיה נ"ח) הוי כל צמא לכו למים, שהיא באר, בחינת (משלי ה') ונוזלים מתוך בארך, מלבושים בבחינת (ישעיה נ') שמלה לכה קצין תהיה לנו בחינת ענג, בחינת לבוש בחינת (איוב ל"ח) בשומי ענג לבושו וזהו תלת נפקי מחד, דהיינו כי העיקר הוא על ידי הדעת, שהיא התורה הקדושה, שעל ידה זוכים לאלו הנ' בחינות, אכילה שתיה ומלבושים, נמצא שעל ידי שהאדם זוכה להתקרב לצדיק אמיתי הוא זוכה להכנים בעצמו אהבת התורה שעל ידי זה זוכה ממילא לאכילה שתיה

השפע של שבת קודש, כי בשבת קודש זוכים לגילוי אלקות גדול ונורא כל כך עד שמבינים שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, כי בשבת אסור לעשות שום מלאכה, מחמת שהיא עצם גילוי אלקותו יתברך, ובשבת רואים בחוש שכל היהודים כולם עשירים ויש להם שפע, כי בשבת אין חובות ואין חשבונות ואין בנקים וכו', הכל סגור ושובת, כי בשבת יש גילוי אלקות כזה עד שלא חסר לאדם שום דבר, כי בשבת זוכים לתיקון הברית בשלימות ועל כן לא חסר לאדם שום דבר, וזה שמובא מהאריז"ל שעיקר הביאה, עיקר הזיווג הוא בשבת קודש, בבחינת ושמרו בני ישראל א'ת ה'שבת ראשי תיבות ביא"ה, כי אז זוכים לשלימות תיקון הברית וזוכים למדרגות הגבוהות ביותר, ועל כן שבת דייקא מקבל מבחינת יוסף, בחינת לחם משנה, היינו משנה תורה בחינת (משלי ה') ואהיה שעשועים יום יום, כי אז זוכים לתיקון הברית ולשפע גדול מאד, וכל השפע של השבוע כולו נמשך משבת, כי בחינת שבת משפיע לשאר העולמות, בבחינת (ויקרא כ"ח) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה, וזהו חד יניק לכמה סמרין דהיינו שבחינת שבת משפיע שפע לכל ימי השבוע, נמצא שעל ידי שהאדם זוכה לתיקון הברית זוכה להמשיך על עצמו קדושת

ומלבושים, וזהו סדר דרך הלימוד שגילה לנו רביז"ל שעל ידי שהאדם מרגיל את עצמו לעסוק בתורה הקדושה בהתמדה רבה, ולומד כסדרן במקרא משנה גמרא ומדרש ובכל הלקי התורה האחרים, על ידי זה משפיע עליו הקדוש ברוך הוא שפע גדול מן השמים, בבחינת אכילה שתיה ומלבושים, ולא חסר לו מאומה, ולא עוד אלא שזוכה להשפיע על אחרים מרוב השפע שיש לו, ועיקר קיומו של הדעת על ידי האבות שהם חסד גבורה תפארת, חסד היינו בחינת אברהם היינו שצריך ללמד חכמתו לאחרים ולקרבת תחת כנפי השכינה, בבחינת (משלי ל"א) ותורת חסד על לשונה, ואמרו חכמינו הקדושים (סוכה מ"ט) זה הלומד על מנת ללמדה, וזה בחינת (בראשית י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן, כי כשהאדם זוכה להתקרב לאור גדול וגורא כזה שהוא רביז"ל, הוא צריך למסור את נפשו לגלותו לכל העולם כולו, כי אם הוא זוכה לדעת מזה מדוע שאחרים לא יזכו גם הם לדעת מאור גדול ונפלא כזה, וזהו תורת חסד שמגלה לעם ישראל את החסד הגדול הזה איך שכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה, שזה בחינת אברהם אבינו שגילה את חסדו יתברך לכל העולם כולו, גבורה זה בחינת שמקדים יראת חמאו לחכמתו (אבות פ"ג) שהוא

בחינת יצחק אבינו, דהיינו צריך להכניס בעצמו יראה גדולה בו יתברך, כי מצד אחד צריך לעסוק בקירוב רחוקים אליו יתברך ולגלות להם את אמתת מציאותו יתברך, ומן הצד השני צריכים להכניס בעצמו יראה גדולה ועצומה ממנו יתברך, ושלא יחשוב שמאחר וקירב אנשים אליו יתברך הוא כבר מציאות בפני עצמה וכו', רק ידע מי הוא ומי פעליו, ותפארתו זהו שמדקדק איך להוציא חכמתו שלא יהיו נבזים בבחינת (קהלת י') דברי פי חכם חן, וזה חד בתלת קיימא, דהיינו שצריך לשמור על דיבוריו ואיך שמדבר עם בני אדם שלא יבואו לזלזל בצדיק וכו', כי מי שאוהב את הצדיק צריך לראות שלא יצא שם רע על הצדיק (ספר המידות אות צדיק סי' ע"ג) רק יגלה להם את דבריו בחכמה וילביש את עצמו לכל אחד כפי שהוא צריך, וישמור מאד שלא יהיה נבזה, ולכן כל אלו שמתלבשים בשמו של רביז"ל אך מבזים אותו, כי מתנהגים בצורה שאינה יפה והולכים במלבושים קרועים ומלוכלכים וכו', אין הם אלא מבזים את שמו של רביז"ל, וצריך לשמור מאד מאד שלא נהיה בין אלה, רק נשמור שאנו לא נגרם שדברי הצדיק יהיו בזויים, כי כל ההנהגות המשובות וכו', כולם נמשכות מפגם הברית, שעל ידי זה נעשה האדם משוגע לגמרי, ואת זה צריך כל

מי הוא ומה הם מעשיו ועל ידי זה יזכה להצליח מאד בנשמיות וברוחניות כי העיקר הוא רק כפי החכמה של האדם, דהיינו כפי שזוכה להכיר את מקומו, וזהו הכלל הראשון בהתקרבות להשם יתברך להיות מכיר את מקומו שכן מבלי להיות מכיר את מקומו אין הוא כי אם ממעה את עצמו, הוא חושב שכבר זכה למשהו, ושוכח מי הוא ומה הם מעשיו, אשרי הזוכה להכיר את מקומו ואז טוב לו כל הימים, ובוודאי יזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך וימחלו לו על כל עוונותיו.

חידושין של שבת

והנה על ידי שהצדיק מכניע כל הרשעים הרודפים אחר חלושי כח שבישראל שהם קליפות עמלק, ומקרב את כל הרחוקים לעבודה השם יתברך, דהיינו שעוסק בקירוב רחוקים עליו יתברך, על ידי זה זוכה לחדש חידושין דאורייתא בשבת על חד תרין בבחינת לחם משנה בחינת משנה תורה וכו', וזה שרואים בחוש שהצדיקים מחדשים חידושי תורה בשבת בלילה ובבוקר ובעיקר בסעודה שלישית שהיא כנגד יעקב הכלול מאברהם ויצחק וכו', ומגלים לעם סגולה את חידושי תורתם כיצד כל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה אליו

אחד החוזר בתשובה לחקוק היטב בדעתו, שידע שעבר רחמנא ליצלן על מה שכתוב בתורה ופגם בכריתו וחילל שבת ואכל נבילות וטריפות וכו', ועתה כשחזר בתשובה ישב בין תנור לכירים ויחזור בתשובה שלימה ויבכה על חטאותיו לפניו יתברך, ולא שיצא לחוץ להנהיג אנשים ולומר דעות, אלא תמיד יזכור מהיכן בא ומה הם מעשיו וכו', ועל ידי זה החכמה תהיה בקיומה ובשלימותה ואזי הוא בבחינת חד על בין תרין שיכול ללחום מלחמות ה', דהיינו על ידי שמכיר את מקומו ואינו יוצא לחלוק על יראים ושלמים ואינו מבזה את שמו של הצדיק שקירב אותו אליו יתברך, כי כל אחד ואחד כפי בחינתו צריך להכיר את מקומו ולדעת היטב מהו ומה מעשיו וכו', ועל ידי זה יוכל ללחום מלחמות ה' כל אחד כפי בחינתו, בבחינת (שם ט') מוכה חכמה מכלי קרב, כי קודם כל צריך לחכמה לדעת איך להתנהג ורק אחר כך יוכל ללחום את המלחמה, כי מי שחטא ופגם צריך לרחמים רבים שיזכה לדעת איך להתנהג ושלא יקלקל יותר מאשר יתקן, וצריך לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך הרבה על ענין זה שיזכה לתקן את מה שפגם, אשרי הזוכה לזה, והעיקר הוא על ידי שיהיה מכיר את מקומו ולא יצא לריב ולחלוק על אנשים אחרים רק יכיר היטב

יתברך ולכל אחד ואחד יהיה מי שיהיה יש תקוה וסיכוי לתקן את מעשיו, ועל ידי הארת שבת נתעורר העולם לתשובה מאהבה כי שבת הוא בחינת תשובה בחינת (דברים ל') ושבת עד הוי"ה אלקיך והתשובה היא מאהבה בחינת אהבה בתענוגים (שיר השירים ז') כי אהבה בא מתענוג שבת, דהיינו כי כשזוכה להתקרב לצדיק באמת אין צריכים להכריח אותו לעשות תשובה וכו', אלא הוא עושה תשובה מאהבה כי רוצה להכלל בו יתברך ולחזור בתשובה שלימה ולתקן את כל מעשיו וכו', מאחר שהצדיק הכנים בו גילוי אלקות נורא ונפלא כזה, ותקוה גדולה שידע שגם הוא יכול לתקן את מעשיו, ועל ידי זה מתכבדים כל התלמידי חכמים שבדור, כי לפני כן היה בבחינת (ישעיה נ"ג) אכן חליינו הוא נשא, כי חירפו וגידפו אותם ומבלו יסורים גדולים, וכמו שרואים בחוש שיש כאלה אנשים שחזרו בתשובה ויש להם עדיין חבילה גדולה של עבירות על גבם, ולא נולדו בקדושה כלל, ואכלו כל מיני מאכלות אמורות, וחטאו ופשעו וכו', וכו', הם אלה שמבזים את התלמידי חכמים האמיתיים שנולדו בקדושה ומסרו את נפשם כל ימיהם לעסוק בתורה ובתפילה עד שזכו גם לעסוק בקירוב אחרים אליו יתברך, אך על ידי גילוי האור

של שבת, שעל ידי זה מתעוררים כולם לתשובה מאהבה על ידי זה מתרפאים אלו הכשרים שבדור, ונעשים מכובדים בעיני הבריות כי מקודם היו בבחינת (ישעיה נ"ג) לא תואר ולא הדר לו, כי אף אחד לא רצה להסתכל עליהם מרוב שולזלו בהם, אך על ידי גילוי תשובה מאהבה, על ידי זה נתייפים ונתכבדים הצדיקים הללו בעיני כל, וכל הזוכה להיות מקורב אליהם ומציית אותם זוכה להמשיך על עצמו את כל האורות הנפלאים הללו, ועיקר האור של שבת הוא שמירת הדיבור בבחינת ודבר דבר, שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, כי צריכים לשמור על עצמו מאד שלא ידבר כנגד אנשים כשרים וצדיקים ויפגום את דיבורו שעל ידי זה לא יוכל להמשיך על עצמו את האור, ובפרט אלו שפגמו במה שפגמו וזכו לתיקון על ידי הצדיק צריכים לשמור את פיהם מאד מאד שלא לדבר עליו דיבורים אמורים וכו', כי על פי רוב אלו האנשים שהוציא הצדיק מהבור וכו' והחושך וכו', וכשחזר וניעור הרע וכו', והטומאה שלהם, הם מתחילים לדבר כל דבר אמור על זה שקירבם, והם צריכים רחמים רבים שעל כל פנים יסתמו את פיהם וכו', אשרינו ואשרי חלקינו שאנו יודעים מגילויים כאלה, ואשרי ואשרי הזוכה לקיים דברים אלו

ידי זה יזכה להמשיך על עצמו
שפע גדול, ויזכה לחזור בתשובה
שלימה ואמיתית, אשרי לו בזה
ואשרי לו בבא.

הלכה למעשה לגלות את אור
רביז"ל בכל העולם כולו, ולהכיר
את מקומו ולשמור על פיו, ולציית
לדבריו הקדושים של רביז"ל שעל

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ט

ברוך השם שזכינו להתאסף שבוע נוסף לדבר מעצותיו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע אשר זוהי זכות גדולה מאין כמות, כי על ידי שזוכים לשמוע את עצותיו הקדושים של רביז"ל זוכים להתעורר בתשובה אמיתית אליו יתברך, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ט.

קירוב רחוקים

ואומר רביז"ל מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם, כי הנה מצוה גדולה לקרב בני אדם אליו יתברך וכמו שכתוב בזוהר הקדוש "וכאה מאן דאחיד בידא דחייבא", אשרי האדם האוחז בידי החייבים ומקרבים אליו יתברך, כי למעלה בשמים יש חשיבות גדולה למי שזוכה לקרב בני אדם אליו יתברך ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז') שכשם שיש מצוה של פריה ורביה בגשמיית שישאיר אחריו ילדים בזה העולם, כן יש מצוה כזו ברוחניות שישאיר אחריו תלמידים שיגלה להם גילוי אלקותו יתברך, בבחינת (סנהדרין צ"ט:) כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו

כאילו ילדו וכו', כאילו עשאו וכו', שזה גם בחינת בנים, אך גם זה האדם העוסק בקירוב רחוקים אליו יתברך צריך להזהר מאד מאד שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו האנשים שהוא מקרב אליו יתברך, והנה ברע והקליפות של האנשים יש כמה וכמה בחינות, הבחינה הראשונה שצריך להזהר ממנה היא הקליפות של האדם דהיינו כי כשמקרבים בני אדם אליו יתברך ההכרח לשמוע את כל הצרות והירידות והנפילות שלהם וכו', ומה יכולים ליפול בעצבות ומרה שחורה וכו', כי עובר על בני אדם כל כך הרבה צרות ויסורים ומכאובים וכו', עד שהאדם שמקרב רחוקים יכול בעצמו ליפול בעצבות ומרירות וכו', וכן צריך להזהר שהקליפות שנבראו מהעבירות של אותו אדם לא יתפסו במי שמקרב אותו, כי מאחר ששומעים מה שעובר עליו, ואיזה ירידות ונפילות יש לו וכו', יכולים בעצמו ליפול בשאול תחתיות ומתחתיו, כי כמה פעמים קרה שבא ללמד ונמצא למד, כי שמע על כל מיני מקומות וזהמא ועבירות רחמנא ליצלן, ובמקום שיקרב את השני עוד נפל בבזון בעצמו, ולכן תפס רביז"ל לשון קליפות, שצריך להזהר מן

הקליפות של השני כדי שלא יפול ולא יתאחזו בו וכו', והבחינה השניה היא בחינת הרע של האדם, שהוא הגאווה, כי מאחר שהאדם זוכה לקרב רחוקים, הוא יכול ליפול לגאווה גדולה ולחשוב שמאחר שזכה לקרב אנשים אליו יתברך הוא כבר מציאות בפני עצמה, כי יש לו אנשים ההולכים אחריו וכו', שזה בחינת הרע, וגם מזה צריך להזהר שלא ידבק בו הרע דהיינו הגאווה שיש באלו האנשים ולא יחשוב שהוא כבר מציאות בפני עצמו וכדומה.

היכל הקודש

ואמר רביז"ל כי זה האיש המשתדל לקרב ולעשות נפשות בבחינת (בראשית י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן, דהיינו כי עד שאין האדם יודע ממנו יתברך אין הוא נקרא בכלל אדם כי עיקר האדם הוא הדעת שיודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו', וזה עיקר נפש האדם, ומי שזוכה לקרב בני אדם אליו יתברך, הוא עושה נפשות חדשות, כי מגלה להם את אמתת מציאותו יתברך, הוא בונה בחינת היכל הקודש, קודש זה בחינת (ישעיה ד') והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, היינו זה שבני אדם נשארים דבוקים ביראה שלימה על ידו אף על פי שיש כמה וכמה

שנפלו מקדושתם אף על פי כן מאלו שנשארו ביראה שלם על ידי זה קדוש יאמר לו וזה בחינת קודש, דהיינו כי כשמקרבים בני אדם אליו יתברך ומעוררים אותם לחזור בתשובה, נתעוררים אנשים רבים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אך רבים נופלים, מחמת כל מיני סיבות שונות ומשונות, וצריכים לבקש ממנו יתברך שיזכה להחזיק מעמד ולא יפול מעבודת השם יתברך כלל וכלל, ואז יקרא קדוש, אשר זהו בחינת קודש, והיכל זה בחינת הכבוד שנתכבד השם יתברך כמובא בזוהר (יתרו סי"ט): כד אתי יתרו כדין אתייקר שמה דקודשא בריך הוא, כי על ידי שמקרבים רחוקים נתכבד שמו של הקדוש ברוך הוא ונבנה מזה היכל למעלה כמו שכתוב (תהילים כ"ט) ובהיכלו כולו אומר כבוד אשר זה בחינת היכל, וזהו היכל הקודש, דהיינו כי האדם מורכב מרמ"ח איברים ושם"ה גידים והוא כלי לקבל בעצמו אור אלקותו יתברך, והנה כאשר האדם זוכה להכניס בעצמו גילוי אמתת מציאותו יתברך על ידי זה הוא יכול להעשות היכל וכלי לקבלת אור השכינה הקדושה וכאשר הוא זוכה להחזיק מעמד כראוי על ידי זה קדוש יאמר לו, אשר זהו בחינת "היכל הקודש", מה שאין כן כשאינו זוכה להכניס בעצמו גילוי אמתת מציאותו יתברך אזי אינו

נקרא "היכל" אלא כלי ריק, ובוודאי שאין בו שום קדושה, אשרי הזוכה להכלל בהיכל הקודש דהיינו שזוכה להעשות היכל, כלי לקבלת השכינה הקדושה, בבחינת ובהיכלו כולו אומר כבוד, וקודש דהיינו שנשאר בקדושה, כי על פי רוב האדם שחטא ופגם ונשבר לבו בקרבו על מעשיו הרעים, כאשר הוא זוכה למצוא מקום שבו מחזקים ומאמצים אותו ומגלים לו כיצד הוא יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, בדרך כלל הוא נשאר במקום זה, אך אחר כך כשכבר הכניס בעצמו קדושה וכו', הוא מתחיל לבעוט ומתרחק עד שבסופו של דבר מתקרר לגמרי מן הקדושה, אך עיקר השלימות הוא שיהיה "היכל הקודש", הן בחינת "היכל" שיהיה כלי לקבל בו גילוי אלקותו יתברך והן בחינת "קודש" שיוכה להשאר בקדושה, וזה שרואים בחוש שרבים זוכים להתקרב אל אור הגנוז של רביז"ל בימי נעוריהם בשעה שעובר עליהם מה שעובר, ומתעוררים מאד מאד לעבודת השם יתברך ונעשים בבחינת "היכל הקודש" אך לאחר מכן מתקררים ומתרחקים עד שנדיר מאד למצוא בני אדם שנשארו מקורבים מתחילה ועד סוף, מחמת שהנסיגות קשים ומרים ועובר על האדם מה שעובר, והנשאר בירושלים קדוש יאמר לו.

לב חדש ורוח חדשה

והיכל הקודש הזה מושך את עצמו תמיד לשרשו, היינו ללבו של עושהו, בבחינת כל המלמד בן חבירו תורה כאילו עשאו, כי שם שרשו כי מחמת הדברים שיצאו מעומק לבו של האיש הכשר נכנסו בלבו וחזרו להשם יתברך, ולכן בני אדם נמשכים אחר שרשם אחר זה שממנו שמעו את הדיבורים הנפלאים האלו ועל ידו זכו לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ואותו אדם שזכה לקרב אותם אליו יתברך נמצא בסכנה גדולה שלא יתאחזו בו הרע והקליפות של אלו האנשים כנ"ל, והיכל הקודש הזה שורה ומלביש את הרוח החיוני שבלב האיש הכשר, דהיינו כי האיש הכשר הזה שעוסק בקירוב רחוקים אליו יתברך הוא בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, כי הצדיק זוכה להכלל בו יתברך כל כך עד שהוא בטל לגמרי, ועל כן הוא בבחינת (יחזקאל ל"ז) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה, והיכל הקודש יונק חיותו מהרוח הזה בבחינת (משלי כ"ט) ושפל רוח יתמוך כבוד, כי עיקר כוחו של הצדיק הוא להכניס באדם לב חדש ורוח חדשה לגמרי, להרים אותו ממקומו, מהיכן שנפל וכו', ולהכניס בו לב ורוח חדשים לגמרי, כי דייקא אלו הצדיקים שהם

שפלי רוח וכו', הם מרימים ותומכים את הכבוד כי מכניסים בכל אחד ואחד כבוד אלקי, עד שאפילו אלו האנשים הרחוקים שהם בבחינת רגלין, גם בהם יכול להכניס גילוי רוחניות אמתת מציאותו יתברך כי עיקר הלבשתו לרגלי הרוח בבחינת (ישעיה מ"ב) ורוח להולכים בה, כי הצדיק יכול להכניס באותם אנשים שנפלו להיכן שנפלו ואצלם הוא בחינת חושך גדול, לב חדש ורוח חדשה לגמרי, דהיינו לתת להם דרך חדשה לגמרי להתקרב על ידה להשם יתברך, דהיינו כי מרוב חמאים ועוונות ובפרט פגם הברית אין האדם יודע מה לעשות ואת הדרך ילך בה באופן שיצא מן הבוץ שנפל אליו, אך על ידי שזוכה להתקרב בשלימות אל הצדיק האמת שהוא שפל בעיני עצמו לגמרי, על ידו זוכה ללמוד כיצד לצאת מן הבוץ וכיצד להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, כי הצדיק נותן לו דרך ומסילה בבחינת (תהילים פ"ד) מסילות בלבבם, כיצד להתקרב אליו יתברך.

מלאך ה'

והנה צריך להזהר מאד מאד כי הקליפות שוכנים סביב אנשים כאלה ואפשר שיתאחזו בו החיצונים וצריך עצה כיצד לקרב

אנשים בלי שהקליפות יוכלו להתאחזו בו, כי הרי מצוה רבה לקרב בני אדם אליו יתברך, ואין עוד למעלה זה, אך צריך לדעת מה לעשות וכיצד להנצל מכל הקליפות הסובבות את האנשים המתקרבים אליו יתברך, ועצה על זה הוא שיזמין מלאכי לבו שהוא בחינת התלהבות הלב שהתלהבות הוא בחינת מלאכים בבחינת (שמות ג') וירא אליו מלאך ה' בלבת אש ואש הזה הוא שורף אותם, ואז גם היכל הקודש מקבל כח האש ושורף את הקליפות גם מלהתאחזו בו, ואש המלאך הזה נעשה מבחינת משפט שמכלכל דבריו במשפט שאדם שופט את עצמו, דהיינו שהצדיק מרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בתפילה והתבודדות שעל ידי כל דיבור ודיבור שמדבר עמו יתברך בורא מלאכים ואותם המלאכים יוצאים מהתלהבות לבו ועל ידי שמרבה בתפילה והתבודדות ומתלהב אליו יתברך על ידי זה שורף את כל הקליפות שהם העבירות והגיאיות וכו' וכו', כי אפילו שהאדם יהיה איך שיהיה שחטא ופגם וכו' על ידי שמתבודד אליו יתברך זוכה לשרוף מעל עצמו את כל הקליפות, אשר זה עיקר כח ההתבודדות כי עיקר ההתבודדות היא שעושה לעצמו חשבון הנפש אמיתי ונצחי לדעת היכן הוא נמצא ומה עשה וכיצד פגם ומה

צריך לתקן וכו', ועל ידי זה מנקה את היכלו כי מגלה שעד עתה עשה דברים שאינם טובים ועתה עושה את חשבון הנפש ורוצה לחזור בתשובה שלימה ומבקש ממנו יתברך לב חדש ורוח חדש וכו', וכן זוכה לשבור את גיאותו, מאחר שרואה היטב מי הוא ומה הם מעשיו, ועל ידי ההתבודדות מעורר כח המלאך המתגלה אליו בלבת אש שעל ידו שורף את כל הקליפות אשרי לו ואשרי חלקו, נמצא שמי שרוצה לקרב בני אדם אליו יתברך עיקר העצה כדי שינצל וישמר מכל הקליפות של האנשים המתקרבים אליו יתברך הוא שירבה לעסוק בתפילה והתבודדות ועל ידי זה ישמר מכל הרע והקליפות הרוצים להתאחו בו, וזו היא גם העצה למי שזכה להתקרב להיכל הקודש, ורוצה לזכות להשאר שם, ולא ליפול ולהתרחק וכו', שירבה לעסוק בתפילה והתבודדות ועל ידי זה ישמר מכל הקליפות הרוצים להתאחו בו מחדש ולהפילו בבוץ, שעל ידי זה יזכה להעשות בבחינת היכל דהיינו שיקדש את גופו, ויזכה להיות בבחינת קודש שישאר בקדושה ולא יפול יהיה מה שיהיה כי הוא מוקף במלאכי שמירה שנבראו על ידי תפילתו ואזי אף פעם לא ישבר ולא יפול, ואת זה רואים בחוש שכל אלו העוסקים בתפילה והתבודדות אין

שום דבר שבעולם יכול לשברם ולהפילם, לא בגשמיות ולא ברוחניות, לא מחלוקת ולא קליפות וכו' וכו', כי זוכים להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם, וזה עיקר הכח של תפילה והתבודדות שיש לבני אדם הזוכים לעסוק בזה, ולכן הקפיד רבינו"ל כל כך שנוכה לעסוק בתפילה והתבודדות שעל ידי זה נפריד מעצמינו את כל הקליפות ואף פעם לא נפול בניאות כי מאחר שאנו עושים חשבון הנפש תמיד ורואים היטב מי אנו ומה מעשינו וכו', על ידי זה זוכים להנצל מקליפת הגיאות, אשרי ואשרי הזוכה לציית את דבריו הקדושים של רבינו"ל ועוסק בתפילה והתבודדות בהתלהבות גדולה שעל ידי זה יזכה להשמר מכל רע.

באש ה' נשפט

ואומר רבינו"ל ואש המלאך הזה נעשה מבחינת משפט שמכלכל דבריו במשפט שאדם שופט את עצמו וזהו בחינת (ישעיה ס"ז) כי באש הוי"ה נשפט, והמשפט הוא בלב היינו שנתלהב הלב וכו', ואז על ידי משפט זה אין אף אחד שבעולם יכול להרע לו ולהפילו, ולא עוד אלא שיכול לקרב כל אחד ואחד מישראל אפילו הפחותים הירודים והנפולים ביותר שחטאו ופגמו בכל החמאים העוונות

והפשעים שבעולם, כי על ידי התבודדות נתלהב לבו ואפילו הכי רחוק יכול להתקרב אליו יתברך, וענין זה הוא בכלליות ובפרטיות, בכלליות שהצדיק העוסק בקירוב נשמות ישראל אליו יתברך צריך להתבודד הרבה עמו יתברך ועל ידי זה יוכל לקרבם בלי שהקליפות והרע שלהם ידבקו בו, ובפרטיות אצל כל אחד ואחד הרוצה לחזור בתשובה שעיקר העצה שלו היא רק התבודדות שיפרש שיהתו לפניו יתברך ועל ידי זה יזכה להנצל מכל הרע והקליפות שלו, ויטהר את עצמו עד שיזכה לחזור בתשובה שלימה, עד שיתקיים בו הפסוק (ירמיה ג') בעת ההיא יקראו לירושלים כסא הוי"ה ונקוו אליה כל הגויים לשם ה' ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע, כי על ידי תפילה והתבודדות זוכה האדם לדבק את עצמו בו יתברך ומנתק את עצמו לגמרי משרירות לבו הרע, ואם אנשי העולם היו יודעים את גודל כח ההתבודדות לא היו מפסיקים לעסוק בה, ומשיח יגלה לכל העולם כולו את הענין הנפלא הזה עד שיהיה נעשה דרך כבושה לרבים, וכמו שאמר פעם מוהר"ן ז"ל שמש"ח יעשה את ההתבודדות דרך כבושה לרבים כמו שעכשיו דרך כבושה לרבים להניח בכל יום מלית ותפילין, ולכן בעת הנאולה לא תוכל שום אומה ולשון להרע לעם ישראל מחמת

שעם ישראל יעסקו בתפילה והתבודדות ועל ידי זה יתבטל מהם הרע לגמרי ואף אחד לא יוכל להפריע להם, אשרי ואשרי הזוכה עוד עתה לעסוק בתפילה והתבודדות שאז אף אומה ולשון לא תוכל להרע לו כלל וכלל ולקליפות לא תהיה שליטה עליו, אשרי לו ואשרי חלקו, ובפרט בעת הקיץ צריכים להזהר בכך מאד מאד כי הרחובות מלאים פריצות ושחץ, ובשעה שהאדם נזהר להתבודד תמיד עמו יתברך אפילו כשהולך על הרחוב על ידי זה מטהר את מוחו, עד שנעשה בבחינת היכל לקבל בו אורו יתברך ושובר את גיאותו וזוכה להכלל בשלימות ב"היכל הקודש", וכל הרע אין לו אחיזה בו כלל וכלל כי על ידי ריבוי ההתבודדות זכה לברוא הרבה מלאכים וכו', והם הם השומרים אותו מכל רע אשרי לו.

עינולא וריבוע

ואומר רביז"ל וזה בחינת שמירת שבת, כמובא בזוהר (תקדמח ד') את שבתותי תשמורו שבתותי דא עינולא וריבוע דלגו, היינו כי בששת ימי החול יש לקליפות והסמרא אחרא אחיזה באדם כי נמצא בחוץ ועוסק בעסקי העולם הזה, נוסע ברכבת ובאומובוסים, ויש לו עסק עם אנשים ועם גויים

וכו', וממילא יכול להכשל בכל דבר אסור וכו', אך בשבת האדם מוקף בעיגולא וריבוע ועל ידי זה נשמר מכל רע, כי העיגול הוא ענין האמונה הקדושה וכמו שכתוב (תהלים פ"ט) ואמונתך סביבותיך, דהיינו שצריך להקיף את עצמו היטב בעיגול שהוא האמונה הקדושה, ואז אין אף אחד יכול להרע לו, ועיגול זה הוא בחינת תחום שבת, המגביל את ההליכה של האדם שידע שעד מקום פלוני מותר לו ללכת, והלאה כבר אסור, וכשהאדם זוכה לאחוז בשלימות בעיגול הזה, שהוא האמונה הקדושה, מאיר בו הריבוע, שהוא שם הוי"ה, והד' שמות של הד' עולמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שזוכה לראות את הקדוש ברוך הוא בכל מקום ומקום, בד' פינות העולם, מזרח מערב צפון דרום, כי זוכה לראות שהכל לכל אלקות גמור הוא, ובכל מקום שמסתכל זוכה ליחד יחוד אחר, כי כשמסתכל למזרח מייחד שם ע"ב, וכשפונה לדרום מאיר עליו שם ס"ג, ובצפון מאיר שם מ"ה ובמערב שם ב"ן, אך לזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי עיגולא, דהיינו על ידי האמונה הקדושה ורק מי שחזק באמונה הקדושה יזכה להרגיש את כל זאת, כי העיקר הוא לקדש ולטהר את עצמו, דהיינו את גופו שהוא היכלו, ולחגור אותו באיזור האמונה שעל ידי זה זוכה

לדביקות אמיתית עד שמאירים לו השמות של הד' עולמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בכל פינות העולם אשרי לו ואשרי חלקו, וזה עיקר שמירת שבת כנ"ל כי העיגול הוא בחינת תחום שבת, (ומובא בתיקוני זוהר שהטבעת שבה מקדשים את האשה צריכה להיות עגולה מבפנים ומרובעת מבחוץ וכך נוהגים אצלנו, והוא בחינת עיגולא וריבוע) והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב') שצריך להמשיך את קדושת השבת על ששת ימי החול, דהיינו שגם באמצע השבוע בשעה שעוסק בעסקי העולם הזה ויש להקליפות והסיטרא אחרא שליטה עליו וכו', בכל אופן יוכל להמשיך גם לשם בחינת קדושת שבת, כי גם באמצע השבוע צריך להקיף את עצמו בעיגול ולחגור את עצמו באיזור האמונה הקדושה, שיחזק ויאמץ את עצמו באמונה הקדושה ויהיה דבוק בו יתברך, והוה העיקר והיסוד בחיים, להכניס בעצמו את האמונה הקדושה כי כל עוד האדם נמצא בתוך העיגול יש לו תקוה וזה עיקר יסוד האמונה לדעת שאפילו שנפל וחטא ופגם וקלקל וכו' וכו', מאחר שעדיין מאמין בו יתברך באמונה שלימה עדיין יש לו תקוה לתקן את הכל, ואסור לו להתייאש כלל מאחר שמחזיק את עצמו בו יתברך, בתוך העיגול, וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן

חלק ב' סי' מ"ה) שכל עוד האדם נמצא בתוך העיגול עדיין הוא יכול למשוך את עצמו אל הנקודה הפנימית ויש לו תקוה, מה שאין כן כשיוצא לגמרי מן העיגול כגון משומדים וכו', אז אבדה תקוותו וכו' כי ניתק את עצמו מן העיגול לגמרי, ולכן כל אחד ואחד צריך לחקוק זאת היטב בדעתו לדעת שכל עוד הוא מחזיק באמונה הקדושה, והוא מסובב בעיגול, עדיין יש לו תקוה לחזור אליו יתברך ולתקן הכל יהיה איך שיהיה, ואפילו שהקליפות גם הם מקיפים אותו בבחינת (תהילים י"ב) סביב רשעים יתהלכו, ואינם מניחים לו להתקרב אל הקדושה, אף על פי כן מאחר שהוא עדיין בתוך העיגול ולא יצא ממנו, יש לו תקוה לתקן הכל, וזה מה שגילה לנו רביז"ל שאסור להתייאש כלל יהיה מה שיהיה, ובפרט מי שזוכה להתקרב לרביז"ל ויודע מעצות נוראות ונפלאות כאלו בוודאי אסור לו להתייאש כלל, כי מאחר שמחזק את עצמו בוודאי יש לו תקוה לתקן הכל ולהתקרב באמת אל הקדושה, מה שאין כן משומד שכבר יצא מן העיגול ואינו בתוך כלל ישראל והאמונה הקדושה, על ידי זה ניתק את עצמו לגמרי ואבדה תקוותו וכו', ופעם אמר רביז"ל "חסיד שנפל גרוע ממשומד" ומסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות נזיקין הלכה ד' אות כ"ו.

ועיין הלכות שלוחין הלכה ה' את י"ז, ועיין הלכות ראש חודש הלכה ז' אות נ"ב) שהסיבה לכך היא כי חסיד שהיה פעם מקורב אל איש כשר וצדיק והתרחק ממנו למרות שבחיצוניותו הוא נראה כמו חסיד ולבוש במלבושי חסידים וכו', אך בתוך תוכו הוא רקוב לגמרי, ואינו מאמין כלל וכלל, ולכן הוא מסוכן וגרוע יותר ממשומד כי ממשומד כולם מתרחקים, כולם יודעים שאדם זה יצא לגמרי מן הדת והמיר את דתו, ובוודאי אף אחד אינו רוצה שייכות עמו, מה שאין כן החסיד שנפל, שעדיין לבוש במלבושי חסידים, ומתנהג כאילו הוא עדיין חסיד, הוא מסוכן הרבה יותר כי יכול להכניס רעל וארס באחרים ולרחקם מן הקדושה, מאחר שאינם נוהרים להתרחק ממנו, וצריכים לבקש ממנו יתברך הרבה על זה שזוכה להנצל מכל אלו הרוצים לרחקינו מן הקדושה כי בסופו של דבר עובר על האדם מה שעובר, צרות ויסורים ומרירות גדולה בזה העולם עד שיכולים ליפול ולהתרחק מן הקדושה, אשרי הזוכה להשאר בתוך העיגולים, בתוך האמונה הקדושה ואז בוודאי יזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך וישמר מכל רע, והנה האמונה הקדושה, העיגול, היא בחינת ההיכל, שמקיף את ההיכל שהוא גופו עם אמונה הקדושה ומחדיר בעצמו אמתת מציאותו

יתברך וכו', ועל ידי זה זוכה לבחינת ריבוע שהוא בחינת קודש שמאירים בו הד' שמות של העולמת העליונים וזהו "היכל הקודש" שזוכה להיות דבוק יתברך ולייחד יחודים קדושים אשרי לו ואשרי חלקו.

ששים המה מלכות

ואומר רביז"ל שזה בחינת בימול האיסור בשישים, שישים זה בחינת עיגולא, בחינות סמך שהיא עגולא בחינת כסא כבוד בחינת (איוב ל"ז) ואת מלכים לכסא בחינת (שיר השירים ו') ששים המה מלכות, והאיסור שהיא הקליפה נתבטל על ידי כסאות למשפט, דהיינו כי האיסור מתבטל על ידי הסמך שהיא אות עגולה בחינת האמונה וכו' וזהו סוד בימול האיסור בשישים, דהיינו על ידי הסמך, כי אפילו שהאדם חטא ופשע ופגם בכל מיני תועבות רעות שבעולם, אך על ידי שמחזיק את עצמו בעיגול, דהיינו באמונה הקדושה, על ידי זה יכול לזכות שיתבטל האיסור, שהוא כל הקליפות שנדבקו בו על ידי מעשיו הרעים וכו', בשישים, דהיינו על ידי כח האמונה הקדושה שמחזק את עצמו ואינו מניח את עצמו להתייאש כלל וכלל, ולכן צריכים לבקש ממנו יתברך הרבה שנהיה חזקים באמונה הקדושה כי בזה

תלוי הכל, מכיון שרק בכח האמונה הקדושה אנו יכולים לצאת מכל הצרות והיסורים החטאים והעוונות ומי שמחזק את עצמו באמונה יש לו תמיד תקוה טובה, וזה היסוד והעיקר בדעת רביז"ל שהאדם יקיף את עצמו תמיד באמונה הקדושה בבחינת עיגולא, ועל ידי זה יוכל לעבור את זה העולם בשלום, וכמו שסיפר לנו רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה ג' מהחניר) שהחכם יצא מחוץ לישוב ועשה סביבו עיגול, ועל ידי זה שום שדים ורוחות לא היו יכולים להתאחו בו ולהזיקו, וכן הוא אצל כל אחד ואחד ברגע שמקיף את עצמו בעיגול שהיא האמונה הקדושה אף אחד אינו יכול להזיקו, והקליפות אינם יכולים להתאחו בו, אשרי הזוכה לזה ומכנים בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך שעל ידי זה יזכה לעבור על הכל בשלום, ועלינו לזכור שתמיד יהיו אלה שהם בחינת משומדים, שכל עיקר מטרתם תהיה לרחק את האדם ממנו יתברך ועלינו להזהר מהם מאד ולהקפיד עם מי אנו מתחברים, ורביז"ל אמר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד) שצריך לקבל את נקודת החבר מכל אחד ואחד ועל ידי זה יכולים לחזור בתשובה שלימה, והמדובר כמובן מחברים טובים העוסקים בעבודת השם יתברך, וצריכים להתרחק מאד מאד מחברים רעים היכולים לקרר

ג) כתבם על לוח לבך, בנס עומדים בנס זה בחינת שבת בחינת (שמות ל"א) אות היא לעולם, היינו כי גם היום בדורינו יכולים לראות ניסים ונפלאים אם האדם יזכה לחזק את עצמו באמונה הקדושה, כי על ידי אמונה הקדושה יוכל לראות ניסים ונפלאות שידוד המבע ממש באם יזכה לחזק את עצמו ולא להתייאש, ואת זה צריך לכתוב היטב על לוח לבו, בבחינת כתבם על לוח לבך, דהיינו לחזק בעצמו את האמונה הקדושה שעל ידי זה יזכה לראות ניסים ונפלאות אשרי לו ואשרי חלקו.

את האדם ולהפילו בכור עמוק עד שמד רחמנא ליצלן רחמנא לישובן, אשרי הזוכה להתחבר עם חברים טובים המחזקים אותו בעבודת השם יתברך, כי על ידי חברים טובים אפילו אם נפל וכמעט יצא מן הקדושה, יוכל עדיין לחזור אל הקדושה ולדבק עצמו בהשם יתברך כי החברים הטובים ינביחו אותו ויחזקוהו לבל יפול, מה שאין כן אם מתחבר עם חברים רעים, בסופו של דבר יצא מן הקדושה, מן העיגולים, שהיא האמונה הקדושה, אשרי הזוכה להתחבר עם חברים טובים.

בנס היו עומדים

יד ושם

ואומר רבינו"ל וזה ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות (ישעיה נ"ז) היינו כשזוכים לקרב בני אדם אליו יתברך ומחדירים בהם את האמונה הקדושה והם נשאים בתוך הקדושה ואינם מתרחקים מבחינת "היכל הקודש", דבר זה חשוב יותר מבנים ומבנות, ואת זה יכולים להבין במציאות, כי כמה ילדים כבר אפשר להוליד? אולי עשר או חמש עשרה ולא יותר, אך תלמידים יכולים להיות להאדם אלפים ורבות, וזה שאנו רואים שהצדיקים הקדושים משאירים ברכה אחריהם את ספריהם

ועל ידי שהאדם נשמר שלא יצא מן האמונה הקדושה ונשאר בתוך העיגול בחינת סמ"ך על ידי זה זוכה להנצל מבחינת המ"ם שהוא ארבעים יכנו, דהיינו כי מי שמכניס את עצמו באמונה הקדושה זוכה להנצל מכל מיני ענשים קשים ומרים הבאים על האדם בזה העולם, שזה בחינת עיגולא וריבוע, שהזוכה להסתתר בתוך העיגול אין הקליפות יכולים להתאחו בו כלל יהיה מה שיהיה מחמת שאינם יכולים להכנס לעיגול, וזה פירוש (שבת ק"ד) מם וסמך שבלוחות בנס היו עומדים, מם זה ריבוע וסמך זה עיגולא שבלוחות הלב כמו שכתוב (משלי

הקדושים והם מחיים ומחזקים אנשים בכל דור ודור, נמצא שהם מעמידים אלפים רבים של תלמידים, והתלמידים האלו עושים עוד תלמידים ועוד תלמידים, והם הם בניהם ובנותיהם, ואת זה ניתן לראות בחוש אצל רביז"ל וספריו הקדושים שאף על פי שהצדיק נסתלק מזה העולם וכו', בכל אופן נמשכים אחריו אנשים רבים, ולא עוד אלא שעושים כל מיני פעולות שבעולם כדי להכליל בו, דהיינו שלומדים את ספריו הקדושים ומחיים את עצמם עם דיבוריו הקדושים, כי מרגישים שכאן יש אור גדול, כן יש רבי המחיה ומחזק את כולם בדיבוריו הקדושים אשרי ואשרי הזוכה לזה, ואשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים לידע מרבי אמת כזה רבי נפלא כזה רבי המגלה לנו את הדרך נלך בה ואנו צריכים לבקש ממנו יתברך שנוכה להיות תלמידים הגונים לרביז"ל ונזכה להיות מקורבים באמת, כי הסכנה גדולה מאד מאד וצריכים לשמור היטב עם מי מתחברים, כי אלה הקוראים את עצמם על שם הצדיק אך בפנימיותם התקררו מעבודת השם יתברך יכולים לרחק אחרים כנ"ל, וצריכים לבקש הרבה ממנו יתברך שנוכה להנצל מכל אלה שעלולים לרחק אותנו מן האור הגדול הזה, אשרי ואשרי הזוכה להיות מקורב באמת מתחילה ועד סוף, שעל ידי

זה יזכה לבחינת יד ושם אצל הצדיק, והצדיק חקוק היטב בלבו עד שאי אפשר לו להתרחק ממנו כלל וכלל, וכמו שאמר פעם רביז"ל שאצלו יש ג' כיתות חסידים, יש כאלה שבאים לאכול קונגעל וקויליטש (פשטידה וחלות) כי גם את זה נתנו אצל רביז"ל בשולחן, ויש כאלה שבאים לשמוע תורה, כי ידוע שרביז"ל אמר תורה יפה בצורה המעוררת את הלב והיו כאלו שנהנו מאד לשמוע את תורתו של רביז"ל, והכיתה הג' היא הכיתה שאצלם רביז"ל חקוק בלב ונפש, ואמר אז רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל ולר' נפתלי ז"ל, "אני רוצה שאתם תהיו מהכיתה השלישית", כי זה עיקר ההתקרבות שזוכים לחקוק את הצדיק בלבו של האדם ועל ידי זה לעולם לא יתרחק, וכמו שסיפרה בתו של מוהרנ"ת ז"ל חנה צירל, ששמעה את אביה מתבודד הרבה בעת המחלוקת שהיתה עליו, ובכה אליו יתברך ואמר, "רבונו של עולם יש בעולם רבי כל כך גדול, אנא ראה שלא ירחק אותי ממנו, ראה שאורו יאיר בי", והיה אוהז את ראשו ובוכה מרות ואומר את הפסוק (תהילים כ"ד) "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד", וביקש שיוכה שייכנס בו האור הגדול הזה, אור אלקותו יתברך, ושלא יתרחק ויפול מן ההתקרבות אל רביז"ל,

וכן סיפר ר' נחמן מולטשינר ז"ל תלמידו, שפעם אחת שמע את מוהרנ"ת ז"ל מתבודד ואומר, "רבנו של עולם אתה יודע רזי עולם, אתה יודע את הסוד של העולם שהוא רביז"ל, שהוא סוד מכל העולם כולו כי הוא נעלם ונסתר מהם, אנא רבנו של עולם גלה לי את הסוד, שאני בעצמי אוכל להרגיש את האור הגדול הזה", והירבה לבקש על כך מאד, כי בזה העולם צריכים לרחמים רבים וגדולים שלא יתרחק אף פעם מן האור הגדול הזה, אשרי הזוכה לזה.

חומה נשגבה

והנה כשזוכים לקרב את עצמו בשלימות להצדיק זוכים להיות מוקף בחומה, ועל ידי זה נשפע עליו שפע גדול מאד בעשירות, אך כל זה תלוי באריכות אפיים ובשמירה מכעס כי על ידי כעס מקלקל את החומה לגמרי וזה שאמר שלמה המלך (משלי י"ח) הון עשיר קרית עוון וכחומה נשגבה במשכיתו, כי מי שהוא עשיר יש לו חומה מסביבו שמגינה עליו, וזה רק כששומר את עצמו מן הכעס, מה שאין כן כשהוא כועס עליו כתיב (שם כ"ח) עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצור לרוחו כי על ידי הכעס הורס את הכל, ועיקר שמירת השם שמירת הנפש

אינו אלא שישמור מכעס כי הכעס פוגם בנפשו בבחינת (איוב י"ח) מורף נפשו באפו, אבל כששומר את עצמו מכעס ומגדיל החומה של עשירת בזה מגדיל נפשו ושמך ואזי כל הנפשות תאבין להכלל בנפשו וכו', ולכן כל אחד ואחד ובפרט מי שזוכה לעסוק בקירוב אנשים אליו יתברך צריך להזהר ולהשמר מאד מן הכעס ולשמור היטב על שמו, ולמרות שמי שעוסק לקרב אנשים אליו יתברך ממילא תהיה עליו מחלוקת, כי עליו תמיד ידברו כל דבר רע, אך על האדם בעצמו להזהר כמה שהוא יכול שלא יכעס וכן שיעמיד תלמידים הגונים שלא יהיו כעסנים וכו', ועל ידי זה יזכה לעשירות גדולה מאד ברוחניות ובגשמיות אשרי לו ואשרי חלקו, וזה בחינת (אבות א') חכמים הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות וישתו התלמידים הבאים אחריכם נמצא שם שמים מתחלל, כי האדם צריך להזהר מאד על הנהגותיו, שלא יהיה בכעס וכו', כדי שלא ילמדו ממנו תלמידים שאינם הגונים ויחללו שם שמים, כי אנשים שיראו אותם יחשבו שזוהי דרכו של הצדיק ועל ידי זה ימנעו מלהתקרב אליו כג"ל ולכן עלינו להזהר מאד מאד כיצד אנו מתנהגים לשמור על שמו של הצדיק והעיקר לשמור על השלום בין התלמידים כולם שלא נריב ולא

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ט

מוהר"א"ש שלג

נקנא האחד את השני כי דבר זה
רק מעכב את הגאולה ומרחק
אנשים ממנו יתברך כי עיקר
הקנאה והתאוה והכבוד צריכים
להיות רק לשמור על כבודו יתברך
לקנאות לו יתברך ולקרב אנשים
אליו יתברך, להתאוות לו יתברך
ולגלות לכל העולם כולו את אמתת
מציאותו יתברך, ולרדוף אחר

כבודו יתברך שכבודו יתברך
יתגלה בכל העולם כולו לעיני כל,
אשרי הזוכה לעסוק בזה, ואשרי
ואשרי הזוכה להיות מקורב אמיתי
לרביז"ל שעל ידו יזכה להתחזק כל
ימי חייו ותהיה לו תקוה טובה
לחזור בתשובה שלימה ולתקן את
כל עוונותיו, אשרי לו ואשרי חלקו,
אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' ס'

כשזוכים להתאסף ולדבר מדיבוריו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה כי על ידי דיבוריו הקדושים זוכים להתעורר מאד לעבודת השם יתברך, וידוע אצל אנשי שלומינו שכאשר היו נמצאים אצל רביז"ל והיו שומעים ממנו תורה היה נסכם בלב אנ"ש שמעתה כבר יהיו אנשים כשרים ויהיו דבוקים בו יתברך, מאחר שזכו לשמוע גילוי אלקות גדול כל כך מרביז"ל, אך מיד כשהיו יוצאים החוצה היו שוכחים הכל ונופלים ממדרינתם, וכשסיפרו זאת לרביז"ל סיפר להם שפעם אחת היה איש אחד שהיה עושה מסחר, והיה לוקח עמו לכל מקומות נסיעתו בעל עגלה שהיתה לו עגלה עם סוסים והוא היה מסייע אותו ממקום למקום לצורך מסחרו, ושמו של אותו בעל עגלה היה איוואן, פעם אחת הגיעו לעיר וינה ושם היה החוק שאסור להחנות את הסוס והעגלה ברחוב הראשי, שלא ילכלך הסוס את הרחוב הראשי בעיר המלוכה וכו', והנה הסוחר הנ"ל היה צריך להכנס לאיזה בית כדי לעסוק במסחרו וביקש מן הבעל עגלה, איוואן, שישאר שם והוא מיד יצא מן הבית, וכך עשה איוואן שנשאר עם הסוס והעגלה ברחוב

הראשי, לפתע הגיע שומר ושאל בשפה הגרמנית "ווערדו" (מי זה?) כאומר מי הוא זה שהרשה לעצמו להחנות את העגלה והסוס ברחוב הראשי) ענה לו הבעל עגלה הגוי, "איוואן" (כי הוא חשב שהוא שואל מהו שמו), אך השומר נעלב (מחמת שבשפה הגרמנית איוואן היא קללה) ושאל עוד הפעם "ווערדו" והגוי ענה עוד הפעם "איוואן" וכך המשיך השומר לשאול ואיוואן לענות עד שהשומר נמל אלה בידו והחל להכות באיוואן שברח משם כל עוד נפשו בו, והנה איוואן הנ"ל עדיין לא הבין מדוע השומר הרביץ לו, וחשב שהשומר אומר לו שמעתה לא יקרא שמו איוואן אלא ווערדו, בין כך ובין כך יצא הסוחר מן הבית והחל לחפש את בעל העגלה, וצעק בקול גדול "איוואן, איוואן", וראה מרחוק את איוואן עומד עם העגלה והסוס ומסמן לו בידו שיבוא מהר ויהיה בשקט, הלך הסוחר אל העגלה ואיוואן אמר לו הכנס מהר אל תוך העגלה וסיפר לו את כל הסיפור שהיה פה שומר והיכה אותו ועכשיו כבר לא קוראים לו איוואן, אלא ווערדו, והתחיל לנסוע אל מחוץ לעיר, וכשהגיעו מחוץ לעיר אמר איוואן לסוחר, מעכשיו כבר אתה יכול

לקרוא לי איוואן כי כבר יצאנו מן העיר... ואמר רביז"ל אותו הדבר הוא אצל אנשי שלומינו שכל עוד הם אצלי קוראים להם ווערדו, כי מרוב התלהבות ודביקות הם שואלים ווערדו, בבחינת איה מקום כבודו ועונים מלא כל הארץ כבודו, אך מיד כשיוצאים ממני הם חוזרים ונעשים בבחינת איוואן, דהיינו שנופלים בחזרה אל הנשמיות והגסות שהיו בה בתחילה, ולכן כל עוד אנו זוכים לאחוז את עצמינו ברביז"ל עלינו לשמוח מאד מאד כי בזכותנו נזכה להתעורר באמת בתשובה שלימה ונזכה להתחזק בכל אשר עובר עלינו יהיה איך שיהיה ולכל זה נזכה אם נתאסף ביחד על כל פנים פעם אחת בשבוע לשמוע את תורתו של רביז"ל כי על ידו נזכה לקבל התחזקות נפלאה שתספיק לנו על כל ימי חיינו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'.

אם אין קמח

ואומר רביז"ל דע שיש שבילי התורה שיש בהם התבוננות גדול מאד שאי אפשר לבוא להתבוננות הזאת כי אם על ידי עשירות, היינו כי הקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה בהר סיני והיא כלולה מפשט רמז דרש וסוד, ובפשט בעצמו יש שישים ריבוא פשמים,

וכן שישים ריבוא רמזים וכן שישים ריבוא דרשות וכן שישים ריבוא סודות, שהם שבילי התורה, כי בתורה יש דרכים רבים, והתבוננות גדולה וכו', כי צריך כל אחד ואחד להתבונן בתוך התורה הקדושה ולהכניס את עצמו בתוכה לגמרי ואז יזכה להרגיש נעימות גדולה מאד מאד כל אחד ואחד כפי בחינתו בפשט רמז דרש או סוד, אך להתבוננות הנפלאה הזאת אי אפשר להגיע כי אם על ידי עשירות, כמו שבפשטי אורייתא אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ג) אם אין קמח אין תורה וצריך שיהיה לו על כל פנים פרנסה, וכמו שהקפיד רביז"ל שלכל אחד מאנשי שלומינו תהיה משרה בפרנסה וכו', ולא שישתובב ויסמוך על מידת הבטחון, ואמר שבמקום מידת הבטחון שיקח לעצמו עבודה אחרת וכו', ושיהיה לכל אחד משרה בפרנסה וידע שזהו הכלי שלו להמשיך לעצמו שפע פרנסה, וכמו שבפשטי אורייתא צריכים על כל פנים פרנסה, כי אם אין קמח אין תורה, כמו כן להתבוננות הזאת שהוא גדול מאד צריך שיהיה לו עשירות גדול מאד שיהיה לו הון רב ולא תחסר כל בה כי צריך כל הון דעלמא להתבוננות הזאת, ובני יששכר שהיה להם זאת ההתבוננות בבחינת (דברי הימים א' י"ב) ומבני יששכר יודעי בינה,

לא זכו לזה כי אם על ידי עשירות. בחינת (בראשית מ"ט) יששכר חמור גרם, ותרגומו עתיר בנכסין, ועל כן משה רבינו וכל הנביאים היה להם עשירות גדול מאד כדי לבוא על ידו להתבוננות הזאת, וכן כל מי שעבר דרך ידם התורה היה להם עשירות גדול מאד דהיינו משה רבינו שהביא התורה לישראל היה עשיר גדול כמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים ל"ח) וכן רבי שמידר וחתם המשניות וכן רב אשי שהיה חתימת התלמוד וסידר את כל התלמוד שגם כן היו עשירים גדולים כי מחמת שתקנו וסדרו את כל התורה שבעל פה ועבר דרך ידם התורה על כן היו גם עשירים כנ"ל כי צריך עשירות גדול להתבוננות הנ"ל.

איזהו עשיר

והנה באמת צריכים להבין את דברי רביז"ל אלו, כי במציאות ראינו בכל הדורות שכל הצדיקים בדרך כלל היו עניים גדולים ועבר עליהם מה שעבר, ובוודאי אין הכוונה רק לעשירות נשמיית של כסף וזהב, כי צדיקים גדולים ומופלגים מאד שעל ידם עברה התורה לא זכו לעשירות גדולה וחיו בעניות ודחקות וכו', אך חכמינו הקדושים כבר אמרו (אבות ד') איזהו עשיר השמח בחלקו,

ולעשירות זו הכוונה, דהיינו כי עיקר הצרות והמטריות שעוברת על האדם הכל הוא מכיון שאינו שמח בחלקו ואינו מרוצה ממה שיש לו, אך הצדיקים האלה הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות זוכים לעשירות מופלגת מאד כי הם שמחים בחלקם ובמחמים רק בו יתברך, ועל ידי זה זוכים להתבוננות נפלאה בתורה הקדושה, כי לא חסר לו מאומה ולא עוד אלא שהם משפיעים על כל העולם כולו, כי מגלים לכל אשר מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אשריהם ואשרי דביקהם, וזה עיקר עבודת האדם בזה העולם להיות שמח בחלקו בגשמיות וברוחניות, בגשמיות בענין פרנסתו שיהיה שמח בחלקו ויתפלל רק אליו יתברך שיחוס וירחם עליו ויזמין לו פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, וכן ברוחניות שיהיה שמח בחלקו וכל נקודה ונקודה טובה שזוכה לסגל לעצמו שישמח ויגיל בה כמוצא שלל רב ועל ידי זה יזכה לעשירות האמיתית העשירות הגדולה שעל ידה יזכה להתבוננות התורה בבחינת איזהו עשיר השמח בחלקו, ועל ידי עשירות זו זוכים להתבוננות האמיתית בתורה, ולכן העיקר הוא להיות עשיר אמיתי, השמח בחלקו, הן בגשמיות והן ברוחניות, כי כל

אחד ואחד צריך להיות שמח במה שזכה להשיג בכל מעשה טובה ומצוה או לימוד התורה וכו' וכו', הכל צריך להיות חשוב ויקר אצלו, כי אין זה מעלה להחזיק את עצמו להכי גרוע וירוד ונפול וכו', כי על ידי זה יפול ביאוש ויחשוב שהוא אינו שווה לשום דבר ואינו יכול להשיג מאומה, רק העיקר הוא להיות שמח עם כל נקודה ונקודה טובה שיש לו ועל ידי זה יזכה להיות עשיר אמיתי השמח בחלקו ויהיה לו ישוב הדעת אמיתי שעל ידי כל זה יזכה להתבוננות התורה כל אחד ואחד כפי בחינתו, אחד בפשט והשני ברמז והשלישי בדרש והרביעי בסוד, כל אחד ואחד כפי בחינתו, כפי מה שלבו מושך אותו, כך באיזה ענין שיכנים את עצמו ביותר בפשט רמז דרש או סוד וכו', יזכה להתבוננות התורה אמיתית וירגיש נועם גדול בלימודו ועבודתו ויצליח מאד מאד.

אריכות ימים

ואומר רביז"ל ולבוא לעשירות הזאת הוא על ידי בחינת תיקוני עתיק, בחינת אריכות ימים, בחינת זקן, היינו על ידי בחינת המדריגה הגבוהה ביותר של הספירות, כי העשר ספירות מתחלקות לעתיק, שהוא הכתר, אבא ואמא שהם חכמה ובינה,

זעיר אנפין, שהם השש ספירות, חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד, והנוקבא שהיא המלכות, והנה כדי לבא לעשירות הזאת ולזכות על ידה להתבוננות התורה באמת צריך לבחינת תיקוני עתיק, שהיא המדריגה הגבוהה והעליונה ביותר, בחינת זקן כנ"ל ועל ידי זה זוכה לבחינת אריכות ימים, שימיו ארוכים והוא מוציא מהם הרבה קדושה ומוב וכו', ולזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי בחינת תיקוני עתיק שהוא ההשתוקקות הרצון והכיסופים אליו יתברך ועל ידי זה יזכה לאריכות ימים, כי צריך אריכות ימים כדי לקבל בתוכו את העשירות של ההתבוננות, ואריכות ימים היינו שצריך שיראה להאריך ולהגדיל ימיו, כי כל יום ויום ממקום שמתחיל אצל כל אחד בוודאי בתחילה הוא קצר, היינו שבתחילת היום קשה עליו מאד העבודה שצריך לעשות באותו יום, כגון להתפלל וללמוד וכיוצא, ועל כן היום בתחילתו הוא קצר, כי צריך להתחיל מעט מעט, ואמר כך מתרחב והולך בעבודתו, וצריך האדם לראות להגדיל ולהרחיב ולהאריך כל שעה ושעה שבא אחר כך להגדילה ולהרחיבה בתוספות קדושה, וכן כשבא יום השני יהיה הולך ומתרחב בתוספות קדושה יתירה וכן בכל פעם ופעם יהיו ימים מתרחבין בתוספות קדושה וזה בחינת

אריכות ימים, ועל ידי בחינת אריכות ימים זוכה להיות שמח בחלקו, כי זוכה להספיק לעשות הרבה בכל יום ויום, ועל ידי זה זוכה לעשירות הגדולה כנ"ל, מה שאין כן מי שימיו קצרים והוא אינו מנצל אותם כראוי, בוודאי אינו יכול להיות שמח בחלקו מאחר שאינו מספיק לעשות שום דבר בזמנו, מחמת שימיו קצרים והכל נראה לו קשה כל כך וכו', ומכיון שאינו שמח בחלקו אינו יכול לזכות לעשירות הנ"ל וממילא אינו זוכה להתכוננות התורה, ועל כן העיקר הוא היום הזה, וכל אחד ואחד צריך להאריך את ימיו, לאט לאט, להתפלל וללמוד ולהשתדל לעשות מה שיכול כדי שיוכל להאריך את ימיו, בכל פעם יתפוס עוד קצת קדושה, עוד קצת תורה, עוד קצת תפילה מצוות ומעשים טובים וכו', ועל ידי זה יוכל להאריך את ימיו ולמלאותם בטוב אמיתי ונצחי, וזוהי העשירות הגדולה ביותר כשזוכה למלאות את ימיו בטוב נפלא, מה שאין כן העניות הגדולה ביותר היא כשהאדם אינו מנצל את ימיו וחושב שעדיין יש לו זמן, ובכל פעם דוחה מלעשות את הדברים שעליו לעשות, כי אומר יש לי זמן, עוד שבוע, עוד חודש וכו' וכו', אשר הפירוש האמיתי של הדבר הוא שהיום הוא אינו מתכונן לעשות שום דבר, מחמת שיש לו

זמן, וכן הוא למחרת, וכן למחרתו וכו' וכו', אשר זוהי העניות הגדולה ביותר, כי אדם כזה אינו זוכה להגיע לשום דבר, מחמת שבכל פעם דוחה, ודוחף מיום לחבירו, כי עיקר העשירות האמיתית היא לדעת שאין לי אלא היום הזה, ומחמת כך עלי להכניס ביום זה כמה שרק אפשר ולהחיות את עצמי עם כל נקודה טובה שאני זוכה לתפוס, וכמו שמספרים מאנשי שלומינו היקרים שהיו זוכים לחמוף מבילת סקוה והיו מחיים את עצמם על כך מאד מאד ומודים להקדוש ברוך הוא שזכו למבול במקוה, ואם יהיו צריכים להסתלק באותו יום, כבר לא יצטרכו למבול אותם עוד פעם, כי זכו לילך למקוה לבד... וכך היו חיים בכל יום כשהם יודעים שאין להם אלא את אותו יום בלבד והתכוננו בכל יום ויום לשוב אליו יתברך, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (פרשת ויחי) זכאה קדמאה הו מסתכלין בכל יומא כאילו בהאי יומא הוי מסתלקין, (הצדיקים הקדמונים היו מסתכלים בכל יום כאילו באותו יום הם מסתלקים מן העולם) וכשאדם חי בצורה כזו הוא משתדל למלאות את כל ימיו מאחר שאין לו רק את היום הזה, וכן מחייה את עצמו עם כל נקודה ונקודה טובה שזוכה אליה כי כל דבר חשוב לו מאד, אשרי לו ואשרי חלקו, ועל ידי זה זוכה

לעשירות הגדולה שעל ידה יזכה להתבוננות התורה, אשר כל זה נמשך מתיקוני עתיק, דהיינו כשיש לו רצון והשתוקקות גדולים ועצומים אליו יתברך אשרי הזוכה לעשירות גדולה זו, ואברהם אבינו שזכה לבחינת זקן בחינת אריכות ימים על ידי זה זכה לעשירות בחינת (בראשית כ"ד) ואברהם זקן בא בימים והוי"ה ברך את אברהם בכל, דהיינו שזכה לעשירות גדולה כזו שלא היה חסר לו מאומה, כי מי שמרגיל את עצמו לחיות בצורה שכזו, לדעת שאין לו אלא את היום הזה, הוא זוכה לעשירות גדולה ונפלאה מאד מאד עד שלא חסר לו מאומה, מה שאין כן מי שיש לו זמן... תמיד חסר לו ואין לו מספיק, והוא עני גדול מאד, וזו היתה דרכם של הצדיקים הגדולים מאז ומעולם, לדעת שאין להם אלא את היום הזה, וכן היתה דרכו של היצר הרע, לנסות ולנגוב מן האדם רק את היום הזה, הוא אינו מבקש את מחר או מחרתיים, רק את היום הזה, ועל ידי זה תופס את האדם ברשתו הממאה וכמו שאומר מוהר"ן ז"ל (ליקוטי הלכות פקדון הלכות ד') שהיצר הרע תופס את האדם בכל יום בכלבולים חדשים העיקר לתפוס את היום הזה, ביום זה יש לו חתונה וממילא הוא מבלבל כל היום, וביום אחר יש ברית מילה, וכבר לא התפלל שחרית בכוונה

כי היה בלכול בבית הכנסת מחמת השמחה, וביום אחר הוא נוסע למקום פלוני וממילא נתבלבל היום, וביום אחר הוא חוזר מן הנסיעה והוא עייף וכו', וכך מוצא היצר הרע בכל יום ויום בלבולים ומניעות אחרים העיקר לתפוס את היום ולקחתו מן האדם, וכל אחד ואחד צריך להתגבר מאד מאד לעומתו לעשות בכל יום מה שהוא יכול ואפילו נקודות קטנות וכו', שיברך ברכת המזון בכונה ויקרא קריאת שמע בכונה וכו' כל אחד ואחד לפי מה שהוא יכול לעשות העיקר שלא יצא היום בלא שום דבר, ויתפוס כמה דברים טובים שיוכל אשר זה עיקר התכלית, ולזה זכה בשלימות אברהם אבינו שהיה בחינת זקן בא בימים, שבא עם כל ימיו בשלימות וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד) על פסוק זה, ואברהם זקן בא בימים, היינו שהיו כל הימים שלו שלמים וגדולים ועל ידי זה היה יכול לבא בכל יום אל הטוב הנגזר השייך לו, אשרי ואשרי הזוכה לזה.

יראת ה' תוסיף ימים

ואומר רביז"ל שבחינת זקן, דהיינו להרחיב ולהאריך ימים בתוספות קדושה בכל פעם הוא על ידי יראה שהיראה מביאה תוספות קדושה בכל יום ויום שעל ידי זה נתארכין ונתרחבין הימים

בבחינת (משלי י') יראת ה' תוסיף ימים, וזה בחינת (ישעיה ל"ג) יראת ה' היא אוצרנו, כי זהו האוצר הגדול ביותר שהאדם זוכה ליראת שמים ועל ידי זה זוכה להאריך ימיו ולזכות לעשירות אמיתית, ולכן העיקר הוא יראת שמים, לירא ולפחד ממנו יתברך באמת, שמא יקבל עונש וכו', כי אין אדם יודע מה מחכה לו, ואשרי הירא ומפחד תמיד לעבור על רצונו יתברך, ורואים אנשים שאינם נזהרים בשום דבר, ומפקירים את עצמם לגמרי לעשות ככל העולה על רוחם, ואחר כך עובר עליהם מה שעובר והם אינם מבינים על מה ולמה, והכל בגלל שהיה חסר להם יראת שמים ועל ידי זה נענשים בכל מיני עונשים קשים ומרים וכו', ועל כן האוצר הגדול ביותר הוא יראת שמים כי על ידו חי חיים טובים וזוכה למידת האמת, כי יודע שעליו לעשות רק את רצונו יתברך וזה בחינת (משלי ל"א) שקר החן והכל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל, דהיינו כי יש אנשים שעושים את מעשיהם שלא לשם שמים, רק כדי לרמות ולחנוף אנשים שהם בחינת שקר החן והכל היופי שיש להם חן של שקר ויופי של הבל, ואין שום אמת במעשיהם, אך העיקר הוא, אשה יראת ה' היא תתהלל, בבחינת אשה ריח נוחות, שהוא ריח נוחות לפני שאמרתי ונעשה רצוני, כי

זהו עיקר השעשוע של הקדוש ברוך הוא שאדם מקיים את המצוות אך ורק מכיון שהקדוש ברוך הוא ציוה, ולא מחמת חן של שקר שרוצה לחנוף אנשים ולהראות להם כאילו הוא ירא שמים, אלא עושה את מעשיו לשם שמים בצניעות ובהסתרה, אף אחד אינו צריך לדעת, אף אחד אינו צריך לראות, מחמת שעושה זאת רק לשמו יתברך באמת, וזה עיקר שלימות שהאדם צריך לזכות אליה, לעשות מעשיו לשם שמים ובפרט בעבודת התפילה וההתבודדות שעיקר האמת הוא לעשות הכל בהצנע מבלי שאף אחד ישמע או ידע על מעשיו אשר זה עיקר האמת בבחינת שקר החן והכל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל, אשרי הזוכה לזה וכמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל על עצמו, שאת החן שהיה לרביז"ל אין לו, אבל ברוך השם שמחן של שקר הוא רחוק מאד, כי זכה לקבל מרביז"ל את מידת האמת הזאת שיעשה את מעשיו לשם שמים ולא כדי לחקות אחרים או לחנוף מישהו וכו', ועל פי זה אפשר להבין כמין חומר את דברי חכמינו הקדושים (ביצה ל"ב:) שהעני הוא המצפה לשולחן אחרים, דהיינו כי כמו בגשמיות שעיקר העניות של האדם הוא שאין לו בעצמו והוא צריך לחכות לטובות של אחרים, שיאכל על שולחנם

וכו', כך ברוחניות, עיקר האמת היא כשהאדם זוכה למצוא את נקודתו ולעבוד את הקדוש ברוך הוא עמה, כל אחד ואחד כפי בחינתו, מה שאין כן כשהוא מצפה לשולחן אחרים דהיינו שרוצה לחקות אחרים ולעשות כמעשיהם, זהו עני גדול מאד שאין בו מן האמת כלל וכלל, וכל מעשיו הם בבחינת חן של שקר והבל של יופי, כי אינו עושה שום דבר בכוחו, רק רוצה לחקות אחרים, ולמצוא חן בעיני אחרים, ולא עוד אלא שמסתכל מה אחרים אומרים עליו וזה חשוב לו מאד, אשר זה מראה שהוא נמצא בשקר, כי מי שזוכה לעבדו יתברך באמת, אינו מסתכל על אף אחד, לא אכפת לו מה אחרים אומרים עליו, והוא אינו מתעניין לראות מהי תגובתם על מעשיו, כי עושה מעשיו לשם שמים, ואותו מעניין רק מה הקדוש ברוך הוא אומר עליו, ובאופן כזה תמיד יאהב יהודים אחרים, וירצה שגם הם יתקרבו אליו יתברך, מאחר שחפץ באמת, מה שאין כן מי שעושה את מעשיו בחן של שקרן וכו', אינו רוצה שגם אחרים יעשו כמותו, כי אחרת לא יהיה משהו מיוחד... ולכן אשרי ואשרי העושה מעשיו לשם שמים, וחפץ רק באמת, בו יתברך, ואף על פי שהוא מלא חסרונות וכו', עליו לדעת שזה עיקר שבחו של הקדוש

ברוך הוא שאדם כמותו מלא חסרונות מגושם ומזוהם וכו' וכו', בכל אופן מתנבר לעשות את רצונו יתברך ומחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו, אשר זה עיקר אשה יראת ה' היא תתהלל, זה עיקר השבח של איש הישראלי שמחזיק את עצמו ביראת שמים אפילו שעובר עליו מה שעובר וכו', ועושה את מעשיו לשמו יתברך, ולא כדי למצוא חן בעיני אחרים או לחקותם, ומספרים מר' נחמן מולמשינר ז"ל תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל שהיה השמש בקלויז באומין, ומנהגו היה שהיה בא בערב שבת מוקדם מאד, מסדר את הספסלים וכו', ואחר כך מתיישב לומר שיר השירים בהתעוררות ותשוקה עצומה, והיה מאריך בזה מאד בדביקות גדולה, והיה מתלהב אליו יתברך מאד בכל מיני פסוקים המלהיבים את הלב הנמצאים בשיר השירים, "משכני אחרוך נרוצה"... "אחותיו ולא ארפנו"... וכו' וכו', ופעם אחת בא לבית המדרש אחד מאנשי שלומינו שהיה עני גדול וישב גם הוא וחזר אחרי ר' נחמן מולמשינר ז"ל מילה במילה באותו ניגון את כל שיר השירים, ור' נחמן ז"ל הסתובב אליו ואמר לו, "אברך, תאמר שיר השירים איך שמאיר לך, אל תנסה לחקות אחרים, כי רק קוף מחקה אחרים"... כי עיקר האמת היא לעבוד אותו יתברך

כפי שמאיר לו, כפי נקודתו ובחינתו, ולא לחקות אחרים בבחינת שקר החן והבל היופי, וזה שאנו מוצאים שאברהם ויצחק באו למקומות שלא היו שם יראות וכו', על ידי זה עסקו בתיקון הדבר, ועל ידי זה זכו לעשירות גדולה וכמו שמוצאים אצל אברהם אבינו שחזר מארץ מצרים ופרע הקפותיו, כי קיבל שפע גדול מפרעה וכו', וכן יצחק אבינו לאחר המעשה עם אבימלך כתוב בו (בראשית כ"ז) וימצא בשנה ההיא מאה שערים שזכה לעשירות גדולה ואנשים היו אומרים זבל פרדותיו של יצחק ולא זהבו וכספו של אבימלך וכו'.

ש"ש קי"ן

ואמר רביז"ל ושליומות היראה היא בבחינת שלש קי"ן, בחינות מורא שמים ומורא רבך ומורא אב ואם, מורא שמים הוא בחינת יראת שמים אמיתית דהיינו שידע שהוא יתברך מלא כל הארץ כבודו ורואה ומסתכל ומביט על כל מעשיו ולא שייך להתחמק לברוח ולהתחבאות ממנו, ועיקר היראה הזו נמדדת במה שהאדם עושה בחדרי חדרים, כי בחוץ הוא יכול להראות כצדיק גדול וירא שמים אמיתי וכו' אך בחדרי חדרים הוא עושה מעשים מגונים ומזוהמים וכו' וכו', ועל כן עיקר

היראת שמים היא לירא באמת ממנו יתברך ולהכניס היטב בדעתו ובמוחו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והוא יתברך רואה ומביט ומתבונן בכל דבר ודבר, והזוכה להכניס בעצמו היטב בחינה זו של יראה זוכה גם לבחינת מורא רבך, דהיינו שידוע שמן הרב והחכם המלמד אותו יראת שמים וכו' גם ממנו צריכים לפחד, וכמו שאמר פעם ר' נפתלי תלמידו של רביז"ל אני מפחד לחשוב מחשבות שאינם ראויות, שמא אבוא אחר כך אל רביז"ל והוא יאמר לי "נפתלי מה חשבת...". כל כך הכניס בו את ענין יראת רבו, ובאמת אי אפשר לזכות ליראת שמים אמיתית מבלי שזוכים ליראת רבו, כי רק כשמכבדים ויראים מן הרב יכולים לקבל את דבריו ולימודיו שמלמד כיצד לזכות ליראת שמים אמיתית, וכן צריכים בחינת מורא אב ואם שעל מצוה זו אמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי) שהיא החמורה שבחמורות, וצריך להזהר במצוה זו מאד מאד ואף על פי שההורים הם לפעמים המונעים להאדם להתקרב אל רביז"ל מחמת ששמעו לשון הרע ורכילות וכו', עליו לדעת שבזה שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים וללמוד תורה ולהכניס בלבו יראת שמים זהו רצון הוריו האמיתי אך מחמת ששמעו כל כך הרבה לשון הרע

לשפע גדול ברוחניות ובגשמיות, לעשירות, פקידות עקרות, רפואה שלימה וכו' וכו', ועל ידי זה זוכים להתעורר מן השינה באמת.

התעוררות השינה

ואומר רביז"ל יש בני אדם שישנים את ימיהם ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם ועוסקים בתורה ובתפילה, אף על פי כן מכל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם כי נשאר כל עבודתם למטה ואין יכולים להתרומם ולהתעלות למעלה, יש בני אדם שישנים את ימיהם מחמת התאוות שיש בהם, ויש בני אדם שאוכלים מאכלים שלא נתבררו וכו', והם מרבים שינה וכו', ועל ידי זה נופל מוחם בשינה, וצריך לעוררם משנתם, ואת זה רואים ברוחניות ובגשמיות, כי גם בגשמיות יש אנשים שישנים עד מאוחר ועוברים זמן קריאת שמע ותפילה ואינם מקפידים על זמני התפילות הקבועות וכו', וכך ישנים את ימיהם ואינם ממלאים אותם במוב אמיתי ונצחי, והעיקר הוא להתעורר מהשינה, אשר לזה זוכים על ידי שמתקרבים באמת אל הצדיק שהוא המעורר מן השינה, אשרי הזוכה לזה, והנה בגשמיות העצה הטובה ביותר להתעורר מן השינה היא ללכת לישון מוקדם, וכך אמרו אנ"ש

על רביז"ל ועל אנשיו הם אינם רוצים שבנם יהיה משוגע וכדומה... אך אם היו יודעים את האמת שאם יזכה להתקרב באמת אל רביז"ל ותלמידיו הקדושים יזכו לראות ממנו נחת רוח גדולה יותר והוא יכבדם יותר, לא רק שלא היו מתנגדים עליו אלא עוד היו שולחים אותו שילך ויהיה נעשה מקורב וכו', וכמו שמסופר על מוהרנ"ת ז"ל שבתחילת התקרבותו היו לו מניעות עצומות מאביו, שעשה כל מיני פעולות שבעולם כדי לרחקו מרביז"ל וכו', אך בסופו של דבר, כשמוהרנ"ת ז"ל נכנס לעבודת השם באמת על פי דרך רביז"ל וזכה לכבד את אביו כראוי, היה אביו מוקירו מאד, והיה קורא לו ר' נתן, והעיד שאף אחד מבניו האחרים אינו מכבדו כל כך כמו ר' נתן בנו, ולכן אפילו כשההורים מונעים את האדם מלהתקרב אל רביז"ל ותלמידיו הקדושים, עליו לכבדם ולייקרם וכו' וללמוד תורה בהתמדה רבה, ולהתנהג בדרך ארץ גדולה מאד, וכמשך הזמן יראו ההורים בעצמם שאין מה להתנגד, אדרבה צריך לעודד את הבן להמשיך בדרך זו, כי ממנו הם רואים נחת רוח וכו', אשרי הזוכה לזה, ועל כל פנים יראת שמים מתחלקת לג' בחינות, מורא שמים ומורא רבך ומורא אב ואם, ומי שזוכה לג' בחינות אלה זוכה

בשביל זה מודפס סדר קריאת שמע שעל המטה בסידור תיכף ומיד אחרי תפלת ערבית, להורות אשר תיכף ומיד אחרי תפילת ערבית צריכים לילך לישון כדי שיזכה לקום לחצות, וכן היו אחדים מאנ"ש רגילים כבר בבית המדרש אחר תפילת מעריב לקרות סדר קריאת שמע שעל המטה כדי שלא יצטרכו כבר לדבר כשחוזרים לביתם... רק תיכף ומיד ללכת לישון כדי לקום לחצות אשר אז הוא הזמן הכי מוכשר לעבודת השם יתברך וכל העולמות פתוחים לפניו, ורואים בחוש שהבעל דבר מתגבר מאד על הלילות, לבטל את האדם מתורה ותפילה אלא שיסתובב ויבלה את זמנו בשמותים והבלים באופן שילך לישון מאוחר, וממילא יקום מאוחר וכל יומו יהיה מבולבל, אשר כל זה הוא בחינת קוצר ימים שעל ידו מאבד את הכל כנ"ל, וברוחניות זוכים להתעורר על ידי הצדיק הגדול המלביש את תורתו במיפורי מעשיות ועל ידי זה מעורר את האדם מן השינה, ועל כן אשרי הזוכה להתקרב לצדיק כזה שזוכה להלביש את דיבוריו לכל אחד ואחד כפי בחינתו באופן שיוכל לקבלם לפי מדריגתו ולהתעורר מן השינה העמוקה בה הוא שרוי ועל ידי זה יוכל לזכות ליראת שמים אשרי לו ואשרי חלקו.

תלמיד הגון

ואמר רביז"ל וכשעוסק לעורר בני אדם הוא צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם הגונים כדי שלא יהא נדבק בו מהרע שלהם שלא יזיק לו כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין קל"ג) כל המלמד לתלמיד שאינו הגון כאילו זורק אבן למרקולים, דהיינו עובד עבודה זרה, כי מי שהוא תלמיד שאינו הגון בסופו של דבר יתרחק מן הצדיק וידבר עליו כל דבר אסור, ואף על פי שאת כל היראת שמים שלו והתורה שזכה ללמוד וכו' וכו', את הכל קיבל מן הצדיק, אך מחמת שהוא תלמיד שאינו הגון הוא יוצא לחוץ ומחרף ומגדף וכו', ועל כן צריך לבקש הרבה ממנו יתברך שזוכה להיות תלמידים הגונים ונזכה להיות מקורבים אמיתיים ולא נתרחק אף פעם מן האור הגדול, וכמו שאמר פעם רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל תפסתי אתכם כבר בשק, ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל, רבי תקשרו את השק שלא נכרה, כי צריכים רחמי שמים גדולים לזכות ולהשאר דבוקים בצדיק האמת שיהיה בבחינת מה שכתוב (וזהר תצוה) זכאה מאן דמליל על אודנא דשמע, (אשרי הזוכה לדבר אל אוזן השומעת) ואנו צריכים להיות בחינת האוזן השומעת, לקיים את

העצות הנוראות והנפלאות שזכינו לשמוע מרביז"ל ולהיות תלמידים הגונים אשרי הזוכה לזה.

אינו שומע ואינו מדבר

ואומר רביז"ל וזה בחינת מה שדרשו חכמינו הקדושים (מנהרין ק') על פסוק ועלהו לתרופה, להתיר פה אלמים ולהתיר פה עקרות כי על ידי זה שמעורר בני אדם משנתם על ידי סיפורי מעשיות על ידי זה נעשה בחינת להתיר פה אלמים, כי מקודם כשהיו בחינת שינה ולא היו שומעים התעוררות החכם ולא היה נשמע לאזניהם דבריו היו כחרשים ועל ידי זה לא היה אפשר להם לדבר, כי סתם חרש הוא שאינו שומע ואינו מדבר (תרומות פרק א') דהיינו מחמת שאינו שומע אינו יכול לדבר, ועכשיו כשמעוררו החכים ושומע דבריו אזי יכולים לדבר, ועל כן כל אלו הזוכים להתקרב בשלימות אל אורו הגדול של רביז"ל זוכים להתחיל לדבר דיבורים אליו יתברך שהיא עבודת ההתבודדות שגילה לנו רביז"ל, כי כשזוכים לשמוע באמת את התעוררות החכם אזי זוכים להתעורר מאד מאד אליו יתברך ולדבר דיבורים קדושים וכו', דיבורי תפילה והתבודדות, מה שאין כן כשמוחו של האדם ישן, אזי אינו יכול לדבר אליו יתברך, ולמרות

שהוא יכול להתפלל וללמוד וכו', אך מאחר שמוחו ישן הוא אינו מסוגל לפתוח את פיו לפניו יתברך ולספר לו בשפת האם שלו את כל מה שעובר עליו וכו' וכו', ולכן רוב אנשי העולם מזלזלים מאד מאד בדברי רביז"ל ובפרט בענין ההתבודדות, שכל זה בא להם מחמת שמוחם ישן, ועל כן הם בבחינת חרש שאינו שומע ואינו מדבר, כי מי שאינו זוכה לשמוע את התעוררות הצדיק, בוודאי אינו יכול לעסוק בהתבודדות מחמת שמוחו מונח בשינה עמוקה מאד מאד, ואינו זוכה לשמוע את קולו של הצדיק, וכמו שפירש פעם ר' נחמן מולטשינר ז"ל את הענין בדרך משל לאדם חרש שנכנס לחדר שבו היה אדם שניגן בכינור ניגון יפה ושמח מאד ומסביבו עמדו אנשים ורקדו בשמחה גדולה מאחר ששמעו ניגון שמח כל כך, והלה עמד מן הצד, ומחמת שהיה חרש ולא שמע את קול הניגון, נדמה היה לו שאנשים אלה הם משוגעים, הנה יושב לו אדם באמצע החדר מחזק כלי עץ בידו ומנענע בידו אנה ואנה כדרך המנגנים בכינור, והאנשים מסביבו קופצים, האין אלה משוגעים? אך כל זאת הוא רק מחמת שהוא חרש, ואם היה שומע את קול הניגון הנפלא היה גם הוא קופץ ורוקד מרוב שמחה, ועל פי זה אפשר להבין את הפסוק (תהילים

י"ט) אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, דהיינו כי מחמת שאין זוכים לשמוע את הקול אזי אין אומר ואין דברים, דהיינו שאינם מדברים אליו יתברך, ועל כן עלינו להתעורר מאד לעבודה קדושה זו של התבודדות כי הוא העיקר אצל רבינו"ל וזה עיקר אבן הבוחן לדעת אם זכה לשמוע את דיבוריו הקדושים של רבינו"ל, כשמתחיל לדבר ולהתבודד לפניו יתברך, ועל כן צריכים להתמיד מאד בלימוד ספרו הקדוש של רבינו"ל, שהם דבריו הקדושים, ולהכניס דבריו בעצמו, ועל ידי זה יתעורר באמת לדבר אליו יתברך, אשרי הזוכה לציית את העצות הקדושות האלו שגילה לנו רבינו"ל לפתוח את הפה ולדבר אליו יתברך, לצאת מגלות מצרים, גלות הפה בבחינת פה רע, שדיברו כל דבר אסור וכו', ומשה רבינו הכניס בעם ישראל את הדעת האמיתית בבחינת (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו ועל ידי זה עורר את עם ישראל מן השינה ועל ידי זה זכו לצאת מגלות מצרים, שהיתה גלות של שינה, ועל ידי זה זכו לבחינת פה סח שהתחילו לדבר אליו יתברך, ועל כן עלינו להתעורר מאד לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהתעורר מן השינה באמת, וזהו סוד חוני המעגל שאמר (תענית כ"ג) מי איכא

דניים עיין שנין דהיינו איך אפשר לבלות את כל ימיו בשינה, כי מי שאינו עוסק בתפילה וכו' מבלה את ימיו בשינה כי מוחו ישן, וחוני המעגל על ידי שזכה לעסוק בתפילה באמת זכה להיות בבחינת בן יחיד אצל הקדוש ברוך הוא עד שאמר לו שמעון בן שמח אלמלא חוני אתה גזורני עליך נידוי אבל מה אעשה לך שאתה כבן שמתחמא על אביו ועושה לו רצונו ואומר לו אבא הוליכני לרחצני בחמין שטפני בצונן תן לי אגוזים שקדים אפרסקים ורימונים ונותן לו ועליך הכתוב אומר (משלי כ"ג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך כי על ידי שזכה להתבודד כל כך הרבה לפניו יתברך נעשה בבחינת בן יחיד וזכה לפעול אצלו יתברך כל מה שרצה, וכך הוא כל אחד ואחד הזוכה לעסוק באמת בתפילה והתבודדות שזוכה לפעול אצלו יתברך כל מה שצריך, ועל כן צריך כל אחד ואחד להתעורר בתשובה שלימה לפניו יתברך ולדעת שאם יזכה לדבק את עצמו בו יתברך בתפילה והתבודדות יזכה לפעול אצלו יתברך כל מה שצריך בגשמיות וברוחניות, והעיקר עליו להכניס ולחקוק בדעתו שהעיקר הוא היום הזה בלבד ויאריך את ימיו מאד מאד, ויעסוק בבחינת (תענית כ"ג) כי היכי דשתלי לי אבהתי אנא נמי שתלי

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס'

מוהרא"ש שמו

אשרי הזוכה להתקרב בשלימות
אל הצדיק האמת וזוכה לקרב
אחרים שאז יזכה לכל טוב אמיתי
ונצחי לעשירות ושפע גדול ומופלג
בגשמיות ורוחניות אשרי לו ואשרי
חלקו, אשרי לו בזה ואשרי לו
בבא.

לבנאי, היינו כמו שאני זכיתי
להתקרב אליו יתברך על ידי אור
נורא ונפלא כזה וכו', כך אני צריך
לעסוק בעבודה קדושה זו לקרב
אחרים אליו יתברך ולגלות להם
את הדרך שעל ידה יוכלו לחזור
בתשובה שלימה לפניו יתברך.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א

זכות גדולה היא לנו שאנו זוכים להתאסף בכל פעם ולדבר מדבריו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א.

אמונת חכמים

ואמר רביז"ל על ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפמינו לאור, היינו כי אמונת חכמים היא היסוד והעיקר ביהדות, כי בלי אמונת חכמים האדם אבוד לגמרי, ואינו יודע מה לעשות, והנה כתוב (שמות י"ד) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ואומרים חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח) אם במשה האמינו קל וחומר בה', בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאילו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם, כי כל האמונה בהשם יתברך תלויה באמונת חכמים, כי על ידי הצדיקים אנו זוכים ללמוד את לימודי האמונה קדושה, ולכן על ידי שזוכים לאמונת חכמים ממילא זוכים לאמונה שלימה בכורא כל עולמים, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"א) משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים וכו' וכו', שכך הוא דרך מסירת וקבלת התורה מדור דור מימי משה רבינו

ועד עתה, כי כל הלימוד של גילוי אלקות שמגלים לנו הצדיקים, אי אפשר לזכות לזה כלל כי אם על ידי אמונת חכמים ועל ידי שזוכים להיות מקורב אל צדיקים וחכמים אמיתיים ובזה הכל תלוי, כי כשזוכים להיות מקורבים לצדיקים האמיתיים זוכים להשיג השגות אלקות וזוכים לאמונה שלימה וברורה בו יתברך, וכמו שאנו מוצאים אצל בני ישראל שהיו נמצאים במצרים, בתוך הגלות המרה תחת יד פרעה, וכשמשה רבינו בא וגילה את אלקותו יתברך לכולם, על ידי זה זכו לצאת מן הגלות לגמרי, ומצרים היתה אז מרכז העולם, ועיקר המקום של הזוהמא והמוטמא של העולם, כל העבודה זרה והכישוף ושאר התאוות והמידות רעות היה מרכזם במצרים, ובני ישראל שירדו למצרים יכלו להתחזק רק בזכות אמונת חכמים, כי בתחילה ירד לשם יעקב אבינו והשאר שם את בניו שהקימו ישיבה ולימדו את דרך השם, ועוד לפני כן בא לשם יוסף הצדיק ומיהר קצת את האויר מתאוות ניאוף שהיתה שורה שם מאד מאד וגזר שכולם ימולו את עצמם וכו', וכך בזכות הגילוי אלקות שהשאירו הצדיקים הללו זכו עם ישראל להחזיק מעמד

ועכשיו יסביר לנו רביז"ל מהו הענין בזה באופן שגם אנו נזכה להבין.

עמודא דאמצעיתא

ואמר רביז"ל כי משפט הוא עמודא דאמצעיתא, היינו בחינת דרך הממוצע שאינו נוטה לימין ולשמאל, היינו כי ספירת החדס הוא כנגד ימין, ספירת הגבורה הוא כנגד שמאל, ואילו ספירת התפארת הוא בחינת האמצע שאינו נוטה לימין או לשמאל, דהיינו כי עיקר התפארת היא כשהאדם אינו נוטה לימין או לשמאל, רק זוכה לשתף את החדס והגבורה והולך בדרך הממוצע, באמצע, וזה עיקר היופי והתפארת, ולזה זוכים על ידי אמונת חכמים, דהיינו כי יש אנשים שדייקא כשהם נמצאים בבחינת חסד והולך להם הכל כסדר וטוב להם וכו', אז דייקא הם מתרחקים ממנו יתברך, בבחינת (דברים ל"ב) ורם לבבך ושכחת וכו', דהיינו כי מרוב טוב נעשה בחינת (דברים ח') וישמן ישורון ויבעט וכו', ועל ידי זה נתרחק ממנו יתברך, וכן יש אנשים אחרים שדייקא בשעה שרע להם ועובר עליהם מה שעובר, בחינת גבורה, אז דייקא הם מתרחקים ממנו יתברך ואינם יכולים להחזיק מעמד, ולכן עיקר היופי הוא כשהאדם הולך בבחינת

במשך כל שנות הנלות הגדולה של מצרים, עד שבא משה רבינו וגילה להם אמתת מציאותו יתברך בשלימות בתכלית השלימות ועל ידי זה זכו לצאת ולהנאל, נמצא שכל עיקר ההצלחה של עם ישראל במצרים ועיקר הגאולה היתה רק בזכות אמונת חכמים, ורביז"ל מגלה לנו אשר על ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור, דהיינו כי על כל אחד ואחד בזה העולם עובר מה שעובר, כל אחד כפי בחינתו, וזה נקרא בחינת משפט דהיינו ששופטים ודנים את האדם מלמעלה, ועיקר מה שהאדם רוצה הוא שיצא משפטו לאור, דהיינו שיוזכה כבר לצאת מכל אותם צרות ויסורים ודינים וכו', ולזה זוכים רק על ידי אמונת חכמים, כי על ידי אמונת חכמים דייקא יכולים להוציא משפטינו לאור, ומי שזוכה לאמונת חכמים אמיתית זוכה לראות מופתים גדולים כמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ז) מה שמספרים מופתים מהצדיקים שבמדינות קיר"ה דווין (אוסטריה והונגריה) הוא מחמת שאנשיהם הם אנשים כשרים ומאמינים בהצדיקים, כי על ידי אמונה שהם מאמינים בדברי הצדיק על ידי זה נתגלן מופתים עיין שם, נמצא הכל תלוי באמונת חכמים שעל ידי זה יכולים להוציא משפטינו לאור ולצאת מכל הצרות והיסורים,

תפארת, עמודא דאמצעיתא, הדרך האמצעית והממוצעת, דהיינו שמשתף חסד וגבורה ביחד ובכל מה שעובר עליו הוא יכול להחזיק מעמד ולעמוד על עמדו, ואינו מתרחק ממנו יתברך הן כשטוב לו והן כשרע לו, ולזה זוכים על ידי בחינת משפט דייקא, שהאדם שופט את עצמו על כל מעשיו, ועל ידי זה זוכה למצוא אותו יתברך בכל מה שעובר עליו, וזוכה להחזיק מעמד ולעמוד על עמדו, אך לשם כך צריכים אמונת חכמים גדולה, כי החכמים הם המגלים את הקדוש ברוך הוא, וזה שכתוב (דברים י"ז) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ימין ושמאל דייקא, היינו שיקיים את כל דבריהם ולא יטה לימין, לחסד, או לשמאל, לגבורה, רק יקיים את דברי החכמים כפי שאמרום כי זה עיקר מידת התפארת, אמונת חכמים וללכת בדרך הישרה לבלי לנפות לשום צד, ועל ידי שזוכים לאמונת חכמים שלימה וברורה, זוכים להאמין בו יתברך ולצאת מכל הצרות, ולמצוא את הקדוש ברוך הוא בכל פרט ופרט של החיים שעל ידי זה יכולים להחזיק מעמד ולא ליפול משום דבר, ולא עוד אלא שזוכה לילך בדרך הישר מאחר שהולך בדרכיהם של החכמים והצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, ויש לו אמונת

חכמים בהם ובדכריהם הקדושים, מה שאין כן כשאדם אינו זוכה לאמונת חכמים על ידי זה נוטה מדרך הישר, ופונה לדרכים גלוזות שאין להם בסיס ויסוד ועל ידי זה נבוך ואינו יודע כיצד להתנהג ומה לעשות, וכמו שאנו מוצאים אצל הצדיקים האמיתיים שגזרו מאד שלא לנפות מן השולחן ערוך, ורבינו"ל במיוחד הזהיר מאד על לימוד שולחן ערוך ואמר שלא נטה אפילו מסעיף קמן אחד בשולחן ערוך, כי השולחן ערוך הוא בחינת עמודא דאמצעיתא, הדרך הממוצעת, שהיא הדרך שצריכים לילך בה ולא לנפות לימין או לשמאל, כי השולחן ערוך הוא בבחינת (דברי הימים א' ט"ז) מופתיו ומשפטי פיהו, כי גדולי הפוסקים אצלם יכולים לראות מופתים (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א) כי מאחר שהולכים על פי השולחן ערוך, שהוא דרך הממוצע, ויש להם אמונת חכמים שלימה על ידי זה יכולים להראות מופתים גדולים, ולכן העיקר הוא להקפיד על השולחן ערוך שלא לנפות ממנו לימין או לשמאל, רק לעשות כפי שכתוב שם, ומי שזוכה לילך בדרך הממוצעת בבחינת עמודא דאמצעיתא, על ידי זה יוכל להחזיק מעמד ולא יפול משום דבר, וזה שאנו מוצאים אצל בעלי תשובה רבים שחוזרים בתשובה ונתלהבים מאד מאד אליו יתברך

אוחז בכל זה, דהיינו שיש לו אמונת חכמים שלימה והוא הולך בדרך הממוצע ואינו נוטה לימין ולשמאל, על ידי זה יוצא המשפט ברור בבחינת משפטי אמת, היינו כי כל הלימודים שהאדם לומד צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה בבחינת משפט מעוקל דהיינו שיקבל וילמוד מכל הלימודים שלומד משפטי הנהגות שידע איך להתנהג הן לעצמו הן לאחרים שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו כפי הממשלה והרבנות שיש לו הן לרב או למעט, וכל זה זוכין על ידי אמונת חכמים, דהיינו כי האדם צריך לדעת כיצד להתנהג בעצמו וכן כיצד להנהיג את ביתו וכיצד לחנך את ילדיו וכו', וכן כל אחד ואחד כפי הממשלה שיש לו, כגון מלמד על תלמידים או רב על קהילה וכו', כל אחד צריך לדעת כיצד להתנהג בעצמו וכיצד להנהיג אנשים אחרים, ולזה יזכה רק על ידי אמונת חכמים, מה שאין כן כשנוטה מן האמונת חכמים והולך ומתנהג על פי שכלו על ידי זה הולך בדרכים נבוכות ונלוזות ואינו יודע כיצד להתנהג ולא עוד אלא שמטעה אחרים, והנה כל אחד ואחד צריך לעשות לעצמו חשבון פשוט, חכמינו הקדושים אומרים (סוטה נ') אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, והנה כפי העבירות

ועושים דברים שלא ציוו אותם ואינם כתובים בשולחן ערוך וחושבים שעל ידי זה יהיו נעשים צדיקים גדולים וכו' וכו', שכל זה הוא בחינת ימין, אך אחר כך הם נופלים בנפילה עמוקה ואינם יכולים לקום, שהוא בחינת שמאל, וכל זאת הוא מכיון שלא היתה להם אמונת חכמים, ורצו להתלהב יתר על המידה ועל ידי זה נפלו וכו', ולכן העיקר הוא ללכת בדרך הממוצעת שהיא הדרך של השולחן ערוך, ועלינו לדעת שכל מה שכתוב בשולחן ערוך את זאת צריך לקיים, כל מה שכתוב בשולחן ערוך הוא "עבודת השם", כל מה שכתוב בשולחן ערוך הוא "רצונו יתברך", ולהיפך כל מה שאינו כתוב בשולחן ערוך אינו אלא דמיונות בעלמא ולא עבודות קדושות וכו', אלא דברים שאף אחד לא ציוו אותם, והם בבחינת נמיה לימין או לשמאל, הגורמים לכך שבסופו של דבר האדם נופל ואינו יכול להחזיק מעמד, אשרי ואשרי הזוכה ללמוד הרבה בשולחן ערוך ויודע כיצד להתנהג אשר על ידי זה יזכה להחזיק מעמד כל ימי חייו ולא יפול ולא ישבר משום דבר שיעבור עליו אשרי לו ואשרי חלקו.

משפטי אמת

ואומר רביז"ל ועל ידי שהאדם

כך רוח שמות יש באדם, ובוודאי אם האדם חמא ופשע יותר, יש בו רוח שמות יותר, וככל שהירכה לחמא ולפשוע וכו', כן יש בו רוח שמות, ומכל שכן וכל שכן כשעבר על כל התורה כולה, ונולד שלא בקדושה וכו' וכו', שבוודאי יש בו הרבה רוח שמות, והנה בוודאי כל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך והשם יתברך מקבלו ברחמים, אך כל אחד צריך להיות מכיר את מקומו ולדעת מי הוא ומה מעשיו, ולעשות לעצמו חשבון פשוט שכפי ריבוי עוונותיו ופשעיו וכו' בוודאי יש בו הרבה רוח שמות והוא אינו יודע כיצד להתנהג, ועל כן הוא זקוק לרבי ומנהיג שיורה לו את הדרך כיצד להצליח בחיים, כי עיקר הרפואה של החולה תלויה בכך שיכיר בעובדה שהוא חולה ואז בוודאי יחפש רופא כדי להתרפאות, אך חולה שאינו מכיר במחלתו עליו יש רחמנות גדולה, כי אף פעם לא יתרפא מאחר שלא יחפש אחר רופא, ונדמה לו שהוא בריא, ולא עוד אלא שחושב שהוא צדיק גדול וכו', ועף בשמים וכו', אך באמת הוא מונח בדמיון גדול מאד מאד, וכן אמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' ס"ז) שבאמת היה אפשר לרפאות את כל המשונעים כולם, אך הבעיה היא שהמשונע אינו מכיר בשגעונו ולא עוד אלא אומר שהשני הוא המשונע ולא הוא,

ובוודאי באופן כזה אי אפשר להתרפאות, ולכן כל אחד ואחד ובפרט מי שזכה עכשיו לחזור בתשובה לפניו יתברך צריכים להכיר את מקומם, ולדעת שהם צריכים לרבי ומנהיג שיורה להם את הדרך ולכן בה ואת המעשה אשר יעשון, וכשזוכים לאמונת חכמים שלימה והולכים אחרי הצדיק והמנהיג ואינם נוטים מדבריו לימין ולשמאל על ידי זה לא תהיה מדריגה שבעולם שלא יזכו להגיע אליה, והכל אם יזכו להכיר בכך שיש להם חסרון ועליהם למלאותו שאז יעסקו בחיפוש אחרי הצדיק והמנהיג הזה שיכול למלאות את חסרונם ולהתקרב אליו יתברך, והעיקר תלוי באמונת חכמים, ומי שזוכה לזה זוכה להנהגות ישרות ומשפטי אמת ואינו נוטה מדרך הישר וכו'.

צואה רותחת

מה שאין כן כשאין האדם זוכה לאמונת חכמים ובפרט כשפונם באמונת חכמים אזי נידון ביגיעת בשר היינו במותרות, כי יש במוחו מותרות ומינות וכו', דהיינו כי מאחר שחושב שהוא בעל מדריגה ובעל השגה ועף בשמים וכו', ובאמת אין במוחו מאומה כי אם מותרות ומינות, וקל וחומר כשהאדם חולק על חכמים וצדיקים אמיתיים ומדבר עליהם כל דבר

אמור הוא נידון בצואה רותחת, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עירונין כ"א) הלועג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת והוא מידה כנגד מידה כי הוא אינו מאמין בדבריהם ומלעיג עליהם ודבריהם הם אך למותר אצלו, על כן נידון במותרות, היינו כי הכל תלוי כפי מוחו של האדם, ומי שזוכה למח נקי ומזוכך יותר, ומקדש ומטהר את מוחו ושכלו יותר ויותר וכו' על ידי זה זוכה לעלות ולהתעלות בעבודת השם יתברך, מה שאין כן כשאדם מטמא את מוחו במחשבות והרהורים רעים וכו', על ידי זה נשאר בשאול תחתיות וכו', ומכל שכן וקל וחומר כשאדם כזה מעיז לדבר רע כנגד צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך, על ידי זה נידון בצואה רותחת, במותרות, ומוחו מלא מותרות, שהם עשנים סרוחים העולים אל המוח ומערבבים ומבלבלין דעתו, וזה שאנו מוצאים שעובר על בני אדם מה שעובר והם אינם יודעים על מה ולמה וכו', והכל מכיון שפגמו באמונת חכמים, ומוחם מלא בצואה רותחת ובמותרות וכו' כנ"ל, והנה בוודאי כל מי שמדבר על צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות הוא פגום מאד בעצמו, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים נ"ה) שלח ידיו בשלומיו חילל בריתו, דהיינו שהוא

פגום מאד בברית קודש, ופחד ורעדה צריכה ליפול עליו שפגום כמו שהוא מעיז לפעור פיו כנגד צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך, ובאמת כשנתבונן נראה שאין לנו השגה כלל וכלל בצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, בסופו של דבר, עוד מימי נעוריהם זכו להתחיל לעסוק בעבודת השם יתברך ומסרו את נפשם במסירות נפש עצומה וצעקו קולות אליו יתברך והתפללו בכוונה ושמרו על התורה הקדושה ולמדו בהתמדה רבה ונשמרו מעבירות וכו', ולא עוד אלא שניסו אותם באלפי אלפים נסיונות וכו', והם זכו להחזיק מעמד על כל מה שעבר עליהם, וכמו שאמר רביז"ל על עצמו שהגיע למדרגתו רק בזכות שזכה להחזיק מעמד, כי עבר עליו מה שעבר, וביום אחד בלבד היה צריך להתחיל אלפי פעמים בעבודת השם יתברך וכו', ובכל אופן החזיק מעמד וכך זכה למה שזכה, והנה אחרי עבודות ויגיעות כאלה של עשרות בשנים וכו', בוודאי שהצדיק יזכה למה שזוכה מה שאין לנו השגה כלל וכלל, ובוודאי שלא נוכל להבין ולהשיג מה שהוא משיג, ועל כן עלינו לבטל את שכלינו אל הצדיק הזה ולקיים את דבריו כנ"ל ועל ידי זה גם אנו נזכה למה שנזכה וכו', והנה בוודאי לכל אחד ואחד יש תקנה והוא יכול לחזור בתשובה

המוח של רביז"ל, ובדרך זו החזיק כל הזמן דהיינו שבכל פעם ניקה וסיהר את מוחו, ורצה לקבל עוד ועוד מרביז"ל ועל ידי זה הצליח, וכמו שמביא בהקדמת הליקוטי הלכות שאף על פי שהוא בעצמו אינו כלום וכו', אך בזכות הצדיק הגדול המאיר בו גם הוא נעשה משהו ומשפיע על כלל ישראל וכו', ועל ידי זה זכה לעבור את כולם, כי העיקר בהתקרבות להצדיק הוא לבטל את שכלו ודעתו לגמרי, שידע שהוא בעצמו אינו יודע כלום, ועליו לשמוע לדברי הצדיק ולקיימם פשוטו כמשמעו בלי שום עירוב של שכל ודעת עצמיית כלל ועל ידי זה יזכה למדרגות הגבוהות ביותר והעיקר הוא לבטל את שכלו לגמרי אל הצדיקים האמיתיים ולא יעשה לעצמו דרכים והנהגות משל עצמו וכו', ועל ידי זה יצליח, ומסופר שכאשר היו שואלים את אנשי שלומינו שיספרו איזה הנהגה מרביז"ל היו אומרים, תפתחו את השולחן ערוך ותראו כיצד התנהג רביז"ל, כי רביז"ל הקפיד מאד מאד לקיים את דברי השולחן ערוך ולא לנפות אפילו מסעיף קמן ממנו, והזהיר את אנשי שלומינו על כך מאד, ולכן כשאדם הולך על פי דרכי השולחן ערוך יש לו הצלחה גדולה מאד והוא שומר על הזמנים ומקיים את רצונו יתברך, מה שאין כן כשמתחיל לבלבל את היוצרות

אליו יתברך אף על פי שחטא ופשע ופגם וכו' וכו', אך העיקר הוא שיכיר את מקומו וידע היטב מי הוא ומהם מעשיו וכיצד התנהג עד עתה וכו' ויבטל את שכלו לגמרי אל הצדיק האמת ויקיים את כל אשר הוא אומר לו ואז יזכה גם הוא לתקן את כל מה שפגם וכו', וזהו עיקר הנסיון של מי שזוכה לחזור בתשובה לראות האם באמת ישליך את שכלו ודעתו ויקיים את כל דברי החכמים והצדיקים האמיתיים שהיו בכל הדורות והורו לנו כיצד להתקרב באמת אליו יתברך, וכל אחד ואחד צריך לעשות לעצמו את החשבון הפשוט הזה לדעת כיצד הוא נראה וכו', ולהבין שהוא זקוק לאמונת חכמים ולבטל את שכלו אל שכלם לגמרי, כי אם ילך על פי שכלו בוודאי יטעה וילך בדרכים נכונים, ומוהר"ן ז"ל שהיה מאחרוני התלמידים שהתקרבו לרביז"ל זכה לעבור את כולם ולהשיגם למרות ששאר התלמידים היו צדיקים גדולים בעצמם וכו', כל זה זכה בזכות שביטל את שכלו ודעתו לגמרי לדעתו של רביז"ל, דהיינו כי שאר התלמידים אחוז שהם בעצמם גם בעלי מדרגה אך רביז"ל יותר גדול מהם והוא העיקר, מה שאין כן מוהר"ן ז"ל אמר שכשהתקרב אל רביז"ל הבין מיד שהוא אינו כלום, וניקה היטב את מוחו, כדי שיוכל לקבל את

ומתפלל שחרית בערב וערבית בבוקר וכו', על ידי זה נופה מדרך הישר שכל זה נמשך לו מפגם אמונת חכמים, אשרי ואשרי הזוכה לאמונת חכמים שלימה ועל ידי זה יזכה למדריגות גבוהות מאד מאד אשרי לו ואשרי חלקו.

נעצר לפני ה'

והנה דוד המלך היה בדורו הצדיק הדור וכו', ואף על פי כן אנו מוצאים שדואג האדומי חלק עליו וכו', והנה אותו דואג לא היה סתם איש פשוט אלא היה אחד מגדולי חכמי ישראל וישב בסנהדרין, אך מאחר שלא היתה לו אמונת חכמים שלימה על ידי זה בא למעות ולא הוציא מלימודיו משפטי אמת רק משפט מעוקל ועל כן היה דן שאין דוד ראוי לבוא בקהל (יבמות ע"ו) ועליו כתוב (שמואל א' כ"א) ושם איש מעבדי שאול נעצר לפני ה' ושמו דואג וכו', ופירש רש"י עוצר עצמו מלעסוק בתורה, כי לימודו היה מבחינת עצירות, בחינת מותרות, ולכן החליט שדוד המלך אינו ראוי לבוא בקהל, כי כשאדם חולק על הצדיק האמת אפילו שהוא למדן גדול וכו' וכו', סימן שמהו אינו בסדר אצלו, ובדיוק כמו שמצאו אצל דואג שהלכו וחקרו וביקשו ודרשו מדוע הוא דן שדוד המלך אינו ראוי לבא בקהל וכו', ומצאו

שהיה נעצר לפני ה', דהיינו שלימודו היה מבחינת מותרות, צואה, רחמנא ליצלו, וזהו כלל גדול כי מי שחולק על צדיקים אמיתיים בוודאי משהו לא בסדר אצלו, ולא לחינם בא לחלוק עליהם, ואין זה כי אם שמוחו ממונף וכו', ויש גם מנהיגים שנקראים בשם רבי שלימודם מאלו המותרות ולא די שאינם יכולים אפילו להנהיג את עצמן ומכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים, כי כשרואים אנשים הקוראים לעצמם רבי ומנהיג וחולקים על רביז"ל או על הבעש"ט ותלמידיו הקדושים וכו', או כנגד כל צדיק מן הדורות הקודמים וכו' וכו', אין זה כי אם שלימודו הוא מבחינת מותרות ואינו יכול להנהיג את עצמו וכיצד ינהיג אחרים, וצריכים לראות שלא להסמיך אותם שלא ליתן להם תוקף ועוז שלא יהיו מכונים בשם רבי וכו' ולא להסמיכם וכו', ורביז"ל אמר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג) שזהו יצר הרע גדול לומר תלמיד חכם זה נאה ותלמיד חכם זה לא נאה וכו', וזה עיקר הגלות וכו', וזה שאנו מוצאים שעם ישראל סובלים כל כך מחמת שיש ביניהם מחלוקת גדולה והאחד אינו יכול להשלים עם השני, וכל אחד אומר שהרבי והמנהיג שלו גדול ואילו המנהיג השני אינו כלום, ומזה באות כל הצרות, ובאמת כל אחד צריך להסתכל על עצמו לומר, מי

ויאמר לא אני, לא אני, שלא יהיה לו חלק במחלוקת ומדנים על הצדיקים האמיתיים ועל ידי זה יצליח את דרכו, אשרי לו ואשרי חלקו.

כי סמך

ואומר רביז"ל שהסמיכה שמומכין את הרב, והכתב, הם מבחינת אחת, כי הסמיכה בידיים כמו שכתוב (דברים ל"ד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, והוא בחינת הכתב בחינת יד כותבת וכו', היינו כי יש ספרים הרבה ועתידים להיות ספרים וכולם צריכים להעולם, והעיקר הוא שהספר יהיה על פי הקדמות טובות ואז הוא ספר יקר וצריכים לכבדו מאד ומכל שכל וכל שכן שאסור ללעוג עליו וכו', כי כל מי שזוכה לחבר ספר הן בפשט הן ברמז והן בדרש או בסוד, בהלכה או באגדה בדרוש או במוסר וכו' וכו', הכל חשוב ויקר בעיניו יתברך כל עוד הספר מיוסד על פי הקדמות אמיתיות וכל הספרים צריכים לעולם כי כל אחד ואחד מחייה את עצמו על ידי ספרים אחרים ודיבורים אחרים וכו', כמו שרואים בחוש, ובספר מתגלה פנימיותו של האדם וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ג) שעל ידי הכתב מתגלה נפשו של הכותב וכו', וכן אמר (ליקוטי מוהר"ן

אני שאחליט מי גדול ומי אינו גדול, וצריכים לקבל את המוב מכל אחד ואחד, כי בוודאי לכל אחד ואחד יש טוב, וצריכים להזהר מאד מאד שלא לדבר על צדיקים אחרים כלל וכלל, ומי שמדבר על צדיקים אחרים צריכים להתרחק ממנו מאד מאד כי בוודאי לימודו בא מבחינת מותרות וצוואה ופינוף יש במוחו, ועל ידי שמשמיכים אנשים כאלה על ידי זה גורמים שנחלש כתב ידו ואין לו שום תוקף ונותנים כח בכתב ידם ועל ידי זה הם גוזרין שלא יהיה תוקף לכתבים שלנו כי אם לכתבים שלהם וישראל יהיו מוכרחים ללמוד כתב שלהם ועל ידי זה גוזרין גם כן לגרש בני ישראל ממקום הישוב שנתיישבו שם ישראל כבר אל מקומות שלא היו שם ישראל מעולם וכו', נמצא שכל הגירושים והגזירות וכו', באים מחמת שמשמיכים צבועים שאינם יודעים בין ימינם ושמאלם והם מלאים עוונות חטאים ופשעים מה שרק הקדוש ברוך הוא והם יודעים ולא רק שאינם יודעים להנהיג את עצמם אלא שהם מטעים אחרים ומעוררים מחלוקת ומדנים על הצדיק האמת וכו', ומהם צריכים להזהר ולהתרחק מאד מאד, ומי שרוצה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך צריך להתרחק מאד ממחלוקת וכו', ובכל פעם שרואה מחלוקת יברח משם כמו מאש,

חלק א' סי' קצ"ב) שפניו שכלו וחכמתו של המחבר מצויים בתוך הספר, ולכן עיקר הסמיכה היא על פי ההקדמות שיש לאדם וכמו שאנו מוצאים אצל יהושע שכתוב בו (דברים ל"ד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, דהיינו כי משה רבינו גילה ליהושע בן נון את הדרך שבה ילך וזה שנאמר לו במלחמת עמלק (שמות י"ז) כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע, דהיינו שצריכים לרשום הכל לזכרון בספר והוא כי מאחר שנשאר כתב וספר, נמצא שאותו אדם יש לו סמיכה, כי מן הכתב מכירים את האדם כולו, כי אם הספר עוסק בתורה ויראת שמים וכו', על ידי זה יבינו מיד מי הוא המחבר, אשרי לו ואשרי חלקו, ומוהר"ן ז"ל אומר (ליקוטי הלכות קידושין הלכה נ') שבכל יום ובכל שבוע יוצאים אלפי ספרים של כפירות ואפיקורסות מה שאומות העולם מדפיסים וכו' ואין פוצה פה ומצפצף, ואת זה עוד אמר בימיו, ומכל שכן היום, שבכל יום ויום יוצאים אלפי אלפים של ספרים ועיתונים המלאים כפירות ואפיקורסות וניאוף ותמונות תועבות וכו', ועל זה אין אף אחד פוצה פה ומצפצף, ולא עוד אלא כל אחד מצדיק ואומר, כן בוודאי צריכים לקרוא את החדשות וכו', אך כשיתודי מחבר ספר המדבר מעניני תורה ואמונה מיד כולם

רועשים ושואלים מי שמך לאיש לחבר ספרים ולחדש חידושים, מי צריך זאת וכו', וכמו שמוצאים עוד בדורות הקודמים שהמחברים התנצלו בהקדמתם מה הביא אותם לחבר את ספרם וכו', מה שבאמת אין צריכים להתנצל כלל כי העיתונים הרעים המדפיסים תמונות תועבות וכפירות וכו' אינם מתנצלים על דבריהם כלל וכלל, רק מדפיסים בכל יום מחדש את הלכלוך והמינוף שלהם, ומדוע יהיה צריך יהודי יקר המחבר ספר המדבר מאמונה בבורא כל עולמים להתנצל ולתת דין וחשבון למישהו על מה ולמה חיבר את ספרו, הלא כל עוד הספר מדבר מאמונה והשגחה פרטיית ומתורה ויראת שמים וכו', אשרי לו ואשרי חלקו, ורביז"ל בעצמו אומר כי יש כמה ספרים עכשיו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים וכולם צריכים להעולם, כי לכל אחד ואחד יש חיות מספרים אחרים כמו שרואים בחוש שיש אנשים שיחיו את עצמם מפשמי התורה וכשיאמרו להם פשט בגמרא או בפסוק וכו', מיד יתלהבו מאד, ויש אחרים שפשט אינו מלהיב אותם כל כך אך גם יאמרו להם מאמר חסידות, גילוי אלקות וכו', מיד יתלהבו מאד מאד אליו יתברך, ויש אחרים שלא זה ולא זה יחיה וילתיב אותם, אך אם תאמר להם איזה נימטריא וראשי תיבות וכו',

מיד יתלהבו בהתלהבות גדול אליו יתברך, נמצא שכל אחד ואחד מחייה את עצמו מדברים אחרים ולכן צריכים את כל הספרים הבנויים על יסודות נאמנים, ואף על פי שאני איני מחייה את עצמי מן הספר הזה מה בכך, בוודאי יהיו יהודים אחרים שימצאו בספר הזה חיות ומשיבת נפש גדול, ועל כן אמור לחלוק על שום ספר כי בוודאי מישחו מחייה את עצמו בו, ומכל שכן כשרואים ספרים שאלפים ורבבות אנשים מחיים ומחזקים את עצמם בהם בוודאי שצריכים לכבדם מאד מאד אפילו אם האדם אינו מרגיש בהם חיות, ומכל שכן וקל וחומר שאמור לחלוק עליהם כלל וכלל, וצריכים לחזור בתשובה על כך שחלקו על ספרים הקדושים וכו', שזה נמשך מחמת פגם אמונת חכמים שאין מאמינים שאדם פלוני הוא חכם וכו', אך כשיזכו להסתכל בתוך הספר יראו ויבינו שיש בספרו מכל טוב פשמים ורמזים וסודות ודרשות ונימטריאות וראשי תיבות, מכל טוב ממש, ועל כן אמר הקדוש ברוך הוא למשה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע, כי עיקר עבודת התלמידים הוא לרשום את דברי תורתו של רבם, ועל ידי זה יוכלו להחיות אלפים ורבבות אנשים ולהשיב את נפשם, ואת זה רואים בחוש שכל הקיום של כלל ישראל ובפרט בעת הגלות היה

בזכות הספרים הקדושים שנכתבו, אשר זוהי התורה שבעל פה שנכתבה על ידי רבי יהודה הנשיא שראה שאם לא יכתוב אותה תשכח לגמרי, ועל כן דרש, "עת לעשות לה' הפרו תורתך", וכתב את הששה סדרי משנה שהם היסוד והבסיס לכל התורה שבעל פה וכן אחר כך המשיכו הצדיקים שבכל הדורות לכתוב ולחדש חידושי תורה וכו' וכו', וכך זכה עם ישראל להחזיק מעמד ולדעת את הדרך ילך בה דייקא על ידי הספרים הקדושים שנכתבו על ידי החכמים ותלמידיהם בכל דור ודור, וצריך ללמוד ולטייל בכלם כרצונו של רביז"ל שאמר (שיחות הר"ן סי' כ"ח) שרואים בגשמיות אשר השרים מתפארים כל אחד ואחד היכן שהיה, זה אומר הייתי בוורשה וזה אומר שהיה במקומות אחרים, וכך ראוי ליהודי שיבוא לעולם העליון ויתפאר ויאמר שהיה וטייל בכל הספרים של התורה הקדושה, בתנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור, שולחן ערוך, זוהר, תיקונים, כל ספרי המדרשים, ועוד ועוד, ולכן אמור לחלוק על אף ספר שבעולם יהיה מי שיהיה כל עוד הוא מיוסד על הקדמות טובות של התורה הקדושה וכו', ובוודאי שאין מדובר כאן על ספרים שאינם ספרים כלל, רק מדברים לשון הרע ורכילות על

אחרים, או שיש בהם כפירות ואפיקורסות וכו', שאותם מצוה לעקור ולשרש מאתנו וכו', אך כל ספר המדבר מעניני תורה ויראת שמים וגילוי אלקות וכו' צריכים לכבד מאד מאד ולייקר מאד, כי מי שחולק על ספרים קדושים גורם צרות ונזירות וגירושים על כלל ישראל כנ"ל, וזה עיקר התשובה שצריכים לעשות, דהיינו על כך שלא היה לו אמונת חכמים וחלק על ספרים וכו' וכו', ויראה מעתה על כל פנים שלא יחלוק על ספרים קדושים ולא עוד אלא שיעזור להפצת הספרים הקדושים בעולם, וכמו שאנו רואים בחוש שרק בזכות שמוהרנ"ת ז"ל כתב את התורות של רביז"ל זכינו לאורם ומה היינו עושים בלעדיהם, וכן בכל דור ודור, שהצדיקים ותלמידיהם כותבים ספרים המחזקים ומחיים ומאמצים את כלל ישראל וצריכים להחזיק אותם בחשיבות גדול מאד מאד, כי עלינו לזכור שבכל דור ודור יש ירידות ונפילות עצומות וכו', ועובר על עם ישראל מה שעובר, ובפרט בדור הזה, הדור האחרון, שבו נפתחו השמים והכפירות והאפיקורסות מופצים כל כך עד שקשה מאד להחזיק מעמד באמונה הקדושה וכו', שבוודאי מצוה גדולה לפרסם את דברי הצדיקים האמיתיים ולהפיץ את האמונה בעולם, כי מרוב

ההתגברות של הכפירות והניאוף וכו', מה יעשה הבן שלא יחטא, ובפרט כשאנו מעורבים בין אומות העולם ולומדים מדרכיהם וכו', אך הקדוש ברוך הוא חמל עלינו ושלח לנו בכל דור ודור צדיקים אמיתיים שיש בכוחם להגביה ולהעלות את כלל נשמות ישראל אליו יתברך, ועלינו לעזור להם ולהפיץ את ספריהם הקדושים בכל קצוי תבל כדי לעזור לעם ישראל.

שכל הכולל

ואומר רביז"ל שעל ידי זה נמתקים הצימצומים והדינים, וכל מקום שיש איזה דין וצמצום נמתק על ידי זה על ידי תיקון אמונת חכמים שעל ידי זה נתרבין הספרים של התורה הקדושה כי כל המתקות של כל הצמצומים והדינים הוא על ידי השכל וכו', והצדיק הוא נקרא השכל הכולל, היינו כי כל אחד ואחד נקרא שכל פרטי, ואילו הצדיק נקרא שכל כללי מאחר שכולל בקרבו את כל נשמות ישראל כמו שאמרו חכמינו הקדושים שעיקר מעלתו של הצדיק הוא שיודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד, דהיינו שמבין את כל אחד ויודע כיצד להתנהג עמו, ולכן צריך להחשיב את כל הספרים שבעולם כי בכל ספר מוצא משהו אחר חיות, כי כל אחד ואחד נמשך לדבר אחר על פי השכל

שלו, ועיקר הגדלות של הצדיק היא שיכול לחבר ספרים כאלה שכל אחד יכול למצוא את עצמו בהם, וצריכים לעורר את עם ישראל ללמוד ולהסתכל בכל הספרים הקדושים כי כל אחד ואחד מוצא חיות במקום אחר כפי שרשו, מה שאין כן כשאחד חולק על ספרים קדושים ומכל שכן כשמדבר כל דבר אמור עליהם, בוודאי משהו לא טוב אצלו ואין זה משנה מי הוא, ואם יש כאלה שיכולים לדבר כל דבר אמור על ספריו הקדושים של רביז"ל סימן הוא שמשוהו לא טוב אצלם, ונמצא באיזה ספר מאיזה אדם שאחזו אותו לגדול וכו' שאמר ששולחן שעמד עליו ליקוטי מוהר"ן צריכים לשייפו, דהיינו לגרד את כל השכבה העליונה של השולחן מאחר שכביכול קיבל מומאה... עד כדי כך... שומו שמים... אדם שהחזיקו אותו לגדול יכול לדבר כך על ספרים קדושים המדברים מגילוי אלקותו יתברך, ובוודאי סימן הוא שמשוהו לא בסדר אצלו, יהיה מי שיהיה, כי איך יאמר דבר כזה על ספר שגדולי הצדיקים למדו בו וכינו אותו בשמות חיבה כמו תרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע שאמר שהליקוטי מוהר"ן הוא ספר השבת שלו, דהיינו שלומד אותו בשבת מגודל קדושתו, וכן תרה"ק רבי מרדכי מפשערנוביל זי"ע אמר שיש לו שיעורים בבית ויש לו

שיעורים כשהוא נוסע על הדרך, ובוודאי השיעורים שלומדים בדרך הם רק השיעורים החשובים ביותר כי על הדרך אי אפשר להתמיד כל כך בתורה, ואמר שהליקוטי מוהר"ן הוא אחד מן השיעורים שהוא לומד על הדרך, כל כך החשיב ספר קדוש ונורא זה, ואיך יעזי אדם, יהיה מי שיהיה, לבא ולומר שמותים והבלים כאלה על הליקוטי מוהר"ן הקדוש, אין זה כי אם שמשוהו לא היה בסדר אצלו וכו', ואף על פי שיש אחרים המחזיקים אותו לגדול, מה בכך, מאחר שמעיו להחציף פניו ולדבר טרה על ספר קדוש כזה שגדולי הצדיקים למדו בו, ויש עליו הסכמות מגדולי הצדיקים, וכן הסכמה נדירה מהחווה מלובלין זי"ע שנתן רק חמש הסכמות כל ימי חייו, ואחד מהן הוא על הליקוטי מוהר"ן הקדוש וכותב שם "הנה יד כתובה אלי באצבע אלקים", וכן עוד הסכמות מגדולי הצדיקים, ואיך יעזי אדם לפעור את פיו הטמא ולדבר כנגד ספר קדוש שכזה, והסימן הוא שיש מותרות במוחו, ומוחו ממונף וכו' כנ"ל, ומבני אדם כאלו צריכים להתרחק מאד מאד ולחזור בתשובה שלימה על פגם אמונת חכמים שהיה לנו, ואשרי ואשרי הזוכה לציית את רביז"ל ולומד את ספרו הקדוש וכן לומד את כל הספרים הקדושים שבועולם שאז

יזכה להשגה נפלאה בתורה הקדושה ובפרט אם יזכה ללמוד תורה על פי ההקדמות של רביז"ל שאז יזכה שיומתקו ממנו כל הדינים כולם, כי התורה נקראת חכמה עילאה ועיקר שלימות התורה היא על ידי התורה שבעל פה שהיא בבחינת (קהלת י"ב) עשות ספרים הרבה אין קץ, והעיקר הוא על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת אבן שתיה כי הוא מבין כל אחד ואחד ויכול להלוך כפי רוחו, ועלינו לשמוח מאד ולהודות להקדוש ברוך הוא שזכינו להתקרב אל רבי כזה המגלה לנו תורות ועצות נפלאות כאלה ומורה לנו ללמוד את כל הספרים שבעולם אשרינו ואשרי חלקינו.

אבן שתיה

ואומר רביז"ל וזה בחינת מה שנוסעין על ראש השנה לצדיקים כי ראש השנה הוא יומא דדינא של כל השנה וכל אחד ואחד בא עם קדושתו צמצומיו אל הצדיק הדור שהוא בחינת קדשי קדשים בחינת אבן שתיה וכו', וכולם באים ונכללים בתוך הצדיק ועל ידי זה נמתקים כל הצמצומים ועל ידי שנכללים יחד כל הנפשות על ידי זה נעשה בחינת שמחה וכו', ועיקר הדבר נעשה דייקא בראש השנה, ורביז"ל רוצה לזכותינו לכל זה, דהיינו להמתיק מאתנו את כל

הדינים באופן שגם אנו נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ונהיה אנשים כשרים וצדיקים, כי זה כל הענין של רביז"ל לזכותינו ולעשות מאתנו אנשים כשרים, ועזב את הכל רק כדי להחזירנו בתשובה שלימה ולכן עלינו לברוח ממחלוקת רק לבא אל רביז"ל ובפרט בראש השנה ולקבל על עצמינו קבלות חזקות על כל השנה כולה ולהביא בכל ראש השנה מתנה לרביז"ל כפי שנהגו אנשי שלומינו שהביאו לרביז"ל מתנות, זה הביא מסכת וזה הביא ששה סדרי משנה וזה הביא תהילים, וזה הביא שולחן ערוך וכו' כל אחד ואחד כפי בחינתו, ועל ידי זה זכו להמתקת הדינים ולמח ושכל חדש וכו', אשרי ואשרי מי שזוכה לעזוב את כל השמותים וההבלים ומקרב את עצמו באמת לרביז"ל שאמר על עצמו אני אוצר של יראת שמים מדוע אין אתם מחפשים אחרי, ושאל מוהרנ"ת ז"ל רבי איך מחפשים אחריכם, ענה לו רביז"ל עם הפה ועם הלב, דהיינו לקיים בתמימות ובפשימות כל מה שאמר לנו וכו', ועל ידי זה נזכה להצליח בחינו, כי העיקר הוא לציית לדבריו הקדושים של רביז"ל ועל ידי זה נזכה להצליח, כי מי שמקורב ואינו מקיים את העצות הקדושות בוודאי לא יוכל להצליח, כי העיקר הוא לקיים בתמימות

שתהיה בין אנשי שלומינו, ולכן צריכים לדחוף את הראש רק במקום כזה שבו קיימת אהבה ואחדות בין אנשי שלומינו, וכמו שאמר רביז"ל בשעה שיצא מן העיר ברסלב לגור בעיר אומין לפני הסתלקותו, ואמר לאנ"ש אם תחזיקו את עצמכם ביחד ותתפללו בכוונה תוכלו להמשיך אותי לכאן עוד פעם, ואנשי שלומינו אמרו שדיבור זה שייך בכל דור ודור, כי כשמחזיקים את עצמם ביחד ומתפללים בכוונה על ידי זה זוכים להמשיך על עצמם את האור של רביז"ל ולכן עלינו להשתדל להיות בתוך קבוצה שתהיה בינה אהבה ואחוה וריעות ולא נתבלבל מכל מיני מחלוקת ושמויות וכו', רק נציית ונקיים את דבריו הקדושים של רביז"ל, ונהיה שמחים בכל יום ויום, שאז נזכה להמשיך על עצמינו את אורו של רביז"ל אשרינו ואשרי חלקינו שזכינו להתקרב לאור גדול כזה.

ובפשימות את כל דבריו הקדושים של רביז"ל ושיהיה לנו אמונת חכמים אמיתית ועל ידי זה נזכה להצליח, וזה שאמר רבי שמעון בר יוחאי, אנן בחביבותא תליא, דהיינו כי רבו רבי עקיבא גילה אשר "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה", אך תלמידיו לא קיימו את עצותיו הקדושים וחלקו זה על זה וכו' ובמקום לעסוק בתורת רבם ולקיים מצוות ואהבת וכו' היו עסוקים במחלוקת על כל מיני שמוותים והבלים ועל ידי זה נעקרו מן העולם, וזה שאמר רבי שמעון בר יוחאי אנן בחביבותא תליא דהיינו כי עלינו לקיים את עצותיו של הרבי שלנו ורק על ידי זה נצליח בחיים, ועל ידי זה זכה לגלות את כל סודות התורה הכתובים בזוהר הקדוש ובתיקונים וכו', ואנשי שלומינו אומרים רמו שאנן הוא ראשי תיבות א'נשי נ'חל נ'זבע, בחביבותא תליא, דהיינו שהעיקר תלוי באהבה

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב

מעצותיו הקדושות של רביז"ל והיה להם מקום מיוחד ששם היו נפגשים ולומדים בספרו הקדוש של רביז"ל ומתחזקים ביחד, כך נהגו במשך כל השנה כולה בכל יום ויום ללא הפסקה, ופעם אחת ביום הכיפורים אחר הצהריים כשהגיעה השעה שהיו צריכים להתוועד יחד אמר ר' אברהם ז"ל לעצמו הנה בוודאי חברי ר' מרדכי לא יבוא היום להתוועד עמי מחמת חולשת הצום וכו', אבל על כל פנים אלך אל המקום שבו אנו מתוועדים כל השנה כדי להזכיר את הזכות הזאת שבכל יום ויום אנו זוכים לדבר שם מרביז"ל ותורתו הקדושה וכו', ואותו הדבר חשב גם ר' מרדכי, שאמר בוודאי היום ר' אברהם לא יבוא אל המקום הנ"ל כי הוא בעל תפילה ואין לו כח, אך אני על כל פנים אלך לשם ובזכות המקום שאנו מתוועדים בכל יום ויום נזכה לשנה טובה וכו', וכשהגיעו למקום וראו האחד את השני נפלו האחד על צווארי השני בשמחה ובבכיה גדולה והחלו לדבר בהתלהבות גדולה מעצותיו הקדושות של רביז"ל עד ששכחו היכן הם נמצאים מרוב אור ותשוקה שזכו להרגיש עד שנזכרו שעכשיו יום הקדוש וצריך למחר לבית הכנסת להתפלל

ברוך השם שאנו זוכים להתאסף ולדבר מעצותיו הקדושות של רבי נחמן מברסלב זי"ע, ובאמת מי שמסתכל בעין האמת על העולם ורואה מה שעובר על בני העולם, איזה צרות ויסורים ומכאובים ועניות ודחקות וכו' וכו', ובני אדם סובלים מה שסובלים, אז כשזוכה לשמוע את עצותיו הקדושות של רביז"ל זוכה לראות את ההבדל והחילוק בין הזוכה להתקרב אל רביז"ל ובין מי שאינו זוכה לכך, כי הזוכה להתקרב אל רביז"ל זוכה לאור נפלא בחיים כי מרוב שרביז"ל מחדיר בנו גילוי אלקות והתחזקות גדולה וכו' אנו זוכים להרגיש אור נורא ונפלא בחיינו ועל ידי זה זוכים לעבור על כל הצרות והיסורים שעוברים עלינו, וזה גודל המעלה של הזוכה להתאסף בכל שבוע ולדבר מדיבוריו הקדושים של רביז"ל, ובוודאי מי שזוכה בכל יום ללמוד את תורתו הקדושה של רביז"ל אין למעלה מזה אך על כל פנים כשזוכים להתאסף פעם אחת בשבוע ומתוועדים לדבר מעצותיו הקדושות גם זה טוב מאד, ואנשי שלומינו מספרים שר' אברהם שמערינהארץ ז"ל היה לו חבר ושמו היה ר' מרדכי שוחט ושניהם היו מתוועדים בכל יום לדבר

נעילה וכו', ומן המעשה הזה רואים איך אנשי שלומינו בכל הדורות היו מחשיבים מאד את ההאספות לדבר יחד מדיבוריו הקדושים של רביז"ל ואיך שהחיו את עצמם עם זה, ועל כן עלינו להתאסף על כל פנים פעם אחת בשבוע ולדבר מדבריו הקדושים של רביז"ל באופן שנוכל להחזיק מעמד על כל השבוע כולו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב ששם מגלה לנו רביז"ל איך שכל אחד ואחד יכול למצוא מחיי היום יום שלו, מן ההנהגות הפשוטות שלו, את אלקותו יתברך.

לא על הלחם לבדו

והנה ההנהגה הפשוטה ביותר של האדם היא האכילה, דהיינו כי גופו של האדם זקוק לאכילה, כך ברא אותנו הקדוש ברוך הוא ואיננו יכולים להתחמק מזה, כל אחד ואחד צריך לאכול כדי לקיים את גופו, אך עלינו לדעת כי (דברים ח') "לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא ה' יחיה האדם", היינו כי למרות שכדי לחיות אנו אוכלים לחם ושאר מיני דברים וכו', אך עיקר החיות שאנו מקבלים אינה מן הלחם הפשוט שאנו אוכלים אלא ממוצא פי הוי"ה, דהיינו כי בכל דבר ודבר יש רוחניות חיות אלקותו יתברך,

והוא יתברך ברחמי הרבים רצה שלכל הבריאה כולה תהיה עליה ועל כן הדומם מוציא מיני צומח ואת הצומח אוכלות חיות וכן בני אדם אוכלים ממנו, ובני אדם גם אוכלים חיות, בשר ודגים וכו', ועל ידי זה נכללים כולם באדם, ועיקר החיות של הדברים היא ממוצא פי הוי"ה כי בכל דבר ודבר יש כביכול את פי הוי"ה וכמו שכתוב (תהילים קי"ט) לעולם הוי"ה דברך ניצב בהשמים, כי אותו מאמר מהעשרה מאמרות שבו ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, עדיין עומד ומחייה את כל הבריאה כולה וכו', נמצא שבכל הנבראים יש חיות הבורא יתברך שמו, ועל כן עיקר חיות האדם אינה מן הלחם לבדו אלא ממוצא פי השם, מן החיות אלקות המחייה ומהווה כל דבר ודבר, והנה הבעש"ט הקדוש זי"ע פירש את הפסוק (תהילים ק"ו) רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעמף, שזה שהאדם נעשה רעב או צמא, הכל הוא מאחר שנפשם בהם תתעמף, דהיינו שבמאכל ובמשתה מתלכשים ניצוצות של נשמות המגולגלות הצריכות תיקון, וכל אחד ואחד נעשה רעב או צמא כדי לתקן את הנפשות הנמצאות במאכלו ובמשתהו, וכשאדם זוכה לאכול בכוונה זו, שיודע שבמאכל ובמשתה ישנם ניצוצות רוחניות חיות אלקות וכו', על ידי זה זוכה

לתקנם ולדבק את עצמו בשרשו וכו', והנה עבודה זו שייכת לכל אחד ואחד באופן פשוט ביותר, דהיינו כי כשהאדם אוכל מחמת שהוא רעב או שותה מחמת שהוא צמא וכו', עליו לעשות ברכה על המאכל ואז המאכל נקרא שלו וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה). פעם אחת כתיב לה' הארץ ומלואה ופעם אחת כתיב והארץ נתן לבני אדם, ודרשו חכמינו הקדושים כאן לפני ברכה כאן לאחר ברכה, כי לפני הברכה הוא כגולן, אך לאחר שמברך את השם יתברך על ידי הברכה נעשה המאכל שלו והוא יכול לאכלו, ואת זה כל אחד ואחד יכול לקיים, אשרי הזוכה לאכול בכוונה זו.

לעת האכל

ואומר רביז"ל דע שעל ידי אכילתן של ישראל נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין, בבחינת (רות ב') ויאמר בועז לרות לעת האכל גשי הלום, לעת האכל דייקא היינו על ידי האכל, גשי הלום דא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', דהיינו כי השם יתברך הוא מרום מאד למעלה מדעתינו ואנחנו איננו יכולים לתארו בשום תוארים גשמיים כלל וכלל, אך הקדוש ברוך הוא ברא את העולם והתלבש את עצמו כביכול בתוך הדברים

הגשמיים של העולם הזה, שזוהי השכינה הקדושה, דהיינו שהקדוש ברוך הוא השכין את עצמו בתוך הדברים הגשמיים והשרה שם את שכינתו, ועיקר העבודה שלנו הוא לעשות יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, דהיינו לגלות שאפילו גשמיית העולם הזה היא באמת רוחניות חיות אלקותו יתברך, ועל ידי זה מקשרים בין קודשא בריך הוא לבין השכינה שהיא התלבשות אלקותו יתברך בתוך העולם, ודבר זה נעשה על ידי קיום כל המצוות כולם, כי כל המצוות כלולים מדברים גשמיים כגון תפילין מעור בהמה וציצית מצמר רחלים או סוכה מקרשים וצמחים לסכך וכו', וכשאנו לוקחים דברים גשמיים אלה ומקיימים בהם את רצונו יתברך, על ידי זה אנו מנלים שבאמת בכל דבר גשמי מסתתרת רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכן הוא על ידי אכילתו של האדם דהיינו על ידי שמכיר שגם בתוך האוכל שהוא אוכל מסתתרת רוחניות חיות אלקותו יתברך וניצוצות קדושים כנ"ל על ידי זה מייחד בין קודשא בריך הוא, עצם האלקות, לבין שכינתיה, שהוא התלבשות אלקותו יתברך בתוך העולם הזה, והנה היחוד הזה הוא בחינת יחוד בין יהודה ויוסף, דהיינו יחוד בין זעיר אנפין שהוא בחינת יוסף לבין המלכות שהיא בחינת יהודה, אך לשם כך

הבשר, לדעת מי הוא השוחט, והאם הוא נאמן וכן לחקור אחר כל הכשר והכשר האם אפשר להסתמך עליו ולאכול כי מי שאינו נזהר בזה גורם לעצמו צרות ודינים רבים רחמנא ליצלן, כי המאכל שאינו מבורר יכול לגרום לאדם ליפול בשאול תחתיות ומתחתיו ממש וכמו שאומר האריו"ל שיוחנן כהן גדול ששימש בכהונה גדולה ונכנס לפני ולפני שמונים שנה, בסוף ימיו נפל ונעשה צדוקי, ואיך נארע לו דבר כזה? אלא מכיון שנכשל באכילת מאכל שאינו מבורר, דהיינו שאכל איזה מאכל שהיה עליו פקפוק וכו', ועל ידי זה נפל להיכנס שנפל, אל השאול תחתיות ומתחתיו, ועל כן צריכים לבקש ממנו יתברך הרבה שלא נכשל חס ושלום באכילת מאכלות אסורות ונזכה לאכול רק מאכלים מבוררים שאין עליהם שום חשש ופקפוק כלל.

בירור המאכלים

והבירור של המאכלים הוא על ידי אמונה, דהיינו שצריך שיהיה לאדם אמונה פשוטה בו יתברך שמה שאסור לאכול אסור לאכול וכו', בלי שום חכמות וכו', ויקיים זאת הלכה למעשה, ואף על פי שהכל לכל אלקות, אך אותו הקדוש ברוך הוא שאמר (שמות כ"ט) ושכנתי בתוך בני ישראל, ודרשו חכמינו

צריך להיות מאכל אחר שנתברר ואין בו שום תערובות כי מאכל שיש בו תערובות על ידי מאכל כזה יוכל האדם לחטוא, דהיינו כי צריך להזהר מאד מאד שהמאכל יהיה כשר בלא שום פקפוקים וספיקות, כי במאכל שיש בו תערובות של איסור וכו' ממנו לא נעשה יחוד, ושלא ימעה האדם ויחשוב שמאחר שהכל לכל אלקות גמור, הוא כבר יכול לאכול מאכלי איסור ולעשות יחודים, או לעשות עבירות ולעשות יחודים וכו', כי זהו שטות והכל גמור, ומדובר כמובן רק על מאכלים הכשרים על פי התורה הקדושה בלא שום חשש ופקפוק כלל, ולא עוד אלא שאם אין האדם מקפיד על הכשרות לא רק שלא יעשה שום יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', אלא עוד יבוא להכשל בעבירות, ולכן העיקר הוא להקפיד על כשרות המאכלים, שיהיו כשרים למהדרין ללא שום חשש ופקפוק כי בנפשו הדבר, כי אם לא יזהר על הכשרות יוכל להכשל בעבירות ויבוא לכפירות ואפיקורסות וכו', וכמו שמביא הרמב"ם ז"ל (באיגרת תימן) שהכפירה בתחיית המתים באה מאחר שהאדם אכל נבילות ופריפות ומה נתעכרו דמיו מאד עד שבא לידי כפירות ואפיקורסות, ולכן צריך להקפיד מאד על כשרות המאכלים, ובפרט על כשרות

הקדושים בתוך כל אחד ואחד, וכן דרשו על הפסוק (ויקרא י"ט) השוכן אתם בתוך מומאותם שהקדוש ברוך הוא נמצא כביכול גם בתוך הגלות והמומאה וכו', אותו הקדוש ברוך הוא אמר שמאכל פלוני אסור לאכול וצריך לקיים דברים אלו בתמימות ופשימות בלי שום חכמות והיתרים וכו' רק לשמור על עצמו שלא לאכול מאכלים שלא נתבררו ויש עליהם פקפוקים וחששות, והנה עיקר האמונה היא בדבר שאין האדם יכול להבין בשכלו כי בדבר שהאדם מבין בשכלו אין שייך לומר אמונה, כי אם מראים לאדם שולחן שעשוי מעץ אין הוא צריך להאמין בכך שהוא עשוי מעץ שכן הוא יכול לראות זאת, ובדבר כזה לא שייך להאמין, עיקר ענין האמונה הוא בדבר שאין שכלו של האדם יכול להבין שאז צריך להאמין בדבר, ואף על פי שאצל האדם המאמין הדבר ברור לחלוטין והוא אינו צריך שום הוכחות וראיות על הדבר, אך הוא אינו יכול להסביר ולהוכיח את דבריו לאחרים מאחר שהוא ענין העומד רק על האמונה לבד, ועל ידי אמונה זאת מתבררים המאכלים.

ודע מה שתשיב

ואומר רביז"ל שמה שהגביל השם יתברך לשכל האנושי שיוכל להבין

הוא מצוה גדולה לחדד השכל להבין הדבר על בוריו ועל זה נאמר (אבות פ"ב) ודע מה שתשיב לאפיקורם כי יש חילוק בין הקשיות, כי יש קושיא שיכול האדם להבין תירוץ על קושיא זו, על זה נאמר ודע מה שתשיב וכו', ויש קושיא שאינו באפשרי לשכל האנושי להבין תירוץ על קושיא כזו רק לעתיד לבא יתגלה התירוץ, אסור לאדם לעיין בהם וכל מי שסומך על שכלו ומעיין בה על זה נאמר (משלי ב') כל באיה לא ישובו, כי על קושיא כזו אסור לסמוך על שכלו רק להעמיד על אמונה, דהיינו כי יש חילוק בין הקשיות יש קושיות שעליהם נאמר ודע מה שתשיב לאפיקורם שהוא האפיקורם הנמצא בלבו של האדם ומבלבל את מוחו מן האמונה הקדושה ומכניס בו ספיקות וקושיות וכו', וצריך לחקור ולענות לעצמו ועל זה נאמר ודע מה שתשיב לאפיקורם, כי לאדם אסור להשאר עם קושיות וספיקות, כי כל קושיא היא קליפה וכו', רק צריך לענות לעצמו ולאחרים על השאלות שיש להם, כי בשאלות שאפשר לענות עליהם מצוה לענות ולתרוץ כדי שהאדם יוכל להבין, ולמשל יש אנשים ששואלים היכן הוא השם יתברך? ולהן מצוה לענות תשובה, תשובה פשוטה מאין כמוה, ולומר להם, לך ד' אמות ואז תוכל לראות את הקדוש

לך בדרך גדול שברומי, דהיינו כי אותו אדם ששואל היכן הקדוש ברוך הוא סימן שהוציא עצמו מן הכלל והוא מלא קליפות כי אינו מרגיש את הקדוש ברוך הוא במקומו וכו', אך מאחר שהקדוש ברוך הוא נמצא בכל מקום צריך לומר לו שגם במקור המומאה, גם שם נמצא הקדוש ברוך הוא, אך צריך לחפשו, וברגע שיתחיל לחפשו יזכה למצאו, כי הקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה כל דבר ודבר (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג וחלק ב' סי' י"ב) נמצא שיש קושיות שמצוה לענות עליהם ולפתוח להשואל את העינים כדי שגם הוא יזכה לראות את אלקותו יתברך, וכמו שמסופר שפעם אחת נסע החפץ חיים ז"ל עם הבעל עגלה של העיר ראדין, אברמיל, לאיזה מקום ובאמצע הדרך החל הבעל עגלה לדבר עם החפץ חיים ז"ל, ומה כבר יכול בעל עגלה לספר ולדבר... הוא סיפר שהסוס הקודם שלו מת ובני העיר ריחמו עליו מאחר שנשאר ללא פרנסה וקיבצו עבורו נדבות ועזרו לו לקנות סוס חדש, והסוס המושך את העגלה עכשיו הוא הסוס החדש שקנה בעזרת בני העיירה, ומיד לאחר שסיפר זאת פנה אל החפץ חיים ז"ל ואמר, "רבי יש לי קושיא על הקדוש ברוך הוא, אינני מבין מדוע השם יתברך לקח ממני את הסוס הראשון, וכי מה חטא וכו",

ברוך הוא, וכששאלו איך אני יכול לראות אותו יתברך, צריך לומר להם, ראה הלכת ד' אמות, מי הלך כך, מי נתן לך כח ללכת, מי מחייה ומהווה אותך, והרי לפניך עובדא גמורה שהוא יתברך מחייה ומהווה אותך ואם היה מושך ממך את החיות לא היית יכול ללכת ולחיות כלל, וכמו שרואים בחוש שאין צריכים אלא נגיעה קטנה במוחו של האדם והוא נעשה משותק לגמרי רחמנא ליצלן, או תאונת דרכים וכו', או אפילו אדם הולך ברחוב ויכול להחליק וליפול ולהפצע וכו', ובוודאי הקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה את האדם והוא הנותן לו כח ללכת ואין זה נעשה מעצמו, וכשהאדם זוכה ומכנים בדעתו ובמוחו ידיעות אלו, הם נהפכים להיות אצלו ידיעה ברורה עד שמרגיש זאת בחוש ממש, ועל קושיות כאלו מצוה לענות ואותם מצוה לתרץ כדי להרחיק ממנו את הקליפות, כי קושיות אלו אפשר להבינם בשכל דהיינו לענות עליהם בצורה שכל אחד יוכל להבין, ואף אם לא ירצה לקבל את התירוץ ויוסיף להקשות עליו, מה בכך, מה אפשר לעשות לו שהוא מיפש ואינו רוצה לקבל את העובדות והמציאות הפשוטה, והוא בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פרק א') אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר

שמע החפץ חיים ז"ל את שאלתו
 בסבלנות וענה, "אתה יודע
 אברמיל, הקדוש ברוך הוא משלם
 מידה כנגד מידה, ומי יודע אולי
 פעם רעית עם הסוס בשדות
 אחרים, או שקבעת עם מישהו
 מחיר מסוים על הנסיעה ואחר כך
 שנית את דעתך והגבתה את
 המחיר וכו', ובוודאי בגלל דברים
 כאלה ודומיהם נענשת והסוס
 מת...". שמע אברמיל הבעל עגלה
 ואמר, "רבי, אם באמת זה כך,
 מדוע אם כן כשהייתם בוורשה
 בחורף שעבר, גנבו לכם את מעיל
 הפרווה שלכם?". שמע החפץ חיים
 וענה כשבת צחוק על שפתיו, "וכי
 מה אתה חושב אברמיל, שאני
 כבר מאה אחוז, וצדיק תמים,
 בוודאי גם אני עשיתי איזה דבר
 שלא הייתי צריך לעשות ולכן גנבו
 לי את מעיל הפרווה...". וכדיבורים
 פשוטים אלו רצה החפץ חיים ז"ל
 לחקוק ביהודי זה את האמונה
 בהשגחתו יתברך, ואיך שכל דבר
 ודבר נעשה בחשבון צדק, כי אלו
 הם קושיות שביד שכל האנושי
 להבינם, ומצוה לתרצם, אך לעומת
 זאת ישנם קושיות שאין כח בידי
 שכל האנושי לתרצם כמו שבני
 אדם רגילים לשאול מדוע אירע כך
 שנהרגו ונשחטו ונשרפו כל כך
 הרבה יהודים בשואה האיומה וכו',
 אשר בדברים האלה אין לאף אחד
 השגה ואין על זה שם תירוץ
 שאפשר להבין בשכל האנושי, אך

אנו מאמינים באמונה שלימה
 שבוודאי הכל בהשגחה פרטיית
 נפלאה ובוודאי אם השם יתברך
 עשה כך הכל נעשה בחשבון צדק,
 ודבר זה אנו משליכים על האמונה
 הקדושה ויודעים היטב שאיננו
 יכולים להבין זאת כלל בשכל
 האנושי רק אנו מאמינים בו
 יתברך, ולכן אסור להכנס ולחקור
 בדברים אלו כלל כי על כך נאמר
 כל באיה לא ישובון, כי אין שום
 תשובה ותירוץ לכך בשכל האנושי
 ואין שייך לחקור בזה כלל ועל
 דברים אלו נאמר (דברים ל"ב) "הצור
 תמים פעלו וכל דרכיו משפט אל
 אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא",
 כי בדברים אלו אין לחקור כלל רק
 להאמין באמונה שלימה בו
 יתברך, והוא אותה בחינה כמו
 (דברים י"ח) "תמים תהיה עם הו"ה
 אלקיך", ופירש"י התהלך עמו
 בתמימות ואל תחקור אחר
 העתידות, אלא כל מה שיבוא
 אליך קבל בתמימות ואז תהיה
 עמו ולחלקו, דהיינו כי האדם צריך
 להכניס את עצמו באמונה פשוטה
 בו יתברך לדעת שאין יודעים כלל,
 לא מה יהיה ולא מה היה וכו',
 וצריך רק לבטל את עצמו אליו
 יתברך לגמרי, ולדעת שיש הרבה
 דברים שאין ביכולת האדם
 להבינם וצריך רק להאמין בו
 יתברך, ועל ידי זה חי חיים טובים
 ערבים ונעימים אשרי לו ואשרי
 חלקו מה שאין כן כשהאדם מכניס

התפילה וודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול והיה מדקדק מאד לכיון את דבריו ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם בשביל זה אינו מתלהב כל כך ואינו מדקדק כל כך וכל אחד לפי מיעוט שכלו וידיעתו כן התלהבותו ודקדוקו והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב, והסתרת הידיעה הן הן אפיקורסות וקושיות שהיצר הרע מקשה את לבו ליפול ברעה, דהיינו כי אם היה האדם מאמין באמונה שלימה בו יתברך ויודע היטב שהוא עומד לידו וכו', היה מקפיד מאד להתפלל אליו יתברך בכוונה והיה מתלהב מאד, אך מאחר שאינו זוכה לאמונה זו לכן אינו מדבר עמו יתברך, כי אינו זוכה לראותו ולהרגישו וכו', וכמו שרואים בחוש בגשמיות שהאדם מדבר עם חבירו כשהוא רואה שהוא עומד לידו וכו', מה שאין כן כשאינו זוכה להרגיש זאת על ידי זה אינו מתלהב ואינו מדבר אליו יתברך, ועיקר הסיבה שאין האדם זוכה להרגיש זאת היא בגלל אותו אפיקורס שבלבו המקררו ממנו יתברך, ומכנים בלבו קושיות וספיקות עליו יתברך, ועל ידי זה אין האדם זוכה להתלהב אליו יתברך, ועיקר עבודתו של האדם הוא לכפות את היצר הרע שהוא האפיקורסות שבלבו תחת היצר

את עצמו בחקירות בדברים שאין יכולת בשכל האנושי להבינם על ידי זה מסתבך ונבוך ומתרחק ממנו יתברך ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (תנינא י"א): שאין לאדם להקשות מה למעלה ומה למטה מה לפניו ומה לאחור, כי אלו דברים שאין יכולת בשכל האנושי להבינם ואסור לחקור בהם כלל, אשרי הזוכה להתרחק מחקירות.

בב"ל לבבך

ואומר רביז"ל כי צריך לעבוד את השם יתברך בשני יצרין, שיהיה היצר הרע כפוי ליצר הטוב כמאמר חכמינו הקדושים (ברכות נ"ד) ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך, בשני יצרין, שיהיה לבו שלם עם ה' אלקיו שלא יהיה לו מחלוקת בין שני יצרין, היינו שלא יהיה לבו חלק עליו, בחינת (הושע י') חלק לבם, דהיינו כי היצר הטוב הוא המושך את האדם אליו יתברך תמיד והוא האומר לאדם שיאמין בו יתברך ויקיים מצוותיו וכו' וכו', ואילו היצר הרע הוא המסית את האדם ממנו יתברך והוא המקררו מעבודת השם יתברך, וצריך לראות לכפוף את היצר הרע שיהיה תחת היצר הטוב, ובאמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו') והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפילה ושומע

הטוב באופן שיוכה לדבר עמו
 יתברך ויוכה לדעת שהוא יתברך
 נמצא אתו עמו ואצלו וימלק ממנו
 את כל הקושיות והספיקות אשר
 באופן כזה יוכל לחזק את עצמו
 בכל מה שעובר עליו, ואפילו אם
 יעברו עליו צרות ויסורים תמיד
 יברח אליו יתברך מחדש וישפוך
 לפניו את לבו ועל ידי זה יוכה
 להגאל מכל צרותיו ויסוריו אשרי
 לו, ועל ידי שירגיל את עצמו
 להתבודד לפניו יתברך לא יפחד
 מאף אחד ויתפרדו כל פועלי אוון
 וכמו שמספרים מהבעש"ט הקדוש
 זי"ע שפעם אחת בהיותו ילד צעיר
 הלך להתבודד עמו יתברך ביער,
 ובא לפניו הס"מ בדמות אדם
 ושאל אותו, "איך זה שילד קטן
 אינו מפחד להסתובב לכד ביער",
 ענה ואמר הבעש"ט הקדוש זי"ע
 "מדוע לכד, הרי הקדוש ברוך הוא
 נמצא עמי ואצלי", אמר לו אותו
 אדם, "והלא כתיב פסוק "עזב
 אלקים את הארץ" ומיד לקח
 הבעש"ט הקדוש זי"ע את מקלו
 וצייר סביבו עיגול והתחיל לצעוק
 אליו יתברך "יתפרדו כל פועלי
 אוון, יתפרדו כל פועלי אוון וכו'",
 ומיד נעלם אותו איש, ומזה אנו
 רואים שכאשר האדם חזק באמונה
 ובטחון בו יתברך על ידי זה
 מתפרדים ממנו כל פועלי אוון ואין
 אף אחד שיכול לעשות לו מאומה
 מאחר שהוא מאמין רק בו יתברך,
 מה שאין כן כשאין לאדם אמונה

ובטחון בו יתברך על ידי זה
 בעצמו הוא נענש וכמאמר
 הבעש"ט הקדוש זי"ע שמן השמים
 מענישים בן אדם על ידי שלוקחים
 ממנו את האמונה והבטחון ועל
 ידי זה בעצמו הוא נענש, כי כל
 עוד יש לאדם אמונה ובטחון בו
 יתברך אין שום דבר שבעולם
 שיכול לשברו כלל, מה שאין כן
 כשחסרה ממנו האמונה, על ידי זה
 הוא מפחד מכל דבר קטן ואינו
 יודע מה לעשות, אשרי הזוכה
 לאמונה ברורה ומזוככת בו
 יתברך.

פסק הלכה

והנה מה עושים כדי לתקן את
 המחלוקת הזאת, בין היצר הטוב
 ליצר הרע, המחלוקת שבלבו של
 האדם המבלבלת אותו מאד מאד,
 עיקר התיקון לזה הוא לעשות
 שלום שלא יהיה מחלוקת, כי
 באמת שורש מחלוקת היצר הרע
 נובע מן המחלוקת שבקדושה
 שהיא מחלוקת בין תנאים
 ואמוראים וכו' שזה אוסר וזה
 מתיר, זה אומר כשר וזה אומר
 פסול זה אומר טמא וזה אומר
 טהור וכו', ומזה נשתלשל
 המחלוקת של היצר הרע, ועיקר
 התיקון לזה הוא ללמוד תורה
 ולענות על כל אותם שאלות ועל
 ידי זה עושים שלום, כי תיקון
 המחלוקת שבקדושה הן הלכות

לדברים טובים ולומד בכל יום שיעור בכל חלקי התורה שבעל פה על ידי זה מסיר מעל עצמו כל מיני קושיות וספיקות וקליפות וכו', ואת זה אפשר לראות בחוש שמי שזוכה ללמוד תורה הקדושה אין לו שום קושיות וספיקות עליו יתברך ולא עוד אלא שיודע תמיד שהקדוש ברוך הוא צודק, צדיק וישר הוא, ואני הוא זה שאינו צודק, כי בוודאי הטאתי ועל כן עובר עלי מה שעובר.

לקרוא כולם בשם ה'

ואמר רביז"ל שעיקר שלימות וקישוטי אמונה היינו לקרב דווקא המרוחקים בבחינת (צפניה ב') לקרוא כולם בשם ה' אפילו עכו"ם יקרבו לאמונת ישראל ולעבדו שכם אחד, דהיינו כי צריך לעסוק בגילוי האמונה כל כך עד שכל אחד ואחד יזכה להתקרב אליו יתברך ועל ידי זה נבטל לגמרי את הרע והטומאה מן העולם, ולזכות לזה, דהיינו להשלים את האמונה היינו לקרב רחוקים כג"ל, לזה זוכים על ידי שמירת הדיבור, כי עיקר הדיבור הוא על ידי אותיות הדיבור, והנה האדם יכול לדבר אליו יתברך וממנו יתברך וכו', ולקדש את דיבורו, וכן להיפך האדם יכול לדבר דיבורים שאינם טובים דיבורי לשון הרע ורכילות וכו', שעל ידי זה מפריד את ניצוצי

פסוקות, כי פסק הלכה הוא השלום והכרעה של מחלוקת התנאים ואמוראים, ועל ידי לימוד הפוסקים הוא נתקשר להשלום שבקדושה ומתקן המחלוקת שבקדושה ואז נתבטל המחלוקת היצר הרע שבלבו ואז יוכל לעבוד את השם יתברך בכל לבבו בשני יצרים, שזה גודל המעלה ללמוד שולחן ערוך דהיינו שהאדם יקבע לעצמו שיעור בתורה שבעל פה בששה סדרי משנה ובבלי ירושלמי ותוספתא וכו' ויכרך לעצמו את ההלכה עד שיגיע לפסק הלכה שידע איך להתנהג ועל ידי זה עושה שלום בלבו ומבטל את המחלוקת של היצר הרע עליו ואת זה כל אחד ואחד יכול להראות שירגיל את עצמו בכל יום ללמוד אפילו מעט דמעט הלכה פסוקה וכו', ועל ידי זה יוכל לתרץ מעצמו את כל הקושיות והספיקות שיש לו אשרי לו, וזה פירוש (תחילים ק"ט) אודך ביושר לכב בלמדי משפטי צדקך, לכב דייקא בשני יצרי, אימתי כד למדי משפטי צדקך היינו על ידי לימוד הפוסקים, וזה עיקר המעלה שהאדם זוכה ללמוד פוסקים ויש לו בכל יום ויום שיעור בשולחן ערוך שעל ידי זה נתרצים לו כל הקושיות והספיקות ואין מחלוקת בלבו כג"ל, וענין זה הולך על כל פרטי הלימודים של תורה שבעל פה ועל שולחן ערוך בפרט, כי כשהאדם רגיל לנצל את זמנו

הדיבור, ועיקר התיקון לכך הוא לקבץ את ניצוצי אותיות הדיבור על ידי שירגיל את עצמו לדבר רק דיבורים טובים, דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, ועל ידי זה מלקט הניצוצות הקדושים מבין הקליפות ונשארים הקליפות בלא חיות ועל ידי זה העכו"ם שיונקים מן הקליפות רואים שנשארו בלי חיות ועל ידי זה משליכים את אמונתם בבחינת (ישעיה ב') ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו, ומדביקים את עצמם לאמונת ישראל וזה בחינת (צפניה ג') אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה, שפה ברורה היינו הדיבור שנתברר מביניהם הוא הופך את עצמו אל העמים כדי ללקט מהם שארי ניצוצות הקדושה ואז נתקיים לקרוא כולם בשם הוי"ה שידבקו כולם באמונת ישראל, ולכן צריכים לשמור מאד את הדיבור לקדשו ולמחרו ולדבר רק דיבורי אמונה והשגחה פרטיית וכו', ועל ידי זה יזכה לקרב את כולם אליו יתברך ולזה זוכים על ידי תענית כי העיקר הוא להכניע את התאוות הנמשכות מן הקנה הוושט והוורידין, דהיינו תאוות אכילה, כי תאוות האכילה היא עיקר התאוה אצל בני אדם, וכשהאדם אינו זוכה לקדש ולמחר את עצמו ונמשך אחר תאוות אכילה ובפרט כשאוכל מאכלים שלא נתבררו, מאכלים ללא הכשר,

כדרך זולל וסובא וכו', ואינו מתכווין כלל לעבוד אותו יתברך על ידי אכילתו, על ידי זה נתגשם מאד ונתעכרים דמיו וכו', כי עיקר כוחו של האדם נמשך מן האכילה, ולכן אם האדם זוכה לאכול את מאכלו באמונה ובכל כפית ולעיסה מכווין שיש במאכל זה אלקות וכו' ומושך את עצמו מאד אליו יתברך כי בשעת האכילה יכולים להשתוקק אליו יתברך ברצון גדול ונפלא מאד כי אז מאירה הארת הרצון (ליקומי מוהר"ן חלק ב' סי' ז') וכמו שמספרים מר' אברהם בערניו ז"ל נכדו של רביז"ל שדרכו היתה בשעת האכילה על כל כפית וכפית הסתכל למעלה בהשתוקקות נפלאה, כי בכל פעם קישר את עצמו אליו יתברך שהוא נותן לו את החיות וכו', על ידי זה זוכה לדבק את עצמו בו יתברך וכוחו נמשך מן הקדושה ובוודאי אדם כזה זוכה לדבר רק ממנו יתברך, מה שאין כן כשאוכל כדרך זולל וסובא ובוודאי אינו מכווין אליו יתברך על ידי זה פוגם בקנה בוושט ובוורידין, כי עיקר תיקון תאוות האכילה הוא על ידי אכילה בדרך ארץ גדול, דהיינו כי צריך לאכול אפילו כשאוכל לבד כמו שאוכלים לפני אדם גדול, שאז בוודאי נופלת על האדם בושה גדולה וכו', וזה מראה שאדם זה הוא אדם עדין שזיכך את עצמו ושבר תאוות אכילה, כי יש לו דרך

ארץ גדולה מאחר שיודע שהשם יתברך נמצא פה לידו גם בשעת האכילה, מה שאין כן כשאוכל כדרך זולל וסוכא, בזה מגלה לדעת שאין לו אמונה, ואינו מאמין שהשם יתברך נמצא לידו עכשיו בשעת האכילה, ואדם כזה צריך לתקן תאוות האכילה על ידי בחינת צום כנ"ל כי עיקר התענית היא שהאדם לוקח את הכח של הימים הקודמים כי אם אינו אוכל היום הוא צריך להשתמש בכח המאכל שאכל אתמול וכו', נמצא שעל ידי הצום מתקן את מה שאכל בימים הקודמים וכו', והנה אנו יודעים שרביז"ל הזהירנו מאד לא לצום סתם, כי עכשיו אחרי שיש לנו את העצות הקדושות שגילה לנו צריך לשמור שלא לצום וכו', ואפשר לפדות את התענית, הן על ידי צדקה, או על ידי שמחליפים את התענית בתענית דיבור וכו', והעיקר הוא שכל אחד ואחד יראה לתקן את הבחינה שקלקל כל אחד ואחד כפי מה שיודע ומכיר בעצמו ועל ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, ויזכה להמשיך על עצמו אמונה שלימה ואמיתית בו יתברך.

כל ההתחלות קשות

ואומר רביז"ל שעיקר הדברים היא ההתחלה, דהיינו כי כשהאדם נופל וחומא וכו' כל זה בא לו

מאחר ששכח ממנו יתברך, ועכשיו כשרוצה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, הוא מתחיל התחלה חדשה ומתקרב אליו יתברך, והעיקר הוא כפי ההתחלה כי כל ההתחלות קשות (מכילתא יתרו) מחמת שיוצא מהיפך אל היפך דהיינו כי עד עתה היה רגיל לדבר דיבורים אמורים והיה רגיל לאכול מאכלות אסורות וכו', ובוודאי שעל כל דבר אפשר לחזור בתשובה וכו', אך צריך לעשות התחלה, וההתחלה היא העיקר, כי היא הדבר הקשה ביותר, והיא כמו בחינת תענית, דהיינו כי עיקר ההמשך תלוי בהתחלה ואם ההתחלה היתה טובה כך גם יהיה ההמשך, ולכן צריך בכל פעם לעשות התחלה חדשה כי פן ואולי ההתחלה הראשונה לא היתה כראוי וממילא הכל נמשך כפי אותה התחלה, ועל ידי שמתחיל בכל פעם מחדש, על ידי זה מקבל כח והתגברות חדשה לעבודת השם יתברך, ובפרט כשבאים לצדיק צריכים לעשות התחלה חדשה, כאילו אף פעם לא היה ולא שעכשיו הוא כבר בא בפעם השניה, וכן בכל דבר שבקדושה הן בלימוד התורה והן בקיום המצוות שצריך לעשות זאת מחדש, עם חשק חדש, התחלה חדשה לגמרי, ועל ידי זה יוכל להמשיך הלאה, כי העיקר הוא ההתחלה אשר היא קשה מכולם,

אך ברנע שזכה להתגבר על עצמו והתחיל מחדש מזה נמשך לו כח להמשיך הלאה ולהצליח כל ימי חייו, ובוודאי אין לך קשה מן ההתחלה כי האדם הופך את עצמו מההיפך אל ההיפך, אך צריך לזכור שבזכות אותה התחלה, ההמשך כבר יהיה יותר קל, כי בוודאי מי שלא למד תורה מעולם קשה לו להתחיל, אך כשזוכה לעבור על הכל ולהתחיל, זוכה להמשיך ולהצליח, וכן בכל דבר של הקדושה ועל ידי זה שזוכה בכל פעם לעשות התחלה חדשה על ידי זה מתלהב מחדש לעבודת השם יתברך בכל פעם, ועולה מעלה מעלה ומתעמק יותר ויותר בלימוד התורה ובהתקרבות לצדיק, ועל ידי זה זוכה לשלום אמיתי שהוא ראשי תיבות ו'דע מ'ה ש'תשיב ל'אפיקורם דהיינו כי עיקר התיקון לאפיקורם שבלב המבלבל את לב האדם בקושיות וספיקות עליו וכו' וכו', הוא על ידי לימוד התורה הקדושה ובפרט תורה שבעל פה, פוסקים, שאז זוכה לעשות שלום בין היצר הטוב והיצר הרע כנ"ל, ובוודאי שאין הדבר קל, כי כל ההתחלות קשות מאחר שעד עתה היה מונח בשאול תחתיות ומתחתיו ועתה רוצה להתחיל מחדש מן ההיפך אל ההיפך, אך כשזוכה ומתגבר ועושה התחלה חדשה על ידי זה שובר את כל המניעות, וכמובא

ב"חובות הלבבות" הלשון "אין לך חוזק כתחילת החסידות", דהיינו כי כשהאדם מתחיל דבר חדש הוא בוער ומתלהב מאד מאד, ואחר כך בסופו של דבר מתקרר, ולכן העיקר הוא לעשות בכל פעם התחלה חדשה, שתמיד יבער ויתלהב מאחר שתמיד עושה התחלה ובהתחלה תמיד מתלהבים, אשרי ואשרי הזוכה להתחיל בכל יום ויום התחלה חדשה הן בלימוד התורה והן בהתקרבות לצדיק שעל ידי זה יזכה לשלום האמיתי שיהיה לו שלום עם כולם ויוכל לדבר עם כל יהודי ממנו יתברך וכן אצלו לא יהיו שום קושיות וספיקות עליו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו, כי העיקר הוא השלום בין כלל ישראל וכמו שדרשו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ל"ח) חבור אפרים עצבים הנח לו, כי כשיש שלום בין ישראל אפילו עובדין עבודה זרה מוחלין להם אך כאשר, חלק לבם עתה יאשמו, דהיינו כי הכל תלוי כפי האחדות והשלום שיש בין כלל ישראל, כי אפילו אם מתרחקים ממנו יתברך אך יש ביניהם שלום ואחדות וכל אחד מוכן לשמוע את השני, בסופו של דבר יגיעו להאמת ויחזרו אליו יתברך, מה שאין כן כשיש מחלוקת על ידה מתרחקים ממנו יתברך, ולכן צריכים להתרחק מן המחלוקת מאד מאד ולברוח ממנה

הקדושה (עיין שיחות הר"ן סי' צ"א)
 אשרי ואשרי הזוכה להתמיד
 בלימוד זוהר הקדוש, וכן בלימוד
 שאר חלקי התורה הקדושה
 במקרא, משנה, גמרא, מדרש
 ופוסקים וכו', ועל ידי זה יזכה
 להכנים בעצמו לימודים נוראים
 ונפלאים אלה, והקדוש ברוך הוא
 יעזור לנו בזכות כל הצדיקים
 האמיתיים שנזכה להכנים בעצמינו
 דיבורים נוראים ונפלאים אלה
 ונקיימם בתמימות ובפשימות
 הלכה למעשה ועל ידי זה נזכה
 להצליח כל ימי חיינו בכל אשר
 נפנה.

כמו שבורחים מאש שורפת
 ולהכנים בעצמינו את הלימוד של
 רבי שמעון בר יוחאי שאמר אנן
 בחביבותא תליא, דהיינו שעיקר
 ההצלחה היא רק כשיש אחדות
 בין כלל ישראל, וזה עיקר הלימוד
 והגילוי של רבי שמעון בר יוחאי
 המובא בזוהר הקדוש וכו', המגלה
 את מעלת המצוות ומעלת כל
 יהודי ויהודי, ומגלה גילוי אלקות
 נורא ונפלא עד שהאדם זוכה
 להאמין באמונה שלימה ולראות
 את אמתת מציאותו יתברך מכל
 דבר ודבר, וכן זוכה שנכנס בו
 חשק חדש וגדול ללימוד תורה

ליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ג

איך בהמילי דבדיחותא הוה כלולים כל הכוונות של מילה וכו', ואז החל לגלות קצת מהתורה בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ג ששם מדבר מסוד כוונת המילה, וגילה כמה ענינים הקשורים אל התורה הנ"ל וכו', ואנ"ש שהימו און לשמוע את דברי רביז"ל לא היו יכולים להבין את דבריו הקדושים בכירור וכמה מאנ"ש שאלו את רביז"ל כמה שאלות במאמר זה כי קצת דברים אינם מובנים שם כל כך וגם קשר המאמר אינו מובן כל כך, והשיב להם רביז"ל מי חייב לכם שאין לכם השגה וידעה בענינים דקים ורוחניים ובוה הלשון אמר "ווער איז אייך שולדיג אז איהר האט נישט קיין ידיעה אין איידלקייט", והנה ידוע שהתורה הנ"ל היא אחת התורות הקשות ביותר בספר הקדוש "ליקומי מוהר"ן", וקשה להבין את קשר הענינים אפילו לפי פשטות הדברים אך אנו ננסה להבין כפי יכלתינו לקשר ולחבר את דבריו הקדושים של רביז"ל באופן שגם אנו נזכה להוציא לעצמינו רמוזים ועצות והתחזקות גדולה לעבודת השם יתברך מן התורה הנפלאה הזאת, המדברת מסודות עמוקים וגדולים כל כך.

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה ובפרט כשזוכים להתאסף בעיתות רצון לדבר מתורתו הקדושה אין למעלה מזה, והיום נדבר מהתורה בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ג המדבר מסוד כוונת המילה.

ספירה בפנים

זה היה לפני פסח, לרביז"ל נולד בן והשמחה היתה גדולה מאד מאד ובליל שבת בעת ה"שלוש זכר" באו אנשים רבים לשולחנו של רביז"ל בעיר ברסלב ואחר כך כשיצאו אנשי העיר נשאר לפני רביז"ל רק כמה אנשים מאנ"ש ומוהרנ"ת ז"ל היה ביניהם ועמדו לפני רביז"ל באימה ויראה גדולה ליהנות מזיוו תואר פניו הקדושים שהאירו בשמחה עצומה, ובתוך כך הסתכל רביז"ל על המנעל של מוהרנ"ת ז"ל שנתעקס מאד ענה ואמר רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל בכעין מילי דבדיחותא, "דיין שייך האט א פנים, אזוי ווי א פאטש אין פנים", דהיינו הנעל שלך נראית כמו מישהו שנתנו לו ספירה בפנים, ואחר כך שתק רביז"ל מעט ואחר כך ענה ואמר "השיחות חולין שלנו" ואמר יאמר לי איזה מקובל

אמה בת ששה מפחים

ואומר רביז"ל, סוד כוונת המילה, כי ברית נקרא בלשון תרגום אמה, וכמו שמוזכר בלשון זה בגמרא (שבת ק"ח:) וכן אמרו חכמינו הקדושים (שבת מ"ב:) כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מכול לעולם וכו', נמצא שבלשון ארמי הברית נקראת בשם "אמה", והוא בחינת אמה בת ששה מפחים (עירובין ג') דהיינו שאורך מידת האמה הוא ששה מפחים, והענין הוא כי ספירת היסוד היא הספירה הששית והיא צינור שדרכה עוברים כל השש ספירות, חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד, וכל ספירה נקראת מפה, ועל כן האמה היא בת ששה מפחים כי דרכה עוברים כל השש ספירות מעילא לתתא, והוא בחינת (ישעיה ו') שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחר, שש כנפים הם בחינת הששה מפחים הנ"ל, והנה חכמינו הקדושים גילו לנו שאליהו הנביא נמצא בכל ברית ובזוהר הקדוש מקפיד מאד להכין כסא לאליהו הנביא ולא עוד אלא להזמין את הכסא לכבוד אליהו הנביא ולומר "זה הכסא של אליהו הנביא" וכו', ומנהג הספרדים הוא לחזור כמה וכמה פעמים על שמו של אליהו הנביא כדי לחקוק בכל הנוכחים

שאליהו הנביא מלאך הברית נמצא במקום, ואת זה רואים בחוש שכל אדם הזוכה לבא אל צדיק או חכם גדול מתנהג אצלו בדרך ארץ גדולה, כי לכבודו של הצדיק הוא מתנהג בצורה יפה וכו', ובוודאי אם היה יודע שמלאך נמצא במקום והיה זוכה לראותו היה מתנהג בדרך ארץ גדולה מאד, ומכל שכן וכל שכן אם היה זוכה לראות את אליהו הנביא, מלאך הברית, היה יושב בסעודת הברית בדרך ארץ גדולה מאד והיתה נופלת עליו בושא ויראה גדולה והיה מתעורר מאד לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אך הסיבה שאין בני אדם זוכים לכך היא מחמת שאינם זוכים לראות ולהרגיש שאליהו הנביא מלאך הברית נמצא בסעודת הברית, וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"א) שהאחד יכול לשבת ליד חבירו, אחד יתענג בכל התענוגים וכו', ואילו חבירו לא ירגיש מאומה עיין שם, ועל כן רוב אנשי העולם שאין להם השגה ברוחניות אלקות אינם זוכים להרגיש ענין נפלא זה בברית מילה, ולא עוד אלא שמתלוצצים ומדברים ביניהם דיבורים של מה בכך, ובאמת בסעודת הברית צריכים להתנהג באימה ויראה גדולה מאד כי מי שנהנה מסעודת הברית מוחלין לו על כל עוונותיו, ואליהו מלאך הברית חייב להיות בכל ברית מאחר שקטרג על עם

ישראל ועל כן נגזר עליו שיהיה בכל ברית מילה ויעיד לפניו יתברך שעם ישראל שומרים על מצוות מילה, כי מצוה זו קבלו עליהם ישראל בשמחה ואפילו הגרוע שבגרועים מקיים מצווה זו, ואפילו שאחר כך נעשה עמו מה שנעשה וכו', על כל פנים את המצווה הוא מקיים ומוסר נפשו עליה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שנת ק"ל) כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה עדיין עושין אותה בשמחה, ועל כל פנים אליהו מלאך הברית נמצא בכל ברית ואצל המלאכים אנו מוצאים את הענין של שש כנ"ל שרפים עומדים ממעל לו שש כנפיים שש כנפיים לאחד שהוא בחינת הששה מנפחים, ועתה צריכים להבין מדוע זקוק המלאך לשש כנפיים דייקא.

מפח לו

ואומר רביז"ל שאותם כנפיים הם נחלקים לשלש היינו בחינת (שם) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף, כי פנים הוא בחינות ומפח לו על פניו (בבא קמא ל"ב:) דהיינו שקיבל סמירה בפניו וכו', וכן בשתים יכסה רגליו הוא בחינת ומפח לו בסנדלו (שם) היינו כי את גודל עוצם הניסים והנפלאות שהקדוש ברוך הוא עושה עם הוולד ועם אמו קשה

לבני אדם להעריך, לפעמים נדמה לבני אדם שכך צריך להיות, שהוולד יולד בסדר והאמא תבריא וכו' וכו', ואינם יודעים כמה ניסים ונפלאות עשה הקדוש ברוך הוא עם הוולד ועם אמו כי היה יכול להיות בחינת ומפח לו על פניו, או ומפח לו על סנדלו, דהיינו שיקבל מכה במקום רגיש וכו', ויהיה סנדל, או שבשעת הלידה יקרה משהו רחמנא ליצלן, לאם או לתינוק וכו', או שיהיה שם רופא לא אחראי שיוזק וכו', שזה בחינת הניסים והנפלאות שעושה הקדוש ברוך הוא עם כל אחד ואחד, וכל אותם ששה בחינות, ששה מנפחים כנ"ל הם בחינת ששת ימים שבהם עשה ה' את השמים ואת הארץ וזה שאמרו חכמינו הקדושים (תיקוני זוהר תיקון י"א) בראשית, ברא שית, בחינת (תיקון ג') ברית אש, היינו ברית שהוא כלול משה ימים ששה מנפחים שש כנפיים, כי הששה ימים הם כנגד הששה מנפחים, הששה ספירות מחמד ועד יסוד כנ"ל והברית קודש כלולה בהם.

בשתים יכסה רגליו

ואומר רביז"ל והצדיק שהוא בחינות ברית, בחינות (משלי י') צדיק יסוד עולם הוא כלול מבחינות הששה מנפחים הנ"ל שנחלקים לשלש בחינות של שתיים שתיים

שהם למעלה משכלו לא יוכל להכנים בו את ההשגות הנ"ל וכמו שרואים אצל מלמד ותלמידים שהמלמד צריך להוריד את עצמו ולהסביר את הענין לכל אחד ואחד כפי שכלו באופן שיבין, ואם ידבר דברים שהתלמידים אינם מבינים מיד ישתעמו ויתחילו לחשוב על דברים אחרים וכו', מה שאין כן כשמלביש להם את הדברים כפי הבנתם והשגתם הם מתענינים ורוצים לדעת ולהבין, והוא כדרך ילדים שצריכים להלביש להם את התרופה במירופ או בציפוי שוקולד שרק אז יסכימו לקחת את התרופה, נמצא שמצד אחד הצדיק חייב להוריד את עצמו אל תלמידיו כדי שיוכל להחדיר בהם השגות אלקות, עד שהתלמידים מתלהבים כל כך כי דיבורים כאלה לא זכו לשמוע מעודם, והם נמשכים אחריו מאד מאד, ורוצים לשמוע את דבריו הקדושים, אך מן הצד השני הצדיק מכסה ומסתיר את עצמו מאד עד שהוא בחינת מכסה שנתכסה ונתעלם מעיני העולם ולא עוד אלא שנופלים עליו קושיות ותמיהות עד שנתעקם ונתבלבל מוחם מחמת שנתרחק מהם מאד וקשה עליו קושיות ופליאות, וזה אחד מפלאי הבריאה כיצד הצדיק יכול לגלות ולהסתיר את עצמו בצורה שכזו שמצד אחד ילביב אנשים אליו יתברך מאד ומן הצד

היינו שכל בחינת מהשגות הוא בחינת מגלה טפח ומכסה טפח כי הוא בחינת מגלה טפח ומכסה טפח נגד עצמו, וזה בחינת בשמים יכסה פניו, וכן הוא בחינת מגלה ומכסה וכו', נגד העולם, וזה בחינת בשמים יכסה רגליו, וכן הוא בחינת מגלה ומכסה נגד השם יתברך וזה בחינת בשמים יעופף, דהיינו כי בחינת בשמים יכסה רגליו הוא כנגד התלמידים, שהם נקראים בחינת רגליו, בחינת המדרגות הנמוכות יותר, וכמו שפירש"י על הפסוק, (שמות י"א) "וכל העם אשר ברגליך - ההולכים אחר עצתך, ואלו הם התלמידים ההולכים אחרי עצת רבם, כי זה סימן לתלמיד אמיתי כשהוא הולך אחר עצת רבו ומציית לדבריו, כי אם אינו מציית לעצת רבו לשם מה הוא מקורב אליו בכלל, ועדיף שלא יבוא אליו אם הוא אינו רוצה לציית לדבריו, מה שאין כן התלמידים הזוכים לציית לעצת רבם זוכים לכל מוב אמיתי ונצחי, והנה הצדיק זקוק לבחינת "בשמים יכסה רגליו" כדי לקרב את התלמידים אליו יתברך, היינו כי כדי לגלות לתלמידיו גילוי אלקות ולקרבת אליו יתברך עליו להלביש את עצמו מאד מאד באופן שגם הם יוכלו להבין ענינים רמים ונשגבים שכאלה, כי לכל אחד ואחד הוא צריך לדבר כפי שכלו כי אם ידבר עמו במושגים

את גודל היסורים והצער וכו' שיש להצדיקים הגדולים היו יושבים ובוכים ומתפללים כיצד יש להצדיק כח לסבול יסורים גדולים כל כך ואיך הוא יכול להחזיק מעמד, אך הצדיק מתנהג בחכמה עצומה בבחינת בשתיים יכסה פניו, ומסתיר את היסורים מאנשי העולם לגמרי, עד שאינם יודעים מיסוריו וצערו שיש לו בביתו וכו', ועל ידי זה יכול להשפיע מוב על כל כלל ישראל, כי הצדיק מחליף את השפע שלו עבור כלל ישראל דהיינו שמבקש ממנו יתברך שכל השפע שמגיע לו ילך לעם ישראל, שפע של שידוכים פרנסה ובריאות וכו' והוא מקבל על עצמו יסורי תופת וכו', העיקר שלעם ישראל יהיה מוב, וכל זה נעשה בהסתרה גדולה מאד מאד עד שאף אחד אינו מרגיש ואינו רואה זאת כלל.

בשתיים יצופף

והנה מלבד הבחינות האלו יש אצל הצדיק בחינת ובשתיים יעופף דהיינו שהצדיק מושך את עצמו מאד מאד אליו יתברך בהשתוקקות וכיסופין גדולים ונפלאים, אך גם אצלו יתברך צריך להיות בבחינת מגלה ומכסה, דהיינו כי מצד אחד צריך למשוך את עצמו לעלות מעלה מעלה ולהשיג השגות ומדריגות רמות וכו', אך מן הצד השני ההכרח

השני יסתיר את עצמו כל כך עד שאותם אנשים שלפני כמה דקות התלהבו כל כך מדיבוריו שהיו אצלם בחינת ביטול הבחירה וכו', ועכשיו יש להם קושיות ותמיהות וספיקות עליו, והם אינם מבינים אותו כלל וכלל.

בשתיים יכסה פניו

והנה מלבד זאת שלצדיק יש תלמידים שעמהם הוא צריך להתנהג בחכמה עצומה ולגלות ולכסות את עצמו בכל פעם, שהוא בחינת בשתיים יכסה רגליו, אצל הצדיק יש גם בחינת בשתיים יכסה פניו, דהיינו כי הצדיקים מוסרים את נפשם עבור כלל ישראל והם מוכנים לסבול צרות ויסורים ומרירות וכו' עבור כלל ישראל כי העיקר אצלם הוא שלעם ישראל יהיה מוב ולא יחסר להם מאומה, ועל זה הם מוכנים למסור את נפשם ואינם מתחשבים בעצמם כלל וכלל, ולכן הצדיקים מקבלים על עצמם יסורים גדולים ונוראים מאד וכמו שאמר רביז"ל בעצמו שבשעה שבאים עליו היסורים וכו', הוא יכול לקחת חתיכת עץ ולנשוך אותה וכו', מרוב יסורים שיש לו, וכן הוא אצל כל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור המקבלים על עצמם לסבול צרות ויסורים גדולים ועצומים בשביל כלל ישראל, ואם בני אדם היו יודעים

כי אם היה יודע קצת מהשם יתברך היה יודע שהוא רחוק מאד ממנו כי כל מה שמתקרב יותר להשם יתברך ויודע יותר הוא יודע שהוא רחוק מאד ואינו יודע כלל וזה דבר שאי אפשר לפה לדבר ולהסביר זאת כי גדולת הבורא אין שיעור.

לך אל נמלה

והנה זו דרכם של הצדיקים שהם מושכים את עצמם להתקרב אליו יתברך בכל פעם בחשק ורצון חדש וכו', ולכן הם נדמים לנמלה וכמו שאמר שלמה המלך (משלי ו') לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם, כי חכמינו הקדושים אומרים (דברים רבה פרשה ה' סי' ב') שהנמלה אינה חיה יותר מששה חדשים כי כל בריה שאין לה עצם אינה יכול לחיות יותר מששה חדשים, אך גם בזמן הקצר שיש לנמלה להיות בזה העולם היא אונרת ואוספת ויש לה שפע גדול וכו', עד שחכמינו הקדושים מספרים שפעם אחת מצאו בתוך קן של נמלים שפע גדול של תבואה שייספיק לשנים רבות וכו', וזהו דרכם של הצדיקים האמיתיים שהם בחינת נמלה, כי הם חוקקים היטב בדעתם שאין להם הרבה זמן להיות בזה העולם ואף פעם אי אפשר לדעת מה יהיה ולכן בכל יום ויום הם מתמידים מאד בלימוד

לדעת שעדיין לא השיג כלום ויש עוד להשיג, דהיינו שככל שמתקרב יותר ידע שעדיין הוא אינו יודע כלום ועל ידי זה יוכל תמיד להתקדם ולעלות מעלה מעלה, וזה שהצדיקים בוכים ומבכים שמים וארץ ורוצים להתקרב אליו יתברך, כי רוצים לחזות בנועם השכינה הקדושה ולהתקרב אליו יתברך באמת, וכשהקדוש ברוך הוא מתגלה אליהם והם זוכים לכל זה מיד הם מתחילים לבקש לזכות למדריגות עליונות וגבוהות יותר וכל מה שהשיגו עד עתה אינו נחשב אצלם כלל, כי הם יודעים שהם עדיין אינם יודעים כלל ובוודאי אין סוף ואין תכלית לגדולתו יתברך ואפשר להשיג ולעלות מעלה מעלה, ובאופן הזה הצדיקים הגדולים תמיד עולים ומתעלים בעבודת השם יתברך ומשיגים השגות גבוהות ועליונות מאד, דהיינו כי מצד אחד מושכים את עצמם להתקרב אליו יתברך וכו', אך מן הצד השני יודעים שעדיין לא השיגו מאומה ועליהם לעבוד עוד ועוד, כי כל מה שמתקרב יותר להשם יתברך צריך להתרחק יותר, היינו כל מה שמתקרב יותר צריך לידע שהוא רחוק מאד מהשם יתברך כי אם יחשוב וידמה בדעתו שכבר נתקרב להשם יתברך ויודע בידיעות השם יתברך זה סימן שאינו יודע כלום

התורה הקדושה ובקיום מצוותיו יתברך ומדבקים את עצמם אליו יתברך וחוזרים בתשובה שלימה, עד שזוכים להשיג שפע דקדושה גדול מאד מאד, כי יודעים היטב שזה מה שישאר מהם וכו', ועל כן עלינו ללכת אל הנמלה שהוא הצדיק וללמוד מדרכיו, ולחקוק היטב בדעותינו שעוד מעט ונהיה צריכים לצאת מזה העולם ועלינו לאגור שפע דקדושה גדול כדי שגם לנו ישאר משהו, כי בסופו של דבר לא נשאר מן האדם מאומה רק התורה והמצוות ומעשים טובים שעשה וסיגל לעצמו בזה העולם, ועל כן עלינו ללמוד מדרכיו של הצדיק ולאגור טוב אמיתי ונצחי לעצמינו כדי שישאר מאתנו משהו.

נחש דפרח באוירא

ואומר רבינו"ל שזה סוד מה שאמר הסבא (וזהו משפטים צ"ח) מאן הוא נחש דפרח באוירא ואזיל בפרודא, בין כך ובין כך אית נייחא לחד נמלה דשכיב בין שינוי, היינו כי יש נחש שהוא רוצה רק לבלוע את הנמלה שהוא הס"מ ועדת מרעיו שרוצים רק לבלוע את הקדושה, כי יש אנשים שכל עסקם הוא לעקור את הקדושה והם עושים כל מיני פעולות שבעולם כדי למנוע מן הקדושה ולהגלות ולהרחיק בני

אדם מן הקדוש ברוך הוא והם בחינת נחש כי הם שלוחי הס"מ ועיקר מלחמתם היא כנגד הנמלה הזאת שהוא הצדיק העוסק במסירות נפש בגילוי אורו יתברך בעולם, ועל כן הם מתגברים לבלוע אותו ומדברים עליו כל דבר אסור, כי כל דבריהם הם רק נגד הצדיק ונגד הקדושה ונגד הקדוש ברוך הוא כי עיקר מטרתם היא למנוע את התפשטות הקדושה בעולם, ולכן נלחמים בצדיק שהוא מגלה את הקדושה בעולם, וזהו גם גדול שאין הנחש הנ"ל יכול ללכת רק לזחול או לעופף לזמן קצר, ובין כך יש לנמלה שהוא הצדיק, קצת נייחא, כי אם הנחש היה יכול גם ללכת אזי לא היה באפשרי לגלות את אורו יתברך בעולם כלל, וחסד עשה הקדוש ברוך הוא שאין הנחש הזה יכול להלך כלל ועל ידי זה אפשר לגלות את אורו יתברך בעולם.

הן אמת חפצת במוחות

והנה העיקר הוא לשמור על פיו ודיבוריו שלא לדבר על הצדיק ובוזה תלויה כל הצלחת האדם, וזהו עיקר נסיונו של האדם לראות האם יחזיק מעמד ולא ידבר רע על הצדיק ולא יתרחק מן הקדוש ברוך הוא, כי בוודאי כל אחד ואחד היה רוצה להתקרב אליו יתברך ולדעת ולהשיג הכל בין רגע וכו', אבל זהו

דבר בלתי אפשרי והוא בדיוק כמו ילד שהיום התחיל ללמוד א' ב' וכבר רוצה להשיג את לימוד הנמרא, ובוודאי האדם צריך לחכות בסבלנות כי הרוצה להמחר אומרים לו המתן, לא ביום אחד זוכים לחזור בתשובה ולהשיג את כל ההשגות וכו', צריכים עבודה של ימים ושנים ועוברים נסיונות וכו', וכשזוכים להחזיק מעמד אז זוכים לכל הטוב וכמוש אומר רביז"ל (ספר המידות אות תשובה סי' ע"ז) שכאשר האדם מתקרב אליו יתברך הוא רוצה להשיג את כל ההשגות וכו' וכו', אך השם יתברך אומר אני יודע שאתה רוצה שאגלה לך את כל סודות התורה וכו', אך מה הם הבטוחות שלמחר לא תעזוב אותי וכו', ועל כן כשהאדם עובד את הקדוש ברוך הוא ימים ושנים ואינו נופל ואינו מתייאש אף על פי שעובר עליו מה שעובר, זה בעצמו הבטוחות והערבויות שהאדם אף פעם לא יעזוב את הקדוש ברוך הוא, ולכן צריכים סבלנות גדולה מאד מאד הן בהתקרבות להשם יתברך והן בהתקרבות לצדיק ועיקר הנסיון הוא שהאדם לא יהיה כפוי מוכה ולא יתחיל לדבר על הצדיק כל דבר אסור וכו', ואף פעם לא ישכח מי עזר לו בעת צרה, מי הקשיב לבעיותיו, ובזכות מי זכה להחזיק מעמד, אך טבעם של בני אדם

הוא להיות כפויי מוכה ותם שוכחים מי עזר להם וכו', ורק בודדים יכולים להחזיק מעמד מתחילה ועד הסוף, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ב') אלף בני אדם נכנסין למקרא יוצא מהן מאה למשנה, עשרה לתלמוד, ואחד להוראה, עיין שם, דהיינו כי טבעם של בני אדם שאינם יכולים להחזיק מעמד ומתוך אלף שמתקרבים ומתחילים ללמוד נשאר בסופו של דבר רק אחד, וכן הוא בהתקרבות להשם יתברך ובהתקרבות להצדיק, וצריך לדעת שעיקר הנסיון הוא שהאדם לא יפתח את פיו לדבר כנגדו יתברך וכנגד הצדיק וכו', עיקר הנסיון הוא לראות כיצד האדם יכול להחזיק מעמד בהתקרבות אף על פי שיש לו קושיות והוא אינו מכין הרבה דברים, כי בוודאי שאי אפשר להכין דברים רבים, ויש קושיות, אך זה עיקר הנסיון לראות האם כוונתו של האדם היא באמת או לא, ואפילו על גדולי הצדיקים עבר מה שעבר, וזה היה נסיונם וכמו שאנו מוצאים אצל אהרן הכהן שכתוב (ויקרא י') "וידום אהרן" דהיינו כי אף על פי שעבר עליו מה שעבר ושכל שני בנים וכו', בכל אופן שתק ולא אמר מילה רק קיבל על עצמו את גזר דינו של הקדוש ברוך הוא בשמחה, ולכן צריכים לשמור את דיבורו מאד

שלא לדבר רע על הצדיק וכו', כי על ידי דיבורים רעים נותנים כח להנחש ומצמיחים לו רגליים, כי על ידם מקבל הס"מ כח לדבר כנגד הצדיק בכל העולם כולו, אשרי הזוכה לשמור את דיבורי פיו.

חתן דמים

אשרינו ואשרי חלקינו שאנו זוכים לדבר מתורה עמוקה שכזו שבה יש סודות גדולים ועצומים שכאלה, והנה בתורה הקדושה אנו מוצאים את הקשר לענין הנחש והברית והצדיק וכו', אצל משה רבינו שבשעה שהיה במלון בדרך נאמר בו (שמות ד') ויבקש המיתו ופירש"י והיה המלאך נעשה כמין נחש וכולעו מראשו ועד יריכו וחוזר וכולעו מרגליו ועד אותו מקום, הבינה ציפורה שבשביל המילה הוא, ואחר כך כתיב ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי וגו', כי עיקר ההתגברות כנגד הצדיקים הגדולים היא על ידי הדיבורים הרעים שהם בחינת הנחש הנ"ל הרוצה לבלוע את הצדיק מראשו ועד רגליו ולכן כשהאדם זוכה לשמור את דיבוריו על ידי זה זוכה לשמירת הברית ולהתקרב באמת אליו יתברך ואל הצדיק האמת, ומי לנו גדול ממרים שדיברה לשון הרע על אחיה ונענשה ונעשתה מצורעת, וכן

הוא כל מי שמדבר לשון הרע על הצדיק שנעשה מצורע ברוחניות, סנירו דנהורא עילאה, ונסגרים ממנו כל האורות העליונים ואינו זוכה להשיג רוחניות אלקותו יתברך ולכן יכול להיות שיכולים לשבת בסעודת ברית ולעשות ליצנות וכו' מאחר שאינו זוכה לדעת שאליהו הנביא נמצא שם וכו', מה שאין כן כשהאדם זוכה להכנים בעצמו אמתת מציאותו יתברך על ידי זה זוכה לראות ולהשיג את אליהו הנביא וכו', ובפרט מוהל אם יזכה יכול לראות בכל יום את אליהו הנביא והכל תלוי כפי תיקון הברית שהאדם זוכה אליו שלזה יזכה על ידי שישמור את פיו מלדבר על צדיקים אמיתיים וכו' וכו'.

מקרה

והנה רביז"ל גילה לנו כמה עצות נפלאות לתיקון הברית והם העשרה מזמורי תהילים שהם תיקון הכללי, אך בני אדם מזולזים בהם מאד ואינם יודעים את גודל כוחם ואשרי ואשרי הזוכה לומר את העשרה מזמורים הללו בכל יום שאז זוכה ללבוש שריון שאפילו אם חטא וכו' בכל אופן לא יפגע ויוכל להתחזק ולהחזיק מעמד, וכן אמר רביז"ל ללכת למקוה כי מי שזוכה ללכת בכל יום ויום למקוה זוכה להפריד מעל עצמו את כל

שמו דרשות ליקומי מוהר"ן ח"א סי' ס"ג מוהרא"ש

יש בכנין זה ונודע להם שיש שם מקוה, ועל ידי שיהודים מובלים במקוה הם מסירים מעל עצמם את כל הקליפות והמומאה שנדבקה בהם, אשרי הזוכה ללכת למקוה בכל יום ואשרי הזוכה לשמור את דיבוריו ואינו מטמא את פיו ועל ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי אשרי לו ואשרי חלקו

הקליפות השוכנות עליו וכו', ומסופר שפעם היו קבוצת מכשפים גויים שראו בכוחות המומאה שלהם כיצד יש על יהודים אלפי אלפים של קליפות ומשחיתים וכו', אך לאחר שנכנסו לבנין מסויים ויצאו נעלמו מעליהם כל אותם קליפות, ולא הבינו כיצד יכול להיות דבר שכזה וחקרו ודרשו מה

מפתח העינים

תורה כ"ח – "בני לן ביתא".....	עמוד ה'
תורה כ"ט – "האי גברא דאזיל בעי איתתא".....	עמוד י"ז
תורה ל' – "מישראל דסכינא".....	עמוד כ"ח
תורה ל"א – "אית לן בירא".....	עמוד ל"ט
תורה ל"ב – "אדני שפתי".....	עמוד נ'
תורה ל"ג – "מי האיש החפץ חיים".....	עמוד נ"ז
תורה ל"ד – "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים".....	עמוד ס"ז
תורה ל"ה – "אשרי העם זרקא".....	עמוד ע"ח
תורה ל"ו – "בקרוב".....	עמוד פ"ח
תורה ל"ז – "דרשו ה' ועוזו".....	עמוד ק"ב
תורה ל"ח – "מרכבות פרעה".....	עמוד קט"ו
תורה ל"ט – "ונתתי עשב".....	עמוד קל"א
תורה מ' – "אלה מסעי".....	עמוד קל"ט
תורה מ"א – "ריקודין".....	עמוד קמ"ט
תורה מ"ב – "וירא בצר".....	עמוד קנ"ב
תורה מ"ג – "להתרחק מדיבורים של רשע".....	עמוד קס"ג
תורה מ"ד – "מה שמכין כף אל כף בתפילה".....	עמוד קע"ג
תורה מ"ה – "מחייאת כפים בתפילה".....	עמוד קפ"פ
תורה מ"ו – "מחייאת כפים בתפילה".....	עמוד קפ"ג
תורה מ"ז – "ואכלתם אכול ושבע".....	עמוד קפ"ז
תורה מ"ח – "על אשר מעלתם".....	עמוד קצ"ו
תורה מ"ט – "לשמש שם אהל בהם".....	עמוד ר"ד
תורה נ' – "הצילה מחרב נפשי".....	עמוד רט"ו
תורה נ"א – "אמר רבי עקיבא".....	עמוד רכ"ה
תורה נ"ב – "הניעור בלילה".....	עמוד רל"ט
תורה נ"ג – "ה' הדעת".....	עמוד רמ"ח
תורה נ"ד – "ויהי מקץ".....	עמוד ר"ס
תורה נ"ה – "אבא שאול אומר".....	עמוד ער"ב
תורה נ"ו – "וביום הביכורים".....	עמוד רפ"ג
תורה נ"ז – "שאלו את ר' יוסי בן קסמא".....	עמוד רצ"ו
תורה נ"ח – "תלת נפקין מחד".....	עמוד ש"ח
תורה נ"ט – "היכל הקודש".....	עמוד שכ"א
תורה ס' – "פתח ר' שמעון".....	עמוד של"ד
תורה ס"א – "חדי ר' שמעון".....	עמוד שמ"ח
תורה ס"ב – "ויסב אלקים".....	עמוד שס"ג
תורה ס"ג – "סוד כוונת המילה".....	עמוד שע"ז

הנהגות ישרות שהם תקון הברית, על-פי דברי רבנו הקדוש והנזירא, אור האורות, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

יזהר מאד לטבל בכל יום במקנה, ובפרטיות כשחטא בפגם הברית, ישתדל הדבר הראשון לטבל במקנה אשר הוא התקון הראשון, כמו שאמר רבנו ו"ל: "דאס ערשטע איז מקנה" (הדבר הראשון הוא מקנה).

ישתדל לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ו"ל, שהם תקון גמור לפגם הברית, והם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ג, ותכף-ומיד כשזוכה לאמרם, אל יחשב יותר מזה כלל, כי בודאי נתכפר לו.

ישמר מאד מאד על מחשבתו, וירגיל את עצמו לחשב רק מחשבות קדושות וטהורות, כי המחשבה גבוהה עד מאד, ולהפוך ישמר את עצמו מהרהורים רעים, אשר הם אבי-אבות הטמאה, וכשמכניס במחשבתו אמתת מציאותו יתברך, אז הוא אצלו יתברך ממש, כי במקום שהמחשבה חושבת, שם כל האדם.

יקדש האדם את העינים שלו, כי עקר הנאוף תלוי בעינים, כי העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, ועל-כן יקדש את העינים, וירגיל את עצמו להסתפל בכל דבר בחיות אלקות שיש בכל דבר, ויוציא לעצמו רמזים אף להתקרב אליו יתברך מכל דבר, וכן ישמר מאד לא להסתפל בדברים מאסים, כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה): אין יצר הרע שולט אלא במה שעינו רואת, ואמרו (ברכות יב): אחרי עיניכם - זה הרהור עברה, ועל-כן צריכים לקדש מאד מאד את העינים, כי הכל תלוי בעינים.

יזהר בעצמו מאד לקדש את האזנים שלו, וירגיל את עצמו לשמע רק בקול התורה הקדושה ובקול החכמים והצדיקים האמתיים, ויזהר מאד מאד לא לישוב בין לצים וקלים וריקים, מינים ואפיקורסים, ולא יניח לדבריהם הטמאים להכנס באזניו, ואמרו חכמינו הקדושים (כתבות ה): אל ישמע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים, ואמרו שם על פסוק: "ותד תהיה לך על אזניך" (דברים כג): אל תקרי אזניך, אלא על אזניך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעו באזניו, כי כשאדם שומע בקול הרשעים והקלים יהיה נמשך אחריהם, ולהפוך כשישמע בקול התורה והחכמים והצדיקים האמתיים, ימשיך אחריהם.

יִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִהַמְדָּה הַמְגִנָּה שֶׁל כַּעַס וְקִפְדוּת, וְכַמְעַט שֶׁכָּל תְּקוּן הַדַּעַת, תְּקוּן הַבְּרִית, תְּלוּי בָּזֶה — שִׁיְהִי הָאָדָם סְבֵלִין וּמְאַרְיָה אִפּוּ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי אֵת הַנוֹאֵף מְפִירִים בְּאֵף שְׁלוֹ, כִּף גְּלָה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל, הֵינּוּ כְּפִי כַּעֲסוֹ וְרִצִּיחָתוֹ שִׁישׁ לוֹ, כְּמוֹ-כֵן יוֹדְעִים שֶׁהוּא נוֹאֵף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל-כֵּן מִי שְׂרוּצָה לְהַגִּיעַ לְתְּקוּן הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת, צְרִיף שִׁיְרַגֵּיל אֵת עֲצֻמוֹ מְאֹד בַּמְדָּה הַיִּקְרָה שֶׁל סְבֵלְנוּת, וְיִסְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וְיִאַרְיָה אִפּוּ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו — הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מִבְּעַל בַּחֲרִיָּה, וְכִפִּי שִׁיזְכָּה לְהִיּוֹת סְבֵלִין וּמְאַרְיָה אֵף, כְּמוֹ-כֵן יִזְכָּה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת, וְיִתְקַן אֵת אֲשֶׁר קָלַקַל בַּבְּרִיתוֹ.

יִקְדֹּשׁ הָאָדָם וְיִטְהַר מְאֹד אֵת דְּבוּר פִּיּוֹ, וְיִדְבֵּר תְּמִיד דְּבוּרֵי תוֹרָה וְדְבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְיִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד שְׁלֵא יִנְבֵּל אֵת פִּיּוֹ בְּדְבָרֵי נִבְלָה וְנֹאֵף, כִּי הַדְּבוּר יִכְרִיחוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל מֵה שְׁמוֹצֵיא מִפִּיּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא, פְּרָשָׁה כֹה, סִימָן ז): "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר", אֵל תִּקְרֵי עֲרוֹת דְּבָר אֲלֵא עֲרוֹת דְּבוּר - זֶה נְבוּל הַפֶּה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מְסַלְקִין מִמֶּנּוּ אֵת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְגוֹרְמִים רָעָה לַעֲצָמוֹ וְלִכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁפָּגַם בַּבְּרִיתוֹ, וּבְפְרָטִיּוֹת בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, יִקְדֹּשׁ מְאֹד אֵת דְּבוּרוֹ וְלֹא יִדְבֵּר שׁוּם דְּבָרִים בְּטָלִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּבוּרִים אֲסוּרִים, כְּגוֹן: לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת, לִיצְנוּת, נְבוּל פֶּה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עַקֵּר תְּקוּן הַבְּרִית תְּלוּי בְּתְּקוּן הַלְּשׁוֹן.

יִחֲזִיק מְאֹד בְּאֲמוּנָה יִתְרָה, שִׁיִּכְנִיס אֵת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִמִּיד יִצְיֵר בְּדַעַתוֹ אֵיךְ שְׁמָלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֲלוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא עוֹמֵד בְּאֲמָצֵעַ, וְכִשְׁיִחֲשַׁב אֵת זֶה תְּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְדַּבֵּק לְגַמְרֵי, וְיִמַּחֵל לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַכֵּל.

יְהִיָּה תְּמִיד שְׂמִחַ וְטוֹב לֵב, וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת תְּמִיד רַק צְדָקָה וְחֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְיִרְקַד מְרַב שְׂמִחָה עַל נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ שְׂזוּכָה לְהַבְרָא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשֵׂנֵי גוֹי, וְיִמְסֹר אֵת נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, כִּי כָּל עַקֵּר פָּגַם הַבְּרִית בָּא לְאָדָם רַק מִחֲמַת עֲצָבוֹת, כִּי הַקְּלָפָה הַמַּחֲטָאֵת אֵת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית נִקְרָאת יִלְלָה, וְעַל-כֵּן עַקֵּר שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַבְּרִית הוּא — שִׁיְהִיָּה תְּמִיד שְׂמִחַ בְּשְׂמִחָה עֲצוּמָה, וְאֵף שְׂזָה קָשָׁה וְכָבֵד לוֹ מְאֹד מְאֹד מְרַב עוֹזְנוּתֵיו בְּפָגְמֵי הַבְּרִית שְׁלוֹ, שְׂזָה מְכַנִּים בְּאָדָם דְּכֹאֵן וְעֲצָבוֹן פְּנִימִי, עִם כָּל זֹאת עַקֵּר תְּקוּן הַבְּרִית תְּלוּי אֵף וְרַק בְּמִדַּת הַשְּׂמִחָה וְהַחֲזוּה, וְצְרִיף לְמִסֹּר אֵת נַפְשׁוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַמְדָּה הַיִּקְרָה הַזֶּה שֶׁל שְׂמִחָה, שְׂזָה מְכַנִּים בְּאָדָם רוּחַ טוֹבָה וּמִדַּת הַרְחֻמְנוּת, וְלַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל.

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד
נפטר די בתשרי ה'תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הפללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רכנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבונו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי שהוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד שמרני אל פי חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל עליך:
ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל הפעני
ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסף
ה נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי:
ו יהוה מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ז חבלים נפלוי לי בנעמים אף נחלת שפרה עלי:
ח אברך את יהוה אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי:
ט שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט:
ט לכן א שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח:
י כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת:
יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימינד נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נְשׂוּי־פֶשַׁע פְּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־יֵאָדָם לֹא יַחֲשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי־הִחַרְשֵׁתִי בָּלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנֵתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יְדָךְ נִהַפְּךְ
 לְשִׁדְי בְּחַרְבְּנִי קִיּוֹן סָלָה: ה חֲטָאֵתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאֵתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵיד | אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֵא רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹוֵי לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תִּצְרֵנִי
 רַנִּי פִלַּט תִּסּוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךְ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 פְּסוּם כְּפָרֵד אִין הַבֵּין בְּמַתְגַּוְרֶסֶן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מְכֹאֲבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
 בִּיהוָה חֶסֶד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא * לְמַנְעַח מוֹמֹזֵר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּחִיֵּהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲרֵנוּ עַל־עַרְשׂ דְּוֵי כָּל־מִשְׁפָּכוֹ הַפְּכֵת
 בְּחֻלָּיו: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאֵתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מַתִּי יָמוּת
 וְאֶבֶד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

תקון הכללי

יִקְבֹּץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
כָּל-שָׁנָאֵי עָלַי | יַחֲשָׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
יַעֲזֹק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
שְׁלוּמִי | אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי הַגְּדִיל עָלַי
עֲקֹב: יא וְאַתָּה יְהוָה חָנּוּן וְחַקִּימָנִי וְאַשְׁלָמָה לָּהֶם:
יב בּוֹזֵאת יַדְעֵתִי כִּי-חִפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא-יָרִיעַ אִיבִי
עָלַי: יג וְאֲנִי בַתְּמִי תִּמְכַּת בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְעַח מִשְׁפִּיל לְבָנֵי-קָרָח: ב כְּאִל תַּעֲרַג
עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם בֶּן נַפְשֵׁי תַעֲרַג אֱלֹהִים:
ג עֲמָאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מְתֵי אָבוֹא
וְאֶרְאֶה פָּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּךְ לִי דְמַעַתִּי לָחֶם יוֹמָם
וְלַיְלָה בְּאֵמֶר אֵלֵי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֹר | בַּסֶּף
אֲדִידִם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
חוֹנֵנִי: ו מִהַתְּשׁוּחָתִי | נַפְשֵׁי וּתְהַמֵּי עָלַי הוֹחֲלִי
לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנִי יִשׁוּעוֹת פָּנִיו: ז אֱלֹהֵי עָלַי
נַפְשֵׁי תִשְׁתַּוַּחַח עַל-בֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יִרְדָן
וְחֶרְמוֹנִים מִהַר מְצָעֶר: ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ:
ט יוֹמָם | יֵצֵוֶה יְהוָה | תְּסַדְּרֵנִי וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
תְּפַלֵּה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סְלַעֵי לְמָה

תקון הכללי

שְׂכַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֵלֶיךָ בְּלֶחֶץ אֹיִבִּי: * בְּרֹצַח |
בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי עוֹרְרִי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ** מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נִפְשִׁי וּמַה־תִּתְהַמֵּי
עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנָי
וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שָׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי
מֵאִיִּבִי | אֱלֹהֵי מִמֶּת־קוֹמָמִי תִשְׁנֵבְנִי: ג הַצִּילֵנִי
מִפְּעֻלֵי אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֵזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
חַטָּאתֵי יְהוָה: ה בְּלִי־עֹן יִרְצוֹן וַיִּכְוֶנֶנּוּ עוֹרָה
לְקַרְאֹתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיִצְהָ לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹזִים אֶל־תַּחַן
כָּל־בְּגֵדֵי אֹן סָלָה: ז יָשׁוּבוּ לָעָרֵב יִהְמוּ כִּכְלָב
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יבִיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹזִים: י עֲזוּ אֵלֶיךָ אֲשֶׁמְרָה כִּי־
אֱלֹהִים מִשְׁנֵבְנִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
יִרְאֵנִי בְּשִׂרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרָגֶם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
הַנִּיעְמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: יג חַטָּאת־
פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה
וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בְּחִמָּה כִּלָּה וְאִינָמוּ וַיִּדְעוּ
כִּי־אֱלֹהִים מִשַׁל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־הצפיה יתהלכו: יט קול רעמד | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כצאן עמד ביד־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד כי אלה שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלה: ו בבקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז כ־כלינו באפך ובחמתך נבחלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך על־מנו למאור פניך: ט כי
 כל־ימינו פנו בעברתך בלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון כ־גו חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו כן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמתנו
 פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | נעם

תקון הכללי

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עַלִּילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ וּמְרוֹ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב א
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד הֲרֵשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִקְשׁוֹ פָּנָיו
תַּמִּיד: ה זְכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְתֵּי
וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפְּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר עֲוֹה לְאֵלֶּיךָ
דוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
יב בַּהֲיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהּ:
יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשִּׁיחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַ-לְחֵם שָׁבַר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעֹבֵד נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכָבֵד רָגְלוּ בְּרוּל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
כא בְּאֲ-דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צִרְפָּתָהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהּ מִשְׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אֲדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשְׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאִסֵּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

תקון הפללי

וּזְקַנְיוּ יַחֲבֹם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוּ מָאֵד וַיַּעֲצֵמָהּ
מִצְרָיו: כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהַתְנַפֵּל בַּעֲבָדָיו:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ
בָם דְּבַרֵי אֱתוּתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֹשֶׁךְ וַיִּחְשַׁךְ וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לָדָם וַיִּמַּת אֶת-דִּגְתָם: ל שָׂרִיץ אֲרָצָם
עָפְרָדַעִים בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עֲרַב
כְּפִיָּם בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם כְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גְּפִנָם וּתְאֲנַתָם וַיִּשְׁפֹּר עַיִן
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרָבָה וַיִּלַּק וְאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׁמַח מִצְרַיִם בְּעֲאֲתָם כִּי-נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְךְ וְאִשׁ לְהֹאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עוֹר
וַיִּזְוְבוּ מַיִם הִלְכוּ בַּעֲצִיּוֹת נֹהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּ
בְּשִׁשּׁוֹן בְּרִנָּה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גּוֹזִים וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

תקוץ הכללי

קלז * על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכחך
ירושלם תשכח ימיני: ו תדבק לשוני | לחכי
אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלם על
ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
ח בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
גמולך שנמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפיץ את-
עלליך אל-הסלע:

קנ * הללויה | הללו אל בקרשו הללוהו ברקיע
עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו פרב גדלו:
ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל וכנור:
ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים ועגב:
ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם
מרשעים ויושיעם כי חסו בו: